Afgørelser – Reg. nr.: 07502.00

Fredningen vedrører: Mols Bjerge Nord, Stabelhøjene

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:
I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål
Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne

Domme:

Taksationskommissionen: 12-12-1984

Overfredningsnævnet: 30-04-1984

Fredningsnævnet: 08-06-1993, 18-03-1983, 10-02-1983, 02-07-1982

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 7502.00

År 1993, den 8. juni, afsagde fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds i sagen

FS. 143/81 Fredning af arealer i Mols Bjerges sydlige del

sålydende

T I L L Æ G S K E N D E L S E
til
Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984
om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune

med dertil hørende erstatningsafgørelse.

ad 8 N 1211/12-0025

Ved afgørelse af 2. juli 1982 og tillægsafgørelse af 18. marts 1983 traf nævnet afgørelse om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, et areal på i alt ca. 1.170 ha., og ved afgørelse af 10. februar 1983 besluttede nævnet at foretage ændringer og tilføjelser til overfredningsnævnets kendelse af 12. november 1964 om fredning af et tilgrænsende ca. 65 ha. område omkring Stabelhøjene nord for Agri by. Det samlede fredningsområde udgjorde herefter ca. 1.235 ha.

Afgørelsen blev forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse efter naturfredningslovens § 25 og samlet afgjort ved overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984, som dels udvidede det fredede areal til i alt ca. 1,287 ha., dels foretog en række ændringer i den af nævnet trufne afgørelse.

Begge afgørelser indeholdt foruden bestemmelser om tilstandsfredning detaljerede regler om arealanvendelse og en række andre forhold tillige regler om offentlighedens adgang til arealerne, jfr. herved § 12 i overfredningsnævnets afgørelse, hvori det blandt andet hedder:

"Offentlighedens adgang.

a. Den adgang til færdsel og ophold, der tilkommer offentligheden i henhold til naturfredningslovens §§ 54-56, udvides således:

.....

2) Offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel (ikke knallert) på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti", og som på arealer i privat eje ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2,5 m.
De under nr. 1 og 2 nævnte strækninger kan omlægges efter beslutning herom under plejeplanlægningen nævnt i § 14. Hvis arealet er i privat eje, kræver en fravigelse af det på fredningskortet viste forløb dog samtykke fra vedkommende grundejer eller - hvis samtykke ikke opnås - tilla-

delse fra fredningsnævnet.
....."

Overfredningsnævnets afgørelse indeholdt, f.s.v. angår omfanget af de udlagte stier, i det væsentlige en stadfæstelse af nævnets afgørelse.

Dog udgik det på det til denne afgørelse vedhæftede kort viste stiforløb over ejendommene matr.nr. 1 a, 3 f, 4 a og 5 f Agri by, Agri, således at de arealer, hvorover stien skulle forløbe, alene blev underkastet de i øvrigt i overfredningsnævnets afgørelse indeholdte bestemmelser.

Det pågældende stiforløb var en del af et større projekteret stiforløb i Mols Bjerges sydlige del, for hvilket areal fredningssagen var under forberedelse, og endeligt fredningsforslag var fremsendt til nævnet den 5. april 1982.

Endvidere udgik det på kortet viste stiforløb over matr.nr. 34 Agri by, Agri, som ligeledes ligger mellem det udlagte stiforløb i Mols Bjerge nord og det nu udlagte stiforløb i Mols Bjerge syd.

Det hedder i overfredningsnævnets afgørelse vedrørende dette spørgsmål:

"..... og en stillingstagen til de stier, som forudsættes forlænget ind i den sydlige del af Mols Bjerge, må henskydes til beslutning under den verserende fredningssag for dette område."

Ved en af nævnet den 15. april 1992 truffet afgørelse er der gennemført fredning af et på i alt ca. 1.210 ha. stort areal i Mols Bjerges sydlige del.

Fredningen indeholder, f.s.v. angår offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området, bortset fra særlige forhold som ikke har været aktuelle i Mols Bjerges sydlige del, bestemmelser, som

i det hele svarer til § 12 i overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984. Der er herunder tillagt offentligheden ret til færdsel ad et stiforløb, som såvel mod sydøst som mod nordøst fortsætter fra det på ridset viste stiforløb.

Spørgsmålet om sikring af de på ridset viste stiforløb er herefter genoptaget af nævnet. Nævnet har, selv om der for tiden efter de almindelige gældende regler i naturfredningsloven, jfr. nu naturbeskyttelsesloven, er adgang for offentligheden til færdsel ad stiforløbene, fundet, at færdslen også for disse strækninger skal være undergivet de regler, som gælder for færdsel ad de i øvrigt i de fredede arealer udlagte stier.

Nævnet har derefter truffet følgende

T I L L Æ G S A F G Ø R E L S E :

§ 1. Tillægsafgørelsens formål:

Formålet med afgørelsen er at skabe sammenhæng mellem stiforløbene i Mols Bjerges nordlige del og fredningsområdet i Mols Bjerges sydlige del, således at offentligheden har adgang til færdsel til fods og på trædecykel gennem hele området.

§ 2. Tillægsafgørelsens indhold:

a. Offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel (ikke knallert) på de på vedlagte kort viste "stier" over matr.nr. 1 a, 3 f, 4 a , 5 f og 34 Agri by, Agri, i overensstemmelse med bestemmelserne i § 12 a. 2) i overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 vedrørende fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune.

b. I øvrigt skal de i overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 indeholdte bestemmelser fortsat være gældende for det af stiforløbet omfattede areal, herunder også

bestemmelserne om ridning i afgørelsens § 12 c.

I tilslutning hertil er truffet følgende

E R S T A T N I N G S A F G Ø R E L S E :

I. Generelle regler for erstatningsfastsættelsen.

Erstatningen fastsættes i overensstemmelse med erstatningsfastsættelsen i sagen vedrørende Mols Bjerges sydlige del til 5 kr. pr. lb. m sti, dog således at der ikke ydes erstatning til Skov- og Naturstyrelsen, og minimumserstatningen fastsættes til 1.000 kr.

Der tillægges herefter de enkelte berørte lodsejere følgende erstatninger:

II. Den konkrete erstatningsudmåling.

Lb.nr. 1.

Agri Egens Præsteembede
v/Agri Egens Sogns Menighedsråd
v/formanden Kirsten Mikkelsen, Vråvej 5,
8420 Knebel,
som ejer af matr.nr. 1 a Agri by, Agri (255 m sti) 1.275 kr.

Lb.nr. 2.

Skov- og Naturstyrelsen,
Haraldsgade 53, 2100 København Ø.,
som ejer af matr.nr. 3 f smst. (230 m sti) 0 kr.

Lb.nr. 3.

Aage Johannes Jensen Høgh,
Porskærvej 33, Agri, 8420 Knebel,

som ejer af matr.nr. 4 a og 5 f smst. (495 m sti) 2.475 kr.

Lb.nr. 4.

Grosserer L. Hammerich & hustru
f. Lisbergs Legat,
Øster Allé 33, 2100 København Ø.,
som ejer af matr.nr. 34 Agri by, Agri (80 m sti) 1.000 kr.

III. Forrentning, udgiftsfordeling m.v.

Erstatningerne forrentes med 9 3/4 % p.a. fra nærværende afgørelses dato at regne.

De tilkendte erstatningsbeløb og de tilkendte sagsomkostninger udredes med 3/4 af statskassen og 1/4 af Århus amtsråd.

Nævnet finder dog, idet henses til, at det drejer sig ikke om en del af et lokalt, men en del af et nationalt fredningsværdigt område, at der er grundlag for overfredningsnævnet/naturklagenævnet for at bringe bestemmelsen om udgiftsfordelingen i naturfredningslovens § 24, stk. 2, til anvendelse.

ANKE.

Afgørelserne vil, da de må ses som en del af fredningsnævnets afgørelse af 15. april 1992 vedrørende arealer i Mols Bjerge syd, efter naturfredningsloven være at forelægge for overfredningsnævnet (nu naturklagenævnet), men denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling.

Ønsker en lodsejer eller en anden ankeberettiget tillægsafgørelsen indbragt, må dette ske ved anke til overfredningsnævnet (nu naturklagenævnet), Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø.

Ankefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt lods-

ejerne.

Per Blendstrup.

Kjeld Søndergaard.

A. Holck-Christiansen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Fredningsnævnet for Århus amts nordlige kreds,
den 8. juni 1993.

A. Holck-Christiansen.

FREDNINGSKORT TIL TILLÆGSAFGØRELSE AF 8. JUNI 1993 TIL OVERFREDNINGSNÆVNETS AFGØRELSE AF 30. APRIL 1984

OM FREDNING AF DEN NORDLIGE DEL AF MOLS BJERGE OG STABELHØJENE I EBELTOFT KOMMUNE.

DELE AF AGRI BY, AGRI

UDFÆRDIGET PÅ GRUNDLAG AF MATRIKELKORT UDTEGNET EFTER FLYFOTO FRA 1978 - AJOURFØRT JAN. 1992 - SAMT GEODÆTISK INSTITUTS 4 CM KORT NR. 1315 II SV OG 1314 I NV.

0 100 200 300 400 500 1000 m

Målestok 1:10.000

SIGNATURFORKLARING:

Sti j.v.f. 12a, 2 i OFN,s afgørelse af 30. april 1984

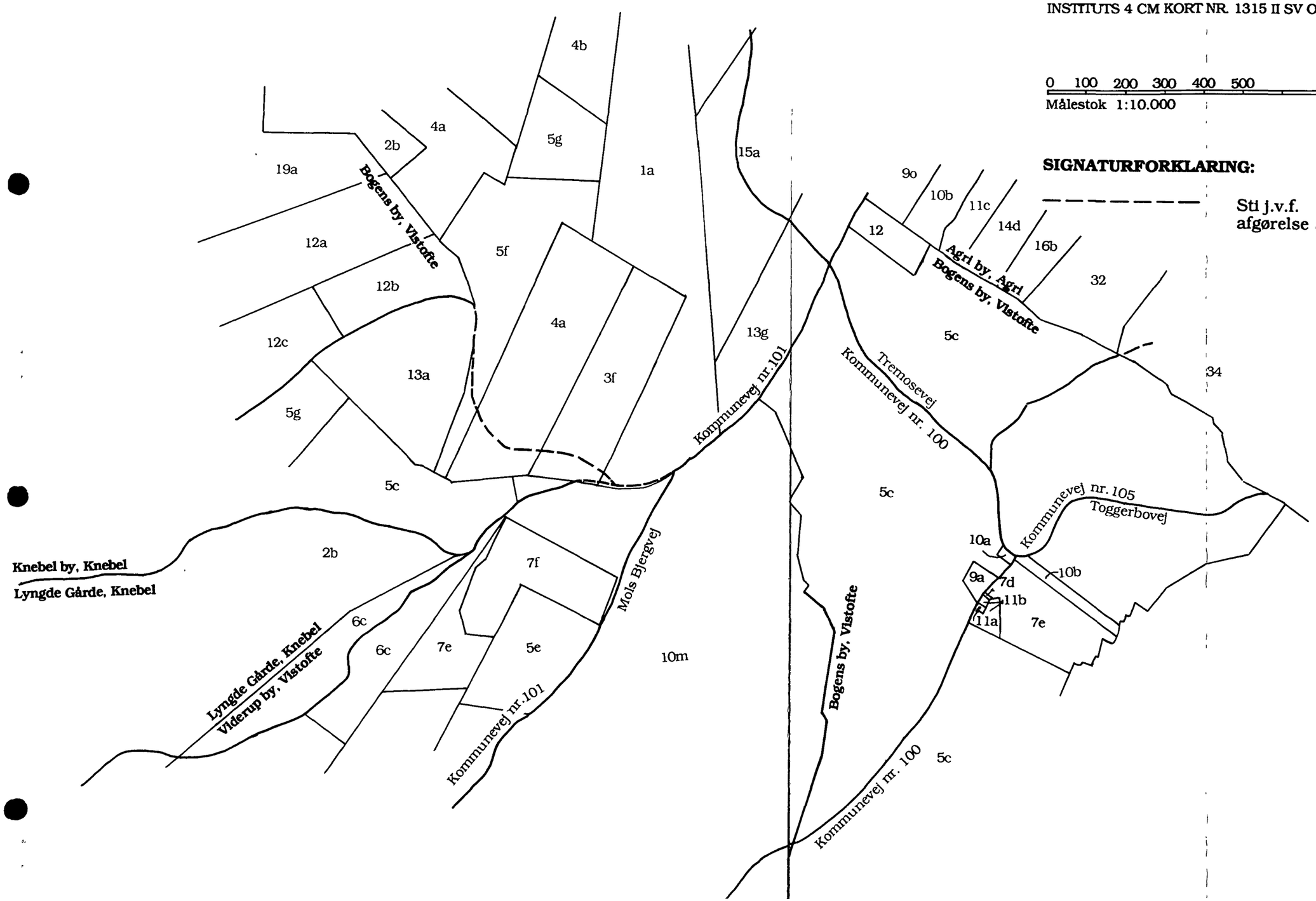

TAKSATIONSKOMMISSIONEN>

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING
ADRESSE:
AMALIEGADE 13, 1256 KØBENHAVN K
TLF. 01-119565

REG. NR 07502.000

Sag nr. 199. Fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Kendelse:

(Meddelt den 12. december 1984)

Overfredningsnævnets afgørelse af 3o. april 1984 om erstatning i anledning af fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune er påklaget til taksationskommissionen vedrørende naturfredning af Søren Schmidt (løbenr. 33 og 9o), Leif N. Mikkelsen (løbenr. 36), Knud Erik Sørensen (løbenr. 38) og Erik Dam Petersen (løbenr. 42).

Taksationskommissionen har den 6. oktober 1984 besigtiget de fredede arealer.

Under taksationen var de tre første af de ovennævnte ejere bistået af konsulent, landinspektør Sten Laursen, Landskonto-

ret for Landboret.

ad løbenr. 33 og 9o.

For taksationskommissionen har konsulent Laursen gentaget den for overfredningsnævnet nedlagte påstand om erstatning på 2oo.ooo kr. for forbudet mod fortsat erhvervsmæssig råstofudvinding. Konsulenten har gentaget og uddybet den argumentation, som er refereret i overfredningsnævnets afgørelse. Det bestrides, at der er grundlag for at antage, at det ikke ville have været muligt at afsætte hele den råstofmængde, der findes i grusgraven, inden 1988, da indvindingsretten ville være ophørt i henhold til råstofloven. I den forbindelse er der foruden til det tidligere anførte henvist til, at ejeren som følge af fredningssagens rejsning har været afskåret fra at avertere med grus m.v. Alligevel har der været et ikke ubetydeligt antal henvendelser om leverancer til større anlægsarbejder, og der ville have været gode afsætningsmuligheder i forbindelse med det kommende byggeri af en motortrafikvej nord om Rønde.

Foruden beløbet på 2oo.ooo kr. påstås en erstatning på 1o.ooo kr., som er ejerens tab ved investering i en gravemaskine. Maskinen købtes i 1979 for 29.ooo kr. i tillid til, at det ville vise sig muligt at udvinde hele den forhåndenværende råstofmængde. Dette bekræftedes af, at området ved fredningsnævnets delafgørelse af 31. juli 1981 udgik af fredningen. Maskinen er forringet betydeligt i værdi, og værdiforringelsen bør erstattes med fradrag af den nytte, ejeren har haft af den.

For så vidt angår det 1,6 ha store areal nordvest for Agri Bavnehøj, der er undergivet særbestemmelser i henhold til fredningsafgørelsens § 4 b stk. 6, har konsulent Laursen nedlagt påstand om, at tillægget til fredningserstatningens grund-

takst forhøjes fra 800 kr. pr. ha til 5.600 kr. pr. ha eller afrundet 9.000 kr. Han har herved henvist til den erstatningsberegning vedrørende de ganske lignende arealer under matr. nr. 3 c, 6 d Basballe, som Landskontoret i anledning af taksationen har ladet Hedeselskabet foretage, jfr. nedenfor ad løbenr. 36.

De øvrige poster, der indgår i overfredningsnævnets erstatningsfastsættelse, påstås ikke forhøjet.

For taksationskommissionen foreligger erstatningskravet for mistet adgang til sand- og grusudvinding til afgørelse på i alt væsentligt samme grundlag som for overfredningsnævnet. Taksationskommissionen finder ligesom overfredningsnævnet, at det ikke er sandsynliggjort, at der ville have været en sådan afsætning for materialer fra grusgraven, at den ville være tømt i 1988, hvis fredningssagen ikke var blevet rejst og gennemført. Kommissionen finder ikke grundlag for at ændre overfredningsnævnets skøn med hensyn til størrelsen af ejerens tab og stadfæster derfor, for så vidt angår denne del af erstatningskravet, overfredningsnævnets afgørelse.

Kommissionen finder ikke grundlag for at tage det først under taksationen rejste krav om en erstatning på 10.000 kr. vedrørende en gravemaskine til følge. Rentabiliteten af en sådan investering, foretaget på et tidspunkt, da fredningssagen - som det var ejeren bekendt - ikke var endeligt afsluttet, må i det hele være ejerens risiko og kan ikke danne grundlag for et krav på fredningserstatning. Hertil kommer, at kravet og dets størrelse er ganske udokumenteret.

Hvad angår kravet om en forhøjelse af erstatningen for det areal ved Agri Bavnehøj, der undergives særbestemmelser i henhold til fredningsbestemmelsernes § 4 b stk. 6, bemærkes, at

taksationskommissionen er enig i, at fredningen her - således som det også er forudsat ved overfredningsnævnets erstatningsafgørelse - medfører et tab, som ikke kan anses fuldstændigt erstattet ved den almindelige grundtakst for fredningserstatningerne. Erstatningen kan imidlertid ikke opgøres som påstået af ejeren. Der er tale om et areal af beskeden størrelse og hørende til en landbrugsejendom i almindelig landbrugsdrift. Det er tilplantet for nogle år siden med rødgran og skovfyr, men har i de forløbne år ikke været undergivet en egentlig forstmæssig behandling. Det må henstå som ganske uvist, om den ved ejerens erstatningsopgørelse forudsatte intensive drift med juletræs- og pyntegrøntproduktion under de foreliggende forhold ville være en økonomisk rimelig anvendelse af arealet, når den nuværende beplantning ad åre er afdrevet. Det kan ej heller antages, at den skovøkonomiske beregningsmodel, som er lagt til grund for erstatningsberegningen, har gyldighed, når talen er om et så lille areal som det her omhandlede, der ikke indgår som led i en større sammenhængende skovdrift og vanskeligt kunne tænkes undergivet sagkyndig forstmæssig ledelse. Endelig har de skovøkonomiske beregningsmodeller i det hele kun en vis vejledende betydning ved fastsættelsen af erstatning for ekspropriationsindgreb, jfr. herved det, overfredningsnævnet har anført i erstatningsafgørelsen af 3o. april 1984 vedrørende sagens løbenr. 88, og som taksationskommissionen kan tiltræde.

Når henses til ejendommens karakter og terrænforholdene på det omhandlede areal, kan taksationskommissionen efter besigtigelsen ikke se bort fra, at forbudet mod at genplante med nåletræer medfører en noget større nedgang i ejendommens handelsværdi, end hvad der kan anses for erstattet ved det af overfredningsnævnet tilkendte erstatningsbeløb. Tillægget til fredningserstatningens grundtakst findes derfor at burde forhøjes skønsmæssigt til 3.ooo kr. pr. ha. Herefter vil den

samlede fredningserstatning vedrørende denne ejendom være at forhøje til 116.85o kr.

ad løbenr. 36.

Den af overfredningsnævnet fastsatte grundtakst på 1.ooo kr. pr. ha påstås ikke forhøjet. Derimod har konsulent Laursen på ejerens vegne nedlagt påstand om en forhøjelse af tillægget for de 2,8 ha særområde ved Agri Bavnehøj, der er omfattet af bestemmelserne i fredningsafgørelsen § 4 b stk. 6, fra 8oo kr. pr. ha til 5.6oo kr. pr. ha eller afrundet 15.6oo kr. Konsulenten har herved henvist til en erstatningsberegning, dateret 4. oktober 1984, som på Landskontorets foranledning er udarbejdet af skovtaksator Knud Erik Hesselbjerg, Det Danske Hedeselskab. I denne beregning hedder det:

".....

Under indtryk af nærliggende bevoksninger (lodsejer nr. 38) med Nobilis til juletræs- og pyntegrøntproduktion vurderes det, at de berørte arealer kan anvendes til dette formål. Terrænforholdene på arealet er ikke optimal til denne produktionsform, hvorfor der i forhold til ideelle omstændigheder må tages højde for større omkostninger ved produktion.

Erstatningsberegning

Beregningen omfatter erstatning for konvertering ved afdrift af de eksisterende bevoksninger til en af de i fredningsbestemmelserne fastsatte anvendelser af arealet som alternativ til den for ejeren mest økonomiske anvendelse.

Som fremtidig anvendelse i henhold til fredningsbestemmelserne anvendes konvertering til græs, da denne form for ejeren må betragtes som den økonomiske mest fordelagtige. Jordens værdi

sættes ved denne anvendelse til nul. Ved dyrkning af løvtræ på arealet er jordens værdi negativ.

Som alternativ anvendelse,hvis fredningen ikke blev gennemført, betragtes produktion af Nobilis juletræer og pyntegrønt under de ovenfor beskrevne forhold. Den anvendte produktionsmodel tager hensyn til disse forhold og er baseret på en kalkulationsrentefod på 1o % p.a. for herved at tage højde for de forøgede produktionsrisici, denne produktion indebærer.

Ved beregningen er anvendt "Skovøkonomisk tabeller og kurver 1984" udarbejdet af Hedeselskabet, Dansk Skovforening og Skovstyrelsen.

Erstatningen beregnes som forskellen i jordens brugsværdi på afdriftstidspunktet (om 4o år) mellem anvendelsen i henhold til fredningsbestemmelserne og tilplantning af arealet med Nobilis.

Jordens brugsværdi med Nobilis:	26.8oo kr./ha
" " " græs:	o
Diskonteringsfaktor (4o år 4 % p.a.):	o.2o83
2,8 ha x (268oo - o kr.) x o.2o83 =	kr. 15.6oo "

Taksationskommissionen henviser til de bemærkninger, der er gjort ovenfor om det tilsvarende erstatningskrav vedrørende ejendommen løbenr. 33 og 9o. I overensstemmelse med det dér anførte fastsættes erstatningstillægget for de omhandlede 2,8 ha til 3.ooo kr. pr. ha, og den samlede erstatning vedrørende denne ejendom forhøjes herefter til 3o.9oo kr.

ad løbenr. 38.

Den af overfredningsnævnet fastsatte grundtakst på 1.ooo kr. pr. ha og taksten på 5oo kr. pr. ha for areal under højbeskyttelseslinje påstås ikke forhøjet. Dog påstås der et tillæg til erstatningen for så vidt angår et udyrket areal langs vejen, som ejeren ved fredningen afskæres fra at plante til. For de 1,5 ha, hvor bevoksningen i henhold til fredningsafgørelsens § 13 b nr. 5 skal ryddes, påstås erstatningstillægget forhøjet fra 14.25o kr. til 41.3oo kr. Konsulent Laursen har herved henvist til en af skovtaksator Knud Erik Hesselbjerg, Hedeselskabet, foretagen beregning af 4. oktober 1984, hvori det hedder:

".....
Arealet, der i henhold til fredningsbestemmelserne skal ryddes, kan beskrives som følger:

Træarter:	Nobilis, rødgran og skovfyr
Højde:	Rødgran lo-12 m
Alder:	Rødgran ca. 25 år fra anlæg
Bonitet:	Rødgran, 3 GWN.
Areal:	1,5 ha (fredningsmyndighedernes opgørelse)

Det skønnes, at træarternes procentvise fordeling på arealet er følgende: Rødgran 5o %, skovfyr 4o % og nobilis lo %.

Erstatningsbregning

Beregningen omfatter erstatning for omgående rydning af det bevoksede areal. Arealet skal efterfølgende henligge som græs.

Ved beregningen er anvendt "skovøkonomiske tabeller og kurver 1984" udarbejdet af Hedeselskabet, Dansk Skovforening og Skovstyrelsen. Som kalkulationsrentefod er anvendt 4 % p.a.

Erstatningen beregnes som den aktuelle bevoksnings venteværdi minus realiseringsværdien minus jordværdien ved den fremtidige anvendelse.

Som gennemsnitsbonitet for hele arealet anvendes rødgran bonitet 4 GWN. Arealet med nobilis ligger værdimæssigt over arealet med rødgran, hvorimod arealet med skovfyr ligger noget under.

Realiseringsværdien kan ved den aktuelle alder sættes til nul. Jordværdien ved den fremtidige anvendelse kan også sættes til nul.

Erstatningen kan således sættes til venteværdien for rødgran bonitet 4 GWN ved alder fra anlæg på ca. 25 år.

Ialt: 1,5 ha x 22.2oo kr. = kr. 33.3oo "

Når ejerens erstatningskrav er større end det tab, Hedeselskabet har beregnet, beror det på, at han efter en rydning ville genplante nobilis på hele arealet.

Taksationskommissionen skal i anledning af det nu rejste erstatningskrav henvise til, at også de erstatningsbeløb, som i de tidligere instanser blev tilkendt for bestemmelsen om rydning af det omhandlede areal, er fastsat på grundlag af en forstsagkyndig vurdering. Som det fremgår af de bemærkninger, overfredningsnævnet har anført i erstatningsafgørelsen af 3o. april 1984 ad løbenr. 88, og som taksationskommissionen kan tiltræde, har tabsberegninger foretaget på grundlag af de skovøkonomiske beregningsmodeller kun en vis vejledende betydning ved erstatningsfastsættelsen for ekspropriationsindgreb. Efter taksationskommissionens opfattelse gælder dette i særlig grad for en mindre ejendom som den foreliggende, hvor en egentlig professionel skovdrift vanskeligt synes at kunne komme på tale.

Når henses til ejendommens størrelse og karakter, herunder at den ikke er undergivet landbrugspligt, og til den betydelige

herlighedsværdi, der er knyttet til ejendommen, finder taksationskommissionen imidlertid, at kravet om rydning af det pågældende areal, der efter rydningen ikke må genplantes med løvtræer, bevirker en nedgang i handelsværdien, som overstiger det beløb, overfredningsnævnet har fastsat i erstatning herfor. Fuldstændig erstatning - tillige for forbudet mod tilplantning af det areal langs vejen, som blev udpeget under besigtigelsen - findes at være ydet, når det samlede erstatningsbeløb for denne ejendom forhøjes til 27.ooo kr.

I godtgørelse for sagsomkostninger under taksationssagen tillægger kommissionen de ovennævnte 3 lodsejere ialt 6.5oo kr. Herved bemærkes, at der til skovsagkyndig bistand er afholdt en udgift på ca. 4.7oo kr., som kommissionen finder bør godtgøres.

---

ad løbenr. 42.

Ejeren har i sin skriftlige klage til taksationskommissionen nedlagt påstand om, at der også for det fredskovpligtige areal på 14,4 ha ydes erstatning med 1.ooo kr. pr. ha, og at erstatningstillægget for 9,5 ha græsningsareal, der er meget kuperet og derfor mest rentabelt kunne udnyttes ved tilplantning, forhøjes til 5.ooo kr. pr. ha. Herudover påstås en erstatning for forringelse af jagtretten på 1o.ooo kr. Under besigtigelsen og mødet med lodsejerne gentog og uddybede ejeren, der gav møde sammen med Aksel Dam, sine erstatningskrav, idet han blandt andet oplyste, at han i 1972 havde søgt om tilladelse til at tilplante de 9,5 ha, men havde fået afslag under henvisning til den tinglyste fredningsplan. Han nedlagde yderligere påstand om erstatning i anledning af, at han som følge

af den skovrydning, som nu skal ske, nødsages til at indkøbe hegnspæle og tømmer, som ejendommen hidtil har været selvforsynende med.

Taksationskommissionen kan tiltræde, at der ved overfredningsnævnets afgørelse - i overensstemmelse med ganske fast praksis - ikke er fastsat erstatning for fredningen af fredskovpligtige arealer, idet disse allerede efter skovlovgivningen er undergivet sådanne begrænsninger i ejernes rådighed, at det ikke kan antages, at den nu gennemførte fredning bevirker en nedgang i handelsværdien. Efter besigtigelsen og det i øvrigt foreliggende finder taksationskommissionen, at der vedrørende denne ejendom ikke er oplyst forhold, som kan begrunde en fravigelse af de takster for erstatningsfastsættelsen, som er anvendt af overfredningsnævnet. Idet fuldstændig erstatning for fredningen af denne ejendom findes at være ydet ved det beløb, som er tilkendt ejeren ved overfredningsnævnets afgørelse, stadfæster kommissionen denne afgørelse, for så vidt angår løbenr. 42.

Herefter bestemmes:

Fredningserstatningerne til de af denne taksationssag omfattede lodsejere fastsættes således:

Løbenr. 33 og 9o,	Søren Schmidt	116.85o kr.
Løbenr. 36,	Leif Nygaard Mikkelsen	3o.9oo kr.
Løbenr. 38,	Knud Erik Sørensen	27.ooo kr.
Løbenr. 42,	Erik Dam Petersen	82.6oo kr.

Beløbene forrentes som bestemt ved overfredningsnævnets af-

gørelse af 3o. april 1984.

Der tillægges lodsejerne under løbenr. 33 og 9o, 36 og 38 ialt 6.5oo kr. i godtgørelse for sagsomkostninger for taksationskommissionen. Dette beløb udbetales direkte til Landskontoret for Landboret.

J. Lunøe

Karl Nielsen

Ehlers Allermann

OVERFREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 07502.000

30/4-84

Overfredningsnævnets afgørelse

af 30. april 1984

om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune (sag nr. 2496/81 og 2562/83).

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds har den 2. juli 1982 truffet afgørelse om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, ialt ca. 1.170 ha, og ved en tillægsafgørelse af 18. marts 1983 foretaget enkelte ændringer af denne afgørelse. Fredningsnævnet har tillige ved en afgørelse af 10. februar 1983 besluttet at foretage ændringer i og tilføjelser til overfredningsnævnets kendelse af 12. november 1964 om fredning af et tilgrænsende ca. 65 ha stort område omkring Stabelhøjene nord for Agri by. Fredningssagerne er rejst i henholdsvis 1974 og 1977 af det daværende fredningsplanudvalg for Århus amt og er efter udvalgets nedlæggelse videreført af Århus amtsråd.

Det samlede område på ca. 1.235 ha omfatter 90 ejendomme helt eller delvis, hvoraf 3 ejendomme ejes af henholdsvis staten v/miljøministeriet, Århus amtskommune og Ebeltoft kommune. 3 ejendomme og dele af 2 ejendomme, ialt ca. 22 ha, skal efter afgørelserne afstås til Århus amtskommune.

Fredningsnævnets afgørelser er forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse efter naturfredningslovens § 25. Afgørelserne er tillige påklaget til overfredningsnævnet af 45 private ejere samt af miljøministeriet, Århus amtsråd og Ebeltoft byråd. Af de ankende ejere er 35 repræsenteret af et lodsejerudvalg bistået af advokat og af Landskontoret for Landboret.

Store dele af området, ialt ca. 440 ha, er tidligere fredet ved kendelser eller deklarationer. Den ældste af disse fredninger gennemførtes i 1934 og omfattede kyststrækningen ved Ebeltoft Vig, og i 1940'erne blev gennemført større fredninger i den østlige del af området (Strandkærfredningen og Hålen-fredningen).

I 1963 godkendte overfredningsnævnet en fredningsplan for de daværende sognekommuner på Molshalvøen. Planen var udarbejdet i 1960-61 af det daværende fredningsplanudvalg for Randers amt. Med baggrund i fredningsplanen er der i 1960'erne og 1970'erne - udover Stabelhøj-fredningen - gennemført enkelte mindre fredninger forskellige steder i området. Endvidere er den sydlige del af Mols Bjerge, ialt ca. 1.200 ha, omfattet af en fredningssag, som er rejst i maj 1982 af Århus amtsråd, og som fortsat verserer for fredningsnævnet.

Hele området har ligget i landzone siden ikrafttrædelsen af by- og landzoneloven i 1970.

I 1981 godkendte miljøministeriet regionplan 1980 for Århus amtskommune. I planen er området udlagt som en del af et større naturområde og udflugtsområde. For naturområderne foreskriver regionplanen, at der i den videre planlægning og i administrationen af lovgivningen skal lægges særlig vægt på naturbeskyttelses- og landskabelige interesser. Der skal bl.a. kunne fastsættes bestemmelser om beplantninger, terrænformationer og pleje af udyrkede arealer. De naturområder, der tillige er betegnet som udflugtsområder, omfatter de i rekreativ henseende mest attraktive landskaber, og regionplanen forudsætter, at den rekreative værdi af disse områder bliver sikret gennem fredninger eller offentlige arealerhvervelser og ved anlæg af stier og andre anlæg til gavn for almenheden under besøg i områderne.

Navnlig følgende synspunkter på fredningen er fremført for overfredningsnævnet:

Lodsejerudvalget har for alle de repræsenterede ejere vendt sig imod, at området pålægges flere fredningsbestemmelser end dem, der allerede er gennemført for dele af området. Det offentlige ejer så store arealer i Mols Bjerge, at en yderligere fredning af privatejet jord ikke forekommer rimelig.

I anden række har lodsejerudvalget dels ønsket fredningens geografiske udstrækning begrænset og dels ønsket fredningsbestemmelserne lempet.

I førstnævnte henseende ønskes navnlig landbrugsarealerne vest og syd for Agri by udtaget af fredningen, og det er herved anført, at der kun kan være begrænsede fredningsinteresser knyttet til disse arealer.

I sidstnævnte henseende har lodsejerudvalget især anført, at der ikke bør fastsættes fredningsbestemmelser, som kan vanskeliggøre den fortsatte landbrugsdrift og den strukturændring, som landbruget nødvendigvis må undergå. Nogle af de bestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat, er næsten katastrofale for ejerne af landbrugsejendomme. Det gælder især de omfattende rydninger af læhegn og andre beplantninger, som forlanges foretaget inden 1993, og forbudet mod tilplantning. Den eksisterende tilplantning i området er i vid udstrækning foretaget for at skabe læ og dæmpe sandflugt, og bevoksningerne bør i hvert fald bevares, når de tjener dette formål. Hertil kommer, at mange arealer ikke kan opdyrkes, og at reduktion af kreaturholdet kan gøre det økonomisk nødvendigt for ejerne at tilplante navnlig de hidtidige græsningsarealer med nåletræer til pyntegrønt og juletræer. Fredningen bør heller ikke modvirke landbrugets strukturændringer ved forbud mod svine-, pelsdyr- og fjerkræfarme, og de fastsatte bestemmelser om jordbrugsbyggeri iøvrigt bør ændres, så byggeri under en vis højde kan opføres uden hensyn til fredningen, når det sker i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

Lodsejerudvalget har endvidere protesteret mod omfanget af den landskabspleje, som amtskommunen har fået ret til at udføre eller kræve udført af ejerne. De planlagte foranstalthinger er alt for omfattende, og de vil iøvrigt i vid udstrækning forringe de eksisterende naturværdier. Landskabelige hensyn tilsiger, at det nuværende afvekslende landskab bevares, og ingen af ejerne ønsker de golde bakker tilbage. Landskabsplejen bør begrænses til fjernelse af selvsåning på udyrkede arealer og bør forudsætte ejerens samtykke. Hvis der gives det offentlige ret til at foretage landskabspleje i videre omfang, må omfanget præciseres bedre end i fredningsnævnets afgørelse, og det må sikres, at plejen til enhver tid bliver udført på grundlag af såvel en vurdering af de fredningsmæssige hensyn som en hensyntagen til den aktuelle driftsform af det pågældende areal og til risikoen for uønskede følgevirkninger som f.eks. sandflugt. Det er meget væsentligt for ejerne, at der kommer til at gælde de samme regler for offentligt og privat ejet jord.

Til fredningsbestemmelserne om offentlighedens adgang har lodsejerudvalget navnlig anført, at fredningen ikke bør åbne mulighed for, at fredningsnævnet kan begrænse den erhvervsmæssige ridning i området.

For nogle af de repræsenterede ejere har lodsejerudvalget fremsat særlige ønsker især om fritagelse for rydningskrav, om ret til tilplantning og/eller opdyrkning af visse arealer, om ret til at opføre ny bebyggelse og om opgivelse af en stistrækning og flytning af en planlagt parkeringsplads nær Agri Bavnehøj. For ejeren af matr.nr. 2 z, Essendrup By, Agri, er ejendommen påstået overtaget af det offentlige.

Af de 5 ejere, hvis ejendomme ifølge fredningsnævnets afgørelser skal afstås helt eller delvis til Århus amtskommune, har de 4 påklaget afgørelsen herom.

Ejerne af de 2 bebyggede sommerhusejendomme matr.nr. 12 l og matr.nr. 12 i, Agri By, Agri, har således principalt påstået ejendommene udtaget af fredningen og subsidiært påstået ejendommene friholdt for plejeforanstaltninger. Hvis de fastsatte fredningsbestemmelser bliver opretholdt, vil disse ejere imidlertid foretrække, at det offentlige overtager ejendommene.

Ejerne af den bebyggede sommerhusejendom matr.nr. 13 h, Agri By, Agri, og den tilgrænsende ubebyggede ejendom matr.nr. 13 f, sstd., har ligeledes påstået ejendommene eller dog den del, hvorpå sommerhuset ligger, udtaget af fredningen. Det er herved gjort gældende, at fredningsbestemmelserne ikke har fornøden hjemmel i naturfredningsloven, eftersom de ikke går ud på at sikre området bevaret, som det er, men om at føre dets tilstand tilbage til tiden, før bebyggelse og tilplantning fandt sted. Hvis der ikke kan gives ejerne medhold i denne påstand, vil de imidlertid foretrække, at det offentlige overtager ejendommene, såfremt der samtidig indrømmes dem en livsvarig, personlig brugsret til sommerhuset og den del af grunden, hvorpå huset ligger.

Ejeren af matr.nr. 2 f, Essendrup By, Agri, har protesteret mod at skulle afstå størstedelen af arealet. Kravet om afståelse er begrundet med, at det pågældende areal skal være tilgængeligt for offentligheden som et opholdsareal. Ejeren er indforstået med, at offentligheden fortsat skal have adgang til arealet, men ønsker at bevare ejendomsretten til det. Denne ejer har tillige modsat sig, at der som led i fredningen gives offentligheden ret til parkering på den øvrige del af arealet, der tjener som parkeringsplads for ejerens hotel.

De øvrige ankende ejere har udtalt sig i det væsentlige som lodsejerudvalget og/eller ønsket tilladelse til opdyrkning, tilplantning eller bebyggelse.

Miljøministeriet har anbefalet fredningen gennemført og herved henvist til, at Mols Bjerge er et af de få større områder i Danmark, der rummer næsten alle beskyttelsesværdige fredningsinteresser og besøges af et stort antal turister.

Ministeriet har påstået fredningen udvidet med det ca. 52 ha store område nord for Basballe by, der var omfattet af fredningsplanudvalgets fredningspåstand, men har iøvrigt tilsluttet sig den afgrænsning af fredningsområdet, som fredningsnævnet har bestemt.

Ministeriet har dernæst ønsket nogle af fredningsbestemmelserne ændret.

Pleje

Plejeplanen, der er en bestanddel af fredningsbestemmelserne, er således efter ministeriets opfattelse uegnet som et retligt bindende grundlag for landskabsplejen, idet planen indeholder dels en beskrivelse af den naturpleje, som det offentlige kan tænkes at iværksætte, og dels en blanding af anbefalinger og forskrifter til ejerne. Plejeplanen, hvis sigte ministeriet kan tilslutte sig, bør derfor kun være retningsgivende for plejemyndighederne, medens fredningsbestemmelserne må fastsætte omfanget af de plejeforanstaltninger, hvis udførelse ejerne må tåle. Ministeriet lægger endvidere afgørende vægt på, at der ikke - som i fredningsnævnets afgørelse - bliver tillagt amtsrådet beføjelse til at beslutte omfanget af og tidspunktet for udførelsen af plejearbejder på arealer, der ejes af staten og administreres af skovstyrelsen. Fredningsnævnets modstående beslutning afviger fra den almindeligt gældende ordning om pleje af fredede områder og kan slet ikke accepteres i Mols Bjerge, hvor staten ejer over 600 ha og i en årrække har udført naturpleje i overensstemmelse med fredningshensigten.

Ministeriet er enig i, at det offentlige som led i fredningen erhverver arealer med henblik på at forbedre offentlighedens muligheder for færdsel og ophold i området. Da området har betydelig national interesse, og da staten gennem adskillige år har erhvervet arealer netop med henblik på at sikre fredningsinteresserne i området, er det imidlertid uhensigtsmæssigt at tillægge amtskommunen ejendomsretten til de arealer, der ifølge fredningsbestemmelserne skal afstås til det offentlige.

Ministeriet kan iøvrigt i det væsentlige tilslutte sig de fastsatte fredningsbestemmelser og lægger særlig vægt på, at området bliver friholdt for yderligere bebyggelse og tilplantning. Det er også af stor betydning for det med fredningen tilsigtede, at de forlangte rydninger finder sted, men det er unødvendigt og betænkeligt at kræve dem afsluttet inden udgangen af 1993. Ministeriet har yderligere foreslået nogle mindre ændringer i bl.a. bestemmelserne om offentlighedens adgang i området.

Århus amtsråd har anbefalet, at fredningsnævnets afgørelser i det væsentlige stadfæstes.

Amtsrådet finder, at fredningsgrænsen mod vest bør fastholdes under hensyn til landbrugsarealernes både landskabelige, udsigtsmæssige og topografiske sammenhæng med Stabelhøjene og den sydlige del af Mols Bjerge. Det er navnlig fredningens forbud mod tilplantning, som gør en opretholdelse af fredningsgrænsen mod vest ønskelig. Når amtsrådet derimod kan acceptere, at området nord for Basballe by ikke er taget med under fredningen, skyldes det alene, at fredningsnævnet har begrundet denne beslutning med, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for fredning af disse arealer, så længe der ikke tillige er tale om fredning af arealer nord og øst for området. Amtsrådet kan derfor rejse spørgsmålet igen på et senere tidspunkt.

Amtsrådet lægger ligesom ejerne afgørende vægt på, at privatejede og offentligt ejede arealer under fredningen behandles ens. Det er derfor meget væsentligt, at naturplejen i området bliver overladt til kun én myndighed, og det bør være amtsrådet som den myndighed, der har forestået udarbejdelsen af plejeplanen. Det er også væsentligt, at der er et fast grundlag for naturplejen, og amtsrådet er særdeles betænkelig ved den afsvækkelse, der vil blive følgen af en efterkommelse af miljøministeriets ønske om, at plejeplanen blot skal være retningsgivende. Derimod vil amtsrådet ikke afvise, at nogle af plejeplanens bestemmelser kan præciseres bedre end sket.

Amtsrådet ønsker iøvrigt en stadfæstelse af de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat, herunder forbudet mod tilplantning og kravet om rydning af visse beplantninger senest i 1993. Amtsrådet vil dog ikke udtale sig imod, at ejere af landbrugsejendomme får ret til at opføre nye bygninger til svinefarme, når de anbringes i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

Særligt om de arealer, der skal afstås til det offentlige, har amtsrådet anført, at de - som også bestemt af fredningsnævnet - bør afstås til amtskommunen. Selv om Mols Bjerge har national interesse, har området også stor rekreativ betydning for navnlig beboerne i amtet, og de omhandlede arealer er i så henseende centralt beliggende. Amtsrådet er indstillet på snarest efter en overtagelse af arealerne at udføre foranstaltninger til forbedring af offentlighedens adgang til og ophold på dem.

Ebeltoft byråd har ønsket arealerne omkring og vest for Agri by udtaget af fredningen og herved anført, at fredningsinteresserne må anses for minimale for disse overvejende dyrkede landbrugsarealer. Byrådet har endvidere udtrykt betænkelighed ved for omfattende rydninger af bevoksning. Gennemførelse af rydninger må i givet fald modsvares af lempeligere bestemmelser om nyplantning af læhegn, der er nødvendige for landbrugsdriften. Byrådet finder iøvrigt, at naturplejen i området bør baseres på klare bestemmelser, og lægger ligesom amtsrådet vægt på, at plejen bliver overladt til kun én myndighed.

Landbrugsministeriet har udtrykt principiel betænkelighed ved, at der med hjemmel i naturfredningsloven pålægges et større landbrugsområde bestemmelser, som kan indebære en væsentlig indskrænkning af mulighederne for en fortsat jordbrugsdrift. Selv om ministeriet ikke vil udtale sig imod en fredning af Mols Bjerge, bør det overvejes at udtage de bedre landbrugsjorder i områdets vestlige del af fredningen og at lempe forbudet mod tilplantning.

Naturfredningsrådet har udtalt, at Mols Bjerge frembyder endog international interesse i henseende til belysning af landskabsdannelsen. Fredningsbestemmelserne for området bør navnlig varetage de store linier i landskabstrækkene, og forbudet mod yderligere tilplantning er derfor overordentlig værdifuldt. En omfattende beplantning i det kuperede landskab vil i for vidt omfang sløre landskabsformerne, og naturfredningsrådet kan tiltræde kravene om rydning af nogle af de allerede tilplantede arealer. Dette gælder særligt rydningerne på og omkring Agri Bavnehøj, som imidlertid kan medføre uheldige konsekvenser for den landbrugsmæssige udnyttelse af tilgrænsende arealer. Sådanne konsekvenser bør imødegås ved en udvidet ret for ejerne til at etablere læhegn.

Friluftsrådet har støttet miljøministeriets ønske om, at området nord for Basballe by medtages under fredningen, og har fremhævet det betydningsfulde i, at offentligheden har adgang til så store dele af Mols Bjerge som muligt. Friluftsrådet har derfor foreslået, at der sikres offentligheden en adgangsret til højdepunktet Låddenbjerg, og at opsatte hegn, som ikke længere har driftsmæssig begrundelse, skal kunne kræves fjernet.

Danmarks Naturfredningsforening har fremhævet områdets nationale betydning og har støttet miljøministeriets ønske om, at området nord for Basballe by bliver omfattet af fredningen. Formålet med fredningen tilsiger, at bevoksningerne på højdedragene fjernes, og at der gennemføres en omfattende landskabspleje. Foreningen frygter imidlertid, at der - selv om plejen henlægges til kun én myndighed - kan opstå uoverensstemmelser til skade for plejens udførelse. Et bredt sammensat udvalg, hvori plejespørgsmål kan drøftes, vil antagelig kunne afbøde sådanne vanskeligheder. Foreningen har iøvrigt støttet lodsejerudvalgets forslag om en flytning af den planlagte parkeringsplads ved Agri Bavnehøj.

I sagens behandling har deltaget 10 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Mols Bjerge rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Det tiltrædes derfor, at den del af Mols Bjerge, som denne sag angår, bør undergives fredningsbestemmelser til beskyttelse af disse fredningsmæssige interesser, således som det også er forudsat i den godkendte regionplan for Århus amt.

Om den nærmere geografiske afgrænsning af fredningsområdet bemærkes:

Hensynet til den landskabelige sammenhæng tilsiger, at også landbrugsarealerne omkring og vest for Agri by bliver omfattet af fredningen. De landbrugsmæssige interesser, der knytter sig til disse arealer, kan i rimelig grad imødekommes gennem ændringer af fredningsbestemmelserne. Denne beslutning om at tiltræde fredningsområdets afgrænsning mod vest er truffet med 6 stemmer mod 4. Mindretallet har ment, at fredningshensynene kun gør sig gældende med så ringe styrke for i hvert fald størstedelen af disse arealer, at fredningsgrænsen burde drages længere mod øst.

Området nord for Basballe by har en sådan sammenhæng med arealerne mod vest og syd, at spørgsmålet om fredningsbestemmelser for dette område ikke bør udskydes til afgørelse under en eventuel senere fredningssag for yderligere arealer. Dette område bør derfor inddrages under fredningen, og de landbrugsmæssige og andre erhvervsmæssige interesser, der knytter sig til området, kan i rimelig grad imødekommes gennem ændringer af fredningsbestemmelserne. Denne beslutning om at udvide fredningsområdet mod nord er truffet med 5 stemmer, herunder formandens, mod 5. Mindretallet har stemt for at fastholde det forløb af fredningsgrænsen, som fredningsnævnet har fastlagt.

Der er ikke grundlag for at udtage de mindre ejendomme ved foden af Agri Bavnehøj af fredningen, således som de pågældende ejere har ønsket. Beslutningen herom er truffet enstemmigt.

Derimod findes forløbet af fredningsgrænsen mod Femmøller by at burde ændres, så ejeren af matr.nr. 5 d, Essendrup By, Agri, får mulighed for uden for fredningsområdet at opføre et beboelseshus på ejendommen. Beslutningen herom er truffet enstemmigt.

Endvidere bør forløbet af fredningsgrænsen mod Basballe by ændres, så havearealet på matr.nr. 4 a, Basballe By, Agri, holdes uden for fredningen. Denne beslutning er truffet med 8 stemmer mod 2.

Den øvrige afgrænsning af fredningsområdet, som fredningsnævnet har bestemt, tiltrædes enstemmigt. Hermed er hverken Basballe by eller Agri by omfattet af denne fredning, men dele af Agri by er undergivet fredningsbestemmelser i deklarationer tinglyst 8. oktober 1953 og 7. januar 1955 (kirkens omgivelser) og i overfredningsnævnets kendelse af 5. april 1960 (søen med nærmeste omgivelser).

Om fredningens indhold bemærkes enstemmigt:

Fredningsområdet rummer i betydeligt omfang landbrugsarealer, såvel opdyrkede arealer som græsningsarealer. Fredningsbestemmelserne må fremkalde en rimelig balance mellem fredningshensynene og hensynet til, at landbrugsdriften i området skal kunne opretholdes. I så henseende må der navnlig lægges vægt på, at landbrugsarealerne ikke som følge af fredningsbestemmelserne påføres øget risiko for sandflugt. Der findes derfor at burde foretages enkelte ændringer af fredningsbestemmelserne, og en del af de ankende ejeres indvendinger mod fredningen bliver herved imødekommet.

Arealerne inden for fredningsområdet frembyder en så betydelig variation med hensyn til højdeforskelle og hældningsgrader, at fredningsmyndighederne til varetagelse af fredningens formål må have indseende med nytilplantninger i området. Medens der uden hensyn til fredningen bør kunne plantes løvbærende læhegn, når det er nødvendigt af hensyn til landbrugsdriften, må fredningen derfor indeholde et forbud mod anden form for beplantning. Forbudet bør imidlertid ledsages af en retningslinie for, hvornår en dispensation normalt skal meddeles.

Dernæst findes praktisk taget alle de konkrete ønsker om overførsel af et græsningsareal til arealer med ret til varig opdyrkning, som er fremsat under overfredningsnævnets besigtigelse, at burde efterkommes, således som det også er indstillet af amtsrådet.

Endvidere findes det uden afgørende betydning for opfyldelsen af fredningens formål at opretholde den sondring mellem græsningsarealer i og uden omdrift, som fredningsnævnet i overensstemmelse med fredningspåstanden har anlagt, og at opstille tidsmæssige begrænsninger for en omdrift. Græsningsarealerne har i vid udstrækning en beliggenhed og karakter, som gør det lidet sandsynligt, at de vil blive omlagt, selv om fredningen giver ejeren ret hertil, og de omdriftsegnede græsningsarealer bør kunne omlægges med rensningsafgrøder, når som helst dette skønnes hensigtsmæssigt for at sikre arealernes anvendelighed til græsning. Græsningsarealerne omkring Låddenbjerg og Langbjerg er dog så værdifulde i botanisk henseende, at disse arealer hverken bør omlægges eller gødskes.

Den fastsatte censurbestemmelse for jordbrugsbyggeri er ensbetydende med, at ethvert byggeri på en landbrugsejendom på forhånd skal forelægges for fredningsnævnet til godkendelse. Uanset den betydelige vægt, der i denne sag må lægges på de landskabelige forhold, findes det dog rimeligt, at der i overensstemmelse med fast praksis i nyere fredningssager gives ejeren af en landbrugsejendom ret til uden hensyn til fredningen at opføre en erhvervsmæssigt nødvendig bygning inden for den almindeligt gældende højdebegrænsning, når bygningen blot anbringes i umiddelbar tilknytning til eksisterende landbrugsbygninger. Denne ret bør dog ikke omfatte opførelse af siloer eller anden bebyggelse over 12,5 m højde eller byggeri til fjerkræfarme eller pelsdyravl og heller ikke drivhuse til gartneridrift, men retten bør udstrækkes til at gælde også byggeri til svinefarme.

Også vedrørende enkelte andre forhold bør fredningsbestemmelserne lempes af hensyn til landbrugserhvervet. Således bør der på dyrkede landbrugsarealer kunne indvinde grus til vedkommende ejers eget brug, men det må sikres, at arealet bliver retableret. Ligeledes bør der efter ansøgning normalt gives dispensation til at etablere gennemkørsel i et stengærde, hvis jorden på begge sider ejes af samme ejer eller drives i samdrift. Der findes heller ikke tilstrækkelig anledning til at forbyde pløjning inden for 1 m fra foden af enkelte fortidsminder, hvis særlige værdi ikke er påvist.

Om offentlighedens adgang i området bemærkes ligeledes enstemmigt:

Allerede de almindeligt gældende bestemmelser i naturfredningslovens §§ 54-56 giver i vid udstrækning offentligheden ret til færdsel i området. I betragtning af områdets betydelige værdi for befolkningens friluftsliv må der imidlertid gennem fredningen sikres såvel parkeringsmuligheder som opholdsarealer og et sammenhængende system af stier for i almin-

delighed både fodgængere og cyklister. Fredningsnævnets beslutninger i så henseende tiltrædes i det væsentlige.

Den påtænkte parkeringsplads ved foden af Agri Bavnehøj må imidlertid flyttes til den anden side af vejen, således at den faktisk eksisterende parkeringsplads på matr.nr. 12 l og matr.nr. 12 i, Agri By, Agri, udvides, og bestemmelserne om parkeringsret på en del af matr.nr. 2 f, Essendrup By, Agri, bør ændres til delvis imødekommelse af ejerens ønsker. Endvidere bør parkeringspladsen ved Langemosen kun etableres, hvis det bestemmes under den nedenfor omhandlede plejeplanlægning. De på fredningskortet viste stier skal dernæst i almindelighed kunne gives et ændret forløb, hvis dette senere findes hensigtsmæssigt, uden at ændringen skal nødvendiggøre rejsning af ny fredningssag. På grund af de særlige botaniske interesser, der er knyttet til arealerne omkring Låddenbjerg, bør der ikke fastlægges en sti til dette højdepunkt, og en stillingtagen til de stier, som forudsættes forlænget ind i den sydlige del af Mols Bjerge, må henskydes til beslutning under den verserende fredningssag for dette område.

Tilstedeværelsen af faste hegn, som ikke længere er driftsmæssigt nødvendige, kan fremkalde en uheldig indskrænkning af offentlighedens færdsels- og opholdsret i henhold til naturfredningslovens § 56. Medens det imidlertid findes overvejende betænkeligt at forlange fjernelse af sådanne hegn på arealer i privat eje, bør der være mulighed for under plejeplanlægningen at beslutte fjernelse af overflødige hegn på arealer i statens og amtskommunens eje.

Ridning i området bør principielt kunne foregå, men der må være mulighed for at forbyde ridning, herunder erhvervsmæssig ridning, hvis den forårsager skader eller ulemper.

Om naturplejen i området bemærkes enstemmigt:

Fredningen tilsigter ikke blot at søge den nuværende tilstand i området opretholdt i videst muligt omfang. Af både landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske grunde tilsigter fredningen tillige, at dele af området føres tilbage til og søges fastholdt i den tilstand, der fandtes for nogle årtier siden, før den omfattende tilplantning i området blev påbegyndt. Også bestemmelser med dette sigte, herunder krav om rydning af eksisterende bevoksninger, kan fastsættes i en fredning, jfr. naturfredningslovens § 18, stk. 2 og 4. Indholdet af bestemmelserne må imidlertid fastsættes under en afvejning over for andre hensyn, herunder især hensynet til at landbrugsdriften i området kan opretholdes. Bestemmelserne må endvidere fastsættes, så de på den ene side fastlægger de maksimale indgreb, som den enkelte ejer må tåle, og på den anden side ikke uden tungtvejende grunde detaljerer og tidsbestemmer de plejeforanstaltninger, der skal udføres.

Den foreliggende plejeplan for Mols Bjerge, som Århus amtsråd har godkendt i januar 1980, findes ikke egnet som retligt grundlag for naturplejen i området. Allerede som følge af ejerforholdene i området findes der heller ikke tilstrækkelig anledning til at fravige den almindeligt gældende ordning, hvorefter vedkommende statslige myndighed foretager pleje af fredede statsejede arealer, medens plejen iøvrigt foretages af amtsrådet, jfr. nu miljøministeriets bekendtgørelse af 6. december 1983. Plejen må imidlertid udføres under en helhedsvurdering uden hensyn til ejerforholdene, og det må tillægges væsentlig betydning, at også de private ejere i området inddrages i plejeplanlægningen.

Det findes på denne baggrund rigtigst, at fredningsbestemmelserne fastlægger karakteren og omfanget af de plejearbejder, som amtsrådet kan udføre på arealer i privat eje, at der i fredningen kræves udført en kontinuerlig plejeplanlægning, hvis nærmere indhold kun for enkelte forholds vedkommende foreskrives i fredningsbestemmelserne, og at plejeplanlægningen udføres på grundlag af de almindeligt gældende myndighedskompetencer, men således at både ejerne gennem et lodsejerudvalg og Ebeltoft kommune får indflydelse på indholdet, medens det sikres, at eventuel uenighed mellem ministeriet og amtsrådet om behovet for eller hensigtsmæssigheden af konkrete plejeforanstaltninger kan blive løst.

Det findes endvidere mest hensigtsmæssigt, at den kontinuerlige plejeplanlægning tillige omfatter en løbende stillingtagen til, hvorledes områdets rekreative værdier bedst udnyttes til gavn for befolkningens friluftsliv. Det bør således henskydes til beslutning under denne planlægning, i hvilket omfang og på hvilken måde der skal tilvejebringes og vedligeholdes publikumsfaciliteter på de offentligt ejede arealer og - inden for rammerne fastlagt i fredningsbestemmelserne - tillige på de privatejede arealer.

Enkelte anlægs- og plejeforanstaltninger har dog en så stor betydning, at de bør udføres så snart som muligt. Det gælder en frilæggelse af Agri Bavnehøj med nærmest liggende arealer og andre foranstaltninger til forbedring af offentlighedens adgang til dette højdepunkt, herunder tilvejebringelsen af forbedrede parkeringsforhold. Det gælder endvidere en regulering af beplantningen langs Kirkestien.

Betimeligheden af de totalrydninger, der iøvrigt er krævet i fredningsnævnets afgørelse, må vurderes dels ud fra en landskabelig synsvinkel, herunder bevoksningernes indflydelse på udsigtsforholdene, og dels

med hensyntagen til bevoksningernes lævirkning og vedkommende ejers økonomiske interesse iøvrigt i deres opretholdelse. Fredningsnævnets upåklagede rydningskrav kan herefter tiltrædes. Af de påklagede rydningskrav bør nogle fastholdes, medens andre kan opgives, eller det bevoksede areal henføres til arealer, der kan undergives særlig pleje, således som det nærmere fremgår af fredningskortet. Beslutningerne er for de enkelte bevoksninger truffet enten enstemmigt eller med 9 stemmer mod én.

Særligt om bevoksningen på bakkedraget fra Agri Bavnehøj mod nordvest bemærkes, at de landskabelige og geologiske interesser, der kunne tilsige en frilæggelse af bakkedraget, findes tilstrækkeligt tilgodeset, når det sikres, at en bevoksning på længere sigt udgøres af løvtræer. Ejerne af de nuværende nåletræsbevoksninger på dette bakkedrag bør derfor kunne bibeholde dem, men således at ejerne får pligt til efter afdrift af bevoksningerne enten at gentilplante med løvbærende træer eller at anvende arealet til græsning. Den slugt, der gennemskærer bakkedraget, skal dog ryddes og holdes fri for træbevoksning.

Tidspunktet for de enkelte rydninger bør bestemmes under den kontinuerlige plejeplanlægning og kan således udskydes til efter 1993, hvis omstændighederne taler derfor, eller rydningen kan kræves udført tidligere end ifølge fredningsnævnets afgørelse, hvis dette findes ønskeligt.

Om arealafståelser til det offentlige bemærkes enstemmigt:

Det tiltrædes, at matr.nr. 12 e, Agri By, Agri, hvorpå selve Agri Bavnehøj ligger, er besluttet overdraget til det offentlige.

Da fredningsformålet nødvendiggør en fjernelse af sommerhusene ved foden af Agri Bavnehøj og foretagelse af anlægs- og plejeforanstaltninger på sommerhusgrundene, tiltrædes det endvidere, at matr.nr. 12 l, 12 i, 13 f og 13 h, Agri By, Agri, er besluttet overdraget til det offentlige. Der foreligger imidlertid ganske særlige forhold, som gør det rimeligst, at afståelsen af matr.nr. 13 f og 13 h sker med den begrænsning, at de nuværende ejere af disse ejendomme kan fortsætte benyttelsen af sommerhuset og en del af grundarealet som hidtil, og at anlægs- og plejearbejder på ejendommene begrænses, så længe brugsretten gælder.

De foreliggende omstændigheder peger ikke entydigt på enten staten eller amtskommunen som den offentlige myndighed, hvortil de nævnte ejendomme bør afstås. Et flertal på 6 medlemmer lægger imidlertid størst vægt på amtsrådets udtalte ønske om at få tillagt ejendomsretten til disse arealer under hensyn til Agri Bavnehøjs betydning som udsigtspunkt og deraf

følgende publikumsbesøg. Mindretallet har lagt størst vægt på, at staten i forvejen ejer betydelige arealer i Mols Bjerge, og har derfor ment det rigtigst, at også de omhandlede arealer blev ejet af staten og administreret af miljøministeriet v/skovstyrelsen under ét med de øvrige statsejede arealer.

Ejeren af matr.nr. 2 f, Essendrup By, Agri, der hører til Hotel Femmøller, findes at have en sådan interesse i at bevare ejendomsretten til hele arealet, at indsigelsen mod afståelse til det offentlige af en del af arealet bør tages til følge. Fredningshensynene kan fuldt ud tilgodeses gennem fredningsbestemmelserne.

Endelig bør det offentlige overtage matr.nr. 2 z, Essendrup By, Agri, således som ejeren har fremsat ønske om, og denne ejendom bør overdrages til staten v/miljøministeriet.

Om forholdet til de ældre fredninger i området bemærkes enstemmigt:

Forenklingshensyn gør det ønskeligt, at bestemmelserne i de ældre fredninger overføres til denne fredningsafgørelse i det omfang, hvori de fortsat har selvstændig betydning. Det tiltrædes derfor, at fredningsnævnet har bestemt ophævelse af tidligere fredningskendelser og -deklarationer. Ophævelsen bør imidlertid udstrækkes til at omfatte overfredningsnævnets kendelse af 12. november 1964 om fredning af området omkring Stabelhøjene, og kendelsens bestemmelser må i fornøden udstrækning optages blandt fredningsbestemmelserne i denne afgørelse.

I overfredningsnævnets kendelse af 17. oktober 1934 er der bl.a. tillagt Randers og Århus kommuner forkøbsret til matr.nr. 36 c, Agri By, Agri. Denne forkøbsret må opretholdes, og efter de to byråds anmodning, hvori ejeren af arealet har erklæret sig enig, bør fristen for byrådenes stillingtagen til forkøbsrettens udnyttelse forlænges.

Fredningsområdet udgør herefter ca. 1.287 ha og omfatter 94 ejendomme helt eller delvis. Idet fredningsnævnets afgørelser af 2. juli 1982, 10. februar 1983 og 18. marts 1983 ophæves, fastsættes fredningsbestemmelserne for området herefter således:

§ 1. Fredningens formål.

Formål

Fredningen har til formål

at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

Formål

at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og

at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Bestemmelser

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

§ 3. Terrænændringer.

Der må som nævnt i § 2 ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

En ejer må dog uanset fredningen indvinde grus til eget brug, når indvindingen foretages på et areal, der er vist på fredningskortet uden særlig signatur, jfr. § 4, punkt a, og når naturfredningslovens beskyttelseslinie omkring jordfaste fortidsminder ikke overskrides. Når denne ret udnyttes, har ejeren pligt til at retablere arealet efter beslutning herom under plejeplanlægningen nævnt i § 14.

§ 4. Arealernes drift.

a. Landbrugsarealer, der er vist på fredningskortet uden særlig signatur.

Disse arealer kan fortsat drives landbrugsmæssigt uden hensyn til fredningen. Der må dog ikke tilplantes, heller ikke til pyntegrønt eller juletræer, selv om dette ville være lovligt efter landbrugsloven.

En dispensation efter § 18 til tilplantning af et areal

skal imidlertid normalt meddeles, hvis tilplantning det ansøgte sted ikke vil forringe landskabet væsentligt eller forstyrre frie udsigter.

b. Arealerne, der er vist på fredningskortet med signatur for "vedvarende græs".

Disse arealer må kun anvendes til græsning og må således ikke opdyrkes eller tilplantes.

Arealerne må dog omlægges med rensningsafgrøder i det omfang, som er nødvendigt for, at de kan opretholdes som vedvarende græsningsarealer. Arealerne må tilføres gødning og kalk, men må ikke sprøjtes fra fly. De arealer omkring Låddenbjerg og Langbjerg syd for Agri Bavnehøj, der på fredningskortet er vist som "særområde", må dog hverken omlægges, sprøjtes eller tilføres gødning eller kalk.

En dispensation efter § 18 til opdyrkning skal imidlertid normalt meddeles, hvis en bevaring af det pågældende areal til græsning er uden afgørende betydning for det med fredningen tilsigtede.

Hvis et areal, der på fredningskortet bærer signatur for "vedvarende græs", i dag er tilplantet og tillige er vist med signatur for "fjernelse", må den nuværende bevoksning opretholdes, indtil den skal ryddes i henhold til beslutning under plejeplanlægningen nævnt i § 14. Efter rydningen må arealet kun anvendes til græsning.

Hvis et areal, der på fredningskortet bærer signatur for "vedvarende græs", i dag er tilplantet og tillige er vist med signatur for "særlig pleje", må arealet efter afdrift kun gentilplantes i overensstemmelse med plejeplanlægningen nævnt i § 14.

Særligt for de arealer nordvest for Agri Bavnehøj, der på fredningskortet er vist som "særområde", og som i dag er tilplantet med nåletræer, gælder: Den eksisterende trævækst må bibeholdes, og arealerne må efter afdrift gentilplantes, men kun med løvtræer. Der må dog foretages midlertidig indplantning af nåletræer for at ophjælpe løvtræerne. Hvis der ikke foretages en sådan gentilplantning, gælder bestemmelserne i stk. 1, således at arealerne kun må anvendes til græsning.

Særligt for matr.nr. 12 g, Agri By, Agri, gælder: Uanforbudet mod tilplantning må der på denne ejendom foretages en sådan spredt plantning, som kan give arealerne omkring Stabelhøj karakter af et landskab som i broncealderen.

c. Skov, der er vist på fredningskortet med signatur for "løvskov".

På disse arealer skal der opretholdes skovbevoksning, og den eksisterende trævækst må efter omdrift kun fornyes med løvtræer.

d. Plantagearealerne, der er vist på fredningskortet med signatur for "nåleskov".

Den eksisterende trævækst må bibeholdes, og der må gentilplantes. Arealerne må ikke sprøjtes fra fly. Hvis bevoksningen afdrives, uden at der gentilplantes, må det pågældende areal kun udnyttes efter bestemmelserne i punkt b.

Hvis arealet ejes af staten eller Århus amtskommune, når bevoksningen afdrives, skal eventuel gentilplantning i videst muligt omfang ske med løvtræer og/eller skovfyr, der tillader lysåben skov.

e. Arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "udyrkede arealer".

Arealerne skal henligge som udyrkede arealer.

f. Moser, søer, vandhuller, kildevæld og vandløb.

Arealerne skal opretholdes som vådområder. Der må ikke foretages foranstaltninger, som kan sænke vandstanden, og der må ikke tilføres gødende eller forurenende stoffer.

g. Haver.

Uanset bestemmelserne i punkt a og b må der foretages beplantning i eksisterende havearealer ved en bebyggelse.

h. Særligt om Molslaboratoriets arealer.

Uanset bestemmelserne i punkt b og e har Molslaboratoriet ret til at foretage videnskabelig forsøgsvirksomhed på matr.nr. 1 a og 1 r, Strandkær By, Agri, og matr.nr. 3 b og 4 a, Essendrup By, Agri, og til at opdyrke indtil 36 ha af de nævnte

matrikelnumre landværts landevejen mellem Ebeltoft og Helgenæs.

§ 5. Levende hegn.

Læhegn må plantes uden hensyn til fredningen, hvis hegnet udelukkende består af løvtræer eller -buske.

Eksisterende nåletræshegn, som ikke skal fjernes i henhold til § 13, må opretholdes, men må kun fornyes med hegn af løvtræer eller -buske.

§ 6. Stengærder.

Stengærder må ikke fjernes eller forandres. Fredningsnævnet skal dog efter anmodning meddele den nødvendige dispensation til etablering af en gennemkørsel, hvis jorden på begge sider af gærdet tilhører samme ejer eller drives i samdrift, og hvis væsentlige landbrugsmæssige hensyn tilsiger en sådan gennemkørsel.

§ 7. Veje.

Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn.

Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes.

§ 8. Alléer.

Poppelalléerne i sydsiden af kommunevejen mellem Basballe og Femmøller og i kommunevejen mellem på den ene side matr. nr. 12 g, 7 a og 6 a, Agri By, Agri, og på den anden side matr. nr. 16 g, sstd., skal opretholdes.

§ 9. Bebyggelse m.v. og andre anlæg.

a. Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker æn-

dring i bygningens ydre fremtræden.

Hvis en bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet. Bebyggelserne på matr.nr. 12 l, 12 i og 13 h, Agri By, Agri, må dog ikke genopføres.

b. Fredningen er imidlertid ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt følgende 3 betingelser alle er opfyldt:

1) Bebyggelsen skal være erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom, men må dog ikke være til pelsdyravl, fjerkræfarm eller drivhusgartneri.

2) Bebyggelsen skal opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger.

3) Bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m for driftsbygninger eller 8,5 m for andre bygninger.

På en landbrugsejendom må der også foretages ombygning af en eksisterende bygning til landbrugsdrift, selv om dens ydre fremtræden derved ændres, når ombygningen blot ikke fremkalder en større bygningshøjde end nævnt i stk. 1 under nr. 3.

På arealer tilhørende Molslaboratoriet må der endvidere opføres bebyggelse til videnskabeligt brug. Enhver ny bebyggelse på disse arealer og ethvert arbejde på en eksisterende bygning, der påvirker bygningens ydre fremtræden, skal dog forinden godkendes af fredningsnævnet, som herved påser, at der ved det påtænkte byggearbejde er taget fornødent hensyn til stilen af den nuværende gård.

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på matr.nr. 5 c, 5 d og 7 b, Basballe By, Agri, såfremt byggeriet tillades i henhold til by- og landzoneloven.

c. Efter ejerens anmodning skal der meddeles dispensation til anbringelse af læskure for kreaturer, men fredningsnævnet kan modsætte sig den ansøgte beliggenhed, omfang og ydre fremtræden af skuret.

Efter ejerens anmodning skal der meddeles dispensation til opførelse af bebyggelse, som er nødvendig for skovbrugsdrift, men fredningsnævnet kan modsætte sig den ansøgte beliggenhed, omfang og ydre fremtræden af bebyggelsen. I skove og plantager

kan skure og skurvogne, der er nødvendige for skovbrugsdriften, dog opstilles uden fredningsnævnets godkendelse.

d. Der må ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke oprettes dambrug eller anlægges campingpladser, baneanlæg til sportsudøvelse, oplagspladser eller lossepladser, og der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller eller tankanlæg. Nyanlæg til elforsyning skal således udføres som jordkabel, og der kan i forbindelse hermed anbringes "transformerkiosker" efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af placeringen.

Der må ikke opsættes andre faste hegn end havehegn, nødvendige kreaturhegn og nødvendige hegn i forbindelse med nyplantninger (dyrehegn).

e. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i overensstemmelse med plejeplanlægningen, jfr. § 14, opføres mindre bebyggelser eller etableres andre anlæg i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området.

§ 10. Campering.

Der må ikke anbringes telte eller campingvogne. Privatbesøgende hos vedkommende ejer må dog campere i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

§ 11. Affald.

Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald m.v. må ikke finde sted.

§ 12. Offentlighedens adgang.

a. Den adgang til færdsel og ophold, der tilkommer offentligheden i henhold til naturfredningslovens §§ 54-56, udvides således:

1) Offentligheden har ret til at færdes til fods på de strækninger over matr.nr. 10 l og 12 g, Agri By, Agri, der er vist på fredningskortet med signatur for "fodsti", og som ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2 m.

2) Offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel (ikke knallert) på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti", og som på arealer i privat eje ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2,5 m.

De under nr. 1 og 2 nævnte strækninger kan omlægges efter beslutning herom under plejeplanlægningen nævnt i § 14. Hvis arealet er i privat eje, kræver en fravigelse af det på fredningskortet viste forløb dog samtykke fra vedkommende grundejer eller - hvis samtykke ikke opnås - tilladelse fra fredningsnævnet.

3) Offentligheden har ret til at færdes til fods og at opholde sig på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "opholdsareal".

Opholdsarealet på matr.nr. 10 l, Agri By, Agri, omfatter dels den sydvestre Stabelhøj samt arealet mod vest indtil 5 m fra højfod, dels en 35 m bred bræmme nord for højen.

Opholdsarealet på matr.nr. 12 g, Agri By, Agri, omfatter den nordøstre Stabelhøj og et 10 m bredt areal nordvest, vest og sydvest for højen.

4) Offentligheden har ret til at parkere motorkøretøjer på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "parkeringsplads", og på de arealer i offentligt eje, som under plejeplanlægningen bliver udlagt til parkering.

Parkeringsarealet ved Stabelhøjene omfatter matr.nr. 10 m, Agri By, Agri, og kan efter beslutning under plejeplanlægningen udvides med indtil 3.000 m^2 af matr.nr. 10 n, sstd., og/eller et ca. 5 m bredt og indtil 100 m langt areal af matr.nr. 10 l, sstd., langs kommunevejens vestside.

En del af parkeringsarealet ved Agri Bavnehøj skal være forbeholdt busser.

5) Efter forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet i hvert enkelt tilfælde må der foretages ekskursioner til fods til kildeområdet på matr.nr. 3 a, Essendrup By, Agri, samt naturvidenskabelige undersøgelser i dette kildeområde, som ikke ændrer områdets tilstand. Adgang til kildeområdet kan foregå ad markvejen fra Femmøller eller over matr.nr. 3 b, sstd. Hvis udbringelse af apparatur til en undersøgelse gør det nødvendigt at bruge motorkøretøj, kan fredningsnævnet tillade, at markvejen anvendes dertil.

b. Den adgang til færdsel og ophold, der tilkommer offentligheden i henhold til naturfredningslovens §§ 55 og 56, kan efter beslutning under plejeplanlægningen begrænses for områder, hvor risiko for særlig slitage eller varetagelse af naturvidenskabelige interesser gør en afspærring ønskelig.

Endvidere kan fredningsnævnet efter anmodning fra Molslaboratoriet forbyde offentlig adgang til de arealer landværts strandbredden, som ejes af Molslaboratoriet, og som anvendes til videnskabelige forsøg.

c. Ridning må ikke finde sted over gravhøje og andre fortidsminder, på strandbredder og på de opholdsarealer, der er nævnt i punkt a under nr. 3, eller som senere tilvejebringes efter beslutning under plejeplanlægningen. Hvis ridning forårsager stærkt og uheldigt slid på terrænet, herunder på stioverflader, eller trafikmæssige konflikter eller andre væsentlige ulemper, kan fredningsnævnet forbyde ridning de pågældende steder.

Det følger af § 9, punkt d, at der ikke må etableres faste rideanlæg til spring o.lign.

d. Det pålægges miljøministeriet og Århus amtskommune at anlægge og vedligeholde de i punkt a nævnte stier, opholdsarealer og parkeringsarealer på henholdsvis statsejede og øvrige arealer. Hvor en sti krydser kreaturhegn eller et hegn mellem to ejendomme, skal der etableres stente, mølle el.lign.

Parkeringsareal for offentligheden på matr.nr. 2 f, Essendrup By, Agri, skal dog først afgrænses og derefter vedligeholdes af amtskommunen, når krav om en afgrænsning fremsættes af ejeren, eller når det besluttes under plejeplanlægningen.

Det pålægges Århus amtskommune at udføre de arbejder, der er nødvendige for udbringelse af måleapparatur med motorkøretøj til kildeområdet på matr.nr. 3 a, Essendrup By, Agri, og at etablere en stente i hegnet mellem denne ejendom og matr.nr. 3 b, sstd.

Bestemmelser

§ 13. Naturpleje.

a. Til opfyldelse af fredningens formål skal der foretages naturpleje.

Det pålægges miljøministeriet at foretage plejen på are-

aler, der ejes af staten. Det pålægges Århus amtskommune at foretage plejen på de øvrige arealer, medmindre vedkommende private ejer foretrækker selv at udføre arbejdet. Det pålægges endvidere amtskommunen at vedligeholde træerne i poppelalléerne, der er nævnt i § 8, og at genplante for udgåede træer i disse alléer.

Plejen skal udføres i overensstemmelse med den i § 14 nævnte plejeplanlægning.

b. I det omfang, hvori der er truffet beslutning herom under plejeplanlægningen, har amtskommunen ret til - uden udgift for vedkommende ejer - at foretage følgende plejearbejder på arealer i privat eje (herunder arealer tilhørende Det danske Hedeselskab og Molslaboratoriet), når ejeren er underrettet derom og har fået lejlighed til at udføre dem selv eller ved andre:

1) Fjernelse af selvsåede træer og buske, medmindre arealet på fredningskortet har signatur for "løvskov" eller "nåleskov" og drives forstmæssigt.

2) Græsning på arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "vedvarende græs" eller "udyrkede arealer".

3) Græsning på arealer, der er vist på fredningskortet uden særlig signatur, såfremt arealet ikke er under almindelig landbrugsdrift.

4) Græsning på arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "nåleskov", såfremt bevoksningen fjernes, uden at der foretages gentilplantning.

5) Fjernelse af bevoksningen på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "fjernelse".

6) Fjernelse af nåletræshegnene omkring matr.nr. 9 o og 13 g, Agri By, Agri.

7) Udtynding af underskoven i løvtræsbevoksningen søværts landevejen mellem Ebeltoft og Helgenæs.

8) Udtynding, regulering og eventuelt fuldstændig fjernelse af bevoksningen på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for "særlig pleje".

9) Oprensning og anden vedligeholdelse af søer, moser og vandløb samt foranstaltninger til beskyttelse af kildeområdet på matr.nr. 3 a, Essendrup By, Agri.

Når amtskommunen har foretaget foranstaltninger som

nævnt ovenfor under nr. 1 og nr. 5-8, har ejeren ret til at disponere over det fældede. Hvis ejeren ikke fjerner effekterne inden en af amtskommunen fastsat frist, tilfalder de dog amtskommunen. Hvis amtskommunen sælger effekterne, har ejeren krav på det beløb, hvormed salgssummen overstiger udgifterne til afdriften og borttransporten.

c. For arealer, der tilhører Det danske Hedeselskab og Mollaboratoriet, kan der under plejeplanlægningen ud fra hensyn til plante- og dyrelivet eller ud fra publikumshensyn foretages begrænsninger i retten til afgræsning. Begrænsningerne kan vedrøre både græsningstrykket, dyrearten og udstrækningen af det areal, der i en given periode må afgræsses. De påtænkte begrænsninger skal forinden være drøftet med ejeren.

For arealer, der tilhører Molslaboratoriet, kan plejearbejder kun udføres af amtskommunen med respekt af Molslaboratoriets ret til videnskabelig forsøgsvirksomhed og opdyrkning jfr. § 4, punkt h.

§ 14. Plejeplanlægning.

a. Der skal hvert år tilvejebringes en detaljeret plan for de anlægs- og vedligeholdelsesarbejder og den naturpleje, som skal udføres i det følgende år. Planen skal ledsages af en oversigt over de foranstaltninger, der påtænkes udført senere, således at den detaljerede plan og oversigten tilsammen dækker en periode af mindst 3 år.

For alle arealer under fredningen træffes der i planen beslutning om de enkelte foranstaltninger, der i det førstkommende år skal udføres som led i naturplejen. Der træffes tillige beslutning om eventuel regulering af afgræsningen af arealer, der tilhører Det danske Hedeselskab eller Molslaboratoriet eller er i offentligt eje, eller hvis afgræsning overtages af amtskommunen i henhold til § 13. Tidspunktet for den fjernelse af bevoksning, som er nævnt i § 13, punkt b, under nr. 5 og 6, fastsættes i planen.

For arealer i statens og amtskommunens eje træffes der i planen endvidere beslutning bl.a. om tilvejebringelse og vedligeholdelse af publikumsfaciliteter, herunder om anlæg af yderligere stier, parkeringspladser og opholdsarealer end de på fredningskortet viste, om eventuel omlægning af stier og om fjernelse af hegn, der ikke er driftsmæssigt nødvendige.

b. Følgende foranstaltninger skal dog iværksættes snarest muligt:

1) Frilæggelse af Agri Bavnehøj, herunder fjernelse af bebyggelserne på matr.nr. 12 l og 12 i, Agri By, Agri, samt foretagelse af andre foranstaltninger til forbedring af udsigten fra og offentlighedens adgang til Agri Bavnehøj. De særlige bestemmelser i § 15, punkt c, vedrørende matr.nr. 13 f og 13 h, Agri By, Agri, skal dog respekteres.

2) Den foreskrevne rydning og foretagelse af andre plejeforanstaltninger langs Kirkestien.

Snarest efter ophøret af den brugsret, der i § 15, punkt c, er tillagt de hidtidige ejere af matr.nr. 13 f og 13 h, Agri By, Agri, skal bebyggelsen på matr.nr. 13 h fjernes, og der skal foretages den foreskrevne rydning og de øvrige påkrævede plejeforanstaltninger på disse ejendomme.

c. Plejeplanen udarbejdes af miljøministeriet for statsejede arealer og af Århus amtskommune for de øvrige arealer efter forudgående drøftelse med et lodsejerudvalg, såfremt ejerne eller en del af ejerne nedsætter et sådant udvalg, og med Ebeltoft kommune. Planen sendes til fredningsnævnet til orientering.

Hvis der er uenighed mellem ministeriet og amtskommunen om planens indhold, træffer fredningsnævnet en for både ministeriet og amtskommunen bindende afgørelse af de pågældende spørgsmål. Fredningsnævnet kan herved pålægge ministeriet henholdsvis amtskommunen at bringe særligt angivne arbejder eller foranstaltninger til udførelse inden en af nævnet fastsat frist. Ministeriet og amtskommunen kan påklage fredningsnævnets afgørelse til overfredningsnævnet inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt.

§ 15. Afståelser.

a. Ejendommen matr.nr. 12 e, Agri By, Agri, afstås til

Århus amtskommune. Afståelsen anses i økonomisk henseende for at være sket pr. 18. marts 1983 (datoen for fredningsnævnets erstatningsafgørelse). Alle rettigheder til eller over det afståede bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2. Amtskommunen overtager straks besiddelsen af ejendommen.

b. Ejendommene matr.nr. 12 l og 12 i, Agri By, Agri, med derpå værende bebyggelse afstås til Århus amtskommune. Afståelserne anses i økonomisk henseende for at være sket pr. 1. januar 1984. Alle rettigheder til eller over det afståede bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2. Amtskommunen overtager besiddelsen af ejendommene 2 måneder efter påkrav herom.

c. Ejendommene matr.nr. 13 f, Agri By, Agri, og matr.nr. 13 h, sstd., afstås til Århus amtskommune med følgende begrænsninger:

De hidtidige ejere Jytte og Arthur Ilfeldt har ret til at benytte matr.nr. 13 h og den derpå værende bebyggelse samt tilkørselsvejen over matr.nr. 13 f i samme udstrækning som hidtil samt til at foretage mindre ombygninger af bebyggelsen. Brugsretten ophører ved længstlevendes død.

Brugerne betaler ikke vederlag for brugsretten, men må selv afholde alle udgifter i forbindelse med rettens udnyttelse, som om de fortsat var ejere af matr.nr. 13 h, dog bortset fra ejendomsskatter. Brugerne bærer selv risikoen for beskadigelser eller undergang af det, som brugsretten omfatter.

På den del af matr.nr. 13 h, som ligger mellem kommunevejen og den nævnte tilkørselsvej, må der uanset bestemmelserne i §§ 13 og 14 ikke foretages anlægs- og plejearbejder uden brugernes samtykke. På den øvrige del af det afståede må der ikke etableres parkeringsmuligheder eller foretages vejanlæg uden brugerens samtykke, og rydninger og andre plejearbejder skal udføres, således at risikoen for stormfald på matr.nr. 13 h ikke derved øges.

Servitutten om forsyningsledninger, tinglyst den 26. juni 1968 på begge ejendomme, og servitutten om jordkabel, tinglyst den 19. juni 1980 på matr.nr. 13 f, opretholdes. Alle øvrige rettigheder over ejendommene bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2.

Bestemmelser

d. De tinglyste rettigheder for ejerne af matr.nr. 13 h, Agri By, Agri, over den del af matr.nr. 4 b, Basballe By, Agri, som er erhvervet af staten og nu selvstændigt matrikuleret som 4 d, sstd., afstås til staten v/miljøministeriet, således at deklarationen, der er tinglyst den 4. december 1971 på matr.nr. 4 b, nu 4 d, Basballe By, Agri, kan aflyses.

e. Ejendommen matr.nr. 2 z, Essendrup By, Agri, afstås til staten v/miljøministeriet. Afståelsen anses i økonomisk henseende for at være sket pr. 1. januar 1984. Servitutterne om adgangsbegrænsning, tinglyst den 27. april 1963 og den 11. marts 1967, og dokumentet om ekspropriation og byggelinie, tinglyst den 14. februar 1978 med senere fristforlængelser, opretholdes. Alle øvrige rettigheder til eller over det afståede bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2. Miljøministeriet overtager besiddelsen af ejendommen 2 måneder efter påkrav herom.

§ 16. Forkøbsret.

Hvis ejeren af matr.nr. 36 c, Agri By, Agri, vil afhænde dette areal eller en del deraf til andet formål end det hidtidige, har Randers og Århus kommuner forkøbsret. Forinden ejeren accepterer et købstilbud, skal ejeren give disse kommuner en frist af 6 uger til at tage stilling til, om de ønsker at overtage arealet på samme vilkår.

§ 17. Ophævelse af ældre fredninger.

Følgende tidligere fredningskendelser og -deklarationer ophæves for så vidt angår de arealer, der er omfattet af nærværende fredningsafgørelse:

1) Overfredningsnævnets kendelse af 17. oktober 1934 om fredning af arealer ved Ebeltoft Vig.

2) Deklaration af 25. februar 1941 om Strandkær-fredningen.

3) Overfredningsnævnets kendelse af 28. oktober 1948 om fredning af Hålen og en del af Mols Bjerge.

4) Overfredningsnævnets kendelse af 1. november 1950 om matr.nr. 13 f, nu 13 h, Agri By, Agri.

5) Overfredningsnævnets kendelse af 12. november 1964 om fredning af Stabelhøjene med omgivelser.

6) Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1965 og deklaration af 19. juli 1966 om matr.nr. 6 c og 8, Basballe By, Agri.

7) Deklaration af 20. maj 1967 med tillæg af 16. december 1971 og 13. januar 1972 om matr.nr. 1 b, nu 1 c, Basballe By, Agri.

8) Deklaration af 27. februar 1969 om matr.nr. 15 a, Agri By, Agri.

9) Fredningsnævnets kendelse af 21. februar 1972 om matr.nr. 21 a og 21 c, Agri By, Agri.

10) Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1977 om matr.nr. 3 g, Basballe By, Agri.

Bestemmelser

§ 18. Dispensation.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-14 kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Overfredningsnævnet hår ved anden afgørelse af dags dato fastsat det samlede erstatnings- og godtgørelsesbeløb i anledning af fredningen til 2.676.450 kr., hvortil kommer omkostningsbeløb og renter. Af disse beløb udreder staten 90 %. Ifølge bestemmelserne i naturfredningslovens § 33 er fredningens gennemførelse herefter afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til erstatningens udbetaling.

P. o. v.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

ic

F O R T E G N E L S E

over ejendomme, der er helt eller delvis omfattet af overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune (sag nr. 2496/81 og 2562/83).

Agri By, Agri:

Matr.nr. 1 a, 1 c, 1 d, 1 e, 2 b, 2 d, 2 e, 2 f, 3 a, 3 b, 3 c, 3 d, 3 e, 3 f, 3 g, 3 k, 4 a, 4 b, 4 c, 5 a, 5 b, 5 d, 5 e, 5 f, 5 g, 6 a, 7 a, 7 d, 7 e, 8 a, 8 g, 9 b, 9 c, 9 e, 9 f, 9 n, 9 o, 10 b, 10 e, 10 f, 10 k, 10 l, 10 m, 10 n, 11 b, 11 c, 11 d, 11 e, 11 f, 12 a, 12 c, 12 e, 12 g, 12 i, 12 l, 12 m, 13 a, 13 f, 13 g, 13 h, 13 i, 13 k, 13 l, 13 m, 14 a, 14 d, 15 a, 15 c, 15 g, 15 h, 16 a, 16 b, 16 c, 16 e, 16 f, 16 g, 16 k, 16 l, 16 m, 20 a, 21 a, 21 c, 22 c, 32, 33 a, 33 b, 33 c, 34, 35 a, 35 b, 36 a, 36 b, 36 c, 36 d, 38 a, 38 b, 38 c, 38 d, 38 e, 38 f, 38 g, 38 i, 38 l, 38 p, 38 r, 38 s, 38 ag, 38 ah, 38 ai, 38 ao.

Basballe By, Agri:

Matr.nr. 1 a, 1 c, 1 d, 2, 3 b, 3 c, 3 d, 3 e, 3 f, 3 g, 3 h, 3 i, 3 m, 4 a, 4 d, 5 a, 5 c, 5 d, 6 a, 6 b, 6 c, 6 d, 6 e, 6 f, 7 a, 7 b, 8, 9 a, 9 d.

Essendrup By, Agri:

Matr.nr. 1 a, 1 b, 1 m, 1 p, 1 q, 1 r, 1 s, 2 a, 2 f, 2 i, 2 r, 2 s, 2 z, 3 a, 3 b, 4 a, 5 c, 5 d, 7 a, 7 c.

Lyngsbækgård Hovedgård, Dråby:

Matr.nr. 1 e, 1 f, 1 k, 1 l, 1 m, 1 æ, 1 ad, 1 fp.

Strandkær By, Agri.

Matr.nr. 1 a, 1 e, 1 f, 1 l, 1 n, 1 o, 1 p, 1 r, 1 s, 1 t, 1 u, 2 a, 2 e, 2 f, 2 i, 2 z, 3.

Grønfeld By, Agri:

Matr.nr. 14 a, 15 a, 16 e.

REG. NR. 07502.000

30/4-1984

Overfredningsnævnets afgørelse

af 30. april 1984

om erstatning i anledning af fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune (sag nr. 2496/81 og 2562/83).

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds har den 18. marts 1983 truffet afgørelse om erstatningen i anledning af den besluttede fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og den supplerende fredning af et område omkring Stabelhøjene nord for Agri by. Erstatning blev tilkendt ejerne af 86 ejendomme (løbenumre) i privat eje, som berøres af fredningen, med ialt 2.373.940 kr., heraf 1.189.600 kr. for afståelse af arealer til det offentlige.

Erstatning er som udgangspunkt tilkendt ejerne med 1.000 kr. pr. ha areal under fredningen (grundtakst). Der er dog ikke tilkendt en sådan erstatning for arealer, som er under fredskovspligt eller omfattet af bestemmelserne i naturfredningslovens § 46 om strandbeskyttelse. Der er heller ikke tilkendt erstatning for tidligere fredede arealer, medmindre de nu fastsatte bestemmelser er skønnet at være strengere. For arealer, som er omfattet af bestemmelserne i naturfredningslovens § 53 om en beskyttelseslinie omkring fortidsminder, er grundtaksten normalt nedsat til 500 kr. pr. ha.

Erstatningen er dernæst forhøjet med særlige tillæg. Der er således tilkendt yderligere 500 kr. pr. ha permanent græsningsareal, som må omlægges efter nærmere regler, og 1.000 kr. pr. ha græsningsareal, som ikke må omlægges. For arealer, der undergives særlig pleje, er fastsat et tillæg på 1.000 kr. pr. ha.

For krav om løvtræsbinding og om rydning af bevoksninger inden en nærmere angivet frist er de pågældende ejere tilkendt særskilte erstatningsbeløb. Når rydningskravet angår hegn, er erstatningen tilkendt med 10 kr. pr. løbende meter hegn, dog 30 kr. pr. løbende meter hvis hegnet er anset for at være effektivt lægivende.

For offentlighedens færdselsret er de berørte ejere tilkendt erstatning med 5 kr. pr. løbende meter eksisterende vej eller sti og 10 kr. pr. løbende meter nyanlagt sti samt med 5 kr. pr. m^2 areal, der udlægges til parkering.

Enkelte ejere er herudover tilkendt erstatning for særlige ulemper.

Hvis den således beregnede erstatning vedrørende en ejendom (løbenummer) er mindre end 1.000 kr., er erstatningen forhøjet til dette beløb.

Fredningsnævnets afgørelse er forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse i medfør af naturfredningslovens § 25. Erstatningsfastsættelsen er tillige påklaget til overfredningsnævnet af 46 private ejere, hvoraf de 35 er repræsenteret af et lodsejerudvalg bistået af advokat og af Landskontoret for Landboret. Endvidere har Århus amtsråd med miljøministeriets tilslutning anmodet overfredningsnævnet om at bestemme, at staten skal udrede 90 % af den samlede fredningserstatning.

De 35 ejere, som er repræsenteret af lodsejerudvalget, har påstået erstatningen fastsat under anvendelse af højere takster. Erstatning påstås således tilkendt efter en grundtakst på 1.200 kr. pr. ha, dog kun 600 kr. pr. ha, som er omfattet af naturfredningslovens §§ 46 og 53, og kun 300 kr. pr. ha fredskovspligtig jord. Tillæggene til grundtaksten påstås forhøjet til 3.000 kr. pr. ha græsningsareal, som må omlægges, til 1.500 kr. pr. ha græsningsareal, som ikke må omlægges, og ligeledes til 1.500 kr. pr. ha under særlig pleje. Erstatningen for fjernelse af hegn påstås forhøjet til 50 kr. pr. løbende meter. Endelig påstås de anvendte takster for stiudlæg fordoblet.

Den påståede forhøjelse af grundtaksten er især begrundet med, at navnlig forbudet mod tilplantning er særligt tyngende i et så stærkt kuperet område som Mols Bjerge, hvor erfaringen da også har vist, at tilplantning er et reelt alternativ til sædvanlig landbrugsmæssig udnyttelse. Det påståede tillæg vedrørende græsningsarealer er begrundet med, at

de arealer, som må omlægges, er almindelige landbrugsarealer, der ellers kunne tages under plov, og at den mistede mulighed for omlægning af de øvrige græsningsarealer fremkalder et større tab end antaget af fredningsnævnet. Den påståede forhøjelse af erstatningen for fjernelse af hegn er begrundet med, at alle disse hegn er lægivende, og at deres fjernelse vil medføre et betragteligt udbyttetab. Den påståede fordobling af erstatningerne for stiudlæg er begrundet med de betydelige ulemper og tab, som offentlighedens færdsel uvægerligt vil påføre ejerne i et område som Mols Bjerge med stor publikumstilstrømning.

For 8 af disse 35 ejere har lodsejerudvalget påstået erstatningen forhøjet, til dels væsentligt, under henvisning til særlige forhold.

For ejerne af ejendommene under lb.nr. 23 (og St.5), 33, 36, 37 og St.4 er således påstået en forhøjelse af de tilkendte erstatninger for kravene om rydning af bevoksninger.

For ejerne af ejendommene under lb.nr. 31, 33 og 37 er gjort gældende, at forbudet mod tilplantning virker særligt tyngende, og der er derfor påstået forhøjelse af den erstatning, som en anvendelse af taksterne ville føre til. Ejerne af ejendommen under lb.nr. 31 har dernæst direkte for overfredningsnævnet påstået sig tilkendt 20.000 kr. i erstatning, fordi ansøgninger gennem den sidste snes år om tilladelse til tilplantning af ca. 4 ha er afslået, og 55.000 kr. med renter fra 1971, fordi fredningen har forsinket og fordyret opførelsen af et nyt stuehus på ejendommen.

For ejeren af ejendommen under lb.nr. 33 er påstået en særskilt erstatning på 200.000 kr. som følge af fredningens forbud mod erhvervsmæssig råstofindvinding. Det er herved anført, at der siden 1920'erne er indvundet sand og grus på et 1,5 á 2 ha stort areal under ejendommen, og at ejerens rettidige anmeldelse efter den dagældende råstoflov af sin ret til fortsat indvinding da også blev anerkendt af Århus amtsråd. Med den hidtidige gravedybde på ca. 10 m findes der 100-150.000 m^3 sand og grus på det pågældende areal, og det er uden betydning for fredningserstatningens størrelse, at amtsrådet begrænsede anerkendelsen af ejerens anmeldelse til kun at omfatte en indvinding i samme omfang som hidtil, nemlig ca. 800 m^3 årlig. Et sådant vilkår for anerkendelsen havde amtsrådet nemlig ikke hjemmel til at stille, og vilkåret må anses for uskrevet, selv om ejeren ikke påklagede amtsrådets afgørelse. Det er derfor alene fredningssagens rejsning i 1974, som har forhindret, at samtlige sand- og grusforekomster på ejendommen siden har kunnet udnyttes. Fred-

ningsnævnet har ganske vist i 1976 meddelt ejeren dispensation fra fredningspåstandens forbud, men kun til indvinding af 1.000 m^3 årlig, og flere ansøgninger om tilladelse til indvinding af større mængder er afslået. Grusgraven er den eneste i Molsområdet, og alene til udførte vejarbejder og andre anlægsarbejder i området kunne ejeren under fredningssagens behandling have solgt over 25.000 m^3 á 8 kr., ligesom fredningen afskærer ejeren fra at sælge omfattende mængder grus til kommende offentlige anlægsarbejder. Uden fredningen ville grusgraven kunne være tømt inden 1988, da indvindingsretten i henhold til den nugældende råstoflov bortfalder.

For ejeren af ejendommen under lb.nr. 66 er påstået dels en særskilt erstatning til dækning af udgifter til opsætning og vedligeholdelse af et hegn mod det offentligt tilgængelige opholdsareal på naboejendommen, dels en forhøjelse til 10.000 kr. af ulempeerstatningen i anledning af, at kildeområdet på ejendommen gøres tilgængeligt for videnskabelige undersøgelser.

For samtlige repræsenterede ejere har lodsejerudvalget dernæst påstået de tilkendte erstatninger forrentet fra tidspunktet for fredningssagens rejsning, såfremt der ikke gives dem fuldt medhold i deres påstande om erstatningens størrelse.

Af de øvrige ankende ejere er fremsat følgende påstande:

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 20 har påstået erstatningen forhøjet til 70.000 kr. under henvisning til, at fredningen har forhindret, at der kan opføres et beboelseshus på ejendommen.

Ejerne af ejendommene under lb.nr. 28 og 29, der begge er bebygget med et sommerhus, og som efter fredningsbestemmelserne skal afstås til det offentlige, har påstået afståelseserstatningen forhøjet til 220.000 kr. for hver ejendom.

Ejerne af ejendommen under lb.nr. 30, der er bebygget med et sommerhus, og som efter fredningsbestemmelserne skal afstås til det offentlige med respekt af en livsvarig personlig brugsret til sommerhuset og en nærmere angivet del af grundarealet, har under denne forudsætning efter deres endelige påstand påstået afståelseserstatningen fastsat til 800.000 kr. med renter fra 1. januar 1984.

Ejerne af ejendommene under lb.nr. 38 og 42 har påstået erstatningen forhøjet under henvisning til, at fredningen forhindrer tilplantning, og ejeren af den sidstnævnte ejendom har tillige protesteret mod, at der ikke er tilkendt erstatning for det fredskovspligtige areal på ejendommen.

Ejerne af ejendommen under lb.nr. 51 har påstået erstatningen forhøjet under henvisning til, at fredningen fremkalder et særligt tab som følge af forringede jagtmuligheder, herunder ved forbudet mod opførelse af jagthytte og læskure.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 60 har påstået en forhøjelse af de særlige erstatningsbeløb for den ret til parkering og ophold på arealet nærmest landevejen, som er tillagt offentligheden. Der er herved henvist til arealets økonomiske betydning for ejerens hotelvirksomhed.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 79 har påstået erstatningen vedrørende græsningsarealerne og stiudlægget forhøjet væsentligt.

Ejeren af ejendommen under lb.nr. 88, Det danske Hedeselskab, har påstået erstatningen forhøjet til 224.300 kr. Den påståede forhøjelse vedrører dels kravet om rydning af nåletræsbevoksninger, dels forbudet mod tilplantning.

I førstnævnte henseende er anført, at selv om de krævede rydninger ikke som forudsat af fredningsnævnet omfatter 4,8 ha, men kun 3,4 ha, er tabet væsentligt større end antaget af fredningsnævnet. Dette skyldes for det første, at der ved anvendelsen af det skovøkonomiske tabelværk fra 1981 over jord- og venteværdier for forskellige træarter og boniteter, som Dansk Skovforening, Skovteknisk Institut, skovstyrelsen og statsskattedirektoratet har udarbejdet i fællesskab, og hvorpå også fredningsnævnets erstatningstilkendelse er baseret, må anlægges andre forudsætninger end dem, der ligger til grund for fredningsnævnets beregninger. Således viser udførte målinger, at der må regnes med en lavere bonitet og en højere omdriftsalder, hvilket - under iøvrigt uændrede forudsætninger, herunder anvendelsen af en realrentefod på 4 % ved tilbagediskonteringen af de fremtidige indtægter og udgifter - vil fremkalde større jord- og venteværdier end antaget af fredningsnævnet. Endvidere har fredningsnævnet reduceret erstatningen under henvisning til, at det efter tabelværket beregnede tab først indtræder i 1988, men tabet må i overensstemmelse med sædvanligt anvendte principper for erstatningsfastsættelsen ved ekspropriationer opgøres på fredningstidspunktet. Endelig har fredningsnævnet ikke tilkendt erstatning for de betydelige følgevirkninger, som rydningerne vil medføre. Således må der antages at ville indtræde en bonitetsnedgang for nogle yngre rødgran- og sitkagranbevoksninger på tilgrænsende arealer, og andre nåletræsbevoksninger på ejendommen vil blive udsat for stormfaldsrisiko. Denne stormfaldsrisiko vil gøre sig gældende for større arealer, desto længere rydningen udskydes.

I anledning af forbudet mod tilplantning har Hedeselskabet anført, at 3,0 ha utilplantet areal har været inddraget under eller naturligt ville indgå i almindelig skovdrift. Da jordens brugsværdi til dyrkning af rødgran med bonitet II.5 ifølge det skovøkonomiske tabelværk udgør 8.000 kr. pr. ha, når kalkulationsrenten ansættes til 4 % p.a., må erstatningen for forbudet mod tilplantning af disse 3,0 ha fastsættes til ca. 24.000 kr. Fredningsnævnet har imidlertid kun tilkendt erstatning for 2,2 ha af dette areal og kun efter den anvendte takst på 1.000 kr. pr. ha for græsningsarealer uden omdrift.

De øvrige påstande, som ejerne af ejendomme under fredningen har fremsat vedrørende erstatningstilkendelsen, må anses som frafaldet efter de ændringer af fredningsbestemmelserne, som overfredningsnævnet har foretaget.

Endelig har ejeren af ejendommen under lb.nr. 45, der udgik af fredningen ved fredningsnævnets for så vidt upåklagede delafgørelse af 31. juli 1981, påstået sig tilkendt en erstatning på 150.588 kr. Kravet er begrundet med, at fredningssagens langvarige behandling har forsinket og fordyret opførelsen af en før sagens rejsning detailprojekteret tilbygning til ejerens beboelseshus i Basballe by. Ejeren ansøgte i november 1974 om dispensation til at udføre såvel dette byggearbejde som en ombygning af det eksisterende hus, men kun ombygningen blev tilladt og derefter foretaget i 1975. Først i 1982 har tilbygningen kunnet blive opført, og opførelsen skete i alt væsentligt i overensstemmelse med bygningstegningerne fra 1974. Erstatningskravet er opgjort til 125.588 kr. svarende til den meranskaffelsespris for tilbygningen, som kan beregnes efter stigningen i reguleringsindekset for enfamiliehuse (byggeindekset) fra 1975 til 1982, og med et tillæg på 25.000 kr. for ulemper ved at have undværet tilbygningen i 7 år.

I sagens behandling har deltaget 10 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato tiltrådt den omhandlede fredning med nogle ændringer såvel af fredningens geografiske afgrænsning som af fredningsbestemmelserne.

Hele området ligger i landzone, og efter de foretagne ændringer må de almindelige fredningsbestemmelser betegnes som lidet tyngende for landbrugsdrift. Der findes herefter ikke grundlag for at forhøje den

grundtakst på 1.000 kr. pr. ha, som fredningsnævnet har anvendt ved erstatningsudmålingen. Selv om forbudet mod tilplantning er lempet, findes bestemmelserne herom dog at begrunde, at den af taksationskommissionen sædvanligt anvendte grundtakst på 800 kr. pr. ha i dette tilfælde er forhøjet til 1.000 kr. pr. ha. Det tiltrædes endvidere, at grundtaksten normalt er halveret for arealer, som er omfattet af bestemmelserne i naturfredningslovens § 53 om beskyttelse af fortidsminder. Det tiltrædes tillige, at grundtaksten ikke bringes i anvendelse for arealer, der er fredskovspligtige eller omfattet af bestemmelserne i naturfredningslovens § 46 om strandbeskyttelse, eftersom de almindelige fredningsbestemmelser ikke lægger større bånd på disse arealer, end der følger af de allerede gældende bestemmelser. Det tiltrædes også, at grundtaksten normalt ikke er anvendt for tidligere fredede arealer, men da de nu fastsatte almindelige fredningsbestemmelser må anses for strengere end bestemmelserne i Stabelhøj-fredningen fra 1964, bør der dog tilkendes ejerne inden for denne ældre fredning erstatning efter en til 500 kr. pr. ha reduceret grundtakst.

De nu fastsatte fredningsbestemmelser opdeler ikke arealerne til vedvarende græsning i arealer, som ikke må omlægges overhovedet, og arealer, hvor omlægning er tilladt efter nærmere regler. De nu fastsatte bestemmelser giver ejerne ret til omlægning med rensningsafgrøder i det omfang, som er nødvendigt for, at arealerne kan opretholdes som vedvarende græsningsarealer, og en dispensation til opdyrkning skal normalt meddeles, hvis en bevaring af det pågældende areal er uden afgørende betydning for det med fredningen tilsigtede. Navnlig fordi forbudet mod tilplantning må anses for at have større betydning for arealerne til vedvarende græsning, tiltrædes det, at der for disse arealer fastsættes et tillæg til grundtaksten. Tillægget kan imidlertid ikke fastsættes til et større beløb end 500 kr. pr. ha. For de arealer ved Låddenbjerg og Langbjerg, som er undergivet særlige regler, forhøjes tillægget dog til 1.500 kr. pr. ha.

De plejeforanstaltninger, som det offentlige er tillagt ret til at udføre på visse arealer, kan være ret indgribende, og det herfor fastsatte tillæg til grundtaksten bør i overensstemmelse med lodsejerudvalgets påstand forhøjes til 1.500 kr. pr. ha for arealer, der ikke tidligere er pålagt bestemmelser om naturpleje. De nu fastsatte bestemmelser herom er noget videregående end bestemmelserne i Hålen-fredningen fra 1948, og der bør derfor tilkendes ejerne inden for denne ældre fredning 500 kr. pr. ha, som nu undergives særlig pleje.

Krav om fjernelse af hegn er kun opretholdt for to ejendomme, og der findes ikke grundlag for at forhøje den erstatning, som fredningsnævnet har tilkendt ejerne af disse ejendomme i anledning af fjernelseskravet.

Erstatningsbeløbene for påbud om rydning af andre bevoksninger end læhegn er fastsat af fredningsnævnet på grundlag af en forstsagkyndig vurdering af den enkelte bevoksning og under forudsætning af, at rydningen finder sted i 1988. Rydningstidspunktet er efter de nu fastsatte fredningsbestemmelser for enkelte bevoksninger bestemt til snarest muligt og kan iøvrigt tænkes at blive tidligere end 1988. Erstatningen i anledning af de rydningskrav, der er opretholdt, kan i princippet tiltrædes, men findes på grund af den mulige fremskyndelse af rydningstidspunktet at burde forhøjes med ca. 10 %, selv om visse rydninger antagelig først vil ske på et væsentligt senere tidspunkt, og for ejendommen under lb.nr. 37 at burde forhøjes yderligere med 5.000 kr. i anledning af en øget stormfaldsrisiko for den tilbageværende bevoksning på ejendommen. Om rydningerne på ejendommen under lb.nr. 88 henvises dog til bemærkningerne nedenfor.

Efter de nu fastsatte fredningsbestemmelser kan bevoksningerne på bakkedraget nordvest for Agri Bavnehøj - bortset fra bevoksningen i den slugt, der gennemskærer bakkedraget - bibeholdes, så længe vedkommende ejer ønsker det, men en eventuel gentilplantning må kun foretages med løvtræer. Under hensyn til den ret lange omdriftsalder findes erstatningen i anledning af disse særlige bestemmelser at kunne fastsættes til 800 kr. pr. ha som et tillæg til grundtaksten.

De erstatningstillæg for løvtræsbinding iøvrigt, som fredningsnævnet har tilkendt, er ikke påklaget og kan tiltrædes.

Der findes kun for ejendommen under lb.nr. 22 at foreligge særlige forhold, som kan begrunde en forhøjelse af de takster, som fredningsnævnet har anvendt ved fastsættelsen af erstatningerne for stiudlæg. For den nævnte ejendom findes erstatningen for udlægget af ny sti væsentligst over dyrket jord, at burde forhøjes til ialt 4.000 kr. Også den af fredningsnævnet anvendte takst ved tilkendelsen af erstatning for udlæg af arealer til parkering kan tiltrædes.

Fredningsnævnets upåklagede erstatningstilkendelse for afståelsen af ejendommen under lb.nr. 1 A til det offentlige tiltrædes.

Til de øvrige særskilt fremsatte erstatningskrav bemærkes:

Ejendommen under lb.nr. 20 har ligget i landzone siden ikrafttrædelsen af by- og landzoneloven, og der er i 1970 meddelt afslag efter zoneloven på en ansøgning om tilladelse til at opføre et beboelseshus

på ejendommen. Fredningssagen er først rejst i 1974, og det er således ikke fredningen, der har forhindret, at ejendommen kan bebygges. Det tiltrædes herefter, at fredningserstatning vedrørende denne ejendom alene kan tilkendes efter de forannævnte takster.

Der findes at være ydet ejerne af ejendommene under lb.nr. 28 og 29 fuld erstatning for afståelsen af ejendommene til det offentlige, når erstatningen for hver ejendom fastsættes til 215.000 kr. med renter fra 1. januar 1984, således som ejerne under sagens behandling har tiltrådt.

Afståelsen til det offentlige af ejendommen under lb.nr.30 er begrænset af en livsvarig personlig brugsret for de hidtidige ejere til det på ejendommen værende sommerhus og en del af grundarealet. Under hensyn til bebyggelsens kvalitet og grundens særlige beliggenhed findes erstatningen for den af brugsretten begrænsede afståelse af ejendommen med dertil hørende servitutmæssige rettigheder over et naboareal at kunne fastsættes til 800.000 kr. med renter fra 1. januar 1984, således som ejerne under sagens behandling har tiltrådt.

De særlige erstatningskrav vedrørende ejendommen under lb. nr. 31 kan ikke tages til følge. Området blev i 1963 pålagt fredningsplan. Efter de dagældende regler tilkom der ikke en ejer erstatning for de begrænsninger i udnyttelsesretten, som fredningsplanen medførte. En ejer, der fastholdt sit ønske om at foretage en foranstaltning uanset afslag fra fredningsplanudvalget og et særligt ankenævn, kunne imidlertid forlange, at der blev rejst fredningssag for arealet, og under en sådan sag få tilkendt erstatning for det tab, som den fortsatte forhindring af foranstaltningens gennemførelse måtte påføre ejeren. Det byggeri på ejendommen, der hævdes at være blevet forsinket og fordyret som følge af fredningsmyndighedernes krav, er opført i 1970-71 og dermed før fredningssagens rejsning i 1974, og der kan allerede af denne grund ikke tilkendes erstatning herfor. De nævnte omstændigheder fører ligeledes til, at der ikke kan tilkendes erstatning for forhindret tilplantning før 1974, og størrelsen af de anvendte erstatningstakster er fastsat også under hensyn til, at der efter fredningssagens rejsning ikke har måttet foretages bl.a. tilplantning uden tilladelse fra fredningsnævnet.

Til det særlige erstatningskrav fra ejeren af ejendommen under lb.nr. 33 bemærkes: Der må gives ejeren medhold i, at det alene er fredningssagen, som siden 1974 retligt har forhindret ham i at udvide omfanget af sand- og grusindvindingen fra det pågældende areal under ejendom-

men. Den betydelige bygge- og anlægsvirksomhed i årene omkring 1970 har imidlertid efter det oplyste ikke fremkaldt en større afsætning end tidligere, og det findes også på denne baggrund ikke sandsynliggjort, at afsætningsmulighederne siden 1974 har været og indtil 1988 vil blive sådanne, at grusgraven ville være tømt i 1988, hvis fredningssagen ikke var blevet rejst og gennemført. Da det må lægges til grund, at fredningen dog har forhindret ejeren i en ikke ubetydelig råstofindvinding og dermed nedsat ejendommens værdi, må der tilkendes ham en særskilt erstatning herfor, og beløbet findes passende at kunne fastsættes til 75.000 kr. med renter som af den øvrige fredningserstatning til ejeren.

Til erstatningskravet fra ejerne af ejendommen under lb.nr. 51 bemærkes: By- og landzoneloven har også før fredningssagens rejsning været til hinder for opførelsen af en jagthytte på ejendommen. Da fredningen heller ikke iøvrigt ses at forringe de jagtmuligheder, der er knyttet til ejendommen, og da fredningen åbner mulighed for anbringelse af læskure for kreaturer, er der herefter ikke grundlag for at tilkende ejerne erstatning ud over det beløb, som en anvendelse af de forannævnte takster fører til.

Efter ønske fra ejeren af ejendommen under lb.nr. 60 er fredningsnævnets bestemmelse om afståelse af en del af ejendommen til det offentlige ophævet, og arealet er i stedet udlagt som et offentligt tilgængeligt opholdsareal. Endvidere er størrelsen af det forlangte offentligt tilgængelige parkeringsareal på ejendommen halveret, og bestemmelserne herom er også iøvrigt ændret. Anvendelse af de forannævnte takster fører til en erstatning på 6.950 kr. vedrørende denne ejendom, og der findes herefter at være ydet ejeren fuld erstatning for fredningen, når den samlede erstatning fastsættes til 20.000 kr.

Der kan ikke gives ejeren af ejendommen under lb.nr. 66 medhold i, at den fastsatte ret til at foretage videnskabelige undersøgelser af kildeområdet på ejendommen kan begrunde en større ulempeerstatning end 1.000 kr. Derimod findes tilvejebringelsen af et opholdsareal på naboejendommen at fremkalde særlige ulemper og at kunne nødvendiggøre, at der opsættes et solidt kreaturhegn i skellet. Erstatningen for disse ulemper fastsættes til 30.000 kr., således at der til den erstatning, der følger af de forannævnte takster, lægges en samlet ulempeerstatning på 31.000 kr.

Til erstatningskravet vedrørende ejendommen under lb.nr.88 bemærkes:

Skovmodellen for rødgran i det skovøkonomiske tabelværk er et egnet udgangspunkt for beregningen af det tab, som kravet om rydning af nåletræsbevoksninger på ejendommen påfører ejeren. Resultatet af den skovøkonomiske beregningsmodel, som dernæst må bringes i anvendelse, er imidlertid afhængig af især den antagne bonitet for den pågældende træart og forventningen til, hvordan realrenten udvikler sig i de kommende årtier. Selv beskedne ændringer af disse forudsætninger vil føre til betydelige udsving af det beregnede tab.

Medens der ikke findes tilstrækkeligt grundlag for at forkaste ejerens antagelse om rødgranboniteten på de pågældende arealer og om følgevirkningerne af den forlangte rydning, som efter de ændrede fredningsbestemmelser skal foretages snarest muligt, må der i beregningerne anvendes en noget højere realrentefod end 4 %. Da formålet med de skovøkonomiske beregningsmodeller i første række er at muliggøre en afvejning af alternative skovdriftsformer, selv om de tillige kan anvendes under en afvejning af det økonomiske udbytte af skovdrift over for udbyttet af andre investeringer, kan tabsberegninger som de i sagen foretagne imidlertid kun tillægges en vis vejledende betydning ved erstatningsfastsættelsen. Der må i tilfælde som det foreliggende lægges betydelig vægt på den nedgang i ejendommens handelsværdi ved kontant betaling, som fredningen kan antages at medføre, og det er for overfredningsnævnet oplyst, at arealer i Mols Bjerge som de, der skal ryddes, er erhvervet af Århus amtskommune i fri handel for ca. 30.000 kr. pr. ha.

Det må dernæst antages, at der på henved 1 ha har fundet afdrift sted, og at disse arealer uden fredningen ville være blevet gentilplantet som led i den rationelle skovdrift på ejendommen. Der må endvidere gives ejeren medhold i, at yderligere godt 2 ha, som efter fredningsbestemmelserne kun må anvendes til græsning, har en beskaffenhed og beliggenhed, som ellers ville gøre en udvidelse af plantagen rimelig, og at den af fredningsnævnet herfor tilkendte erstatning derfor ikke giver ejeren fuld dækning for tabet.

Idet det lægges til grund, at størrelsen af de arealer, hvorpå den nuværende bevoksning skal ryddes, er 3,4 ha som opgjort af ejeren, findes der herefter at være ydet ejeren fuld erstatning for de omhandlede skovøkonomiske tab, når erstatningsbeløbet herfor fastsættes til 120.000 kr., og når beløbet - uanset at rydningerne tidligst kan forlanges iværksat i 1985 - som den øvrige erstatning til ejeren forrentes fra datoen for fredningsnævnets erstatningsafgørelse.

Ejendommen under lb.nr. 59 skal efter de nu fastsatte fredningsbestemmelser i overensstemmelse med ejerens ønske afstås til det offentlige. Afståelseserstatningen fastsættes til 35.000 kr. med renter fra 1. januar 1984.

Det tiltrædes, at den mindste erstatning, som tilkendes vedrørende en ejers areal under fredningen, er fastsat til 1.000 kr.

Til erstatningskravet fra ejeren af ejendommen under lb.nr. 45 bemærkes: Da den oprindeligt påståede fredning af denne ejendom ikke er gennemført, skal det rejste krav behandles efter reglerne i naturfredningslovens § 19, stk. 3. Der kan efter disse regler ydes en godtgørelse til ejeren i anledning af tab ved ikke at have kunnet udnytte ejendommen som hidtil i tiden mellem fredningssagens rejsning og opgivelsen af fredningen. Den omhandlede ejendom har under fredningssagens behandling for fredningsnævnet vel kunnet udnyttes faktisk som før fredningssagens rejsning, men da den omhandlede tilbygning til boligformål var detailprojekteret før sagens rejsning og må antages ellers at være blevet opført i 1975 med fornøden tilladelse efter by- og landzoneloven, findes forsinkelsen af byggeriet at kunne sidestilles med den i lovbestemmelsen nævnte manglende mulighed for at kunne udnytte ejendommen som hidtil. Ejerens tab kan imidlertid ikke opgøres alene på grundlag af stigningen i byggeindekset, idet også løn- og prisudviklingen og andre forhold af betydning for økonomien i et byggeri må tages i betragtning. Godtgørelsen til ejeren findes herefter passende at kunne ansættes til 50.000 kr. Beløbet forrentes ikke.

På grundlag af de nu fastsatte fredningsbestemmelser og under hensyn til indtrufne ejerskifter tilkendes erstatning herefter således, idet de anførte løbenumre svarer til løbenumrene i fredningsnævnets afgørelse og for arealerne nord for Basballe by til løbenumrene anvendt under sagens behandling for fredningsnævnet:

Lb.nr. 1 A, Dødsboet efter Elna Knudsen:		
afståelse til Århus amtskommune		135.400 kr.
og således, at amtskommunen refunderer betalte ejendomsskatter for tiden efter 18. marts 1983.		
Lb.nr. 1 B, Johannes Høgh:		
31,2 ha á 1.000 kr.	31.200 kr.	
9,6 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	4.800 kr.	
4,1 ha græsningsareal á 500 kr.	2.050 kr.	
4,8 ha særlig pleje á 1.500 kr.	7.200 kr.	45.250 kr.

Lb.nr. 2, Præsteembedet v/Grete Mikkelsen:

30 ha á 1.000 kr.	30.000 kr.	
1,0 ha græsningsareal á 500 kr.	500 kr.	
1,4 ha særområde á 1.500 kr.	2.100 kr.	
0,4 ha særlig pleje á 1.500 kr.	600 kr.	
0,6 ha rydning	1.100 kr.	34.300 kr.

Lb.nr. 3, A.P. Sørensen Svenningsen:

8,6 ha á 1.000 kr.	8.600 kr.	
0,4 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	200 kr.	
0,4 ha rydning	2.050 kr.	10.850 kr.

Lb.nr. 4, Ejvind Vilhelm B. Pedersen:

19,2 ha á 1.000 kr.	19.200 kr.	
fjernelse af 550 m hegn	5.500 kr.	
1,1 ha rydning iøvrigt	9.600 kr.	34.300 kr.

Lb.nr. 5, Merete Parsbo:

15,4 ha á 1.000 kr.	15.400 kr.	
0,5 ha græsningsareal á 500 kr.	250 kr.	15.650 kr.

Lb.nr. 6, 11, 12 A, 16 og 17, Birte og Chr. B. Dam:

36,8 ha á 1.000 kr.	36.800 kr.	
0,8 ha tidligere fredet	0 kr.	
5,5 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	2.750 kr.	
3,0 ha græsningsareal á 500 kr.	1.500 kr.	
5,0 ha særområde á 1.500 kr.	7.500 kr.	
3,3 ha særlig pleje á 1.500 kr.	4.950 kr.	
1,1 ha rydning	6.450 kr.	59.950 kr.

Lb.nr. 7, Anna E. Andersen:

7,1 ha á 1.000 kr.		7.100 kr.

Lb.nr. 8 og St.6, Lars og Lene Olsen:

0,8 ha á 1.000 kr.	800 kr.	
0,3 ha tidligere fredet á 500 kr.	150 kr.	
0,2 ha særlig pleje á 1.500 kr.	300 kr.	
0,1 ha rydning	1.600 kr.	2.850 kr.

Lb.nr. 9, Arne Bach:		
8,7 ha à 1.000 kr.		8.700 kr.
Lb.nr. 10, Jens Eriksen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 11 og 12 A: se lb.nr. 6		
Lb.nr. 12 B, Knud Freund:		
mindsteerstatning:		1.000 kr.
Lb.nr. 13, Søren B. Dam:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 14, Tage E. Rasmussen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 15, Poul R.T. Henriksen:		
12,9 ha á 1.000 kr.	12.900 kr.	
0,2 ha græsningsareal á 500 kr.	100 kr.	
3,0 ha særlig pleje á 1.500 kr.	4.500 kr.	17.500 kr.
Lb.nr. 16 og 17: se lb.nr. 6.		
Lb.nr. 18, Birthe Mouritsen:		
3,2 ha á 1.000 kr.		3.200 kr.
Lb.nr. 19, Ib Rasmussen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 20, Anna Marie Christensen som tidligere ejer:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 21, Gunnar K. Rasmussen som tidligere ejer:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 22 og St.7, Holst Andersen:		
7,9 ha à 1.000 kr.	7.900 kr.	
4,6 ha tidligere fredet á 500 kr.	2.300 kr.	
0,7 ha græsningsareal á 500 kr.	350 kr.	

0,2 ha særområde á 800 kr., afrundet til	200 kr.	
0,3 ha rydning	500 kr.	
30 m sti á 5 kr.	150 kr.	
270 m ny sti	4.000 kr.	15.400 kr.

Lb.nr. 23 og St.5, Sigvard A. Thuesen:

24,2 ha á 1.000 kr.	24.200 kr.	
5 ha tidligere fredet á 500 kr.	2.500 kr.	
2,4 ha á særområde á 800 kr., afrundet til	1.950 kr.	
650 m sti á 5 kr.	3.250 kr.	
0,4 ha rydning	1.350 kr.	33.250 kr.

Lb.nr. 24 og St.2, Preben Lisbjerg:

13,6 ha á 1.000 kr.	13.600 kr.	
4,9 ha tidligere fredet á 500 kr.	2.450 kr.	
13,3 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	6.650 kr.	
0,2 ha særlig pleje á 1.500 kr.	300 kr.	
0,1 ha rydning	150 kr.	23.150 kr.

Lb.nr. 25, Staten v/miljøministeriet 0 kr.

Lb.nr. 26, Arne Frandsen:

12,5 ha á 1.000 kr.	12.500 kr.	
0,4 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	200 kr.	
3,7 ha græsningsareal á 500 kr.	1.850 kr.	
1,3 ha særlig pleje á 1.500 kr.	1.950 kr.	
fjernelse af 150 m hegn	1.500 kr.	
2,2 ha rydning iøvrigt	11.500 kr.	29.500 kr.

Lb.nr. 27, Århus amtskommune: 0 kr.

Lb.nr. 28, Ole Zethner:

afståelse til Århus amtskommune 215.000 kr.
og således, at amtskommunen refunderer
betalte ejendomsskatter for tiden efter
1. januar 1984.

Lb.nr. 29, Helle Vibeke Zethner:		
afståelse til Århus amtskommune		215.000 kr.
og således, at amtskommunen refunderer betalte ejendomsskatter for tiden efter 1. januar 1984.		
Lb.nr. 30, Arthur og Jytte Ilfeldt til lige deling:		
afståelse til Århus amtskommune med de begrænsninger, der fremgår af fredningsafgørelsens § 15, punkt c, herunder den livsvarige brugsret for dem,		800.000 kr.
og således, at amtskommunen refunderer betalte ejendomsskatter for tiden efter 1. januar 1984.		
Lb.nr. 31, Johs. Søgaard Paulsen, efter at en del af ejendommen er afhændet til staten v/miljøministeriet:		
48,3 ha á 1.000 kr.	48.300 kr.	
0,3 ha tidligere fredet	0 kr.	
0,9 ha græsningsareal á 500 kr.	450 kr.	48.750 kr.
Lb.nr. 32, Aksel Dam Petersen:		
1,0 ha á 1.000 kr.		1.000 kr.
Lb.nr. 33 og 90, Søren Schmidt:		
36,6 ha á 1.000 kr.	36.600 kr.	
0,7 ha græsningsareal á 500 kr.	350 kr.	
1,6 ha særområde á 800 kr., afrundet til	1.300 kr.	
0,1 ha løvskov á 1.000 kr.	100 kr.	
forbud mod grusindvinding	75.000 kr.	113.350 kr.
Lb.nr. 34, Anna M. Rasmussen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 35, Meta Paulsen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 36, Leif N. Mikkelsen:		
22,5 ha á 1.000 kr.	22.500 kr.	

2,8 ha særområde á 800 kr., afrundet til	2.250 kr.	24.750 kr.
Lb.nr. 37, Jørgen Knudsen:		
31,5 ha á 1.000 kr.	31.500 kr.	
1,3 ha tidligere fredet	0 kr.	
1,6 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	800 kr.	
0,4 ha særområde á 800 kr., afrundet til	350 kr.	
1,4 ha rydning	21.350 kr.	
øget stormfaldsrisiko	5.000 kr.	59.000 kr.
Lb.nr. 38, Knud Erik Sørensen:		
0,9 ha á 1.000 kr.	900 kr.	
4,3 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	2.150 kr.	
1,5 ha rydning	14.250 kr.	17.300 kr.
Lb.nr. 39 og 47, Ove Kjær Simonsen:		
1,6 ha á 1.000 kr.	1.600 kr.	
0,8 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	400 kr.	
0,8 ha græsningsareal á 500 kr.	400 kr.	
0,1 ha løvskov á 1.000 kr.	100 kr.	2.500 kr.
Lb.nr. 40, Jørgen Lystager:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 40 A, Hanne Kirsten Tylen:		
1,1 ha á 1.000 kr.	1.100 kr.	
0,9 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	450 kr.	1.550 kr.
Lb.nr. 41, Vagn N. Christensen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 42, Erik Dam Petersen:		
40,8 ha á 1.000 kr.	40.800 kr.	
14,4 ha fredskov	0 kr.	
0,1 ha højbeskyttelseslinie á 500 kr.	50 kr.	
9,5 ha græsningsareal á 500 kr.	4.750 kr.	
0,2 ha á løvskov á 1.000 kr.	200 kr.	
3,2 ha særlig pleje á 1.500 kr.	4.800 kr.	
720 m sti á 5 kr.	3.600 kr.	
3,3 ha rydning	28.400 kr.	82.600 kr.

Lb.nr. 43, Jørgen Brogård:		
9,4 ha tidligere fredet	0 kr.	
3,1 ha græsningsareal á 500 kr.	1.550 kr.	
5,3 ha særlig pleje á 1.500 kr.	7.950 kr.	
50 m sti á 5 kr.	250 kr.	9.750 kr.
Lb.nr. 44, Svend E. Sørensen:		
0,3 ha - mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 45, P.F. Klindrup Carstensen:		
godtgørelse efter naturfredningslovens § 19, stk. 3		50.000 kr.
Lb.nr. 47: Se lb.nr. 39		
Lb.nr. 49, Minna Tang Petersen som tidligere ejer:		
1,2 ha á 1.000 kr.		1.200 kr.
Lb.nr. 50, Ole P. Andersen:		
1,1 ha á 1.000 kr.	1.100 kr.	
0,9 ha græsningsareal á 500 kr.	450 kr.	1.550 kr.
Lb.nr. 51, Gertrud H.B. Christensen, Elisabeth H. Jacobsen og Estrid H. Bünger til lige deling:		
17,2 ha á 1.000 kr.	17.200 kr.	
10,1 ha græsningsareal á 500 kr.	5.050 kr.	
2,0 ha særlig pleje á 1.500 kr.	3.000 kr.	
0,1 ha løvskov á 1.000 kr.	100 kr.	25.350 kr.
Lb.nr. 52, Gisela Olrik:		
9,9 ha á 1.000 kr.	9.900 kr.	
2,7 ha græsningsareal á 500 kr.	1.350 kr.	
0,3 ha særlig pleje á 1.500 kr.	450 kr.	
3,6 ha løvskov á 1.000 kr.	3.600 kr.	
30 m sti á 5 kr.	150 kr.	
0,3 ha rydning	12.450 kr.	27.900 kr.
Lb.nr. 53, Christa H. Olsen:		
2,9 ha á 1.000 kr.	2.900 kr.	
0,9 ha græsningsareal á 500 kr.	450 kr.	

0,1 ha løvskov á 1.000 kr.	100 kr.	
270 m sti á 5 kr.	1.350 kr.	4.800 kr.
Lb.nr. 54, Jens E. Paulsen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 55, Ivan K.K. Olesen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 56, Ole Steen Rasmussen:		
0,9 ha á 1.000 kr.	900 kr.	
0,5 ha særlig pleje á 1.500 kr.	750 kr.	1.650 kr.
Lb.nr. 57, Kaj M. Pedersen:		
1,7 ha á 1.000 kr.		1.700 kr.
Lb.nr. 58, Richard Erik Nielsen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 59 og St.9, Niels Karl Petersen:		
Afståelse til staten af matr.nr. 2 z og således, at miljøministeriet refunderer betalte ejendomsskatter for tiden efter 1. januar 1984.	35.000 kr.	
2,5 ha á 1.000 kr.	2.500 kr.	
3,3 ha tidligere fredet á 500 kr.	1.650 kr.	39.150 kr.
Lb.nr. 60, Ove Mikkelsen		20.000 kr.
Lb.nr. 61 A, Vedehøj Vandværk:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 61 B, Femmøller Vandværk:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 62 og 63, Ib Hansen:		
7,7 ha á 1.000 kr.		7.700 kr.
Lb.nr. 64 og 65, Anne Lise Harboe Nielsen:		
22,6 ha á 1.000 kr.		22.600 kr.

Lb.nr. 66, Fritz Mårslet Pedersen:		
0,6 ha á 1.000 kr.	600 kr.	
31,1 ha tidligere fredet	0 kr.	
8,5 ha græsningsareal á 500 kr.	4.250 kr.	
10,6 ha særlig pleje á 500 kr.	5.300 kr.	
særlige ulemper	31.000 kr.	41.150 kr.
Lb.nr. 67, Naturhistorisk Museum, Molslaboratoriet		0 kr.
Lb.nr. 68, Tore Dinesen:		
2,5 ha tidligere fredet	0 kr.	
2,5 ha særlig pleje á 500 kr.	1.250 kr.	1.250 kr.
Lb.nr. 69, J. Messerschmidt:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 70, Den selvejende institution "Molskær":		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 71, Frimodt og Birthe Hansen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 72, Bent Vistisen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 73, Otto Hellman Rasmussen som tidligere ejer eller Britta Rydahl Kristensen som nuværende ejer:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 74, Ingrid Marie Jonasson:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 75, Petra Wolthers:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 76, Ebeltoft kommune		0 kr.

Lb.nr. 77 og 78, Odd Sinding:		
3,3 ha á 1.000 kr.	3.300 kr.	
2,0 ha løvskov	16.000 kr.	19.300 kr.
Lb.nr. 79, Erik Parsbo:		
3,8 ha á 1.000 kr.	3.800 kr.	
22,9 ha tidligere fredet	0 kr.	
4,5 ha græsningsareal á 500 kr.	2.250 kr.	
17,7 ha særlig pleje á 500 kr.	8.850 kr.	
230 m sti á 5 kr.	1.150 kr.	16.050 kr.
Lb.nr. 80, Lodsejerlauget v/Poul R. Horn:		
11,3 ha á 1.000 kr.	11.300 kr.	
0,7 ha særlig pleje á 1.500 kr.	1.050 kr.	
330 m sti á 5 kr.	1.650 kr.	14.000 kr.
Lb.nr. 81, Lily Borch:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 82, Rita Lodberg:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 83, Ole Thomasen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 84, Randers Motorklub:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 85, Den selvejende institution Bogensholmlejren:		
4,4 ha tidligere fredet	0 kr.	
2,2 ha særlig pleje á 1.500 kr.	3.300 kr.	3.300 kr.
Lb.nr. 86, Hammerich og Hustru's Legat:		
52,7 ha fredskov, heraf 23,1 ha tidligere fredet	0 kr.	
5,9 ha løvskov uden for tidligere fredet område	47.200 kr.	
0,5 ha særlig pleje á 1.500 kr.	750 kr.	
12,0 ha særlig pleje á 500 kr.	6.000 kr.	53.950 kr.

Lb.nr. 87, Jens A. Jensen Høgh:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 88, Det danske Hedeselskab:		
0,8 ha á 1.000 kr.	800 kr.	
92,8 ha fredskov	0 kr.	
7,7 ha græsningsareal á 500 kr.	3.850 kr.	
11,4 ha særlig pleje á 1.500 kr.	17.100 kr.	
1,1 ha løvskov	8.800 kr.	
2200 m sti á 5 kr.	11.000 kr.	
320 m sti á 10 kr.	3.200 kr.	
1000 m^2 parkeringsplads á 5 kr.	5.000 kr.	
skovøkonomisk tab iøvrigt	120.000 kr.	
afrunding	250 kr.	170.000 kr.
Lb.nr. 89, Andrea H. Nygård:		
9,6 ha á 1.000 kr.		9.600 kr.
Lb.nr. 90: Se lb.nr. 33		
Lb.nr. 91, Kjeld B. Mikkelsen		
5,8 ha á 1.000 kr.		5.800 kr.
Lb.nr. 92, Ove Høgh Mikkelsen:		
mindsteerstatning		1.000 kr.
Lb.nr. 93, Staten v/miljøministeriet		0 kr.
Lb.nr. St.1, Niels Bendix Olsen:		
8,2 ha tidligere fredet á 500 kr.	4.100 kr.	
0,2 ha rydning	3.200 kr.	7.300 kr.
Lb.nr. St.3, Peter V. Glob:		
17,3 ha tidligere fredet á 500 kr.	8.650 kr.	
9,3 ha græsningsareal á 500 kr.	4.650 kr.	
1,3 ha særlig pleje á 1.500 kr.	1.950 kr.	15.250 kr.

Lb.nr. St.4, Ingolf Dalsgaard Olsen:		
13,7 ha tidligere fredet á 500 kr.	6.850 kr.	
3,0 ha græsningsareal á 500 kr.	1.500 kr.	8.350 kr.
Lb.nr. St.5: Se lb.nr. 23		
Lb.nr. St.6: Se lb.nr. 8		
Lb.nr. St.7: Se lb.nr. 22		
Lb.nr. St.8, Niels P. Thuesen:		
5,9 ha tidligere fredet á 500 kr.	2.950 kr.	
2,2 ha græsningsareal á 500 kr.	1.100 kr.	
1,0 ha rydning	5.600 kr.	9.650 kr.
Lb.nr. St.10, Niels V.G. Tvenge:		
mindsteerstatning		1.000 kr.

Efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, forrentes tilkendte erstatningsbeløb fra datoen for fredningsnævnets afgørelse, idet der dog under særlige omstændigheder kan fastsættes et andet begyndelsestidspunkt, og renten er 1 % højere end Danmarks Nationalbanks diskonto. I den foreliggende sag findes der - bortset fra afståelserne af ejendommene under lb.nr. 28, 29, 30 og 59 - ikke at være særlige omstændigheder, som kan begrunde en fravigelse af hovedreglen for forrentningens påbegyndelse. Vurderingstidspunktet og de nærmere vilkår for de nævnte afståelser fører til, at erstatningsbeløbene for disse afståelser først bør forrentes fra 1. januar 1984. Godtgørelsen efter naturfredningslovens § 19, stk. 3, til ejeren af ejendommen under lb.nr. 45 forrentes ikke.

Erstatningsbeløbene for afståelserne af ejendommene under lb.nr. 1 A, 28, 29, 30 og 59 kan kun udbetales til ejerne med samtykke fra panthaverne, jfr. naturfredningslovens § 23, stk. 2, 1. punktum. Det tiltrædes, at fredningen iøvrigt ikke kan antages at medføre forringelse af pantesikkerheden, således at de iøvrigt tilkendte erstatningsbeløb kan udbetales til de pågældende ejere.

Fredningsnævnet har tillagt en del af ejerne godtgørelse for sagkyndig bistand med ialt 90.500 kr. Efter naturfredningslovens § 31 kan fredningsnævnets afgørelser om godtgørelse for nødvendige udgifter

til sagkyndig bistand under sagens behandling for fredningsnævnet ikke påklages til overfredningsnævnet.

I godtgørelse for sagkyndig bistand under sagens behandling for overfredningsnævnet tillægges der de af lodsejerudvalget repræsenterede ejere ialt 35.000 kr., hvoraf 30.000 kr. udbetales direkte til Landskontoret for Landboret og 5.000 kr. direkte til advokat Leif Olesen. Af de øvrige ved advokat repræsenterede ejere tillægges der ejerne af ejendommene under lb.nr. 28, 29, 30 og 80 henholdsvis 4.000 kr., 4.000 kr., 20.000 kr. og 1.500 kr.

Efter enstemmig beslutning udredes det samlede erstatnings- og godtgørelsesbeløb på 2.676.450 kr. (heraf 1.400.400 kr. i erstatning for afståelser) med renter og de tilkendte omkostningsbeløb på ialt 155.000 kr. med 90 % af staten og med 10 % af Århus amtskommune. Herudover udreder amtskommunen refusionen af ejendomsskatter vedrørende ejendommene under lb.nr. 1 A, 28, 29 og 30, medens staten v/miljøministeriet udreder refusionen af ejendomsskatter vedrørende ejendommen under lb.nr. 59.

Overfredningsnævnets ovenstående afgørelse af erstatningsspørgsmålene i sagen kan efter reglerne i naturfredningslovens § 30 påklages til Taksationskommissionen vedrørende naturfredning, Amaliegade 13, 1256 København K. Klage kan iværksættes af de ejere, som har påklaget fredningsnævnets erstatningsfastsættelse til overfredningsnævnet uden at have fået fuldt medhold, eller for hvis vedkommende grundlaget for erstatningstilkendelsen er ændret i ugunstig retning. Klage kan endvidere iværksættes af miljøministeren og Århus amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dag, overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende. Størrelsen af godtgørelsen efter naturfredningslovens § 19, stk. 3, og af de tillagte omkostningsbeløb kan dog ikke påklages til taksationskommissionen, jfr. lovens § 30, stk. 1, 2. punktum.

Det følger af naturfredningslovens § 33, at fredningens gennemførelse er afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til erstatningens udbetaling.

P. o. v.

Bendt Andersen

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

ic

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 07502.000

Mols Bjerge mellem Agri og Strandkær.

TILLÆGSAFGØRELSE

vedrørende Mols Bjerges nordlige del.

18/3 1983

Indholdsfortegnelse :

	side
I: Vedrørende landskabspleje	1 - 3
A: Vedrørende lb.nr. 2, matr. nr. 1 a Agri by	1
B: Vedrørende lb.nr. 76, matr. nr. 1 f Strandkær by m.fl. ejendomme (samtlige strandarealer langs Ebeltoft Vig)	2
II: Vedrørende ekspropriation	3 - 12
Indledende bemærkninger	3
A: Vedrørende lb.nr. 28 og 29, matr. nr. 12 l og 12 i Agri by	5
B: Vedrørende lb.nr. 30, matr. nr. 13 h, 13 f Agri by	9
III: Vedrørende tilbudspligt(forkøbsret for det offentlige) lb.nr. 1 A, matr. nr. 12 e Agri by, lb.nr. 28, matr. nr. 12 l smst., lb.nr. 29, matr. nr. 12 i smst., lb.nr. 30, matr. nr. 13 f og 13 h smst.	12
IV: Anke	13

År 1983, den 18. marts, traf fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningkreds i

F.S. 146/77

Sag angående fredning af arealer i MOLS BJERGE's nordlige del

sålydende

TILLÆGSAFGØRELSE:

Ved en af nævnet den 2. juli 1982 truffet fredningsafgørelse blev der gennemført en omfattende fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del. Erstatningsafgørelsen blev, også efter ønske fra de berørte lodsejere, udsat, således at de forud for erstatningernes fastsættelse kunne få lejlighed til at gennemgå nævnets afgørelse i detaljer.

Afgørelsen er endnu ikke behandlet af Overfredningsnævnet.

På grundlag af oplysninger og ønsker, fremkommet, respektive fremsat efter at afgørelsen blev truffet, har nævnet besluttet at ændre afgørelsen på følgende punkter.

I: VEDRØRENDE LANDSKABSPLEJEN.

A: Vedrørende lb.nr. 2, matr. nr. 1 a Agri by.

Ejerne af arealet, Præsteembedet v/Agri-Egens menighedsråd, har anmodet om, at et areal i ejendommens sydlige del, stort 6,6 ha, som i afgørelsen er udlagt til permanent græsningsareal i omdrift efter fredningsafgørelsens punkt VIII C I 16 a (4)2 (side 57), og som på plejekortet er vist med mørk

gul farve, overgår til almindelig landbrugsdrift efter samme afsnit punkt (4)1, svarende til arealer, som i øvrigt på kortet er vist med hvid farve.

Idet menighedsrådets ønske, såfremt det var blevet fremsat allerede under sagens hidtidige behandling, efter de af nævnet fulgte retningsliner, ville være blevet imødekommet

b e s t e m m e s:

Det på det til fredningsafgørelsen hæftede kortbilag 2 "plejekort" med mørk gul farve viste areal af matr. nr. 1 a Agri by skal fremtidig være undergivet bestemmelserne for egentlige landbrugsarealer, jfr. fredningsafgørelsens punkt VIII C I 16 a (4)1 smh.m. 2.

B: Vedrørende lb.nr.e 76: matr. nr. 1 f, 75: matr.nr. 1 e, 74: matr. nr. 1 p, 73: matr. nr. 1 o, 72: matr. nr. 1 t, 40: matr. nr. 1 l, 1 n, 67: matr. nr. 1 a, 1 u, 71: matr. nr. 2 e, 70: matr. nr. 2 i, 69: matr. nr. 2 f og 93: matr. nr. 2 a, alle Strandkær by, Agri, samt lb.nr.e 79: matr. nr. 38 l, 81: matr. nr.38 ag, 82: matr. nr. 38 ah, 83: matr. nr. 38 ai, 84: matr.nr. 36 b, 38 i, 85: matr. nr. 36 c, alle Agri by, Agri, (alle beliggende ud mod Ebeltoft Vig og nævnt i rækkefølge fra nordøst mod sydvest).

Ifølge fredningsafgørelsens punkt VIII C I 16 a (4)5 (side 58) sammenholdt med plejekortet skal bevoksningen på de af fredningen omfattede løvskovsområder på arealer, også indenfor det fredede område mellem landevejen Molskroen - Fuglsø og Ebeltoft Vig, vedligeholdes og bevares som sådanne. Løvskovsområderne er vist med lys grøn farve på plejekortet.

Også i overensstemmelse med et fra Ebeltoft kommunes side fremsat ønske

b e s t e m m e s:

Bestemmelsen i fredningsafgørelsens punkt VIII C I 16 a (4)5 om løvskovsområder skal, for så vidt angår lb.nr.ene 76: matr. nr. 1 f, 75: matr. nr. 1 e, 74: matr. nr. 1 p, 73: matr. nr. 1 o, 72: matr. nr. 1 t, 40: matr. nr. 1 l, 1 n, 67: matr. nr. 1 a, 1 u, 71: matr. nr. 2 e, 70: matr. nr. 2 i, 69: matr. nr. 2 f og 93: matr. nr. 2 a, alle Strandkær by, samt lb. nr.ene 79: matr. nr. 38 l, 81: matr. nr. 38 ag, 82: matr. nr. 38 ah, 83: matr. nr. 38 ai, 84: matr. nr. 36 b, 38 i og 85: matr. nr. 36 c, alle Agri by, ikke være til hinder for, at der for at opnå en vis udsigt gennem beplantningen fra landevejen Mols-kroen - Fuglsø over Ebeltoft Vig foretages mindre udtyndinger af underskoven.

Dog skal eksisterende bebyggelser og parkeringspladser mellem vejen og vandet til stadighed være mest muligt skjult mod indsigt fra vejen.

II: VEDRØRENDE EKSPROPRIATION:

I forbindelse med fremkomsten af den plejeplan, som med visse ændringer er lagt til grund for fredningsafgørelsens bestemmelser om landskabspleje (punkt VIII C I 16, side 56 ff.), fremsatte Århus amtskommune den 28. august 1980 tillægspåstand om fjernelse af sommerhuse, beliggende på lb.nr. 28, matr. nr. 12 l Agri by, Agri, lb.nr. 29, matr. nr. 12 i smst. og lb.nr. 30, matr. nr. 13 h smst., senest ved ejerskifte eller, når den nuværende ejer og/eller ægtefælle ikke længere kan benytte husene.

Samtidig blev der nedlagt påstand om forkøbsret til de nævnte ejendomme og nogle yderligere arealer, omfattende dels den til matr. nr. 13 h Agri by knyttede skovejendom, matr. nr. 13 f smst., dels lb.nr. 27, matr. nr. 7 e smst., lb.nr. 1 A, matr.

nr. 12 e smst., samt et nærmere angivet areal af lb.nr. 31, matr. nr. 4 a Basballe by. Forkøbsretten skulle gælde ved et hvert salg, også ved overgang til livsarvinger. Samtlige ejendomme er, bortset fra de 3 nævnte sommerhusgrunde, ubebyggede.

Påstandene var, for så vidt angår fjernelse af husene, begrundet i ønsket om en total frilæggelse, herunder også for slørende beplantning, af de centralt beliggende arealer omkring udsigtspunktet Agri Bavnehøj, og påstanden om forkøbsret i ønsket om mulighed for at gennemføre en frilægning i et hurtigere tempo, end det er forudsat i plejeplanen.

Matr. nr. 7 e Agri by er senere erhvervet af Århus amtskommune, og matr. nr. 12 e smst., hvorpå selve Agri Bavnehøj er beliggende, blev ved afgørelsen af 2. juli 1982 ekspropriret til fordel for Århus amtskommune.

Ejerne af de 3 sommerhusgrunde protesterede alle mod fjernelsespåstanden, idet ejerne af lb.nr. 30, matr. nr. 13 h, udtrykkeligt erklærede, at de, hvis påstanden blev taget til følge, ønskede ejendommen ekspropriret tillige med matr. nr. 13 f. Ejerne af matr. nr. 12 l og 12 i forbeholdt sig at kræve ejendommene ekspropriret.

Under nævnets behandling af sagen var der enighed om, at det af hensyn til en frilæggelse af arealerne omkring Agri Bavnehøj ville være ønskeligt, at sommerhusene blev fjernet inden en vis frist, ligesom der var enighed om, at nævnet i tilfælde af en beslutning herom måtte følge ønsket fra ejerne om ejendommenes ekspropriation, herunder ekspropriation af matr. nr. 13 f.

Det kommunevalgte medlem af nævnet og nævnsformanden fandt det imidlertid betænkeligt mod lodsejernes bestemt fastholdte protester at tage påstanden til følge, idet disse vote-

rende lagde vægt på sagens forhistorie, som den er beskrevet i afgørelsens side 39 - 41 f.o. og yderligere på de betydelige økonomiske konsekvenser af en ekspropriation.

Det amtsrådsvalgte medlem fandt derimod, at fjernelsespåstanden, uanset sagens forhistorie og de erstatningsmæssige konsekvenser ved en eventuel ekspropriation, burde tages til følge.

Der henvises til afgørelsens side 41. f.o. til 42 f.o.

I overensstemmelse med flertallets votering blev der alene pålagt ejerne af de bebyggede grunde en tilbudspligt overfor Århus amtskommune i tilfælde af anden overdragelse end overgang ved arv eller frivillig overdragelse til den til enhver tid værende ejers ægtefælle og/eller børn.

For de ubebyggede arealer pålagdes tilbudspligt bortset fra første overgang til nuværende ejers ægtefælle og/eller børn.

Der henvises til afgørelsens punkt VIII C II c, side 64 f.n. - 65.

A: Vedrørende lb.nr. 28 og 29, matr. nr. 12 1 og 12 i Agri by.

Allerede forud for afsigelsen af afgørelsen af 2. juli 1982 rettede ejerne gennem deres advokat henvendelse til Århus amtskommune med forespørgsel om, hvorvidt amtskommunen var interesseret i erhvervelse af de to ejendomme. Amtskommunen anmodede i skrivelse af 1. juli 1982 nævnet om at optage forhandling med ejerne om ejendommenes overtagelse i forbindelse med fredningssagen. Også selv om nævnet forud underhånden var underrettet om henvendelsen, var det ikke muligt uden forhaling af sagen at behandle spørgsmålet i forbindelse med fredningsafgørelsen, som allerede var sendt til trykning.

Senere har ejerne i skrivelse af 27. august 1982 frem-

sat tilbud om overdragelse af ejendommene for en pris af 220.000 kr. for hver ejendom. I forbindelse med udsendelse af erstatningstilbud har nævnet herefter overfor ejernes advokat fremsat tilbud om ekspropriation af ejendommene for en pris af 160.000 kr. pr. ejendom.

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet voterede herved for, uanset ejernes eventuelle protest, nu at ekspropriere ejendommene, medens de øvrige voterende fortsat ikke fandt tilstrækkeligt grundlag for mod ejernes ønske at gennemføre en afståelse til amtskommunen.

Ejernes advokat meddelte herefter, at ejerne ikke straks kunne tage stilling til tilbudet, idet ejerne ønskede at afvente resultatet af forhandlinger med Statsskovbruget, som angaves at være interesseret i at erhverve ejendommene efter lov nr. 230 af 7. juni 1972 om erhvervelse af fast ejendom til fritidsformål.

Under senere drøftelser i nævnet har det kommunevalgte medlem af nævnet herefter tiltrådt det amtsrådsvalgte medlems votum om, at arealerne i fortsættelse af fredningsafgørelsen af 2. juli 1982 eksproprieres til fordel for Århus amtskommune. Denne voterende har, efter at ejerne nu, først overfor Århus amtskommune og dernæst overfor Statsskovbruget, har givet udtryk for et klart ønske om at afhænde ejendommene til en offentlig instans, fundet, at det for ham væsentligste argument mod en ekspropriation, nemlig hensynet til ikke mod ejernes protest at berøve dem ejendomsretten til arealerne, ikke længere er til stede.

Disse voterende har i øvrigt som begrundelse af ekspropriationsbeslutningen anført følgende:

Matr. nr. 12 i Agri, af areal 0,9 ha, og matr. nr. 12 l

smst., af areal 0,8 ha, ialt 1,7 ha, er en del af de mest centrale og i fredningsmæssig henseende mest betydningsfulde arealer omfattet af fredningen, nemlig området med og omkring udsigtspunktet Agri Bavnehøj. De to ejendomme skyder sig ind som et "hjørne" i den sydlige del af et samlet område på 13,1 ha, som yderligere omfatter matr. nr. 7 e smst., af areal 5,2 ha, nu erhvervet af Århus amtskommune, og matr. nr. 12 e smst., af areal 6,2 ha, nu eksproprieret til fordel for amtskommunen som opholdsareal for offentligheden. Arealet er beliggende umiddelbart op til den sydvestlige del af matr. nr. 7 e, sydøst for dette areal og umiddelbart op til det sydvestlige hjørne af matr. nr. 12 e, mellem dette areal og en syd/sydvest for de omstridte ejendomme beliggende offentlig vej, som er adgangsvej til Agri Bavnehøj-området, og hvorfra adgangsvejene til Agri Bavnehøj forløber, dels umiddelbart op til nordvestskellet af matr. nr. 12 i, over matr. nr. 7 e, dels over matr. nr. 12 e langs sydøstskellet af matr. nr. 12 l.

Arealerne er undergivet vidtgående landskabspleje efter reglerne i fredningsafgørelsen. punkt VIII C I 16 , herunder vidtgående krav om afdrift af eksisterende skovbevoksning efter bestemmelserne i punkt 16 a (4)8, dog således at kravet herom, for så vidt angår matr. nr.ene 12 i og 12 l Agri, først bliver aktuelle ved disse ejendommes eventuelle overgang til det offentlige.

Den foreskrevne landskabspleje skal foregå efter en for hele fredningsområdet fastsat plan, som efter afgørelsen skal være lige bindende for samtlige områder indenfor fredningen. Den fysiske pleje foretages efter afgørelsen vel af to forskellige myndigheder, for så vidt angår arealer tilhørende Statsskovbruget af Miljøministeriet, og for de øvrige arealer af Århus amts-

kommune. Selv om en tilfredsstillende samlet pleje i fredningsområdet vil kunne ske i samråd mellem de to myndigheder, må det dog, af hensyn til en ensartethed i plejen og ikke mindst en samtidig pleje af samlede arealer, anses for mindre hensigtsmæssigt, om mindre enklaver i delområder undergives fysisk pleje ved en anden myndighed end den, der har ansvaret for landskabsplejen i den største del af delområdet.

Selv om de to voterende ikke i øvrigt vil tage stilling til, hvilken offentlig myndighed der bør have fortrinsret til erhvervelse af private arealer indenfor fredningsområdet, findes de anførte hensyn for de to af udstrækning ubetydelige ejendomme, som udgør adgangsvejene til og "forlandet" til det centrale opholdsareal omkring Agri Bavnehøj, at gøre sig gældende i en så forstærket grad, at en eventuel overdragelse til det offentlige ud fra en fredningsmæssig vurdering helt klart bør ske til ejeren af de øvrige arealer, Århus amtskommune, også selv om andre arealer i området før eller efter fredningssagens endelige afslutning måtte overgå til offentlig eje ved en anden myndighed.

Det anførte har i øvrigt fået forstærket vægt efter at nævnet senere har truffet beslutning om ekspropriation af matr. nr. 13 h, 13 f Agri by, beliggende umiddelbart øst for matr. nr. 12 e, 12 i smst., jfr. nedenfor under B.

Endelig finder disse voterende ikke, at hensynet til ejerne taler mod ekspropriation, idet der næppe er grundlag for at antage, at den ekspropriationserstatning, som i sidste instans kan ydes ejerne, vil blive mindre, end den købesum, som kan gennemføres ved en erhvervelse efter lov nr. 230 af 7. juni 1972 om erhvervelse af fast ejendom til fritidsformål.

Nævnsformanden har fuldt ud kunnet tiltræde det af de øvrive medlemmer anførte, ikke mindst med hensyn til det uheldige

i, at plejen for en så lille del af et samlet centralt område skulle overgå til en anden myndighed en den, som har ansvaret for plejen på den største del af arealet. Denne voterende har dog - uanset det anførte - fortsat ikke fundet fuldtud tilstrækkelig grundlag for at stemme for en tvangsmæssig afståelse af arealerne til amtskommunen.

I overensstemmelse med flertallets votering

b e s t e m m e s:

Ejendommene lb.nr. 28, matr. nr. 12 l og lb.nr. 29, matr. nr. 12 i, begge Agri by, Agri, afstås ved ekspropriation til Århus amtskommune.

Overtagelses- og skæringsdag fastsættes til den 1. i det nærmest efter meddelelsen om Overfredningsnævnets afgørelse i sagen indtrædende kvartal.

B: Vedrørende lb.nr. 30, matr. nr. 13 h og 13 f Agri by.

Efter nævnets fremsættelse af ekspropriationstilbud overfor ejerne af lb.nr. 28 og 29, matr. nr. 12 l og 12 i Agri by, fremsatte ejerne af lb.nr. 30, matr. nr. 13 h og 13 f Agri by i forbindelse med fremsendelse af erstatningskrav til nævnet overfor Århus amtskommune tilbud om salg af ejendommene for et beløb af 950.000 kr. mod adgang til lejemål vedrørende matr. nr. 13 h med det derpå værende fritidshus.

Spørgsmålet har været behandlet i møde i nævnet med deltagelse af en repræsentant for amtskommunen, som erklærede, at man ikke fra amtskommunens side var indstillet på køb af ejendommen. Nævnet forhandlede herefter med ejerne om en eventuel ekspropriation af arealerne.

Efter at et af nævnet fremsat erstatningstilbud var forhøjet fra 700.000 kr. til 750.000 kr., tiltrådte ejerne i princippet, at ejendommene eksproprieredes til fordel for Århus amts-

kommune. Ejerne tog dog forbehold med hensyn til varigheden af den af nævnet tilbudte brugsret (lejeret) vedrørende matr. nr. 13 h, 10 år, ligesom de ønskede klarhed over de vilkår, som skulle gælde for det i forbindelse med erstatningstilbudet forudsatte lejemål med Århus amtskommune.

Det er senere overfor nævnet oplyst, at der ikke har kunnet opnås enighed mellem amtskommunen og ejerne om vilkårene for et lejemål.

Der er fortsat blandt nævnets medlemmer enighed om, at det, af hensyn til en frilæggelse af Agri Bavnehøj med nærmeste omgivelser, vil være ønskeligt, at også matr. nr. 13 h, 13 f Agri by overtages af det offentlige, så bebyggelsen på matr. nr. 13 h kan fjernes indenfor en rimelig frist. Der er ligeledes enighed om, at dette hensyn, efter at Århus amtskommune nu ved frivillig afståelse eller ved ekspropriation har overtaget ejendommene matr. nr. 7 e og 12 e samt 12 l og 12 i Agri by, gør sig gældende i en så forstærket grad, at betingelserne for en ekspropriation for så vidt må antages opfyldt. Der er endelig enighed om, at ejernes ønske om forlængelse af brugsretten udover 10 år og uenigheden om vilkårene, navnlig lejen, i forbindelse med et lejemål ikke kan veje så tungt, at ekspropriationen af denne grund skal opgives.

På denne baggrund har nævnet vedtaget at gennemføre ekspropriation af ejendommene på de nedenfor anførte vilkår, hvorved særlig bemærkes, at den i forbindelse med nævnets oprindelige tilbud forudsatte lejeret på nærmere aftalte vilkår erstattes af en vederlagsfri brugsret, således at erstatningen, som nærmere anført i den samtidig hermed trufne erstatningsafgørelse, reduceres med 100.000 kr. til 650.000 kr.

Under henvisning til det anførte

b e s t e m m e s:

1. Ekspropriation.

Ejendommene, matr. nr. 13 f, 13 h Agri by, Agri, afstås ved ekspropriation til Århus amtskommune.

Skæringsdag og overtagelsesdag fastsættes til den 1. i det nærmest efter meddelelsen om Overfredningsnævnets afgørelse i sagen indtrædende kvartal.

2. Brugsret for de nuværende ejere.

Idet bemærkes, at ejendommene tilhører ægtefællerne Jytte og Arthur Ilfeldt i forening, indrømmes der ejerne en personlig brugsret til matr. nr. 13 h Agri by samt det areal af matr. nr. 13 f smst., som ifølge fredningsafgørelsens punkt VIII C II c (side 65, næstsidste afsnit) ved omdeling kan overføres til 13 h, for et tidsrum af 10 år fra det første kvartalsskifte, efter at Overfredningsnævnets afgørelse i sagen foreligger. I tilfælde af den ene ejers død tilkommer brugsretten den længstlevende alene indenfor det anførte tidsrum.

Brugsretten er som nævnt personlig, og fremleje må ikke finde sted.

Brugsretten meddeles med respekt af fredningens bestemmelser i øvrigt. Dog skal det i overensstemmelse med en af nævnet den 12. maj 1982 meddelt tilladelse være ejerne tilladt for egen regning at ændre indgangspartiet, hvorved udtrykkeligt bemærkes, at der ved brugsrettens ophør ikke tilkommer ejerne erstatning i forbindelse hermed.

Århus amtskommune afholder skatter samt udgifter til almindelig bygningsforsikring vedrørende det lejede, mens el- og vandafgifter afholdes af brugerne, som i øvrigt har vedligeholdelsespligten såvel udvendig som indvendig.

Risiko for råd og svamp skal dog påhvile Århus amtskom-

mune.

Brugsretten kan fra brugernes side bringes til ophør med 3 måneders varsel.

Såfremt begge brugerne afgår ved døden inden 10 års periodens udløb, ophører brugsretten 3 måneder efter den længstlevendes død.

Endelig ophører brugsretten ved fuldstændig hændelig undergang af bygningerne på matr. nr. 13 h. Idet der ved erstatningsfastsættelsen vil blive taget hensyn til en brugsret af en 10 års varighed, skal erstatningsfastsættelsen i tilfælde af bygningernes fuldstændige hændelige undergang og deraf følgende ophør af brugsretten inden 10 års periodens udløb optages til fornyet afgørelse.

3. Rydningspligt.

I konsekvens af ejernes adgang til brugsret vedrørende matr. nr. 13 h udsættes den i fredningsafgørelsen af 2. juli 1982, punkt VIII C II c (side 65, sidste afsnit og side 66, første afsnit) foreskrevne frister for rydning af bevoksning på det lejede og fjernelse af bygninger på dette, således at de udløber senest 1 år efter ophør af den ejerne tillagte brugsret.

III: VEDRØRENDE TILBUDSPLIGT (forkøbsret for det offentlige).

Idet de nedennævnte ejendomme ved fredningsafgørelsen af 2. juli 1982 og denne tillægsafgørelse nu ved ekspropriation er afstået til Århus amtskommune

b e s t e m m e s:

Den i fredningsafgørelsen af 2. juli 1982, punkt VIII C II c (side 64 f.n. - 66 f.o.) foreskrevne tilbudspligt (forkøbs-

ret for det offentlige) vedrørende ejendommene lb.nr. 1 A, matr. nr. 12 e Agri by, lb.nr. 28, matr. nr. 12 l smst., lb. nr. 29, matr. nr. 12 i smst., lb.nr. 30, matr. nr. 13 f og 13 h smst bortfalder, dog således at aflysning først kan ske, såfremt bestemmelserne om ekspropriation af de nævnte ejendomme stadfæstes af Overfredningsnævnet.

IV: ANKE.

Idet afgørelsen er et supplement til afgørelsen af 2. juli 1982, vil afgørelsen i medfør af naturfredningslovens § 25 være at forelægge for Overfredningsnævnet til behandling sammen med afgørelsen af 2. juli 1982.

Denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling.

Ønsker en lodsejer eller anden ankeberettiget afgørelsen indbragt, må dette ske ved anke til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K.

Ankefristen er 4 uger fra det tidspunkt nærværende afgørelse er meddelt lodsejerne.

Per Blendstrup
amtsrådsvalgt medlem

Fritz Purup Nielsen
kommunevalgt medlem

A. Holck-Christiansen
nævnsformand

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds,

den 25. marts 1983.

A. Holck-Christiansen

FREDNINGSNÆVNET>

1575

REG. NR. 07502.000

ERSTATNINGSAFGØRELSE VEDRØRENDE

AREALER I MOLS BJERGE NORD

OG

STABELHØJENE MED NÆRMERE OMGIVELSER

I AGRI 2796 A

Udfærdiget i forbindelse med fredningsafgorelser af 2. juli 1982 og 10. februar 1983

EBELTOFT KOMMUNE – ÅRHUS AMT.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS

18/3 1983

REG. NR. 07502.000

E R S T A T N I N G S A F G Ø R E L S E

vedrørende

A. Fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del

og

B. Supplerende fredning af Stabelhøjene med nærmere omgivelser i Agri.

INDHOLDSFORTEGNELSE:

		side
Indledning		1
I:	Generelle retningslinier for erstatningsfastsættelsen	2 - 7
	Grundtakster	2
	Særtakster	3
II:	Den konkrete erstatningsudmåling	8 - 27
	A: Vedrørende fredningsafgørelsen af 2. juli 1982 (Mols Bjerge Nord).	8
	B: Vedrørende tillægsafgørelse af 10. februar 1983 (Stabelhøjene).	25
	C: "Forsinkelseserstatning"	26
III:	Særlige forhold: Vedr. lb.nr. 31, matr.nr. 3 g, 3 m, 4 a Basballe by	27
IV:	Sagsomkostninger	28
V:	Forrentning, udgiftsfordeling m.v.	30
VI:	Anke	31

År 1983, den 18. marts, traf fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds i sagen

F.S. 146/77

A. Fredning af arealer i MOLS BJERGES NORDLIGE DEL

og

B. Supplerende fredning af STABELHØJENE med nærmere omgivelser i Agri,

sålydende

E R S T A T N I N G S A F G Ø R E L S E:

Ved en af nævnet den 2. juli 1982 truffet fredningsafgørelse med tillægsafgørelse af 18. marts 1983 er der truffet beslutning om fredning af et areal på ialt 1173 ha, beliggende i Mols Bjerges nordlige del. Af arealet er 377,1 ha omfattet af tidligere fredning, som ophæves i forbindelse med gennemførelsen af den samlede fredning. 287,0 ha er pålagt fredskovspligt, mens 46,5 ha er omfattet af naturfredningslovens højbeskyttelseslinie og 21,2 ha af naturfredningslovens strandbeskyttelseslinie.

Ved en af nævnet den 10. februar 1983 truffet afgørelse er der endvidere truffet beslutning om supplerende fredning af Stabelhøjene med nærmere omgivelser i Agri, idet det fra sagsrejseren, oprindeligt fredningsplanudvalget for Århus amt, senere Århus amtskommune, fandtes mere hensigtsmæssigt for dette areal at opretholde den ved Overfredningsnævnets kendelse af 12. november 1964 gennemførte fredning, men samtidig at føre fredningen a'jour i overensstemmelse med bestemmelserne i afgørelsen af 2. juli 1982, navnlig for så vidt angår de deri indeholdte bestemmelser om landskabspleje.

Erstatningsspørgsmålet er behandlet samlet af nævnet

for de to fredninger.

I: GENERELLE RETNINGSLINIER FOR ERSTATNINGSFASTSÆTTELSEN.

Erstatningen fastsættes således, at der for samtlige de af fredningen omfattede arealer fastsættes en grunderstatning, varierende fra 0 kr. til 1.000 kr. pr. ha.

Herudover ydes der for arealer, som ifølge bestemmelserne i fredningsafgørelsen af 2. juli 1982, punkt VIII C, Fredningens indhold, I: Generelle bestemmelser, punkt 16 a (4)1 - 11, skal underkastes særlig pleje, varierende tillæg jfr. nedenfor.

GRUNDTAKST:

1. For følgende arealer ydes ingen grunderstatning:
   a) Arealer tilhørende det offentlige.
   b) Fredskovspligtige arealer.
   c) Tidligere fredede arealer.
   d) Arealer omfattet af naturfredningslovens strandbeskyttelseslinie.
2. For øvrige arealer ydes en grunderstatning efter følgende retningslinier:
   a) Arealer udenfor naturfredningslovens beskyttelseslinier, herunder arealer omfattet af skov- og vejbyggelinier 1.000 kr. pr. ha
   b) Arealer omfattet af højbeskyttelseslinien samt sø- og åbeskyttelseslinien 500 kr. pr. ha

   For så vidt angår de under sagen nyregistrerede fortidsminder, 2316,24 (lb.nr. 6 - matr. nr. 3 a Agri by), 2317.14 og sb.nr. 46 Agri sogn (lb.nr. 24 - matr. nr. 6 f Basballe by) og sb.nr. 53 Agri sogn (lb.nr. 40 a -

matr. nr. 6 a Basballe by) ydes dog grundtakst med 1.000 kr. pr. ha, også for så vidt angår beskyttelseszonerne omkring højene, idet nævnet herved har taget hensyn til, at der ikke ved fredningssagens start gjaldt nogen højbeskyttelseszone omkring disse fortidsminder.

SÆRTAKSTER:

Udover grundtaksten ydes særlige tillæg for:

Permanente græsningsarealer i omdrift, kendelsens side 57, punkt 16 a (4)2 (mørk gul farve på plejekortet).	500 kr. pr. ha
Permanente græsningsarealer uden omdrift, kendelsens side 57, punkt 16 a (4)3 (lys gul farve på plejekortet), arealer, der undergives særlig pleje, side 60, punkt 16 a (4)9 (mørklille farve på plejekortet) samt søer, vandhuller m.v., side 60, punkt 16 a (4)11 (blå farve på plejekortet).	1.000 kr. pr. ha
Udlæg af stier:	
Ad eksisterende veje og stier	5 kr. pr. lb. m
Nyanlagte stier	10 kr. pr. lb. m
Udlæg af parkeringspladser	5 kr. pr. m2
Fjernelse af hegn:	
Hegn, som skønnes at have betydelig lævirkning	30 kr. pr. lb. m
Øvrige hegn	10 kr. pr. lb. m

Hvor hegn står i skel, er erstatning tilkendt ejerne med halvdelen til hver.

Rydning af bevoksning:

For arealer, som er undergivet rydningspligt efter ple-

jebestemmelserne, side 59, punkt 16 a (lys lilla farve på plejekortet), er erstatningen fastsat på grundlag af en af den udmeldte skovtaksator, skovrider F. Biilmann, Odder, foretaget vurdering. I de nævnte beløb indgår, udover erstatning for det tab, der lides som følge af en fremskyndet afdrift af arealerne, et tillæg på 1.000 kr. pr. ha, svarende til tillægget for permanente græsningsarealer uden omdrift, punkt 16 a (4)3. Det bemærkes herved, at dette tillæg efter skovtaksators vurdering fuldt ud dækker det tab, som påføres ejerne som følge af arealernes fremtidige ændrede anvendelse.

I tilfælde, hvor rydningspligten er dækket af tidligere fredningsbestemmelser, ydes dog ikke yderligere erstatning herfor.

Løvskovsområder:

For løvskovsområder, som efter plejebestemmelserne, side 58, punkt 16 a (4)5 (lys grøn farve på plejekortet) skal vedligeholdes og bevares som sådanne, ydes erstatningen ligeledes på grundlag af en af skovtaksator foretaget vurdering.

For arealer, hvor erstatningen vil blive mindre, ydes dog erstatning 1.000 kr. pr. ha, svarende til tillægserstatning for arealer, der undergives særlig pleje.

Specielt vedrørende tidligere fredede områder:

I tilfælde, hvor der ved fredningen sker en skærpelse i forhold til de tidligere fredninger, er der beregnet forskelserstatning som erstatning svarende til de fornævnte særlige tillæg for enkelte arealgrupper. Det bemærkes, at der for arealer, omfattet af Hålen-fredningen, alene gives tillæg for græsningsarealer i og uden omdrift, idet den ældre kendelse indeholder krav om bibeholdelse af eksisterende beplantning

samt plejeforanstaltninger, som i det væsentlige svarer til plejeforanstaltningerne nævnt under punkt 16 a (4)9 og 11. Hertil kommer, at plejen efter den ældre afgørelse påhvilede ejerne, medens den nu er overgået til Århus amtskommune som plejemyndighed. For så vidt angår arealerne mellem landevejen fra Molskroen til Fuglsø og Ebeltoft Vig, kan nævnet, bortset fra Bogensholm-lejren (lb.nr. 85 - matr. nr. 36 e Agri by), kun give minimumserstatning 1.000 kr., jfr. nedenfor. Det eneste yderligere bånd, som pålægges disse ejendomme, er løvtræsbinding af den nu eksisterende bevoksning. Denne bevoksning er etableret i strid med bestemmelserne i den ældre fredningskendelse vedrørende Ebeltoft Vig, men desuagtet efter lodsejernes udtrykkelige ønske tilladt bibeholdt og krævet bevaret fremover.

Ekspropriationserstatning:

a) Ubebyggede arealer:

Erstatningen fastsættes således:

1) Egentlige plantage- eller skovområder 30.000 kr. pr. ha
Denne erstatning er fastsat på grundlag af de beløb, som i forbindelse med amtsrådets frivillige erhvervelse af ejendommen lb.nr. 27, matr. nr. 7 e Agri by, er udbetalt til ejeren.

2) Øvrige arealer 8.000 kr. pr. ha

b) Bebyggede arealer:

Erstatning ydes efter et af nævnet på grundlag af de seneste ejendomsvurderinger og den skønnede mulige salgspris udøvet skøn.

Tilbudspligt (forkøbsret for det offentlige):

De af bestemmelserne om tilbudspligt omfattede ejendomme, jfr. fredningsafgørelsens punkt VIII C II c (side 64 ff.), er nu alle ved ekspropriation afstået til Århus amtskommune, bortset fra lb.nr. 31, del af matr. nr. 4 a Basballe by (ubebygget plantageareal). Idet tilbudspligten for denne ejendom ikke skønnes at kunne medføre særlig erstatning, bortfalder spørgsmålet om særskilt erstatning for tilbudspligt.

Genetillæg:

For ejendommene lb.nr. 6, matr. nr. 3 a Agri by, og lb.nr. 12 A, matr. nr. 8 g, 15 a Agri by, ydes særlig erstatning 500 kr. til hver for gener i anledning af krav om friholdelse af 1 m bred bræmme omkring højfod og krav om hegning i græsningsperioder i forhold til runddysse henholdsvis 2316.13 og 2316.12, jfr. punkt VIII C II c 1 og 2 (side 64).

Endvidere ydes særlig erstatning, 1.000 kr., for ejendommen lb.nr. 66, matr. nr. 3 a Essendrup by, og 1 e, 1 f og 1 æ Lyngsbækgård hovedgård, for gener i forbindelse med den adgang, der i fredningsafgørelsen af 2. juli 1982, side 62, punkt II a 2, er tillagt naturvidenskabeligt interesserede til at foretage ekskursioner og ikke ødelæggende undersøgelser i kildeområdet på matr. nr. 3 a Essendrup by.

Minimumserstatning:

I det omfang, hvor den samlede erstatning til en privat lodsejer efter de foran nævnte retningslinier vil blive på under 1.000 kr., forhøjes dette beløb til 1.000 kr.

I tilfælde, hvor en lodsejer ejer arealer såvel indenfor det af afgørelsen af 2. juli 1982 omfattede område som indenfor Stabelhøje-området, ydes kun minimumserstatning, såfremt den

samlede erstatning er mindre end 1.000 kr.

.....

Der er i det følgende anvendt nedennævnte forkortelser:

tidl.fr.:	omfattet af ældre fredning, kendelse eller deklaration.
p.g.i.o.:	permanente græsningsarealer i omdrift.
p.g.u.o.	permanente græsningsarealer uden omdrift.
særl.pl.:	arealer, der undergives særlige pleje ifl. plejepunkt (4)9 samt søer og vandhuller m.v., omfattet af punkt (4)11, jfr. fredningsafgørelsens side 60.
højbl.:	arealer omfattet af højbeskyttelseslinie.
strbl.:	arealer omfattet af strandbeskyttelseslinie.
løvskov:	løvtræsbinding.
P.pl.:	parkeringsplads.
M:	minimumserstatning.

.....

II: DEN KONKRETE ERSTATNINGSUDMÅLING:

På grundlag af de foran nævnte generelle retningslinier fastsættes erstatningerne til de enkelte lodsejere således, idet nævnet af systematiske grunde har fastholdt den under sagen anvendte nummerering af lodsejerne, således at de manglende numre vedrører lodsejere, hvis ejendomme er helt udgået af fredningen:

A: Vedrørende fredningsafgørelsen af 2. juli 1982.

lb.nr. 1 A - matr. nr. 12 e Agri by,

Elna Knudsen.

Ekspropriation:

3,9 ha a' 30.000 kr.	117.000 kr.	
2,3 ha a' 8.000 kr.	18.400 kr.	135.400 kr.
6,2		

lb.nr. 1 B - matr. nr. 4 a, 5 f, 9 f,

16 f Agri by, Johannes Høgh.

31,2 ha a' 1.000 kr.	31.200 kr.	
9,6 ha højbl. a' 500 kr.	4.800 kr.	
250 m sti a' 5 kr.	1.250 kr.	
1,1 ha p.g.i.o. a' 500 kr.	550 kr.	
3,0 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	3.000 kr.	
4,8 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	4.800 kr.	45.600 kr.
50.		

lb.nr. 2 - matr. nr. 1 a Agri by,

Præsteembedet v/ Jes Nielsen.

30 ha a' 1.000 kr.	30.000 kr.	
2,4 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	2.400 kr.	
0,4 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	400 kr.	
0,6 ha rydning	1.010 kr.	33.810 kr.
33,4		

lb.nr. 3 - matr. nr. 5 g, 7 d, 12 c,

22 c Agri by, A.P. Sørensen.

8,6 ha a' 1.000 kr.	8.600 kr.	
0,4 ha højbl. a' 500 kr.	200 kr.	
0,4 ha rydning	1.850 kr.	10.650 kr.
9,4		

lb.nr. 4 - matr. nr. 4 b, 8 a, 13 g

Agri by, Ejvind Vilhelm B. Pedersen.

19,2 ha a' 1.000 kr.	19.200 kr.	
1,1 ha rydning	8.730 kr.	
550 m hegn a' 10 kr.	5.500 kr.	33.430 kr.
21		

lb.nr. 5 - matr. nr. 2 b, 2 d, 3 c

Agri by, Merete Parsbo.

15,4 ha a' 1.000 kr.	15.400 kr.	
0,5 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	500 kr.	15.900 kr.
15,9		

lb.nr. 6 - matr. nr. 3 a Agri by,

Christian B. Dam.

10,5 ha a' 1.000 kr.	10.500 kr.	
2,6 ha højbl. a' 500 kr.	1.300 kr.	
0,3 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	300 kr.	
Genetillæg	500 kr.	12.600 kr.
13,4		

lb.nr. 7 - matr. nr. 5 a, 10 f Agri

by, Hans A.G. Andersen.

7,1 ha a' 1.000 kr.		7.100 kr.
7,1		

lb.nr. 8 - matr. nr. 3 k Agri by,

Lars F. Olsen. jfr. B 6.

0,8 ha a' 1.000 kr.	800 kr.	
0,1 ha rydning	1.420 kr.	
0,2 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	200 kr.	2.420 kr.
1,1		

lb.nr. 9 - matr. nr. 1 d, 9 c Agri

by, Arne Bach Rasmussen.

8,7 ha a' 1.000 kr.		8.700 kr.
8,7		

lb.nr. 10 - matr. nr. 3 e Agri by,

Jens Eriksen.

0,1 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,1

lb.nr. 11 - matr. nr.16 e, 16 k Agri by,

Katrine M. Jensen.

1,3 ha a' 1.000 kr. 1.300 kr.

1,3

lb.nr. 12 A . matr. nr. 8 g, 15 a Agri

by, Christian B. Dam.

24,8 ha a' 1.000 kr.	24.800 kr.	
2,9 ha højbl. a' 500 kr.	1.450 kr.	
0,8 ha tidl.fr. a' 0 kr.	0 kr.	
Max. 2.000 m2 P.pl. a' 5 kr.	10.000 kr.	
3,7 ha p.g.i.o. a' 500 kr.	1.850 kr.	
8,3 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	8.300 kr.	
3,0 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	3.000 kr.	
1,1 ha rydning	5.860 kr.	
Genetillæg	500 kr.	55.760 kr.

44

lb.nr. 12 B - matr. nr. 15 h Agri by,

Peter Rasmussen.

0,2 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,2

lb.nr. 13 - matr. nr. 15 g Agri by,

Søren B. Dam.

0,1 ha tidl. fr. a' 0 kr. M: 1.000 kr.

0,1

lb.nr. 14 - matr. nr. 1 e Agri by,

Tage E. Rasmussen.

0,9 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,9

lb.nr. 15 - matr. nr. 13 i, 16 a Agri by, Poul R. T. Henriksen.

12,9 ha a' 1.000 kr.	12.900 kr.	
1,2 ha p.g.i.o. a' 500 kr.	600 kr.	
0,3 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	300 kr.	
3,0 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	3.000 kr.	16.800 kr.

17,0

lb.nr. 16 - matr. nr. 16 m Agri by, Ebba E. Andersen.

0,1 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,1

lb.nr. 17 - matr. nr. 16 l Agri by, Erik Rønne Jensen.

0,1 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,1

lb.nr. 18 - matr. nr. 13 a Agri by, Birthe Mouritsen.

3,2 ha a' 1.000 kr. 3.200 kr.

3,2

lb.nr. 19 - matr. nr. 13 k Agri by, Ib Rasmussen.

0,6 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,6

lb.nr. 20 - matr. nr. 13 l Agri by, Anna Marie Christensen.

0,6 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,6

lb.nr. 21 - matr. nr. 13 m Agri by, Gunnar K. Rasmussen.

0,6 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,6

lb.nr. 22 - matr. nr. 5 b, 11 f, 20 a

Agri by, Holst Andersen. jfr. B 7.

7,9 ha a' 1.000 kr.	7.900 kr.	
30 m sti a' 5 kr.	150 kr.	
270 m sti a' 10 kr.	2.700 kr.	
0,5 ha rydning	500 kr.	11.250 kr.
38,5		

lb.nr. 23 - matr. nr. 14 a Agri by,

Sigvard A. Thuesen. jfr. B 5.

24,2 ha a' 1.000 kr.	24.200 kr.	
650 m sti a' 5 kr.	3.250 kr.	
2,6 ha rydning	7.870 kr.	35.320 kr. -
27		

lb.nr. 24 - matr. nr. 6 f Basballe by,

Preben Lisbjerg. jfr. B 2.

13,6 ha a' 1.000 kr.	13.600 kr.	
13,3 ha højbl. a' 500 kr.	6.650 kr.	
0,1 ha rydning	100 kr.	
0,2 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	200 kr.	20.550 kr.
27,2		

lb.nr. 25 - matr. nr. 9 b, 10 b, 11 c,

11 d, 11 e Agri by, Erik Hovgård.

24, 4 ha a' 1.000 kr.	24.400 kr.	
3,2 ha højbl. a' 500 kr.	1.600 kr.	
100 m ny sti a' 10 kr.	1.000 kr.	
7,0 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	7.000 kr.	
1,1 ha rydning	10.390 kr.	44.390 kr.

28

lb.nr. 26 - matr. nr. 3 b, 9 e, 9 o
Agri by, Arne Frandsen.

12,5 ha a' 1.000 kr.	12.500 kr.	
0,4 ha højbl. a' 500 kr.	200 kr.	
1,7 ha p.g.i.o. a' 500 kr.	850 kr.	
2,0 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	2.000 kr.	
2,2 ha rydning	10.440 kr.	
1,3 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	1.300 kr.	
150 m hegn a' 10 kr.	1.500 kr.	28.790 kr.

22

lb.nr. 27 - matr. nr. 7 e Agri,
Århus amtskommune.

0 kr.

lb.nr. 28 - matr. nr. 12 l Agri by,
Ole Zethner.

Ekspropriation 175.000 kr.

lb.nr. 29 - matr. nr. 12 i Agri by,
Helle Vibeke Zethner.

Ekspropriation 175.000 kr.

lb.nr. 30 - matr. nr. 13 f, 13 h Agri
by, Arthur og Jytte Ilfeldt.

Ekspropriation	750.000 kr.	
÷ værdi af brugsret, 20.000 kr. årligt excl. udvendig og indvendig vedligeholdelse, kapitaliseret til	100.000 kr.	650.000 kr.

lb.nr. 31 - matr. nr. 3 g, 3 m, 4 a Basballe by, Johs. og Lis Søgaard Paulsen.

49,5 ha a' 1.000 kr.	49.500 kr.	
33,0 ha fredskov a' 0 kr.	0 kr.	
0,3 ha tidl.fr. a' 0 kr.	0 kr.	
250 m sti a' 5 kr.	1.250 kr.	
420 m sti a' 10 kr.	4.200 kr.	
0,9 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	900 kr.	
11,4 ha ryddes sen. 2010 4,0 ha ryddes sen.1993	64.290 kr.	
4,1 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	4.100 kr.	124.240 kr.

103

lb.nr. 32 - matr. nr. 9 d Basballe by, Aksel Dam Petersen.

1,0 ha a' 1.000 kr.		1.000 kr.

1,0

lb.nr. 33 - matr. nr. 7 a Basballe by, Søren Schmidt.

13,5 ha a' 1.000 kr.	13.500 kr.	
0,7 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	700 kr.	
0,1 ha løvskov a' 1.000 kr.	100 kr.	
1,6 ha rydning	43.450 kr.	57.750 kr.

14,9

lb.nr. 34 - matr. nr. 5 e Agri by, Anna M. Rasmussen.

0,1 ha a' 1.000 kr.		M: 1.000 kr.

0,1

lb.nr. 35 - matr. nr. 3 g Agri by, Meta Paulsen.

0,04 ha a' 1.000 kr.		M: 1.000 kr.

0,04

lb.nr. 36 - matr.nr. 3 c, 3 d, 6 d

Basballe by, Leif N. Mikkelsen.

22,5 ha a' 1.000 kr.	22.500 kr.	
2,8 ha rydning	31.240 kr.	53.740 kr.

25

lb.nr. 37 - matr. nr. 5 a, 6 c, 8 Basballe by, Jørgen Knudsen.

19,6 ha a' 1.000 kr.	19.600 kr.	
0,2 ha højbl. a' 500 kr.	100 kr.	
1,3 ha tidl.fr. a' 0 kr.	0 kr.	
1,1 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	1.100 kr.	
1,3 ha rydning	17.990 kr.	38.790 kr.

25

lb.nr. 38 - matr. nr. 6 e Basballe by, Knud Erik Sørensen.

0,9 ha a' 1.000 kr.	900 kr.	
4,3 ha højbl. a' 500 kr.	2.150 kr.	
1,5 ha rydning	12.920 kr.	15.970 kr.

6,9

lb.nr. 39/47 - matr. nr. 2 , 3 f Basballe, Ove Kjær Simonsen.

1,6 ha a' 1.000 kr.	1.600 kr.	
0,8 ha højbl. a' 500 kr.	400 kr.	
0,8 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	800 kr.	
0, 1 ha løvskov a' 1.000 kr.	100 kr.	2.900 kr.

3,3

lb.nr. 40 - matr. nr. 1 l, 1 n Strandkær, Jørgen Lystager.

o,5 ha tidl.fr., str.bl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,2 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

0,7

lb.nr. 40 A - matr. nr. 6 a Basballe by,

Hanne Kirsten Tylen.

1,1 ha a' 1.000 kr.	1.100 kr.	
0,9 ha højbl. a' 500 kr.	450 kr.	1.550 kr.

2,0

lb.nr. 41 - matr. nr. 6 b Basballe by,

Vagn N. Christensen.

0,3 ha a' 1.000 kr.	300 kr.	
0,2 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	200 kr.	M: 1.000 kr.

0,5

lb.nr. 42 - matr. nr. 1 a, 1 d, 9 a Basballe by, Erik Dam Petersen.

40,8 ha a' 1.000 kr.	40.800 kr.	
0,1 ha højbl. a' 500 kr.	50 kr.	
14,4 ha fredskov a' 0 kr.	0 kr.	
720 m sti a' 5 kr.	3.600 kr.	
3,3 ha p.g.i.o. a' 500 kr.	1.650 kr.	
12,1 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	12.100 kr.	
0,2 ha løvskov a' 1.000 kr.	200 kr.	
3,3 ha rydning	25.820 kr.	
3,2 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	3.200 kr.	87.420 kr.

74,2

lb.nr. 43 - matr. nr. 1 c Basballe by,

Jørgen Brogård.

9,4 ha tidl fr. a' 0 kr.	0 kr.	
50 m sti a' 5 kr.	250 kr.	
3,1 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	3.100 kr.	
5,3 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	5.300 kr.	8.650 kr.

17,8

lb.nr. 50 - matr. nr. 3 i Basballe by,

Ole P. Andersen.

1,1 ha a' 1.000 kr.	1.100 kr.	
0,9 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	900 kr.	2.000 kr.
2,0		

lb.nr. 51 - matr. nr. 3 b, 3 e, 3 h,

Basballe, Gertrud H. B. Christensen,

Elisabeth H. Jacobsen og Estrid H.

Bünger.

17,2 ha a' 1.000 kr.	17.200 kr.	
10,1 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	10.100 kr.	
0,1 ha løvskov a' 1.000 kr.	100 kr.	
2,o ha særl.pl. a' 1.000 kr.	2.000 kr.	29.400 kr.
30,0		

lb.nr. 52 - matr. nr. 1 a Essendrup.

by, Gisela Olrik.

9,9 ha a' 1.000 kr.	9.900 kr.	
30 m sti a' 5 kr.	150 kr.	
2,7 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	2.700 kr.	
3,6 ha løvskov a' 1.000 kr.	3.600 kr.	
0,3 ha rydning	11.250 kr.	
0,3 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	300 kr.	27.900 kr.
16,9		

lb.nr. 53 - matr. nr. 1 b, 1 m, 1 r

Essendrup by, Christa H. Olsen.

2,9 ha a' 1.000 kr.	2.900 kr.	
270 m sti a' 5 kr.	1.350 kr.	
0,9 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	900 kr.	
0,1 ha løvskov a' 1.000 kr.	100 kr.	5.250 kr.
3,0		

lb.nr. 54 - matr. nr. 1 q Essendrup by,

Jens E. Paulsen.

0,05 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,05

lb.nr. 55 - matr. nr. 2 i Essendrup by,

Ivan K.K. Olesen.

0,04 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,04

lb.nr. 56 - matr. nr. 2 r, 2 s Essendrup

by, Ole Steen Rasmussen.

0,9 ha a' 1.000 kr.	900 kr.	
0,5 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	500 kr.	1.400 kr.

1,4

lb.nr. 57 - matr. nr. 7 c Essendrup by,

Kaj M. Pedersen.

1,7 ha a' 1.000 kr. 1.700 kr.

1,7

lb.nr. 58 - matr. nr. 5 d Essendrup by,

Richard Erik Nielsen.

0,9 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,9

lb.nr. 59 - matr. nr. 11 b, 12 a Agri

by, 2 z Essendrup by, Niels Karl Petersen.

3,4 ha a' 1.000 kr. jfr. B 9. 3.400 kr.

3,4

lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by,

Ove Mikkelsen.

Ekspropriation:

1,3 ha løvskov a' 30.000 kr.	39.000 kr.	
1,9 ha ikke skovbevokset areal a' 8.000 kr.	15.200 kr.	54.200 kr.
transport		54.200 kr.

3,2

transport	54.200 kr.	
0,5 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	500 kr.	
0,5 ha særl. pl. a' 1.000 kr.	500 kr.	
2.000 m2 P.pl. a' 5 kr.	10.000 kr.	
100 m sti a' 5 kr.	500 kr.	65.700 kr.

1,1

lb.nr. 61 A - matr. nr. 1 s Essendrup, Vedehøj vandværk v/Agri-Egens Sparekasse.

0,2 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,2

lb.nr. 61 B - matr. nr. 1 p Essendrup by, I/S Femmøller Vandværk v/ Harry Christensen.

o,o3 ha a' 1.000 kr. M: 1.000 kr.

0,03

lb.nr. 62/63 - matr. nr. 1 fp, 1 l Lyngsbækgård hovedgård, Ib Hansen.

7,7 ha a' 1.000 kr. 7.700 kr.

7,7

lb.nr. 64/65 - matr. nr. 1 ad, 1 k Lyngsbækgård hovedgård, Anne Lise Harboe Nielsen.

22,6 ha a' 1.000 kr. 22.600 kr.

22,6

lb.nr. 66 - matr.nr. 3 a Essendrup by, 1 e, 1 f, 1 æ Lyngsbækgård hvg., Fritz Mårslet Pedersen.

0,6 ha a' 1.000 kr.	600 kr.
31,1 har tidl.fr. a' 0 kr.	0 kr.
Transport	600 kr.

31,7

Transport	600 kr.	
13,8 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	13.800 kr.	
Genetillæg	1.000 kr.	15.400 kr.

13,8

lb.nr. 67 - matr. nr. 3 b, 4 a Essendrup by, 1 a, 1 r, 1 u Strandkær by, Naturhistorisk Museum, Molslaboratoriet.

Intet erstatningskrav		0 kr.

lb.nr. 68 - matr. nr. 1 s Strandkær by, Tore Dinesen.

2,5 ha tidl.fr. a' 0 kr.	0 kr.	
2,5 ha særl.fr. a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

5,0

lb.nr. 69 - matr. nr. 2 f Strandkær by, J. Messerschmidt v/adv. Per Magid.

0,5 ha tidl.fr., heraf o,2 ha strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

0,6

lb.nr. 70 - matr. nr. 2 i Strandkær by, "Molskær" v/Ellen Rasmussen.

0,4 ha tidl.fr. og strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

0,5

lb.nr. 71 - matr. nr. 2 e Strandkær by, F.T. Hansen.

0,4 ha tidl.fr. og strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

0,5

lb.nr. 72 - matr. nr. 1 t Strandkær by, Bent Vistisen.

0,3 ha tidl.fr. og strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.
0,4		

lb.nr. 73 - matr. nr.1 o Strandkær by, Knud H.H. Rasmussen.

0,6 ha tidl.fr. og strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,4 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.
1,0		

lb.nr. 74 - matr. nr. 1 p Strandkær by, Ingrid Marie Jonasson.

0,2 ha tidl.fr. og strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.
0,3		

lb.nr. 75 - matr. nr. 1 e Strandkær by, Petra Wolthers v/lrs. Flemming Wolthers.

0,8 ha tidl.fr. og strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,5 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.
1,3		

lb.nr. 76 - matr. nr. 1 f Strandkær by, Ebeltoft kommune.

0 kr.

lb.nr. 77/78 - matr. nr. 38 s, 38 p, 38 ao Agri by, Odd Sinding.

3,3 ha a' 1.000 kr.	3.300 kr.	
2,0 ha løvskov	16.000 kr.	19.300 kr.
5,3		

lb.nr. 79 - matr. nr. 1 c, 2 e, 2 f, 3 d, 4 c, 5 d, 33 a, 33 c, 36 d, 38 b, 38 g, 38 l, 38 r Agri by, 3 Strandkær by, Erik Parsbo.

3,8 ha a' 1.000 kr.	3.800 kr.	
22,9 ha tidl.fr. a' 0 kr.	0 kr.	
4,3 ha p.g.i.o. a' 500 kr.	2.150 kr.	
2,2 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	2.200 kr.	
230 m sti a' 5 kr.	1.150 kr.	
0,3 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	300 kr.	9.600 kr.

33,5

lb.nr. 80 - matr. nr. 36 a Agri by, Lodsejerne v/E. Mellentin.

11,3 ha a' 1.000 kr.	11.300 kr.	
0,5 ha p.g.i.o. a' 500 kr.	250 kr.	
330 m sti a' 5 kr.	1.650 kr.	
6,4 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	6.400 kr.	19.600 kr.

Erstatningen kan først udbetales, når der er
18,2
skabt klarhed over, hvem der er berettigede til andel af erstatningen.

lb.nr. 81 - matr. nr. 38 ag Agri by, Lily Borch.

0,5 ha tidl.fr., heraf 0,2 ha strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,2 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

0,7

lb.nr. 82 - matr. nr. 38 ah Agri by, Rita Lodberg.

0,2 ha tidl.fr., heraf 0,1 ha strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

0,3

lb.nr. 83 - matr. nr. 38 ai Agri by,

Ole Thomasen.

0,2 ha tidl. fr., heraf 0,1 ha strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.
0,3		

lb.nr. 84 - matr. nr. 36 b, 38 i Agri

by, Randers Motorklub.

1,0 ha tidl.fr., heraf 0,6 ha strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
0,6 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.
1,6		

lb.nr. 85 - matr. nr. 36 c Agri by,

Den selvejende institution Bogens-

holmlejren.

4,4 ha tidl.fr., heraf 2,9 ha strbl. a' 0 kr.	0 kr.	
2,2 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	2.200 kr.	
0,4 ha løvskov a' 0 kr.	0 kr.	2.200 kr.
7,0		

lb.nr. 86 - matr. nr. 34 a Agri by,

Hammerich og hustru's legat.

52,7 ha fredskov (inkl. vejareal 53,3), heraf tidl.fr. 23,1 ha a' 0 kr.	0 kr.	
5,9 ha løvskov uden for fredet område	47.200 kr.	
0,5 ha særl.pl. uden for tidl. fr. områder a' 1.000 kr.	500 kr.	47.700 kr.
59,7		

lb.nr. 87 - matr. nr. 9 n Agri by,

Jens A. Jensen Høgh.

o,1 ha a' 1.000 kr.	100 kr.	
0,1 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	100 kr.	M. 1.000 kr.
0,2		

lb.nr. 88 - matr. nr. 14 d, 15 c, 16 b, 32, 35 a, 35 b, 38 a, 38 c, 38 d, 38 e Agri by, 7 a Essendrup by, Det Danske Hedeselskab.

0,8 ha a' 1.000 kr. (7a B)	800 kr.	
92,8 ha fredskov a' 0 kr.	0 kr.	
2200 m sti a' 5 kr.	11.000 kr.	
320 m sti a' 10 kr.	3.200 kr.	
9,9 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	9.900 kr.	
1,1 ha løvskov	8.800 kr.	
4,8 ha rydning	48.040 kr.	
11,4 ha særl.pl. a' 1.000 kr.	11.400 kr.	
1000 m2 P.pl. a' 5 kr.	5.000 kr.	98.140 kr.

120,0

lb.nr. 92 - matr. nr. 21 a, 21 c Agri by, Ove Høgh Mikkelsen.

9,5 ha tidl.fr. a' 0 kr.	0 kr.	
0,1 ha p.g.u.o. (omf. af tidl. fr.) a' 0 kr.	0 kr.	
0,4 ha rydning (omf. af tidl. fr.) a' 0 kr.	0 kr.	M: 1.000 kr.

10,0

lb.nr. 93 - matr. nr. 38 f, 33 b, 38 f Agri by, 2 a, 2 z Strandkær by, 1 m Lyngsbækgård hovedgård, 2 a, 5 c Essendrup by, Direktoratet for Statsskovvæsenet, Fussingø Skovdistrikt.

0 kr.

B: Vedrørende tillægsafgørelsen af 10. februar 1983.

lb.nr. 1 - matr. nr. 6 a Agri by,

Niels Bendix Olsen.

0,2 ha rydning		2.900 kr.

0,2

lb.nr. 2 - matr. nr. 7 a Agri by,

Preben Lisbjerg. jfr. A 24.

340 m hegn a' 10 kr.		3.400 kr.

0,034

lb.nr. 3 - matr. nr. 12 g Agri by,

Peter V. Glob.

9,3 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	9.300 kr.	
1,3 ha rydning	1.300 kr.	
270 m hegn a' 10 kr.	2.700 kr.	13.300 kr.

16,5

lb.nr. 4 - matr. nr. 16 g Agri by,

Ingolf Dalsgaard Olsen.

3,6 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	3.600 kr.	
2,1 ha rydning	8.720 kr.	
170 m hegn a' 15 kr.	2.550 kr.	14.870 kr.

6

lb.nr. 5 - matr. nr. 10 n, 16 c

Agri by, Sigvard A. Thuesen. jfr. A 23.

0,2 ha rydning	600 kr.	
170 m hegn a' 15 kr.	2.550 kr.	3.150 kr.

0,2

lb.nr. 6 - matr. nr. 10 e, 10 m

Agri by, Lars Friis Olsen. jfr. A 8.

0 kr.

lb.nr. 7 - matr. nr. 10 l Agri by,

Holst Andersen. jfr. A 22.

1 ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.		1.000 kr.
1,0		

lb.nr. 8 - matr. nr. 10 k Agri by,

Niels P. Thuesen.

3,3, ha p.g.u.o. a' 1.000 kr.	3.300 kr.	
1 ha rydning	5.050 kr.	8.350 kr.
4,3		

lb.nr. 9 - matr. nr. 12 a Agri by,

Niels Karl Petersen. jfr. A 59.

3,3 ha tidl.fr. a' 0 kr.		0 kr.
3,3		

lb.nr. 10 - matr. nr. 12 m Agri by,

Niels V.G. Tvenge.

1,o ha tidl.fr. a' 0 kr.		M: 1.000 kr.
1,0		

C: "Forsinkelseserstatning".

Der er fremsat erstatningskrav fra 2 lodsejere, hvis ejendomme ved den af nævnet den 31. juli 1981 trufne delafgørelse er delvis eller helt udgået af fredningen.

Lb.nr. 33, matr. nr. 7 a Basballe by, jfr. lb.nr. 90, matr. nr. 16 e Grønfeld by.

Ejeren, gårdejer Søren Schmidt, har udover erstatningskrav for den fredede del af ejendommen, jfr. II A, lb.nr. 33, fremsat erstatningskrav i anledning af, at han, så længe den del af ejendommen, som ved delafgørelsen udgik af fredningen, var omfattet af fredningspåstanden, har været ude af stand til at disponere frit over arealet. Kravet er ikke nærmere opgjort.

Lb.nr. 45, matr. nr. 5 b Basballe by.

Ejeren, civilingeniør Freddie Klindrup Carstensen, har, efter at ejendommen ved delafgørelsen helt er udgået af fredningen, fremsat erstatningskrav, stort 150.588 kr., idet han har gjort gældende, at han som følge af fredningssagen har haft tab svarende til dette beløb i anledning af, at et projekteret byggeri på ejendommen er blevet forsinket som følge af fredningspåstanden.

De pågældende arealer er, som anført, beliggende i det område, der ved fredningsnævnets delafgørelse af 31. juli 1981 er udtaget af fredningen. Denne afgørelse er inden udløbet af ankefristen af Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, indbragt for Overfredningsnævnet med påstand om, at fredningen under Overfredningsnævnets behandling af sagen udvides til også at omfatte de udgåede arealer. Anken har, som meddelt de berørte lodsejere, medført, at lodsejerne, indtil Overfredningsnævnets afgørelse foreligger, fortsat ikke indenfor de pågældende områder må foretage noget, som strider mod den nedlagte fredningspåstand.

Allerede fordi det stadig henstår usikkert, om de udtagne arealer skal medinddrages under fredningen, finder nævnet ikke, at der på nuværende tidspunkt kan tages stilling til, om og i bekræftende fald med hvilke beløb, de nævnte erstatningssøgende har krav på erstatning.

De fremsatte krav tages herefter ikke til følge.

III: SÆRLIGE FORHOLD.

Vedrørende II A, lb.nr. 31, matr. nr. 3 g, 3 m, 4 a Basballe by, Johs. og Lis Søgaard Paulsen.

Det er for nævnet oplyst, at der for tiden foregår for-

handlinger mellem ejerne og Statsskovbruget om overtagelse af et areal, stort ca. 31 ha af ejendommen. Det nøjagtige areal er endnu ikke fastlagt. Nævnet har af hensyn til sagens afslutning ikke kunnet afvente det endelige udfald af forhandlingerne.

Idet det efter det for nævnet oplyste i forbindelse med salgsforhandlingerne er forudsat, at der ikke skal ydes fredningserstatning for det af en eventuel overdragelse omfattede areal, skal erstatningen, såfremt handelen gennemføres, under Overfredningsnævnets behandling af sagen alene ydes for den del af ejendommen, som fortsat tilhører ejerne.

IV: SAGSOMKOSTNINGER.

A. Lodsejerudvalg.

En række lodsejere, herunder også lodsejere, hvis ejendomme ved fredningsnævnets afgørelser er fuldstændigt udgået af fredningen (mærket "U"), og lodsejere, hvis ejendomme er overgået til nye ejere (mærket "S"), har været repræsenteret ved et særligt lodsejerudvalg. Af de til udvalget knyttede lodsejere har en del antaget fælles advokat, advokat Leif Olesen, Århus, og fælles landbrugssagkyndig bistand ved Landskontoret for Landboret, Viby J.

Advokat Leif Olesen samt en repræsentant for Landskontoret for Landboret har, også efter nævnets ønske, deltaget i hovedparten af besigtigelser og forhandlinger med de berørte lodsejere.

Advokat og landbosagkyndig bistand omfatter følgende lodsejere:

1) lodsejerne II A lb.nr. 1A - Elna Knudsen, 1B - Johannes Høgh, 3 - A.P. Sørensen, 4 - Ejvind Vilhelm B. Pedersen,

5 - Herdis Marie Østergaard (S), 6 - Christian B Dam, 7 - Hans A.G. Andersen, 9 - Arne Bach Rasmussen, 12A - Christian B. Dam, 15 - Poul R.T. Henriksen, 16 - Ebba E. Andersen, 18 Birthe Mouritsen, 21 - Gunnar K. Rasmussen, 22 - Holst Andersen, 23 - Sigvard A. Thuesen, 24 - Martin Glob (S), 33/90 - Søren Schmidt (delvis U), 36 - Leif N. Mikkelsen, 37 - Jørgen Knudsen, 39/47 - Ove Kjær, 44 - Svend E. Sørensen (U), 45 - Freddie Klindrup Carstensen (U), 46 - Per Freddie Mejer (U), 49 - Ninna Tang Petersen (S+U), 53 - Christa H. Olsen, 57 - Kaj M. Pedersen, 58 - Richard Erik Nielsen, 59 - Niels Karl Petersen, 63 - Esther Nørbæk (S), 74 - Ingrid Marie Jonasson, 77/78 - Per Sinding (S), 82 - Rita Lodberg.

2) Følgende lodsejere indenfor Stabelhøje-fredningen, som ikke tillige er lodsejere indenfor det øvrige fredningsområde, II B lb.nr. 1 - Niels Bendix Olsen, 3 - Peter V. Glob, 4 - Ingolf Dalsgaard Olsen, 8 - Niels P. Thuesen.

Der tillægges de pågældende lodsejere under eet:

advokatomkostninger	60.000 kr.
omkostninger til landbosagkyndig bistand	20.000 kr.

Beløbene udbetales direkte til henholdsvis advokat Leif Olesen og Landskontoret for Landboret.

B. Øvrige lodsejere.

Endvidere tillæges der følgende lodsejere, som har søgt individuel advokatbistand, sagsomkostninger:

lb.nr. 20 - Anna Marie Christensen	600 kr.
lb.nr. 28 - Ole Zethner	1.500 kr.
lb.nr. 29 - Helle Vibeke Zethner	1.500 kr.
lb.nr. 31 - Johs. og Lis Søgaard Paulsen	2.000 kr.

lb.nr. 43 -	Jørgen Brogård	800 kr.
lb.nr. 51 -	Gertrud H.B. Christensen, Elisabeth H. Jacobsen, Estrid H. Bünger	500 kr.
lb.nr. 80 -	Lodsejerne v/prop. E. Mellentin	800 kr.
lb.nr. 85 -	Bogensholmlejren v/H. Rasmussen	800 kr.
lb.nr. 86 -	Hammerich og hustrus legat	2.000 kr.

Herudover har nævnet ikke fundet grundlag for at tilkende sagsomkostninger.

V: FORRENTNING, UDGIFTSFORDELING M.V.:

Erstatningerne forrentes med 11% fra nærværende afgørelses dato at regne.

De tilkendte erstatningsbeløb og de tilkendte sagsomkostninger udredes med 3/4 af Statskassen og 1/4 af Århus amtsråd.

Nævnet finder dog, idet henses til, at det drejer sig ikke om et lokalt, men et nationalt fredningsværdigt område, at der er grundlag for Overfredningsnævnet for at bringe bestemmelsen om udgiftsfordelingen i naturfredningslovens § 24, stk. 2, til anvendelse.

Omkostningerne i forbindelse med de eksproprierede arealers overgang til Århus amtskommune afholdes af amtskommunen.

Idet ingen pant- eller servituthaver har nedlagt påstand om andel i erstatningerne, udbetales erstatningerne direkte til lodsejerne.

For de fuldstændigt eksproprierede ejendomme, II A, lb.nr. 1A - matr. nr. 12 e Agri by, 28 - matr. nr. 12 l Agri by, 29 - matr. nr. 12 i Agri by og 30 - matr. nr. 13 f, 13 h Agri by, indfries indestående restpantegæld direkte i forbindelse med erstatningsudbetalingen.

For så vidt angår den delvis eksproprierede ejendom,

lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by, kan erstatningen kun udbetales til ejeren med panthavernes samtykke.

VI: ANKE.

Nærværende afgørelse kan efter naturfredningslovens § 26 indbringes for Overfredningsnævnet af bl.a. ejerne og forskellige myndigheder.

Afgørelsen vil i øvrigt i medfør af naturfredningslovens § 25 være at forelægge Overfredningsnævnet, men denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling.

Ønsker en lodsejer eller anden ankeberettiget afgørelsen ændret, må anke ske til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K.

Ankefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Per Blendstrup	A. Holck-Christiansen	Fritz Purup Nielsen
amtsrådsvalgt medlem	nævnsformand	kommunevalgt medlem

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds,

den 25. marts 1983.

A. Holck-Christiansen

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 07502.000

TILLÆGSAFGØRELSE VEDRØRENDE FREDNING AF **STABELHØJENE** MED NÆRMERE OMGIVELSER I AGRI.

UDFÆRDIGET I FORBINDELSE MED FREDNINGSAFGØRELSE VEDRØRENDE AREALER I **MOLS BJERGE NORD** EBELTOFT KOMMUNE – ÅRHUS AMT.

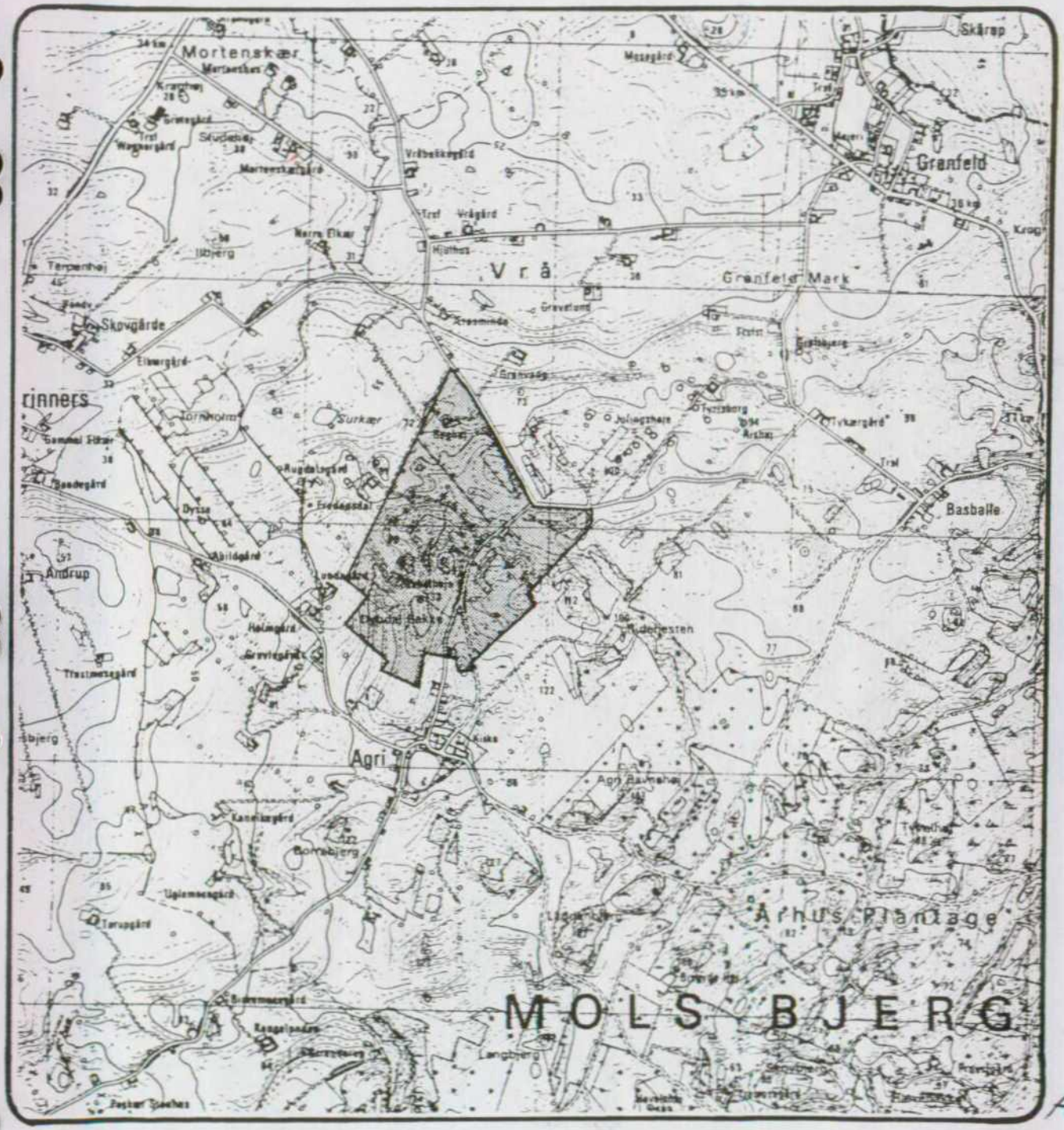

A83

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS

DEN 25 - 1983

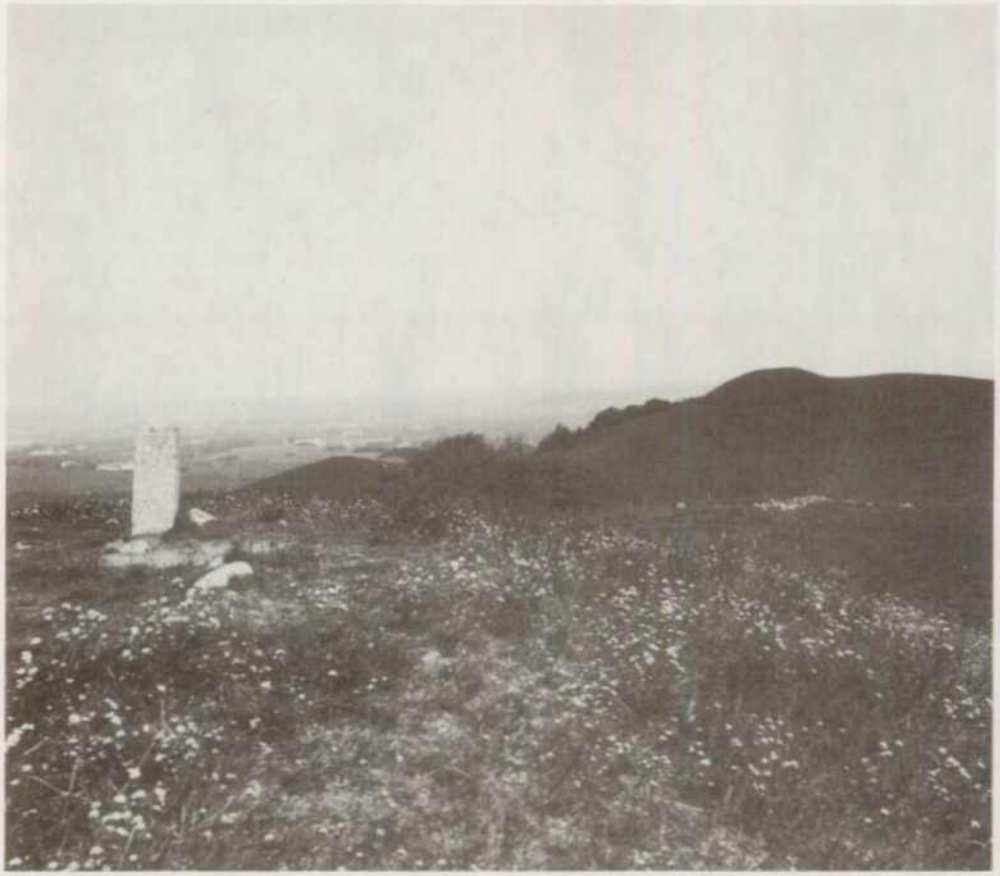

STABELHØJENE

(foto taget fra den sydligste af højene mod nord)

---

lu.

År 1983, den 10. februar, traf fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds i

F.S. 146/77 Supplerende fredning af arealer i Mols Bjerge Nord - STABELHØJENE MED NÆRMERE OMGIVELSER I AGRI.

sålydende

FREDNINGSAFGØRELSE:

(tillægsafgørelse)

Ved en af nævnet den 2. juli 1982 truffet afgørelse er der truffet beslutning om fredning af et areal på ialt ca. 1170 ha, beliggende i den nordlige del af det nationale naturområde Mols Bjerge.

Det fredede områdes udstrækning fremgår af de også til nærværende afgørelse vedhæftede kortbilag 1 og 2 betegnet henholdsvis fredningskort og plejekort (indrammet med rødt).

Afgørelsen, som foreløbig ikke omfatter erstatningsspørgsmålet, er truffet på grundlag af en af det tidligere fredningsplanudvalg for Århus amt nedlagt fredningspåstand for et område på ialt ca. 1231 ha, hvilken påstand, efter at fredningsplanudvalgenes opgaver er overgået til amtskommunerne, er tiltrådt af Århus amtskommune.

Ved afgørelsen blev arealerne tilstandsfredet med sædvanligt forbud mod beplantning, bebyggelse og andre skæmmende foranstaltninger. Endvidere tillagdes der offentligheden adgang til færdsel ad et udlagt hovedstisystem , samt adgang til ophold og parkering i området i nærmere angivet omfang. Endelig bestemtes det, at hele det fredede område skulle være underkastet landskabspleje i overensstemmelse med en af Århus amtskommune udarbejdet plejeplan, fremsendt til nævnet den 28. august 1980 og godkendt af Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, den 7. maj 1981. Dog skete der i forbindelse med nævnsbehandlingen forskellige ændringer. Dels blev plejeplanen i det væsentlige pålagt ejendommene som en egentlig servitut, og der skete mindre omredigeringer af bestemmelserne. Dels foretoges der mindre ændringer med hensyn til de enkelte arealers henførelse til de i plejeplanen, kapitel 4, punkt 1 - 11 nævnte arealkategorier.

Endelig blev der, for at opnå en ensartethed i fred-

ningen af området, foretaget ophævelse af samtlige ældre fredninger indenfor fredningsområdet, således at enkelte bestemmelser fra ældre fredninger blev optaget som særbestemmelser i afgørelsen, alt i overensstemmelse med den nedlagte påstand.

Med hensyn til sagens forløb samt fredningsnævnets vedtagelser og den nærmere begrundelse herfor henvises til afgørelsen af 2. juli 1982, som er sendt til samtlige af denne tillægsafgørelse berørte lodsejere, og som tinglyses som bilag til denne afgørelse.

.....

Sideløbende med påstanden om fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del er der nedlagt påstand om, at den af Overfredningsnævnet den 12. november 1964 afsagte kendelse om fredning af "Stabelhøjene" med nærmeste omgivelser, beliggende umiddelbart op til den nordvestlige grænse for den nu gennemførte fredning af Mols Bjerge, føres a'jour, så den kommer i overensstemmelse med den for de fornævnte arealer gennemførte fredning.

Begrundelsen for ikke uden videre at lade kendelsen aflyse og medtage arealerne under den nye fredningssag har været, at "Stabelhøje"-fredningen efter sagsrejsernes opfattelse indeholder så mange detaljerede bestemmelser, som ikke findes i de for det øvrige område påståede og vedtagne bestemmelser, at det har forekommet mest hensigtsmæssigt blot at træffe en tillægsafgørelse med henblik på en harmonisering af de to fredninger og i øvrigt opretholde "Stabelhøje"-fredningen som en særskilt fredning for dette område.

Endelig fredningspåstand er fremsendt til fredningsnævnet den 27. april 1977, omfattende såvel den den 2. juli 1982 afgjorte sag som nærværende sag.

Bekendtgørelse af fredningspåstanden har, for så vidt angår "Stabelhøje"-området, fundet sted i Statstidende, Amtsavisen (Dagbladet Djursland, Grenå) og Ebeltoft Folketidende, alt den 23. juni 1978.

Sagen er behandlet i møde med lodsejerne den 8. september 1978.

I følge påstanden, således som denne er ændret, efter at en yderligere projekteret stiforbindelse i området er opgivet, ønskes fredningen ændret på følgende punkter:

1) Kendelsens punkt D, side 11, 2. afsnit, 2. punktum: "Fredningen er, bortset fra nedenstående undtagelser, heller ikke til hinder for beplantning" udgår og erstattes af følgende:

"Bortset fra de specielt nævnte undtagelser må beplantning ikke finde sted."

2) Arealerne undergives på tilsvarende måde som de af fredningsafgørelsen af 2. juli 1982 omfattede arealer landskabspleje i overensstemmelse med den fornævnte plejeplan, hvoraf et eksemplar under sagens behandling er tilsendt samtlige lodsejere.

Under mødet blev der fra lodsejernes side, udover en protest mod yderligere stianlæg til dels protesteret mod de foreslåede indskrænkninger i retten til beplantning og krav om regulering af eksisterende beplantning.

Fra Danmarks Naturfredningsforening og Naturfredningsrådet blev de endelige påstande tiltrådt.

Nævnet har af de grunde, der ligger bag nævnets afgørelse af 2. juli 1982, og som er gengivet i denne, fundet, at det bør sikres, at "Stabelhøje"-området, som er en vigtig del af Mols Bjerge - området, fredes i samme grad som det øvrige

område.

Nævnet har på denne baggrund fundet, at der også for dette område bør gælde forbud mod beplantning uden særlig tilladelse.

Nævnet har endvidere fundet, at arealerne bør undergives tilsvarende pleje som de øvrige arealer, således at der med udgangspunkt i plejeplanen på arealerne lyses en servitut, indeholdende de bestemmelser, der for de enkelte arealkategorier skal angive, hvilke benyttelsesindskrænkninger arealerne er undergivet, og hvilke særlige plejeforanstaltninger, der skal iværksættes.

Der henvises herom i det hele til afgørelsen af 2. juli 1982, side 29 - 38, om nævnets overvejelser og til servitutbestemmelsen, afsnit VIII C I 16 a - d, side 56 - 62.

På grundlag af en af nævnet foretaget besigtigelse er der dog i arealopdelingen foretaget følgende ændringer i forhold til plejeplanen:

1) En mindre plantage på matr. nr. 6 a Agri by, Agri, tillades bibeholdt, bortset fra den sydlige spids.
2) En række arealer, som i følge påstanden skulle være undergivet særlig individuel pleje efter plejeplanens kap. 4.9 underkastes rydningspligt efter kap. 4.8. Nævnet har fundet, at de plejeforanstaltninger, som vil komme på tale, vil være så vidtgående, at de vil nærme sig en totalrydning.
3) Yderligere kræves en mindre beplantning på matr. nr. 16 g Agri by, Agri, fjernet. Denne beplantning var ikke medtaget i kortbilagene til plejeplanen.

Disse ændringer fremgår af signaturerne på plejekortet (kortbilag 2).

4) Endelig stilles krav om hel eller delvis fjernelse af 3 ek-

sisterende hegn som nedenfor anført.

I overensstemmelse med de for Mols-området i øvrigt gældende regler om udgifterne ved landskabsplejen, har nævnet endelig vedtaget, at pligten til at vedligeholde en allé af stynede popler i hulvejen mellem matr.nr.ene 12 g, 7 a og 6 a Agri by, Agri, på den ene og matr. nr. 16 g smsts. på den anden side overtages af Århus amtskommune som plejemyndighed for dennes regning.

.....

I overensstemmelse med foranstående har nævnet herefter endeligt vedtaget, at der til fredningskendelsen af 12. november 1964 lyses følgende

T I L L Æ G S A F G Ø R E L S E

I: Afgørelsens formål:

Afgørelsens formål er af de grunde, som er nærmere nævnt i nævnets afgørelse af 2. juli 1982, side 47, gennem en skærpelse af fredningsbestemmelserne at sikre "Stabelhøje"-området, i første række ved at søge den nuværende tilstand i området opretholdt i videst muligt omfang, og yderligere ved i et vist omfang at kunne genskabe en tidligere tilstand, alt med brug af den udarbejdede plejeplan som redskab.

II: Afgørelsens arealmæssige udstrækning:

Afgørelsen omfatter de af Overfredningsnævnets kendelse af 12. november 1964 berørte arealer, som de er vist med rød indramning på det vedhæftede kortbilag 1, betegnet fredningskort, og berører følgende ejendomme eller dele deraf:

Matr. nr. 6 a, 7 a, 1o e, 1o k, 1o l, 1o m, 1o n,

12 a, 12 g, 12 m, 16 c og 16 g, alle af Agri by, Agri.

III: Afgørelsens indhold:

1. Beplantning:

Bestemmelsen på side 11, afsnit 2, 2. punktum, udgår og erstattes af følgende:

"Bortset fra de specielt nævnte undtagelser må beplantning, herunder plantning af læhegn, ikke finde sted.

Eksisterende læhegn kan bibeholdes med undtagelse af følgende hegn:

a) hegn mellem matr. nr. 7 a og 12 g Agri by i hele dets længde,
b) hegn i flere rækker på begge sider af tilkørselsvejen over matr. nr. 12 g Agri by til ejendommen "Fredensdal", f.s.v. angår strækningen fra kommunevejen sydøst for "Stabelhøjene" til nordspidsen af den beplantning, som skal ryddes syd for den nævnte adgangsvej, jfr. pkt. 2a (4)8.
c) hegn mellem matr. nr. 16 c og 16 g Agri by f.s.v. angår strækningen fra vesthjørnet af matr. nr. 6 d Basballe by til sydspidsen af den beplantning, som skal ryddes på matr. nr. 16 g, og som støder op til hegnet, jfr. pkt. 2a (4)8.

2. Landskabspleje:

a. Landskabsplejens indhold og omfang.

Plejemyndigheden er berettiget til efter forudgående meddelelse til ejeren at fjerne selvsåning, såvel eksisterende som fremtidig, eller at kræve en sådan selvsåning fjernet.

Endvidere skal arealerne være undergivet landskabspleje i overensstemmelse med den af Århus amtskommune udfærdigede plejeplan, som tinglyses på ejendommene som bilag til

denne afgørelse, dog således at plejeplanens kap. 4 erstattes af de nedenfor anførte bestemmelser og kap. 5 modificeres i overensstemmelse hermed. Endvidere erstattes det til plejeplanen knyttede plejekort af det til denne afgørelse vedlagte kortbilag nr. 2 betegnet "plejekort", som er udfærdiget på grundlag af matrikelkortet, og hvorpå med forskellig signatur er vist, hvilken pleje de enkelte ejendomme eller dele heraf efter nævnets vedtagelse skal være underkastet.

(4)1. Egentlige landbrugsarealer.

Uden særlig farve på plejekortet er angivet arealer, som nu er undergivet almindelig landbrugsdrift.

Landbrugsarealerne kan benyttes til almindelig landbrugsdrift. Såfremt almindelig landbrugsdrift opgives, skal arealerne udlægges som permanente græsningsarealer i omdrift efter de i pkt. (4)2 nævnte bestemmelser, sm.h. med (4)3 og 4.

Arealer, på hvilke landbrugsdrift er opgivet, kan når som helst uden godkendelse fra fredningsmyndighederne på ny inddrages under sådan drift, dog kun efter forudgående meddelelse til plejemyndigheden.

(4)2. Permanente græsningsarealer i omdrift.

Omdrift kan finde sted, således at der med mindst 5 års mellemrum i 1 år kan dyrkes anden afgrøde, hvorefter arealet på ny udlægges i græs.

Gødskning og kalkning er tilladt, men omgivende "udmarksarealer" må ikke berøres heraf.

Arealerne må ikke sprøjtes fra fly.

Såfremt græsningen af arealerne opgives af ejeren, gælder bestemmelserne i pkt. (4)3 sammenholdt med (4)4.

Ejeren kan dog når som helst uden godkendelse fra næv-

net på ny inddrage arealerne under græsning i omdrift, dog kun efter forudgående meddelelse til plejemyndigheden.

(4)3. Permanente græsningsarealer uden omdrift.

Med lysgul farve er vist permanente græsningsarealer uden omdrift. Disse arealer må kun anvendes til græsning uden omdrift med enten kvæg, får eller heste. Arealerne må ikke kunstvandes. Der må ikke sprøjtes fra fly. Gødskning og kalkning er tilladt.

Græsningsretten tilfalder ejeren, men såfremt ejeren ikke udnytter græsningsmuligheden enten ved egne kreaturer eller ved at overlade græsningsretten til andre - skal det være tilladt plejemyndigheden eller efter dennes anvisning en anden offentlig myndighed - typisk Statsskovbruget - efter drøftelse med ejeren og uden udgift for denne at iværksætte en græsning om nødvendigt hugst eller anden pleje.

For en af plejemyndigheden iværksat græsning gælder reglerne i pkt. (4)4.

(4)4. Klausuleret græspleje af græsningsarealer uden omdrift.

I det omfang de under pkt. (4)3 nævnte arealer på et senere tidspunkt overtages af det offentlige eller Det Danske Hedeselskab, samt i de tilfælde, hvor græsningsretten efter pkt. (4)3 overtages af det offentlige skal arealernes udnyttelse yderligere være undergivet følgende:

Ved afgræsningen skal en rimelig variation i flora og fauna tilgodeses, uanset modstående hensyn til arealernes økonomiske udnyttelse. Højst 1/3 af det samlede græsningsareal må græsses på een gang. 2/3 af græsningsarealerne bør lades ugræsset i en sådan periode, at planterne får mulighed for at blomstre - og i et vist omfang sætte frø - for derigennem at

forhindre, at det meste af den centrale del af området fremstår som en nedgnavet græsmark med få muligheder for insekter og andre vilde dyr til at finde føden.

.....

(4)6 og 7. Plantagearealer, som tillades bibeholdt.

Med mørkgrøn farve er vist nåleskovsområder, som tillades opretholdt.

(4)6.

Områderne må ikke sprøjtes fra fly, men undergives i øvrigt ikke særlige reguleringer, så længe de fortsat er i privat eje.

(4)7.

I det omfang arealerne senere eventuelt måtte blive overtaget af det offentlige, gælder følgende bestemmelser:

Arealerne må ikke sprøjtes fra fly.

Arealerne udlægges med lang omdriftsalder.

Genplantning skal i videst muligt omfang ske med løvtræer og/eller skovfyr, der tillader lysåben skov.

Såfremt afdrift af de under pkt. (4)6 og 7 nævnte plantagearealer finder sted, uden at arealerne tilplantes på ny, gælder, efter at tilstrækkelig bundvegetation er fremkommet, bestemmelserne i pkt. (4)3 sammenholdt med (4)4.

De pågældende arealer kan, selv om skovdriften er opgivet, når som helst uden godkendelse fra fredningsmyndighederne på ny inddrages under sådan drift på foranstående vilkår, dog kun efter forudgående meddelelse til plejemyndigheden.

(4)8. Plantager og krat m.v., der kræves ryddet.

Med lyslilla farve er vist arealer med plantager og

enkelte krat.

Arealerne skal efter plejemyndighedens anvisning være ryddede inden udgangen af 1993.

For arealer, som eventuelt senere måtte blive erhvervet af Århus amtskommune, skal rydningen være tilendebragt senest 5 år efter erhvervelsen, dog senest ved udgangen af 1993.

Bevoksning med enebær og en del af bevoksningen af løvtræer og buske kan dog i mindre omfang bibeholdes efter plejemyndighedens skøn.

Efter stedfunden afdrift og efter at tilstrækkelig bundvegetation er fremkommet, gælder bestemmelserne i pkt. (4)3 sammenholdt med (4)4.

I det omfang lodsejerne opfylder pligten til afdrivning af arealerne indenfor de foreskrevne frister, tilfalder træværdien lodsejerne.

Såfremt en lodsejer ikke har foretaget den foreskrevne afdrift og rydning inden fristens udløb, skal plejemyndigheden være berettiget til efter forudgående meddelelse til ejeren at foretage afdrift og/eller at lade træet borttransportere og sælge bedst muligt. Et eventuelt salgsprovenue afregnes til ejeren efter fradrag af plejemyndighedens udgifter efter regning i forbindelse med afdrift, borttransport og salg af træet.

For rydning af de under 1 a), b) og c) nævnte levende hegn gælder tilsvarende bestemmelser.

.....

c. Plejemyndigheden.

Plejemyndigheden tillægges Århus amtskommune, som iværksætter den fornødne pleje efter forudgående meddelelse

til de enkelte ejere om, hvilke foranstaltninger der agtes foretaget.

Amtskommunen overtager herunder pligten til at vedligeholde alléen af stynede popler i hulvejen mellem matr.nr.ene 12 g, 7 a og 6 a Agri by på den ene side og matr. nr. 16 g smsts. på den anden side, herunder fornyelsen af udgåede træer.

Udgifterne i forbindelse med landskabsplejen afholdes af Århus amtskommune, dog med de begrænsninger, der følger af det under pkt. (4)8 anførte.

I det omfang den enkelte lodsejer måtte foretrække dette, skal det dog stå lodsejeren frit uden udgift for det offentlige selv at iværksætte de plejeforanstaltninger, som efter plejemyndighedens skøn indenfor rammerne af det foran anførte findes nødvendige.

Såfremt arealerne måtte blive overtaget af Miljøministeriet, iværksættes plejen ved dette ministeriums foranstaltning og for dettes regning.

Plejeforanstaltningerne indenfor nærværende område omfattes af den for det øvrige område foreskrevne gensidige indberetningspligt mellem Århus amtskommune og statsskovdistriktet.

Fredningsstyrelsen og Skovstyrelsen drager omsorg for, at de modtagne indberetninger udveksles.

Århus amtskommune og Miljøministeriet kan tage initiativ til koordinering af kommende foranstaltninger i henhold til planen.

d. Tvistigheder.

Alle tvistigheder vedrørende landskabsplejen afgøres ligesom tvistigheder i forbindelse med fredningen i øvrigt af

fredningsnævnet.

IV: Erstatningsspørgsmål:

Erstatningsspørgsmålet er udskudt til senere særskilt forhandling.

V: Anke:

Da afgørelsen må betragtes som en del af fredningen af Mols Bjerges nordlige del, skal afgørelsen i medfør af naturfredningslovens § 25 forelægges Overfredningsnævnet, men denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling.

Ønsker en lodsejer eller anden ankeberettiget kendelsen indbragt, må dette ske ved anke til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K.

Ankefristen er 4 uger, men ankefristen kan, idet erstatningsspørgsmålet er udskudt til særskilt afgørelse, først regnes fra det tidspunkt, erstatningsafgørelsen er meddelt lodsejerne.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand

Per Blendstrup
amtsrådsvalgt medlem

Fritz Purup Nielsen
kommunevalgt medlem

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds,

den 10. februar 1983.

A. Holck-Christiansen

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 07502.000

FREDNINGSAFGØRELSE VEDRØRENDE AREALER I

MOLS BJERGE NORD

EBELTOFT KOMMUNE - ÅRHUS AMT

OFN 2496 - 1982

2/7 1982

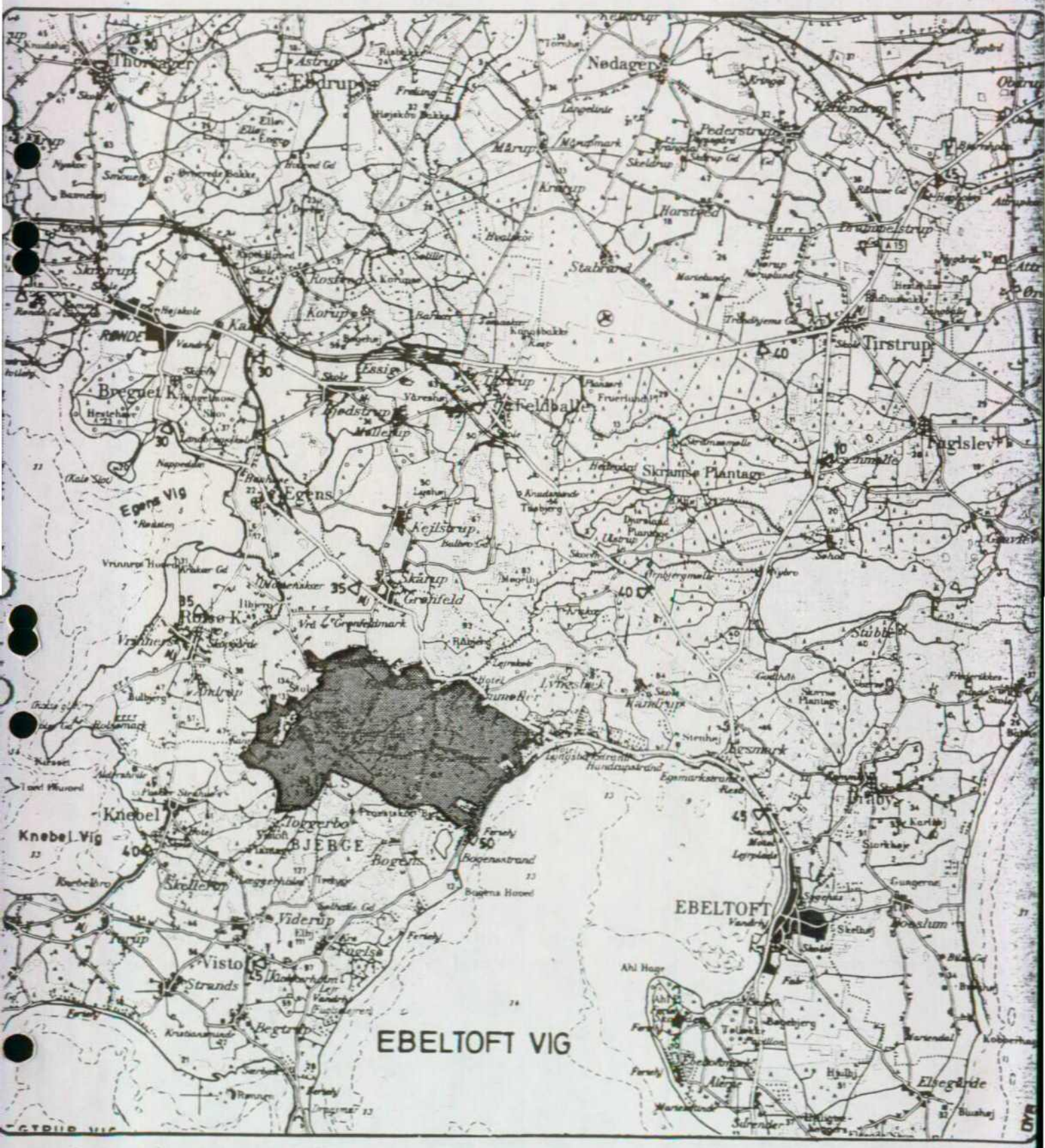

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS

CHR. ZACHO: MOLS BJÆRGE.

".....

Dog - paa et Sted vender Landet et andet Aasyn imod en. Det er i det egentlige Mols, - disse to sælsomt formede halvøer, der, fyldte med "Bjærge" og golde Bakker, skyder sig ud mellem Kalø Vig og Kattegat, og som Ebeltoft Vigen adskiller. Her skifter saa vel Naturen som Livet Karakter. Fra de grønne Dales rige Hjem kommer man her ind i et storladent Ørkenland, der, hævende sig op der mellem de friske blaa Vande, i sin Armod er skønnere end hine selv i deres yppigste Klædemon. Fra de blanke Fedestudes uendelige græsgange træder man her ind over mægtige, nøgne, fuldkomment skallede Højder, hvor Flokke af sky Hedefaar og enlige, magre Køer søger om efter kummerlig Føde, og hvor selve Naturens alvorsfulde Tavshed synes paatrykt af Livets haarde, møjsomme, daglige Kamp.

....."

Fra "Danmark i Skildringer og Billeder af danske Forfattere og Kunstnere", udgivet af M. Galschiöt på P. G. Philipsens forlag i 1887, afsnittet "Kronjyder og Molboer" (Djursland og Mols) af Henrik Pontoppidan.

År 1982, den 2. juli, traf fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds i

F.S. 146/1977 Sag angående fredning af arealer i MOLS BJERGE's nordlige del,

sålydende

FREDNINGSAFGØRELSE:

INDHOLDSFORTEGNELSE:

		side	side
I:	INDLEDNING		1
II:	BESKRIVELSE AF MOLS BJERGE OMRÅDET		2 - 7
III:	SAGENS FORHISTORIE		8 - 9
IV:	FREDNINGSSAGENS REJSNING		10
V:	FREDNINGSPÅSTANDEN		11 - 12
VI:	FREDNINGSSAGENS FORLØB		13 - 20
VII:	FREDNINGSNÆVNETS VEDTAGELSER		21 - 46
	A: VEDRØRENDE FREDNINGENS FORMÅL	21	
	B: VEDRØRENDE FREDNINGENS UDSTRÆKNING	21	
	C: VEDRØRENDE FREDNINGENS INDHOLD	23	
	Hovedstianlæg	24	
	Særlige opholdsarealer	26	
	Parkeringspladser	27	
	Landskabspleje	29	
	Fortidsminder	38	
	Fjernelse af sommerhuse	39	
	Tilbudspligt	42	
	Ekspropriation	43	
	Individuelle ønsker	44	
	Ældre fredninger	44	
	Forhold til erstatningsafgørelse	46	
VIII:	FREDNINGENS ENDELIGE UDFORMNING		47 - 69
	A: FREDNINGENS FORMÅL	47	
	B: FREDNINGENS OMFANG	49	
	C: FREDNINGENS INDHOLD	52	
	I: Generelle bestemmelser		52 - 61
	1. Arealernes tilstand	52	
	2. Terrænændringer	52	
	3. Veje	52	
	4. Beplantning	52	
	5. Hegn	53	
	6. Stengærder	53	
	7. Bebyggelse, ledningsanlæg	53	
	8. Jordbrugsbyggeri	53	
	9. Camping, flyvepladser, lossepladser m.v.	54	
	10. Vådområder	54	

	side	side
11. Hovedstier	54	
12. Ridning	55	
13. Særlige opholdsarealer	55	
14. Parkeringsarealer	55	
15. Anlæg i forbindelse med fredningen	56	
16. Landskabspleje	56	
a. indhold og omfang.		
(4)1 Egentlige landbrugsarealer	57	
(4)2 Permanente græsningsarealer i omdrift	57	
(4)3 Permanente græsningsarealer uden omdrift	57	
(4)4 Klausuleret græspleje af græsningsarealer uden omdrift	58	
(4)5 Løvskovsområder	58	
(4)6 Privatejede plantager, som tillades bibeholdt	58,59	
(4)7 Statsejede plantager, som tillades bibeholdt	58,59	
(4)8 Plantager og krat m.v., der kræves ryddet	59	
(4)9 Arealer, der undergives særlig pleje	60	
(4)10 Andre åbne udyrkede arealer	60	
(4)11 Søer og vandhuller m.v.	60	
b. Plejeforanstaltningernes gennemførelse	61	
c. Plejemyndigheden	61	
d. Tvistigheder	62	
II: S æ r b e s t e m m e l s e r		62 - 69
a. Særlige bestemmelser vedrørende enkelte ejendomme		
1. lb.nr. 42 - matr. nr. 9 a Basballe by	62	
2. lb.nr. 66 - matr. nr. 3 a Essendrup by	62	

side side

3. lb.nr.67 - matr.nr. 3 b, 4 a Essendrup by, 1 a, 1 r Strandkær by 63
Bebyggelse 63
Dyrkning 63
Videnskabelige forsøg 63
Offentlig adgang 63

b. Særlige forhold vedrørende fortidsminder

1) lb.nr. 6 - matr. nr. 3 a Agri by 64
2) lb.nr. 12A og B - matr. nr. 8 g, 15 a Agri by 64
3) lb.nr. 24 - matr. nr. 6 f Basballe by 64
4) lb.nr.40A - matr.nr. 6 a Basballe by 64

c. Tilbudspligt (forkøbsret)

lb.nr. 28 - matr.nr. 12 l Agri by
lb.nr. 29 - matr.nr. 12 i smst.
lb.nr. 30 - matr. nr. 13 f og 13 h smst.
lb.nr. 1A - matr.nr. 12 a smst.
lb.nr. 31 - den sydligste del af matr.nr. 4 a smst. 64

d. Ekspropriation.

lb.nr. 1A - matr.nr. 12 e Agri by
lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by 66

e. Særlige tilladelser vedrørende enkeltejendomme.

1) lb.nr. 4 - matr. nr. 4 b, 8 a, 13 g Agri by 66
2) lb.nr. 13 - matr. nr. 15 g Agri by 66
3) lb.nr. 25 - matr. nr. 9 b, 11 e m.fl. Agri by 67
4) lb.nr. 43 - matr. nr. 1 c Basballe by 67
5) lb.nr. 50 - matr. nr. 3 i Basballe by 67

	side	side
6) lb.nr. 54 - matr. nr. 1 g Essendrup by	67	
7) lb.nr. 84 - matr. nr. 36 b Agri by	67	
8) lb.nr. 85 - matr.nr. 36 c Strandkær by	68	
9) lb.nr. 86 - matr. nr. 34 Agri by	68	
f. Ophævelse af ældre fredninger	68	
IX: ANKE		70

Billedtekster.

Fåregræsning - Molslaboratoriet	1
Gammel kystskrænt mod Ebeltoft Vig	12
Eg og hassel - Molslaboratoriet	20
Poppelallè ved Agri	46
Udsigt mod Langbjerg og Låddenbjerg før og nu	48
Ældre foto fra Ridehesten	69

I: INDLEDNING.

Under denne sag er der af det tidligere fredningsplanudvalg for Århus amt nedlagt påstand om fredning af et område på i alt 1231 ha, omfattende den nordlige del af det nationale naturområde Mols Bjerge.

Påstanden er, efter at fredningsplanudvalgenes funktioner er overgået til amtsrådene, tiltrådt af Århus amtsråd, dog med tillægspåstand som senere refereret.

Den rejste fredningssag er første etape af en påtænkt fredning af hele Mols Bjerge området. Sag angående fredning af områdets sydlige del, i alt ca. 1200 ha, er sideløbende med nævnets behandling af nærværende sag behandlet af Århus amtskommune. Foreløbigt fredningsforslag er behandlet i offentligt møde den 4. august 1981, og endeligt forslag er fremsendt til nævnet den 5. april 1982, og bekendtgørelse herom indrykket i Statstidende den 13. maj 1982.

II: BESKRIVELSE AF MOLS BJERGE OMRÅDET.

Den endelige fredningspåstand indeholder indledningsvis følgende beskrivelse af hele Mols Bjerge området:

"Nuværende landskabstræk.

Mols Bjerge, der tilsammen er på ca. 20 km2, hører til blandt de mest storslåede landskaber i Danmark.

Set fra havet, men også fra fastlandet, fornemmer man, at landskabet, der er stærkt modelleret med bakker og dale, efter dansk målestok virkelig kan opfattes som bjerge.

Mols Bjerge kulminerer i Agri Bavnehøj (137 m). Af andre højdepunkter skal nævnes de to Stabelhøje (133 m, 135 m), Låddenbjerg (127 m) og Langbjerg (132 m). Når Mols Bjerge giver de storslåede indtryk, som de gør, skyldes det endvidere kontrasten til de omliggende vige, lavninger og strandsletter. Den største landskabelige kontrast findes nok mod Ebeltoft Vig, hvor den stejle, gamle, lige kystskrænt rejser sig meget markant. Indenfor området opleves vide udsigter vekslende med helt lukkede landskabsrum. Da jorden i den centrale del af Mols Bjerge er meget mager, ligger store arealer hen i varigt græs eller ubenyttede, medens andre arealer er tilplantet med skov, herunder store nåletræsbeplantninger, der slører landskabskonturerne og i mange tilfælde er plantet på de mest højtliggende arealer.

Mols Bjerge er i øvrigt præget af, at der kun er meget få bebyggelser, ligesom det ret primitive vejnet, der henligger som grusveje, er med til at give området karakter - ikke mindst, når de skærer sig dybt ned i terrænet som hulveje. Disse landskabelige kvaliteter danner grundlag for den store rekreative udnyttelse. På grund af den forholdsvis nære beliggenhed ved byerne, Århus, Randers og Grenå, benyttes området som et yndet udflugtsmål, ligesom forskellige friluftsorganisationer arrangerer f.eks. orienteringsløb og vandreture m.m.

Videnskabelige interesser.

Fredningsområdet indeholder meget store naturvidenskabelige og folkepædagogiske interesser, som kort skal beskrives i det efterfølgende:

Geologi.

Ved afsmeltningen på grænsen mellem de to istunger, der strakte sig op i Kalø Vig og Ebeltoft Vig, dannedes syd for Basballe en flodslette eller sø, som fra Basballe og Jullingshøje strakte sig sydpå langs østsiden af israndsbak-

kerne Agri Bavnehøj, Låddenbjerg og Langbjerg. Mod nordøst har sletten været begrænset af Ebeltoft Vig istungen, hvis rand fra Femmøller fortsatte langs en række toppe øst for Basballe sletten i Bisgyde Høj. Basballe sletten fremtræder som en ujævn, sandet flade med flere store dødishuller, især langs nordranden, og pletvis med lag af finsand og smeltevandsler, især i den laveste, nordøstligste del, hvor en mergelgrav med groft smeltevandsler dækket af flydejord vidner om isens beliggenhed langs slettens sydøstlige rand. De sandede aflejringer i Basballe sletten vidner om en ret kraftig gennemstrømning af smeltevand. Det allerførste udløb har antagelig ligget i en højde af 80 m ved Basballe. I en grusgrav i den nordøstlige ende af Basballe ses meget tykke lag af smeltevandssand med ganske regelmæssige vandrette lag, antagelig dannet som en terrasse eller et delta fra dette udløb, men der kan meget vel være flere mindre afløb i samme højde ved Tykærgård samt øst og vest for Jullingshøje til Kalø Vig istungens randzone. Det næste udløb er antagelig de korte men kraftige erosionsdale tæt øst for Basballe, som fra en højde af 75 m fører ned mod Femmøller lavningen.

Ved afsmeltning langs randen af Ebeltoft Vig tungen til en grænse langs Bisgyde Høj, Tyvelhøj, Stenhøje, Brunhøj, Flinthøj og videre syd fra Krakær til Tinghøj og Stolpehøj aftappedes smeltevandet fra Basballe sletten gennem en dyb erosionsdal, som fra slettens sydlige spids mellem Låddenbjerg og Bisgyde Høj løber mod nordøst til Femmøller og videre forbi Svampedam til Krakær og forbi Ulstrup til Stubbe sø og herfra ud i Kattegat. Også Kalø Vig istungen må være smeltet noget tilbage, og de mange forekomster af finsand og groft smeltevandsler i moræne-landskabet vest for Agri kan være aflejret af smeltevand i istungens randzone. Fra den sydlige del af Mols Bjerge dannedes en række dybe erosionsdale og kløfter, som fra en højde af ca. 90 m løber mod sydvest gennem Hulbæk Kløften, Dålerne med Tinghule og kløften med Troldhul. Disse dales størrelse tyder på, at de kan have ført smeltevand fra Mols Bjerge mod Knebel lavningen, hvor kløfterne ender i en højde af ca. 25 m. Fra Kalø Vig istungens rand har Følle Vig - Rønde erosionsdalen med dens tærskel i en højde af 12 m tilsyneladende været det eneste udløb.

Efterhånden som Ebeltoft Vig istungen smeltede tilba-

ge, dannedes dødishullerne, dødisbakkerne og israndsbakkerne i Mols Bjerge, først israndsbakkerne langs den omtalte grænse fra Bisgyde Høj forbi Stenhøje og Flinthøj, siden bl.a. en række israndsbakker fra Trehøje forbi Toggerbo, Rævebakke, Havrebjerg og syd for Lyngsbækgård til Handrup, mens smeltevandet antagelig løb gennem vestenden af Tømmerkær og Lyngsbæk lavningen til Krakær.

Den landskabelige værdi af dette enestående kompleks af storslåede, geologisk interessante og pædagogisk instruktive terrænformer er helt afhængig af de vide udsigter over det kuperede terræn, som i øjeblikket stærkt er begrænset af store og tætte plantager, som hindrer udsigten og skjuler mange af de mest markante træk i landskabet.

Entomologi.

Dette i entomologisk henseende velundersøgte område rummer alle de biotoptyper, der karakteriserer det sydlige Djursland. Indenfor området vil man således kunne finde højtliggende soleksponerede biotoper, præget af tørbundsvegetation, fugtige strøg, diverse former for kratvegetation m.v. En sådan landskabsmosaik er grundlaget for en uhyre varieret insektfauna, og området må fremhæves som entomologisk set særdeles værdifuldt. Fra området kendes en række bemærkelsesværdige insekter.

Langemosen er specielt meget værdifuld, da egentlige spagnum-moser, som er udviklet til hængesækmose, er meget sjældne på Djursland. Mosen har dog forandret sig i de senere år, idet den oprindeligt lå mellem næsten ubevoksede bakker, hvor der kun i den nordlige ende var og stadig er en bevoksning af gamle løvtræer, mens den i dag er helt omgivet af højskov, som især består af nåletræer, hvilket bevirker, at de fysiske forhold ændres betydeligt. Det er derfor absolut ønskeligt, om man kunne få de oprindelige forhold tilbage ved at rykke skovbrynene tilbage, således at hele moseområdet om dagen kunne opvarmes af solen.

Ferskvandsbiologi.

Indenfor området findes der ved Femmøller et ret enestående kildeterræn med afløb til Mølleå.

Området ligger i en vis uberørt tilstand og har ikke været udsat for nævneværdig overlast. Den største påvirkning kommer fra løsgående kreaturer, men muligvis er afgræsning af

betydning for at bevare kilderne mod for stærk tilgroning. Men yderligere belastning må begrænses, da området er meget sårbart, især med hensyn til forøget færdsel og dermed risiko for dels slitage, dels forurening. Blandt de farer, der herudover truer kildeområderne, kan nævnes udgravning til kunstige kildedamme, i virkeligheden et camoufleret dambrug en miniature.

En anden fare for kildeområdet er, at der på egnede steder langs kildebækken laves opstemninger, så der opstår en eller flere kunstige damme, enten til fisk eller fugle (ænder) eller begge dele eller måske bare fordi det "pynter" i landskabet.

For kildebækkens naturlige fauna er disse opstemninger ødelæggende. Den specielle fauna, der er knyttet til disse bække, er for det første afhængig af de lave vandtemperaturer, den stærke strøm og det høje iltindhold. Dernæst er det af betydning, at der almindeligvis findes sten og små vandfald i lejet. Det er d rfor af største vigtighed, at der ikke foretages oprensninger og reguleringer, idet der herved fjernes sten og små vandfald til skade for den specielle fauna, der knytter sig til disse ekstreme lokaliteter.

Vildtbiologi.

Vildtinteresserne i området er generelt ikke store. Dog vil det være af væsentlig betydning at kunne følge området fremover specielt med henblik på virkningen af biotopændringer. Der tænkes i denne forbindelse navnlig på, hvilken indflydelse en udvidet kreaturgræsning og ændringer i det skovbevoksede areal vil medføre. For skovens vedkommende må det især forventes, at en ændring af bevoksningsforholdene i retning af mere løvtræ, vil påvirke bestandsniveauet for hjortevildt.

Området er endvidere betydningsfuldt for en række andre vildtarter.

Botanik.

Størstedelen af Mols Bjerge er dækket af hede og overdrev eller nåletræsplantager, dog findes mange andre plantesamfund med en righoldighed af forskellige planter, f.eks. kan det nævnes, at der i det ene hjørne, der ejes af Naturhistorisk Museum, alene er repræsenteret over halvdelen af Danmarks blomsterplanter.

De lette sandede jorder er tidligt blevet opdyrket, men kun i en yderst ekstensiv form, hvor skov og krat mange

gange har generobret dele af området. Gradvis blev jorden udpint, og efterhånden som landbruget blev mere rationelt, blev dyrkningen af de marginale jorder opgivet, men nogle arealer blev fortsat brugt til græsning. Omkring århundredeskiftet var store dele af Mols Bjerge dækket af lynghede. Omkring den tid startede nåletræsplantningerne, der er fortsat omtrent op til i dag, og som nu dækker ca. 40% af Mols Bjerge. Lynghedens areal er stærkt formindsket; hvor den ikke er plantet til med nål, er den groet til med selvsåede buske og træer, dels de oprindelige som eg, røn og enebær, og dels de indførte, især bjergfyr og andre nåletræer og gyvel (den form, der findes her, anses ikke for at være den oprindelige danske), eller lyngheden har ændret sig til græshede, oftest domineret af bølget bunke.

På grund af gradvis ophør af dyrkningen er mange stadier i successionen fra opgivet mark over overdrev, lynghede, græshede og krat dog endnu repræsenteret.

På de tørreste jorder, ofte på skråninger orienteret mod sydøst, hvor livsvilkårene er yderst ekstreme, findes en hedetype med et yderst sparsomt vegetationsdække, domineret af sandskæg. I andre samfund på disse varme, tørre lokaliteter kan man finde en græs- og urtevegetation, som er karakteristisk for sydøsteuropæiske steppeegne. På skråninger orienteret mod nord kan man finde arter, som man ellers finder i skovbunden, her er livsvilkårene helt anderledes.

Enebær med de forskellige former fra meterhøje søjler til lave, tykke vækster er med til at sætte et specielt præg på Mols Bjerge. Egekrat findes ikke blot som opvækst på gamle dyrkede marker, men også i form af sikkert oprindelige krat, kun udformet gennem rishugst og græsningsbrug. (Af ældre løvskov findes bl.a. en bøgeskov på nordvendte skråninger).

På overgangen mellem det bakkede hedelandskab og den flade hævede havbund findes flere kilder, der løber sammen i Møllebækken, elleskov omgiver nogle af disse områder.

I Mols Bjerge findes også andre former for vandprægede biotoper i form af kilder, vandhuller og moser, specielt skal fremhæves Langemosen med dens veludviklede spagnumhængesæk med den dertil knyttede karakteristiske flora; desværre er mosen under hastig tilgroning.

På den hævede havbund findes plantesamfund fra rige

engtyper som rigkær til de sure magre eng- og hedesamfund. Her findes rig frodig askelund og sur næringsfattig porsemose.

Vel er størstedelen af Mols Bjerges vegetation resultater af kulturpåvirkning, og vel er hede- og overdrevsvegetationen afhængig af fortsat kulturpåvirkning i form af græsning eller anden pleje, men dette halvnaturlige hede- og græsland rummer sammen med de mindre påvirkede samfund som mose, kilder og krat en fantastisk rigdom af planter og plantesamfund.

Mange af disse plantesamfund er nu truet, ikke blot er store dele jo plantet til med tætte monokulturer af nål, der ikke tillader megen variation, eller de er ved at forsvinde under selvsåning, men mange flere typer plantesamfund er truet på grund af de ændringer i de mikroklimatiske forhold, de mange plantninger medfører ved bl.a. deres lævirkning. De er med til at gøre Mols Bjerge mere ensartet, ikke blot i deres umiddelbar nærhed.

Arkæologi/kulturhistorie.

Til området knytter der sig betydelig arkæologisk/kulturhistorisk interesse. Indenfor området er der registreret 20 fredede fortidsminder. De fleste af disse fortidsminder grupperer sig omkring Jullingshøjene og Stabelhøjene.

Udover de fredede fortidsminder findes der indenfor området en del højtomter.

De mange punkter vidner om en forhistorisk bebyggelse af stor intensitet, og i betragtning af det meget beskedne landbrug, der har fundet sted i nyere tid, vil der være mulighed for vidtgående bebyggelseshistoriske studier, ikke mindst i forbindelse med en økologisk vurdering i samarbejde med naturvidenskaben.

I den østlige del af området er der øverst på litorinaskrænten fundet spinkle rester af en boplads fra ældre stenalder. Dette fund antyder, at der på samme niveau i dette område vil kunne findes en række sådanne bopladser, der må formodes at kunne kaste lys over en del ejendommelige fund, der er gjort i tidens løb, udvasket i strandvolde i distriktet.

Områdets pædagogiske værdi er ved siden af den videnskabelige meget betydelig. De store højgrupper i det forholdsvis uforstyrrede landskab med spor af forhistorisk dyrkning udgør et fremragende historisk undervisningsområde."

III: SAGENS FORHISTORIE.

Tanken om fredning af arealer i Mols Bjerge er ikke ny. Allerede ved Overfredningsnævnets kendelse af 17. oktober 1934 gennemførtes en sag angående fredning af arealer omkring Ebeltoft Vig. Fredningen omfatter, for så vidt angår de arealer, som nu påstås fredet, området mellem Ebeltoft Vig og vejen fra Molskroen til Fuglsø i områdets østlige del.

I forbindelse med overdragelsen af matr.nr. 1 a m.fl. Strandkær by, Agri, til Århus Universitet til forskningsformål gennemførte den tidligere ejer efter forhandling med Danmarks Naturfredningsforening ved deklaration af 25. februar 1941 en vidtgående fredning af området, og ved Overfredningsnævnets kendelse af 28. oktober 1948 gennemførtes en fredning af "Hålen" og andre arealer i Mols Bjerge.

Fredningerne omfatter tildels samme arealer og har en samlet udstrækning på i alt ca. 300 ha.

Det fremgår i øvrigt af nævnets ældre akter, at man allerede i 1940'erne i Statsministeriet overvejede planer om en samlet fredning af større arealer i området.

Også efter dette tidspunkt er der indenfor det samlede område ved fredningskendelser og/eller -deklarationer gennemført en række fredninger af større eller mindre områder. De frivillige deklarationer er til dels udfærdiget i forbindelse med tilladelser til bebyggelse efter den tidligere gældende naturfredningslovs § 22. Af større fredninger kan fremhæves fredningerne af arealer omkring Stabelhøjene og senere Trehøje samt fredningen af et større areal omkring Bogens sø.

Planlægningen vedrørende Mols Bjerges fremtidige status i fredningsmæssig henseende tog fart efter nedsættelsen af fredningsplanudvalget for Randers amt i 1960.

Udvalget udarbejdede som sin første store opgave fredningsplaner for hele Mols halvøen. Fredningsplanerne blev tinglyst på de af planerne omfattede ejendomme den 13. november 1963 og har i de følgende år dannet grundlag for nogle af de herefter gennemførte fredninger, som er rejst, efter at fredningsplanudvalget havde afslået tilladelser til bebyggelse, beplantning eller andre foranstaltninger i strid med fredningsplanerne.

Fredningsplanerne er senere aflyst i overensstemmelse med Miljøministeriet, Fredningsstyrelsens cirkulæreskrivelse

af 15. januar 1966.

I forbindelse med planlægningen af Mols Bjerge områdets fremtidige status udarbejdede fredningsplanudvalget i 1966 den såkaldte "Betænkning vedrørende naturparken Mols Bjerge".

Betænkningen blev tiltrådt af Kulturministeriet som grundlag for rejsning af større fredningssager i området.

Spørgsmålet om fredning blev aktuelt i forbindelse med en påtænkt bebyggelse af ejendommen lb.nr. 31 - matr. nr. 3 g, 3 l (sammenlagt til matr. nr. 3 g) Basballe by, Agri.

I anledning af et ønske fra ejeren om bebyggelse af parcellen (i alt 3.200 m2) begærede fredningsplanudvalget ved skrivelse af 3. december 1969 fredningssag rejst for ejendommen. På fredningsnævnets møde den 11. december 1969 underskrev ejendommens ejer i nævnets protokol et løfte om at ville opføre det 110 m2 store hus efter nærmere retningslinier med hensyn til anvendelse af materialer, sokkelhøjde og placering alt efter nævnets endelige godkendelse af bygningstegninger og situationsplan.

Begæringen om fredning afvistes, idet nævnet lagde vægt på, at arealet ikke var optaget på fredningsplanen, og at en del af arealet var godkendt udstykket til bebyggelse med et aftægtshus, jfr. nævnets kendelse af 11. december 1969.

Kendelsen blev ikke anket til Overfredningsnævnet.

Efter at ejendommen var solgt til anden side, og et ændret byggeprojekt var fremsendt til fredningsplanudvalget, nedlagde Ministeriet for kulturelle anliggender herefter den 28. marts 1972 i henhold til naturfredningslovens § 40 forbud gældende for 1 år mod ejendommens bebyggelse.

Umiddelbart herefter nedsatte fredningsplanudvalget en særlig nedsat arbejdsgruppe, som skulle analysere hele Mols området med henblik på udarbejdelse af en samlet landskabsplan for området samt en delplan for den centrale del af Mols Bjerge.

Analysearbejdet var ved fristens udløb ikke så langt fremskredet, at arbejdsgruppen for samtlige ejendomme i området kunne foretage den ønskede opgørelse over, hvilke bånd, der skulle pålægges ejendommene, navnlig med hensyn til muligheden for genplantning uden for fredskovspligtige arealer. Idet fredningsplanudvalget fandt det uheldigt at gennemføre fredningen blot for en enkelt ejendom, blev forbudet derfor, efter udvalgets indstilling, forlænget i 1 år.

IV: FREDNINGSSAGENS REJSNING.

Ved udløbet af den forlængede frist var der yderligere i forbindelse med beplantningsønsker fra de pågældende lodsejere blevet begæret rejst fredningssag af ejerne af lb.nr. 42 - matr. nr. 1 a og 9 a Basballe by, Agri, og lb.nr. 59 - matr.nr. 3 b smsts.

Fredningsplanudvalget vedtog herefter ved skrivelse af 27. marts 1974 overfor fredningsnævnet at rejse sag med påstand om tilstandsfredning af de nævnte arealer og samtlige af fredningen omfattede ejendomme, idet det blev tilkendegivet, at den endelige og detaljerede påstand senere ville blive fremsendt og komme til at indeholde bestemmelser om pleje af arealerne og adgang for offentligheden til færdsel og ophold indenfor fredningsområdet.

Meddelelse om den foreløbigt nedlagte fredningspåstand er udsendt til de berørte lodsejere og bekendtgjort i Statstidende for den 16. juli 1974.

Efter Miljøministeriets anmodning blev sagen vedrørende matr. nr. 3 g Basballe by, Agri, udskilt til særskilt behandling, og fredningsnævnet afsagde den 20. marts 1975 kendelse om arealernes tilstandsfredning, herunder mod bebyggelse af ejendommen.

Afgørelsen er stadfæstet ved Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1977, dog med nedsættelse af erstatningen til den oprindelige ejer.

For de øvrige af fredningspåstanden omfattede arealer har arbejdsgruppen fortsat analysearbejdet, men udarbejdelsen af den endelige fredningspåstand er trukket ud, navnlig på grund af langvarige principielle drøftelser mellem fredningsplanudvalget og Ministeriet for kulturelle anliggender, senere Miljøministeriet, vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt offentligt ejede arealer, herunder arealer tilhørende Miljøministeriet, Skovstyrelsen, skal kunne underkastes egentlig fredning i forbindelse med gennemførelse af fredningssagen.

Den endelige fredningspåstand er herefter fremsendt til nævnet den 23. maj 1977, indeholdende den foran gengivne beskrivelse af området og baggrunden for fredningssagens rejsning samt detaljerede fredningsbestemmelser for de enkelte områder, jfr. nedenfor.

V: FREDNINGSPÅSTANDEN.

A: FREDNINGENS PÅSTÆDE UDSTRÆKNING.

Det areal, som foreløbig påstås fredet, grænser mod øst op til Ebeltoft Vig. Mod syd følger fredningsgrænsen ejerlaugsskellet mellem Agri by, Agri, og Bogens, Viderup og Knebel byer, alle af Vistoft. De tilstødende arealer mod syd er i det væsentlige omfattet af den nu rejste fredningssag vedrørende Mols Bjerges sydlige del. Mod vest følger grænsen stort set overgangen mellem det højtliggende terræn og det mere svagt hældende terræn videre mod vest. Mod nord følger fredningsgrænsen ejerlaugsskellet for Basballe by, Agri, dog medtages i den nordligste del nogle overdrevsarealer af Grønfeld by, Agri, især af hensyn til sikring af udsigten fra landevejen Rønde/Ebeltoft ud over Kalø Vig. Herfra følger grænsen videre mod øst den nævnte landevej, dog således at den går udenom eksisterende bebyggelse i Essendrup og Femmøller. Idenfor området er to mindre sommerhusområder og landsbyen Agri holdt udenfor fredningen.

Det påståede fredningsområde omfatter matrikulært arealer af Agri, Basballe, Essendrup, Grønfeld og Strandkær byer, Agri, og Lyngsbækgård hovedgård, Dråby.

Af det samlede areal, ca. 1231 ha, er ca. 355 ha omfattet af tidligere fredninger. Ca. 717 ha er omfattet af naturfredningslovens beskyttelses- og byggelinier, heraf ca. 67 ha af høj- og strandbeskyttelseslinien.

Samtlige arealer er beliggende i landzone.

B: FREDNINGENS PÅSTÆDE INDHOLD.

Fredningspåstanden går nærmere ud på tilstandsfredning, herunder forbud mod bebyggelse og beplantning indenfor området. Endvidere påstås der tillagt offentligheden adgang til færdsel, ophold og parkering i området. Yderligere er der nedlagt påstand om afdrivning af en del af beplantningen i området, ialt ca. 96 ha, ligesom der for visse arealer er nedlagt påstand om en landskabspleje i overensstemmelse med en i fredningspåstanden bebudet plejeplan.

Endelig er der nedlagt påstand om, at de tidligere fredninger i området ophæves for de af fredningspåstanden omfattede arealer.

Der er sideløbende med fredningspåstanden for de ca.

1231 ha nedlagt påstand om en tillægsafgørelse til Overfredningsnævnets kendelse af 12. november 1964 vedrørende Stabelhøjene. De bestemmelser, der gælder for dette område, i alt ca. 65 ha, er af så speciel art, at de efter fredningsplanudvalgets og Århus amtskommunes opfattelse bør opretholdes samtidig med, at der i forbindelse med fredningssagen sker en a'jourføring i forhold til de bestemmelser, herunder plejebestemmelser, som pålægges det øvrige fredningsområde.

VI: FREDNINGSSAGENS FORLØB.

Efter bekendtgørelse af den foreløbige fredningspåstand den 6. juni 1975, men inden fremsendelse af den endelige fredningspåstand, var der af ejeren af lb.nr. 31 - matr.nr. 3 g, 3 m og 4 a Basballe by, Agri, overfor nævnet fremsat ønske om tilladelse til beplantning m.v. på ejendommen.

Spørgsmålet blev behandlet i et møde i nævnet den 20. oktober 1976, idet det fra ejerens side blev gjort gældende, at den rejste fredningssag måtte være bortfaldet som følge af, at de endelige fredningsbestemmelser ikke var fremkommet indenfor en rimelig frist efter sagens rejsning.

Sagen blev udsat bl.a. på indhentelse af en erklæring fra Det danske Hedeselskab.

Erklæringen blev først modtaget den 27. april 1977, og den endelige fredningspåstand fremkom, inden nævnet kunne nå at færdigbehandle spørgsmålet om fredningens bortfald.

Da de ønskede beplantninger ville være stridende også mod den endelige fredningspåstand, betragtede nævnet herefter det rejste spørgsmål som bortfaldet.

Bekendtgørelse om den endelige fredningspåstand har været indrykket i Statstidende, Amtsavisen, Randers, og Århus Stiftstidende den 23. juni 1977, i Jyllands-Posten den 25. juni 1977 og i Ebeltoft Folketidende den 29. juni 1977.

Samtidig med indrykning af bekendtgørelse er fredningspåstanden tilsendt samtlige af fredningen berørte lodsejere.

Nævnet har herefter sammen med repræsentanter for fredningsplanudvalget og Ebeltoft kommune, men uden deltagelse af lodsejere, foretaget intern besigtigelse af arealerne, samt andre undersøgelser i sagen.

Endvidere har nævnet behandlet spørgsmålet om det på daværende tidspunkt værende kommunevalgte medlem af nævnet's eventuelle inhabilitet.

Problemet vedrørte dels den nordlige, som det fremgår af det nedenfor anførte, nu udgåede del af fredningsområdet, hvor den pågældendes søn var ejer af en af de af fredningen berørte ejendomme, dels et kommunen tilhørende areal, lb.nr. 76 - matr. nr. 1 f Strandkær by, Agri, beliggende ud til Ebeltoft Vig.

Det blev ved nævnets afgørelse af 14. marts 1978 be-

stemt, at den pågældende skulle udtræde af sagens behandling for så vidt angår de nordligste arealer, herunder arealer beliggende omkring sønnens ejendom, og matr. nr. 1 f Strandkær.

Da den pågældende ikke opnåede genvalg som kommunevalgte medlem af nævnet efter den 1. april 1978, bortfaldt inhabilitetsspørgsmålet overfor de private lodsejere, og den nyvalgte suppleant har alene været indkaldt til at deltage i forhandlingen, for så vidt angår matr. nr. 1 f Strandkær, for hvilken ejendomme kommunen i øvrigt i det væsentlige har tiltrådt fredningen uden erstatningskrav.

Efter fornyet bekendtgørelse med indkaldelse i Statstidende for den 6. maj 1978 samt bekendtgørelse i de foran nævnte lokale blade er sagen herefter behandlet i et møde med lodsejerne den 30. maj 1978.

I mødet deltog foruden de indkaldte lodsejerrepræsentanter repræsentanter for fredningsplanudvalget for Århus amt, Danmarks Naturfredningsforening, Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Miljøministeriet, Skovstyrelsen, Naturfredningsrådet, Det danske Hedeselskab (også lodsejer), Århus amtskommune (amtsvejvæsenet) og Ebeltoft kommune.

Sammen med en større gruppe lodsejere, som er sammensluttet i et lodsejerudvalg, deltog foruden advokat Leif Olesen, Århus, landskonsulent Verner Hansen fra De danske Landbo- og Husmandsforeninger.

Endvidere har en række lodsejere under og/eller efter mødet været repræsenteret ved advokat.

Af de indkaldte panthavere mødte alene Agri-Egens Sparekasse.

Efter mødet har der i tiden fra 6. juni 1978 til og med 23. juni 1978 med deltagelse af de respektive lodsejere, repræsentanter for lodsejerudvalget og til dels de fornævnte myndigheder været foretaget besigtigelse af samtlige ejendomme med henblik på at give lodsejerne mulighed for på stedet at fremsætte deres kommentarer til fredningen.

For så vidt angår arealer tilhørende Det danske Hedeselskab, Molslaboratoriet (Naturhistorisk Museum) og Miljøministeriet, Skovstyrelsen, er særskilt besigtigelse foretaget den 5. og 6. september 1978, og i et efterfølgende møde er de for disse ejendomme særskilt opståede problemer drøftet i forbindelse med en mere almindelig drøftelse af de da foreliggen-

de rydnings- og plejeønsker. I denne drøftelse deltog yderligere repræsentanter for de øvrige lodsejere samt repræsentanter for fredningsplanudvalget, Naturfredningsrådet, Fredningsstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening.

Endelig har nævnet den 8. september 1978 foretaget besigtigelse og forhandling med de berørte lodsejere af arealer omkring Stabelhøjene, som i øvrigt er udgået til særskilt behandling parallelt med fredningssagen i øvrigt.

Under mødet den 30. maj 1978 og de efterfølgende møder er der ud over, hvad der er nærmere anført i fredningens enkelte punkter navnlig anført følgende:

Naturfredningsrådets repræsentant fremhævede, at der ud over Mols Bjerge ikke i Danmark og måske heller ikke andre steder findes områder, hvor så tydelige spor af istiden er kendelige. Det er yderste sjældent at se istidsformationer i større omfang, og hvor de findes, er de som regel sløret af vegetation. Man må derfor lægge særdeles stor vægt på fredningens gennemførelse, herunder at der sker en sådan rydning eller regulering at bevoksningen, at man kan få et overblik over landskabet.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter kunne, dog med nærmere forbehold, navnlig med hensyn til den påståede ophævelse af samtlige fredninger i området, anbefale fredningens gennemførelse i alt væsentligt i overensstemmelse med det fremsatte forslag.

Ebeltoft kommune kunne tiltræde fredning af området i rimeligt omfang, men protesterede mod udstrækningen af det areal, som fredes, ligesom man ønskede begrænsninger i de arealer, som underkastes rydningspligt eller særlig landskabspleje, idet man herunder også henviste til vildtbiologiske interesser.

Fra Skovstyrelsens side blev det på mødet navnlig fremhævet, at de fremsatte ønsker om rydning og udtynding af bevoksningen måtte anses for at være alt for vidtgående. Disse synspunkter er under de senere drøftelser uddybet såvel mundtligt som skriftligt, men et nærmere referat heraf er fundet upåkrævet, idet der med Miljøministeriets nedenfor refererede godkendelse af den senere udarbejdede plejeplan må antages at være gjort op med disse synspunkter.

Århus amtskommune, amtsvejvæsenet, har på mødet forbe-

holdt sig sin stilling til fredningspåstandens bestemmelser, der vedrører vejanlæg. I en supplerende skrivelse af 16. august 1978 har amtsrådets udvalg for teknik og miljø nedlagt påstand om, at der i fredningsafgørelsen optages bestemmelse om, at fredningen i det hele ikke skal være til hinder for anlæg af stier og mindre reguleringer langs landevejen 521 Rønde-Femmøller- Egsmark, forløbende langs fredningsarealets nordgrænse og landevejen 525 Egens- Knebelbro-Molskroen, forløbende langs Ebeltoft Vig i fredningsområdets østlige del, samt om at fredningen ikke skal være til hinder for almindelig vedligeholdelse, herunder udførelse af befæstelser på disse landeveje.

Fra Fredningsstyrelsens side blev fredningen med forbehold med hensyn til udfærdigelse af plejeplanen anbefalet, men dog således at Fredningsstyrelsen forbeholdt sig sin stilling med hensyn til arkæologiske problemer i området, idet en detaljeret gennemgang af fortidsminder endnu ikke var foretaget.

Fra lodsejers side blev der navnlig protesteret mod fredningens omfang, idet man fandt det unødvendigt, at egentlige landbrugsarealer blev medtaget under fredningen.

I øvrigt gjorde lodsejerne gældende, at de foreslåede fredningsbestemmelser var for vidtgående, navnlig fordi der ved bestemmelserne påstås en større regulering af den almindelige landbrugsdrift end nødvendigt, og fordi de foreslåede rydninger og reguleringer af beplantning må anses for mere vidtgående end rimeligt og nødvendigt af hensyn til fredningens formål.

Herudover blev der af de enkelte lodsejere i et vist omfang protesteret mod de foreslåede parkeringspladser og mod stianlægget, navnlig hvor de foreslåede stier ikke fulgte mark- eller skovskel. Fra enkelte lodsejeres side er der protesteret mod, at stierne føres tæt op af eksisterende bebyggelser.

Endelig har en række lodsejere såvel under møder og besigtigelser som ved særskilte henvendelser til nævnet fremsat individuelle ønsker stridende mod de i fredningspåstanden indeholdte bestemmelser.

Sagen blev af nævnet udsat, dels med henblik på udarbejdelse af den plejeplan, som efter fredningspåstanden skulle være gældende med hensyn til den fremtidige pleje af arealerne, dels for at amtsfredningskontoret og Århus amtskommunes tekniske udvalg kunne tage stilling til de fremsatte individu-

elle ønsker, og for at fredningsstyrelsen kunne fremkomme med nærmere indstilling vedrørende de i området værende fortidsminder.

Der har herefter været ført omfattende drøftelser mellem Århus amtskommune og Miljøministeriet, såvel Skov- som Fredningsstyrelsen og mellem de nævnte styrelser indbyrdes. På baggrund af disse drøftelser og efter yderligere rekognoscering i området har amtsfredningskontoret derpå udarbejdet en plejeplan for Mols Bjerge, omfattende de plejeforanstaltninger, som efter amtsrådets opfattelse skal foretages i de enkelte dele af Mols Bjerge, såvel de af nærværende sag omfattede arealer og Stabelhøje-området, som de arealer i Mols Bjerges sydlige del, for hvilke fredningssag nu er rejst.

Plejeplanen er fremsendt til fredningsnævnet den 28. august 1980.

I fremsendelsesskrivelsen har amtsrådet yderligere nedlagt tillægspåstand til den oprindelige påstand af følgende indhold:

1) Sommerhusene på matr. nr.ene 12 i, 12 l Agri (lb.nr. 29 og 28) og matr. nr. 13 h smsts. (lb.nr. 30) fjernes senest ved ejerskifte, eller når den nuværende ejer og/eller ægtefælle ikke længere kan benytte husene.
2) Der indrømmes forkøbsret for amtsrådet, der af amtsrådet kan overlades til anden offentlig myndighed, til matr.nr.ene 7 e, 12 e, 12 i, 12 l, 13 f og 13 h Agri by, (lb.nr.ene 27, 1A, 29, 28 og 30) samt den sydligste del af matr. nr. 4 a Basballe by (lb.nr. 31), alle beliggende omkring Agri Bavnehøj.

Påstanden er, for så vidt angår fjernelse af husene, begrundet i ønsket om en total frilæggelse, herunder også for slørende beplantning, af de centralt beliggende arealer omkring udsigtspunktet Agri Bavnehøj, og påstanden om forkøbsret i ønsket om mulighed for at gennemføre frilægning i et hurtigere tempo, end det er forudsat i plejeplanen.

Yderligere har amtsrådet nedlagt påstand om flytning af en projekteret parkeringsplads for personbiler i nærheden af Agri Bavnehøj fra matr.nr.ene 12 i, 12 l til matr. nr. 13 f, 13 h Agri by, ligesom der er fremsat ændringspåstand vedrørende udlæg af stier.

Plejeplanen, som efter sit formål skal danne grundlag

for den pleje, som skal foretages af arealerne i overensstemmelse med fredningspåstanden, indeholder i kap. 1 dels en indledende beskrivelse af plejeplanens formål, i kap. 2 en beskrivelse af vegetationen i området og i kap. 3 en gennemgang af de forskellige plejemetoder, som kan komme på tale med henblik på opnåelse af plejeplanens formål.

I kap. 4, som med visse ændringer er gengivet nedenfor under punkt 16, indeholdes en opdeling af arealerne i forskellige arealklasser, og det anføres for hver enkelt arealklasse, hvilken brug arealerne fremtidig må have, og hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes med henblik på pleje af arealerne, herunder i hvilket omfang der ønskes en fuldstændig afdrift af eksisterende bevoksning indenfor nærmere angivne frister.

Endelig foretages i plejeplanens kap. 5 en opdeling af fredningsområderne i delområder, idet der for hvert enkelt område angives, hvilke af de fornævnte plejeforanstaltninger, der nærmere kan komme på tale til opnåelse af fredningens og plejeplanens formål.

De i plejeplanens kap. 4 sammenholdt med kap. 5 påståede totalrydninger er indskrænket i forhold til det ved fredningssagens rejsning påståede, navnlig ved at rydningsønskerne langs Kirkestien (matr. nr. 1 d m.fl. Agri by) er begrænset til arealet mellem vejen og overkanten af de skrænter, som forløber langs denne. Det samlede areal for de arealer, der påstås totalt ryddet er herved i forhold til den oprindelige påstand reduceret fra ca. 96 ha til ca. 86 ha.

Plejeplanen er ved skrivelse af 7. maj 1981 fra Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, godkendt af styrelsen som en rammebestemmelse, således som nærmere anført nedenfor vedrørende de om plejeplanen førte forhandlinger.

Efter tillægspåstandens nedlæggelse har Århus amtskommune ved frivillig overenskomst med ejeren erhvervet ejendommen lb.nr. 27 - matr.nr. 7 e Agri by, hvorefter spørgsmålet om forkøbsret til denne ejendom er bortfaldet.

Nævnet har i foråret 1981, til dels efter ejernes begæring, optaget spørgsmålet om fjernelse af de tre sommerhuse til særskilt forhandling, blandt andet med henblik på en afklaring af spørgsmålet om, hvorvidt ejerne kunne overveje en frivillig afståelse af ejendommene til det offentlige, eventuelt kombineret med et livsvarigt lejemål. Ingen af ejerne var

for tiden interesseret i en sådan løsning, og ejerne protesterede i øvrigt i det hele mod fjernelsespåstanden.

I skrivelse af 11. juni 1981 har Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, taget stilling til de af lodsejerne rejste individuelle ønsker set i forhold til fredningspåstanden, medens Århus amtskommune, amtsarkitektkontoret, i skrivelse af 18. september 1981 har oplyst, i hvilket omfang der kan forventes tilladelser efter loven om by- og landzoner.

Erklæringerne er i genpart tilstillet de pågældende lodsejere.

Endelig har Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Fortidsmindeforvaltningen, kontoret i Jylland, i en skrivelse af 6. juli 1978 rejst spørgsmål om fredning af ikke tidligere fredede fortidsminder og en række spørgsmål i forbindelse med tidligere registrerede fortidsminders placering og omgivelser.

Efter yderligere drøftelser i nævnet er sagen herefter behandlet i afsluttende møde med lodsejerne den 8. november 1981, navnlig med henblik på en drøftelse af plejeplanen og de nedlagte tillægspåstande.

I mødet deltog repræsentanter for Århus amtsråd, samt amtskommunens amtsfredningskontor og amtsarkitektkontor, foruden repræsentanter for Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, Ebeltoft kommune, Naturfredningsrådet, Miljøministeriet, Skovstyrelsen, Fussingø Skovdistrikt og Det danske Hedeselskab; de sidste to også som lodsejere i området.

De på mødet fremkomne udtalelser er i det væsentlige refereret i det følgende.

Efter forhandlingerne blev selve fredningsspørgsmålet optaget til afgørelse, idet nævnet efter udtrykkelig anmodning fra en række lodsejere tilkendegav, at fredningsafgørelsens endelige indhold tillige med kort og arealudregninger ville blive tilsendt lodsejerne forud for forhandlinger om erstatningsspørgsmålene.

Efter det afsluttende møde har nævnet haft supplerende drøftelser med enkelte lodsejere blandt andet om spørgsmål i forbindelse med de i fredningsområdet værende fortidsminder.

Yderligere har nævnet sammen med repræsentanter for Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, foretaget en række interne supplerende besigtigelser i området blandt andet med henblik på en konstatering af, i hvilket omfang der måtte være sket ændringer i de enkelte arealgruppers brug og beplantning i forhold til tidspunktet for de undersøgelser, der har ligget til grund for udfærdigelsen af det til plejeplanen knyttede plejekort.

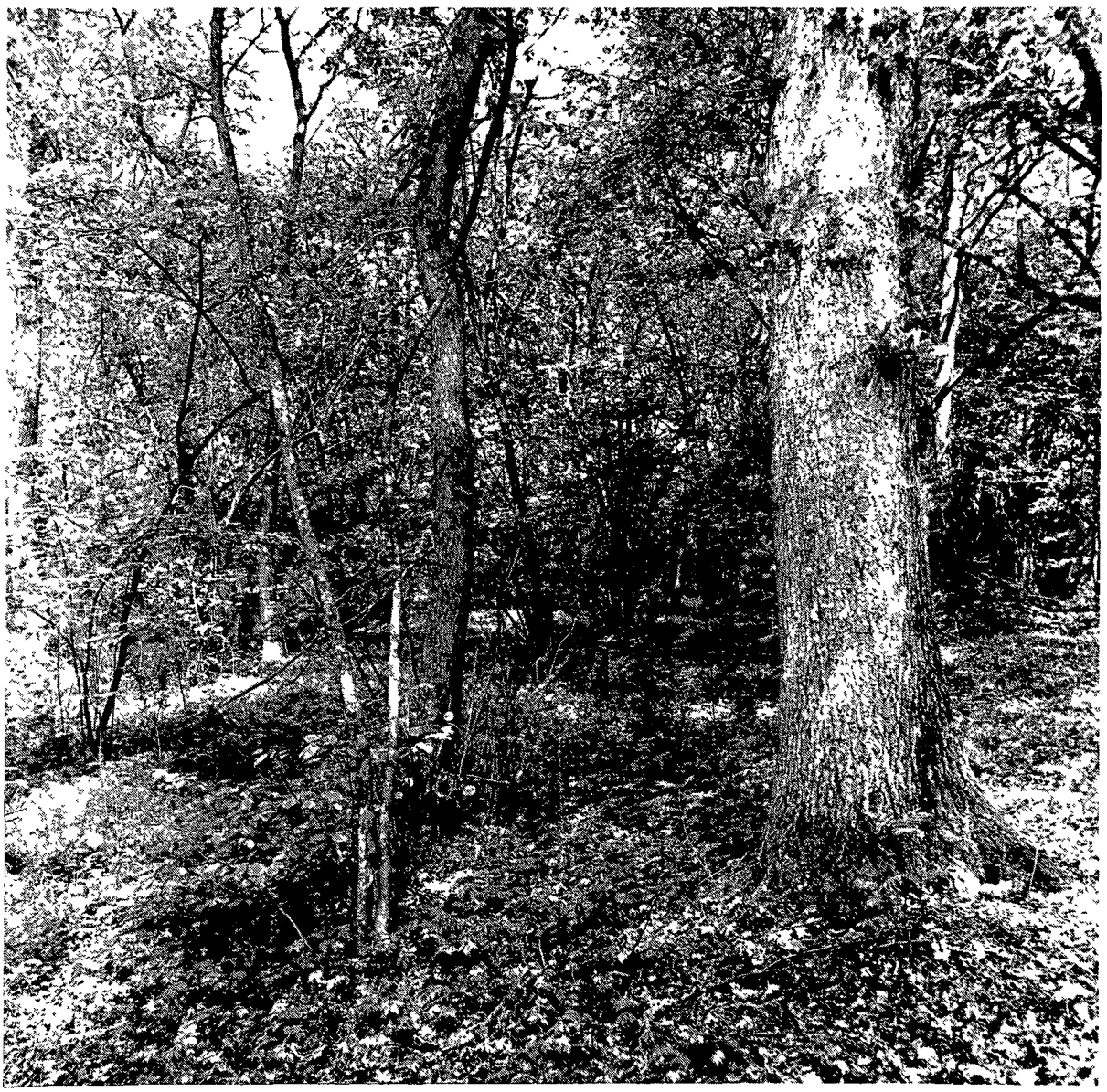

VII: FREDNINGSNÆVNETS VEDTAGELSER.

Efter nævnets eenstemmige opfattelse frembyder arealerne i Mols Bjerge området så enestående værdier såvel i landskabelig som kulturhistorisk, videnskabelig, undervisningsmæssig og rekreativ henseende, at samtlige kriterier for en fredning af arealerne i naturfredningslovens § 1 om lovens formål må anses som opfyldte. Det må som følge heraf efter nævnets opfattelse være en selvfølge, at arealerne i hvert fald i vidt omfang skal underkastes fredning.

A: VEDRØRENDE FREDNINGENS FORMÅL:

Nævnet kan i det hele tiltræde det af Århus amtskommune og Fredningsstyrelsen om fredningens formål under sagen anførte, således som formålet er gengivet nedenfor.

B: VEDRØRENDE FREDNINGENS UDSTRÆKNING:

Det er fra lodsejernes side navnlig gjort gældende, at det areal, som fredes, i forhold til påstanden bør begrænses, især ved, at egentlige landbrugsarealer i vidt omfang udgår af fredningen, og ved, at der omkring landbrugsejendomme udtages arealer af et sådant omfang, at udvidelse af eksisterende landbrugsbyggeri i det hele skal være tilladt uden fredningsnævnets godkendelse.

Dette synspunkt er støttet af Ebeltoft kommune, som har gjort gældende, at følgende arealer bør udtages af fredningen:

I den nordlige del et ca. 125 ha stort areal, omfattende dels egentlige landbrugsarealer, dels området omkring den bymæssige bebyggelse i Basballe by.

I den vestlige del et areal på ca. 80 ha, omfattende dels yderligere arealer i tilslutning til den bymæssige bebyggelse i Agri by, dels egentlige landbrugsarealer vest og sydvest for Agri by.

Under en af nævnet foretaget, foreløbig drøftelse af sagen, stod det nævnet klart, at fredningen ikke ville blive vedtaget gennemført i dens fulde omfang. Af hensyn til de lodsejere, for hvis vedkommende det på daværende tidspunkt stod klart, at nævnet ikke arealmæssigt ville følge fredningspåstanden, traf nævnet herefter den 31. juli 1981 en delafgørelse

vedrørende fredningens geografiske udstrækning.

Ifølge denne afgørelse skulle følgende områder udgå af fredningen:

1) Arealer i den nordlige del af fredningsområdet:
   a) de nordligst beliggende arealer, omfattende dels et område omkring den egentlige bymæssige bebyggelse i Basballe by, dels et nord for dette område beliggende areal, vist på det vedlagte fredningskort (kortbilag 1),
   b) to mindre arealer op mod Basballe by, dele af lb.nr. 57 - matr. nr. 6 b (nu 7 c) Essendrup, og lb.nr. 58 - matr. nr. 5 d smsts.
2) Yderligere arealer omkring landsbyen Agri, hvis centrale dele i forvejen var undtaget fra fredningen.
3) To mindre arealer, beliggende på fredningsområdets vestgrænse, dele af lb.nr. 1B - matr. nr. 4 a Agri by, Agri, og lb. nr. 14 - matr.nr. 1 e smsts.

For så vidt angår de nordligst beliggende på fredningskortet viste områder nord for Basballe by, har fredningsnævnet lagt vægt på, at arealerne er beliggende i fredningsområdets yderkant, og at de ikke frembyder tilnærmelsesvis samme værdier i naturfredningsmæssig henseende som de centrale områder og de i øvrigt udenfor disse beliggende, af fredningspåstanden omfattede arealer.

Det har yderligere været nævnets opfattelse, at et på arealerne beliggende jordfast fortidsminde "Grøftbjerg", 2317.2, er tilstrækkeligt sikret gennem bestemmelserne i naturfredningslovens § 48 sammenholdt med § 53, og at bestemmelserne i by- og landzoneloven og råstofloven giver tilstrækkelig beskyttelse mod uønsket bebyggelse og uønsket grusgravning i området.

Endelig har nævnet ikke ment, at hensynet til i videnskabeligt øjemed at skabe adgang til en i området værende mergelgrav i sig selv har kunnet begrunde fredning af området.

På denne baggrund har nævnet ikke fundet, at der, sålænge der ikke tillige er tale om fredning af arealer, beliggende nord og øst for dette område, er tilstrækkeligt grundlag for fredning af disse arealer.

For så vidt angår de under 1)a og 2) nævnte arealer omkring henholdsvis Basballe og Agri byer, er nævnets afgørelse begrundet i et rimeligt ønske fra lodsejerne om med respekt af by- og landzonelovens bestemmelser at kunne iværksætte bebyggelse i de to bymæssige områder, uden at nævnets tilladel-

se er fornøden.

For så vidt angår de under 1)b og 3) nævnte arealer, er afgørelsen begrundet i ønsker fra de pågældende lodsejere om konkret bebyggelse, idet nævnet har fundet det uden betydning for fredningssagen som helhed, om disse arealer medtages.

Delafgørelsen var, efter at nævnet havde forelagt spørgsmålet for Århus amtsråd som sagsrejser, på forhånd tiltrådt af amtsrådet.

Afgørelsen er, for så vidt angår det på kortet viste areal nord for Basballe by, af Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, indanket for Overfredningsnævnet med påstand om, at arealerne medtages under fredningen. I øvrigt er afgørelsen upåanket. Afgørelsen er herefter endelig bortset fra det nordligste på kortet viste areal.

Det bemærkes, at Ebeltoft kommune ved sin tiltrædelse af afgørelsen har forbeholdt sig under Overfredningsnævnets behandling af fredningssagen at påstå yderligere arealer udtaget af fredningen i overensstemmelse med den af kommunen nedlagte påstand.

Under nævnets endelige votering i sagen har der været enighed om, at de af fredningspåstanden omfattede, ikke i delafgørelsen nævnte områder frembyder sådanne værdier i naturfredningsmæssig henseende, at yderligere indskrænkning af fredningsområdet ikke bør finde sted, og nævnet har derfor vedtaget at gennemføre fredningen af de resterende arealer i det fulde påståede omfang, således som vist på fredningskortet.

I forhold til den oprindelige fredningspåstand er det fredede areal reduceret med ca. 60 ha, i det hele beliggende udenfor eksisterende fredninger. Af de udgåede arealer er ca. 1,5 ha omfattet af naturfredningslovens højbeskyttelseslinie.

C: VEDRØRENDE FREDNINGENS INDHOLD:

Nævnet har under udarbejdelse af fredningsservitutten fundet det mest hensigtsmæssigt under de generelle fredningsbestemmelser at medtage samtlige bestemmelser, som skal sikre gennemførelsen af fredningens generelle formål, herunder bestemmelser om rydning af bevoksning og landskabspleje i øvrigt samt etablering af stier, opholdsarealer m.v., hvilke bestemmelser i fredningspåstanden helt eller delvist er optaget under "Særbestemmelser i øvrigt".

Særbestemmelserne er herefter begrænset til de bestemmelser, som alene vedrører forkøbsret til visse arealer, og bestemmelser, som i øvrigt er knyttet til enkelte ejendommes brug og benyttelse, herunder særlige bestemmelser vedrørende fortidsminder i området, samt bestemmelser om ophævelse af ældre fredninger.

For så vidt angår de i fredningspåstanden almindeligt forekommende bestemmelser om forbud mod bebyggelse, beplantning og andre skæmmende foranstaltninger m.v. har nævnet i alt væsentligt vedtaget at følge den nedlagte påstand.

Nævnet har i forbindelse hermed efter den stedfundne besigtigelse af samtlige ejendomme i det område, som påstås fredet, lagt til grund, at de nuværende bebyggelser må anses som lovligt opførte i forhold til fredningslovgivningen, således som bebyggelserne forefandtes på tidspunkterne for fredningsnævnets besøg på de enkelte ejendomme, dog bortset fra et på ejendommen lb.nr. 79 - matr. nr. 38 l Agri by, søværts strandbeskyttelseslinien beliggende redskabs- og badehus, til hvis bibeholdelse der er meddelt særskilt dispensation fra strandbeskyttelseslinien og Ebeltoft Vig fredningen.

Foranstående gælder alene forholdet til fredningslovgivningen, og der er ikke fra nævnets side foretaget nogen undersøgelse af, om de enkelte ejendommes brug er lovlig i forhold til zonelovgivningen eller andre bestemmelser.

Vedrørende etablering af hovedstianlæg.

Nævnet er enig med amtsrådet i, at det i forbindelse med gennemførelse af fredningen må anses for nødvendigt, at der ud over, hvad der fremgår af naturfredningslovens §§ 54, 55 og 56, tillægges offentligheden adgang til ikke-motoriseret færdsel ad et nærmere fastlagt stinet, dog med visse begrænsninger med hensyn til ridning.

Det oprindeligt udarbejdede forslag er under sagens gang ændret, dels ved at stier forløbende over dyrkede arealer nu er flyttet således, at de forløber i markskel og skel mellem skovarealer og andre arealer, dels ved at en planlagt stiforbindelse til og over Stabelhøjene er opgivet, og dels ved at der er foreslået en ny stiforbindelse mod syd for at opnå forbindelse med de stianlæg, som vil blive påstået udlagt i forbindelse med fredningen af den sydlige del af Mols Bjerge.

Endelig er der på fredningskortet sket en korrektion af den i fredningsforslaget nævnte sti over lb.nr. 66 - matr. nr. 3 a Essendrup, idet den efter forholdene i marken rettelig løber over lb.nr. 93 - matr. nr. 2 a Essendrup.

Udover lodsejernes ønsker om at undgå stier, som går udenfor markskel og derved kan være til særlig gene for ejendommenes landbrugsmæssige udnyttelse, er der navnlig fremkommet følgende indsigelser.

Det danske Hedeselskab har som ejer af lb.nr. 88 - matr. nr. 15 c Agri by, fremsat ønske om at undgå en officielt udlagt stiforbindelse umiddelbart op til en beboelsesbygning på det nævnte matrikelnummer.

Statsskovvæsenet som ejer af lb.nr. 93 - bl.a. matr.nr. 38 f og 33 b Agri by, har med støtte fra Naturfredningsrådets repræsentant ønsket ændret forløb af udlagt sti langs Langemosen, hvor stien skal følge et eksisterende vejspor. Det er herved gjort gældende, at en for stor publikumstilstrømning, navnlig for så vidt angår ridende færdsel, kan medføre risiko for beskadigelser af Langemosen, ligesom der er risiko for, at publikum kan blive siddende fast i hængesækken.

Et bebudet konkret forslag til ændring af stiforløbet er dog ikke modtaget af nævnet.

I forbindelse med stiforløbet over Statsskovvæsenets arealer er der i øvrigt fra ejeren af lb.nr. 79 - matr. nr. 33 c m.fl. Agri by, protesteret mod, at stierne fører for tæt på bygningerne på den pågældende ejendom.

Idet det ændrede forslag har imødekommet lodsejernes vægtigste indsigelser overfor driftsmæssige gener, og idet forslaget efter nævnets opfattelse ikke går videre end, hvad der må anses for nødvendigt for at sikre offentligheden en rimelig adgang til færdsel i området, har nævnet besluttet at følge forslaget, således som det fremgår af fredningskortet.

I forhold til den endelige påstand er der dog sket følgende ændringer.

En påstået stiforbindelse fra lb.nr. 30 - matr. nr. 13 f Agri by, Agri, til Agri Bavnehøj udgår, efter at den på arealet projekterede parkeringsplads, jfr. nedenfor, er flyttet til lb.nr. 27 - matr. nr. 7 e smsts. Nævnet har fundet, at der herefter ikke er behov for yderligere stiforbindelser til Agri

Bavnehøj. end de oprindeligt foreslåede.

Stiforløbet i skellet mellem fornævnte matr. nr. 7 e Agri by og lb.nr. 28 - matr. nr. 12 l smsts. rykkes, så det i det hele forløber over matr. nr. 7 e, nu tilhørende Århus amtskommune.

Der udlægges fra Femmøller/Rønde vejen over lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by, yderligere en stiforbindelse i tilslutning til stiforbindelsen syd fra til udsigtspunktet Brunhøj.

I overensstemmelse med Hedeselskabets ønske er stiforløbet over lb.nr. 88 - matr. nr. 15 c Agri by, ændret, så stien her flyttes mod vest langs østsiden af dødishullet ad en der forløbende eksisterende skovvej.

En påstået kortere sti omkring en eksisterende parkeringsplads på lb.nr. 93 - matr. nr. 2 z Strandkjær, udgår.

Af hensyn til kreaturdriften på lb.nr. 93 - matr.nr. 2 a smsts., forlægges en påstået stiforbindelse fra skovstien på matr. nr. 2 z over matr. nr. 2 a mod øst ad et eksisterende spor.

Nævnet har derimod ikke fundet grundlag for i øvrigt at ændre stiforløbet over Statsskovvæsenets ejendomme, idet nævnet har lagt vægt bl.a. på, at den største risiko for beskadigelser af området omkring Langemosen efter det anførte hidrører fra ridende færdsel, og at der efter fredningsbestemmelserne er mulighed for regulering af ridningen, herunder forbud mod ridning ad visse stier i området.

Det bemærkes udtrykkeligt, at der ved udlægget af et hovedstianlæg og særlige opholdsarealer ikke sker nogen indskrænkning af offentlighedens rettigheder til færdsel og ophold i området efter reglerne i naturfredningslovens §§ 54, 55 og 56.

I det omfang, offentlighedens færdsel i og ophold på bestemte områder måtte medføre særlig slitage eller anden ødelæggelse, skal fredningsnævnet dog have ret til at afspærre områderne for færdsel og ophold.

Vedrørende særlige opholdsarealer.

Der er i nævnet enighed om, at der af hensyn til offentlighedens mulighed for på de højtbeliggende udsigtspunkter at kunne overskue fredningsområdet i overensstemmelse med

den nedlagte påstand bør gives offentligheden adgang til ophold på udsigtspunkterne Agri Bavnehøj (lb.nr. 1A - matr.nr. 12 e Agri by), beliggende i fredningsområdets centrale del og Brunhøj (lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by), beliggende i områdets nordlige del.

Vedrørende udlæg af parkeringspladser:

Der er nedlagt påstand om anlæg af parkeringsplads for busser og en plads for privatvogne i nærheden af Agri Bavnehøj, samt anlæg af 2 nye parkeringspladser for personvogne på lb.nr. 88 - matr. nr. 35 a Agri by, tilhørende Det danske Hedeselskab, og lb.nr. 93 - matr.nr. 38 f Agri by, tilhørende Miljøministeriet, Skovstyrelsen.

Herudover påstås der tillagt offentligheden adgang til parkering med privatvogne på 2 Statsskovvæsenet tilhørende parkeringspladser, beliggende på lb.nr. 93 - h.h.v. matr. nr. 2 z Strandkær, beliggende i områdets centrale del og matr. nr. 2 a Strandkær, beliggende ved Ebeltoft Vig, ligesom der påstås offentligheden tillagt adgang til parkering med såvel busser som privatvogne på eksisterende parkeringsplads på lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by, Agri, beliggende ud til landevejen Femmøller/Rønde i nærheden af udsigtspunktet Brunhøj.

Det er nævnets opfattelse, at det til gennemførelse af fredningens formål er nødvendigt, at der i et passende omfang indenfor fredningsområdet udlægges parkeringsarealer, hvorfra offentligheden til fods kan bevæge sig videre i terrænet.

Det er herunder navnlig fundet nødvendigt, at der ved adgangsvejene til udsigtspunkterne Agri Bavnehøj og Brunhøj af hensyn til publikums mulighed for at udnytte opholdsretten på disse punkter skabes parkeringsmulighed for såvel busser som private vogne.

Der er endvidere blandet nævnets medlemmer enighed om, at de parkeringsmuligheder, som skønnes nødvendige, uanset arealernes tilhørsforhold og uanset om parkering rent faktisk tolereres i dag, bør sikres gennem den tinglyste fredningsservitut.

Vedrørende området omkring Agri Bavnehøj:

Busholdepladsen er foreslået placeret på ejendommen lb.nr. 12A - matr. nr. 15 a Agri by, Agri. Ejeren har protesteret, idet han har gjort gældende, at en busholdeplads vil væ-

re til stor gene for ejendommens drift. Han har i denne forbindelse foreslået pladsen flyttet til ejendommen lb.nr. 30 - matr. nr. 13 f smsts., hvor den vil være mere skjult.

Idet en parkeringsplads for busser af hensyn til dens formål må ligge i nær tilslutning til eksisterende adgangsveje til højen, og idet det af hensyn til de planeringsarbejder, som vil være nødvendige, ikke vil være muligt indenfor en passende afstand fra adgangsvejene at finde andet egnet areal, har nævnet vedtaget at følge den nedlagte påstand, også selv om busserne her vil blive synlige i landskabet.

Parkeringspladsen for privatbiler er som nævnt oprindeligt foreslået anbragt på ejendommen lb.nr. 28 - matr. nr. 12 l Agri by, Agri, og lb.nr. 29 - matr. nr. 12 i Agri by, Agri, men senere påstået flyttet til lb.nr. 30 - matr. nr. 13 f smsts.

Lodsejerne har protesteret, idet ejeren af matr. nr. 13 f navnlig har gjort gældende, at det offentlige, hvor der, som i det foreliggende tilfælde, gives mulighed herfor, efter gældende retspraksis må være henvist til ved anlæg af parkeringspladser og andre offentlige faciliteter at benytte offentlige arealer i det omfang særlige hensyn ikke taler herimod.

Den af Århus amtskommune efter tillægspåstandens nedlæggelse erhvervede ejendom lb.nr. 27 - matr. nr. 7 e Agri by, Agri, er beliggende umiddelbart vest for matr. nr. 12 l, alene adskilt fra denne af en af hovedstierne til Agri Bavnehøj og i en afstand af ca. 300 m fra matr. nr. 13 f.

Det må efter det for nævnet oplyste lægges til grund, at anlæg af en parkeringsplads på matr. nr. 7 e ikke vil være hverken væsentligt vanskeligere eller væsentligt bekosteligere end på matr. nr. 12 l, 12 i eller matr. nr. 13 f, og det vil efter nævnets opfattelse være muligt ved en lav beplantning at skjule de parkerede biler mod indsigt udefra uden tilsidesættelse af hensynet til en frilæggelse af arealerne omkring Agri Bavnehøj.

Det fra lodsejerside anførte taler efter nævnets opfattelse med afgørende vægt mod anlæg af parkeringspladser på de nævnte private arealer. Hertil kommer yderligere, for så vidt angår matr. nr. 13 f, at en parkeringsplads her vil være mere synlig fra Agri Bavnehøj end en parkeringsplads på matr. nr. 7 e, at valget af matr. nr. 13 f vil medføre udgift til en ekstra stiforbindelse til Agri Bavnehøj, og at det, hvis en par-

keringsplads for privatvogne ikke, som det vil være tilfældet på matr. nr. 7 e, anlægges i umiddelbar nærhed af en busholde-plads, må befrygtes, at busholdepladsen anvendes til privat parkering, hvorved formålet med dens anlæggelse vil være spildt.

Den påståede parkeringsplads vil herefter være at etablere på matr. nr. 7 e Agri.

Vedrørende de øvrige parkeringspladser.

Det er for så vidt angår lb.nr. 88 - matr. nr. 35 a Agri by, fra Hedeselskabets side anført, at man ikke har indvendinger imod at afgive arealer til nødvendige vigepladser, men at man må være betænkelig ved egentlige parkeringspladser i fredningsområdets centrale dele, da der herved vil ske et uforholdsmæssigt stort slid på arealerne omkring parkeringspladserne.

Fussingø Skovdistrikt har fundet det mere hensigtsmæssigt, at parkeringspladsen på lb.nr. 93 - matr. nr. 2 z Agri by, flyttes til et areal umiddelbart nord for vejen fra Agri til Strandkær og placeres i "lommer" i den her værende bevoksning, som i øvrigt efter plejeplanen skal være ryddet inden 1993.

Samtidig har skovdistriktet foreslået, at den påståede parkeringsplads på matr. nr. 35 a Agri by opgives.

Det er nævnets skøn, at de foreslåede udlæg af parkeringspladser, nye som allerede eksisterende, ikke går ud over, hvad der må antages for nødvendigt for at dække det rimelige behov.

Nævnet kan heroverfor ikke tillægge Hedeselskabets indvending afgørende vægt, ligesom nævnet af hensyn til arealets rydning ikke kan godkende den foreslåede flytning af parkeringspladsen på matr. nr. 2 z Agri by, eller opgivelse af parkeringspladsen på matr. nr. 35 a smsts.

Påstanden vedrørende parkeringspladser tages herefter i det hele til følge med den foran nævnte ændring for så vidt angår pladsen for privatbiler ved Agri Bavnehøj.

Vedrørende landskabspleje (plejeplanen).

Der har under de afsluttende forhandlinger været enighed mellem Århus amtskommune som sagsrejser og Miljøministeriet om plejeplanens indhold. Der har endvidere været enighed om, at der i fredningsafgørelsen skal optages bestemmelser om plejeplanen indeholdende nærmere angivelse af plejeplanens for-

mål, således som også sket, jfr. nedenfor, dog at fredningsnævnet har fundet det mest hensigtsmæssigt, at disse bestemmelser optages i forbindelse med selve fredningens formål.

Der har ligeledes været enighed om, at der, som også nærmere anført, jfr. de generelle fredningsbestemmelser punkt 16, skal ske en gensidig konsultation med hensyn til de plejeforanstaltninger, som i de enkelte år agtes foretaget på arealer tilhørende henholdsvis private lodsejere, herunder Det danske Hedeselskab samt amtsrådet og arealer tilhørende Miljøministeriet.

Herudover er der efter amtsrådets endelige stillingtagen til sagen af amtskommunen nedlagt påstand om, at plejeplanens kap. 4 og, i det omfang det er muligt, tillige kap. 5 optages som en del af fredningsservitutten med bindende virkning for de enkelte ejendomme. Amtskommunen har herved navnlig henvist til, at der kun gennem en sådan formulering kan skabes klare retningslinier overfor lodsejerne for, hvilke bånd de i følge fredningen skal tåle, og hvilke foranstaltninger der af amtskommunen som foreslået plejemyndighed kan kræves foretaget på arealerne.

Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, har, i overensstemmelse med det i forbindelse med godkendelsen af plejeplanen udtrykte, protesteret mod, at plejeplanen optages som en egentlig del af fredningsservitutten og nedlagt påstand om, at der i afgørelsen alene optages en bestemmelse af følgende indhold:

"Med henblik på at realisere det i ..... beskrevne formål lægges den af Århus amtsråd for området udarbejdede plejeplan til grund som retningsgivende for såvel fredningsmyndighedernes som statsskovdistriktets udførelse af plejearbejdet på det af plejeplanen omfattede område."

Det er fra Fredningsstyrelsens side i denne forbindelse gjort gældende, at det ikke vil være hensigtsmæssigt at tillægge plejeplanen samme retskraft som fredningsbestemmelser i almindelighed med den virkning, at plejeplanens bestemmelser i deres helhed skal respekteres uanset de udviklinger, der finder sted i området. De implicerede myndigheder vil, efter de forhandlinger, som har fundet sted forud for plejeplanens vedtagelse og godkendelse fra Miljøministeriets side, have forpligtet sig til at følge plejeplanen i dens principper. Der må

imidlertid , for at der kan opnås tilstrækkelig smidighed i plejeplanens gennemførelse, være mulighed for at foretage mindre justeringer i arealanvendelser og mindre reguleringer af plejen både af hensyn til bevillingsmæssige problemer og af hensyn til muligheden for at kunne gennemføre en så smidig administration af plejen som muligt.

Fra de private lodsejeres side er det ud over en fastholdt almindelig modstand mod tvangsmæssige rydninger og plejeforanstaltninger, i hvert fald i det foreslåede (reducerede) omfang, navnlig gjort gældende, at en fortsat tilplantning af arealerne er den eneste økonomisk forsvarlige udnyttelse af disse.

De har yderligere henvist til, at beplantningerne er af stor læmæssig betydning, og at man, hvis de fjernes, må befrygte større sandflugt i området, ligesom beplantningerne har stor vildtbiologisk betydning.

Naturfredningsrådet har heroverfor gjort gældende, at de foreslåede rydninger er uden betydning for erosion og sandflugt.

Fra en enkelt lodsejer blev det herudover gjort gældende, at en juletræskultur, eventuelt med en fastsat maksimal højde, måtte kunne tillades på en væsentlig del af de arealer, der påstås ryddet, uden at tilsidesætte hensynet til en frilæggelse af landskabets konturer.

Endelig har den pågældende henvist til, at beplantningerne indgår som en væsentlig del af den driftsform, som gennem årene har fundet sted i området, og at man ved at imødekomme rydningsønskerne i det påståede omfang vil ødelægge et værdifuldt lokalt kulturmiljø, skabt gennem generationer.

Det danske Hedeselskab har som lodsejer ligeledes gjort gældende, at rydningsønskerne er for vidtgående, ligesom rydningsfristerne bør udskydes. Endelig finder Hedeselskabet påstanden om løvtræsbinding for nogle arealer særlig byrdefuld.

For det tilfælde, at plejeplanen gennemføres ved fredningen, har de private lodsejere anført, at det må være en absolut forudsætning, at plejeplanen får samme virkning for samtlige arealer i området, såvel privatejede arealer, herunder Hedeselskabets arealer, som arealer tilhørende det offentlige (Miljøministeret og amtsrådet).

Dette synspunkt er kraftigt støttet fra Ebeltoft kommunes side.

Der er endvidere fra samtlige lodsejeres side, bortset fra Miljøministeriet, gjort gældende, at plejeplanen i videst muligt omfang bør optages som en del af den egentlige fredningsafgørelse, således at det klart fremgår, hvilke bånd der ved fredningen pålægges de enkelte ejendomme.

For så vidt angår den faktiske udførelse af eventuelle plejeforanstaltninger, har Det danske Hedeselskab fremsat ønske om, at det for Hedeselskabets egne arealer og eventuelt tillige private skovarealer, som står under Hedeselskabets tilsyn, bestemmes, at Hedeselskabet skal være berettiget til efter plejemyndighedens anvisning at foretage de nødvendige plejeforanstaltninger mod refusion af de hermed forbundne udgifter.

Der er blandt fredningsnævnets medlemmer enighed om, at det af hensyn til gennemførelsen af fredningens formål er nødvendigt, at væsentlige dele af områderne underkastes en egentlig, for visse dele af området vidtgående, landskabspleje hovedsagelig for at sikre, at landskabets nuværende karakter kan bibeholdes, men i et vist omfang tillige for at genskabe en tidligere tilstand i området, så områdets oprindelige karakter træder tydeligere frem, end det nu er tilfældet.

Der er endvidere enighed om i princippet at følge den i plejeplanens kap. 4 foretagne opdeling af fredningsområdet i forskellige arealkategorier, for hvilke der er fastsat varierende bestemmelser om arealernes anvendelse og den pleje, de skal være underkastet.

Da det under en af nævnet foretaget afsluttende intern besigtigelse er konstateret, at forholdene i området i den tid, der er forløbet fra den rekognoscering, der danner grundlag for plejeplanens udfærdigelse, i ikke uvæsentlig grad er forandret, har nævnet imidlertid fundet det nødvendigt for en del af de af fredningen omfattede arealer at foretage en omklassificering, således at de henføres til behandling efter reglerne for andre arealkategorier end dem, de oprindelig var tænkt placeret under.

Nævnet har navnlig konstateret,

1) at en del arealer, som var udlagt til vedvarende græs i eller uden omdrift, i dag dyrkes som egentlige landbrugsarealer,
2) at en række arealer, som ligeledes i plejeplanen er udlagt til græsningsarealer, i dag fremtræder som kratbevoksede,

tildels ved selvsåning, i en sådan grad, at det fremfor blot at lade arealerne være underkastet den almindelige bestemmelse om fjernelse af selvsåning findes mere hensigtsmæssigt at lade disse arealer overgå til en mere varieret pleje efter plejeplanens kap. 4, pkt. 9.

Arealopdelingen i plejeplanen er ændret i overensstemmelse hermed.

Herudover er der af nævnet, udover mindre justeringer i plejeplanens arealopdeling, navnlig foretaget følgende ændringer:

3) Efter aftale mellem Molslaboratoriet og Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, er størstedelen af Molslaboratoriets arealer, lb.nr. 68 - matr. nr. 1 a m.fl. Strandkær by, overgået til varieret pleje efter plejeplanens kap. 4, pkt. 9.
4) Omkring Langemosen har nævnet af hensyn til områdets særlige karakter fundet det mere hensigtsmæssigt, at et areal, som skulle være underkastet bestemmelserne i plejeplanens kap. 4, pkt. 5, om løvtræsbinding, overgår til varieret pleje efter plejeplanens kap. 4, pkt. 9.
5) I konsekvens af fredningsnævnets tilladelse til bibeholdelse af sommerhusene på lb.nr.ene 28, 29 og 30, matr. nr.e 12 l, 12 i og 13 h Agri by, Agri, er pligten til totalrydning af beplantning på disse matrikelnumre udskudt, indtil Århus amtskommune måtte udnytte sin forkøbsret til ejendommene eller på anden måde erhverve disse.
6) En række mindre beplantninger, hvis bibeholdelse efter nævnets vurdering på grundlag af en gennemgang af forholdene i marken findes ubetænkelig, er tilladt bibeholdt, skønt de efter plejeplanens kap. 4, pkt. 8, var underkastet rydningspligt.
7) En mindre kratbeplantning omkring Jullinghøje (lb.nr. 38 - matr.nr. 6 e Basballe by), som efter plejeplanens kap. 4, pkt. 9, skulle være underkastet individuel pleje, er blevet pålagt rydningspligt, idet de plejeforanstaltninger, som må anses for nødvendige, er så vidtgående, at de nærmer sig en totalrydning af arealet. Tilsvarende gælder for mindre nåletræsbeplantning på lb.nr. 52 - matr. nr. 1 a Essendrup by, idet bibeholdelsen af denne beplantning, som den fremtræder i dag, må forekomme yderst betænkelig.
8) Efter at lb.nr. 1A - matr. nr. 12 e Agri by, som nedenfor

bestemt, ved ekspropriation overgår til Århus amtskommune, er toppen af Agri Bavnehøj overgået til permanent græsplejе efter plejeplanens kap. 4, pkt. 3 og 4.

Den ændrede klassificering af arealerne fremgår af de endelig vedtagne generelle fredningsbestemmelser punkt 16, sammenholdt med det vedlagte plejekort (kortbilag 2).

Den begrænsning af rydningspligten, som er sket ved fredningsnævnets vedtagelse, omfatter hovedsagelig privatejede arealer.

Det samlede areal, for hvilket der herefter er foreskrevet rydningspligt, udgør ialt ca. 71 ha. Heri er indbefattet et rydningsareal på ialt ca. 8,5 ha vedrørende lb.nr. 27 - matr. nr. 7 e Agri by, og lb.nr. 1A - matr.nr. 12 e smsts., som er overgået til amtskommunen, henholdsvis ved frivillig overdragelse og ved ekspropriation ifølge nærværende afgørelse.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt plejeplanen alene bør være en vejledende eller retningsgivende rammebestemmelse i tilknytning til fredningsafgørelsen, eller om planen helt eller delvis bør optages som en del af fredningsservitutten, finder nævnet, at det - som det også er gjort gældende under denne sag - i forbindelse med gennemførelsen af en fredningssag må være en altovervejende hovedregel, at de indskrænkninger, som ved fredningsafgørelsen pålægges de enkelte lodsejere i deres ejerråden, i det omfang det overhovedet er muligt, optages i den servitut, der ved en fredning pålægges de enkelte ejendomme. Denne fremgangsmåde, som efter nævnets opfattelse er i overensstemmelse med den hidtil fulgte praksis, er navnlig begrundet i hensynet til i videst muligt omfang at undgå, at der mellem fredningsmyndighederne og de af en fredning berørte lodsejere, offentlige som private, nuværende såvel som senere ejere af ejendommene, kan opstå tvivl om, hvilke bånd, der er pålagt de enkelte ejendomme, og i hvilket omfang der er givet de på fredningstidspunktet værende ejere erstatning herfor.

Undtagelse fra reglen bør efter nævnets opfattelse kun finde sted, hvor ganske afgørende hensyn taler herfor. Nævnet er herved opmærksom på, at bestemmelsen i naturfredningslovens § 18, stk. 4, må antages at give hjemmel til i hvert fald i et vist omfang at fastsætte mere løst udformede retningslinier

for udførelse af anlægs- og plejearbejder til virkeliggørelse af fredningens formål, men det er nævnets bestemte opfattelse, at denne bestemmelse bør anvendes med forsigtighed, og at den i hvert fald i videst muligt omfang bør begrænses til tilfælde, hvor der er tale om mindre indgribende foranstaltninger til gennemførelse af et i en fredningsafgørelse nærmere angivet formål.

Den foreliggende plejeplan indeholder bl.a. bestemmelser om fjernelse af sommerhuse og forkøbsret for det offentlige til visse arealer. Der er enighed om, at disse bestemmelser bør indføjes i fredningsservitutterne, jfr. også den af amtskommunen nedlagte tillægspåstand.

Herudover indeholder plejeplanen, bortset fra krav om totalrydning af visse arealer for bevoksning, for en overvejende del af det område, som påstås fredet, en række ikke i den oprindelige påstand nærmere angivne, omfattende indskrænkninger i brugen af de enkelte arealgrupper samt detaljerede regler for områdets pleje, herunder bl.a. en ikke tidligere påstået løvtræsbinding og vidtgående bestemmelser om adgang for det offentlige til, om fornødent af hensyn til fredningens formål, at lade visse arealer afgræsse. Disse bestemmelser tilsigter, som det også er gjort gældende fra lodsejerside, ikke blot en bevaring af fredningsområdet i dets nuværende tilstand, men på ikke uvæsentlige punkter en tilbageføring af området til en tidligere tilstand.

Nævnet finder alt i alt at måtte give lodsejerne medhold i, at en del af de i plejeplanen indeholdte bestemmelser er betydeligt mere vidtgående, end hvad der på forhånd umiddelbart ville kunne udledes af den oprindelige fredningspåstands punkt 5 sammenholdt med punkt 1 a, b og c i "Særbestemmelser i øvrigt".

Afvigelserne er endvidere efter nævnets skøn så omfattende, at der også må gives lodsejerne medhold i, at der herved er sket en ikke uvæsentlig skærpelse af fredningspåstanden, som yderligere medfører en betydelig forrykkelse af erstatningsgrundlaget i forhold til, hvad der ville være tilfældet efter den oprindelige påstand.

Nævnet må anse det for tvivlsomt, om de således skete udvidelser af fredningspåstanden med hjemmel i fredningslovens § 18, stk. 4, kan optages i afgørelsen blot som en mere løst

udformet rammebestemmelse. Også selv om en sådan ordning måtte være hjemlet, finder nævnet imidlertid, at afgørende hensyn til lodsejerne - ikke mindst på grund af sagens lange udsættelse, blandt andet med henblik på udarbejdelse af den ikke ved sagens rejsning foreliggende plejeplan - taler for at imødekomme lodsejernes ønske om, at plejeplanen i videst muligt omfang medtages som en del af fredningsservitutten.

Nævnet har herved ikke fundet, at hensynet til en smidighed i plejen med afgørende vægt taler herimod.

Nævnet har endvidere, ligeledes i overensstemmelse med de berørte lodsejeres påstand, eenstemmigt fundet, at plejeplanen bør have samme bindende virkning på privatejede arealer og arealer tilhørende det offentlige.

Nævnet har som begrundelse for dette standpunkt dels fundet, at det af hensyn til retsbevistheden må forekomme mindre rimeligt, at arealer, der tilhører private lodsejere, skulle være bundet af plejeplanen i dens fulde omfang samtidig med, at plejeplanens gennemførelse på arealer tilhørende det offentlige, eventuelt tillige Det danske Hedeselskab, i større eller mindre omfang skal bero på et skøn fra den til enhver tid værende ledelse af de pågældende offentlige institutioner, evt. tillige Hedeselskabet.

Dels og navnlig har nævnet lagt vægt på, at plejeplanen må anses som en helhed, og at en ordning, hvorefter visse enklaver i det samlede fredningsområde er undergivet plejeforanstaltninger efter et mere frit skøn end de øvrige områder, må antages at kunne medføre, at plejeplanen "gennemhulles" i en sådan grad, at dens intentioner ikke kan opnås i det omfang, det er forudsat ved planens udarbejdelse og af nævnet anset for nødvendigt, for at plejeplanen kan bidrage til en gennemførelse af fredningens formål.

Der er herved også taget hensyn til, at det offentlige i de senere år har opkøbt en del privatejede arealer i området, og at eventuelle yderligere opkøb, såfremt man accepterer en forskelsbehandling af private og offentligt ejede arealer, vil kunne inddrage flere arealer under en pleje efter et mere frit skøn.

Idet bestemmelserne i plejeplanens kap. 4, pkt. 1 - 8 og 10 indeholder bestemt angivne indskrænkninger i brugen af de deri nævnte områder og klart angiver forskrifter om arealer-

nes pleje, har nævnet i overensstemmelse med foranstående vedtaget, at disse bestemmelser optages i fredningsafgørelsen som en for samtlige lodsejere, offentlige som private, og for myndighederne bindende servitut. Dog er der i bestemmelsernes ordlyd foretaget mindre ændringer for at tydeliggøre de benyttelsesindskrænkninger og den pleje, de enkelte arealer skal være underkastet, udover hvad der fremgår af fredningens almindelige bestemmelser.

For så vidt angår de områder, som er nævnt i plejeplanens kap. 4, pkt. 9 og 11, er der efter plejeplanens indhold tale om en mere individuel pleje. Nævnet har fundet, at det af hensyn til formålet med denne pleje ikke vil være muligt detaljeret at angive, hvad der nærmere skal foretages indenfor de enkelte områder, både fordi de angivne plejeforanstaltninger er af mere vidtgående og meget varierende art, og fordi det af hensyn til muligheden for at opnå det tilsigtede resultat, efter nævnets opfattelse vil være nødvendigt, at der gives plejemyndigheden et vist frit skøn med hensyn til, hvilke foranstaltninger der i de enkelte tilfælde bør bringes i anvendelse.

På denne baggrund har nævnet vedtaget, at kap. 4, pkt. 9 og 11 alene bør optages i fredningsafgørelsen som en rammebestemmelse, som giver plejemyndigheden adgang til indenfor rammerne af plejeplanens kap. 5 at iværksætte/respektive kræve iværksat pleje af arealerne for at opnå evt. genskabe den ønskede naturtilstand.

Af hensyn til smidigheden i landskabsplejen skal visse mindre ændringer af plejeplanens kap. 5 kunne ske efter de nedenfor gengivne retningslinier.

Plejemyndigheden bør efter nævnets vedtagelse i det hele henlægges til Århus amtskommune, men den fysiske pleje foretages på de af Miljøministeriet ejede arealer ved dette ministeriums foranstaltning og for dettes regning.

Endelig har nævnet fundet, at tvistigheder vedrørende landskabsplejen, på samme måde som tvistigheder vedrørende fredningsafgørelser i øvrigt, i overensstemmelse med gældende praksis skal kunne indbringes for nævnet.

Der vil, efter nævnets vedtagelse, som den fremgår af de generelle bestemmelsers punkt 16, ikke være noget til hinder for, at de private lodsejere, som måtte foretrække dette,

for egen regning selv udfører de krævede plejeforanstaltninger, herunder at de lader foranstaltningerne udføre af Det danske Hedeselskab. Nævnet har dog af principielle grunde ikke ment at kunne imødekomme Hedeselskabets ønsker om adgang til mod refusion af udgifterne at udføre plejeforanstaltningerne, hverken på egne arealer, eller arealer, som Hedeselskabet fører tilsyn med.

Vedrørende fortidsminder i området.

Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, fortidsmindeforvaltningen, har i fornævnte skrivelse af 6. juli 1978 indledningsvis påpeget, at fortidsmindernes registreringsnumre er forkert angivet i sagens kortbilag, ligesom enkelte fortidsminder er unøjagtigt placeret på kortet.

Forholdene er, til dels efter besigtigelser i marken, berigtiget på det endelige fredningskort, såvel som i nærværende beskrivelse og den nedenstående endelige afgørelse.

Herudover har fortidsmindeforvaltningen rejst spørgsmål om istandsættelse af enkelte fortidsminder samt rydning af beplantning på og omkring fortidsminder i området.

Endelig er der rejst spørgsmål om fredning af yderligere 4 fortidsminder samt om friholdelse af mindre arealer omkring 2 fortidsminder (stendysser).

Spørgsmålet om istandsættelse af fortidsminderne er henvist til særskilt behandling i forbindelse med tilsynet med fortidsminder.

Spørgsmålet om fjernelse af beplantning er til dels løst gennem plejeplanen enten ved de heri indeholdte krav om rydning og/eller ved plejemyndighedens adgang til at fjerne selvsåning.

For en på lb.nr. 38 - matr. nr. 6 e Basballe by, foretaget ulovlig juletræsbeplantning ved gravhøjene 2317.5, 6 og 7 og en på lb.nr. 39 - matr.nr. 2 smsts. foretaget ulovlig juletræsbeplantning op mod gravhøjene 2317.3 og 19 er der ved særskilte afgørelser meddelt tidsbegrænsede dispensationer til den 1. januar 1987.

Fortidsmindeforvaltningen har herefter begrænset påstanden til rydning af en enkelt beplantning samt fredning af de 4 nævnte fortidsminder og udlægning af en beskyttelsesbræmme omkring 2 fortidsminder.

Påstanden er i det hele taget til følge som nedenfor under fredningens særbestemmelser anført.

Vedrørende fjernelse af eksisterende sommerhuse i området omkring Agri Bavnehøj.

Påstanden omfatter matr. nr. 12 e, 12 l samt matr.nr. 13 h, alle af Agri by, Agri.

Samtlige ejere har protesteret mod, at påstanden tages til følge, også under henvisning til, at husene er opført med fredningsnævnets godkendelse.

Vedrørende lb.nr. 28 - matr.nr. 12 l og lb. nr. 29 - matr. nr. 12 i, begge Agri by, af areal h.h.v. 0,79 ha og 0,913 ha.

Det fremgår af nævnets ældre akter, at nævnet i 1947 godkendte udstykningen af et areal på ialt ca. 17.000 m2 fra matr. nr. 12 e Agri by, hvorpå selve Agri Bavnehøj er beliggende.

Det blev under sagens behandling i nævnsmøde den 14. februar 1947 oplyst, at det var tanken på arealet at opføre 2 sommerhuse og foretage beplantning af arealerne, dels for at skaffe læ, og dels for at ejerne kunne bo uhindret i husene.

Den 25. august 1961 tillod nævnet opførelse af 2 hytter på arealet, idet det samtidig blev tilkendegivet, at der ikke kunne forventes tilladelse til opførelse af flere huse på ejendommen. Arealet var på daværende tidspunkt omfattet af skovbyggelinien, men der blev ikke i øvrigt stillet særlige vilkår for opførelsen.

Det hedder i nævnets forhandlingsprotokol for den 14. februar 1947 bl.a.:

"På det nuværende tidspunkt, da den store fredningssag endnu ikke har kunnet behandles, kan nævnet kun udtale, at det vil stræbe efter at få fremtidig bebyggelse under kontrol med hensyn til udseende og beliggenhed."

Ejerne af ejendommene har givet udtryk for, at der, såfremt nævnet tager fjernelsespåstanden til følge, fra ejernes side må forventes at blive fremsat krav om, at ejendommene straks overtages af det offenlige ved ekspropriation.

Vedrørende lb.nr. 30 - matr. nr. 13 f (og 13 h) Agri by.

Sommerhuset er beliggende på matr. nr. 13 h af areal 1,38 ha, men ejeren har for at have et passende areal omkring huset herudover erhvervet en hovedsagelig skovbevokset ejen-

dom, matr. nr. 13 f, af areal 9,37 ha, beliggende nord for matr. nr. 13 h, dog at en mindre lod af matr. nr. 13 f ligger syd for matr. nr. 13 h.

Det fremgår, at nævnet den 24. marts 195o efter anmodning fra arealets daværende ejer behandlede en sag om bebyggelse af et areal af matr. nr. 13 f (nu 13 h). Nævnet fandt, da den påtænkte bebyggelse ikke ville kunne ses fra Agri Bavnehøj, "der i øvrigt ikke er fredet", ikke anledning til at skride ind overfor byggeriet. Det hedder i øvrigt i nævnets udskrift bl.a.: "Bygherren lovede dog at bygge huset i træ og i dæmpede farver."

Efter at byggeriet i henhold til foranstående var påbegyndt, protesterede Statsministeriet ved skrivelse af 1. juni 1950 mod byggeriet, idet man anmodede nævnet om at standse dette, "da der arbejdes med planer for en mere omfattende fredning af de vigtigste arealer i Mols Bjerge, hvortil matr. nr. 13 f Agri by og sogn hører."

Under nævnets behandling af sagen protesterede ejeren mod standsningen af byggeriet, idet han påstod sig tilkendt erstatning på 10.000 kr. Yderligere påstod han sig, såfremt yderligere byggeri i området blev forbudt, tilkendt en erstatning på 20.000 kr.

Samtidig tilbød ejeren på ejendommen at lyse en nærmere angivet servitut angående byggeriets udførelse.

Ved nævnets kendelse af 11. juli 1950 modtog nævnet det fremsatte tilbud, medens sagen i øvrigt ikke blev fremmet.

Nævnet henviste i sin begrundelse til, at der efter nævnets skøn i forbindelse med fredning af arealer omkring Ebeltoft Vig og efter gennemførelsen af Haalen-fredningen i videst muligt omfang var sket en imødekommelse af almenhedens interesse i, at store arealer så vidt muligt skulle henligge i uberørt naturtilstand.

Det hedder endvidere bl.a., at nævnet havde opmærksomheden henledt på arealerne i Mols Bjerge, men at det efter gennemførelsen af de nævnte fredninger ville være tilstrækkeligt, at bebyggelse på Mols Bjerge kontrolleredes af nævnet og kun gennemførtes i overensstemmelse med servituttilbud fra ejeren.

Sagen blev indanket for Overfredningsnævnet, som ved kendelse af 1. november 1950, uden at tage stilling til det

daværende nævns holdning til yderligere fredninger i området, stadfæstede afgørelsen.

Ejeren af de to matr.nr.e har for det tilfælde fjernelsespåstanden tages til følge, nedlagt påstand om, at arealerne staks overtages af det offentlige ved ekspropriation.

Nævnet har indledningsvist fundet, at man må give ejerne medhold til, at der ved en imødekommelse af fjernelsespåstanden pålægges ejerne en så væsentlig begrænsning i deres ejerråden, at de må have krav på, at arealerne eksproprieres.

Dette gælder ikke blot for de 3 bebyggede arealer, men efter formålet med erhvervelsen af matr. nr. 13 f også for dette matr. nr.

Nævnet har herved navnlig lagt vægt på, dels at udnyttelsen af ejendommen, ud over det rent tidsmæssige, også begrænses ved, at det ikke vil være økonomisk forsvarligt at foretage de vedligeholdelsesarbejder og forbedringer af ejendommene, som er en naturlig forudsætning for deres fortsatte brug, dels at det - som også anført fra ejernes side - vil være særdeles usikkert om, og på hvilke vilkår ejendommene kan afhændes, efter kravet om fjernelse af husene er blevet aktuelt.

Der er i øvrigt blandt nævnets medlemmer enighed om, at det under hensyn til en frilæggelse af arealerne omkring Agri Bavnehøj, som er et af de centrale og mest værdifulde områder indenfor fredningen, ville være ønskeligt, at husene blev fjernet indenfor en rimelig frist.

Det kommunevalgte medlem af nævnet og nævnsformanden har imidlertid fundet det betænkeligt mod lodsejernes bestemt fastholdte protester at tage påstanden om husenes fjernelse til følge.

Disse voterende har dels ment at måtte tage betydeligt hensyn til, at husene er tilladt opført ved afgørelser truffet af det tidligere fredningsnævn, og at afgørelsen, for så vidt angår matr. nr. 13 h, er stadfæstet af Overfredningsnævnet, alt på et tidspunkt da det var klart, at en større fredning i Molsområdet kunne komme på tale. Dels - og navnlig - har de fundet, at de erstatningsmæssige konsekvenser af et krav om fjernelse og en deraf følgende ekspropriation af arealerne, henset til husenes enestående beliggenhed i et i øvrigt fredet område, vil blive så store, at de ikke vil stå i rimeligt forhold til de ulemper, der opstår ved at tillade husene bibeholdt.

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet finder, at en fjernelse af husene må have en sådan betydning i forbindelse med frilæggelsen af Agri Bavnehøjs omgivelser, at fjernelsespåstanden, uanset de om husenes opførelse foreliggende omstændigheder, og uanset de erstatningsmæssige konsekvenser, bør gennemføres.

Der træffes afgørelse i overensstemmelse med flertallets votering.

I konsekvens af afgørelsen er den i plejeplanen forudsatte rydningspligt, som foran nævnt, udgået, for så vidt angår matr.nr.ene 12 i, 12 l og 13 h, af hensyn til en vis sløring af husene mod indsigt udfra, dog kun indtil Århus amtskommune eventuelt måtte overtage arealerne.

Vedrørende tilbudspligt (forkøbsret for det offentlige).

Forkøbsretten skal efter påstanden omfatte dels de foran nævnte matr.nr.e 12 i, 12 l, 13 h, Agri by, Agri, som alle er bebygget med sommerhuse, dels det til matr. nr. 13 h knyttede matr. nr. 13 f smsts. samt lb.nr. 1A - matr. nr. 12 e smsts., hvorpå Agri Bavnehøj er beliggende, og den sydvestligste del af lb.nr. 31 - matr. nr. 4 a Basballe by, et areal på ca. 5,5 ha.

Påstanden omfatter, således som den er nærmere udformet under det med lodsejerne afholdte møde den 8. november 1981, en adgang for det offentlige til at overtage ejendommene ved ethvert ejerskifte, herunder også første overgang til ægtefælle eller livsarvinger, enten frivilligt eller ved arv.

Fra lodsejernes side er der protesteret mod påstanden, idet det er gjort gældende, at en forkøbsret for det offentlige, efter de bånd, som i øvrigt pålægges arealerne, må anses for uden betydning, subsidiært at bestemmelserne er for vidtgående, for så vidt de omfatter andet end frivilligt salg til andre end ægtefælle og livsarvinger.

Nævnet kan tiltræde, at det af hensyn til fredningens gennemførelse må anses for at være af stor betydning, at det offentlige kan overtage arealerne omkring Agri Bavnehøj, også fordi der ved en eventuel hurtig overtagelse vil være mulighed for, at plejeplanens bestemmelser om rydning m.v vil kunne gennemføres på et tidligere tidspunkt end ellers.

Nævnet finder derfor, at der bør indføres tilbudspligt

for ejerne af ejendommene overfor det offentlige i forbindelse med et aktuelt ejerskifte på ejendommene.

For så vidt angår de tre bebyggede parceller, vil den af nævnets flertal trufne beslutning om at tillade bygningerne på ejendommene bibeholdt være illusorisk ved gennemførelsen af en tilbudspligt i det af amtsrådet ønskede omfang.

Allerede henset til den nævnte beslutning finder nævnet det derfor for disse ejendomme betænkeligt at pålægge ejerne af ejendommene en tilbudspligt, som skulle omfatte en overgang til den til enhver tid værende ejers ægtefælle og/eller livsarvinger.

For så vidt angår deubebyggede arealer, matr. nr. 12 e, 13 f og del af 4 a finder nævnet, at en vurdering af hensynet til de nuværende ejere overfor ønsket om det offentliges hurtige overtagelse af arealerne ikke kan begrunde videregående undtagelser fra tilbudspligten end overgang til nuværende ejers ægtefælle eller søn eller datter.

Bestemmelser om tilbudspligt gennemføres derfor som nedenfor nærmere bestemt.

Vedrørende ekspropriation.

De bånd, som pålægges ejendommene, lb.nr. 1A - matr.nr. 12 e Agri by, Agri, og lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by, Agri, er så vidtgående, at ejerne i alt væsentligt fratages ejerrådigheden, ikke mindst gennem offentlighedens adgang til arealerne samt de vedtagne bestemmelser om fjernelse af beplantning henholdsvis løvtræsbinding af eksisterende beplantning.

Nævnet har på denne baggrund - også med henblik på en hurtigere rydning af Agri Bavnehøjs allernærmeste omgivelser - vedtaget, at arealerne ved ekspropriation skal overgå til det offentlige ved Århus amtskommune.

Overtagelsen er, for at imødekomme ejerens ønske om indenfor rammerne af den gennemførte fredning frit at kunne disponere over den nordlige del af matr. nr. 2 f Essendrup i forbindelse med det af ham drevne hotel, beliggende umiddelbart nord for vejen Rønde/Femmøller, for denne ejendom ikke udvidet til at angå det ubevoksede areal mellem beplantningsgrænsen mod Brunhøj og landevejen.

Vedrørende individuelle ønsker fra lodsejerne.

Der er, som også foran nævnt, fra en række lodsejere fremsat en lang række individuelle ønsker med hensyn til byggeri, herunder opførelse af aftægtsboliger, beplantninger samt andre foranstaltninger, som vil stride mod den nedlagte fredningspåstand.

Nævnets stillingtagen til de fremsatte ønsker er for så vidt angår de ved delafgørelsen af 31. juli 1981 af fredningen udtagne områder, bortfaldet. Nævnet har herved, for så vidt angår de udtagne områder omkring Basballe og Agri byer, fundet, at eventuel opførelse af aftægtsbyggeri må kunne ske indenfor de udtagne områder.

I en række tilfælde, hvor lodsejernes byggeplaner m.v. var aktuelle, har nævnet under sagens behandling med tilslutning fra Århus amtskommune, såvel amtsfredningskontoret som zonemyndigheden afgjort sagerne ved konkrete dispensationer med særskilt, ikke udnyttet ankemulighed, og i et enkelt tilfælde er et fremsat beplantningsønske ved en af nævnet truffet, senere påanket afgørelse, afslået.

For enkelte ejendomme er der i særbestemmelserne optaget særlige regler om arealernes bebyggelse, udnyttelse og tilplantning.

I øvrigt har nævnet - også i overensstemmelse med den af Overfredningsnævnet nu indførte praksis - i overensstemmelse med indstillinger fra Århus amtskommune vedtaget at henvise de pågældende lodsejere til, når deres byggeønsker m.v. måtte blive aktuelle, at fremsende konkret ansøgning til nævnet til behandling som dispensationssager efter naturfredningslovens § 34.

Vedrørende ældre fredninger.

Der er overfor påstanden om ophævelse af de ældre fredninger fremsat enkelte indsigelser.

Vedrørende Overfredningsnævnets kendelse af 17. oktober 1934 vedrørende fredning af arealer ved Ebeltoft Vig.

Det fremgår, at der på strækningen fra Molskroen mod syd trods kendelsens bestemmelser om friholdelse af udsigten over Ebeltoft Vig er opvokset en beplantning, som på hele strækningen i væsentlig grad hindrer udsigten over vigen.

Århus amtskommune har i forbindelse med påstanden ved-

rørende plejeplanen nedlagt påstand om, at beplantningen skal bibeholdes, således at der sker løvtræsbinding. Påstanden er bl.a. begrundet i hensynet til at sløre dels en parkeringsplads på østsiden af Bogens/Femmøller vejen dels nogle sammesteds anbragte sommerhuse mod indsigt fra vejen.

De berørte lodsejere har protesteret mod fældning, i hvert fald fældning i større omfang.

Ebeltoft kommune har for sit vedkommende nedlagt påstand om fældning, således at udsigten mod vigen i hvert fald delvis frilægges.

Nævnet har i konsekvens af vedtagelsen af de generelle bestemmelsers punk6 16 (4).5. vedtaget at ophæve kendelsen i sin helhed, idet kendelsens bestemmelser i øvrigt findes tilstrækkeligt dækket af nærværende fredning.

Vedrørende Strandkær-fredningen, deklaration af 25. februar 1941.

Danmarks Naturfredningsforening har nedlagt påstand om, at visse af denne kendelses bestemmelser om bebyggelse m.v., som er mere vidtgående end de generelle bestemmelser for landbrugsbyggeri i nærværende afgørelse bibeholdes.

Endvidere har Molslaboratoriet som ejer af de fredede arealer nedlagt påstand om, at visse bestemmelser om arealernes udnyttelse overføres til nærværende fredningsafgørelse.

Nævnet har, som det nærmere fremgår af særbestemmelsen vedrørende Molslaboratoriets ejendom, vedtaget at imødekomme påstanden i et vist omfang som særbestemmelse til nærværende afgørelse.

Idet det er nævnets opfattelse, at de bestemmelser, som er indeholdt i de ældre fredningskendelser og -deklarationer, er tilstrækkeligt dækkede gennem bestemmelserne i nærværende afgørelse, har nævnet herefter i det hele vedtaget at ophæve de øvrige ældre fredninger.

Dog er der for ejendommene, lb.nr. 31 - matr.nr. 3 g Basballe by, Agri, og lb.nr. 92 - matr. nr. 21 a, 21 c Agri by, Agri, i fredningsafgørelsen optaget en bestemmelse om totalforbud mod bebyggelse, også landbrugsbyggeri, på disse ejendomme, idet de pågældende ejendomme ved Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1977 h.h.v. nævnets kendelse af 21. februar 1972 mod erstatning er fredet bl.a. mod enhver form for bebyggelse.

Vedrørende forholdet til erstatningsafgørelsen.

Nævnet har i overensstemmelse med ønsker fra et større antal lodsejere, som foran nævnt, tilkendegivet, at de endelige fredningsbestemmelser bilagt kort og arealberegninger ville blive fremsendt til lodsejerne inden erstatningsspørgsmålene forhandles.

Idet naturfredningsloven ikke indeholder noget krav om, at fredningsafgørelse og erstatningsafgørelse skal træffes samtidig, har nævnet, dels for at undgå dobbeltekspedition i forbindelse med senere udsendelser og dels - og navnlig - for at skabe fuldstændig klarhed hos lodsejerne om fredningens omfang og indhold, besluttet, at den endelige fredningsafgørelse træffes særskilt med sædvanlig tinglysning og bekendtgørelse herom, og at der først senere træffes erstatningsafgørelse i sagen.

Idet lodsejernes overvejelser af, om de måtte ønske at påanke fredningsafgørelsen til Overfredningsnævnet må antages bl.a. at afhænge af størrelsen af de tilkendte erstatninger, kan ankefristen for fredningsafgørelsen først løbe fra det tidspunkt, da erstatningsafgørelsen er meddelt lodsejerne.

VIII: FREDNINGENS ENDELIGE UDFORMNING.

Fredning af områderne er herefter gennemført som følger:

A: FREDNINGENS FORMÅL:

Det er fredningens formål at sikre det i såvel landskabelig som kulturhistorisk, naturvidenskabelig og undervisningsmæssig henseende meget værdifulde, storladne nationalområde Mols Bjerge, der med sine bakker, dale og sletter veksler mellem dyrkede marker, skov- og plantageområder og store arealer, der henligger som tøreng, græs- og lyngheder med spredte kratbevoksninger af vekslende karakter.

Formålet er nærmere i første række at søge den nuværende tilstand i området opretholdt i videst muligt omfang, men det er yderligere ved de i afgørelsen indeholdte bestemmelser om fjernelse af eksisterende beplantninger formålet i de enkelte områder at genskabe en tidligere tilstand, således at det bliver muligt, i samme omfang som før beplantning af området fandt sted, at danne sig et indtryk af landskabsformerne. Dette gælder navnlig den enestående række israndsbakker langs Langbjerg, Låddenbjerg og Agri Bavnehøj tværs over smeltevandssletten, som fra Basballe by sydpå adskiller de østlige og vestlige bakkerækker, samt smeltevandsdalen langs den gamle vej fra Agri til Femmøller.

Endelig har fredningen til formål i passende omfang at sikre offentligheden adgang til færdsel, ophold og parkering med henblik på at give offentligheden mulighed for udnyttelse af landskabets enestående værdier.

Det er i tilslutning hertil formålet med den udarbejdede, med visse ændringer af nævnet tiltrådte, plejeplan i overensstemmelse med selve fredningens formål at bidrage til udformning og opretholdelse af så righoldigt og afvekslende et landskab som muligt under særlig hensyntagen til de til grund liggende naturforhold og de kulturelle dyrkningsbetingede forudsætninger, der karakteriserer området.

Plejeplanens formål er således gennem passende indgreb at sikre og understøtte den landbrugspåvirksning, der tidligere fandt sted på Mols halvøen på en tid, da Mols Bjerge i hovedsagen fungerede som udmark. Det vil sige, at bevarelsen af åbne, permanente græsningsarealer ligger som et ho-

vedformål.

Det andet hovedformål er at sikre områdets biologiske righoldighed og at bevare et dynamisk landskab, hvor vegetationsbilledet ikke overalt låses fast på et bestemt trin i dets naturlige udvikling, men at sikre en rimelig repræsentation af de enkelte stadier i denne udvikling fra åben mark over tøreng til lynghede, græshede, krat og egeskov.

Yderligere er det et hovedformål med planen at give besøgende en oplevelse i et afvekslende landskab, hvor store udsyn veksler med snævre landskabsrum, således at der nogle steder bevares plantager, som er et nyere fænomen i Mols Bjerge, mens der andre steder forudsættes fulgt særlige retningslinier med hensyn til træartsvalg, lysåbenhed og lign.

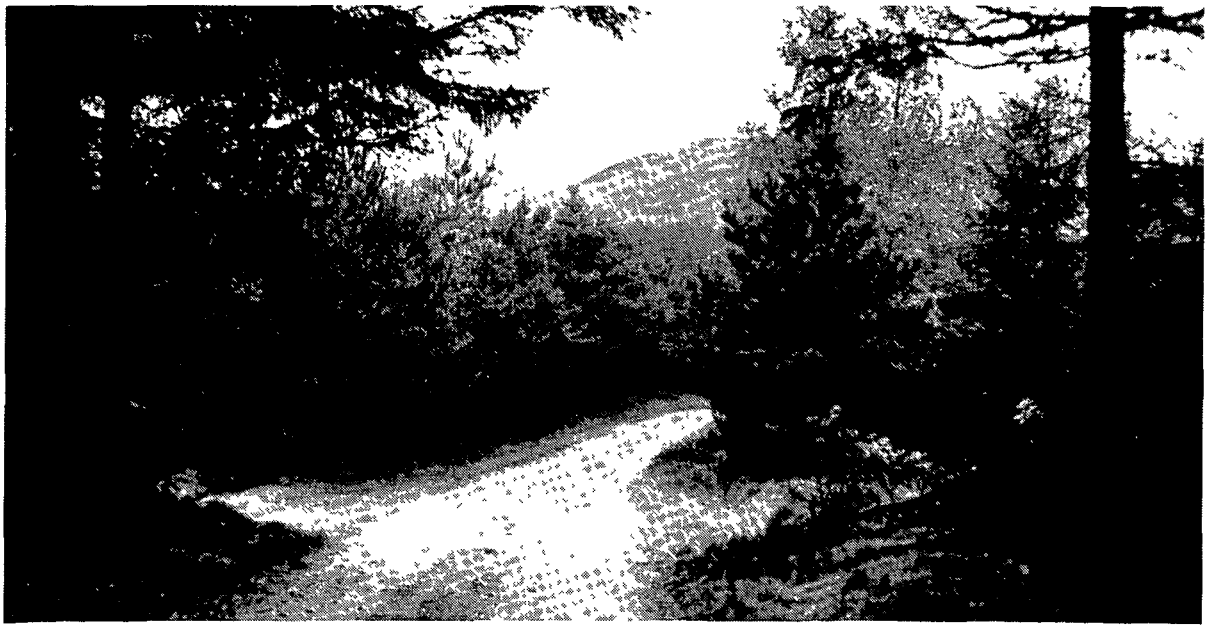

B: FREDNINGENS OMFANG:

Fredningen vedrører de på vedlagte fredningskort (kortbilag 1) viste arealer, omfattende følgende ejendomme eller dele deraf:

Matr. nr. Agri by, Agri.	lb.nr.	Matr. nr. Agri by, Agri.	lb.nr.
1 a	2	9 n	87
1 c	79	9 o	26
1 d	9	10 b	25
1 e	14	10 f	7
2 b	5	11 b	59
2 d	5	11 c	25
2 e	79	11 d	25
2 f	79	11 e	25
3 a	6	11 f	22
3 b	26	12 a	59
3 c	5	12 c	3
3 d	79	12 e	1A
3 e	1o	12 i	29
3 f	93	12 l	28
3 g	35	13 a	18
3 k	8	13 f	30
4 a	1B	13 g	4
4 b	4	13 h	30
4 c	79	13 i	15
5 a	7	13 k	19
5 b	22	13 l	20
5 d	79	13 m	21
5 e	34	14 a	23
5 f	1B	14 d	88
5 g	3	15 a	12A
7 d	3	15 c	88
7 e	27	15 g	13
8 a	4	15 h	12B
8 g	12A	16 a	15
9 b	25	16 b	88
9 c	9	16 e	11
9 e	26	16 f	1B
9 f	1B	16 k	11

Matr. nr.	lb.nr.
Agri by, Agri.	
16 l	17
16 m	16
20 a	22
21 a	92
21 c	92
22 c	3
32	88
33 a	79
33 b	93
33 c	79
34	86
35 a	88
35 b	88
36 a	80
36 b	84
36 c	85
36 d	79
38 a	88
38 b	79
38 c	88
38 d	88
38 e	88
38 f	93
38 g	79
38 i	84
38 l	79
38 p	77
38 r	79
38 s	77
38 ag	81
38 ah	82
38 ai	83
38 ao	78
Basballe by, Agri.	
1 a	42
1 c	43

Matr.nr.	lb.nr.
Basballe by, Agri.	
1 d	32
2	39
3 b	51
3 c	36
3 d	36
3 e	51
3 f	39-47
3 g	31
3 h	51
3 i	50
3 m	31
4 a	31
5 a	37
6 a	40A (tidl.40)
6 b	41
6 c	37
6 d	36
6 e	38
6 f	24
7 a	33
8	37
9 a	42
9 d	32
Essendrup by, Agri.	
1 a	52
1 b	53
1 m	53
1 p	61B
1 q	54
1 r	53
1 s	61A
2 a	93
2 f	60
2 i	55
2 r	56
2 s	56

Matr.nr.	lb.nr.
Essendrup by, Agri.	
2 z	59
3 a	66
3 b	67
4 a	67
5 c (omf.del af tidl. 6 b)	93 (tidl. delvis 57)
5 d	58
7 a	88
7 c (omf.del af tidl. 6 b)	57

Matr.nr.	lb.nr.
Lyngsbækgård hovedgård, Dråby.	
1 e	66
1 f	66
1 k	65
1 l	63
1 m	93
1 æ	57
1 ad	64
1 fp	62

Matr.nr.	lb.nr.
Strandkær by's jorder, Agri.	
1 a	67
1 e	75
1 f	76
1 l	40
1 n	40
1 o	73
1 p	74
1 r	67
1 s	68
1 t	72
1 u (nyt nr.)	68
2 a	93
2 e	71

Matr.nr.	lb.nr.
Strandkær by's jorder, Agri.	
2 f	69
2 i	70
2 z	93
3	79

b. Særlige forhold vedrørende fortidsminder.

1) Lb.nr. 6 - matr. nr. 3 a Agri by.

Omkring runddyssen 2316.13 må pløjning ikke finde sted indenfor en afstand af 1 m fra foden af fortidsmindet. Der skal hegnes omkring dyssen i græsningsperioder. Hegn må ikke opsættes nærmere højfoden end 1 m.

Et tidligere frigivet fortidsminde 2316.24, rest af runddysse, registreres som beskyttet fortidsminde efter naturfredningslovens § 48, jfr. § 53.

2) Lb.nr. 12A og B - matr. nr. 8 g, 15 a Agri by.

Omkring runddyssen 2316.12 må pløjning ikke finde sted indenfor en afstand af 1 m fra foden af fortidsmindet. Der skal hegnes omkring dyssen i græsningsperioder. Hegn må ikke opsættes nærmere højfoden end 1 m.

3) Lb.nr. 24 - matr. nr. 6 f Basballe by.

Følgende fortidsminder registreres som beskyttede efter naturfredningslovens § 48, jfr. § 53.
Tidligere frigivet høj 2317.14 "Rishøj".
Ikke fredningsregistreret høj (højrest) sb.nr. 46 Agri sogn.

En mindre fyrretræsbevoksning på og omkring højen 2317.4 skal være fjernet ved ejerens foranstaltning senest 1 år efter Overfredningsnævnets afgørelse i sagen.

4) Lb.nr. 40A - matr. nr. 6 a Basballe by.

En ikke fredningsregistreret høj (højrest) sb.nr. 53 Agri sogn, registreres som beskyttet fortidsminde efter naturfredningslovens § 48 jfr. § 53.

c. Tilbudspligt (forkøbsret for det offentlige).

Der pålægges følgende af fredningen omfattede ejendomme en almindelig forkøbsret for det offentlige ved Århus amtskommune:

lb.nr. 28 - matr. nr. 12 l Agri by,
lb.nr. 29 - matr. nr. 12 i smsts.
lb.nr. 30 - matr. nr. 13 f og 13 h smsts.
lb.nr. 1A - matr. nr. 12 e smsts.
lb.nr. 31 - den sydligste del af matr. nr. 4 a smsts., som vist på fredningskortet, af areal ca. 5,5 ha.

Såfremt den til enhver tid værende ejer af en af de nævnte ejendomme eller vedkommendes bo ønsker at sælge ejendommen skal ejendommen med 6 ugers varsel i anbefalet brev tilbydes Århus amtskommune til samme pris og på samme vilkår, som kan opnås fra tredjemand.

Vilkårene skal være af en sådan art, at de også kan opfyldes af amtskommunen.

Accepterer amtskommunen ikke tilbudet inden 6 ugers fristens udløb, kan ejendommen indenfor 1 år regnet fra fristens udløb sælges til en pris, der ikke er lavere end den pris, til hvilken den er tilbudt amtskommunen eller forbundet med gunstigere vilkår for køberen.

Agtes ejendommen solgt til en lavere pris eller på lempeligere vilkår, skal amtskommunen - ligeledes med en frist af 6 uger - have lejlighed til at overtage ejendommen for den ændrede pris og/eller de ændrede vilkår.

Forkøbsretten gælder såvel ved særskilt salg af de nævnte ejendomme som ved salg af en del af ejendommene.

Undtaget fra tilbudspligten er:

1) For så vidt angår de bebyggede parceller:

Matr. nr. 12 l, 12 i og 13 h:

Overgang ved arv eller frivillig overdragelse til den til enhver tid værende ejers ægtefælle og/eller livsarvinger.

2) For så vidt angår de ubebyggede arealer:

Matr. nr. 12 e, 13 f og del af 4 a:

Første overgang til den nuværende ejers ægtefælle og/eller børn.

Foranstående bestemmelser skal ikke være til hinder for, at der ved omdeling fra matr. nr. 13 f til matr. nr. 13 h overføres et areal, afgrænset af nordvest- og nordøstgrænsen for adgangsvejen fra offentlig vej til matr. nr. 13 h, således at det overførte areal - med respekt af fredningens bestemmelser i øvrigt - kun skal være underkastet tilbudspligt i samme omfang som matr. nr. 13 h i øvrigt.

I det omfang amtskommunen måtte udnytte forkøbsretten til matr. nr. 12 l, 12 i og 13 h Agri by, skal også disse arealer være undergivet afdrivningspligt efter reglerne i de generelle fredningsbestemmelser pkt. 16a(4)8. Afdrivningen skal være foretaget senest inden 5 år fra arealernes endelige er-

hvervelse.

Inden samme frist skal de på ejendommen værende bygninger være fjernet.

Der skal dog ikke være noget til hinder for, at bygningerne, også efter ejendommenes overgang til amtskommunen, udlejes til de nuværende ejere eller deres ægtefæller også udover 5 års-fristen. Såfremt sådan udlejning sker, udsættes fristen for bygningernes nedrivning og arealernes afdrift til 6 måneder efter lejemålets ophør.

d. Ekspropriation.

Til Århus amtskommune afstås ved ekspropriation følgende arealer:
lb.nr. 1A - matr. nr. 12 e Agri by, af areal 6,19 ha, og
lb.nr. 60 - del af matr. nr. 2 f Essendrup by, ialt 2,9 ha,
som vist på fredningskortet.

Amtskommunen overtager besiddelsen af arealerne 2 måneder efter påkrav herom.

De på ejendommen tinglyste servitutter respekteres.

Udstykningen vedrørende matr. nr. 2 f Essendrup by sker ved amtsrådets foranstaltning og på amtskommunens bekostning, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2.

e. Særlige tilladelser vedrørende enkeltejendomme.

1) Lb.nr. 4 - matr. nr. 4 b, 8 a, 13 g Agri by.

Den på matr. nr. 4 b Agri eksisterende skydebane (lerduebane) tillades bibeholdt i sit nuværende omfang, og fredningen skal ikke være til hinder for en øget udnyttelse af banen, dog kun i det omfang en sådan kan godkendes i henhold til miljølovens regler.

2) Lb.nr. 13 - matr. nr. 15 g Agri by.

Det tillades ejeren at udvide det på ejendommen eksisterende hus ved overdækning af terrasse i sydvest og eventuelt tillige med en tilbygning samt at opføre en læmur langs østenden af terrassen, alt efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af tegninger, situationsplan samt valg af materialer og farver, dog højst til et bruttoareal på 250 m2 (incl. overdækket terrasse).

3) Lb.nr. 25 - matr.nr. 9 b, 11 e m.fl. Agri by.

Det tillades ejeren på matr. nr. 11 e Agri by at opretholde og vedligeholde en mindre vildtremise med lav buskbeplantning, således som vist på fredningskortet.

4) Lb.nr. 43 - matr. nr. 1 c Basballe by.

Det skal i overensstemmelse med tidligere meddelt tilsagn være ejeren tilladt at udvide et på arealet opført bjælkehus til en størrelse på 125 m2 efter nævnets forudgående godkendelse af bygningstegninger, grundrids og valg af farver og materialer.

Det tillades ejeren at vedligeholde og opretholde en beplantning omkring huset i overensstemmelse med den af nævnet den 22. februar 1973 godkendte beplantningsplan, dog at det, i det omfang enkelte plantesorter ikke kan vokse på stedet, skal være tilladt ejeren at anvende andre af de godkendte plantesorter.

5) Lb.nr. 50 - matr. nr. 3 i Basballe by.

Det tillades ejeren at udvide det på ejendommen værende fritidshus med en ca. 4 m bred tilbygning langs husets nordfacade efter fredningsnævnets nærmere godkendelse af bygningstegninger og valg af farver og materialer.

6) Lb.nr. 54 - matr. nr. 1 q Essendrup by.

Det tillades ejeren at foretage en udvidelse på ca. 20 m2 til den på ejendommen beliggende helårsbeboelse efter fredningsnævnets godkendelse af tegninger, situationsplan og valg af farver og materialer.

7) Lb.nr. 84 - matr. nr. 36 b Agri by (Randers Motorklub).

Det skal, så længe ejendommen tilhører Randers Motorklub, være tilladt at udnytte den del af arealet, som ligger vest for en linie, trukket i en afstand af 15 m fra grænsen for sammenhængende grønsvær eller anden landvegetation, til campingformål for klubbens medlemmer.

Den fastsatte grænse for camperingen skal markeres ved beplantning med Rosa Rogusa og fyr efter nærmere anvisning fra Århus amtskommune, amtsfredningskontoret.

Camperingen må i øvrigt kun ske i overensstemmelse med

campingreglementets bestemmelser og de bestemmelser, der måtte blive fastsat af Århus amtskommune i henhold til lov om sommerhuse og campering m.v.

8) Lb.nr. 85 - matr. nr. 36 c Strandkær by (Bogensholmlejren).

Det skal være ejerne tilladt nord for de eksisterende lejrbygninger med respekt af strandbeskyttelseslinien at opføre en bestyrerbolig efter fredningsnævnets nærmere godkendelse af bygningstegninger, situationsplan og valg af farver og materialer.

Det skal endvidere, ligeledes med respekt af strandbeskyttelseslinien, være tilladt at foretage befæstning af parkeringsarealer nord og syd for lejrbygningen, dog ikke med brosten eller asfalt.

Fredningen skal ej heller være til hinder for, at der i kortere perioder (max. 6 uger), hvor de på ejendommen værende faste bygninger ikke kan dække overnatningsbehovet i forbindelse med den på ejendommen drevne lejrvirksomhed, på grundens nordlige del opstilles telte til brug for lejrdeltagere og hjælpepersonale.

Endvidere skal det - med respekt af strandbeskyttelseslinien - være tilladt til samme brug at opstille enkelte campingvogne i umiddelbar tilknytning til de på ejendommen værende faste lejrbygninger, dog kun i perioder, hvor campingvognene kontinuerligt benyttes til overnatning.

9) Lb.nr. 86 - matr. nr. 34 Agri by.

Det skal være ejerne tilladt efter nærmere forhandling med Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, at afspærre eksisterende stier og skovveje ved bygningerne på ejendommen, således at uønsket færdsel kan undgås indenfor bygningernes nærmeste omgivelser.

f. Ophævelse af ældre fredninger.

Følgende tidligere fredningskendelser og deklarationer ophæves, i det omfang, de tillige vedrører arealer uden for fredningen, dog kun for så vidt de af denne fredning omfattede arealer:

1. Fredningsnævnets kendelse af 21. februar 1972 vedrørende fredning af matr. nr. 21 a, 21 c Agri by.

2. Overfredningsnævnets kendelse af 18. februar 1977 vedrørende fredning af matr. nr. 3 g Basballe by.
3. Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1965 vedrørende fredning af matr. nr. 6 c og 8 Basballe by.
4. Fredningsdeklaration af 20. maj 1967 vedrørende fredning af matr. nr. 1 c Basballe by.
5. Fredningsdeklaration af 25. februar 1941 vedrørende Strandkær fredningen.
6. Overfredningsnævnets kendelse af 28. oktober 1948 vedrørende fredning af Haalen og en del af Mols Bjerge.
7. Overfredningsnævnets kendelse af 17. oktober 1934 om fredning af arealer ved Ebeltoft Vig.
8. Fredningsdeklaration af 27. februar 1969 vedrørende fredning af matr. nr. 15 a Agri by.
9. Overfredningsnævnets kendelse af 1. november 1950 angående bebyggelse af matr. nr. 13 h Agri by (tidligere matr. nr. 13 f).

Aflysning af kendelser og deklarationer skal dog først kunne finde sted, efter at Overfredningsnævnet har truffet afgørelse i sagen, og da kun i det omfang, afgørelsen stadfæstes.

IX: ANKE.

Afgørelsen vil i medfør af naturfredningslovens § 25 være at forelægge for Overfredningsnævnet, men denne forelæggelse medfører ingen ankebehandling.

Ønsker en lodsejer eller anden ankeberettiget kendelsen indbragt, må dette ske ved anke til Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K.

Ankefristen er 4 uger, men ankefristen kan, idet erstatningsspørgsmålet er udskudt til særskilt afgørelse, først regnes fra det tidspunkt, erstatningsafgørelsen er meddelt lodsejerne.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand

Per Blendstrup
amtsrådsvalgt medlem

Fritz Purup Nielsen
kommunevalgt medlem

Rejnar Meller
suppleant for det kommunevalgte medlem.

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds, den 2. juli 1982.

A. Holck-Christiansen

C: FREDNINGENS INDHOLD:

I: Generelle bestemmelser.

1. Arealernes tilstand.

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og så vidt muligt således, at land- og skovbrugsejendommenenes karakter som sådanne opretholdes, jfr. dog punkt 4, 8 og 16, og de nedenfor omtalte specielle undtagelser.

2. Terrænændringer.

Arealer, som på fredningstidspunktet henligger med stenstrøninger, må ikke ændres.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne i øvrigt, herunder gravning efter sten, grus og sand samt lertagning er ikke tilladt.

3. Veje.

Anlæg af veje og stier må kun finde sted med fredningsnævnets samtykke, bortset fra veje, som tjener i landsbrugs- eller skovbrugsdrift, når de følger det naturlige terræn.

Eksisterende veje må ikke udvides eller befæstes uden fredningsnævnets samtykke.

I det omfang landevejene 521 Rønde-Femmøller-Egsmark og 525 Egens-Knebelbro-Molskroen er omfattet af fredningen, skal fredningen dog ikke være til hinder for, at der foretages almindelig vedligeholdelse, herunder udføres befæstelser af disse landeveje. Amtskommunen skal endvidere være berettiget til uden fredningsnævnets tilladelse at foretage ubetydelige reguleringer af disse veje. Anlæg af gang- og cykelstier langs vejene kan indenfor det fredede område kun ske med fredningsnævnets tilladelse.

4. Beplantning.

Træplantning eller -såning, herunder etablering af pynte- og juletræskulturer må ikke finde sted.

Undtaget fra forbudet er dog,

a) nuværende haveanlæg,
b) allerede tilplantede fredskovspligtige arealer, for hvilke der ikke er foreskrevet rydningspligt, jfr. pkt. 16a(4)8.
c) allerede tilplantede ikke-fredskovpligtige arealer, for hvilke der ikke er foreskrevet rydningspligt, jfr. pkt. 16a(4)8.

5. Hegn.

Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn, kulturhegn (dyrehegn) og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan finde sted, jfr. herved dog pkt. 16a(4)8. Dog skal hegn omkring lb.nr. 26 og lb.nr. 4, matr. nr. 9 o og 13 g Agri by, fjernes senest inden udgangen af 1993.

6. Stengærder.

Stengærder må ikke forandres eller fjernes.

7. Bebyggelse, ledningsanlæg o.l.

Udover, hvad der er bestemt i punkt 8, er det forbudt at opføre bygninger. Endvidere er det forbudt at anbringe eller opsætte beboelses- og campingvogne, boder, skure, master, tårne, vindmøller eller lignende indretninger. Nyanlæg til elforsyning skal udføres som jordkabel.

8. Jordbrugsbyggeri.

Opførelse af nye til bestående land- og skovbrug erhvervsøkonomisk nødvendige driftsbygninger, hvorved disses ydre eller anvendelse ændres væsentligt, må ikke påbegyndes, før tegninger udvisende placering og udseende er godkendt af fredningsnævnet.

Tilladelser i henhold til denne bestemmelse, der indfører en af hensyn til fredningens formål nødvendig censur, skal ikke kunne nægtes til byggeri m.v., der af fredningsnævnet må anses at tjene en rimelig landbrugs- og skovbrugsmæssig udnyttelse af de pågældende ejendomme, medmindre fredningsnævnet kan påpege anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden nævneværdig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede.

Oprettelse af svinefarme, pelsdyrfarme og fjerkræfarme uden for bestående bygninger samt oprettelse af drivhusgartnerier og dambrug er ikke tilladt.

For så vidt angår matr.nr.ene 3 g Basballe by og 21 a, 21 c Agri by (lb.nr. 31 og 92), skal enhver bebyggelse dog fortsat være forbudt, idet disse ejendomme ved tidligere fredningsafgørelser, som nu ophæves, jfr. nedenfor, mod erstatning er fredet bl.a. mod bebyggelse af enhver art.

9. Camping, flyvepladser, lossepladser m.v.

Teltlejre, campingpladser og flyvepladser må ikke etableres.

Midlertidig etablering af teltlejre til særlige formål skal dog kunne ske efter nævnets forudgående tilladelse, dog ikke på de i pkt. 13 og 14 nævnte arealer.

Arealerne må ej heller anvendes til losseplads, oplagsplads eller lignende. Forurening af naturen, herunder ved henlæggelse af affald eller andet, må ikke finde sted.

10. Vådområder.

Tilstanden af kilder, væld, vandløb, søer, moser og damme må ikke ændres i forhold til tilstanden ved rejsningen af fredningssagen. Landskabspleje kan finde sted i overensstemmelse med det under pkt. 16a(4)11 anførte.

11. Hovedstier.

Udover de færdselsrettigheder, som i øvrigt måtte tilkomme almenheden eller enkeltpersoner i området, sikres der almenheden ret til ikke-motoristeret færdsel ad det på kortbilag 1 viste hovedstisystem, der kan udlægges i en bredde af indtil 2½ m. For ridning henvises dog til de særlige bestemmelser i pkt. 12.

Der sker ikke herved nogen begrænsning i den offentligheden tilkommende ret til færdsel og ophold på strandbredder, i skove og på udyrkede arealer, jfr. naturfredningslovens §§ 54, 55 og 56.

I det omfang, offentlighedens færdsel i og ophold på bestemte områder måtte medføre særlig slitage eller anden ødelæggelse, skal fredningsnævnet dog have ret til at afspærre områderne for færdsel og ophold.

Vedligeholdelse af hovedstierne påhviler Århus amtskommune, for så vidt angår arealer, der tilhører Miljøministeriet, dog dette ministerium. Eventuelle krydsninger mellem stien og kreaturhegnene etableres ved hjælp af stenter, møller eller lignende på amtskommunens respektive Miljøministeriets foranledning. Udgifterne til vedligeholdelse m.v. afholdes af vedkommende myndighed.

12. Ridning.

Ridning på offenlige kommuneveje kan foregå efter de almindelige bestemmelser. Fredningen skal ikke være til hinder for ridning på private veje og udenfor veje under overholdelse af øvrige gældende regler og med hensyntagen til anden færdsel og ophold. Det er dog forbudt at ride over gravhøje og andre fortidsminder, på strandbredder, samt over Molslaboratoriets arealer, bortset fra den offentlige vej fra Femmøller til Strandkær og de under pkt. 13 nævnte arealer.

Fredningsnævnet kan gribe regulerende ind, eventuelt ved udfærdigelse af et reglement for ridning i området, såfremt der opstår ødelæggelse af vej- og stioverflader, trafikmæssige konflikter på de udlagte hovedstier, stærk og uheldig slid på terrænet eller andre væsentlige gener.

Nævnet kan herunder begrænse ridning til bestemte veje og stier og fastsætte begrænsninger for erhvervsmæssig udnyttelse af arealerne til ridning.

Faste rideanlæg til spring og lignende må ikke etableres. De i øvrigt til enhver tid gældende regler for ridning i det fri skal respekteres.

13. Særlige opholdsarealer.

Der tillægges endvidere offentligheden adgang til ikkemotoriseret færdsel, jfr. dog pkt. 12 om ridning, og til ophold på de med speciel signatur på fredningskortet angivne arealer af følgende ejendomme:

lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by og
lb.nr. 1A - matr. nr. 12 e Agri by.

Der må ikke opstilles telte på arealerne.

14. Parkeringsarealer.

Der udlægges, som vist på fredningskortet, nye parkeringspladser på følgende ejendomme:

Parkeringsplads for busser på lb.nr. 12A - matr. nr. 15 a Agri by.

Parkeringsplads for personvogne på lb.nr. 27 - matr. nr. 7 e, lb.nr. 88 - matr. nr. 35 a og lb.nr. 93 - matr. nr. 38 f, alle af Agri by.

Busparkeringspladsen kan etableres med et areal på max. 2000 m2.

De øvrige parkeringspladser etableres med et areal på max. 1000 m2 for hver.

Århus amtskommune, for så vidt angår arealer tilhørende Miljøministeriet dette ministerium, foretager de til anlæg og vedligeholdelse af parkeringspladserne nødvendige arbejder, herunder rydning af eksisterende bevoksning og fornøden regulering i terrænet.

Nødvendig grusbefæstelse af parkeringsarealerne er tilladt.

Endvidere tillægges der offentligheden adgang til benyttelse af de allerede etablerede på fredningskortet viste parkeringspladser på følgende ejendomme:

Lb.nr. 93 - matr. nr.ene 2 z og 2 a Strandkær by (kun personvogne) samt lb.nr. 60 - matr. nr. 2 f Essendrup by (både personvogne og busser).

For den sidstnævnte ejendom skal parkeringsarealet andrage min. 2000 m2.

15. Anlæg i forbindelse med fredningen.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at plejemyndigheden efter fredningsnævnets godkendelse udfører de for almenhedens færdsel og ophold nødvendige parkeringspladser, bygninger, skilte m.v.

På arealer, der ejes af Miljøministeriet eller Århus amtskommune kan ejerne med respekt af fredningens og plejeplanens indhold uden fredningsnævnets samtykke anlægge stier og mindre parkeringspladser samt anbringe bænke.

16. Landskabspleje.

a. Landskabsplejens indhold og omfang.

Plejemyndigheden er, for så vidt angår samtlige arealer indenfor de fredede områder, berettiget til efter forudgående meddelelse til ejeren at fjerne selvsåning, såvel eksisterende som fremtidig, eller at kræve sådan selvsåning fjernet.

Endvidere skal de af fredningen omfattede arealer, udover hvad der fremgår af foranstående bestemmelser, være undergivet landskabspleje i overensstemmelse med den af Århus amtskommune udfærdigede plejeplan, som tinglyses på ejendommene som bilag til denne afgørelse, dog således at plejeplanens kap. 4

erstattes af de nedenfor anførte bestemmelser og kap. 5 modificeres i overensstemmelse hermed. Endvidere erstattes det til plejeplanen knyttede plejekort af det til denne afgørelse vedlagte kortbilag nr. 2 betegnet "plejekort", som er udfærdiget på grundlag af matrikelkortet, og hvorpå med forskellig signatur er vist, hvilken pleje de enkelte ejendomme eller dele heraf efter nævnets vedtagelse skal være underkastet.

(4)1. Egentlige landbrugsarealer.

Uden særlig farve på plejekortet er angivet arealer, som nu er undergivet almindelig landbrugsdrift.

Landbrugsarealerne kan benyttes til almindelig landbrugsdrift. Såfremt almindelig landbrugsdrift opgives, skal arealerne være underkastet de i pkt. 16a(4)2 nævnte bestemmelser.

Arealer, på hvilke landbrugsdrift er opgivet, kan når som helst uden godkendelse fra fredningsmyndighederne på ny inddrages under sådan drift, dog kun efter forudgående meddelelse til plejemyndigheden.

(4)2. Permanente græsningsarealer i omdrift.

Med mørkgul farve er vist arealer, som i dag udelukkende anvendes til permanente græsningsarealer i omdrift.

Disse arealer kan fortsat kun benyttes hertil.

Omdrift kan finde sted, således at der med mindst 5 års mellemrum i 1 år kan dyrkes anden afgrøde, hvorefter arealet på ny udlægges i græs.

Gødskning og kalkning er tilladt, men omgivende "udmarksarealer" må ikke berøres heraf.

Arealerne må ikke sprøjtes fra fly.

Såfremt græsningen af arealerne opgives af ejeren, gælder bestemmelserne i pkt. 16a(4)3 sammenholdt med (4)4.

Ejeren kan dog når som helst uden godkendelse fra nævnet på ny inddrage arealerne under græsning i omdrift, dog kun efter forudgående meddelelse til plejemyndigheden.

(4)3. Permanente græsningsarealer uden omdrift.

Med lysgul farve er vist permanente græsningsarealer uden omdrift. Disse arealer må kun anvendes til græsnings uden omdrift med enten kvæg, får eller heste. Arealerne må ikke

kunstvandes. Der må ikke sprøjtes fra fly. Gødskning og kalkning er tilladt med de i plejeplanens kap. 5, område 4 og 15, nævnte undtagelser vedrørende arealer omkring Låddenbjerg og Langbjerg.

Græsningsretten tilfalder ejeren, men såfremt ejeren ikke udnytter græsningsmuligheden enten ved egne kreaturer eller ved at overlade græsningsretten til andre - skal det være tilladt plejemyndigheden eller efter dennes anvisning en anden offentlig myndighed - typisk Statsskovbruget - efter drøftelse med ejeren og uden udgift for denne at iværksætte en græsning om nødvendig hugst eller anden pleje.

For en af plejemyndigheden iværksat græsning gælder reglerne i pkt. 16a(4)4.

(4)4. Klausuleret græspleje af græsningsarealer uden omdrift.

I det omfang de under pkt. 16a(4)3 nævnte arealer på fredningstidspunktet tilhører eller senere overtages af det offentlige, Det danske Hedeselskab eller Molslaboratoriet samt i de tilfælde, hvor græsningsretten efter pkt. 16a(4)3 overtages af det offentlige skal arealernes udnyttelse yderligere være undergivet følgende:

Ved afgræsningen skal en rimelig variation i flora og fauna tilgodeses, uanset modstående hensyn til arealernes økonomiske udnyttelse. Højst 1/3 af det samlede græsningsareal må græsses på een gang. 2/3 af græsningsarealerne bør lades ugræsset i en sådan periode, at planterne får mulighed for at blomstre - og i et vist omfang sætte frø - for derigennem at forhindre, at det meste af den centrale del af området fremstår som en nedgnavet græsmark med få muligheder for insekter og andre vilde dyr til at finde føden.

(4)5. Løvskovsområder.

Med lysgrøn farve er angivet eksisterende løvskovsområder.

Disse områder skal vedligeholdes og bevares som sådanne.

(4) 6 og 7. Plantagearealer, som tillades bibeholdt.

Med mørkgrøn farve er vist nåleskovsområder, som tillades opretholdt - såvel privatejede som offentligt ejede.

(4)6. Privatejede plantager.

Områderne må ikke sprøjtes fra fly, men undergives i øvrigt ikke særlige reguleringer.

(4)7. Statsejede plantageområder (omfattende områder, som på fredningstidspunktet tilhører eller senere erhverves af det offentlige).

Arealerne må ikke sprøjtes fra fly.

Arealerne udlægges med lang omdriftsalder.

Genplantning skal i videst muligt omfang ske med løvtræer og/eller skovfyr, der tillader lysåben skov.

Såfremt afdrift af de under pkt. 16a(4)6 og 7 nævnte plantagearealer finder sted, uden at arealerne tilplantes på ny, gælder, efter at tilstrækkelig bundvegetation er fremkommet, bestemmelserne i pkt. 16a(4)3 sammenholdt med (4)4.

De pågældende arealer kan, selv om skovdriften er opgivet, når som helst uden godkendelse fra fredningsmyndighederne på ny inddrages under sådan drift på foranstående vilkår, dog kun efter forudgående meddelelse til plejemyndigheden.

(4)8. Plantager og krav m.v., der kræves ryddet.

Med lyslilla farve er vist arealer med plantager og enkelte krat tilhørende såvel offentlige som private lodsejere.

Arealerne skal efter plejemyndighedens anvisning være fuldstændig afdrevne og ryddede inden udgangen af 1993.

For den på plejekortet med skravering viste del af Møllehul Plantage, beliggende på matr. nr. 4 a Basballe by, skal rydning dog først være tilendebragt inden udgangen af 2010.

For arealer, som på tidspunktet for Overfredningsnævnets afgørelse i sagen tilhører Århus amtskommune, skal rydningen af hensyn til formålet med erhvervelsen være afsluttet senest inden udgangen af 1988.

For arealer, som senere måtte blive erhvervet af amtskommunen, skal rydningen være tilendebragt senest 5 år efter erhvervelsen, dog senest ved udgangen af 1993.

Bevoksning med enebær og en del af bevoksningen af løvtræer og buske kan dog i mindre omfang bibeholdes efter plejemyndighedens skøn.

Efter stedfunden afdrift og efter at tilstrækkelig

bundvegetation er fremkommet, gælder bestemmelserne i pkt. 16a(4)3 sammenholdt med (4)4.

I det omfang lodsejerne opfylder pligten til afdrivning og rydning af arealerne indenfor de foreskrevne frister, tilfalder træværdien lodsejerne.

Såfremt en lodsejer ikke har foretaget den foreskrevne afdrift og rydning inden fristens udløb, skal plejemyndigheden være berettiget til efter forudgående meddelelse til ejeren at foretage afdrift og/eller at lade træet borttransportere og sælge bedst muligt. Et eventuelt salgsprovenue afregnes til ejeren efter fradrag af plejemyndighedens udgifter efter regning i forbindelse med afdrift, borttransport og salg af træet.

For rydning af levende hegn omkring matr.nr.ene 9 o, 13 g Agri by, jfr. pkt. 5, side 53, gælder tilsvarende regler.

(4)9. Arealer, der undergives særlig pleje.

Med mørklilla farve er vist en række arealer, herunder græshede, lynghede, kratbevoksning og lign. uden nævneværdig forstmæssig værdi samt arealer ved Langemosen og Molslaboratoriet.

For disse arealer skal plejemyndigheden indenfor rammerne af plejeplanens kap. 5, jfr. nedenfor, kunne iværksætte, respektive kræve iværksat de foranstaltninger, navnlig med hensyn til rydning og udtynding af beplantningen, som måtte skønnes nødvendige for at opnå en ønsket naturtilstand. Plejemyndigheden skal herunder kunne fastsætte begrænsninger for at undgå, at græstrykket medfører en for voldsom slitage på vegetationslaget med bl.a. deraf følgende risiko for erosion.

(4)10. Andre åbne udyrkede arealer.

Med lysgul sortprikket farve er vist opholdsarealer ved strande.

For disse arealer fastsættes udover de efter fredningen og lovgivningen i øvrigt gældende almindelige regler ikke særlige plejeforanstaltninger.

(4)11. Søer og vandhuller m.v.

Med blå farve er vist vandløb, kilder, søer, vandhuller og moser.

Disse arealer skal udover kravet om opretholdelse af tilstanden være undergivet pleje som nævnt under pkt. 16a(4)9.

b. Plejeforanstaltningernes gennemførelse.

I det omfang, der ikke i det under pkt. 16a foreskrevne er fastsat eksakte bestemmelser for om den pleje, de enkelte landskabsgrupper skal være undergivet, foretages plejen indenfor de på plejekortet viste delområder 2 - 13a og 15 i det hele efter de retningslinier, som er angivet i plejeplanens kap. 5.

c. Plejemyndigheden.

Plejemyndigheden tillægges Århus amtskommune.

Den faktiske iværksættelse af plejeforanstaltningerne sker for arealer tilhørende Århus amtskommune samt privatejede arealer, herunder arealer tilhørende Det danske Hedeselskab og Molslaboratoriet, ved plejemyndighedens foranstaltning efter forudgående meddelelse til de enkelte ejere om, hvilke foranstaltninger, der agtes foretaget.

Udgifterne i forbindelse med landskabsplejen afholdes af Århus amtskommune, dog med de begrænsinger, der følger af det under pkt. 16a(4)8 anførte.

I det omfang den enkelte lodsejer måtte foretrække dette, skal det dog stå lodsejeren frit uden udgift for det offentlige selv at iværksætte de plejeforanstaltninger, som efter plejemyndighedens skøn indenfor rammerne af det under pkt. 16a og b anførte findes nødvendige.

For arealer tilhørende Miljøministeriet iværksættes den foreskrevne pleje ved dette ministeriums foranstaltning og for dettes regning.

Århus amtskommune og skovdistriktet påtager sig en forpligtelse til årligt at indberette til henholdsvis Fredningsstyrelsen og Skovstyrelsen og til hinanden, hvad de agter at foretage i de kommende år med henblik på plejeplanens realisering, og hvad de har foretaget sig i det forløbne år.

Fredningsstyrelen og Skovstyrelsen drager omsorg for, at de modtagne indberetninger udveksles.

Århus amtskommune og Miljøministeriet kan tage initiativ til koordinering af kommende foranstaltninger i henhold til planen.

I det omfang, der ikke herved sker ændringer i de under pkt. 16a(4)1 - 8 og 10 indeholdte servitutter, kan der efter aftale mellem Århus amtskommune og Miljøministeriet uden

nævnets godkendelse ske mindre ændringer af plejeplanens kap. 5.

Ændringer, der medfører en skærpelse i forhold til de berørte private lodsejere, kan dog kun ske med nævnets godkendelse.

d. Tvistigheder.

Alle tvistigheder vedrørende landskabsplejen afgøres ligesom tvistigheder i forbindelse med fredningen i øvrigt af fredningsnævnet.

II: S æ r b e s t e m m e l s e r.

a. Særlige bestemmelser vedrørende enkelte ejendomme:

1) Lb.nr. 42 - matr.nr. 9 a Basballe by.
(skellet mellem ejendommen og den offentlige vej Basballe/ Femmøller)

En i sydkanten af den offentlige vej mellem Basballe og Femmøller eksisterende poppelallè, som efter det oplyste er beliggende på vejarealet op til skellet mod matr. nr. 9 a Basballe by, skal bibeholdes og vedligeholdes samt fornyes.

Vedligeholdelse samt genplantning af udgåede træer foretages af Århus amtskommune og for amtskommunens regning.

2) Lb.nr. 66 - matr. nr. 3 a Essendrup by (lb.nr. 67 - matr. nr. 4 a, 3 b smst.).

Det skal være tilladt naturvidenskabeligt interesserede efter forudgående indhentet tilladelse hos fredningsnævnet at foretage ekskursioner og ikke ødelæggende undersøgelser i kildeområdet på matr. nr. 3 a Essendrup by.

Adgang til området kan ske dels ad den eksisterende markvej fra Femmøller til fods - eventuelt med motorkøretøj i det omfang det er nødvendigt for udbringelse af apparatur til undersøgelsesformålene - dels over matr. nr. 3 b Essendrup by.

De arbejder, som skal udføres for at etablere tilstrækkelige forhold til fremføring af måleapparatur o.lign. til kilderne, udføres af Århus amtskommune og for amtskommunens regning.

Der etableres ligeledes ved amtskommunens foranstalt-

ning og for dennes regning en stente i hegnet mellem matr. nr. 3 a og 3 b Essendrup by.

3) Lb.nr. 67 - matr. nr. 3 b, 4 a Essendrup by, 1 a, 1 r Strandkær by, tilhørende Molslaboratoriet.

Bebyggelse.

På de fredede arealer, må ikke opføres andre bygninger, hverken permanente eller midlertidige, end dem, som nødvendigvis skal anvendes i landbrugsøjemed, og sådanne bygninger skal anbringes i tilslutning til nuværende. Nye og nødvendige bygninger skal opføres i samme stil som den nuværende gård.

Såfremt de nuværende bygninger skal repareres, udvides eller ombygges, skal dette arbejde udføres på en sådan måde, at den gamle og ejendommelige stil bibeholdes. I denne forbindels tænkes navnlig på de karakteristiske stråtage og det smukke bindingsværk.

Det skal dog være tilladt at opføre een eller flere bygninger til videnskabeligt brug.

Såvel opførelse af nye bygninger som ombygning af ældre bygninger skal forud godkendes af fredningsnævnet efter forhandling med Danmarks Naturfredningsforening.

Dyrkning.

Det skal, uanset plejebestemmelserne, være tilladt indenfor området at forskyde de dyrkede arealer (arealer under plov), men disse arealer må på intet tidspunkt sammenlagt overstige 65 tdl. Når nye arealer tages under dyrkning, bør der tages videst muligt hensyn til landskabelige værdier.

Videnskabelige forsøg.

De generelle fredningsbestemmelser, herunder plejebestemmelserne, skal ikke være til hinder for, at Molslaboratoriet fortsætter den hidtidige videnskabelige forsøgsvirksomhed på arealerne.

Offentlig adgang.

I det omfang det findes nødvendigt af hensyn til de videnskabelige forsøg, skal der med fredningsnævnets samtykke kunne gives helt eller delvist forbud mod offentlig adgang til arealerne, dog bortset fra færdsel til fods ad det udlagte hovedstisystem.

Matr. nr. 4a Agri by, Agri.
" " 4a Basballe by, Agri.
" " 36c Strandkær by, Agri.
" " 36c Agri by, Agri.

REG. NR.

7502

Anmelder:

Fredningsnævnet for
Aarhus Amts nordlige
Fredningskreds

8900 Randers.

T I L L Æ G

til fredningsafgørelse af 2. juli 1982 vedrørende fredning af arealer i Mols Bjerge Nord, tinglyst den 7. juli 1982.

1.

I ovennævnte fredningsafgørelse er det, jfr. afgørelsens side 64, afsnit c. Tilbudspligt (forkøbsret for det offentlige), fejlagtigt angivet, at der tilkommer det offentlige ved Århus amtskommune forkøbsret til "lb.nr. 31 - den sydligste del af matr. nr. 4 a smst., som vist på fredningskortet, af areal ca. 5,5 ha". (smst. henviser til Agri by, Agri).

Forkøbsretten vedrører rettelig "lb.nr. 31 - den sydligste del af matr. nr. 4 a Basballe by, Agri, som vist på fredningskortet, af areal ca. 5,5 ha", hvorfor forkøbsretten begæres aflyst på matr. nr. 4 a Agri by, Agri, og tinglyst på matr. nr. 4 a Basballe by, Agri.

2.

I afgørelsen, side 68, linie 4, pkt. 8, lb.nr. 85, Bogensholmlejren, er ejendommen fejlagtigt betegnet som matr. nr. 36 c Strandkær by. Rette matr.nr. er matr. nr. 36 c Agri by.

Korrektionen begæres tinglyst.

For så vidt angår aflysningen af forkøbsret på matr. nr. 4 a Agri by begæres aflysningen endeligt foretaget.

Lysningen af forkøbsret på matr. nr. 4 a Basballe by

begæres foreløbig med frist til 1. juli 1984.

For så vidt angår lb.nr. 85, er korrektionen for så vidt endelig, men fredningsafgørelsen hviler fortsat kun med den anførte frist på det rette matr. nr. (matr. nr. 36 c Agri by).

Fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds, den 25. marts 1983.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand

KORT>

FREDNINGSKORT TIL OVERFREDNINGSNÆVNETS
AFGØRELSE AF 30/4 1984
I SAG NR. 2496/81 OG 2562/83

MOLS BJERGE NORD

EBELTOFT KOMMUNE — ÅRHUS AMT

Agri by, Basballe by, Strandkær by, Grønfeld by,
Essendrup by, alt Agri
samt Lyngsbækgård Hovedgård, Dråby

Udfærdiget på grundlag af
matrikelkort ajourført i marts 1982
og Geodætisk Instituts 4 cm kort
nr. 1315 II SV og 1314 I NV med enkelte rettelser i april 1984

KORTET UDARBEJDET AF LLO A/S PÅ GRUNDLAG AF
MATERIALE FRA ÅRHUS AMTSKOMMUNE

0 100 200 300 400 500 1000 m
Målestok 1:10 000

REG. NR. 07502.000

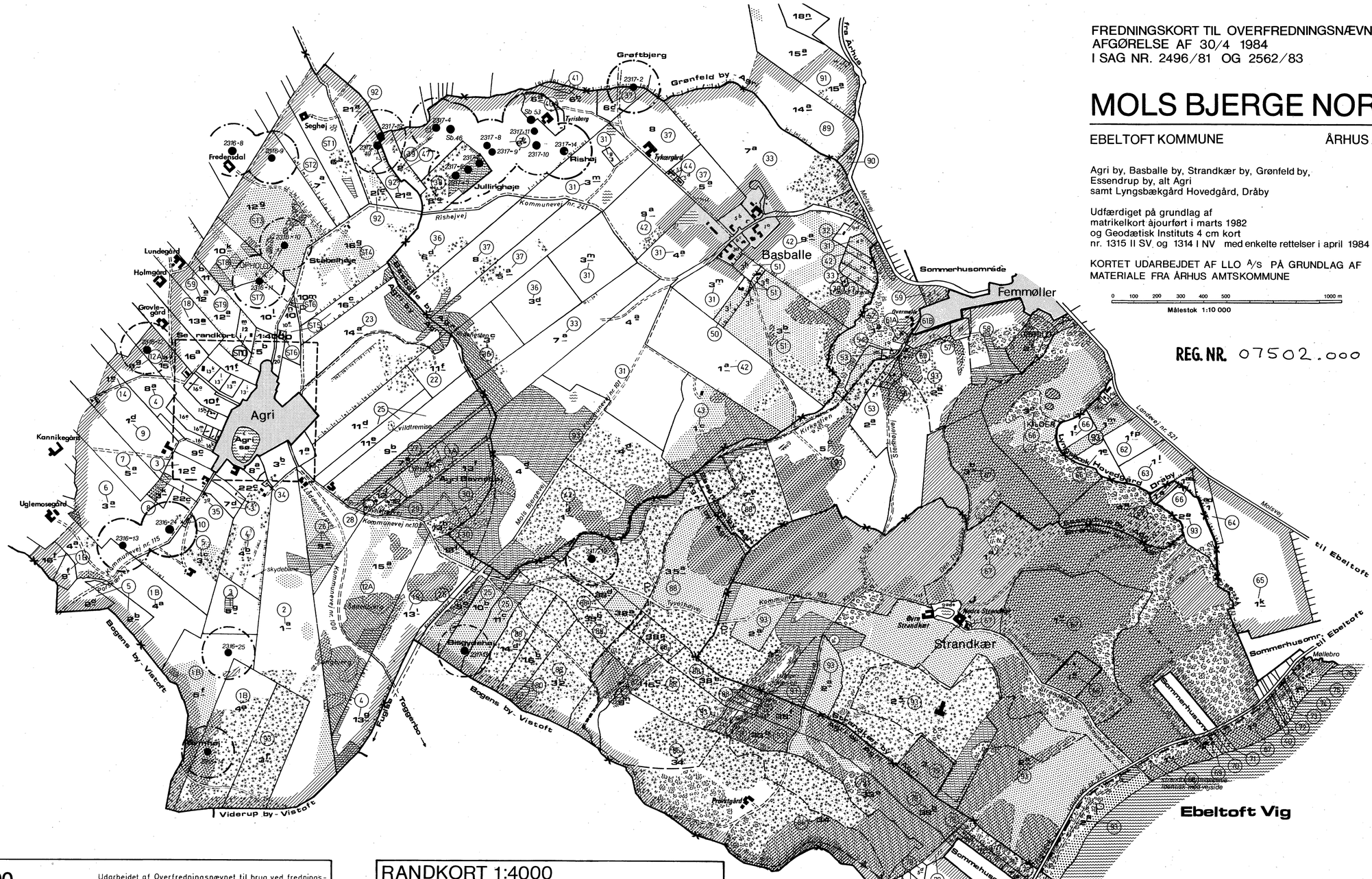

OVERSIGTSKORT 1:25.000

Udarbejdet af Overfredningsnævnet til brug ved fredningssager. Særtryk med Geodætisk Instituts tilladelse (A 83)

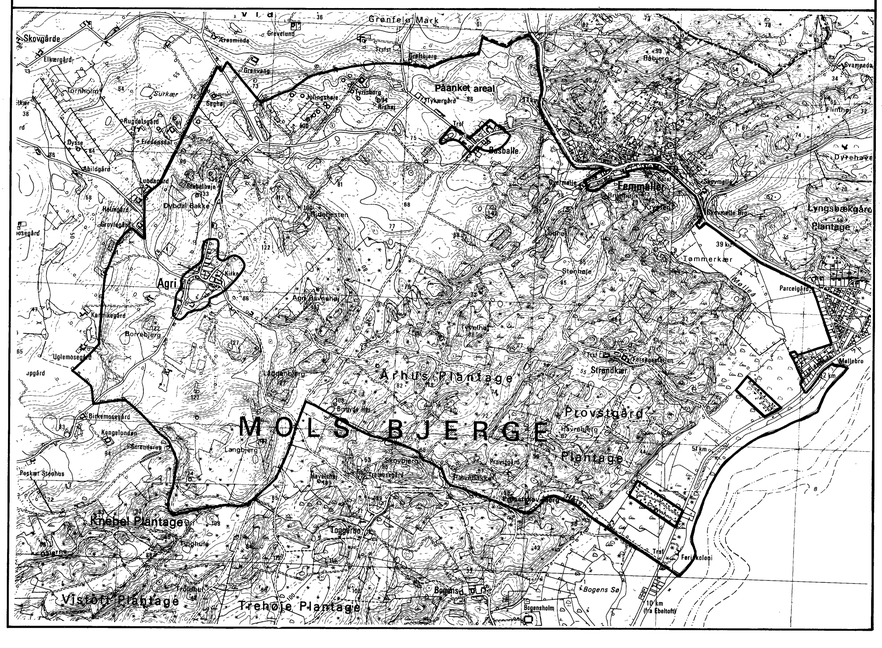

RANDKORT 1:4000

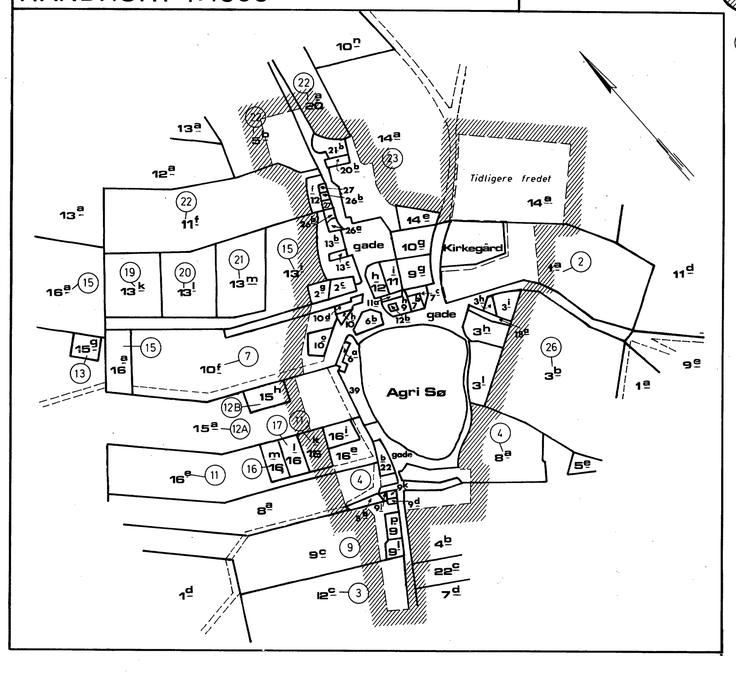

SIGNATURFORKLARING

- Fredningsgrænse
- Landbrugsarealer, jfr. fredn. best. § 4a
- Vedvarende græs, jfr. § 4b
- Løvskov, jfr. § 4c
- Nåleskov, jfr. § 4d
- Udyrkede arealer (strand, krat m.v.) jfr. § 4e
- Fortidsminde med beskyttelseszone
- Strandbeskyttelseslinie
- Fodsti, jfr. § 12a,1
- Sti, jfr. § 12a,2
- OPHOLD — Opholdsareal, jfr. § 12a,3
- P — Parkeringsplads, jfr. § 12a,4
- KILDER — Kildeområde, jfr. § 12a,5
- Fjernelse, jfr. § 13b,5
- Særområde, jfr. § 4b, stk.2 og 6
- Særlig pleje, jfr. § 13b,8

(45) Lb. nr. i hh.t. nævnsafgørelser af 2/7 1982 og 10/2 1983 samt fredningspåstand.

FREDNINGSKORT TIL AFGØRELSE AF
2. juli 1982
FRA FREDNINGSNÆVNET
FOR ÅRHUS AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS

MOLS BJERGE NORD

EBELTOFT KOMMUNE — ÅRHUS AMT

Agri by, Basballe by, Strandkær by,
Essendrup by, alt Agri
samt Lyngsbækgård Hovedgård, Dråby

Udfærdiget på grundlag af
matrikelkort åjourført i marts 1982
og Geodætisk Instituts 4 cm kort
nr. 1315 IISV og 1315 INV.

ÅRHUS AMTSKOMMUNE - AMTSFREDNINGSKONTORET

0 100 200 300 400 500 1000 m
Målestok 1:10 000

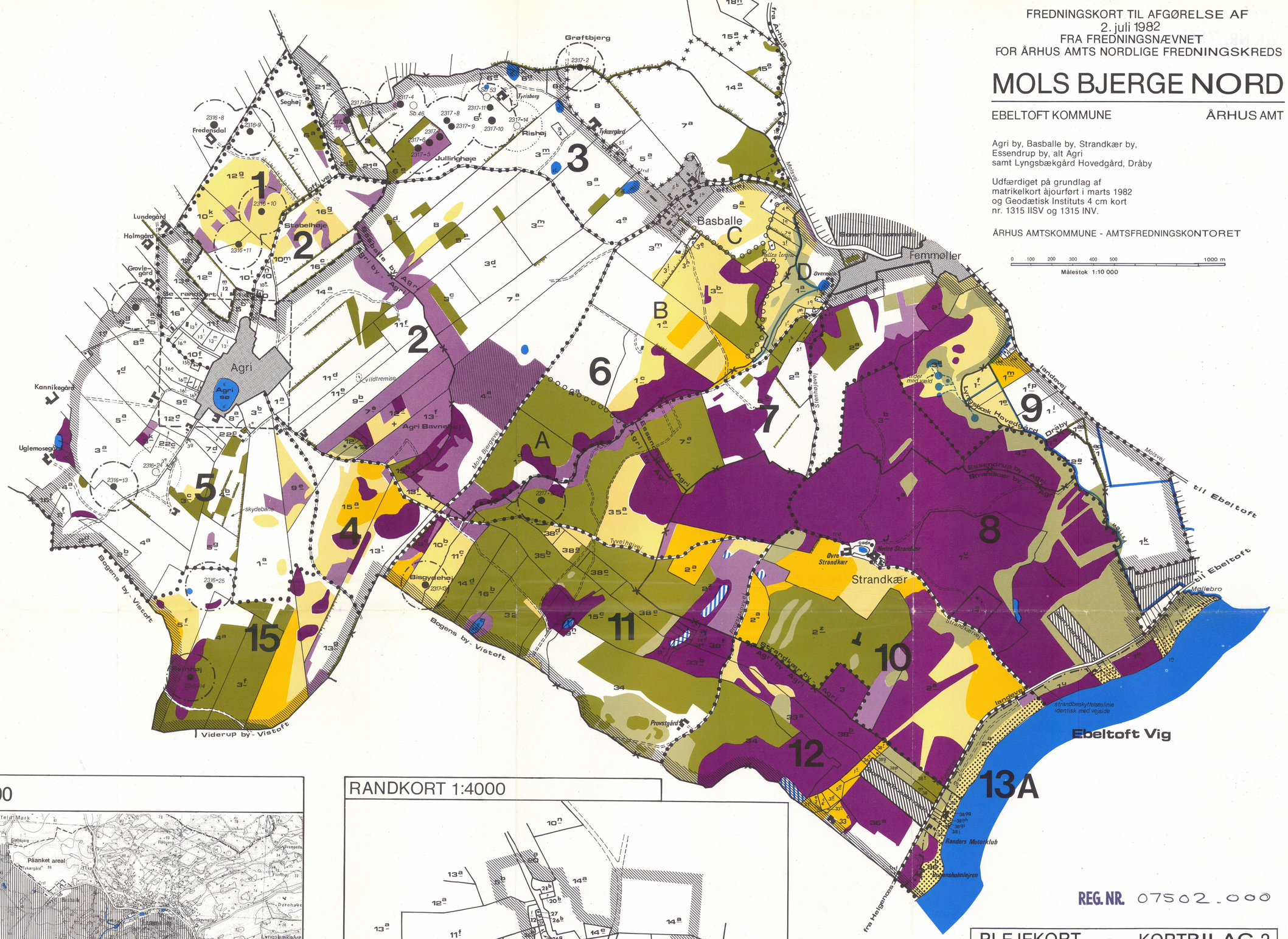

OVERSIGTSKORT 1:25.000

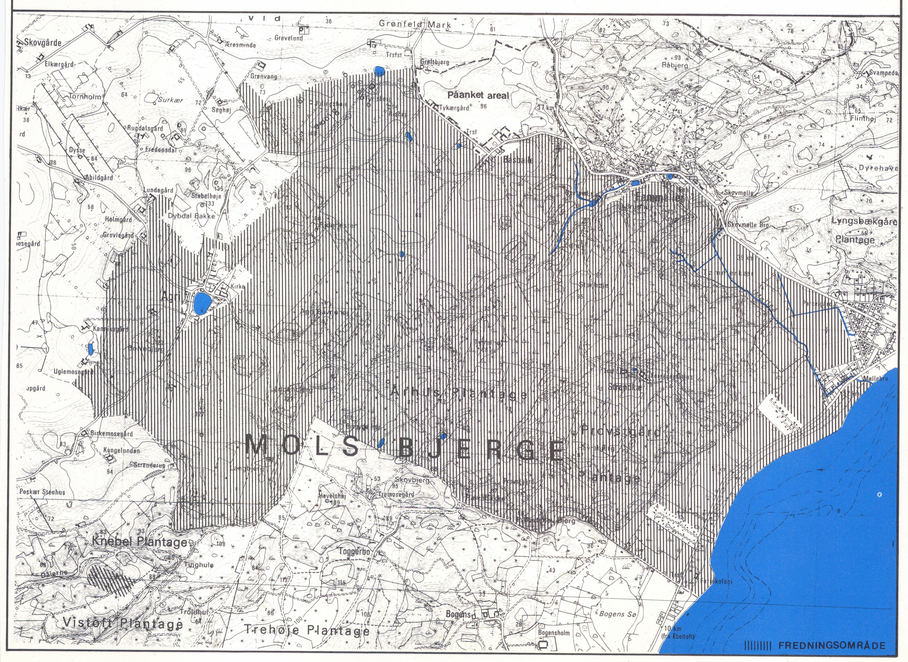
Grønfeldt Mark
Skovgårde
Præstemade
Grønvej
Grønnemade
Trøfer
Grønbjerg
Præstemade
Præstemade Bro
Præstemade Sø
Præstemade Skov
Præstemade Plantage
Præstemade Mølle
Præstemade Kro
Præstemade Kirke
Præstemade Præstegård
Præstemade Skole
Præstemade Sø
Præstemade Bro

FREDNINGSKORT TIL AFGØRELSE AF
2. juli 1982
FRA FREDNINGSNÆVNET
FOR ÅRHUS AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS

MOLS BJERGE NORD

EBELTOFT KOMMUNE — ÅRHUS AMT

Agri by, Basballe by, Strandkær by,
Essendrup by, alt Agri
samt Lyngsbækgård Hovedgård, Dråby

Udfærdiget på grundlag af
matrikelkort ajourført i marts 1982
og Geodætisk Instituts 4 cm kort
nr. 1315 IISV og 1315 INV.

ÅRHUS AMTSKOMMUNE - AMTSFREDNINGSKONTORET

0 100 200 300 400 500 1000 m
Målestok 1:10 000

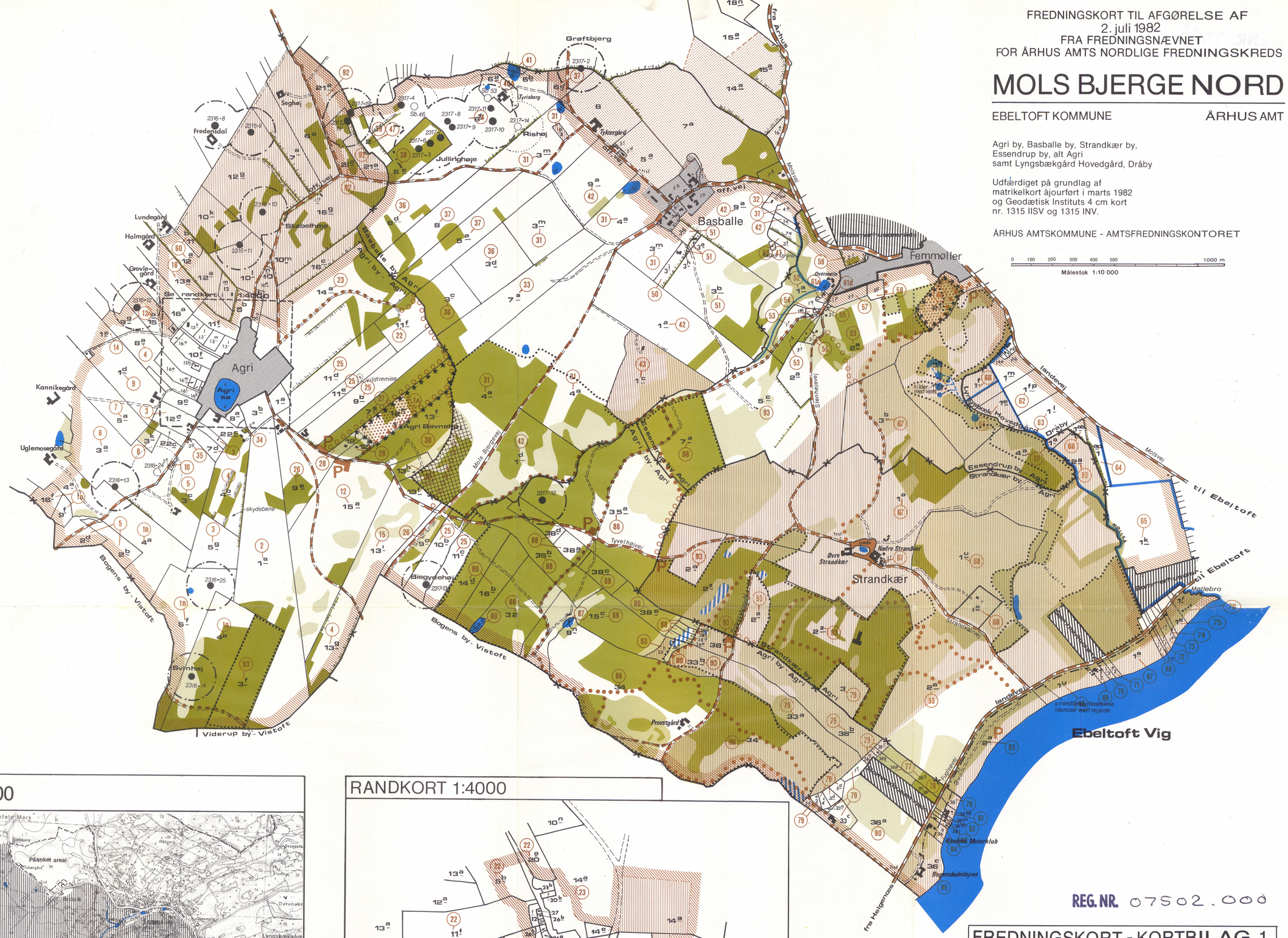

REG. NR. 07502.000

FREDNINGSKORT - KORTBILAG 1

OVERSIGTSKORT 1:25.000

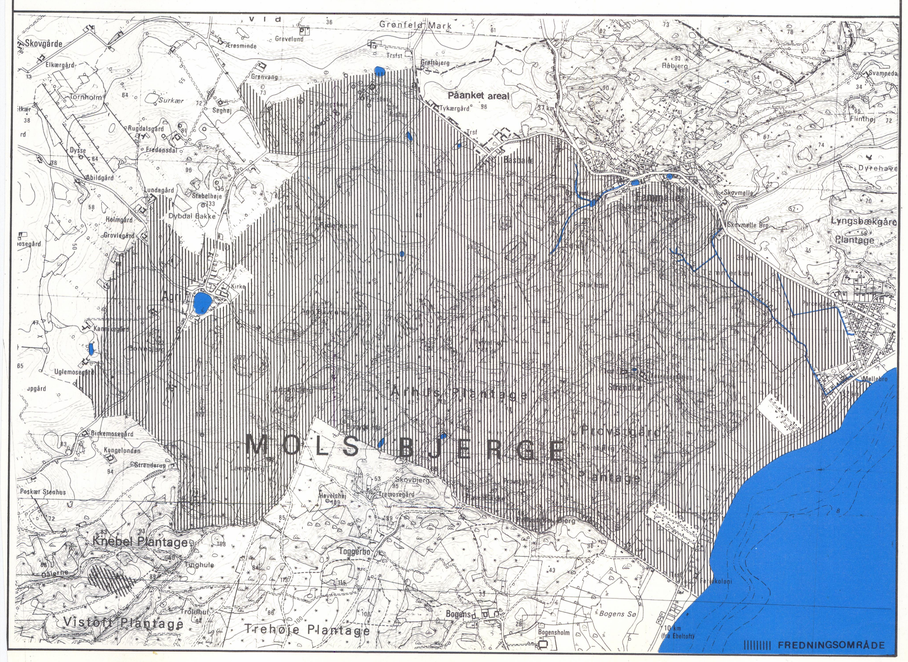

RANDKORT 1:4000

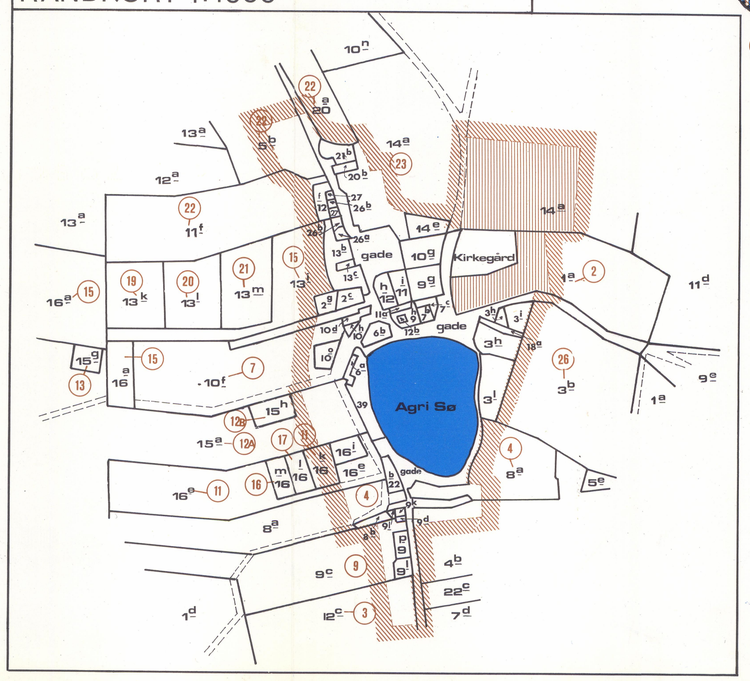

SIGNATURFORKLARING

- Fredningsgrænse
- Tidligere fredet
- Udgået ved fredningsnævnets delafgørelse af 31. juli 1981. Påanket til Overfredningsnævnet
- Fredskovspligtige arealer
- Nåleskov
- Løvskov
- Krat
- Henholdsvis hegn og allé
- Fredet fortidsminde med beskyttelseszone
- Fortidsminde der fredes med ny beskyttelseszone
- Forkøbsret for del af matr.nr.4a Basballe
- Arealer, der eksproprieres
- Opholdsareal
- P Eksisterende P-plads
- P Ny P-plads
- Off. veje
- Eksisterende stier
- Nye stier
- Sommerhusområder
- Moser, søer, vandhuller og vandløb
- Naturfredningslovens strandbeskyttelseslinie
- (41) Lodsejer nr.

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.: 07502.00

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

382

REG. NR. ~~7502~~

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

7502

Randers, den 15. august 1983.

Modtaget i fredningsstyrelsen

16 AUG. 1983

HC/lu F.S. 81/83

Herlogges.
17.8.1983
Per H

Herr Erik Hovgaard,
Viborgvej 55,
8210 Århus V.

I en hertil gennem Ebeltoft kommune fremsendt ansøgning har De ansøgt om tilladelse til opførelse af en udestue på eksisterende bygninger på ejendommen matr. nr. 9 b m.fl. Agri by, Agri.

Det fremgår af sagen, at ejendommen er omfattet af den af fredningsnævnet den 2. juli 1982 trufne afgørelse om fredning af arealer i Mols Bjerge Nord, som bl.a. indeholder forbud mod yderligere bebyggelse i området, dog med modifikationer for driftsbygninger til landbrugsejendomme.

Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, har anbefalet dispensation, idet amtsfredningskontoret herved har lagt vægt på, at ejendommens bygninger er omkranset af en ældre havebevoksning, og at der kun er tale om en mindre tilbygning, som ikke kan antages at stride mod fredningens formål.

Amtsfredningskontoret har som vilkår foreslået, at tilbygningen så vidt muligt skal tilpasses den eksisterende bebyggelse.

I denne anledning skal nævnet herved meddele den fornødne dispensation til opførelse af en udestue af den ønskede størrelse.

Det er en betingelse, at endelige bygningstegninger med

J. nr. F. 1302-5

angivelse af farver og materialevalg fremsendes til nævnet til godkendelse, forinden byggeriet påbegyndes.

Det bemærkes herved, at nævnet i denne forbindelse vil stille krav om, at bygningen udføres på en sådan måde, at den i videst muligt omfang er tilpasset den eksisterende bebyggelse.

Afgørelsen kan i medfør af naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K, af forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra modtagelsen af nærværende afgørelse.

Nævnet har d.d. tilskrevet Erik Hovgaard som foran.

;

Modtaget i fredningsstyrelsen

17 AUG. 1983

A. Holck-Christiansen

1. Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, Amaliegade 13, 1256 København K.
2. Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 8000 Århus C, j. nr. 5403-701-55-74.
3. Århus amtskommune, amtsarkitektkontoret, Lyseng alle 3, 8270 Højbjerg.
4. Ebeltoft kommune, Stadsingeniørens kontor, 8400 Ebeltoft, j.nr. 24-4-B-01-10-23.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Fr.berg Runddel 1, 2000 København F.
6. Vurderingsrådet, Ebeltoft kommune, 8400 Ebeltoft.
7. Herr elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
8. Herr gårdejer Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

REG. NR. 7502

OVERFREDNINGSNÆVNET

Amaliegade 7 jf/vf
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Johannes Høgh
Porskærvej 33
Agri

8420 Knebel

Dato: Den 30. april 1984

J. nr.: 2496/81
Lb.nr. 1 B

Hermed følger overfredningsnævnets to afgørelser af dags dato i sagen om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Den ene afgørelse vedrører fredningens afgrænsning og de bestemmelser, som gælder for det fredede område. Den anden afgørelse vedrører fredningserstatningerne.

Overfredningsnævnet har endvidere besluttet at dispensere fra de fastsatte fredningsbestemmelser for området til, at det areal af Deres ejendom ./. matr.nr. 4 a Agri By, Agri, som er vist på vedlagte rids, må tilplantes. Denne dispensation bortfalder ifølge naturfredningslovens § 64 a, hvis den ikke er udnyttet senest 5 år fra dato.

Overfredningsnævnets afgørelse om fredningens indhold kan ikke påklages. Derimod kan De klage over erstatningsfastsættelsen til en særlig taksationskommission inden 4 uger, således som det er nærmere oplyst i slutningen af erstatningsafgørelsen.

Om udbetaling af erstatningen skal man oplyse:

Fredningens gennemførelse er som det fremgår af afgørelserne afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til, at erstatningerne udbetales. Når udvalgets tilslutning foreligger, vil erstatningen blive udbetalt snarest muligt herefter til de ejere, som ikke har påklaget erstatningsfastsættelsen til taksationskommissionen.

Med venlig hilsen

J. Fisker

J. Fisker
eksp.sekr.

10-1

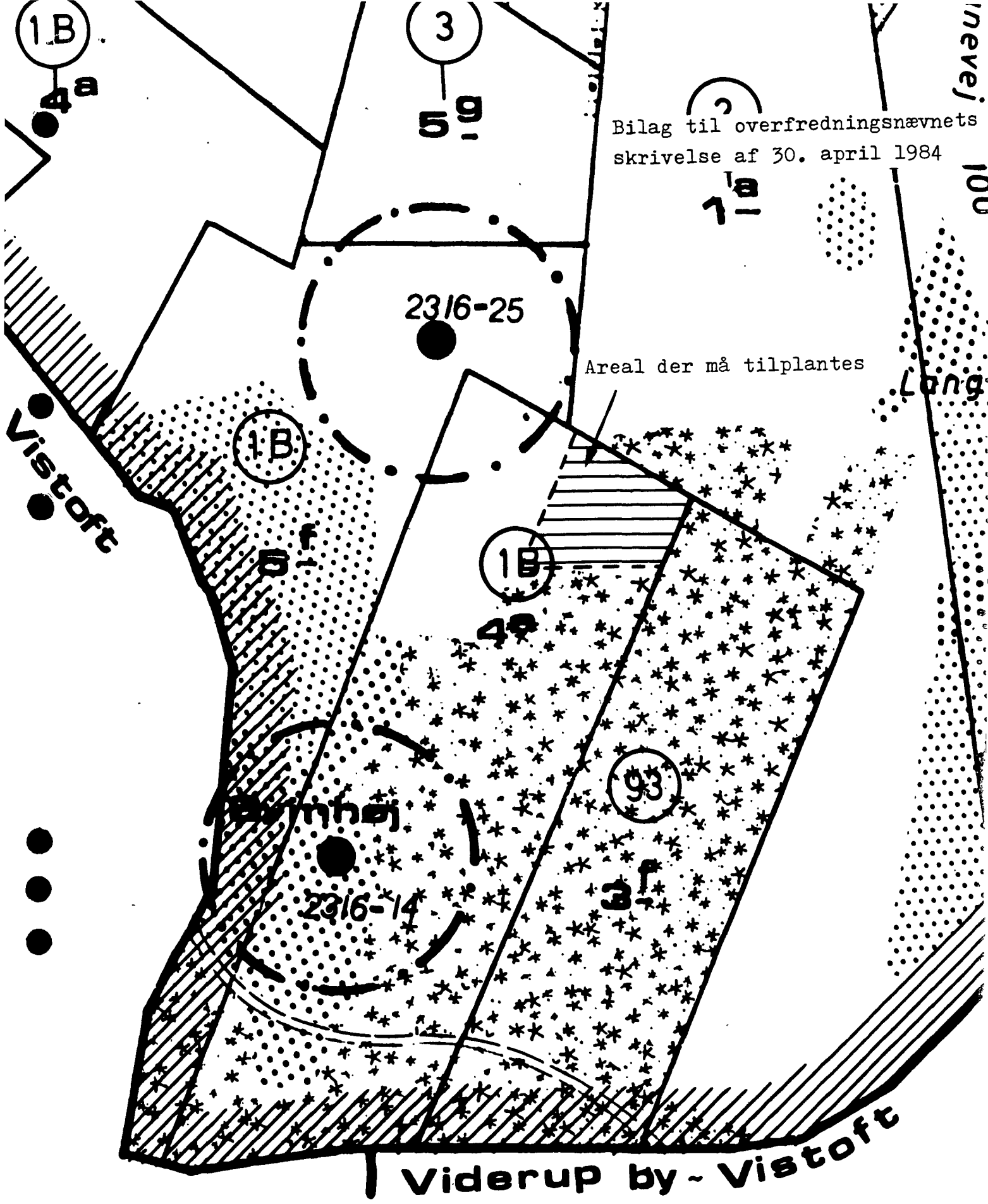
Bilag til overfredningsnævnets skrivelse af 30. april 1984
Areal der må tilplantes
2316-25
2316-14
Vistoft
Viderup by - Vistoft
1B
3
93

REG. NR. 7502

OVERFREDNINGSNÆVNET

Amaliegade 7 BA/ic
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Dato: 30. april 1984

J. nr.: 2496/81

Lb.nr. 31

Johs. Søgaard Paulsen
Kølbakken 20
Basballe
8400 Ebeltoft

./. Hermed følger overfredningsnævnets to afgørelser af dags dato i sagen om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Den ene afgørelse vedrører fredningens afgrænsning og de bestemmelser, som gælder for det fredede område. Den anden afgørelse vedrører fredningserstatningerne.

Som det fremgår af fredningsafgørelsen (side 9, stk. 3) og af fredningskortet, har overfredningsnævnet besluttet at følge Deres ønske om, at hele havearealet på Deres ejendom holdes uden for fredningen.

Overfredningsnævnet har endvidere besluttet at dispensere fra de fastsatte fredningsbestemmelser for området til, at de arealer af Deres ejendom matr.nr. 3 m og 4 a, Basballe By, Agri, som er vist med skravering på vedlagte rids, må tilplantes. Da denne beslutning blev truffet, var overfredningsnævnet ikke bekendt med, at størstedelen af arealet er omfattet af beskyttelseslinien omkring fortidsminder, jfr. naturfredningslovens § 53. Denne lovbestemmelse kan føre til, at De ikke i fuldt omfang kan udnytte overfredningsnævnets dispensation fra fredningsbestemmelserne. Overfredningsnævnet har derfor samtidig hermed anmodet fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds om at træffe beslutning om, hvorvidt - og da i hvilket omfang - en dispensation fra naturfredningslovens § 53 kan meddeles. Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til overfredningsnævnet efter de sædvanlige regler. Overfredningsnævnets dispensation fra fredningsbestemmelserne bortfalder iøvrigt ifølge naturfredningslovens § 64 a, hvis den ikke er udnyttet senest 5 år fra dato.

Overfredningsnævnets afgørelse om fredningens indhold kan ikke påklages. Derimod kan De klage over erstatningsfastsættelsen til en sær-

lig taksationskommission inden 4 uger, således som det er nærmere oplyst i slutningen af erstatningsafgørelsen.

Om udbetaling af erstatningen skal man oplyse:

Fredningens gennemførelse er,som det fremgår af afgørelserne, afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til, at erstatningerne udbetales. Når udvalgets tilslutning foreligger, vil erstatningen blive udbetalt snarest muligt herefter til de ejere, som ikke har påklaget erstatningsfastsættelsen til taksationskommissionen.

Med venlig hilsen

J. Fisker

eksp.sekr.

Bilag til overfredningsnævnets skrivelse af 30. april 1984

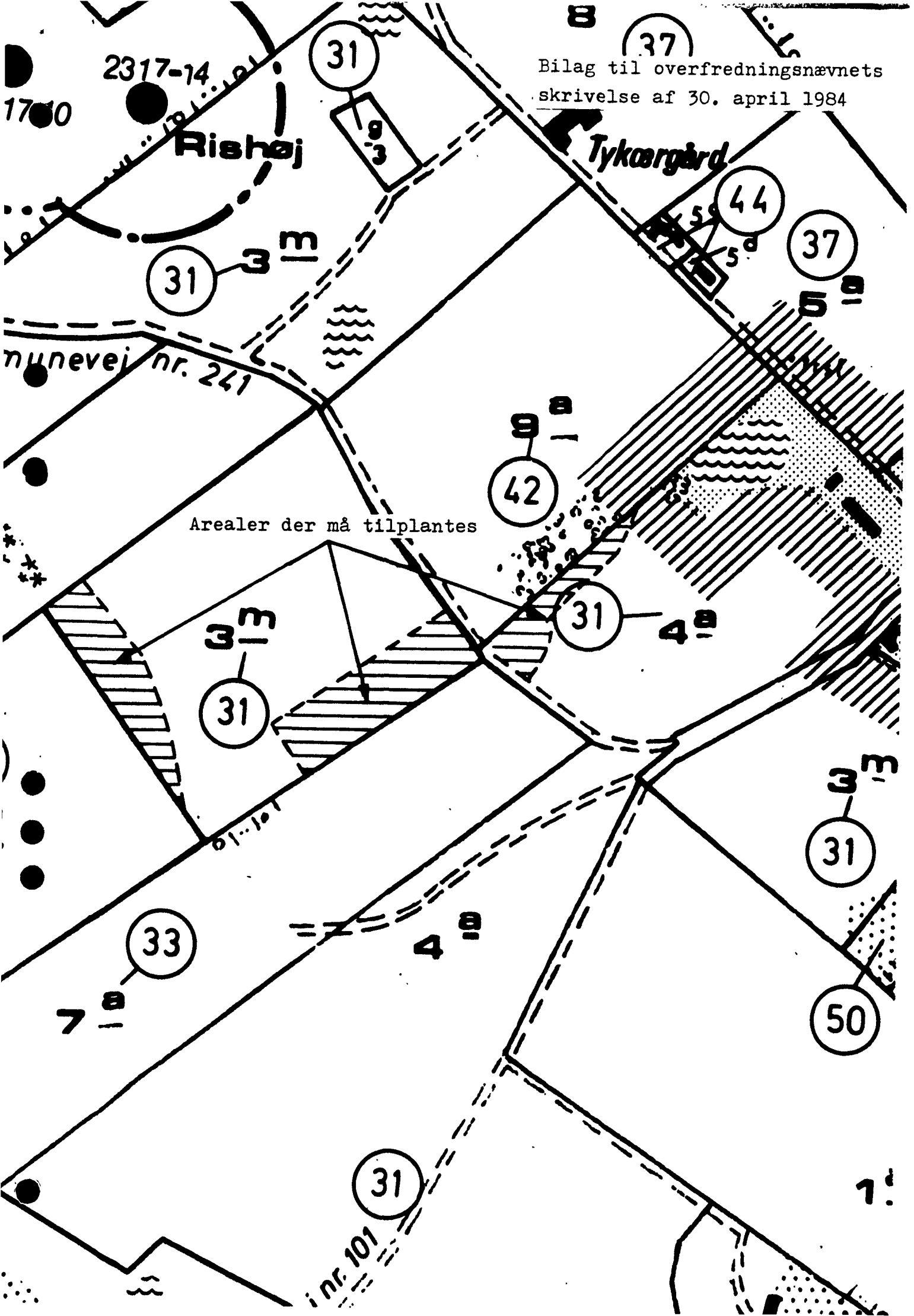

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 7502

Amaliegade 7 jf/ul
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Dato: 30. april 1984

J. nr.: 2496/81

Lb.nr. 37

Jørgen Knudsen
Kølbakken 15
Basballe 8400 Ebeltoft

./. Hermed følger overfredningsnævnets to afgørelser af dags dato i sagen om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Den ene afgørelse vedrører fredningens afgrænsning og de bestemmelser, som gælder for det fredede område. Den anden afgørelse vedrører fredningserstatningerne.

Som det fremgår af overfredningsnævnets afgørelser og det ledsagende kort, er det besluttet at udvide fredningen med det areal af Deres ejendomme, matr.nr. 5 a, 6 c og 8, Basballe By, som ligger nord for den offentlige vej. Overfredningsnævnet har imidlertid besluttet at dispensere fra de fastsatte fredningsbestemmelser for området til, at det areal af matr.nr. 8, Basballe By, som er vist på vedlagte rids, må tilplantes. Denne særlige tilladelse bortfalder ifølge naturfredningslovens § 64 a, hvis den ikke er udnyttet senest 5 år fra dato.

I spørgsmålet om fjernelse af beplantning i den sydlige del af matr.nr. 5 a og 8, Basballe By, er kravet om rydning af beplantning på Deres ejendom blevet begrænset til den beplantning på ca. 1,0 ha, som findes i slugten, jfr. vedlagte fotokopi af luftfoto, og således at tidspunktet for rydningen fastsættes i den løbende plejeplanlægning. Den øvrige beplantning på Deres ejendom, må bibeholdes og må efter afdrift genplantes, hvis det sker med løvtræer. Ellers må arealet til sin tid kun anvendes til græsning.

Overfredningsnævnet har yderligere - som vist på fredningskortet - imødekommet Deres ønske om, at de af matr.nr. 5 a og 8, Basballe By, som fredningsnævnet havde henført til permanente græsningsarealer, overgår til almindelige landbrugsarealer. Derimod har overfredningsnævnet ikke kunnet tillade yderligere areal tilplantet i dette område.

Overfredningsnævnets afgørelse om fredningens indhold kan ikke påklages. Derimod kan De klage over erstatningsfastsættelsen til en særlig taksationskommission inden 4 uger, således som det er nærmere oplyst i slutningen af erstatningsafgørelsen.

Om udbetaling af erstatningen skal man oplyse:

Fredningens gennemførelse er som det fremgår af afgørelserne afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til, at erstatningerne udbetales. Når udvalgets tilslutning foreligger, vil erstatningen blive udbetalt snarest muligt herefter til de ejere, som ikke har påklaget erstatningsfastsættelsen til taksationskommissionen.

Med venlig hilsen

J. Fisker

J. Fisker
eksp.sekr.

Bilag til overfredningsnævnets
skrivelse af 30. april 1984

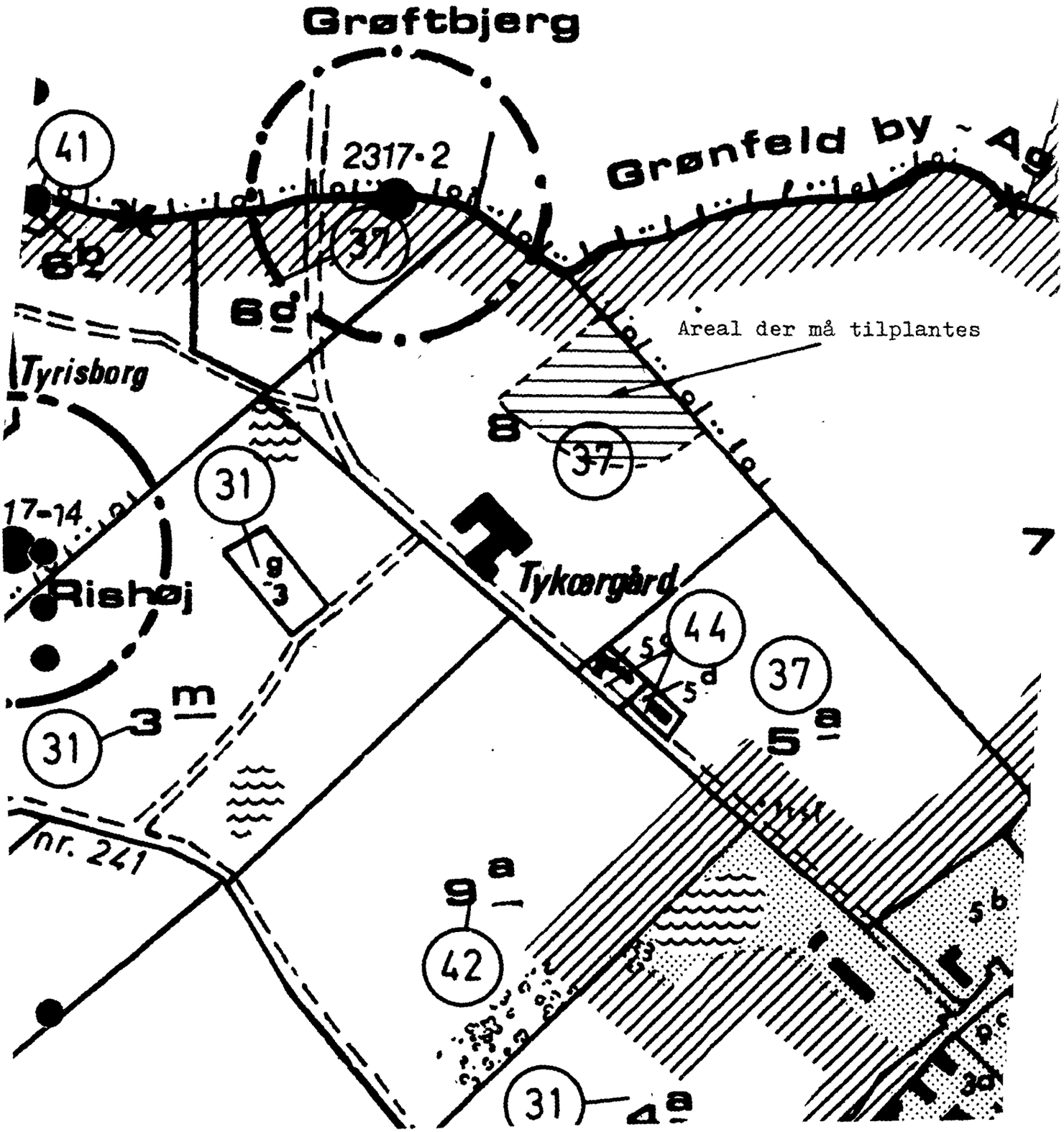

Kortbilag til overfredningsnævnets skrivelse af 30. april 1984.

(Vedrører lb.nr.e 22, 23 og 37)

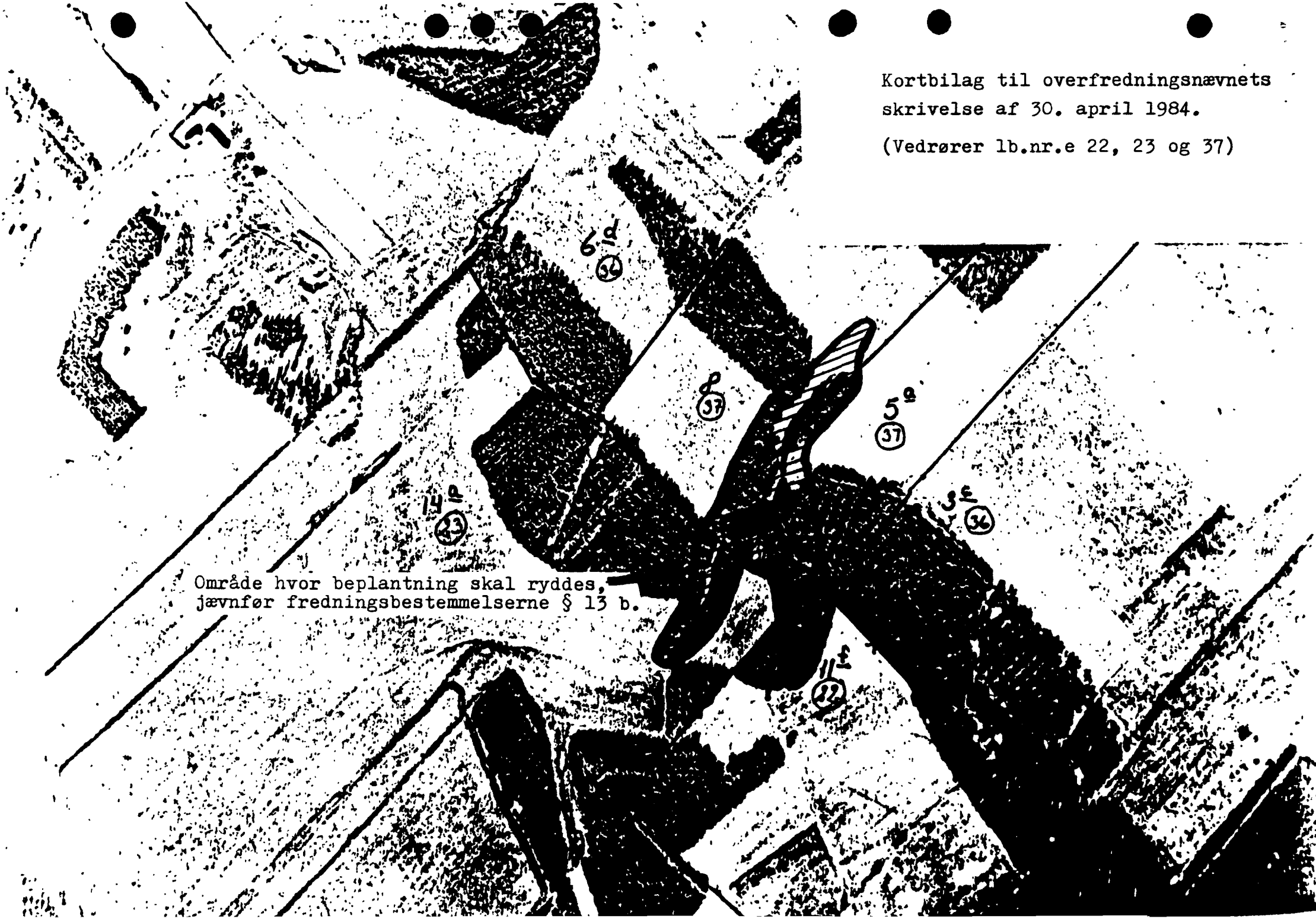

Område hvor beplantning skal ryddes, jævnfør fredningsbestemmelserne § 13 b.

REG. NR. 7502

OVERFREDNINGSNÆVNET

Amaliegade 7 jf/ul
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Dato: 30. april 1984

J. nr.: 2496/81

Lb.nr. 50

Ole P. Andersen
Holmetoften 43
8270 Højbjerg

./. Hermed følger overfredningsnævnets to afgørelser af dags dato i sagen om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Den ene afgørelse vedrører fredningens afgrænsning og de bestemmelser, som gælder for det fredede område. Den anden afgørelse vedrører fredningserstatningerne.

Overfredningsnævnet har endvidere tiltrådt, at fredningsnævnet ved særbestemmelse i fredningsafgørelse af 2. juli 1982, s. 67, har givet Dem dispensation til en nærmere angivet udvidelse af Deres fritidshus på matr.nr. 3 i, Basballe By. Denne særlige tilladelse bortfalder ifølge naturfredningslovens § 64 a, hvis den ikke er udnyttet senest 5 år fra dato.

Om udbetaling af erstatningen skal man oplyse:

Fredningens gennemførelse er som det fremgår af afgørelserne afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til, at erstatningerne udbetales. Når udvalgets tilslutning foreligger, vil erstatningen blive udbetalt snarest muligt herefter til de ejere, som ikke har påklaget erstatningsfastsættelsen til taksationskommissionen.

Med venlig hilsen

J. Fisker

J. Fisker
eksp.sekr.

10-1

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 7502

Amaliegade 7 jf/ul
1256 København K
Telefon 01 13 36 38

Dato: 30. april 1984

J. nr.: 2496/81
Lb.nr. 54

Jens E. Paulsen
Stenhøjevej 18
Essendrup 8400 Ebeltoft

Hermed følger overfredningsnævnets to afgørelser af dags dato i sagen om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Den ene afgørelse vedrører fredningens afgrænsning og de bestemmelser, som gælder for det fredede område. Den anden afgørelse vedrører fredningserstatningerne.

Overfredningsnævnet har endvidere tiltrådt, at fredningsnævnet ved særbestemmelse i fredningsafgørelse af 2. juli 1982 i princippet har givet Dem dispensation til udvidelse med 20 m² af helårsbeboelsen på matr.nr. 1 q, Essendrup By. Denne særlige tilladelse bortfalder ifølge naturfredningslovens § 64 a, hvis den ikke er udnyttet senest 5 år fra dato.

Om udbetaling af erstatningen skal man oplyse:

Fredningens gennemførelse er som det fremgår af afgørelserne afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til, at erstatningerne udbetales. Når udvalgets tilslutning foreligger, vil erstatningen blive udbetalt snarest muligt herefter til de ejere, som ikke har påklaget erstatningsfastsættelsen til taksationskommissionen.

Med venlig hilsen

J. Fisker

J. Fisker
eksp.sekr.

10-1

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 7502

Amaliegade 7 jf/ul
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Dato: 30. april 1984

J. nr.: 2496/81

Lb.nr. 84

Randers Motorklub
v/Normann Jensen
Ålborggade 6
8900 Randers

Hermed følger overfredningsnævnets to afgørelser af dags dato i sagen om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Den ene afgørelse vedrører fredningens afgrænsning og de bestemmelser, som gælder for det fredede område. Den anden afgørelse vedrører fredningserstatningerne.

Som meddelt i skrivelse af 22. november 1983 har overfredningsnævnet tiltrådt, at fredningsnævnet i fredningsafgørelse af 2. juli 1982, s. 67-68 har givet dispensation til, at et nærmere angivet areal af Randers Motorklubs ejendom, matr.nr. 36 b, Agri By, må anvendes til campingformål, sålænge ejendommen tilhører klubben.

Om udbetaling af erstatningen skal man oplyse:

Fredningens gennemførelse er som det fremgår af afgørelserne afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til, at erstatningerne udbetales. Når udvalgets tilslutning foreligger, vil erstatningen blive udbetalt snarest muligt herefter til de ejere, som ikke har påklaget erstatningsfastsættelsen til taksationskommissionen.

Med venlig hilsen

J. Fisker

J. Fisker
eksp.sekr.

REG. NR. 7502

OVERFREDNINGSNÆVNET

Amalie gade 7
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

jf/vf

Dato: 30. april 1984

J. nr.: 2496/81

Lb.nr. 85

Bogensholmlejren
v/ H. Rasmussen
Bakkekammen 49
8240 Risskov

Hermed følger overfredningsnævnets to afgørelser af dags dato i sagen om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Den ene afgørelse vedrører fredningens afgrænsning og de bestemmelser, som gælder for det fredede område. Den anden afgørelse vedrører fredningserstatningerne.

Overfredningsnævnet har endvidere tiltrådt, at fredningsnævnet ved særbestemmelse i fredningsafgørelse af 2. juli 1982, s. 68, på nærmere angivne vilkår har givet dispensation til på matr.nr. 36 c, Agri By,

at opføre en bestyrerbolig
at foretage befæstning af parkeringsarealer og
at opstille telte og enkelte campingvogne.

Disse særlige tilladelser bortfalder ifølge naturfredningslovens § 64 a, hvis de ikke er udnyttet senest 5 år fra dato.

Vedrørende spørgsmålet om forkøbsret til matr.nr. 36 c, Agri By, henviser man til fredningsafgørelsens §§ 16 og 17, jfr. telefonsamtale herom med landsretssagfører K. Weber Carlsen, Århus.

Om udbetaling af erstatningen skal man oplyse:

Fredningens gennemførelse er som det fremgår af afgørelserne afhængig af, at folketingets finansudvalg giver tilslutning til, at erstatningerne udbetales. Når udvalgets tilslutning foreligger, vil erstatningen snarest muligt herefter blive udbetalt til landsretssagfører K. Weber Carlsen, Århus, som er underrettet om foranstående.

Med venlig hilsen

J. Fisker
eksp. sekr.

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG NR. 7502

Amaliegade 7
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

jf/ic

Dato: 8. januar 1985

J. nr.: 2496/81-1/84

Johs. Søgaard Paulsen
Kølbakken 20
Basballe
8400 Ebeltoft

Ved en afgørelse af 11. juli 1984 har fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds besluttet ved dispensation i medfør af naturfredningslovens § 53 at tillade beplantning inden for højzonen omkring fortidsmindet nr. 2317.25 på de 2 arealer af Deres ejendom matr.nr. 3 m og 4 a, Basballe By, Agri. Omfanget
./. af den meddelte dispensation på matr.nr. 4 a, Basballe By, er vist på vedlagte rids. På matr.nr. 3 m, Basballe By, gøres der ingen indskrænkning i den iøvrigt bestående ret til tilplantning.

I en skrivelse af 25. juli 1984 har De påklaget afgørelsen til overfredningsnævnet, idet De har anført, at tilplantning på matr.nr. 4 a, Basballe By, ikke vil kunne ses fra den offentlige vej, og at De iøvrigt vil være villig til at afslutte beplantningen med lavere voksende træer.

Der er i sagen sket følgende:

I forbindelse med sagen om fredning af arealer af Mols Bjerge nord gav overfredningsnævnet Dem ved en særtilladelse ret til at foretage beplantning på de 2 omhandlede arealer i det omfang, som blev vist på et rids dateret den 30. april 1984. Overfredningsnævnet tog dog det forbehold, at den dispensation, som kunne tillades i medfør af fredningsafgørelsen, eventuelt kunne blive indskrænket som følge af eksistensen af et fortidsminde, som måtte anses for beskyttet i medfør af naturfredningslovens § 53. Overfredningsnævnet anmodede samtidig fredningsnævnet om at træffe afgørelse vedrørende dette spørgsmål.

Fredningsstyrelsen v/fortidsmindeforvaltningen har ikke villet modsætte sig, at der på matr.nr. 3 m, Basballe By, foretages beplantning i det omfang, som overfredningsnævnet har tilladt i medfør af fredningssagen. Vedrørende matr.nr. 4 a, Basballe By, har fortidsmindeforvaltningen kunnet gå ind for, at der tillades beplantning i en noget større afstand fra gravhøjen, end hvad fredningsnævnet nu har kunnet tillade.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Overfredningsnævnet har kunnet tiltræde den af fredningsnævnet enstemmigt meddelte dispensation fra naturfredningslovens § 53 til beplantning på matr.nr. 3 m og 4 a, Basballe By. På matr.nr. 3 m, Basballe,kan der herefter foretages beplantning i det omfang, som overfredningsnævnet har tilladt i medfør af fredningssagen. På matr.nr. 4 a, Basballe, kan der foretages beplantning inden for det i medfør af fredningssagen tilladte område således begrænset, at der ikke må plantes syd for den på det vedlagte rids viste grænse for beplantning.

I overfredningsnævnets behandling af sagen har 10 medlemmer deltaget. Afgørelsen er truffet enstemmigt.

Den herved givne tilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 5 år fra dato, jfr. naturfredningslovens § 64 a.

Med venlig hilsen

J. Fisker

eksp.sekr.

skel
græs
pløjet
ager
sten
N
9a
foderlænde
pløjet
4a
frugt-
have
X
333
græs
ager
4a
Y
høj
2317.25
græs
skel
priv. fællesvej

bevokset areal

- - - - falske "højdekurver" med fald mod sydvest og varierende ækvidistancer

÷ sænkningens dybeste punkt

—.— grænse for beplantning

SKITSE UDEN FAST MÅLESTOKSFORHOLD
EDR. BEPLANTNING PÅ
MATR.NR. 4A BASBALLE BY, AGRI, EBELTOFT KOMMUNE
VED GRAVHØJEN 2317.25

Fredningsnævnet for
Århus Amts nordlige
Fredningskreds
F.S. 32/84

Ofn. J.nr. 2496/84 - 1/87

Indg. 5 DEC. 1984

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Til fredningsregisteret
til orientering 3/6-85 BK

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 15. maj 1985.

HC/vl FS. 66/85.

Modtaget i fredningsstyrelsen
17 MAJ 1985

REG. NR. 7502

Danmarks Radio,
Provinsafdelingen,
Halmstadgade 1o-12,
82oo Århus N.

I en til nævnet fremsendt ansøgning har Danmarks Radio ansøgt om tilladelse til i tidsrummet fra ca. 1. august til 2o. september 1985 at foretage optagelse af et filmprojekt til brug for for TV. på et areal af matr. nr. 2 a Strandkjær by, Agri, tilhørende statsskovvæsenet, ved Fussingø Skovdistrikt.

Det er meningen, at der under optagelserne foruden det nødvendige tekniske udstyr skal opstilles et gammelt Tivoli, som danner rammen om optagelserne.

Det pågældende areal er omfattet af den ved overfredningsnævnets afgørelse af 3o. april 1984 gennemførte fredning af arealer i Mols Bjerges Nordlige del, hvoraf bl.a. fremgår, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Anvendelse til det ønskede formål kan kun ske efter nævnets forudgående godkendelse.

Sagen har været behandlet i et møde i nævnet, hvori deltog repræsentanter for Danmarks Radio, Århus Amtskommune, Amtsfredningskontoret, Ebeltoft kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

Det blev fra Danmarks Radio fremhævet, at arealet er valgt efter lang tids søgen. Arealet er ideelt til formålet, idet det består af en slette mod øst og en skrænt med bevoksning mod vest. Disse forhold gør arealet helt egnet til formålet. Endvidere er

Miljøministeriet
J. nr. F. 1505/12.40

Bil.

beliggenheden ideel også ved sin nære beliggenhed i forhold til Tirstrup Lufthavn, således at medvirkende skuespillere får let transportmulighed mellem København og optagelsesstedet.

Statsskovvæsents repræsentanter så med nogen betænkelighed på anvendelsen af et værdifuldtfredet areal til formålet. Navnlig henvistes til, at der går en sti over arealet, og at optagelserne dels vil medføre gener for trafikken her, dels forringe indtrykket af landskabet betydeligt. Selve slitagen forekommer ikke skovdistriktet særlig betænkelig.

Man har endnu ikke taget stilling til, om man vil udlåne arealet til Danmarks Radio.

Danmarks Naturfredningsforening delte betænkelighederne ved begrænsningen af publikums færdsel i området. Iøvrigt fremhævedes de principielle betænkeligheder. Heller ikke naturfredningsforeningen fandt slitageproblemer afgørende.

Amtsfredningskontorets repræsentant kunne ikke afgive bindende udtalelse uden behandling i amtskommunens udvalg for teknik og miljø. Det blev fra den mødende repræsentant fremhævet, at betænkelighederne ved en godkendelse navnlig måtte vedrøre publikums adgang til området, befolkningens reaktion så kort efter gennemførelsen af en omfattende fredning, samt konsekvenserne af en tilladelse.

Danmarks Radio fremhævede heroverfor områdets særlige karakter. To alternative muligheder påvist af skovdistriktet, Klebjerg på Helgenæs og Ørnbjerg Mølle i nærheden af Langsø var ikke egnede. Ved Klebjerg får man udsigt over havet, og ved Ørnbjerg er pladsen for snæver.

.....

Nævnet skal indledningsvis bemærke, at spørgsmålet om

arealets anvendelse til formålet i sidste instans afhænger af ejerne, idet nævnet ikke ved en godkendelse kan pålægge ejerne at overlade Danmarks Radio brugen af arealet til det ønskede formål.

Af hensyn til sagens noget hastende karakter har nævnet imidlertid, uden protest fra skovdistriketet, fundet straks at burde tage stilling til sagen.

Nævnet har under forudsætning af, at skovdistriktet vil stille arealet til rådighed, vedtaget at meddele den efter fredningsafgørelsen fornødne tilladelse til, at arealet af Danmarks Radio i den nævnte periode kan anvendes til det ansøgte formål.

Tilladelsen er betinget af, at Danmarks Radio afholder alle udgifter i forbindelse med optagelserne, at arealerne efter optagelsernes afslutning, ligeledes for Danmarks Radios regning, efterlades i samme stand, som de var ved overtagelsen, og at parkering på vejen nord for arealet i videst muligt omfang undgås, ved at bilerne, som nævnt på mødet parkeres skjult bag tivolipladsen, samt at publikums færdsel ad den af skovdistriktet udlagt sti begrænses mindst muligt.

Om arealets nærmere brug må iøvrigt træffes nærmere aftale med skovdistriktet.

Afgørelsen kan efter natrufredningslovens § 34 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klage-

fristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Også af hensyn til de ankeberettigede finder nævnet anledning til at tilføje, at tilladelsen er meddelt udelukkende under hensyntagen til det særlige formål.

Der er blandt nævnets medlemmer enighed om, at afgørelsen ikke vil kunne få konsekvenser i form af generelt forekommende tilladelser til lignende arrangementer indenfor det fredede område.

Nævnet har d.d. tilskrevet Danmarks Radio som foran.

A. Holck-Christiansen.

1. Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Amaliegade 13, 1256 København K.
2. Århus Amtskommune, Amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 3., 8000 Århus C.
3. Århus Amtskommune, Amtsarkitektkontoret, Lyseng alle 1, 8270 Højbjerg.
4. Ebeltoft kommune, Rådhuset, 8400 Ebeltoft.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Frederiksberg Runddel 1, 2000 København F.
6. Danmarks Natrufredningsforenings lokalkomite v/ Museumsinspektør Henning Petersen, Overgade 15, 8400 Ebeltoft.
7. Fussingø Statsskovdistrikt v/skovrider Kr. Elmquist, Vasevej 1, Fussingø, 8900 Randers.
8. Hr. elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, Randers.
9. Hr. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

7502

REG. NR.

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 15. maj 1985.

HC/vl FS. 124/84.

Hr. Søren Scmidt,
Mols Bjergevej 8,
Femmøller,
8400 Ebeltoft.

Modtaget i fredningsstyrelsen
17 MAJ 1985

Kopi til
Til fredningsregisteret
til orientering
3/6-85

Århus Amtskommune, Amtsfredningskontoret har henledt nævnets opmærksomhed på, at derlangs Mols Bjergevej på Deres ejendom, matr. nr. 7 a Basballe by, Agri, er oplagt en jordvold ud for en tidligere grusgrav.

Sagen har været behandlet i møde i nævnet med repræsentanter for Århus Amtskommune, såvel amtsfredningskontoret som amtsarkitektkontoret, Ebeltoft kommune, og Danmarks Naturfredningsforening.

De oplyste under sagen, at grusgravningen nu er afsluttet i overensstemmelse med det i overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del indeholdte forbud herimod, De ønsker derfor at afskærme grusgraven ud mod vejen, således at pladsen ikke skal blive benyttet til henkastning af affald fra uvedkommende.

Volden er foreløbig opført langs hele strækningen, bortset fra en indkørsel, som også agtes lukket.

Der var blandt de mødende tilslutning til projektet.

I denne anledning godkender nævnet herved, at der, trods fredningsafgørelsens forbud mod terrænændringer m.v., langs hele strækningen udfor grusgraven etableres en jordvold, som på hele strækningen skal have samme højde og udførelse, svarende til den

Miljøministeriet
J. nr. F. 1303/12-42

Bil.

allerede udførte del af volden.

De har under besigtigelsen tillige ansøgt om godkendelse af en påtænkt opfyldning af grusgraven med ren jord. De vil i givet fald avertere med muligheden herfor og selv føre kontrol med aflæsningen og påse, at der kun fyldes ren jord i udgravningen.

Det oplystes på mødet af amtsarkitektkontorets repræsentant, at ren jord kan fyldes i grusgraven efter råstofloven, men at man var betænkelig af hensyn til kontrolmuligheden.

Danmarks Naturfredningsforening udtrykte betænkelighed ved at tilføre jord, andetsteds fra, bl.a. hensyn til tilførelse af "fremmedartede" plantefrø.

Kommunen anbefalede opfyldningen.

I denne anledning har nævnet vedtaget at tillade, at grusgraven opfyldes med ren jord.

Det påhviler ejeren selv at påse, at opfyldningen kun sker hermed, og at der ikke kommer murbrokker, andet bygningsaffald og sten m.v. i udgravningen.

Nævnet forbeholder sig at tilbagekalde tilladelsen, hvis det viser sig, at ejerens kontrol ikke er tilstrækkelig til at forhindre, at andet en ren jord fyldes i udgravningen.

Nævnets foranstående to afgørelser kan efter naturfredningslovens § 34 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klage fristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Nævnet har d.d. tilskrevet Hr. Søren Scmidt som foran.

A. Holck-Christiansen.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 7502

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 28. maj 1986.

HC/eml. FS. 64/86

Vedehøj Vandværk,

Femmøller,

8400 Ebeltoft.

Til fredningsregisteret
til orientering 29/5-86

I en gennem Ebeltoft kommune fremsendt ansøgning har vandværket ansøgt om tilladelse til nedgravning af ny vandledning fra Agri langs Kirkestien til en ny boring mellem Lodhøj og Brunhøj som vist på vedhæftede kort. Ledningen skal gå gennem et areal, som i sin helhed er omfattet af den ved overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 gennemførte fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del.

I den anledning godkender nævnet herved projektet på betingelse af,

at der, når afmærkning af ledningsstrækningen har fundet sted, og inden gravearbejdet iværksættes, sker kontakt til Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 3., 8000 Århus C. (telef. 06-121155), således at amtsfredningskontoret får lejlighed til at justere traceet af hensyn til de fredningsmæssige interesser i området.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 34, stk. 2, indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag,afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmin-

dre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Hø[illegible]-Christiansen.

Modtaget i fredningsstyrelsen

2 9 MAJ 1986

KOPI til:

1. Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, Amaliegade 13, 1256 Kbh. K.
2. Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 3., 8000 Århus C. J.nr. 8-70-53-1-701-11-86.1.
3. Århus amtskommune, amtsarkitektkontoret, Lyseng alle 1, 8270 Højbjerg.
4. Ebeltoft kommune, rådhuset, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.
5. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
6. Danmarks Naturfredningsforening, Frederiksberg Runddel 1, 2000 Kbh. F
7. Hr. elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, Randers.
8. Hr. Arne Rasmussen, Søndergade 34, 8400 Ebeltoft.

~~2796 A~~ 7502

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR.

maliegade 7 JF/ams
1256 København K
Telefon 01 - 13 36 38

A. Dalsgaard Olsen
Gl. Krovej 1
Fuglsø
8420 Knebel

Dato: 2.12.86

J. nr.: 2496/81-2/86

Ved en afgørelse af 19. juni 1986 har fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds pålagt Dem at fjerne en bipavillon, der er opstillet på miljøministeriets ejendom, matr.nr. 2 z, Essendrup By, Agri. Fredningsnævnets afgørelse er truffet i medfør af overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

De har påklaget fredningsnævnets afgørelse til overfredningsnævnet, med anmodning om, at der gives en tidsbegrænset tilladelse til at bibeholde bipavillonen. De har bl.a henvist til, at pavillonen fandtes på ejendommen, da fredningen blev gennemført, og figurerede på det materiale, som blev anvendt i forbindelse med fredningen. Til trods herfor blev der ikke stillet krav om, at bygningen skulle fjernes. De har videre anført, at pavillonen står delvis skjult ganske tæt ved fredningsgrænsen på et sted, som er utilgængeligt for offentligheden.

I en udtalelse afgivet til fredningsnævnet har Århus amts fredningsinspektorat anført, at pavillonen er opstillet synsmæssigt diskret, men at der dog ikke i ansøgningen ses at være fremført forhold, som kan begrunde en dispensation.

Arealets ejer, miljøministeriet, statsskovvæsenet v/Fussingø skovdistrikt, har ikke haft indvendinger imod, at skurvognen bibeholdes på arealet og vil i tilfælde af dispensation oprette kontrakt, som gælder for et år ad gangen.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Overfredningsnævnet finder, at de foreliggende omstændigheder taler for, at der meddeles en tidsbegrænset dispensation. Fredningsnævnets afgørelse ændres derfor til, at bipavillonen må bibeholdes på ejendommen matr.nr. 2 z, Essendrup By, Agri, indtil senest udgangen af 1992.

Overfredningsnævnet har bl.a underrettet ejendommens ejer, miljøministeriet v/Fussingø skovdistrikt, om den trufne afgørelse.

I sagens behandling har deltaget samtlige 10 medlemmer af overfredningsnævnet. Afgørelsen er enstemmig.

Med venlig hilsen

J. Fisker

J. Fisker
eksp.sekr.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. ~~2796 A~~ 7502

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 11. december 1986.

HE/eml. FS. 153/86

Tina Olesen,
Stenhøjevej 20,
Femmøller,
8400 Ebeltoft.

I en for fredningsnævnet indbragt sag har De søgt om tilladelse til opførelse af en dobbeltgarage med tilhørende udhusareal på ca. 75 m^2 på matr.nr. 1 b Essendrup by, Agri.

Det fremgår af ansøgningen, at der samtidig fjernes eller er fjernet to skure. Det ansøgte projekt forudsætter, at der udføres en del terrænregulering, idet en del af skrænten graves væk, og den afgravede jord anbringes i en mindre tilgrænsende slugt.

Det pågældende areal er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerges nordlige del. Det påtænkte projekt kræver dispensation fra kendelsens § 3 og § 9 a samt fra naturfredningslovens § 47, stk. 1.

Nævnet har den 9. februar 1982 meddelt tilladelse til opførelse af en carport. Denne tilladelse er ikke udnyttet.

Ebeltoft kommune har meddelt, at man som zonemyndighed, såfremt nævnet kan godkende projektet, vil kunne give den fornødne zonetilladelse.

Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, har meddelt, at man på grund af de påtænkte terrænreguleringer samt på grund af det påtænkte byggeris atypiske udformning ikke kan anbefale

det ansøgte.

Under hensyn til at fredningsnævnet den 9. februar 1982 har meddelt tilladelse til opførelse af en carport, samt til at de eksisterende to udhuse er eller vil blive fjernet, finder amtsfredningskontoret det velbegrundet, at der meddeles tilladelse til opførelse af en garage/udhusbygning.

I den anledning skal nævnet meddele, at man under hensyn til den tidligere meddelte tilladelse til opførelse af en carport, samt til at de eksisterende udhuse fjernes, i princippet i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 47, stk. 1, kan meddele tilladelse til opførelse af en garage og et udhus.

Nævnet kan imidlertid ikke godkende det medfulgte projekt og afslår derfor Deres ansøgning.

Nævnet vil dog kunne godkende, at der syd/vest for vejen opføres en dobbeltgarage på 35 - 40 m^2 delvis bygget ind i skrænten. Garagen skal placeres således, at der foretages mindst mulig terrænregulering. Nævnet vil endvidere kunne godkende, at der i forbindelse med de bestående bygninger opføres et udhus i samme stil som det eksisterende hus.

Det er en betingelse, at tegninger af garage og udhus visende både placering og udseende fremsendes til godkendelse i god tid, inden byggeriet påbegyndes.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Selv om tegninger måtte være godkendt, kan tilladelsen ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

FS. 153/86 - fortsat.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

H. Esdahl, fg.

KOPI sendt til:

X 1. Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, Amaliegade 13, 1256 Kbh. K.

2. Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 3., 8000 Århus C. J.nr. 8-70-53-4-701-24-86.

3. Århus amtskommune, amtsarkitektkontoret, Lyseng alle 1, 8270 Højbjerg.

4. Ebeltoft kommune, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft. J.nr. 24-4-B-04-10-06.

5. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.

6. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.

7. Danmarks naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.

8. Hr. elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.

9. Hr. gårdsejer Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07502.00

Dispensationer i perioden: 11-02-1987 - 03-10-1989

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 7502 JF/ic
Amalie gade 7
1256 København K
Telefon 01 - 13 36 38

Ebeltoft kommune
Rådhuset
8400 Ebeltoft

Dato: 11.02.87

J. nr.: 2496/81-1/86

Ebeltoft Kommune har til Overfredningsnævnet påklaget en afgørelse af 1. juli 1986, hvorved Fredningsnævnet for Århus Amts Nordlige Fredningskreds - i overensstemmelse med en tidligere truffet beslutning - har nægtet tilladelse til oprensning af en grøft, som kommunen har ønsket foretaget på matr.nr. 1 a, Strandkær By, Agri, der tilhører Molslaboratoriet. Fredningsnævnet har enstemmigt anset den omhandlede foranstaltning for at stride mod bestemmelserne i §§ 2 og 4 c, e og f i Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, og nævnets flertal har ikke fundet grundlag for at tillade det ansøgte.

Samtidig har fredningsnævnet udtalt, at det vil være villigt til at overveje en oprensning af en grøft, der forløber langs landevejen Femmøller-Fuglsø og søværts landevejen fortsætter ud i Ebeltoft Vig.

Den pågældende fredning har ifølge Overfredningsnævnets afgørelse § 1 bl.a. til formål at sikre, at det fredede områdes landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares. Den nuværende tilstand må herefter kun ændres, hvis fredningens formål tilsiger det (§ 2), der må ikke foretages terrænændringer (§ 3), skov, der på fredningskortet er vist med signatur for løvskov, skal opretholdes som skovbevoksning (§ 4 c), arealer, der på kortet er vist som uopdyrkede, skal forblive uopdyrkede (§ 4 e), vådområder skal opretholdes som sådanne, og der må ikke foretages foranstaltninger, som kan sænke vandstanden på vådområderne (§ 4 f).

Af fredningsafgørelsens § 4 h fremgår yderligere, at Molslaboratoriet har ret

til at foretage naturvidenskabelig forsøgsvirksomhed bl.a. på matr.nr. 1 a, Strandkær By, som omfatter vådområder berørt af bestemmelserne i § 4 f, og af § 13 c fremgår bl.a., at Århus Amtskommunes adgang til arealpleje skal respektere forannævnte ret til at foretage naturvidenskabelig forsøgsvirksomhed.

Af sagen fremgår, at den grøft, som kommunen ønsker oprenset, forløber 35 m fra og parallelt med sydvestsiden af et sommerhusområde, som ikke er fredet, men "skyder sig ind i" fredningsområdet landværts vejen fra Femmøller til Fuglsø. Den ganske lave grøft, hvis sider er afrundede og sammenskredne, ligger i en ret tæt løvskovsbevoksning. Selve grøften er bevokset med ca. 30 år gamle træer og bærer præg af ikke at have været oprenset i hvert fald i denne periode. Grøften fortsætter i en grøft, der forløber mellem det omtalte sommerhusområde og Femmøller-Fuglsøvejen. Denne grøft har tidligere haft afløb under landevejen til Ebeltoft Vig, men underføringen er blevet blokeret, formentlig i forbindelse med et vejarbejde for nogle år siden.

I 1982 opstod spørgsmålet om fjernelse af overfladevand fra sommerhusområdets lavtliggende dele, og som led heri krævede Ebeltoft Kommune i 1983, at Molslaboratoriet skulle foretage oprensning af grøften sydvest for området.

Molslaboratoriet modsatte sig dette og har - med henvisning til målinger og måleresultater - anført, at den ønskede oprensning vil være i strid med Overfredningsnævnets fredningsafgørelse af 30. april 1984, idet en sænkning af vandstanden vil medføre en ændring af det vådområde, der er beskyttet ved fredningsafgørelsen.

Århus Amtsfredningsinspektorat har over for fredningsnævnet tilsluttet sig Molslaboratoriets synspunkter og har anført, at afstanden fra grøften på matr. nr. 1 a, Strandkær, er så stor, at dræningseffekten på sommerhusområdet må antages at være minimal. Amtsfredningsinspektoratet mener iøvrigt, at spørgsmålet om afløb fra sommerhusområdet løses mest effektivt ved at genåbne grøftens forløb under Fuglsøvejen - eventuelt suppleret med et dræningskabel ned gennem sommerhusområdet. Amtsfredningskontoret har derfor ikke kunnet anbefale, at der meddeles dispensation til den af Ebeltoft Kommune ønskede oprensning.

Virkningen af den af kommunen ønskede foranstaltning har ifølge Århus Amtsvandvæsen ikke kunnet vurderes på grundlag af det foreliggende materiale. Amts-

vandvæsenet har tilføjet, at en ny og forbedret afvanding af sommerhusområdet vil kunne etableres uden nævneværdig påvirkning af omliggende arealer.

Ebeltoft Kommune har i sin ankeskrivelse bl.a. anført, at kommunen har overvejet spørgsmålet om at oprense alene den del af grøften, som forløber langs landevejen med videre forløb under vejen og søværts denne til Ebeltoft Vig. Kommunen har dog ikke ønsket at lade dette arbejde udføre, før grøften på matr. nr. 1 a, Strandkær, kan oprenses. Om forholdet til vandløbsloven anfører kommunen, at Molslaboratoriet har påklaget kommunens pålæg om oprensning til Miljøstyrelsen, og at styrelsen har stillet spørgsmålet i bero på fredningsmyndighedernes behandling af sagen.

Om forholdet til vandløbsloven fremgår af sagen, at Miljøstyrelsen i en vejledende udtalelse af 4. juni 1986 har anført, at kommunalbestyrelsen kan påbyde ejere af private vandløb, der har vedligeholdelsespligten, at udføre den fornødne vedligeholdelse, men at vandløbets skikkelse og vandføringsevne ikke må ændres, samt at det private vandløbs skikkelse og vandføringsevne vil være den foreliggende naturlige tilstand eller den af vandløbsmyndigheden fastlagte. Heri ligger ifølge styrelsen, at indgreb, der ændrer væsentligt på forholdene, må betragtes som vandløbsregulering, der kræver vandløbsmyndighedens tilladelse. Vandløbsmyndigheden kan i medfør af § 54 meddele påbud om lovliggørelse af underløbet under amtsvejen, hvis det er afbrudt i strid med vandløbsloven. Det tilføjes, at foranstaltningerne kun kan udføres i det omfang, de ikke er i strid med naturfredningsloven, herunder den gennemførte fredning.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Det tiltrædes, at fredningsnævnet har anset den af Ebeltoft Kommune foreslåede oprensning af grøften på matr.nr. 1 a, Strandkær By, for at være i strid med Overfredningsnævnets fredningsafgørelse af 30. april 1984.

Den omhandlede oprensning må påregnes at medføre fare for væsentlige fredningsinteresser. Allerede fordi det efter de foreliggende udtalelser ikke kan anses for tilstrækkeligt godtgjort, at en oprensning af grøften på matr.nr. 1a vil få den tilsigtede virkning, kan den nødvendige dispensation fra fredningen ikke meddeles.

Fredningsnævnets afgørelse af 1. juli 1986 stadfæstes derfor.

I Overfredningsnævnets behandling af sagen har deltaget samtlige 10 medlemmer af nævnet. Afgørelsen er enstemmig.

Med venlig hilsen

J. Fisker

eksp.sekr.

Hørringsen.
20.3. 1987
Per Hansen

REG. NR.
07502.000

Til 4. kt. - vedr. Nols-fredning
(2. kt har taget kom til sig)

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 MAR. 1987

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 17. marts 1987.

HE/eml. FS. 153/86

Tina Olesen,
Stenhøjevej 20, Femmøller,
8400 Ebeltoft.

Til fredningsregisteret
til orientering 20/3-87

Ved brev af 11. december 1986 meddelte fredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 47, stk. 1, principtilladelse til opførelse af en garage og et udhus i tilknytning til det eksisterende hus på matr.nr. 1 b Essendrup by, Agri. Tilladelsen blev givet på nærmere vilkår, bl.a. om beliggenhed og forelæggelse af bygningstegninger m.v.

De har herefter den 10. december 1986, den 7. januar og den 10. februar 1987 fremsendt tegninger, som har været forelagt for Århus amtskommune, amtsfredningskontoret.

Vedrørende ansøgningen om opførelse af en garage fremgår det af sagen, at den pågældende garage er på 38,5 m^2 og delvis bygget ind i skrænten.

Fredningsnævnet finder, at ansøgningen om garage er i overensstemmelse med principtilladelsen og skal herved for sit vedkommende godkende tegningerne til denne. Det bemærkes, at der i forbindelse med opførelsen af garagen skal foretages mindst mulig terrænregulering.

For så vidt angår tilbygningen til det eksisterende hus, fremgår det af ansøgningen, at De ikke ønsker opført et udhus, men en tilbygning til beboelseshuset på 10 x 8 meter og med delvis udnyttet tagetage, således at det beboede areal udvides med ca. 144 m^2. Det fremgår af de fremsendte tegninger, herunder

især tegningen af 10. februar 1987 og Deres telefoniske oplysninger, at tilbygningen skal fremtræde med hvide facader og med sort tegltag. Tilbygningen ønskes opført med delvis udnyttet tagetage og med to kviste, en kvist på 5,5 meter på tilbygningens vestside og en kvist på ca. 1 meter på østsiden.

Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, har afgivet flere udtalelser, og af udtalelsen af 25. februar 1987 fremgår det bl.a.:

"Det er vores opfattelse, at alle vinduer bør udformes som enkeltfagsvinduer, jf. eksisterende bebyggelse og fx som skitseret i tilbygningens vestside på tegning af 7. januar 1987.

Såfremt nævnet er sindet at meddele tilladelse til kviste, bør de efter vores opfattelse udformes i "rundbuestil" og ikke som på tegningerne af 7. januar og 9. februar viste.

Hvad angår vinduerne i gavlenes 1. sal er en løsning med fx 2 enkeltfagsvinduer at foretrække, men såfremt bygningsreglementets krav om vinduesareal kræver det, vil en løsning med 1 dobbelfagsvindue i hver gavl dog kunne accepteres."

Under nævnets besigtigelse den 13. marts 1987 har De erklæret, at De kan acceptere, at det eventuelt kræves, at bygningen opføres med stråtag, enkeltfagsvinduer og kviste i bondehusstil.

Fredningsnævnet skal indledningsvis bemærke, at det nu foreliggende projekt, der indebærer en udvidelse af beboelsen på i alt ca. 144 m^2, er væsensforskellig fra det projekt, nævnet den 10. december 1986 meddelte tilladelse til.

To medlemmer af fredningsnævnet finder, under hensyn til at der den 18. februar 1976, medens fredningssagen om Mols Bjerges nordlige del verserede, blev meddelt tilladelse til en væsentlig større udvidelse, samt under hensyn til at ejendommen er beliggende i udkanten af det fredede område, at der kan meddeles tilladelse til en tilbygning på 8 x 10 meter med udnyttet tagetage på de nedenfor anførte vilkår.

FS. 153/86 - fortsat.

Et medlem af fredningsnævnet finder under hensyn til, at tilladelsen af 18. februar 1976 allerede var bortfaldet på grund af manglende udnyttelse, da området blev fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984, og under hensyn til at fredningskendelsen forbyder udvidelse af de bestående bygninger, at det ansøgte, som indebærer en væsentlig udvidelse af beboelsesarealet, ikke kan imødekommes.

Der træffes afgørelse i overensstemmelse med flertallet, således at der i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 47, stk. 1, meddeles tilladelse til opførelse af en tilbygning på betingelse af,

at tilbygningen bliver på max. 8 x 10 meter, og at den placeres umiddelbart vest for den eksisterende bebyggelse, således at at tilbygningen bygges sammen med den vestligste mur,

at tilbygningen opføres med udnyttet tagetage,

at tilbygningen fremtræder med hvide facader,

at tilbygningen forsynes med stråtag,

at vinduer udformes som enkeltfagsvinduer, dog at der i gavlene på 1. sal eventuelt må være et dobbelfagsvindue, såfremt bygningsreglementets krav om vinduesareal kræver dette,

at der på vestsiden af tilbygningen opføres 2 kviste i "bondehusstil" med enkeltfagsvinduer, og

at der på østsiden af bygningen opføres 1 kvist i "bondehusstil" med enkeltfagsvinduer.

Det er endvidere en betingelse for nævnets godkendelse, at der, inden byggeriet påbegyndes, fremsendes en tegning med nøjagtig angivelse af den påtænkte bygnings størrelse, placering og udseende.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 6 JULI 1987

REG. NR. 7502 - 382

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 1. juli 1987.

HC/eml. FS. 43/87

Naturhistorisk Museum,
MOLSLABORATORIET,
Femmøller,
8400 Ebeltoft.

I en hertil fremsendt ansøgning har Naturhistorisk Museum, MOLSLABORATORIET, ansøgt om fredningsnævnets tilladelse til at udvide eksisterende maskinhus med 84,5 m^2 og til at opføre udhus på 12 m^2 til portnerbolig på ejendommen matr.nr. 1 a Strandkær by, Agri, alt i overensstemmelse med tegninger og situationsplan fremsendt hertil.

Det fremgår, at udvidelsen af maskinhuset vil blive foretaget svarende til den eksisterende bygning i træ, beklædning i forskalling 1 på 2 brunbejdset på bagside (syd) og vestgavl. Forsiden forbliver åben, og taget bliver udført i sort eternit. Udhuset til portnerboligen vil blive opført i trykimprægneret træ på fast sokkel.

Om bygningens placering henvises til vedhæftede fotokopi af rids.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Fredningen er imidlertid ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt følgende 3 betingelser alle er opfyldt:

1) Bebyggelsen skal være erhvervsmæssigt nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom, men må dog ikke være til pelsdyravl, fjerkræfarm eller drivhusgartne-

ri.

2) Bebyggelsen skal opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger.

3) Bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m for driftsbygningerne eller 8,5 m for andre bygninger.

For arealer tilhørende Molslaboratoriet må der endvidere opføres bebyggelse til videnskabeligt brug. Enhver ny bebyggelse på disse arealer og ethvert arbejde på en eksisterende bygning, der påvirker bygningens fremtræden, skal dog forinden godkendes af fredningsnævnet, som herved påser, at der ved det påtænkte byggearbejde er taget fornødent hensyn til stilen af den nuværende gård.

I denne anledning skal nævnet herved - også i overensstemmelse med indstillingen fra Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, meddele den til byggeriets gennemførelse fornødne dispensation på betingelse af,

at det nye maskinhus kun opføres på samme plateau som det eksisterende maskinhus, hvilket betyder, at skråningsarealet ned mod vejen vest for byggestedet ikke må påvirkes ved afgravning eller opfyldning.

De må selv sørge for eventuelle yderligere fornødne tilladelser.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holck-Christiansen

SITUATIONSTEGNING

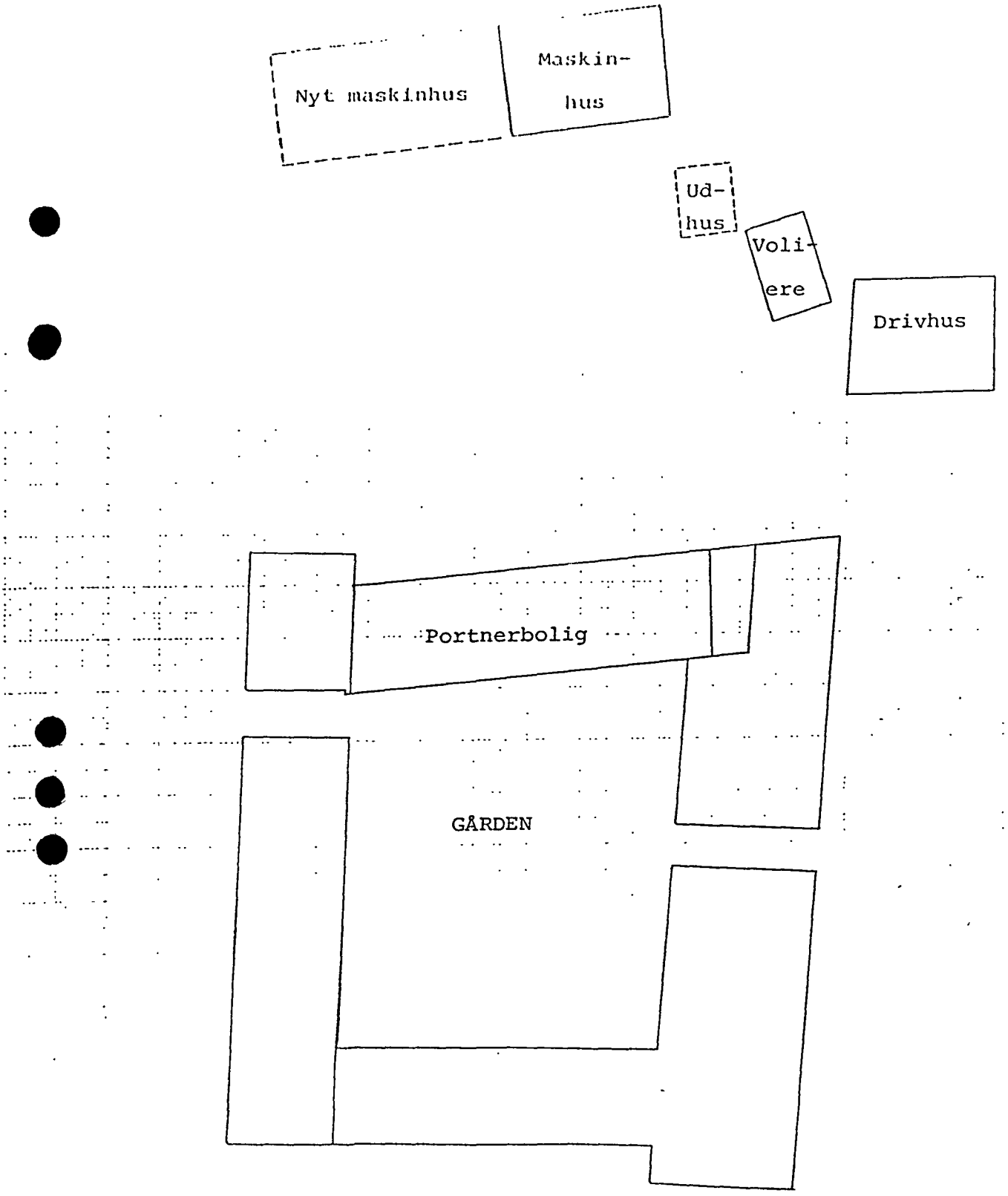

Fredningsnævnet for
Aarhus Amts nordlige
Fredningskreds
F.S 43/87

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 6 JULI 1987

REG. NR. 7502
382

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 1. juli 1987.

HE/eml. FS. 91/87

Tina Olesen,
Stenhøjevej 20, Femmøller,
8400 Ebeltoft.

I en for fredningsnævnet indbragt sag har De søgt om tilladelse til at forsyne den eksisterende bebyggelse på matr.nr. 1 b Essendrup by, Agri, med 4 kviste i rundbuestil.

Den pågældende ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerges nordlige del.

Det pågældende projekt kræver dispensation fra kendelsens § 9a samt fra naturfredningslovens § 47, stk. 1.

Nævnet har ved skrivelser af 11. december 1986 og 17. marts 1987 meddelt tilladelse til opførelse af tilbygning på ejendommen på nærmere fastsatte vilkår, bl.a. om udformning af kviste på tilbygningen, samt om at denne skal forsynes med stråtag.

Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, har intet at indvende imod det ansøgte.

I den anledning skal fredningsnævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 47, stk. 1, meddele tilladelse til det ansøgte.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

H. Esdahl, fg.

KOPI sendt til:

X 1. Miljøministeriet, fredningsstyrelsen, Amaliegade 13, 1256 Kbh. K.

2. Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, Søndergade 74, 3., 8000 Århus C. J.nr. 8-70-53-4-701-24-86.

3. Århus amtskommune, amtsarkitektkontoret, Lyseng alle 1, 8270 Højbjerg.

4. Ebeltoft kommune, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft. J.nr. 24-4-B-04-10-06.

5. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.

6. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.

7. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.

8. Hr. elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.

9. Hr. gårdejer Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 MAR. 1988

REG. NR. 07502.000

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 28. marts 1988.

HC/pk. F.S. 57/88.

Hr. Ingolf Olsen,
Dybdalvej 18, Agri,
842o Knebel.

I en gennem Ebeltoft kommune hertil fremsendt sag har De ansøgt om tilladelse til at foretage en ombygning af stuehuset til ejendommen matr.nr. 16 g Agri by, Agri.

Det fremgår, at det er tanken at nedrive et indgangsparti i husets sydlige gavl, samt at De herudover med henblik på en udnyttelse af tagetagen ønsker at pålægge nyt tag af sorte bølgeeternitplader med ovenlysvinduer, samt at De over stedet for det tidligere indgangsparti vil etablere en ca. 3 meter bred veranda mod syd, anbragt på en stolpekonstruktion. Det nye tag vil blive trukket udover altanen, således at denne bliver overdækket.

Ejendommen er omfattet af den ved Overfredningsnævnets afgørelse af 3o. april 1984 gennemførte fredning af den nordlige del af Molsbjerge og Stabelhøjene.

Ifølge afgørelsen kræves nævnets tilladelse til nybyggeri og ombygninger, bortset fra visse undtagelser med hensyn til landbrugsbyggeri.

Nævnet har besigtiget forholdene på stedet.

I overensstemmelse med anbefalinger fra repræsentanter for Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, samt Ebeltoft kommune, meddeler nævnet herved den til byggeriets gennemførelse fornødne dispensation.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 ind-

bringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

Konciperet af nævnsformanden og i dennes fravær underskrevet af,

H. Esdahl, sekretær

KOPI sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 297o, Hørsholm.
2. Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 827o Højbjerg.
3. Ebeltoft kommune, Teknisk Forvaltning, Adelgade 11, 84oo Ebeltoft (j.nr. 24-4-B-o1-1o-o8.)
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 842o Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 89oo Randers.
8. Gdr. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 1o, Boeslum, 84oo Ebeltoft.

REG. NR. 7502

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
13 MAJ 1988

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 11. maj 1988.

HC/pk. F.S. 143/87.

Merete Parsbo,

Porskærvej 46, Agri,

842o Knebel.

I en til nævnet fremsendt ansøgning har De søgt om tilladelse til på matr.nr. 3 c Agri by, Agri at etablere en dam på et engområde syd for ejendommens bygninger op mod grænsen til den syd for liggende parcel, matr.nr. 4 a smst.

Arealet er omfattet af den ved Overfredningsnævnets afgørelse af 3o. april 1984 gennemførte fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del m.v.

Fredningsafgørelsen indeholder blandt andet i § 3 forbud mod terrænændringer, og i § 4 a forbud mod yderligere beplantning.

Det fremgår af sagen, at den sydlige del af arealet er meget fugtigt, og at der i perioder står vand på arealet, også ind over naboarealet mod syd, men arealet er efter det oplyste ikke omfattet af naturfredningslovens § 43.

Det er Deres tanke på arealet at etablere en egentlig dam. Da ejeren af naboarealet ikke er interesseret i et samlet anlæg, agtes der ind mod hans areal anlagt en vold (skråning) i forlængelse af to eksisterende jordvolde eller diger, som forløber i sydskellet mod øst og vest, afbrudt af en strækning ud for arealet. Terrænændringen her vil ikke kommer over højdeniveauet for de nævnet volde.

Omkring dammen ønskes en beplantning for at tiltrække fugle til området.

Århus Amtskommune, Amtsfredningskontoret, nu By- og Landskabskontoret har anbefalet det ansøgte, såfremt dammen etableres på en sådan måde, at den i videst muligt omfang passer ind i landskabet, idet man har henstillet, at dammen kommer til at indeholde både dybe partier (mindst 1 - 2 meter) og lavere partier. Yderligere har By- og Landskabskontoret ønsket, at den projekterede forlængelse af volden undgås, således at den opgravede jord spredes jævnt over terænnet, således at større terrænspring undgås, og hældningerne mod søen ikke bliver større end 5 x 1, men iøvrigt afpasses og varieres i forhold til det omgivende terræn.

Danmarks Naturfredningsforening har efterfølgende ikke villet udtale sig mod en dispensation på vilkår som af By- og Landskabskontoret skitseret.

Dog har foreningen ønsket afgrænsningen mod syd etableret således, at den fremtræder som en fortsættelse af de eksisterende jordvolde.

I denne anledning meddeler nævnet herved dispensation til gennemførelse af det ansøgte projekt i overensstemmelse med de af By- og Landskabskontoret foreslåede vilkår, dog at afgrænsningen af dammen mod syd kan ske som fortsættelse af de eksisterende jordvolde.

Det er et vilkår, at projektet gennemføres i samråd med By- og Landskabskontoret, hvis godkendelse såvel med hensyn til projektets endelige udformning, som valg af plantearter skal indhentes.

Det bemærkes herved, at Danmarks Naturfredningsforening har henstillet, at der udelukkende anvendes oprindelige danske træer og buske.

F.S. 143/87 fortsat.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holek-Christiansen

KOPI sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 297o Hørsholm.
2. Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 827o Højbjerg. (j.nr. 8-7o-53-4-7o1-14-87).
3. Ebeltoft kommune, Teknisk Forvaltning, Adelgade 11, 84oo Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 842o Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 89oo Randers.
8. Gdr. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 1o, Boeslum, 84oo Ebeltoft.

07502.000

REG. NR.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 2. juni 1988.
HC/pk. F.S. 11/88.

Ebeltoft-Mols Turistfart,
Havvej 14, Vrinners,
842o Knebel.

Modtaget
Skov- og Naturstyrelse.
3 JUNI 1988

I en for fredningsnævnet indbragt sag har De søgt om tilladelse til opstilling af en radiomast på ejendommen matr.nr. 4 b Agri by, Agri, beliggende Porskærvej 56, Agri.

Arealet tilhører Ejvind Pedersen boende sammesteds.

Det fremgår af sagen, at De driver virksomhed fra Deres bopæl i Vrinners med skolebuskørsel på Mols.

Baggrunden for ønsket om at opsætte masten er at skabe mulighed for radiokontakt mellem de enkelte busser og kontoret i Vrinners.

Masten agtes udført af et galvaniseret rør i størrelsen fra Ø 15 til Ø 8 cm. opstillet 4-6 meter inde i en eksisterende granplantage. Masten får samme højde som træerne.

På toppen fastgøres et teleskoprør med 3 antennearme, 3o cm. lange og med en tykkelse på 1 cm.

Teleskoprøret med antennearmene kan forskydes lodret op i takt med, at grantræerne bliver højere. Det vil sige, at selve masten ikke vil være synlig set ude fra, hvorimod teleskoprør og antennearme ikke vil kunne skjules mod indsigt ude fra.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 3o. april 1984 om fredning af Mols Bjerge-Nord.

Det hedder i afgørelsens § 9 d blandt andet, at der ikke

må anbringes tårne og master i området.

Ebeltoft kommune, Udvalget for Teknik og Miljø, har anbefalet en godkendelse, idet man har meddelt, at zonetilladelse vil blive givet, såfremt nævnets dispensation opnåes.

Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret har ligeledes anbefalet dispensationen.

I den anledning meddeler nævnet den til mastens opsættelse fornødne dispensation på vilkår,

at masten fjernes fra ejendommen, når den ikke længere benyttes til det ansøgte formål, og

at masten ikke uden nævnets tilladelse anvendes til anden radio- eller TV-kommunikation.

Nævnet ønsker allerede nu at tilkendegive, at dispensation til anvendelse af masten til radiokommunikation udover det ansøgte formål ikke kan forventes imødekommet.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 34, stk. 2, indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holck Christiansen

Det bemærkes, at afgørelsen efter naturfredningslovens § 64 vil blive tinglyst på ejendommen.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 9502

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
13 JUNI 1988

Randers, den 10. juni 1988.

HE/eml. FS. 90/88

Femmøller Efterskole
v/forstander Back Mikkelsen,
Molsvej 137, Femmøller,
8400 Ebeltoft.

Århus amtskommune, by- og landskabskontoret, har over for fredningsnævnet oplyst, at det fredag den 6. maj 1988 er konstateret, at der er foretaget terrænregulering m.v. på en del af matr. nr. 2 f Essendrup by, Agri. Amtskommunen har den pågældende dag over for ejeren af arealet, Femmøller Efterskole, påbudt arbejdet standset, idet dette var ulovligt og i strid med overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 (Mols Bjerge Nord-fredningen).

De har efterfølgende anmodet om nævnets godkendelse af den foretagne terrænregulering og har under et møde med fredningsnævnet oplyst, at årsagen til, at der er foretaget terrænreguleringer, er, at arealet, der i vidt omfang anvendes til parkeringsplads af offentligheden, er vådt og sumpet, hvilket bevirker, at biler ofte sidder fast. De har endvidere over for nævnet fremsat ønske om, at området planeres, således at eleverne på efterskolen vil kunne anvende arealet til leg. De har understreget, at det ikke er meningen at anvende arealet til boldbane.

Det fremgår af den gennemførte fredning, § 12 d, at, "parkeringsareal for offentligheden på matr.nr. 2 f Essendrup by, Agri, skal dog først afgrænses og derefter vedligeholdes af amtskommunen, når krav om en afgrænsning fremsættes af ejeren, eller når det besluttes under plejeplanlægningen."

Af kendelsens § 2 fremgår, at der ikke må foretages terrænreguleringer el. lign.

By- og landskabskontoret har under behandlingen af sagen udtalt, at der bør ske en retablering af området, og samtidig bør de i kendelsen omtalte 1000 m^2 parkeringsplads nærmere afgrænses. Det er amtsrådets hensigt, at parkeringspladsen så vidt muligt skal henligge i naturtilstand. Det er ikke foreneligt med områdets anvendelse som parkeringsplads, at den tillige anvendes til elevernes leg.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har erklæret, at man er betænkelig ved den foretagne terrænregulering og i videst muligt omfang ønsker retableret området.

Fredningsnævnet skal i den anledning udtale, at man ikke mener at kunne meddele tilladelse til at planere arealet således, at det vil være egnet til leg m.v. for elever. Det fremgår af den gennemførte fredning, at en del af området skal anvendes til parkeringsplads, og nævnet skal derfor henstille til amtet, at man medtager anlæggelse af parkeringsplads på dette matrikelnummer i den kommende plejeplan.

Nævnet finder ikke at kunne meddele tilladelse i medfør af naturfredningslovens § 34 til den gennemførte terrænregulering, og nævnet finder således, at denne skal tilbageføres til den oprindelige tilstand i det omfang, amtet i forbindelse med anlæg af parkeringspladsen finder dette nødvendigt.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm, af ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

H. Esdahl, fg.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Modtaget:
Skov- og Naturstyrelsen
13 JUNI 1988

REG. NR. 9502

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 10.juni 1988.

HE/eml. FS. 101/88

Lone høst,
Jean-Pierre Mange,
Provstskovvej 13,
8400 Ebeltoft.

I en for fredningsnævnet indbragt sag har De søgt om nævnets tilladelse i medfør af naturfredningslovens § 34 til restaurering af stuehus på matr.nr. 3 b m.fl. Agri by, Agri.

Det er oplyst under sagen, at bygningerne efter restaureringen vil fremtræde med hvidpudsede mure, og at der til taget anvendes farvede (plastikbehandlede) plader.

Det fremgår af sagens oplysninger, at ejendommen er omfattet af den af overfredningsnævnet den 30. april 1984 gennemførte fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Ifølge kendelsens § 9 a må der ikke opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der herved sker ændringer i bygningernes ydre fremtræden. Ifølge § 9 b er fredningen ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt nogle nærmere angivne betingelser er opfyldt.

Århus amtskommune, by- og landskabskontoret, Ebeltoft kommune og Danmarks Naturfredningsforening har anbefalet det ansøgte.

I denne anledning skal fredningsnævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 meddele tilladelse til det ansøgte på betingelse af, at dette foretages efter de givne oplysninger og fremsendte tegninger.

Det er en betingelse, at taget udføres i en mørk farve

(ikke grøn).

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

H. Esdahl, fg.

KOPI sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 297o Hørsholm.
2. Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 827o Højbjerg. (j.nr. ?)
3. Ebeltoft kommune, Teknisk Forvaltning, Adelgade 11, 84oo Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 842o Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 89oo Randers.
8. Lis Hansen, Bykrogen 25, Viderup, 842o Knebel.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 0 7502.000

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 3. august 1988.

HC/pk. Genoptagelse af sagen F.S. 117/83.

Ebeltoft kommune,
Teknisk Forvaltning,
Adelgade 11,
8400 Ebeltoft.

Ved skrivelse af 26. februar 1985, jfr. skrivelse af 1. juli 1986, meddelte nævnet, at en af kommunen ønsket oprensning af en grøft over Molslaboratoriets ejendom, matr.nr. 1 a Strandkær by, Agri, og videre over ejendommene, matr.nr. 2 e og 2 i smst., til Ebeltoft Vig måtte anses for stridende mod den af Overfredningsnævnet den 30. april 1984 trufne afgørelse om fredning af arealer i den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Afgørelsen blev indanket for Overfredningsnævnet, som tiltrådte, at fredningsnævnet havde anset den af Ebeltoft kommune foreslåede oprensning af grøften for at være i strid med Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984, om fredning af arealer i den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Overfredningsnævnet lagde vægt på, at den omhandlede oprensning måtte påregne at medføre fare for væsentlige fredningsinteresser.

Overfredningsnævnet vedtog enstemmigt at stadfæste fredningsnævnets afgørelse af 1. juli 1986. Der henvises herom til de afgørelser fra nævnet og Overfredningsnævnet, som tidligere er tilsendt de ankeberettigede.

Under sagens behandling tilkendegav nævnet, at man ville

1302-5

overveje at godkende en mindre omfattende oprensning af en del af grøften, som forløber langs landevejen Femmøller - Fuglsø, retablering af en underførsel under vejen og oprensning af grøftens videre forløb til vandet.

Kommunen var ikke interesseret i en sådan løsning, da kommunens ønske om oprensning af grøften var begrundet i hensynet til afvanding af et i grøftens nærhed beliggende sommerhusområde, og da man ikke antog den subsidiære løsning, kunne få større betydning for sommerhusområdets afvanding. Man var derfor ikke interesseret i at ofre udgifter på oprensning af grøften langs vejen og videre ud til Ebeltoft Vig.

I en til nævnet fremsendt ansøgning, har kommunen ansøgt om tilladelse til at iværksætte den af nævnet foreslåede subsidiære løsning, således at der foretages oprensning af en del af grøften, retablering af en underførsel under vejen og oprensning af grøftens videre forløb over de mellem Amtsvejen og Ebeltoft Vig beliggende grunde.

Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, har ikke villet udtale sig imod en sådan løsning.

I den anledning skal man meddele, at nævnet har vedtaget at meddele den til det beskrevne reducerede projekt fornødne dispensation.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 34, stk. 2, indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden

Genoptagelse af sagen F.S. 117/83.

5 år.

Nævnets stillingtagen vedrører alene forholdet til naturfredningsloven og fredningsnævnets afgørelse, ikke spørgsmålet om i hvilket omfang kommunen kan pålægge de mellem vejen og Vigen værende lodsejere at tåle oprensningen af grøften.

De pågældende lodsejere er underrettet.

A. Holck-Christiansen

KOPI sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 297o Hørsholm.
2. Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 827o Højbjerg. (j.nr. 8-7o-53-4-7o1-9-88).
3. Århus amtskommune, Amtsvandvæsenet, Lyseng Allé 1, 827o Højbjerg. (tidligere j.nr. 2331-7o1-2-83).
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune, Adelgade 11, 84oo Ebeltoft.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 842o Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 89oo Randers.
8. Gdr. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 1o, Boeslum, 84oo Ebeltoft.
9. Naturhistorisk Museum, Molslaboratoriet, Femmøller, 84oo Ebeltoft.
10. Den selvejende institution MOLSKÆR v/formanden Ellen Rasmussen, Rørkjærsvej 61, 67oo Esbjerg.
11. Tage Frimodt Hansen, skanderborgvej 3, 2. th., 8ooo Århus C.
12. Miljøministeriet, Vandløbs- og spildevandskontoret, Slotsholmsgade 12, 1216 København K. (gl. j.nr. M 85-24632-19).

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 0.7502.001

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
13 FEB. 1989

Randers, den 10. februar 1989.
LH/ka. F.S. 44/88.

Tina Olsen,
Stenhøjevej 20, Femmøller,
8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnet er blevet gjort opmærksom på, at der på Deres ejendom matr. nr. 1b, 1 r og 1 m , Essendrup by, Agri, langs vejen er opsat hvidmalet træhegn. Der er endvidere opsat hegn i vejgaflen mellem Kirkestien og Stenhøjevej. Endelig er der ud for Deres ejendom foretaget en befæstning af vejen i hele dennes bredde.

Den pågældende ejendom er omfattet af Overfredningsnævnete kendelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerges nordlige del.

Såvel hegningen som den foretagne befæstning af vejen kræver dispensation fra kendelsens §§ 7 og 9 d, jfr. Naturfredningslovens § 34, stk. 1.

De har i skrivelse af 4. oktober 1988 til nævnet anført, at De har opført det hvide hegn som indhegning til Deres 4 islandske heste, fordi De syntes, at en almindelig indhegning ikke passede så godt ind i landskabet omkring huset. Med hensyn til hegning i vejgaflen har De anført, at dette er begrundet i et forsøg på at genetablere en grøn trekant, idet biler i de seneste år har "gnavet" sig længere og længere ind i skrænten. Vedrørende "gårdspladsen" har De anført, at stabilisering af vejen ud for huset var en nødvendighed for at kunne færdes. Ydermere var det er forsøg på at stoppe den udhuling af vejen, som sker, når det regner, og at dette er lykkedes.

Nævnet har foretaget en besigtigelse af området.

Foto venter

Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, kan ikke anbefale, at der meddeles dispensation. Afdelingsleder E. H. Mikkelsen anførte under besigtigelsen, at der ved afgørelsen må lægges afgørende vægt på, at det drejer sig om en af hovedstierne i Mols Bjerge, og at den pågældende træhegning synes unødvendig, da der bag træhegnet findes et almindeligt trådhegn. E. H. Mikkelsen anbefalede, at nævnet kræver, at den eksisterende vejbelægning på selve vejarealet fjernes i hele vejens bredde. Han har ikke indvendinger mod, at det tillades ansøgeren at lægge stabilt grus i vejens bredde.

Jens Erik Jørgensen, Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité, tilsluttede sig det af E. H. Mikkelsen anførte, dog vil han ikke protestere mod, at hegnet bibeholdes fra lampen ved vandposten og op forbi garagen på vilkår, at det pågældende hegn males sort.

Nævnet finder, at den pågældende hegning, og den måde hvorpå vejen er befæstet, bevirker, at det pågældende område fremtræder som indkørsel til en privat gårdsplads. Herefter og under hensyn til fredningens formål afslår nævnet at meddele dispensation til træhegningen og den pågældende befæstning af vejen i nuværende omfang.

Under hensyn til de landskabelige forhold på stedet og til den i forvejen eksisterende bebyggelse, finder nævnet, at der kan meddeles dispensation til bibeholdelse af hegningen fra lampen ved vandposten forbi garagen på vilkår,
at det pågældende hegn males sort.

Nævnet pålægges Dem inden 1. maj 1989
at fjerne hele hegningen fra lampen ved vandposten ned til vejgaflen mellem Kirkestien og Stenhøjevej,
at fjerne hegningen i vejgaflen, og
at fjerne den eksisterendee vejbelægning på selve vejarealet i hele vejens bredde.

Nævnet har ikke indvendinger mod, at der efter fjernelsen af den nuværende vejbelægning, lægges almindeligt stabilt grus alene i vejens bredde.

Opmærksomheden henledes på, at Fredningsnævnets afgørelse i medfør af Naturfredningslovens § 58, kan påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, såvel af Dem selv som af Århus Amtskommune, kommunalbestyrelsen i Ebeltoft kommune, Danmarks Naturfredningsforening og miljøministeren.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, man har fået meddelelse om afgørelsen.

Lilian Hindborg,
suppleant.

Kopi sendt til:

1. Århus Amtskommune, By- og Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
2. Ebeltoft kommune, Teknisk forvaltning, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.
3. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité, v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
4. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
5. Gårdejer Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.
6. X Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm. Att. Anne-Lise Remdal.
7. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
8. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. .7502.00.1

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 17. marts 1989.

HC/pk. F.S. 187/88

Vedhøj Vandværk,
v/gdr. Søren Schmidt,
Molsbjergvej 8, Basballe,
8400 Ebeltoft.

I en til nævnet fremsendt ansøgning har Vandværket ansøgt om tilladelse til nedgravning af vandledning fra Strandrup til vandværket over matr.nr. 3 cc og 4 a Knebel by, Knebel og matr.nr. 2 b, 4 a og 3 c Viderup by, Vistoft.

Der henvises til vedhæftede kort.

Ledningen passerer arealer omfattet dels af den gennemførte fredning af arealer i Mols Bjerge nordlige del, dels af den verserende sag angående fredning af arealer i Mols Bjerges sydlige del.

Endvidere passerer ledningen oldtidshøjen 2326.24 i en afstand af 80 meter fra tracémidte til højfod, eller mindre end de i naturfredningslovens § 53, stk. 1 foreskrevne 100 meter.

I den anledning meddeler nævnet - også i overensstemmelse med indstillinger fra Århus Amtskommune, By- og landskabskontoret og Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk Kontor i Jylland, i medfør af naturfredningslovens § 16, stk. 1, § 34, stk. 1 og § 53, stk. 1, den til arbejdets gennemførelse fornødne dispensation på betingelse af,

at de berørte arealer efter ledningens færdiggørelse retableres til uændret anvendelse i forhold til forholdene før arbejdets begyndelse.

~~Foto venter~~

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturfredningslovens § 58 indbringes for **Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm,** af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Wølck-Christiansen

KOPI sendt til:

X 1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
2. Århus Amtskommune, By- og landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (j.nr. 8-70-53-4-701-16-88).
3. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk Kontor i Jylland, Søren Frichsvej 42 H, 8230 Åbyhøj.
4. Ebeltoft kommune, Teknisk Forvaltning, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.
5. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
6. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
7. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
8. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
9. Gdr. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. .7502.00.1

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 6 APR. 1989

HC/eml. FS.180/88

Ole P. Andersen,
Holmetoften 43,
8270 Højbjerg.

I den af nævnet den 2. juli 1982 trufne afgørelse vedrørende fredning af Mols Bjerges nordlige del traf nævnet bestemmelse om, at et på matr.nr. 3 i Basballe by beliggende fritidshus måtte udvides på nærmere angivet måde.

Overfredningsnævnet meddelte ved skrivelse af 30. april 1984, at afgørelsen kunne tiltrædes, men at tilladelsen bortfaldt, hvis den ikke var udnyttet inden 5 år fra skrivelsens dato, jfr. naturfredningslovens § 64 a.

De har nu ansøgt om forlængelse af tilladelsen i 5 år. De har henvist til, at De, også henset til omkostninger, vanskeligt kan udnytte tilladelsen inden fristens udløb.

I den anledning forlænger nævnet - også i overensstemmelse med en indstilling fra Århus amtskommune, by- og landskabskontoret, dispensationen, så den udløbet 5 år fra nærværende skrivelses dato.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden fristens udløb.

Inden byggeriet til sin tid påbegyndes, må bygningstegninger med tilhørende situationsplan og oplysning om anvendte materialer og

1302-5

~~Foto venter~~

farver fremsendes til nævnet.

A. Holck-Christiansen.

Modtaget:
Skov- og Naturstyrelsen
- 7 APR. 1988

Kopi er sendt til:

X Miljøministeriet, skov- og naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørtsholm.

Århus amtskommune, by- og landskabskontoret, Lyseng alle 1, J.nr. 27151-4-77 - MBN og j.nr. 8-70-53-4-701-18-88.

Ebeltoft kommune, tådhuset, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomite v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.

Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8400 Ebeltoft.

Gårdejer Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
2 AUG. 1989

REG. NR. 0 7502.000

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 31 JULI 1989

LH/pk. F.S. 97/89.

Jørgen Knudsen,
Kølbakken 15, Basballe,
8400 Ebeltoft.

Ved skrivelse af 8. maj 1989 har Århus Amtskommune, By- og landskabskontoret, forelagt fredningsnævnet Deres ansøgning om tilladelse til gravning af en kunstig dam på ejendommen matr. nr. 8 Basballe by, Agri, beliggende Kølbakken 15, Basballe, Ebeltoft.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig, fordi det ansøgte er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om frednings af Mols Bjerges nordlige del, og tangerer 100 meter zonen for høj nr. 2317.2. ("Grøftbjerg").

De har under sagens behandling oplyst, at dammens areal vil blive på ca. 700 m2 og at der ikke vil blive foretaget yderligere beplantning.

Under hensyn til de landskabelige forhold på stedet og til det ansøgtes karakter, finder fredningsnævnet at kunne give den efter naturfredningsloven nødvendige tilladelse på vilkår,

at opgravede materialer reguleres ind i eksisterende terræn,

at dammens dybde vil blive på 1,5 meter, samt

at bredsiderne bliver 1:5.

Der er herved alene taget stilling til, om tilladelse kan gives

~~Foto venter~~

efter bestemmelserne i naturfredningsloven.

Nævnets afgørelsen kan i medfør af naturfredningslovens § 34, stk. 2, indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

Lilian Hindborg,
suppleant.

KOPI sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov-og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
2. Århus Amtskommune, By- og landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (J.nr. 8-70-51-3-701-2-89).
3. Ebeltoft kommune, Teknisk Forvaltning, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
7. Landpost Kristian Albrektsen, Elmelundsvej 2, Dalbyover, 8970 Havndal.
8. Gdr. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.
9. Miljøministeriet, Skov-og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk Kontor i Jylland, Søren Frichsvej 42 H, 8230 Åbyhøj.(SN 6112-0184).

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 07502.000

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Modtaget
Skov- og Naturstyrelse.
18 OKT. 1989

Randers, den - 3 OKT. 1989

LH/pk. F.S. 209/89.

Verner Svenningsen,
Birkemosevej 60,
5471 Søndersø.

I skrivelse af 4. august 1989 har De ansøgt om tilladelse til at plante juletræer på ca. 1 tdl. af matr.nr. 5 d Essendrup by, Agri, beliggende Stenhøjevej 1, Femmøller, 8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig, fordi det ansøgte er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Sagen har været forelagt Århus Amtskommune, By- og landskabskontoret, der i skrivelse af 19. september 1989 har anført følgende: "Fredningens hovedformål er at bevare arealerne i deres nuværende tilstand. For landbrugsarealernes vedkommende er det specielt nævnt i § 4 a, at de ikke må tilplantes, heller ikke til pyntegrønt eller juletræer.

Det er dog samtidig nævnt, at en dispensation efter § 18 til tilplantning af et areal normalt skal meddeles, hvis tilplantning det ansøgte sted ikke vil forringe landskabet væsentligt eller forstyrre frie udsigter.

Det pågældende areal ligger som et nordhæld i udkanten af fredningsområdet. Øst for ejendommen er der udlagt en hovedsti, som fra Essendrup/Femmøller fører ind til den "italienske sti", der er forbundet med Nedre Strandkær.

Arealerne sydvest for ejendommen er kratarealer, som ifølge fred-

ningens § 13 b,8 er underlagt særlig pleje, som enten kan være udtynding, regulering og eventuelt fuldstændig fjernelse af bevoksningen.

På arealerne sydøst for ejendommen ligger 2 løvskovsområder, som skal opretholdes som sådan. Mellem disse 2 løvskovsområder findes en nåletræsbevoksning, som ifølge afgørelsens § 13 b,5 er krævet fjernet.

På ovennævnte baggrund synes det uforeneligt med fredningens generelle sigte at tillade plantning med juletræer det ansøgte sted.

Vi kan således ikke anbefale det ansøgte.".

Nævnet har den 29. september 1989 foretaget besigtigelse af forholdene på stedet.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité var under besigtigelsen repræsenteret af Helle Larsen, der ikke kunne anbefale det ansøgte.

Under hensyn til de landskabelige forhold på stedet og til fredningens formål afslår fredningsnævnet at meddele dispensation til det ansøgte.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturfredningslovens § 34, stk. 2 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Lilian Hindborg,
suppleant.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07502.00

Dispensationer i perioden: 17-04-1990 - 12-11-1992

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

REG. NR. 07502.00

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen 17 APR. 1990

Randers, den 11. april 1990.
HC/lv. F.S. 31/90.

Naturhistorisk Museum,
Molslaboratoriet,
Femmøller,
8400 Ebeltoft.

I en hertil indsendt ansøgning har Molslaboratoriet ansøgt om tilladelse til udvidelse af eksisterende staklade/læskur for kvæg og får på Molslaboratoriets område (matr. nr. 1 a Strandkær by, Agri sogn).

Det fremgår af sagen, at arealet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge m.v.

I fredningsafgørelsen er det under § 9, punkt b, stk. 3, anført: "På arealer tilhørende Molslaboratoriet må der opføres bebyggelse til videnskabeligt brug. Enhver ny bebyggelse på disse arealer og ethvert arbejde på en eksisterende bygning, der påvirker bygningens ydre fremtræden, skal dog forinden godkendes af nævnet, som skal påse, at der ved det påtænkte byggearbejde er taget fornødent hensyn til stilen af den nuværende gård".

Det fremgår, at Overfredningsnævnet ved skrivelse af 9. december 1983 i forbindelse med behandlingen af fredningssagen meddelte tilladelse til den eksisterende staklade på nærmere af det daværende Amtsfredningskontor for Århus Amts angivne vilkår.

Ansøgningen om udvidelse af den eksisterende staklade er begrundet i, at der som følge af øget aktivitet ikke er tilstrækkelig plads til fårebesætningerne i det eksisterende byggeri.

I denne anledning skal man meddele, at nævnet, også i overensstemmel-

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen 1211/12-0025.
J.nr. SN ~~1211/0-0008~~ ~~Bil.~~
Akt. nr. 1.

JVS
JH

se med indstilling fra Århus Amtskommune, Landskabskontoret, eenstemmigt har vedtaget at meddele den til den ansøgte udvidelse nødvendige tilladelse.

Det er et vilkår, at tilbygningen - som oplyst - opføres af materialer og holdes i farver, som svarer til den eksisterende bebyggelse.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Molek-Christiansen

KOPI sendt til:

1. Århus Amtskommune, Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (J.nr. 8-70-53-4-701-6-90).
2. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
3. Ebeltoft kommune, Adelgade 11 A, 8400 Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
8. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

0 7502 000

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 MAJ 1990

REG. NR.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 2. maj 1990.
HC/lv. F.S. 12/90.

LVS
7.5.90

Mols Cross Club
v/Jens B. Skovsen,
Skrejrupvej 13,
8410 Rønde.

I en til nævnet fremsendt ansøgning har De ansøgt om tilladelse til på et areal af matr. nr. 7 a Basballe by, Agri, at opføre et klubhus for Mols Cross Club.

Arealet tilhører gårdejer Søren Schmidt, Basballe, som har udlejet det til Moto-cross-bane for klubben. Ejeren har tiltrådt ansøgningen.

Arealet er omfattet af den ved Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 gennemførte fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del.

Overfredningsnævnet har i 1981 tilladt banen bibeholdt i 5 år, men senere ved brev af 30. april 1984 til ejeren tilladt banen bibeholdt uden tidsbegrænsning.

På ejendommen findes i øjeblikket i tilslutning til banen kioskbygning m.v.

Sagen har været behandlet på møde i nævnet, hvori deltog repræsentanter for klubben, ejeren samt repræsentanter for Århus Amtskommune, Landskabskontoret, samt Ebeltoft kommune.

Det oplystes, at klubben har erhvervet en ældre skolepavillon, som agtes opstillet, som markeret og påvist under besigtigelsen, ud mod

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12-0025
Akt nr. 2

~~Bil.~~

skrænten mod vejen til Basballe. Vægge bliver udført i naturfarver, efter aftale på mødet i farve svarende til den eksisterende, og taget bliver udført af blåsorte bølgeeternitplader.

Under besigtigelsen opnåedes der enighed om, at klubhuset flyttes 3 m mod nord, det vil sige bort fra skrænten i forhold til den angivne placering.

Det oplystes, at man fra klubbens side er indstillet på at plante grantræer ud mod skrænten for at skabe læ omkring bygningen.

Alle nu eksisterende bygninger vil blive fjernet i forbindelse med opførelsen af den ny bygning.

Byggeriet er under mødet anbefalet af såvel Landskabskontoret som Ebeltoft kommune på de nedenfor angivne vilkår.

I den anledning meddeler nævnet herved den til byggeriets gennemførelse fornødne dispensation fra det i § 9 i Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 indeholdte forbud mod bebyggelse på betingelse af,

at byggeriet placeres som aftalt under besigtigelsen,
at opførelsen iøvrigt sker i overensstemmelse med de tilsendte tegninger og det foran anførte,
at bygningen efter genopførelsen fremtræder i ordentlig stand,
at der etableres, opretholdes og vedligeholdes en nåletræsbeplantning ved bygningens sydside,
at alle ældre bygninger fjernes ved ibrugtagningen af det nye hus, samt
at nybygningen fjernes uden udgift for det offentlige, såfremt motorcrossbanen nedlægges.

Nævnets afgørelse kan i medfør af naturfredningslovens § 34 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Vilkårene vil, såfremt sagen ikke indankes for Overfredningsnævnet, blive tinglyst på ejendommen efter ankefristens udløb.

Der vil snarest blive taget stilling til det på mødet rejste spørgsmål om reklamer på banen.

A. Holck-Christiansen

KOPI sendt til:

1. Århus Amtskommune, Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (J.nr. 8-70-53-4-701-3-90).
2. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
3. Ebeltoft kommune, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
8. Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 0039/.000 0 7500.000

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
8. AUG. 1990

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Det Danske Hedeselskab
Miljøteknisk afdeling
Jegstrupvej 96 A
8361 Hasselager

Randers, den 7. august 1990.

HC/hgs FS. 61/90

Ved skrivelse af 3. oktober 1989 meddelte nævnet dispensation til opførelse af 6 stk. pumpestationer i forbindelse med projektering af kloakledning langs Ebeltoft Vig. Pumpestationerne skulle anbringes på følgende matr. nr.

P1 - matr. nr. 3 a Handrup by, Dråby.
P2 - matr. nr. 2 a Handrup by, Dråby.
P3 - matr. nr. 3 q Lyngsbæk by, Dråby.
P4 - matr. nr. 2 h Lyngsbæk by, Dråby.
P5 - matr. nr. 1 p Lyngsbæk by, Dråby.
P6 - matr. nr. 1 u Lyngsbækgård Hovedgård, Dråby.

Ved skrivelse af 10. april 1990 godkendte nævnet, at maksimalhøjden for pumpestationerne forhøjedes fra 1,60 meter over terræn til 1,80 meter over terræn.

I en hertil indsendt ansøgning har De nu ansøgt om godkendelse af et projekt omfattende:

1. en spildevandsledning langs Molevejen med tilslutning til spildevandsanlægget ved Femmøller Strand.

Denne ledning berører matr. nr. 2 bi, 3 a, 1 m, 1 fp, 1 l, 1 ad og 1 k Lyngbæk Hovedgaard, Dråby.

Til anlægget her ønskes på matr. nr. 1 m etableret en pumpestation med overbygning. Bygningen bliver på ca. 3 x 4 meter. Den vil blive nedgravet i terræn, så højden ikke bliver over 1,60

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12-0025
Akt. nr. 3

Bil.

LVS

meter.

Man har overvejet en pumpestation uden overbygning, men overbygningen er ønskelig.

2. 2 mindre spildevandsledninger berørende matr. nr. 1 z, 1 gr, 1 v og 1 u ved Ebeltoft Vig, nær "Molskroen".

Her ønskes yderligere til erstatning for den tidligere godkendte pumpestation 6 projekteret på matr. nr. 1 u, på matr. nr. 1 z, umiddelbart opad en eksisterende kiosk- og toiletbygning, opført en vacuumstation med et grundareal på 4,85 x 3,55 meter og højde på 3,40 meter.

Arealerne er omfattet henholdsvis af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del og Overfredningsnævnets kendelse af 10. oktober 1934 om fredning af arealer ved Ebeltoft Vig.

Repræsentanter for nævnet og Århus Amtskommune har sammen med ingeniør Henning Degn fra Hedeselskabet besigtiget forholdene.

Efter at sagen har været drøftet i det samlede nævn, skal man meddele, at nævnet ikke har bemærkninger til nedgravningen af de projekterede ledninger under forudsætning af
at nedgravningen foregår så nænsomt som muligt, og
at arealerne efter nedgravningen retableres fuldstændigt.

For så vidt angår spørgsmålet om opførelse af overdækket pumpestation på matr. nr. 1 m, skal man meddele, at arealet er fredet som "forland" til de arealer, som iøvrigt er omfattet af Mols Bjerge Nord-Fredningen. Nævnet finder det betænkeligt at meddele tilladelse til en overdækket bygning, men har intet at indvende imod, at der på stedet etableres en pumpestation uden overbygning, således at stationen får dæksel i terrænhøjde, og der, bortset fra nødvendige udluftningsventiler, ikke iøvrigt findes genstande eller installationer over terræn.

Det tilføjes, at nævnet intet vil have at indvende imod opførelsen af en station som projekteret på den tilstødende ejendom matr. nr. 1 ck, smst., såfremt ejerens tilladelse kan opnås. Denne ejendom er alene omfattet af skovbyggelinien efter naturfredningslovens § 47, stk. 1. Hvis denne løsning vælges, må byggeriet stedse været sløret mod indsigt udefra ved passende beplantning.

For så vidt angår vacuumstationen ved Molskroen, har nævnet vedtaget at meddele den fornødne tilladelse til opførelsen på betingelse af,
at såvel denne bygning som de tidligere godkendte pumpestationer behandles med mørk brun træimprægneringsvæske eller lignende i samme farver.

Dette vilkår er tiltrådt af selskabets repræsentant under besigtigelsen.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Melck-Christiansen
nævnsformand.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 7502.00

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 13. november 1990.
HC/hgs FS. 124/90

SNEDKERGAARDEN af 1923 I/S
Tømrermester Ole B. Sørensen
Kølbakken 17, Basballe
8400 Ebeltoft

I en til nævnet fremsendt ansøgning har De ansøgt om tilladelse til på matr. nr. 8 Basballe by, Agri, at opføre en tilbygning til eksisterende snedkerivirksomhed, beliggende på matr. nr. 5 c 5 d, smsts.

Det fremgår, at den eksisterende snedkerivirksomhed er beliggende på matr. nr. 5 c 5 d, smsts. Ejendommen er beliggende ved nordsiden af vejen fra Basballe til Grønfeldt. Arealet grænser mod vest til matr. nr. 8, og mod nord og øst til matr. nr. 5 a, Basballe, begge tilhørende gårdejer Jørgen Knudsen, Tykærgaard, Basballe.

Samtlige arealer er omfattet af den ved overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 gennemførte fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune.

Fredningsafgørelsen indeholder i § 9 sammenholdt med § 2

a) forbud mod yderligere bebyggelse, bortset fra bebyggelse for landbrugsejendomme, jfr. § 9 b, stk. 1.

Herudover indeholdes i samme bestemmelse stk. 4, en udtrykkelig bestemmelse at der på blandt andet matr. nr. 5 c 5 d kan opføres ny bebyggelse, såfremt byggeriet tillades i henhold til by- og landzoneloven.

Bestemmelsen er indsat for at give mulighed for en udvidelse af virksomheden inden for det til denne hørende areal, men giver ikke tilsvarende særstilling med hensyn til byggeri udover ejendommens grænser.

Ifølge de for nævnet forelagte planer er det tanken at udvide den ca. 600 m2 stor virksomhed med en tilbygning på 2.450 m2 beliggende vest for den nuværende bygning. Den korteste facade på ca. 30 m2 vil ligge langs vejen, medens den længeste facade vil gå i retningen sydvest/nordøst.

Sagen har været behandlet i møde, hvori foruden De selv deltog ejeren af matr. nr. 8, gårdejer Jørgen Knudsen, samt repræsentanten for Ebeltoft kommune, og Århus Amtskommune, Landskabskontoret.

Under mødet redegjorde De sammen med ingeniør Per Jensen for projektet.

Det oplystes, at der har været snedkerivirksomhed, nu drevet under navnet "Snedkergaarden", på grunden siden 1923.

De eksisterende bygninger er for små og utilsvarende for en moderne virksomhed.

Man har overvejet at flytte virksomheden til udlagt industriområde i Ebeltoft kommune, men ikke fundet denne løsning realisabel, også fordi kundekredsen i det væsentlige kommer fra lokalområdet, hovedsageligt fra et område beliggende ikke over 10 km fra virksomheden. Der findes ikke i området egnede industriområder, og en flytning til industriområde ved Ebeltoft må, efter erfaringer gjort af andre virksomheder, antages at medføre et stort fald indenfor den eksisterende kundekreds.

Med hensyn til den valgte placering fremhævedes det, at facaden ud mod vejen vil blive lagt i terrænhøjde, og at byggepladsen vil blive planeret herfra ind i det stigende terræn, således at byggeriet ikke vil være særlig synligt udefra.

Under mødet drøftedes muligheden af at placere nybygningen nordøst for de eksisterende bygninger, så de set fra vejen vil være skjult bag de eksisterende bygninger. De oplyste, at dette ville

medføre problemer i form af større gravearbejder og indgreb i terrænet, at højdeforskellen ville give problemer i forbindelse mellem det eksisterende byggeri og nybyggeriet, samt at virksomheden vil blive afskåret fra, som planlagt, at bruge pladsen bag de nuværende bygninger som oplagsplads for at få anbragt depoter, så de ikke er synlige fra vejen, som den nuværende oplagsplads ligger tæt op til.

Ebeltoft kommune har anbefalet projektet.

Danmarks Naturfredningsforrening, som ikke gav møde, har forud for mødet gennem lokalkomiteen tiltrådt, efter at et gavlparti mod vejen er ændret efter lokalkomiteens ønske. Det forudsættes, at der udarbejdes en plan for slørende beplantninger, som falder naturligt ind i landskabet, d.v.s. med danske arter er løvfældende træer og buske, som er almindelig hegnsplanter i agerbrugslandskabet. Man har ønsket mulighed for at kommentere planen.

Landskabskontorets repræsentant oplyste, at sagens behandling i amtskommunen afventer fredningsnævnets afgørelse af spørgsmålet om dispensation fra fredningsafgørelsen, og at han foreløbig ikke kunne udtale sig om realiteten i sagen

Nævnets afgørelse:

De af det eksisterende og det projekterede byggeri omfattede ejendomme er beliggende i et åbent område, hvortil der er fri udsigt fra de på ridset viste højt beliggende "Stabelhøje".

Den eksisterende sparsomme bebyggelse i området er hovedsagelig landbrugsejendomme, og der er blandt nævnets medlemmer enighed om, at dispensation til byggeri udover det i fredningsafgørelsen hjemlede kun bør meddeles, hvor særlige hensyn gør sig gældende.

Der er endvidere blandt nævnets medlemmer enighed om, at der, idet der er tale om virksomhed, som har eksisteret på stedet i knap 60 år med en udpræget lokal kundekreds, bør meddeles

dispensation til en udvidelse af virksomheden - som det lægges til grund - utilstrækkelige og ikke længere tidssvarende bygninger.

To af nævnets medlemmer finder imidlertid, at det selv med den slørende beplantning, som agtes etableres i forbindelse med det foreliggende projekt, af hensyn til indsigten mod byggeriet såvel fra vejen som fra "Stabelhøjene" vil være betænkeligt at godkende byggeriet i den ansøgte udformning.

Disse voterende stemmer derfor for at afslå dispensation til det fremsendte projekt, men vil være sindet, at meddele dispensation til en udvidelse af virksomheden bag ved (nordøst for) den nuværende bebyggelse opført på matr. nr. 5 a Basballe.

Endelig godkendelse af en sådan udvidelse kan dog ikke finde sted, før endeligt projekt til en sådan tilbygning er udfærdiget, idet nævnet herved forbeholder sig at stille de ændringskrav projektet eventuelt måtte give anledning til, samt at stille vilkår med hensyn til beplantning m.v.

Den tredie voterende har også henset til Danmarks Naturfredningsforenings stillingtagen til sagen ikke fundet, at naturfredningsmæssige hensyn, herunder hensynet til udsigten fra "Stabelhøjene", som ligger ca. 1,7 km fra stedet, på afgørende måde taler imod en godkendelse af det foreliggende projekt, også selv om facaden mod vejen bliver betydelig længere end ved en flytning af byggeriet som af flertallet bestemt.

Denne voterende stemmer derfor for at godkende det foreliggende projekt på vilkår om beplantning i overensstemmelse med Danmarks Naturfredningsforenings indstilling.

Der træffes afgørelse i overensstemmelse med flertallets indstilling.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for

Overfredningsnævnet, Slotmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

A. Holdt Christiansen
nævnsformand.

KOPI er sendt til:

1. Brøggers Tegnestue, Torvet, Juulsbakke 2, 8400 Ebeltoft. Deres j. nr. 90/03.
2. Århus Amtskommune, Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, J. nr. 8-70-53-4-701-19-90.
3. Ebeltoft kommune, Udvalget for Teknik & Miljø, rådhuset, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft. J. nr. E 00 JA/kp.
4. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
5. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
6. Elektriker Per Blenstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
7. Gårdejer Kjeld Søndergaard, Mariendalsvej 10, Boeslum, 8400 Ebeltoft.

REG. NR. 7502.00

OVERFREDNINGSNÆVNET

Slotsmarken 15
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 57 18 BJ/ic

Snedkergården
v/tømrermester Ole B. Sørensen
Kølbakken 17
Basballe
8400 Ebeltoft

15. april 1991

J.nr. 2496/81-1/90

Fredningsnævnet for Århus Amts Nordlige Fredningskreds har dne 13. november 1990 i medfør af naturfredningslovens § 34 meddelt afslag på ansøgning om tilladelse til på matr.nr. 8 Basballe By, Agri, at opføre en tilbygning til eksisterende snedkervirksomhed på matr.nr. 5 c og 5 d smst.

De har påklaget nævnets afgørelse til Overfredningsnævnet med påstand om, at der meddeles tilladelse til det ansøgte projekt.

De nævnte ejendomme er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsafgørelsen indeholder et forbud mod yderligere bebyggelse bortset fra bebyggelse for landbrugsejendomme. Herudover er der dog en udtrykkelig bestemmelse om, at der på bl.a. matr.nr. 5 c og 5 d kan opføres en ny bebyggelse, såfremt byggeriet tillades i henhold til by- og landzoneloven. Bestemmelsen er indsat for at give mulighed for en udvidelse af virksomheden inden for det til denne hørende areal, men giver ikke tilsvarende særstilling med hensyn til byggeri udover ejendommens grænser.

Det er oplyst, at den nuværende ca. 600 m^2 store virksomhed ønskes udvidet med en tilbygning på 2.450 m^2 beliggende vest for den nuværende bygning. Den korteste facade på ca. 30 m^2 vil ligge langs vejen, medens den længste facade vil gå i retningen sydvest/nordøst. Facaden ud mod vejen vil blive lagt i terrænhøjde, og byggepladsen vil blive planeret herfra ind i det

stigende terræn, således at byggeriet ikke vil være synligt udefra. Pladsen bagved de nuværende bygninger tænkes anvendt som oplagsplads, hvorved depoter ikke vil være synlige fra vejen, som den nuværende oplagsplads ligger tæt op til.

Projektet er anbefalet af Ebeltoft Kommune og af Erhvervsrådet for Ebeltoft Kommune, fordi virksomheden har stor betydning for beskæftigelsen i kommunen, og fordi en flytning af virksomheden til et udlagt industriområde ved Ebeltoft by vil gøre det vanskeligere for virksomheden at fastholde sin kundekreds, der hovedsagelig kommer fra landdistrikterne.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité har efter forhandling med virksomheden om en ændring af et gavlparti mod vejen, hvilket forslag virksomheden har imødekommet, ikke haft indvendinger mod den ønskede bebyggelse dog under den forudsætning, at der udarbejdes en plan for slørende beplantninger, som lokalkomitéen ønsker mulighed for at kommentere.

Århus Amt, Landskabskontoret, har udtalt, at projektet er i strid med fredningsbestemmelserne og med fredningens hovedsigte.

Fredningsnævnet har i sin afgørelse udtalt, at ejendommene, hvor såvel det eksisterende som det projekterede byggeri er beliggende, ligger i et åbent område i den nordlige del af fredningsområdet, hvortil der er fri udsigt fra "Stabelhøjene" ca. 1,7 og 1,9 km derfra.

Nævnet er enigt om, at byggeriet udover det i fredningsafgørelsen hjemlede kun bør tillades, hvor særlige hensyn gør sig gældende. Der er endvidere enighed om, at sådanne særlige hensyn foreligger i denne sag, hvor der er tale om en udvidelse af en virksomhed, der har ligget på stedet næsten 60 år og med en udpræget lokal kundekreds.

Fredningsnævnets flertal har dog ment, at det vil være betænkeligt at godkende byggeriet i den ansøgte udformning, selv med slørende beplantning, der agtes etableret. Flertallet har derfor stemt for at meddele afslag til det fremsendte projekt, men vil være sindet at meddele dispensation til en udvidelse af virksomheden bag ved (nordøst for) den nuværende bebyggelse.

Mindretallet har under hensyn til Danmarks Naturfredningsforenings stillingtagen til sagen ikke ment, at naturfredningsmæssige hensyn, herunder hensynet til udsigten fra "Stabelhøjene", på afgørende måde taler imod en godkendelse af det foreliggende projekt, også selv om facaden mod vejen bliver betydelig længere end ved en flytning af byggeriet, som flertallet har bestemt. Mindretallet har derfor stemt for at godkende det foreliggende projekt på vilkår om beplantning i overensstemmelse med Danmarks Naturfredningsforenings indstilling.

I Deres klage har De navnlig henvist til, at man på et meget tidligt tidspunkt har drøftet byggeplanerne med Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité, og at man i vidt omfang har taget hensyn til lokalkomitéens ønsker og forslag såvel med hensyn til udformningen af bygningerne som med hensyn til placeringen af arealet og ønsket om en skærmende beplantning. De bestrider desuden, at byggeriet på nogen måde vil være særligt dominerende i landskabet set fra "Stabelhøjene" på grund af afstanden til disse.

Ebeltoft Kommune og Erhvervsrådet har udtalt sig til støtte for klagen med de samme begrundelser som ovenfor anført.

Danmarks Natrufredningsforenings hovedkontor har over for Overfredningsnævnet udtalt, at man helt kan tilslutte sig lokalkomitéens udtalelser, der støtter den ansøgte placering af byggeriet.

Overfredningsnævnet har den 4. april 1991 besigtiget ejendommen og forhandlet med Dem og de berørte myndigheder m.m.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Virksomheden, Snedkergården af 1923 I/S, har ligget på stedet siden 1923 og har både i henseende til opgaver og arbejdskraft stærk lokal tilknytning. Allerede da fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge blev gennemført, var der fremført ønske om en mulig udvidelse af virksomheden, hvilket ønske Overfredningsnævnet tog hensyn til med den oven for nævnte bestemmelse i

fredningen om, at der på visse betingelser kunne ske udvidelse ved opførelse af ny bebyggelse på selve virksomhedens matrikelnumre.

Selv om den ansøgte ombygning og udvidelse af virksomhedens bygninger afviger væsentligt fra de oprindelige rammer for en udvidelse bl.a. ved at inddrage et naboareal bag de nuværende bygninger, finder Overfredningsnævnet dog under hensyn til de oven for nævnte særlige forhold ikke grund til at modsætte sig en udvidelse af virksomheden.

Overfredningsnævnet finder ud fra en konkret vurdering heller ikke, at naturfredningsmæssige hensyn, herunder hensynet til udsigten fra Stabelhøjene, på afgørende måde taler imod en godkendelse af det forelagte projekt, også selv om facaden mod vejen bliver længere end ved en placering af tilbygningen lige bag ved den eksisterende bygning.

Overfredningsnævnet lægger i den forbindelse vægt på, at projektet vil medføre, at virksomhedens eksisterende noget skæmmende silo og oplagsplads ud mod vejen fjernes.

Overfredningsnævnet ændrer derfor fredningsnævnets afgørelse således, at der meddeles tilladelse til ombygning og udvidelse af virksomhedens bygninger som ansøgt i overensstemmelse med det projektmateriale, der har været fremsendt til fredningsnævnet og Overfredningsnævnet.

Tilladelsen meddeles på vilkår, at der etableres en skærmende beplantning ud mod vejen samt mod nord og øst efter en beplantningsplan, som er godkendt af fredningsnævnet, der forinden skal indhente en udtalelse fra Danmarks Naturfredningsforening om planen.

I sagens behandling har deltaget samtlige 11 medlemmer af Overfredningsnævnet. Afgørelsen er enstemmig.

Med venlig hilsen

Bent Jacobsen

viceformand

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 APR. 1991

REG. NR. 7502.00

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 24. april 1991.

HC/eml. FS. 173/90

Orienteringsklubben PAN
v/Mogens Nielsen,
Egebjergvej 131,
8220 Brabrand.

I forbindelse med et planlagt orienteringsløb i Mols Bjerge søndag den 1. september 1991 har De søgt om tilladelse til etablering af parkering og eventuelt stævneplads på statens ejendom matr.nr. 4 d Agri by, Agri, på tilsvarende måde som sket i forbindelse med det med nævnets godkendelse afholdte orienteringsløb den 27. juli 1989 og stævneplads på varigt græsareal matr.nr. 1 d Agri by, Agri, beliggende vest for Tyvelhøjvej, hvorpå der opstilles enkelte telte lørdag og søndag den 31. august og 1. september 1991.

Orienteringsløbet er nærmere beskrevet i en godkendelsesskrivelse af 21. september 1990 fra Fussingø Skovdistrikt, hvorved skovdistriktet på visse vilkår anbefaler løbet.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig, fordi de ansøgte anlæg er beliggende på arealer, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord.

I denne anledning skal man meddele, at nævnet under henvisning til varigheden og karakteren af det ansøgte finder at kunne give den nødvendige tilladelse på vilkår,

at stævnepladsen ryddes i umiddelbar forlængelse af orienteringsløbets afslutning, og
at alle skilte o. lign., som måtte blive opsat i forbindelse med løbet, straks fjernes efter løbets afslutning.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12-0025
Akt. nr. 6

Bil.

Det forudsættes, at markerede og indhegnede felter ikke betrædes, og at mærker i terrænet (farvede/nummererede pæle eller pinde) ikke fjernes eller ødelægges.

I øvrigt må de af Fussingø Skovdistrikt og lodsejerne givne anvisninger for etablering af stævneplads og parkering m.v. samt vilkår, som disse i øvrigt måtte fastsætte for løbet, nøje overholdes.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand.

KOPI er sendt til:

X 1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
2. Århus amtskommune, Landskabskontoret, Lyseng allé 1, 8270 Højbjerg. J.nr. 8-70-53-4-701-22-90.
3. Ebeltoft kommune, rådhuset, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbhvn. K.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 7502.00

Sandgade 12 · 8900 Randers
Telefon 06-437000

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 NOV. 1991

Randers, den 15. november 1991.

HC/eml. . FS. 124/90

SNEDKERGAARDEN af 1923 I/S
tømrermester Ole B. Sørensen
Kølbakken 17, Basballe,
8400 Ebeltoft.

Ved skrivelse af 13. november 1990 afslog nævnet at godkende opførelse af en tilbygning til eksisterende snedkervirksomhed beliggende på matr.nr. 5 c, 5 d Basballe by, Agri, således at nyt byggeri tildels skete på matr.nr. 8 smst. i overensstemmelse med hertil fremsendte tegninger. I stedet for tillod nævnet opførelse af bebyggelse andetsteds på ejendommen.

Et af nævnets medlemmer stemte for godkendelse uden ændring.

Fredningsnævnets godkendelse var nødvendig, fordi ejendommen er omfattet af den ved Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 gennemførte fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft kommune.

Ved Overfredningsnævnets afgørelse af 15. april 1991 godkendtes projektet i den af Dem ønskede udformning.

De har nu ansøgt om tilladelse til at ændre bygningens bredde i overensstemmelse med hertil fremsendte tegninger, hvorved facadens længde forøges fra 29,40 meter til ca. 36,60 meter, alt i overensstemmelse med nye tegninger.

De har til støtte for ansøgningen gjort gældende, at udvidelsen er nødvendig af hensyn til en rimelig og miljøvenlig arbejdsgang, idet De herved har oplyst, at De ønsker fremover i virksomheden at benytte vandbaseret lim fremfor lim med stort ind-

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12-0025
Akt nr. 7
Bil.

hold af skadelige stoffer. Ændringen nødvendiggør nye maskiner, som vanskeligt vil kunne placeres indenfor det godkendte byggeri.

I den anledning meddeler nævnet herved den fornødne dispensation til gennemførelse af byggeriet i den nu projekterede skikkelse.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand.

KOPI er sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
2. Århus amt, Landskabskontoret, Lyseng allé 1, 8270 Højbjerg. J.nr. 8-70-53-4-701-19-90.
3. Ebeltoft kommune, rådhuset, Adelgade, 8400 Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbhvn. K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers
8. Gårdejer Kjeld Søndergaard, Elsegårdevej 44, Lykkestrup, 8400 Ebeltoft.
9. Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm. (j.nr. 2496/81-1/90)

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 NOV. 1991

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

REG. NR. 7502.00

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
13 DEC. 1991

Randers, den 11. december 1991.
HC/lv. F.S. 124/84.

Gårdejer
Søren Scmidt,
Mols Bjergevej 8,
Femmøller,
8400 Ebeltoft.

Ved skrivelse af 15. maj 1985 meddelte nævnet dispensation fra den ved Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 gennemførte fredning af arealer i Mols Bjerges nordlige del til etablering af en jordvold ud for en grusgrav på ejendommen matr. nr. 7 a Basballe by, Agri.

Nævnet meddelte endvidere tilladelse til, at der skete opfyldning af grusgraven med rene jordmaterialer.

Det blev fremhævet, at det påhvilede Dem selv at kontrollere, at opfyldningen alene skete med rene materialer, og at der ikke kom murbrokker, andet bygningsaffald og sten i udgravningen.

Det blev, for så vidt angår denne tilladelse, tilføjet, at den bortfaldt, hvis den ikke var udnyttet inden 5 år.

De har nu overfor nævnet ansøgt om forlængelse af tilladelsen. De har herved oplyst, at det ikke har været muligt at få foretaget opfyldningen af grusgraven indenfor 5-års fristen.

I den anledning meddeler nævnet herved tilladelse til at foretage opfyldning indenfor en ny 5-års periode fra dato på vilkår,

at opfyldningen sker i overensstemmelse med det i vedlagte kopi

Modtaget
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12-0025
Akt nr. 8

af udtalelse af 17. maj 1991 fra Århus Amt, Teknisk Forvaltning, Miljøkontoret, anførte.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af blandt andet ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Såfremt grusgraven ikke er fyldt op før efter udløbet af fristen, og De agter at fortsætte opfyldningen, må De indsende fornyet ansøgning om forlængelse til nævnet.

A. Rolck-Christiansen
nævnsformand

Kopi sendt til:

1. Århus Amt, Landskabskontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (J.nr. 5403-701-86-73).
2. Århus Amt, Miljøkontoret, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. (J.nr. 8-76-1-701-3-90).
3. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
4. Ebeltoft kommune, Rådhuset, 8400 Ebeltoft.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
7. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
8. Kjeld Søndergaard, Elsegaardevej 44, Lykkestrup, 8400 Ebeltoft.

REG. NR. 7502.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Nordlige Fredningskreds

Sandgade 12 - 8900 Randers
Telefon 06-437000

Randers, den 17. marts 1992.

HC/eml. FS. 32/92

Molslaboratoriet
Strandkærvej 6
Femmøller
8400 Ebeltoft.

I en hertil indsendt ansøgning har Molslaboratoriet ansøgt om tilladelse til udvidelse af vejsving ved Molslaboratoriet, matr.nr. 2 a Strandkær by, Agri, beliggende Strandkærvej 8.

Den ønskede udvidelse fremgår af det til afgørelsen i kopi vedhæftede rids.

Ejendommen er omfattet af den ved Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 gennemførte fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Det hedder i afgørelsens § 7 om veje:

"Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn.
Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes."

Som begrundelse for ansøgningen er anført, at der i de seneste år er sket en kraftig stigning af antallet af turister i Molsområdet. Forholdet har medført stigning af antallet af biler og busser i området, ikke mindst på Strandkærvej, som er den væsentligste naturlige adgang til Skov- og Naturstyrelsens Besøgscenter på Øvre Strandkær. Forholdene i svinget er meget snævre, og det er gentagne gange sket, at både busser og lastbiler, som vanske-

1211/12-0025
9

ligt kan passere svinget, har påkørt det med sort viste hjørne med skade på bygninger og tag til følge.

En vejudvidelse som foreslået vil efter Molslaboratoriets opfattelse i væsentlig grad mindske risikoen for yderligere påkørsel af bygningerne.

Det er oplyst, at Skov- og Naturstyrelsen ved Fussingø Skovdistrikt er indstillet på at afgive det fornødne areal til vejudvidelsen.

Sagen er tillige forelagt for Århus amt og Ebeltoft kommune.

Århus amt, Landskabskontoret, har anbefalet dispensation.

Nævnets afgørelse:

Formålet med fredningen har efter dens indhold været dels at sikre arealernes landskabelige og andre værdier samt muligheden for naturpleje, dels at udvide og regulere offentlighedens ret til ophold og færdsel i området.

Det må som led i bestræbelsen på at give offentligheden øget adgang til området naturligt indgå, at der skabes mulighed for, at større køretøjer, navnlig busser, kan færdes ad de centrale adgangsveje til området uden væsentlig risiko for køretøjerne og bygninger m.v. i området.

Under hensyn hertil og til, at det ønskede indgreb i de eksisterende forhold, set i relation til fredningens formål, må anses for begrænsede, meddeler nævnet herved den efter naturfredningslovens § 34 fornødne diespnsation til projektets gennemførelse.

Det er ved afgørelsen forudsat, at der ikke i øvrigt sker ændringer i vejens karakter og befæstning.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 34 indbringes for

Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år.

Nævnets afgørelse vedrører alene forholdet til fredningsafgørelsen.

A. Holck-Christiansen
nævnsformand

KOPI er sendt til:

1. Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Slotsmarken 13, 2970 Hørsholm.
2. Århus amt, Landskabskontoret, Lyseng allé 1, 8270 Højbjerg. J.nr. 8-70-53-4-701-2-92.
3. Ebeltoft kommune, rådhuset, Adelgade 11, 8400 Ebeltoft.
4. "Vurderingsrådet" i Ebeltoft kommune.
5. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 Kbhvn. K.
6. Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité v/museumsinspektør Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
7. Fussingø Skovdistrikt, Vasevej, Bjerregrav, 8900 Randers.
8. Elektriker Per Blendstrup, Mosedraget 16, Bjerregrav, 8900 Randers.
9. Gårdejer Kjeld Søndergaard, Elsegårdevej 44, Lykkestrup, 8400 Ebeltoft.

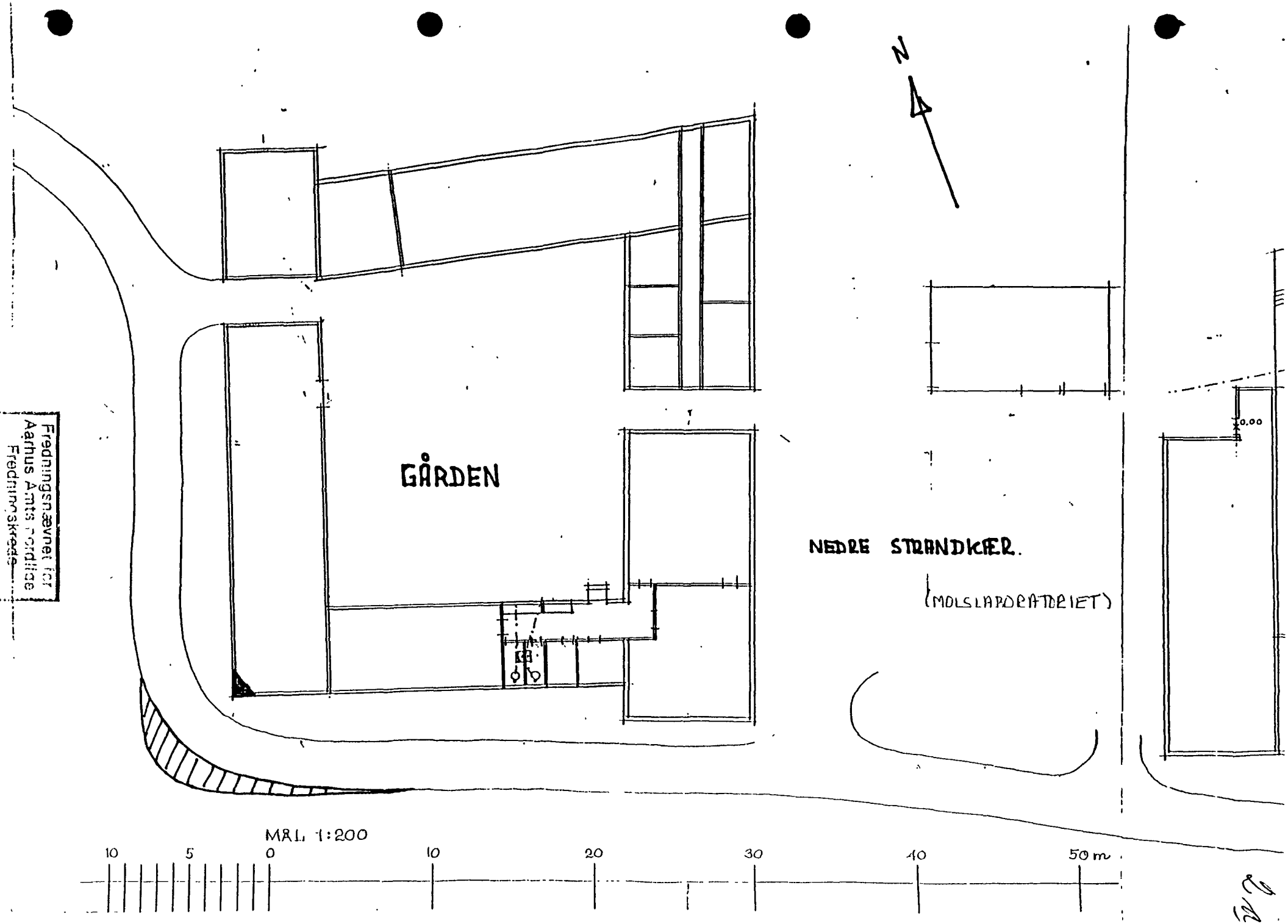

Fredningsnævnet for
Aarhus Amts nordlige
Fredningskreds
F.S. 32/92

REG. NR. 7502.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 12. november 1992 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 24a/1992 angående ansøgning om tilladelse til at opføre en 21 m^2 stor tilbygning til vandværket på matr. nr. 1 s Essendrup by, Agri, der er omfattet af Mols Bjerge Nordfredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, det kommunevalgte medlem, Kjeld Søndergaard, og sekretæren, dommer Otto Bisgaard.
For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Ansøgeren var mødt ved Søren Schmidt og Torben Simonsen.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Henning Petersen.
Endvidere mødte Flemming Lund, Ebeltoft kommune.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 3. september 1992 - var til stede.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Landskabskontoret har anbefalet det ansøgte og henstillet, at den eksisterende bygning males i en anden farve.
Ebeltoft kommune og Danmarks Naturfredningsforening har henholdt sig til Amtets indstilling.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte på vilkår, at taget udføres i røde teglsten og murene på den eksisterende bygning males hvide.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

1214/12-0025

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07502.00

Dispensationer i perioden: 11-02-1993 - 16-02-1999

REG. NR. 7502.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 11/2 1993 behandlede Fredningsnævnet
Sag nr. 46a/1992 angående ansøgning om tilladelse til at opføre et badehus på ejendommen matr. nr. 1 f Strandkjær by, Agri, der er omfattet af Mols Bjerge-Nordfredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, det kommunevalgte medlem, Kjeld Søndergaard, og sekretæren, overassistent Ingrid Thykier.
For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Ansøgeren, ingeniør Hans Hansen, var mødt.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte for Henning Petersen i dag Ove Elle.
Endvidere mødte Flemming Lund fra Ebeltoft kommune.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 23. september 1992 fra ansøgeren, ingeniør Hans Hansen, var til stede.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Århus Amt, Landskabskontoret, og Danmarks Naturfredningsforening har ikke kunnet anbefale ansøgningen.
Der var i Fredningsnævnet enighed om, at det vil stride mod fredningens formål at opstille et badehus, hvorfor Nævnet ikke finder, at der bør meddeles dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

ad 1211/12-0025

Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 7502.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 1. oktober 1993
Sag nr. 85/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til indretning af erhvervsvirksomhed i bestående landbrugsbygninger m.v. på ejendommen matr. nr. 3 c Agri by, Agri, der er omfattet af Mols Bjerge Nord-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Kjeld Søndergaard.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 1. juni 1993 - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø, har anbefalet det ansøgte på vilkår, at driftsbygningernes ydre fremtræden bevares uændret i videst muligt omfang.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte.

Jørgen Jensen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Jnr. SN 12/11/12-0025
Akt. nr

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

REG. NR. 7502.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 11. november 1993
Sag nr. 108/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til opførelse af naturkiosk på ejendommen matr. nr. 12 I og 12 L Agri by, Agri, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Kjeld Søndergaard.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 26. august 1993 med tegninger og situationsplan - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø, har indstillet, at ansøgningen imødekommes.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12 - 0025
Akt. nr. 15

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

REG. NR. 7502.00

Den 13. maj 1994
Sag nr. 16/1994

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til udvidelse af eksisterende sommerhus, ved tilbygning langs husets nordfacade i 4-5 meters bredde, opførelse af ny carport samt lovliggørelse af legehus på ejendommen matr. nr. 3 i Basballe by, Agri, der er omfattet af Mols Bjerge Nord-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Jacob Møller.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 7. februar 1994 vedlagt tegniner - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø, har indstillet, at ansøgningen imødekommes.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Natur-

12 11/12-0025

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

REG. NR. 7502.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 13. maj 1994
Sag nr. 28/1994

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til udvidelse af eksisterende sommerhus, på ejendommen matr. nr. 1 c Basballe by, Agri, der er omfattet af Mols Bjerge Nord-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Jacob Møller.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 14. marts 1994 - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø, har indstillet, at ansøgningen imødekommes.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte på vilkår, at endeligt skitseforslag til udvidelse af sommerhuset forelægges Nævnet til godkendelse.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

12/11/12- 00025

16

REG. NR. 7502.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 27. oktober 1994
Sag nr. 62/1994

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til forbedringer af Strandkærvej fra Fuglsøvej til Molslaboratoriet, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, det kommunevalgte medlem, Jakob Møller, og sekretæren, retsassessor Grethe Opstrup.
For Århus Amt, Natur og Miljø, mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 3. marts 1994 samt kommunens forslag - var til stede.
Ansøgeren, Molslaboratoriet, var mødt ved museumsinspektør Henning Petersen og skovfoged Flemming Ejlersen.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Helle Larsen og Rita Gerts.
Endvidere mødte Lund fra Ebeltoft kommune.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Århus Amt, Natur og Miljø, har udtrykt stor betænkelighed til det ansøgte, men har indstillet, at kommunens forslag overvejes.
Danmarks Naturfredningsforening har tilsluttet sig amtets indstilling.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til, at vejen ud for laboratoriets indkørsel sænkes 50-70 cm., og at der etableres tre vigepladser i overensstemmelse med kommunens forslag på vilkår, at vigepladserne befæstes med stabilt grus og spring i græs.

1211/12-0025
18

REG. NR. 7502.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 9. december 1994
Sag nr. 127/1994

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til nedrivning og genopbygning af et eksisterende garageanlæg på ejendommen matr. nr. 1 r Strandkær by, Agri, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, det kommunevalgte medlem, Jakob Møller, og sekretæren, retsassessor Grethe Opstrup.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 28. november 1994 - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø, har ikke haft indvendinger mod det ansøgte.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J nr. SN 1211/12-0025
Akt. nr. 19

Bil.

7502 00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

27. februar 1995

j.nr. 1/1995

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
28 FEB. 1995

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Ejendom: matr.nr. 1 a Agri by, Agri

I skrivelse af 17. januar 1995 har kommunen for Agri-Egens Menighedsråd ansøgt om tilladelse til at foretage terrænregulering som følge af etablering af et 12,5 meter x 3,5 meter regnvandsbassin i en meters dybde, idet den hidtidige udledning af spildevand udgør et problem for Agri Sø.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1994 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Efter afgørelsens paragraf 3 må der ikke foretages terrænændringer.

Fredningsnævnet tillader i medfør af natrufredningslovens paragraf 50, stk. 1, at det påtænkte arbejde gennemføres på vilkår, at regnvandsbassinet placeres som vist på den fremsendte skitse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

AD

1211/12-0025.
21

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jfr. naturbeskyttelseslovens 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:

Århus Amt (j.nr. 8-70-51-8-701-1-95), Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt.

Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.

Jakob Møller, Vesterkærvej 24, 8400 Ebeltoft.

Agri-Egens Menighedsråd.

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

19/11-96

REG. NR. 7502 00

Teledanmark Mobil
Hermodsvej 22
8230 Åbyhøj

Modtaget
Naturstyrelsen
1996

Vedr. j.nr. 116/1996 - tilladelse til udskiftning af kommunikationsmast m.v. i Mols Bjerge-Nord fredningen.

Den 29. oktober 1996 fremsendte Århus Amt Deres ansøgning om tilladelse til at udskifte en 14 m høj kommunikationsmast med en mast med en totalhøjde på 15 m og tilladelse til at udskifte et eksisterende teknikerhus, der skal rumme Teledanmarks udstyr i den ene ende og Mols Turistfarts udstyr i den anden ende. Huset udformes som det eksisterende, nemlig træbeklædt og males i en farve, der sikrer størst muligt sammenfald med omgivelserne.

Anlægget er placeret på ejendommen matr.nr. 4 b Agri by, Agri, der ejes af Bodil Pedersen, Porskærvej 56, Agri.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Fredningsnævnet meddelte ved skrivelse af 2. juni 1988 dispensation til opstilling af den eksisterende mast.

Da den eksisterende mast er omgivet af høj nåletræsbevoksning, og ikke er synlig udefra, findes en forøgelse af højden på masten på 1 meter, at ville få en minimal påvirkning på det omliggende landskab, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til det ansøgte, herunder udskiftning af teknikerhuset, dog på vilkår, at den eksisterende beplantning omkring anlægget opretholdes og vedligeholdes, således at det ikke vil blive synligt set udefra.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig inter-

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996 - 1211/12-0032 Bil.
Akt. nr. 1

esse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-21-4-701-2-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/*Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jakob Møller, Vesterkærvej 24, 8400 Ebeltoft
Bodil Pedersen, Porskærvej 56, Agri, 8420 Knebel

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/01-97

REG. NR. 7502.00.

Ulla Bloch Bach
Sct. Ibsgade 32 B
8800 Viborg

Vedr. j.nr. 85/1996 - rydning af egetræsbevoksning ved Ebeltoft Vig i Mols-Bjerge Nord fredningen.

Ebeltoft Kommune konstaterede i sommeren 1996, at De havde foretaget en total rydning af en gammel egetræsbevoksning på et areal ud til Ebeltoft Vig ud for sammerhusbebyggelsen på ejendommen Fuglsøvej 28. Rydningen var foretaget på matr.nr. 2 e Strandkær by, Agri.

Ovennævnte ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerges nordlige del. Det fremgår af de tinglyste fredningsbestemmelser, at der kan foretages udtynding, men efter forudgående ansøgning.

Fredningsnævnet foretog den 16. december 1996 besigtigelse af området med henblik på at konstatere, hvorvidt der efterfølgende kan meddeles dispensation til den foretagne rydning.

De oplyste under besigtigelsen, at De aldrig har set fredningsbestemmelserne og derfor ikke var klar over, at det var forbudt at rydde træerne på arealet. De forklarede, at De havde købt ejendommen på tvangsauktion og alene havde fået oplyst, at det ikke var tilladt at bygge på arealet. De anførte endelig, at de fleste træer og buske var døde, da De ryddede arealet, og at der nu skød flere nye træer op på arealet.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité anførte, at den foretagne rydning klart er i strid med fredningsbestemmelserne.

Skovfoged Kim Egefjord oplyste i forbindelse med besigtigelsen, at egeskoven/krattet vil genopstå, såfremt der ikke røres ved arealet de næste 10 - 20 år, samt at det er bedst, at der ikke sker nogen oprydning på arealet, hvorfor de nuværende bunker med kvas bør blive liggende.

Fredningsnævnets afgørelse:

Den foretagne rydning er en særdeles uheldig tilsidesættelse af fredningsbestemmelserne.

AD 1996-1211/12-0032
AKT 2

Efter det af skovfoged Kim Egefjord oplyste om mulighederne for skovens og krattets genopståen finder Nævnet efter omstændighederne i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at kunne meddele dispensation til rydningen på vilkår, at gren- og kvasbunkerne på arealet skal spredes ud over arealet i løbet af vinteren, samt at arealet skal have ro i en periode på minimum 15 år fremover.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-10-96
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jakob Møller, Vesterkærvej 24, 8400 Ebeltoft
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 ebeltoft
Fussingø Statsskovdistrikt, Molsvej 122, 8400 Ebeltoft

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

30/01-97

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
31 JAN. 1997

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00

Vedr. j.nr. 40/1996 - naturbørnehave i Mols Bjerge.

Fredningsnævnet meddelte den 14. september 1995 tidsbegrænset tilladelse til opstilling af naturbørnehavens skurvogne på lokaliteter i Mols Bjerge indtil 31. december 1996.

I foråret 1996 fremsendte Ebeltoft kommune ansøgning om fornyet tilladelse til opstillingerne, og har herudover ønsket en yderligere vinterplacering samt mulighed for at kunne benytte yderligere to lokaliteter i området til børnehaven.

Gårdejer Martin Glob, Fredensdal, har søgt om tilladelse til at vinteropstille børnehaven på sin ejendom.

Som sommerplacering er ønsket dels parkeringsarealet ved Strandkær, dels Knebel Plantage, dels Fuglsø og dels Toggerbo. Som vinterplacering er ønsket Amtets areal ved Agri Bavnehøj.

Århus Amt har afgivet udtalelse i sagen den 28. november 1996.

De ønskede opstillingsarealer er omfattet af dels Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerges nordlige del, og dels Naturklagenævnets afgørelse af 12. september 1994 om fredning af Mols Bjerges sydlige del.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse i sagen den 16. december 1996.

For så vidt angår området ved Agri Baunehøj anførte såvel Ebeltoft Kommune som Danmarks Naturfredningsforening og Århus Amt, at de kunne tiltræde, at der fortsat meddeles tilladelse til vinterplacering på samme sted i perioden november til marts.

På mødet drøftedes endvidere muligheden for at naturbørnehaven kunne opholde sig på placeringen ved Strandkær i en lidt længere periode end den i øjeblikket accepterede.

De fremmødte anførte, at de kunne acceptere, at perioderne udvides til henholdsvis 1. april til 1. juni og 15. august til 15. oktober.

AD 1996-1211/12-0024
AKT 4

På mødet blev endvidere foretaget besigtigelse af spejdernes areal ved Toggerbo, hvor naturbørnehaven ønsker placering i sommerperioden for et tidsrum på to til tre måneder.

Århus amt anførte i forbindelse med besigtigelsen, at Amtet kan anbefale, at der meddeles tilladelse til ophold på arealet i sommerperioden på vilkår, at naturbørnehaven bliver mere mobil, således at den maksimalt opholder sig 2 - 3 måneder hvert sted.

Skovfoged Kim Egefjord oplyste, at han ikke har indvendinger mod en tilladelse til placering i få måneder ad gangen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité oplyste, at Naturfredningsforeningen generelt nærer modvilje mod at øge aktiviteterne i den centrale del af Mols Bjerge som her, og snarere ønsker at placere aktiviteterne i randområderne. Der må i øvrigt forventes en øget trafik i området, hvilket Naturfredningsforeningen ikke kan acceptere.

Under mødet besigtigedes endvidere et kratområde ved Fuglsø, som var foreslået til brug i sommerperioden.

Det oplystes på mødet, at ejeren Niels Andersen er indforstået med placeringen i området.

Århus Amt rejste på mødet spørgsmål om, hvorledes ejerne af de tilstødende sommerhuse vil reagere på placeringen af naturbørnehaven så tæt på sommerhusene.

Formanden for Børne- og Kulturudvalget i Ebeltoft kommune Birthe Schaumann anførte, at der kun er cirka 5 børn i naturbørnehaven i sommerperioden, og at børnene i hovedparten af tiden er væk fra skurvognene. Hun oplyste endvidere, at der ikke er modtaget nogen klager fra beboerne i Karpenhøj-sommerhusområdet, hvor naturbørnehaven havde placering i sommeren 1996.

Danmarks Naturfredningsforening Lokalkomité oplyste,at denne ikke har indvendinger imod placeringen.

På mødet foretoges endelig besigtigelse af et område på gårdejer Martin Globs ejendom. Martin Glob anførte, at han har ansøgt om at anvende området som vinterplacering, men at han tillige er villig til at lade naturbørnehaven anvende det i sommerhalvåret. Han anførte, at der ved placeringen er taget hensyn til muligheden for læ for børnene, at området ligger så tilpas væk fra vejen, at skurvognene ikke kan ses derfra, samt at der ikke er ret langt til bus og parkeringsfaciliteter.

Ebeltoft Kommune anførte, at kommunen ikke har indvendinger mod at anvende området som sommerplacering under forudsætning af,at skurvognene ikke befinder sig mere end 2 - 3 måneder på samme sted.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité oplyste,at Naturfredningsforeningen ikke har indvendinger imod at arealet anvendes i sommerperioden.

Århus amt anførte, at amtet ikke har kunne anbefale placeringen som vinterplacering samt at behovet for sommerplacering findes at være dækket allerede, idet naturbørnehaven kan skifte mellem Strandkær, Knebel, Fuglsø, Toggerbo og Karpenhøj.

Fredningsnævnets bemærkninger:

For så vidt angår spørgsmålet om placering i kratområdet ved Fuglsø finder Fredningsnævnet, at der forinden der kan tages endelig stilling til denne placering må foretages undersøgelse af, hvorledes ejerne af de tilstødende sommerhuse ser på naturbørnehavens ophold i området.

For så vidt angår spørgsmålet om placering på Martin Globs ejendom finder Fredningsnævnet, at naturbørnehaven allerede har adskillige muligheder for sommerplacering, samt at det foreslåede område ikke findes at være egnet til vinterplacering, hvorfor Fredningsnævnet har besluttet at afvise ansøgningen om anvendelse af området som placering for naturbørnehaven.

Under hensyntagen til den begrænsede tidsperiode, hvori naturbørnehaven opholder sig de enkelte steder, samt til det oplyste om naturbørnehavens begrænsede indvirkning på naturen, har Fredningsnævnet derimod besluttet at meddele tilladelse i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at arealerne ved Agri Baunehøj, Strandkær, Toggerbo, og oplagspladsen ved Knebel benyttes til opstilling af skurvognene til brug for naturbørnehaven på vilkår:

at Fussingø Skovdistrikt til enhver tid af hensyn til skovens tilstand samt arbejdet i skoven kan kræve vognene flyttet med en uges varsel,
at der alene er aktiviteter i dagtimerne,
at der ikke bliver nogen form for fastinstallationer på pladserne,
at der ikke sker nogen form for terrænændringer på arealerne
at området ved parkeringspladsen ved Strandkær alene benyttes i perioden 1. april til 1. juni samt 15. august til 15. oktober,
at sommerplaceringerne alene anvendes i periode på 2 - 3 måneder ad gangen,
at arealet ved Agri Bavnehøj anvendes som vinterplacering i perioden 1. november - 31. marts, og
at tilladelsen foreløbig er tidsbegrænset til udløb den 31. december 1999.

Vedrørende placeringer henvises til vedhæftede kort.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig inter-

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-7-95)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jakob Møller, Vesterkærvej 24, 8400 Ebeltoft
Gdr. Martin Glob, Fredensdal, Agri, Dybdalvej 15, 8420 Knebel
Gdr. Niels Andersen, Fuglsø, 8420 Knebel
Det Danske Spejderkorps, v/Jens Otto Hansen, Søndergade 41, 8400 Ebeltoft
Skovfoged Kim Egefjord, Molsvej 122, 8400 Ebeltoft

Naturbørnehaven Mols Bjerge

Placering Toggerbo (pladsbehov for opstilling af vogne ca. 10

Natur- og Miljøkontoret i november 1996

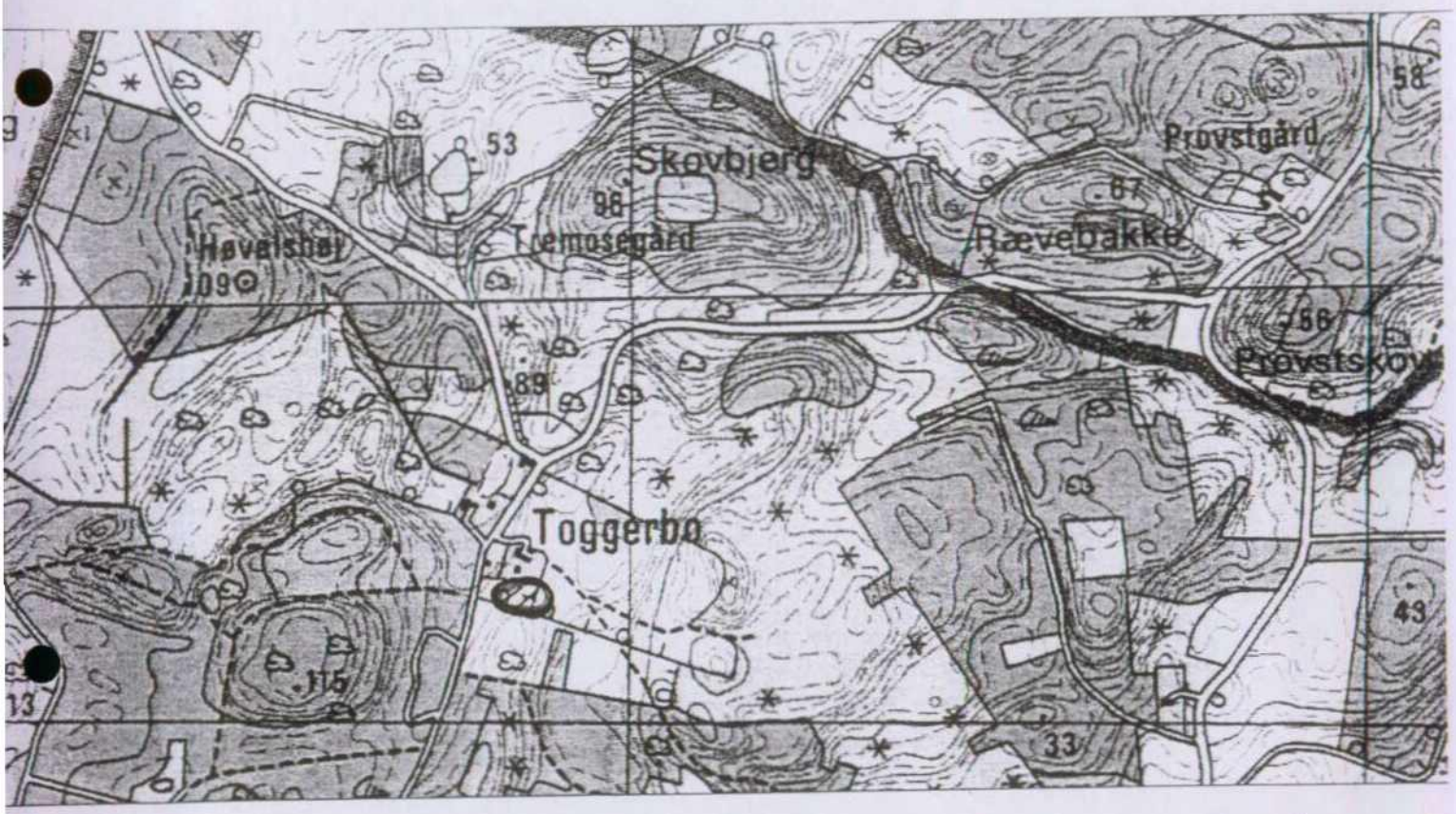

Danmark 1:25.000 (4cm)

200 0 200 400 600 800 1000 m

Naturbørnehaven Mols Bjerge

Placering i Knebel plantage (pladsbehov for vognopstilling ca. 10x20m

Natur- og Miljøkontoret i november 1996

Danmark 1:25.000 (4cm)

200 0 200 400 600 800 1000 m

Målforhold 1:10 000

Naturbørnehaven Mols Bjerge

Vinterplacering ved Agri Bavnehøj (pladsbehov for vognopstilling 10x20m

Natur- og Miljøkontoret i november 1996

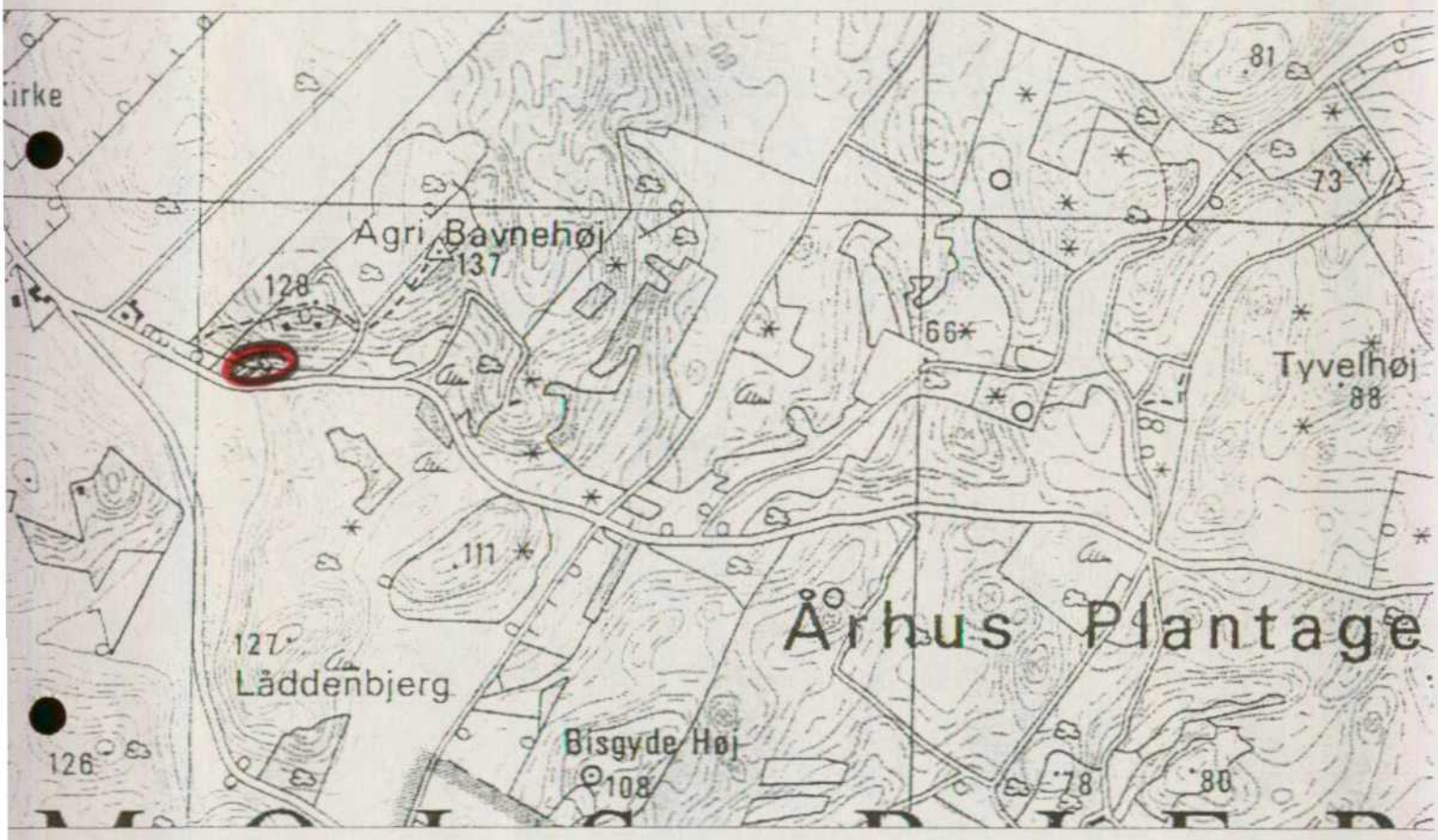

Danmark 1:25.000 (4cm)

200 0 200 400 600 800 1000 m

Målforhold 1:10 000

Produceret 1986

Naturbørnehaven Mols Bjerge

Placering Strandkær = ved eksisterende toiletbygning)
(pladsbehov for vognopstilling ca. 10x20m)

Natur- og Miljøkontoret i november 1996

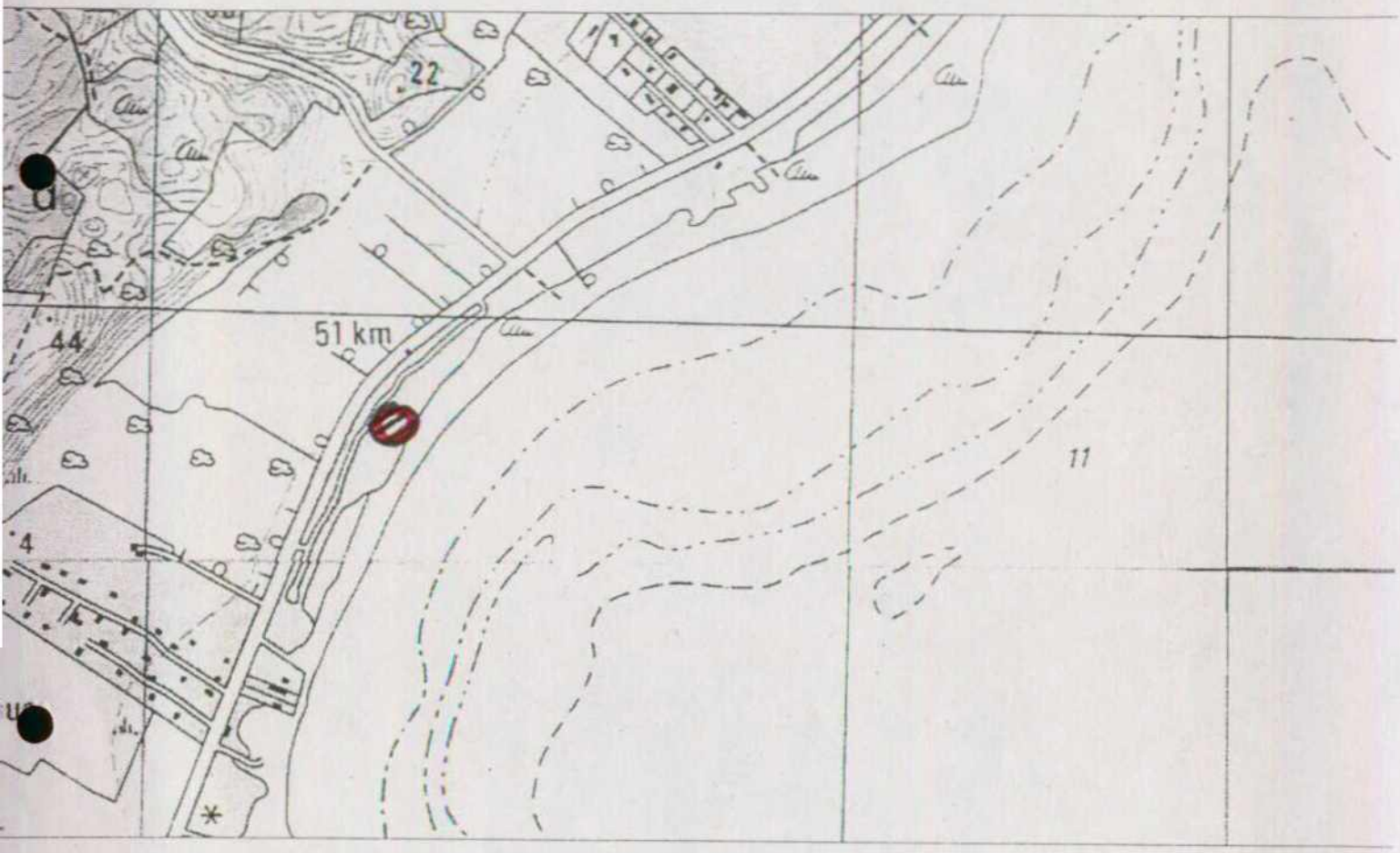

Danmark 1:25.000 (4cm)

200 0 200 400 600 800 1000 m

Målforhold 1:10 000

Produceret 1985

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/07-98

Mols Cross Club
v/Søren Kenneth Nielsen
Birkemosegård, Porskærvej 38
8420 Knebel

REG. NR. 7502.00

Vedr. j.nr. 67/1998 - anlæg af minimotocrossbane i Basballe i Mols Bjerge Nord fredningen.

Den 17. juni 1998 fremsendte Århus Amt en fra klubben modtaget ansøgning om godkendelse af en allerede anlagt minimotocrossbane på ovennævnte ejendom, matr.nr. 7 a Basballe by, Agri.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af arealer i den nordlige del af Mols Bjerge. I fredningsafgørelsen er der meddelt tilladelse til bibeholdelse af en etableret motocrossbane på ejendommen.

Minicrossbanen, som er på ca. 3.500 m², er anlagt umiddelbart udenfor det godkendte område og forudsætter derfor dispensation fra fredningen.

Banen bliver benyttet af børn i alderen 3-9 år, som bruger crossknallerter, som er mindre støjende end maskinerne, der anvendes på selve motocrossbanen. Anlægget har betydet, at der er foretaget mindre terrænændringer i forbindelse med etablering af kørespor, og som forhindring på banen er der anbragt en del dæk på arealet.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Indledningsvis bemærkes, at anlægget af minicrossbanen burde have været forelagt for Fredningsnævnet inden etablering.

Da der er tale om et minimalt indgreb uden landskabelige gener for de omliggende arealer, findes anlæggelsen af banen ikke at stride mod fredningens intentioner.

Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, efterfølgende dispensation på betingelse af,
at der ikke ud over de dæk, som ligger på arealet, anbringes andre effekter,
at der ikke opsættes hegn o.lign., og

ad 1996 - 1211/12-0032

at arealet retableres til landbrugsmæssigt formål, såfremt den tilladte anvendelse ophører.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Gårdejer Søren Schmidt, Mols Bjergevej 8, Basballe, 8400 Ebeltoft
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-4-98)
Virksomhedsafdelingen (j.nr. 8-76-1-701-1-95)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skelleerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Eigil Holm Nielsen, Gl. Stationsvej 24, 8400 Ebeltoft
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

27/08-98

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00

Vedr. j.nr. 69/1998 - tilladelse til midlertidig opstilling af skurvogn i tilknytning til motocrossbanen på ejendommen matr.nr. 7 a Basballe by, Agri.

Den 18. juni 1998 fremsendte Århus Amt en fra kommunen modtaget sag om tilladelse til midlertidig opstilling af en skurvogn på ca. 3x12 m i tilknytning til klubhuset på motocrossbanen på ovennævnte ejendom. Skurvognen placeres øst for det eksisterende hus og i umiddelbar tilknytning hertil. Efterfølgende har Nævnet telefonisk fået oplyst, at skurvognen ønskes malet svensk rød.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerges nordlige del.

Det fremgår af sagen, at kommunen har indgået lejemål med Mols Crossklub om leje af klubhuset i forbindelse med oprettelse af en ny skovbørnehave med ca. 40 børn. Børnehaven skal anvende klubhuset udenfor den tid, hvor klubben sædvanligvis benytter huset. Skurvognen ønskes opstillet til personalestue/kontor.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da skurvognen opstilles tæt på det eksisterende hus og ikke vil kunne ses "udefra", findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, og Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til opstilling af skurvognen på vilkår:

at farven på vognen bliver svensk rød
at der ikke etableres legeplads på arealet, og
at der ikke opstilles nogen form for legeredskaber i forbindelse med børnehaven.

Tilladelsen er tidsbegrænset for en periode af 3 år.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-7-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Eigil Holm Nielsen, Gl. Stationsvej 24, 8400 Ebeltoft
Gårdejer Søren Schmidt, Mols Bjergevej 8, Basballe, 8420 Knebel.

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

23/12-97

Jean-Pierre Mange og
Lone Høst
Agri Baunehøj Vej 6
8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00.

Vedr. j.nr. 78/1997 - befæstning af grusveje i Mols Bjerge.

Ebeltoft Kommune har på vegne af Dem fremsendt ansøgning til Fredningsnævnet om tilladelse til at befæste en vejstrækning ved Agri Baunehøj Vej forbi parkeringspladsen samt en strækning på cirka 300 meter af Loddenbjergvej med en miljøvenlig lerbelægning.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjergs nordlige del.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 8. oktober 1997, hvor De redegjorde nærmere for den indgivne ansøgning. De anførte, at De på de pågældende strækninger ønsker at binde slidlaget med ler, idet vejene i dag giver store støvgener såvel for Dem selv som Deres dyr. Der er tale om veje, der indbyder til hurtig kørsel, og problemet er blevet større de senere år, ikke mindst fordi vejen på grund af kommunens skrabning er blevet bredere.

Århus Amt, Natur og Miljø oplyste, at der rent miljømæssigt ikke er noget til hinder for at anvende den af Dem foreslåede befæsningsmetode i det omfang, der anvendes rent ler, men at en eventuel tilladelse vil få konsekvenser for hele Mols Bjerge Området. Det vil derfor være betænkeligt at meddele tilladelse til den pågældende befæstningsmetode. Befæstningsmetoden bør forsøges på en strækning uden for det fredede område.

Danmarks Naturfredningsforening Lokalkomité anførte, at befæstning af den pågældende type vil have samme karakter som en grusvej og tillige vil se ud på samme måde. Metoden bør således prøves, medmindre der kan etableres en anden løsning som reducerer eller helt afhjælper de støvgener, som De plages af i dag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ved afgørelsen lægges der vægt på, at trafikintensiteten i området er tiltaget siden Overfredningsnævnets afgørelse i 1984. Dette kombineret med at Loddenbjergvej i dag er betydeligt bredere end på tidspunktet for Overfredningsnævnets afgørelse gør, at der er betragtelige støvgener i området.

adsw1996-1211/12-0032
3

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til alene at befæste cirka 300 m af Loddenbjergvej på den i ansøgningen nævnte måde, dog således, at der i oktober år 2000 skal foretages en revurdering af den pågældende befæstning. Vejstrækningen skal retableres, hvis det viser sig, at denne afviger væsentligt fra andre grusveje i området.

Fredningsnævnet har ikke fundet anledning til tillige at meddele tilladelse til strækningen ved Agri Baunehøj Vej forbi parkeringspladsen.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-6-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jakob Møller, Vesterkærvej 24, 8400 Ebeltoft
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/12-98

Hanne Svenningsen
Stenhøjvej 3
Femmøller
8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00

Vedr. j.nr. 90/1998 - ansøgning om tilladelse til anlæg af frugthave på ejendommen matr.nr. 5 a Essendrup by, Agri, beliggende Stenhøjevej 3, Femmøller, 8400 Ebeltoft.

De har overfor Fredningsnævnet ansøgt om tilladelse til anlæg af en frugthave på ejendommens fredede landbrugsareal. Det påtænkes at dyrke æbler, pærer, kirsebær m.v.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 25. november 1998.

På mødet gav De udtryk for, at det er hensigten at plante frugttræer i grupper af 8-10 træer.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite anførte under besigtigelsen, at man finder det betænkeligt at tillade det ansøgte, idet der er tale om et åbent areal, som virker sammen med skovbrynet.

Århus Amt, Natur og Miljø, tilsluttede sig det af Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite anførte.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Det areal som ønskes tilplantet, er et åbent areal, som danner kontrast til de tilgrænsende skovbryn. Ud fra landskabelige hensyn meddeler Fredningsnævnet afslag på det ansøgte. Derimod meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til, at der på arealet plantes enkelte grupper af bærbuske.

ad 1996-1211/12-0092

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-14-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

16/02-99

REG. NR. 7502.00.

Mols Moto Cross Club
v/Jens Ole Christensen
Ndr. Strandvej 4
8400 Ebeltoft

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
17 FEB. 1999

Vedr. j.nr. 97/1998 - udvidelse af Mols Motocrossbane på ejendommen matr.nr. 7 a Basballe by, Agri.

Den 6. november 1998 har Århus Amt fremsendt en fra klubben modtaget ansøgning om udvidelse af motocrossbanen mod vest på ovennævnte ejendom. Der er endvidere søgt om tilladelse til opstilling af en 20 fods container umiddelbart til venstre inden for åbningen i hegnet.

Området er omfattet af Overfredningsnævnet kendelse af 30. april 1984 om fredning af arealer i den nordlige del af Mols Bjerge.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 25. november 1998.

Under besigtigelsen drøftedes bl.a. placeringen af containeren. Der var enighed mellem de fremmødte om, at denne bør placeres, således at den skjules bedst muligt, (ved nedgravning), ligesom den skal males i samme farve som klubhuset på ejendommen.

Det blev oplyst, at et informationsskilt ved indgangen vil blive vendt og flyttet ind på banens areal, således at skiltet står langs med indkørslen.

For så vidt angår flagstængerne på og ved banen blev det oplyst, at disse kan lægges ned. Jens Ole Christensen oplyste endvidere, at der sjældent er behov for så mange flagstænger. Man ønsker således at bevare 3 flagstænger ved indgangen og 1 flagstang ved klubhuset. Resten ønskes alene opstillet i forbindelse med løb.

Vedrørende selve den ansøgte udvidelse af motocrossbanen bemærkedes det, at ansøgningen er begrundet med skærpede krav til, at en motocrossbane skal starte med et venstresving, og at der er indført skærpede krav til opsamling af olierester og klude.

Århus Amt, Natur og Miljø, oplyste, at udvidelsen af banen ikke findes at have afgørende landskabelig indflydelse, og at man ikke har indvendinger mod, at der meddeles dispensation under forudsætning af, at udvidelsen kan ske uden øgede støjgener, og at udvidelsen kan godkendes i henhold til miljøloven.

1211/12-0032

9

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da udvidelsen af motocrossbanen ikke har afgørende landskabelig indflydelse, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til baneudvidelsen under forudsætning af, at udvidelsen kan ske uden øgede støjgener, og at den kan godkendes i henhold til miljøloven.

Der meddeles samtidig tilladelse til opstilling af en 20 fods container til miljøstation på vilkår, at den placeres som oplyst i forbindelse med besigtigelsen og på vilkår, at den males i samme farve som klubhuset.

Endelig meddeles tilladelse til at bibeholde 3 flagstænger ved indgangen og 1 flagstang ved klubhuset, mens der alene meddeles tilladelse til de øvrige flagstænger i forbindelse med afvikling af løb.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-4-98)
Århus Amt, Virksomhedsafdelingen, v/Ulla Serup
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Søren Schmidt, Mols Bjergevej 8, Basballe, 8400 Ebeltoft.
Ebeltoft Kommune v/Jørgen Andersen, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft (j.nr. 24-4-B-03-10-02)

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07502.00

Dispensationer i perioden: 03-07-2000 - 28-12-2006

REG. NR. 7502.00
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

03/07-00

Byg- og Miljøudvalget
04 JULI 2000

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 50/2000 - ombygning samt udvidelse til feriekoloni på matr.nr. 36 c Agri by, Agri, beliggende Fuglsøvej 27, 8400 Ebeltoft (Deres j.nr.B011016A).

Den 16. maj 2000 fremsendte kommunen en fra C.F. Møllers Tegnestue modtaget sag om tilladelse til tilbygning af 90 m², udført som en sammenbygning mellem to eksisterende fløje på ovennævnte ejendom samt ombygning af 80 m² i den fløj, hvortil tilbygning skal påføres. I til- og ombygningen indrettes ialt 4 køjeværelser incl. forrum, toilet og baderum samt 1 stk. depotrum og 1 stk. toilet/bad.

Ejendommen er omfattet af Naturfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 14. juni 2000. På mødet redegjordes for de planlagte arbejder.

Århus Amt, Natur og Miljø, anbefalede at Fredningsnævnet meddeler tilladelse til det ansøgte og bemærkede i den forbindelse, at bygningsmassen på ejendommen ikke vil syne væsentligt større set fra omgivelserne end hidtil, og at stilen på bebyggelsen vil være den samme som hidtil.

Hverken Danmarks Naturfredningsforening eller Ebeltoft Kommune havde indvendinger mod det ansøgte.

Fredningsnævnet bemærkninger og afgørelse:

Når henses til de grunde der er anført af Århus Amt, har Fredningsnævnet besluttet at meddele dispensation fra fredningen i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte projekt.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

adsw1226-1211/12-0032

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Preben Sejersen, Terp Skovvej 96, 8270 Højbjerg
C.F.Møllers Tegnestue, Kriegersvej 31, 8000 Århus C
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-12-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelser
28 NOV. 2000

REG. NR. 7502.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

27/11-00

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 87/2000 - opførelse af ny tagkonstruktion på matr.nr. 3 g Agri by, Agri - kommunens j.nr. B011001A.

Kommunen har den 28. august 2000 fremsendt en fra Bent Maj Poulsen modtaget ansøgning om tilladelse til opførelse af en ny tagkonstruktion på ovennævnte ejendom, beliggende Porskærvej 52, Agri.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 25. oktober 2000. Under besigtigelsen redegjorde ansøgeren nærmere for projektet og oplyste, at det flade tag er utæt og derfor ønskes udskiftet. På sigt er det hensigten, at begge tagkonstruktioner får samme taghældning, dog lidt forskudt, ligesom det på sigt er planen at udskifte stråtaget til rødbrændt tegl.

Ebeltoft Kommune bemærkede, at det findes at være i bedre harmoni med ejendommens udformning, hvis der i stedet etableres 2-fags kviste, og hvis der isættes gavlvinduer med to fag. Endvidere udtrykte kommunen tekniske betænkeligheder ved de afvalmede gavle.

Ejeren oplyste herpå, at han vil lade kvistene udføre med to fag vinduer, ligesom gavlvinduerne også vil blive med to fag vinduer. Han vil endvidere afstå fra af afvalme gavlene.

Århus Amt havde ikke indvendinger mod, at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om en til dels nødvendig udskiftning af taget, og da en ændring af tagkonstruktionen på sigt vil medføre en forskønnelse af det samlede indtryk af huset, jf. også det påtænkte skift til tegltag, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, således som dette blev præciseret på mødet den 25. oktober 2000, og under den forudsætning, at såvel tagkonstruktion som tagmateriale på sigt bliver ensartet.

ad SW 1996-1211/12-0032
12

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Bent Maj Poulsen, Karlshøjvej 8, Vistoft, 8420 Knebel
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-28-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

JEG. NR. 7502.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
28 NOV. 2000

27/11-00

Ebeltoft Kommune
Teknisk Forvaltning
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 134/2000 - ansøgning om opstilling af en pavillon/skurvogn ved børnehaven "Børnenes Gård" på matr.nr. 7 a Basballe by, Agri, beliggende Mols Bjerge Vej 8.

I skrivelse af 24. oktober 2000 har kommunen søgt om tilladelse til at opstille en pavillonbebyggelse i tilknytning til eksisterende pavillon og øvrige børnehavebygninger på ovennævnte ejendom.

I ansøgningen er det anført, at pavillonen påtænkes opstillet som en midlertidig løsning, og at den har en størrelse på 40 m² og skal males i en svensk rød farve, svarende til den eksisterende bebyggelse. Ansøgningen er begrundet med utilstrækkelige pladsforhold i børnehaven i forhold til antallet af børn og omfanget af personale.

Under en drøftelse den 25. oktober 2000 blev det oplyst, at tilladelsen kun ønskes givet indtil 1. oktober 2001.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse vedrørende fredning af Mols Bjerge Nord.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Henset til at der er tale om en midlertidig opstilling af pavillonen og når henses til, at de nuværende forhold efter det oplyste er uholdbar især i vinterperioden, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til opstilling af den ansøgte pavillonbebyggelse i tilknytning til eksisterende pavillon og øvrige børnehavebygninger på vilkår, at pavillonen **fjernes senest den 15. oktober 2001.**

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks

ad SW1996-1211/12-0032

Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Søren Schmidt, Mols Bjergevej 8, Basballe, 8400 ebeltoft
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-35-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Henning Petersen, Skellerupvej 2 A, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Kurt Birkedal Hansen, Molsvej 116, 8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

16/01-01

Marianne Hartvig og Steffen Danielsen
Skanderborgvej 127
Haldum
8382 Hinnerup

Vedr. j.nr. 129/2000 - ombygning af facader på ejendommen matr.nr. 13 k Agri by, Agri, beliggende Ø. Bakkevej 33, Agri, 8420 Knebel.

Den 31. oktober 2000 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til ombygning af facaderne på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er beliggende indenfor Mols Bjerge Nord fredningen, Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984.

Der ønskes isat andre vinduer og udskiftes træ på facaderne. Den eksisterende svalegang udvides, så den forløber langs hele facaden mod sydvest. Der sker ikke nogen udvidelse af huset, som er beliggende højt i landskabet og kan ses over store afstande.

Ved sagens fremsendelse har Amtet anbefalet, at nævnet meddeler tilladelse.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ændrede facade næppe vil få huset til at syne mere dominerende i landskabet, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, og Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

ad 2001-1211/12-0008

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-33-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
~~Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø~~
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft
Ib Rasmussen, Ø. Bakkevej 33, 8420 Knebel

REG. NR. 7502.00
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
30 APR. 2001
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

28/03-01

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 46/2000 - naturbørnehave i Mols Bjerge.

Århus Amt, Natur og Miljø, har den 9. januar 2001 fremsendt en fra kommunen modtaget ansøgning om tilladelse til permanent placering af naturbørnehaven Mols Bjerge ved henholdsvis Agri Bavnehøj, Dåleren øst for Knebel og p-pladsen nordøst for Viderup. Endvidere har kommunen anmodet om Fredningsnævnets tilkendegivelse af, hvorvidt en placering ved spejderlejren ved Toggerbo fortsat vil kunne accepteres.

De anførte placeringer er beliggende inden for Mols Bjerge-fredningerne.

Der søges om tilladelse til opstilling af to skurvogne på 9,6 x 2,5 meter og én skurvogn på 4,5 x 2,5 meter, alle malet rødbrune. Børnehaven er uafhængig af strøm, vand og kloak udefra. Skurvognene ønskes anvendt som børnehave til brug for ca. 20 børn og 5 pædagoger. Børnehaven fungerer ca. 3 måneder på en placering, hvorefter den flyttes til en ny. Dog anvendes placeringen ved Agri Bavnehøj som vinterplacering i perioden 1. november til 1. marts eller 1. april hvert år.

Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til midlertidig opstilling af skurvogne ved Agri Bavnehøj, i Dåleren og ved spejderlejren i Toggerbo.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 14. marts 2001.

Jørgen Andersen, Ebeltoft Kommune, redegjorde kort for baggrunden for ansøgningen og bemærkede, at man nu søger om permanent tilladelse til opstilling af skurvogne til naturbørnehaven Mols Bjerge på forskellige placeringer i fredningen. Det er vanskeligt at drive børnehaven og få tilslutning til denne fra forældrene, når man ikke ved, hvor længe man har mulighed for at fortsætte driften af børnehaven. Derfor ønsker kommunen enten et afslag eller en permanent tilladelse fra Fredningsnævnet.

Under besigtigelsen udtrykte Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité generelt betænkelighed ved at der tillades placering af naturbørnehaven inden for fredet område, uanset foreningen er positiv over for en naturbørnehave. Naturfredningsforeningen påpegede dels de trafikale problemer, som transporten af børn og pædagoger forårsager i de følsomme områder, ligesom foreningen anførte, at de røde skurvogne ikke synes at

ads N 2001-1211/12-0008

passe ind i naturen i områderne. Naturfredningsforeningen erklærede sig dog positiv over for en ny midlertidig tilladelse til f.eks. 3 års yderligere placering i områderne. For så vidt angår placeringen ved Viderup udtrykte foreningen særlig betænkelighed på grund af den sårbare bevoksning i området.

Skovfoged Kim Egefjord, Fussingø Statsskovdistrikt, oplyste under besigtigelsen, at Statsskovdistriktet ikke har problemer med naturbørnehavens brug af placeringen ved Agri Bavnehøj, ligesom også placeringen ved Dåleren har fungeret udmærket hidtil. Sliddet belaster ikke naturen i området, ligesom der f.eks. ved Dåleren er mulighed for forskellige årstidsoplevelser. Særligt vedrørende placeringen ved Viderup oplyste Kim Egefjord, at lodsejerudvalget har foreslået placering af en naturkiosk på dette stede, hvorfor en kortvarig placering af børnehaven her er acceptabel. Området ejes af Skov- og Naturstyrelsen og administreres af Statsskovdistriktet. Skurvognene vil blive placeret i lavninger, således at de ikke vil være så synlige fra vejen.

Århus Amt anbefalede under besigtigelsen, at der meddeles tilladelse til placeringen ved Agri Bavnehøj, Dåleren og Viderup og anførte, at placeringerne ved Agri Bavnehøj og Dåleren har fungeret udmærket hidtil, og at placeringen ved Viderup, som er ny, skønnes egnet til formålet.

For så vidt angår placeringen ved Toggerbo har Danmarks Naturfredningsforening udtrykt stor betænkelighed ved, at der meddeles tilladelse til denne placering i den centrale del af det fredede område. Ebeltoft Kommune har derimod anført, at der er tale om et område, hvori der i forvejen er megen aktivitet på grund af spejdernes hytte. Århus Amt har vedrørende Toggerbo anført, at Amtet har udvalgsbehandlet spørgsmålet og er indstillet på at give tilladelse til en placering ved Toggerbo i 3 måneder hvert andet år.

Under besigtigelsen blev spørgsmålet om en permanent tilladelse contra en tidsbegrænset tilladelse drøftet.

Skovfoged Kim Egefjord oplyste i den forbindelse, at Fussingø Statsskovdistrikts aftaler med kommunen er tidsbegrænsede til maksimalt 5 år, men at man i nogle tilfælde indgår aftaler om løbende fornyelser. Man kan således gribe ind, hvis en placering bliver for belastet af brugen. Således har Statsskovdistriktet afslået at forlænge en aftale vedrørende placering af naturbørnehaven uden for fredningen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Henset til den måde, hvorpå naturbørnehaven hidtil har fungeret i det fredede område samt til kommunens behov for at planlægge for mere end et par år ad gangen finder Fredningsnævnet, at det er af betydning, at der meddeles en permanent tilladelse til opstilling af skurvognene til naturbørnehaven fra nævnets side.

Fredningsnævnet tillægger det i den forbindelse tillige betydning, at arealerne ved Agri Bavnehøj, Dåleren og Viderup ejes af Skov- og Naturstyrelsen og administreres af Fussingø Statsskovdistrikt, hvis aftaler med kommunen er tidsbegrænsede. Det er således oplyst, at aftalerne med kommunen alene forlænges i det omfang det slid, som naturbørnehaven medfører holdes på et acceptabelt niveau.

Det er Fredningsnævnets opfattelse, at såvel placeringen ved Agri Bavnehøj som placeringen ved Dåleren og Viderup er egnede placeringer for naturbørnehaven, ligesom Fredningsnævnet ikke har indvendinger mod skurvognenes størrelse og farve.

Herefter og da anvendelsen af områderne til det ansøgte ikke findes at være i strid med de hensyn fredningen skal varetage, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk 1, dispensation fra fredningen til opstilling af skurvognene på de nedenfor anførte vilkår.

Særlig vedrørende Toggerbo bemærkes, at Fredningsnævnet principielt finder det uhensigtsmæssigt at placere børnehaven inden for den mest centrale del af fredningen. Her ud over findes arealet ved Toggerbo i forvejen at indebære en væsentlig udnyttelse af området fra spejdernes side, hvorfor der ikke kan forventes dispensation fra fredningen til en permanent etablering i dette område.

Fredningsnævnet meddeler herefter tilladelse til placering af naturbørnehaven med opstilling af skurvognene ved Agri Bavnehøj, Dåleren og Viderup på vilkår:

at Fussingø Statsskovdistrikt til enhver tid af hensyn til skovens tilstand samt arbejde i skoven kan kræve vognene fjernet,
at der alene er aktiviteter i dagtimerne.
at der ikke bliver nogen form for faste installationer på pladserne
at der ikke sker nogen form for terrænændringer på arealerne
at vognene, bortset fra vinterplaceringen, højst må opstilles 3 måneder på de enkelte lokaliteter,
at vinterplaceringen ved Agri Bavnehøj alene benyttes fra 1. november til 1. april,
at parkering i forbindelse med vinteropstilling alene sker på parkeringspladsen ved Bavnegård. Dette gælder for så vel medarbejderne i børnehaven som forældreparkering i forbindelse med aflevering og afhentning af børnene, og
at lodsejerudvalget skal inddrages i forbindelse med eventuelle problemer eller spørgsmål om udnyttelsen.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende

virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-18-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

03/05-01

Verner Svenningsen
Stenhøjevej 3
Femmøller
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 32/2001 - areal tilplantet med frugttræer på ejendommen matr.nr. 5 a Essendrup by, Agri.

Den 11. april 2001 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt Deres ansøgning, hvor De søger om tilladelse til bibeholdelse af nogle frugttræer, der er plantet i fredet område.

Den 22. december 1998 meddelte Fredningsnævnet afslag på en ansøgning om tilplantning af et areal med frugttræer på ovennævnte ejendom, og denne afgørelse blev senere stadfæstet af Naturklagenævnet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Den 7. februar 2001 har Amtet konstateret, at de to rækker frugttræer står inden for fredningen, medens den halve række står uden for. De to rækker frugttræer strækker sig 7,5 meter ind i det fredede område.

De har over for Amtet anført, at De efter Deres bedste overbevisning har plantet frugttræerne uden for fredningsgrænsen ud fra det materiale, som De var i besiddelse af.

Amtet har ved sagens fremsendelse anført, at træerne står nærmest boligen ved overkant af skrænt, og at der kan have været tvivl om selve fredningsgrænsen. Amtet vurderer, at en bibeholdelse af træerne vil være af underordnet betydning for fredningens formål og for indsigten til de fredede arealer.

På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til bibeholdelse af de plantede frugttræer.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

ad SN 2001-124/12-0008

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-1-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

18/06-01

Bent Maj Poulsen
Karlshøjvej 8
Vistoft
8420 Knebel

Vedr. j.nr. 46/2001 (jf. 87/2000) - ansøgning om ændring af tidligere tilladt tagkonstruktion på matr.nr. 3 g Agri by, Agri, beliggende Porskærvej 52, Agri.

Den 3. maj 2001 har Århus Amt fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til ændring af ombygning i forhold til tilladelsen meddelt den 27. november 2000 til en ny tagkonstruktion på ovennævnte ejendom.

Ansøgningen er et tilrettet projekt i henhold til det aftalte ved besigtigelsen med Fredningsnævnet den 25. oktober 2000, således at kviste og endegavl forsynes med 2-fags vinduer frem for 3-fags vinduer.

I forhold til den tilladelse der blev meddelt den 27. november 2000 ønskes der etableret to kviste, hver med et 2-fags vindue på hver side af huset frem for én kvist på hver side.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Århus Amt har over for Fredningsnævnet anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet finder, at de to smalle kviste på hver side af huset vil være en klar forbedring frem for én bred kvist. Samtidig vurderes ændringen fra en til to kviste at være af underordnet betydning for den samlede opfattelse af huset.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Ad: 2001-1211/12-0008

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 JUNI 2001

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-28-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft - j.nr. BO11001A

REG.NR. 7502.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
09 JULI 2001

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

06/07-01

Arkitekt Ellen Syberg
Bakkedraget 11
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 3/2001 - Dispensation til ændring og udvidelse af sommerhus på matr.nr. 33 c Agri by, Agri, beliggende Bogens Søvej 4, Ebeltoft, samt udskiftning af tagkonstrukton på badehus på matr.nr. 38 e Agri by, Agri.

De har på vegne ejeren af ovennævnte ejendom, Preben Skak Jensen, ansøgt om Fredningsnævnets tilladelse til ændring og udvidelse af sommerhuset og til restaurering af badehuset ved Ebeltoft Vig samt til etablering/genskabelse af sø mellem sommerhus og bakker.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord.

Vedrørende "Strandhus":

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 16. maj 2001, hvor De og Preben Skak Jensen redegjorde nærmere for planerne ud fra det fremsendte reviderede projekt af 24. april 2001. Vedrørende sommerhuset "Strandhus" oplystes det, at det er hensigten at lave garageporten om til en 2-fløjet port. Beboelsesdelen af ejendommen vil begynde samme sted som i dag. Det er muligt at ejeren ønsker at skifte ruderne, men synsmæssigt vil ruderne have samme udseende som i dag. Man ønsker at sammenbygge boligerne, bl.a. også for at ændre den arkitektonisk mindre heldige tidligere ombygning af ejendommen.

Århus Amt anførte under besigtigelsen, at der er tale om et arkitektonisk meget flot projekt med sammenbygningen. Amtet kan derfor konkret anbefale projektet til godkendelse.

Danmarks Naturfredningsforening havde forud for mødet via Århus Amt udtrykt betænkelighed med hensyn til størrelsen af beboelsen, men havde ellers ingen indvendinger mod det ansøgte.

Ebeltoft Kommune havde ikke indvendinger mod det foreliggende projekt.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet finder, at der er tale om et arkitektonisk flot og veltilpasset projekt, der ikke strider mod fredningens formål, hvorfor nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til det ansøgte på vilkår, at det udføres i

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 12 11/12 - 0068
Akt nr. /

overensstemmelse med det fremsendte projektmateriale.

Vedrørende etablering/retablering af sø:

Der var efter drøftelse enighed om, at ejeren arbejder videre med et mere detaljeret projekt, som er mindre indgribende end det foreliggende.

Vedrørende badehuset ved Ebeltoft Vig:

De oplyste under besigtigelsen, at det er ejerens hensigt at lægge vand og el ind i huset. Det er muligt, at ejeren tillige vil udskifte taget, og man vil i den forbindelse gerne lave et lille sadeltag med sort tagpap.

Hverken Århus Amt eller Ebeltoft Kommune havde indvendinger mod det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforening havde forud for mødet over for Århus Amt meddelt en smule betænkelighed vedrørende den fremtidige anvendelse. De oplyste i den forbindelse, at anvendelsen af ejendommen vil blive som hidtil.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da de ændringer, der kræver Fredningsnævnets dispensation, alene vil være en forbedring af badehuset, meddeler nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, også for så vidt ønsket om at forsyne huset med sadeltag med sort tagpap.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

REG.NR. 7502.00 X

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

06/07-01

Lcs

Rie Dunvad
Porskærvej 46
8420 Knebel

Vedr. j.nr. 42/2001 - ansøgning om tilladelse til bibeholdelse af en ombygget skurvogn samt af en etableret ridebane på ejendommen matr.nr. 3 c Agri by, Agri, beliggende Porskærvej 46.

Århus Amt har den 27. april 2001 fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til bibeholdelse af en opstillet, ombygget skurvogn på 24 m² samt en etableret ridebane på ovennævnte ejendom.

De har i forbindelse med ansøgningen oplyst, at ridebanen er etableret ved at græstørvene er skrællet af, og der er derved opstået en ridebane/et ridespor.

Bygningen er en ombygget skurvogn på 24 m², og skurvognen er flytbar. Bygningen bruges til opbevaring af sadler, foder m.v. De har endvidere oplyst, at der er plantet ved bygningen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 16. maj 2001, hvor De redegjorde for ansøgningen, og hvor De oplyste, at eventuelle alternative placeringer tættere på beboelsesbygning og driftsbygninger alle vil være uhensigtsmæssige. På forespørgsel kunne De ikke oplyse, hvornår en påtænkt renovering af de gamle driftsbygninger ville blive påbegyndt, således at der ikke er brug for skurvognen.

Århus Amt anførte, at den ombyggede skurvogn er placeret landskabelig meget uheldig, hvorfor denne placering ikke kan accepteres.

Derimod kan ridebanen anbefales bibeholdt, forudsat at der ikke skal ske yderligere terrænregulering, og at der ikke påføres materiale på banen. Endvidere bør der ikke etableres faste indretninger af nogen art i forbindelse med banen.

Århus Amt oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening har rettet henvendelse til Amtet og oplyst, at man finder, at skurvognen er for dominerende i landskabet, mens man har samme indstilling vedrørende ridebanen som Amtet.

Ebeltoft Kommune anførte, at man ikke kan acceptere, at skurvognen bibeholdes på den pågældende placering, hverken permanent eller midlertidig, idet man frygter at en sådan tilladelse vil kunne skabe præcedens i området. Man har ingen indvendinger mod at ridebanen bibeholdes under de nuværende forhold.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/82-0068

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den opstillede skurvogn ligger frit ca. 35 meter fra ejendommens øvrige bygninger. Bygningen fremtræder således dominerende og iøjnefaldende i landskabet. Fredningsnævnet finder det landskabeligt uheldigt med en fritliggende bygning med beplantning det pågældende sted, og kan derfor ikke meddele efterfølgende dispensation til bibeholdelse.

De pålægges at fjerne skurvogn og beplantningen omkring den inden den 1. september 2001.

Derimod findes der ikke at være sket væsentlige landskabelige ændringer i forbindelse med etableringen af ridebane/ridespor, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler efterfølgende dispensation til denne på vilkår,
at der ikke sker yderligere terrænregulering,
at der ikke påføres materiale på banen, og
at der ikke etableres faste indretninger af nogen art i forbindelse med banen.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-11-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, att. Jørgen Andersen.

NATURKLAGENÆVNET
FORMANDEN

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf · 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn, A=dk400; C=dk
E-mail · nkn@nkn.dk

12 OKT. 2001

J.nr.: 97-31/700-0386
kpa/lbn

Afgørelse
i sagen om udvidelse af Mols Cross Clubs bane inden for det fredede område i Mols Bjerge, Ebeltoft Kommune

Århus Amt har den 13. december 2000 meddelt landzonetilladelse efter planlovens § 35 og godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 til lovliggørelse af en allerede foretaget udvidelse og ændring af Mols Cross Clubs motocrossbane og af en etableret minicrossbane for mindre børn på ejendommen matr.nr. 7a Basballe by, Agri. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening.

Danmarks Naturfredningsforening har også klaget over Århus Amts miljøgodkendelse til det ansøgte. Denne sag er under behandling i Miljøstyrelsen.

Ejendommen ligger i et område, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af arealer i den nordlige del af Mols Bjerge. Motocrossbanen er anlagt i en tidligere grusgrav i 1975, inden området blev fredet. Efter 2 midlertidige miljøgodkendelser blev banen i 1987 godkendt permanent.

Motocrossbanen ligger i et område, der i Århus Amts Regionplan 1997 er udpeget som et område af særlig landskabelig interesse. I henhold til regionplanens retningslinie nr. 2.8 skal inddragelse af arealer til formål, der kan skæmme landskabet, så vidt muligt undgås. Efter retningsliniens stk. 2 skal byggeri og anlægsarbejde placeres og udformes under særlig hensyntagen til landskabet. Ikke-landbrugsmæssigt byggeri skal ikke tilgangspunkt undgås.

J.nr. SN 2001-12/12-0008
15 OKT. 2001
Akt. nr. 8

Mols Cross Club har anlagt minicrossbanen og ændret motocrossbanen uden forudgående tilladelse. Klubben har herefter ansøgt om tilladelse til udvidelsen og ændringen af baneforløbet, som er sket for at opfylde de skærpede krav til sikkerheden vedrørende banens forløb og startsted, der er indført af Dansk Motorsports Union. De skærpede krav betyder bl.a., at en motocrossbane skal begynde med et venstresving. Dette nødvendiggør brugen af et tilstødende areal mod nordvest uden for det tidligere godkendte baneområde og inddragelse af et areal, der tidligere blev anvendt til knallertbane. Baneændringen medfører efter det oplyste ikke mere støj i omgivelserne, bl.a. fordi den tidligere knallertbane ligger lavt, og støjen herfra er godt afskærmet. Der er også ansøgt om godkendelse til, at der er flere kørere på banen samtidig under stævner, at 2 af stævnerne må afholdes på onsdage i den almindelige træningstid, og at det årlige EM-stævne kan erstattes af et køreteknisk kursus. Der er desuden ansøgt om tilladelse til den anlagte minicrossbane for børn på 3-9 år. Banen er på ca. 3.500 m² og er anlagt i nærheden af motocrossbanens klubhus.

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 22. juli 1998 meddelt dispensation til minicrossbanen under henvisning til, at der er tale om et minimalt indgreb uden landskabelige gener for de omkringliggende arealer, og at ændringerne ikke kollidérer med fredningens intentioner. Den 16. februar 1999 har fredningsnævnet endvidere meddelt dispensation til udvidelsen og ændringen af motocrossbanen, da fredningsnævnet ikke finder, at den har afgørende landskabelig indflydelse, og under forudsætning af at udvidelsen kan ske uden øgede støjgener. Fredningsnævnets afgørelser blev ikke påklaget til Naturklagenævnet.

Det fremgår af Århus Amts afgørelse, at grænserne for støj i omgivelserne følger de regler, der er anbefalet i Miljøstyrelsens vejledning om støj fra motorsportsbaner. I forhold til tidligere er støjgrænsen skærpet 5 dB(A) på lørdage i sommerhusområdet.

Banerne har åbent for træning onsdag kl. 17.00 - 20.00 og lørdag kl. 12.30 - 17.00. Der må ikke være stævner eller træning på helligdage samt i skolernes sommerferie og efterårsferie. I weekender, hvor der er stævne søndag, må der ikke trænes lørdag.

Som vilkår for tilladelsen efter planloven til minicrossbanen er det fastsat, at der udover de dæk, der ligger på arealet, ikke må anbringes andre effekter, at der ikke må opsættes hegn og lignende omkring banen,

og at arealet skal retableres til landbrugsmæssigt formål, hvis den tilladte anvendelse ophører.

For motocrossbanen er der stillet vilkår om,
at der må opstilles en 20 fod miljøcontainer, som skal males i samme farve som klubhuset,
at der højst må være 5 flagstænger, som permanent er rejst,
at ikke benyttede banespor skal retableres,
at informationsskiltet ved indgangen skal placeres på banens areal, langs indkørslen dvs. vinkelret på hegnet, og
at hvis den tilladte anvendelse ophører, skal banespor og andre anlæg, der er etableret i forbindelse med banen, fjernes.

Vilkårene vil blive tinglyst på ejendommen.

Danmarks Naturfredningsforening har i klagen navnlig anført, at Mols Bjerge er et af landets bedste rekreative naturområder, og at man utvivlsomt ville afvise at give tilladelse til en motocrossbane i området, hvis der blev ansøgt om det i dag. Banen er fejlplaceret, da stilhed påviseligt er det, folk først og fremmest sætter pris på, når de færdes i et naturområde, og da der i øvrigt inden for fredningen føres en meget restriktiv kurs med hensyn til dispensationer. Køretilladelserne ligger især i weekenderne og netop på de tidspunkter, hvor folk oftest besøger området. Den bedste løsning ville derfor være at flytte banen til den tidligere militære lufthavn i Tirstrup.

Ebeltoft Kommune har anbefalet det ansøgte i det omfang, at ændringerne af baneforløbet ikke vil betyde en forøgelse af geneomfanget set i forhold til det omkringliggende område.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. planlovens § 58, stk. 2, truffet følgende afgørelse.

Efter planlovens § 35, stk. 1, kræver ændring af anvendelsen af ubebyggede arealer tilladelse fra landzonemyndigheden. Den konkrete afgørelse træffes på grundlag af de planlægningsmæssige og landskabelige hensyn, der ifølge lovens formål skal varetages ved administrationen af landzonebestemmelserne.

Planlovens landzonebestemmelser har blandt andet til formål at sikre hensynet til de landskabelige og rekreative værdier i det åbne land.

Ved afgørelsen af, om der bør meddeles landzonetilladelse, lægges der vægt på regionplanens retningslinier, og der foretages en landskabelig vurdering af det ansøgte projekt, herunder om der er tale om en hensigtsmæssig placering af den omhandlede aktivitet.

Fredningsnævnet for Århus Amt har meddelt dispensationer til det ansøgte under henvisning til, at udvidelsen og ændringen af baneforløbet og etableringen af minicrossbanen medfører et minimalt indgreb uden landskabelige gener for de omkringliggende arealer.

Selvom udvidelsen og ændringen af motocrossbanen og etableringen af minicrossbanen er sket i et værdifuldt landskab og inden for et fredet område, finder Naturklagenævnet ligesom Fredningsnævnet for Århus Amt ikke, at de landskabelige hensyn taler afgørende imod det ansøgte. Det er tillagt vægt, at motocrossbanen har ligget der i mere end 25 år, og at den ikke blev krævet fjernet i forbindelse med fredningen af området. Desuden må udvidelsen af banen ikke medføre forøgede støjgener, og ændringen af baneforløbet er sket med henblik på at opfylde skærpede sikkerhedskrav fra Dansk Motorsports Union.

På denne baggrund finder Naturklagenævnet, at de hensyn, der skal varetages efter planlovens landzonebestemmelser, må anses for opfyldt i forbindelse med den meddelte tilladelse.

Århus Amts tilladelse stadfæstes hermed.

Miljøstyrelsen vil efterfølgende træffe afgørelse vedrørende klagen over miljøgodkendelsen.

Mikkel Schaldemose / Karen Paabøl

Mikkel Schaldemose
Viceformand

Karen Paabøl
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. planlovens § 58, stk. 3. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. planlovens § 62, stk. 1.

REG. NR. 7502.008
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen 25 OKT. 2001

23/10-01

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 95/2001 - ansøgning om forlængelse af tilladelse til skurvogne til børnehave på matr.nr. 7 a Basballe by, Agri.

Den 18. oktober 2001 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra kommunen modtaget ansøgning om forlængelse af tilladelsen til skurvogne til børnehave på ovennævnte ejendom.

Fredningsnævnet har ved skrivelse af 27. november 2000 meddelt tilladelse til benyttelse af pavillonbebyggelse i tilknytning til eksisterende pavillon og øvrige børnehavebygninger på vilkår, at pavillonen fjernes senest den 15. oktober 2001.

Ejendommen ligger inden for fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge.

Det er oplyst, at kommunen har købt en nærliggende gård, som skal anvendes til børnehave i stedet for skurvognene. Indretning af disse lokaler er under udarbejdelse.

Århus Amt har anbefalet, at der meddeles tilladelse til fortsat anvendelse af skurvognene til udgangen af 2002.

Da der er tale om en tidsbegrænset periode, meddeler Fredningsnævnets formand i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til fortsat anvendelse af skurvognene til børnehave på ejendommen **indtil udgangen af år 2002.**

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

adsw2001-1211/12-0001

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Søren Schmidt, Mols Bjergevej 8, Basballe, 8400 Ebeltoft
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-35-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel

REG. NR. 7502.00 X

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
05 DEC. 2001

04/12-01

Rie Dunvad
Porskærvej 46
8420 Knebel

Vedr. j.nr. 42/2001 - ansøgning om ny placering af en ombygget skurvogn på ejendommen matr.nr. 3 c Agri by, Agri, beliggende Porskærvej 46, 8420 Knebel.

Århus Amt har den 2. oktober 2001 fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til ny placering af den ombyggede skurvogn, som ved Fredningsnævnets afgørelse af 6. juli 2001 blev krævet fjernet inden 1. september 2001.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord.

I ansøgningen er anført, at De fortsat har behov for oplagsplads, idet landbrugsbygningerne er i dårlig stand. Disse bygninger planlægges renoveret, men der vil gå en årrække, inden de er færdige. Skuret ønskes placeret på et eksisterende betonfundament umiddelbart syd for stuehuset, således at skuret i sin helhed kommer til at ligge inden for 10 meter fra stuehuset.

Århus Amt, Natur og Miljø, har ved sagens fremsendelse anbefalet, at der meddeles dispensation til den ansøgte placering.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ansøgte ændrede placering af den ombyggede skurvogn vil medføre, at denne i sin helhed placeres inden for 10 meter fra stuehuset på ejendommen, finder Fredningsnævnet, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles en midlertidig dispensation til denne placering, foreløbig for 5 år. Bygningen skal fjernes senest, når der er etableret opbevaringsplads i de planlagte renoverede landbrugsbygninger.

Flytningen af bygningen skal være foretaget **senest den 1. februar 2002.**

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ad: 2001-1211/12-0008

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-11-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, Hyllested Skovgård, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, att. Jørgen Andersen.

REG. NR. 7502.00
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

30/04-02

Lis Grundtvig
Anders Henriksensgade 2 A
2300 København S

Vedr. j.nr. 15/2002 - klage over beplantning på matr.nr. 4 t Lyngsbæk by, Dråby - strandgrund ved Ebeltoft Vig

Fredningsnævnet har med brev af 1. februar 2002 fra Århus Amt modtaget klage over beplantningen på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Ebeltoft Vig fredningen, Overfredningsnævnets kendelse af 17. oktober 1934.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 10. april 2002.

De og Deres broder Leif Grundtvig anførte under besigtigelsen, at beplantningen stammer tilbage til 1940-erne, hvor bl.a. fyrretræerne blev plantet efter opfordring fra Hedeselskabet. Fyrretræerne giver læ til grunden og danner skel mellem grundene.

Århus Amt, Natur og Miljø, har indstillet at rækken af fyrretræer bør fjernes og henvist til de lignende sager i området, idet fyrretræerne hindrer den frie udsigt over Ebeltoft Vig.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig Århus Amts indstilling.

Grundejerforeningen Østervang har anført, at de øvrige ubebyggede grunde langs Vigen har fået fjernet al beplantning for at følge fredningens bestemmelser. Grunden i denne sag er alene delvist ryddet. Der er stadigvæk beplantning, der hindrer det frie udsyn over Ebeltoft Vig.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Overfredningsnævnets kendelse af 17. oktober 1934 bestemmer om ubebyggede strandgrunde, at der ikke på grundene for så vidt angår arealet mellem vejen og vigen, må opføres plankeværker eller lignende eller være en sådan beplantning, at den frie udsigt over Ebeltoft Vig skades.

Fyrretræerne i skellet mod vest på grunden er af en sådan art og størrelse, at de hindrer den frie udsigt over Ebeltoft Vig. Fredningsnævnet finder herefter, at fyrretræerne skal fjernes. Den øvrige beplantning på grunden kan bibeholdes, da denne beplantning ikke

ad SW 2001-1214/12-0026

virker hindrende for udsynet over Ebeltoft Vig.

Fyrretræerne skal være fjernet fra grunden senest den 1. juli 2002.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Leif Grundtvig, Svendborgvej 52, 8900 Randers
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-20-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft
Grundejerforeningen Østervang, v/Erik Jørn Madsen, Østervangsvej 1, Lyngsbæk Strand, 8400 Ebeltoft

TIL ORIENTERING

REG. NR. 7502.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

30/04-02

Preben Skak Jensen
Bogens Søvej 4
Bogens
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 9/2002 - ansøgning om etablering af sø på matr.nr. 2 e, 4 c Agri by, Agri, beliggende Bogens Søvej 4, 8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnet har den 28. januar 2002 fra Århus Amt modtaget en ansøgning på Deres vegne om tilladelse til etablering af en sø på ovennævnte ejendom.

Søen har et areal på 250 m² og en max. vanddybde på 1,5 meter.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 10. april 2002.

I forbindelse med besigtigelsen anbefalede Århus Amt, at der meddeles tilladelse til etablering af søen på de betingelser, som er nævnt i Århus Amts brev af 28. januar 2002 til Dem.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité havde ingen indvendinger mod det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da ansøgningen om etablering af en sø på 250 m² ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på følgende vilkår:

at der ikke etableres øer i vandhullet
at det opgravede materiale udlægges på arealer, der ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3
at hældningen af vandhullets bund og bredder ikke må være større end 1:5
at der ikke udsættes fisk eller fugle
at der ikke må fodres i og ved vandhullet, og
at der ikke må beplantes omkring vandhullet

adsw2001-1211/12-0008

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-34-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Mogens Stendal, Stenledvej 11, 8400 Ebeltoft
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

REG.NR. 7502.00
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 MAR 2003
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

18/03-03

Anne og Frans K. Hansen
Skovgårde Bygade 3
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 86/2002 - ansøgning om tilladelse til udvidelse af sommerhus samt opførelse af carport/udhusbygning på matr.nr. 2 f Strandkær by, Agri,beliggende Fuglsøvej 11, 8400 Ebeltoft.

Den 30. august 2002 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til udvidelse af sommerhuset samt opførelse af en carport på ovennævnte ejendom.

Det eksisterende sommerhus har en størrelse på 73 m². Tagetagen er ikke udnyttet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 16. oktober 2002.

Under besigtigelsen redegjorde De for det ønskede projekt og oplyste bl.a., at sommerhuset ønskes udvidet med ca. 35 m². Samlet ville sommerhusets areal blive ca. 90 m². Endvidere ønskede De bygningens tagetage inddraget til beboelse. Husets samlede højde ville herved blive forøget. Ved at medinddrage tagetagen ville sommerhusets samlede beboelsesareal blive ca. 130 m².

Vedrørende den ansøgte tilbygning oplyste De, at den ville blive ca. 56 m². Tilbygningen ønskes opført i rundtømmer, sort og påføres sadeltag, der dækkes med græstørv eller træspåner. Farve og materialevalget vil være i overensstemmelse med det eksisterende sommerhus.

Under besigtigelsen protesterede Ebeltoft Kommune og Århus Amt, Natur og Miljø, mod at der blev givet tilladelse til det ansøgte. Det blev herefter aftalt, at De udarbejdede et nyt projekt.

Fredningsnævnet har den 10.februar 2003 fra Århus Amt, Natur og Miljø, modtaget en ny ansøgning fra Dem.

De ønsker herefter opført et hus med et etageareal på 90 m² samt en carport/udhusbygning på 36 m². Carporten/udhusbygningen placeres nordvest for sommerhuset. Begge bygninger opføres med 45° taghældning, men uden udnyttelig tagetage. Sommerhuset ønskes opført i tegl med tagsten i tegl. Udhuset ønskes fuldmuret, mens carporten ønskes opført i en lettere konstruktion med træbeklædning. Begge huse opføres uden

AD: 2001 - 1211/12 - 0008

tagudhæng.

Århus Amt, Natur og Miljø, har meddelt, at Ebeltoft Kommune ikke har bemærkninger til det nu foreliggende projekt. Amtet har anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte på følgende vilkår:

at sommerhuset får en maksimal højde på 5,3 meter
at bebyggelsen opføres i mørke, afdæmpede farver
at der alene anlægges terrasser i terrænniveau omkring huset, dog maksimalt i 3 meters bredde mod stranden og
at resten af ejendommen henligger som udyrket areal.

Danmarks Naturfredningsforening har anført, at en udvidelse af sommerhuset som foreslået ikke kan anbefales. Foreningen finder, at en renovering bør ske inden for de bestående rammer.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge fredningskendelsen må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder opføres tilbygninger til eksisterende bebyggelse, ligesom der ikke må foretages ombygning af eksisterende bygninger, såfremt der derved sker ændringer i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet finder, at den foreliggende ansøgning må vurderes under hensyntagen til de krav, der i dag stilles til en sommerhusbebyggelse. Da fredningsnævnet finder, at det foreliggende projekt, tegning nr. 1.0.A og 2.0 A, dateret 29. januar 2003, er tilpasset området, er det fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, hvorfor fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til det ansøgte, dog på følgende vilkår:

at sommerhuset får en maksimal højde på 5,3 meter
at bebyggelsen opføres i jordfarver eller en blanding af disse.
at der alene anlægges terrasser i terrænniveau omkring huset, dog maksimalt i 3 meters bredde mod stranden og
at resten af ejendommen henligger som udyrket areal.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende

virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-9-02)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Anita Søholm, Skovgårdevej 31, Agri, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft
Arkitekterne Glindvad & Jeppesen, Juulsbakke 7, 8400 Ebeltoft

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
20 AUG. 2003

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

REG. NR. 7502.00

19/08-03

Ebeltoft Kommune
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft

Vedr. j.nr. 24/03 - etablering af mountainbike bane i tilknytning til motocross-banen på matr.nr. 7 a Basballe by, Agri.

I skrivelse af 21. marts 2003 har kommunen fremsendt en ansøgning om tilladelse til etablering af en mountainbike bane på ovennævnte ejendom. Kommunen ønsker en vurdering af, om der kan anlægges mountainbike baner i tilslutning til motocrossbanen på ejendommen, der ejes af kommunen.

På en del af ejendommens skovareal ønskes etableret en "Northshore Cykelbane". Denne bane etableres på et særligt broværk som køreunderlag, udført af rafter og andre naturlige materialer, hvorved skovbunden forbliver urørt.

Desuden ønskes den gamle grusgrav ud mod Mols Bjerge Vej anvendt til "Dirtjump", d.v.s. en bane med mange hop kort efter hinanden. Dansk Mountainbike klub ønsker at etablere banerne på arealet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af arealer i den nordlige del af Mols Bjerge.

I forbindelse med fredningen meddelte Overfredningsnævnet tilladelse til at bibeholde den eksisterende motocross-bane på ovennævnte ejendom. Den 16. februar 1999 meddelte Fredningsnævnet dispensation til en udvidelse af motocross-banen.

Sagen har været forelagt for Århus Amt, Natur og Miljø, der i skrivelse af 23. juli 2003 har udtalt, at hele ejendommen er omfattet af lokalplan nr. 239 "Schmidtsminde" - et område til offentlige formål, fritidsformål og erhverv i Basballe. (Lokalplanen er vedtaget den 21. februar 2002).

Arealet til mountainbike-bane i skoven ligger i lokalplanens delområde III, som skal forblive skov med offentlig adgang. Fussingø Statsskovdistrikt har givet tilladelse efter skovloven til etablering af banen på skovarealet.

Arealet til "Dirtdjump" ligger i delområde II, som fortsat kan anvendes til motorsport.

Amtet har udtalt, at etablering af de to mountainbike-baner i tilslutning til den eksisterende motocross-bane næppe vil få en mærkbar påvirkning på omgivelserne. Den ene bane etableres i et skovareal, hvor skovmyndighederne har godkendt anvendelse, medens den anden bane etableres i en tidligere grusgrav og dermed ikke bliver synlig udefra. Det vil dog være en forudsætning, at der ikke etableres baner og anlæg på den øverste halvdel af skrænten mod nordvest.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211 / 12 - 0008
Akt. nr. 13 Bil.

Amtet har ligeledes udtalt, at anlæg af de to baner ikke vil forringe de naturtyper, der danner grundlag for udpegning af Mols Bjerge med kystvande som EF-Habitatområde.

Amtet anbefaler, at Fredningsnævnet meddeler tilladelse på nærmere angivne vilkår.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Under hensyn til den eksisterende lovlige aktivitet på ejendommen og under henvisning til amtets udtalelse, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til etablering af de ønskede mountainbike-baner under forudsætning af, at der fremsendes en mere detaljeret ansøgning, hvoraf det konkret fremgår, hvilke anlæg, herunder terrænreguleringer, der skal ske i den tidligere grusgrav samt oplysning om der skal etableres nye klubhuse m.v.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-4-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Anita Søholm, Skovgårdevej 31, Agri, 8420 Knebel.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Carl-John Nielsen, Skellerupvej 9, 8420

SCANNET 7502 SNS

NATURKLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
E-mail: nkn@nkn.dk

J.nr.: 03-121/700-0012
03-132/700-0012
kpa

10 OKT. 2003

Afgørelse
i sagen om udskiftning og udvidelse af et sommerhus ved Fuglsø Strand, Ebeltoft Kommune

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 18. marts 2003 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50 til udskiftning og udvidelse af et sommerhus på ejendommen matr.nr. 2f Strandkær By, Agri, beliggende Fuglsøvej 11, 8400 Ebeltoft. Endvidere har Århus Amt den 15. april 2003 meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 (strandbeskyttelseslinjen) til opførelse af sommerhuset. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité for Ebeltoft og Rønde kommuner har påklaget begge afgørelser til Naturklagenævnet.

Sagsfremstilling

Ejendommen, der er på ca. 2.200 m^2, er bebygget med et sommerhus på 73 m^2 uden udnyttet tagetage og uden badeværelse, opført i 1919. Strandbredden ligger ca. 100 meter fra sommerhuset. Der er ikke andre bygninger på ejendommen. Sommerhuset er omgivet af beplantning på 3 sider, men ligger åbent ud mod strandbredden.

Hele ejendommen er omfattet af den nye strandbeskyttelseslinje, der trådte i kraft den 2. september 2002. Den del af ejendommen, hvor sommerhuset ligger, var konkret undtaget fra den gamle strandbeskyttelseslinje, som gik i vejarealet langs Fuglsøvej.

1211/12-0008
14

Ca. 1.000 m^2 af ejendommens areal er fredskovspligtigt, herunder det areal, hvorpå det gamle sommerhus ligger, og hvor det nye sommerhus skal opføres. Byggeriet kræver derfor, at Fussingø Statsskovdistrikt meddeler dispensation efter skovlovens § 12, jf. § 10.

Endvidere kræver byggeriet en landzonetilladelse fra Ebeltoft Kommune, da ejendommen ligger i landzone.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningen har til formål:
at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
at udgøre det retlige grundlag for naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og
at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Efter fredningens § 2 skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

Fredningskendelsens § 9 om bebyggelse m.v. og andre anlæg anfører under punkt a:
"Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Hvis en bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet. Bebyggelserne på matr.nr. 12l, 12i, og 13h Agri By, Agri, må dog ikke genopføres."

Ansøgerne har den 18. marts 2002 ansøgt om landzonetilladelse til udvidelse af sommerhuset og forhøjelse af tagkonstruktionen med henblik på etablering af beboelse i tagetagen. Samtidig skulle en køkkenfløj på 17 m^2 nedrives. Sommerhusets grundareal ville blive på ca. 90 m^2. Incl. tagetagen ville sommerhusets samlede beboelsesareal blive på ca. 130 m^2. Endvidere var der ansøgt om tilladelse til at opføre en carport/udhusbygning på 56 m^2. Ansøgeren henviste bl.a. til, at der var givet tilladelse til andre sommerhuse i nærheden.

I en foreløbig vurdering af sagen af 22. april 2002 meddelt Århus Amt ansøgerne, at amtet ville være indstillet på at meddele tilladelse til en mindre udvidelse, så sommerhuset kom op på omkring 80 m^2 i bruttoetageareal, inklusiv en evt. udnyttet tagetage. Bygningen ville dermed komme op på en størrelse, der svarer til sommerhusene i sommerhusområdet umiddelbart nord for ejendommen.

I et brev af 30. august 2002 til Fredningsnævnet for Århus Amt anførte Århus Amt, at bygningen i dag fremstår som et ældre, landligt murstenshus med lav bygningshøjde og diskret facade- og vinduesudformning. Ved den ansøgte ombygning ændres tagkonstruktionen væsentligt, idet taghøjde og tagudhæng forøges, taget påføres halvvalmede gavle med større glaspartier, og der isættes kviste i tagfladen. Mod sydvest påsættes en større frontkvist med større glaspartier i både stueplan og på 1. sal.

Århus Amt vurderede, at den ansøgte ombygning ville ændre bygningens udseende markant, og at det ansøgte ville være i strid med fredningsbestemmelserne. Amtet kunne derfor ikke anbefale en tilladelse til det ansøgte projekt. Amtet henviste bl.a. til, at der i områder, der er omfattet af strandbeskyttelse normalt meddeles tilladelse til udvidelser, hvis der er tale om en begrænset udvidelse til forbedring af de sanitære forhold (køkken og bad).

Bygningen burde efter amtets opfattelse ombygges under vid hensyntagen til bygningens nuværende karakter og fremtoning, herunder med et lille eller intet tagudhæng i facader og gavle, diskrete vindues- og dørpartier og lav bygningshøjde.

Med hensyn til ansøgerens henvisning til, at der ligger en række andre sommerhuse i området af en størrelse på 120-180 m^2, anførte amtet, at de fleste af disse ligger i planlagte sommerhusområder, der ikke er omfattet af strandbeskyttelse.

Fredningsnævnet besigtigede den 16. oktober 2002 ejendommen sammen med sagens parter. Under besigtigelsen anførte Danmarks Naturfredningsforening, at en renovering burde ske inden for de bestående rammer. Også Ebeltoft Kommune og Århus Amt var imod, at der blev givet tilladelse til det ansøgte. Kommunen ønskede at fastholde det nuværende præg og kunne ikke anbefale en udnyttelse af tagetagen. Amtet fandt, at det var væsentligt at bevare stilen så vidt muligt. Amtet udtalte, at efter omstændighederne ville en udvidelse fra 73 m^2 til 90 m^2 kunne accepteres. Efter votering tilkendegav nævnet, at man ikke kunne acceptere en ombygning med udnyttet tagetage, og at det var væsentligt ved en ombygning og udvidelse at holde samme arkitektoniske præg som det nuværende sommerhus. Det blev aftalt, at der skulle udarbejdes et nyt projekt.

Århus Amt modtog herefter den 28. november 2002 en ny ansøgning om tilladelse til at opføre et nyt sommerhus på 90 m^2 og en carport/udhusbygning på 56 m^2, der skulle ligge i forlængelse af sommerhuset. Da arealet den 2. september 2002 blev omfattet af den nye strandbeskyttelseslinje, har amtet også behandlet sagen efter naturbeskyttelseslovens § 15.

Århus Amt sendte den 14. januar 2003 ansøgerne en foreløbig vurdering af denne ansøgning. Amtet anførte, at da det nuværende sommerhus på grund af de mange længer synsmæssigt får et større omfang, ville amtet kunne acceptere et sommerhus med et etageareal på op til 90 m^2 med en taghældning på ca. 30 grader og et carport/udhusareal på maksimum 30 m^2.

Ansøgerne indsendte herefter den 29. januar 2003 et nyt projekt til Århus Amt med et sommerhus på 90 m^2 og carport/udhus på 36 m^2 samt en facadetegning, hvor omfanget af det nuværende sommerhus er indtegnet, Carport/udhusbygningen placeres nordvest for sommerhuset. Begge bygninger ønskes opført med 45 graders taghældning, men uden udnyttelig tagetage. Sommerhuset vil blive opført i tegl og med tagsten i tegl. Udhuset vil blive fuldmuret, mens carporten opføres i en lettere konstruktion med træbeklædning. Begge huse opføres uden tagudhæng. Det fremgår af ansøgningen, at det nye sommerhus er 2 m smallere ved kig fra vejen og fra havet.

Århus Amt sendte den 7. februar 2003 det seneste projekt til fredningsnævnet og anførte, at det nu foreliggende projekt er tilpasset området i tilstrækkelig grad under forudsætning af, at sommerhusets højde reduceres til 5,3 meter. Amtet anførte, at de udvidelser, der sker i forhold til den eksisterende bebyggelse, må accepteres under hensyn til de

krav, der i dag stilles til en sommerhusbebyggelse. Århus Amt anbefalede fredningsnævnet at give tilladelse til den nye ansøgning på en række nærmere angivne vilkår, som svarer til de vilkår, som fredningsnævnet har fastsat.

Fredningsnævnet har i dispensationen fra fredningen anført, at ansøgningen må vurderes under hensyntagen til de krav, der i dag stilles til en sommerhusbebyggelse. Da fredningsnævnet finder, at det foreliggende projekt, tegning nr. 1.0. A, dateret den 29. januar 2003, er tilpasset området, er det fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Fredningsnævnet har på denne baggrund meddelt tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på følgende vilkår:
at sommerhuset får en maksimal højde på 5,3 m,
at bebyggelsen opføres i jordfarver eller en blanding af disse,
at der alene anlægges terrasser i terrænniveau omkring huset, dog maksimalt i 3 meters bredde mod stranden, og
at resten af ejendommen henligger som udyrket areal.

Århus Amt har den 15. april 2003 meddelt dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til opførelse af et nyt sommerhus på 90 m^2 med samme placering som det eksisterende sommerhus på 73 m^2 og en carport/udhusbygning på 36 m^2. Dispensationen er meddelt på samme betingelser, som angivet i fredningsnævnets afgørelse.

Amtet har lagt vægt på, at sommerhuset placeres samme sted som det eksisterende hus, og dets omfang ikke bliver væsentligt større. Carport/udhus er begrænset til 36 m^2. Derudover er der lagt vægt på, at huset i udformning er tilpasset beliggenheden i naturområdet tæt på stranden. Det er således væsentligt, at huset opføres uden tagudhæng, at det opføres i tegl med tagsten i tegl i mørke afdæmpede farver, og at carport/udhus opføres mellem sommerhuset og vejen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité for Ebeltoft og Rønde kommuner har gjort gældende, at huset bør renoveres inden for de bestående rammer. Det er efter foreningens opfattelse i strid med fredningskendelsen og bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 15 om strandbeskyttelseslinjen, når fredningsnævnet har anført, at ansøgningen må vurderes under hensyntagen til de krav, der i dag stilles til en sommerhusbebyggelse.

Foreningen finder, at det er irrelevant, at Århus Amt har lagt vægt på, at det ansøgte hus i sin udformning er tilpasset beliggenheden i naturområdet tæt på stranden.

Det eksisterende sommerhus er et værdifuldt eksempel på tidligere tiders kultur og byggestil. Såfremt huset nedrives, vil disse kvaliteter gå tabt, og der vil blive opført et nyt og kedeligt hus. Foreningen finder, at det netop var formålet med fredningen at bevare flest mulige af tidligere tiders karakteristik. Hvis huset nedrives finder foreningen, at der ikke må opføres et nyt hus på stedet.

Danmarks Naturfredningsforening finder udvidelsen fra 73 m^2 til 126 m^2 (incl. carporten/udhusbygningen) uacceptabel. Foreningen finder det endvidere overvejende sandsynligt, at der om kort tid vil blive ansøgt om tilladelse til at udnytte tagetagen.

Århus Amt har til klagen over dispensation fra strandbeskyttelseslinjen bemærket, at der er stillet vilkår om en maksimal højde på huset, hvilket betyder, at taghældningen bliver på ca. 35 grader, og dermed er der næppe mulighed for udnyttet tagetage.

Afgørelse

I sagens behandling har deltaget 9 af Naturklagenævnets 10 medlemmer: Lars Busck (formand), Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Anders Stenild, Jens Steffensen, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Efter fredningens § 9 må der ikke "opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Hvis en bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet."

Efter naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, må der ikke foretages ændringer i tilstanden af strandbredder og andre kyststrækninger, der er omfattet af strandbeskyttelseslinjen.

Naturbeskyttelseslovens bestemmelse om strandbeskyttelseslinjen er en forbudsbestemmelse, hvis hovedformål er at sikre friholdelse af strandene og de umiddelbart bagvedliggende kystområder mod byggeri, anlæg og andre lignende indgreb. Amtet kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3.

Efter Naturklagenævnets praksis meddeles der normalt dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til efter nedrivning at opføre et tilsvarende nyt hus, forudsat det eksisterende hus ikke er så forfaldent, at det ikke repræsenterer nogen værdi af betydning. Det er endvidere en forudsætning, at det nye hus opføres med omtrent samme placering, størrelse og karakter som det gamle hus.

Praksis for dispensation til tilbygning/udvidelse af sommerhuse, der ligger inden for strandbeskyttelseslinjen, er restriktiv, især når sommerhuset - som her - ligger i et fredet område, i landzone og uden for et planlagt sommerhusområde. For mindre sommerhuse tillades dog begrænsede tilbygninger (6-8 m^2) til modernisering af de sanitære forhold.

Et flertal på 8 af Naturklagenævnets medlemmer finder, at udvidelse af sommerhusets areal fra 73 m^2 til 90 m^2 og opførelse af carport/udhus på 36 m^2 går væsentligt ud over, hvad der normalt bør gives tilladelse til ved ændret bebyggelse inden for strandbeskyttelseslinjen og inden for en fredning som den omhandlede. Da der ikke ses at foreligge særlige forhold, som kan begrunde, at der undtagelsesvist gives tilladelse, stemmer flertallet for, at fredningsnævnets dispensation fra fredningen og amtets dispensation fra strandbeskyttelseslinjen ændres til afslag.

Mindretallet på 1 medlem (Ole Pilgaard Andersen) stemmer for at stadfæste dispensationerne af de af fredningsnævnet og amtet anførte grunde.

Efter flertallets stemmeafgivning ændrer Naturklagenævnet Fredningsnævnet for Århus Amts dispensation af 18. marts 2003 fra fredningen og Århus Amts dispensation af 15. april 2003 fra strandbeskyttelseslinjen til afslag.

Nævnet skal samtidig tilkendegive, at man efter omstændighederne vil være indstillet på at tiltræde dispensationerne til et ændret projekt, hvor sommerhusets areal udvides til 80 m^2, og der opføres et udhus på maksimalt 20 m^2 med en placering og på de vilkår, som er fastsat af Fredningsnævnet for Århus Amt og Århus Amt. Der må i givet fald indgives en fornyet ansøgning til disse myndigheder.

Det bemærkes endvidere, at byggeriet kræver, at Ebeltoft Kommune meddeler landzonetilladelse efter planlovens § 35, og at Fussingø Statsskovdistrikt meddeler dispensation fra skovlovens § 12, jf. § 10.

På Naturklagenævnets vegne

Karen Paabøl

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 7502.00

SCANNET

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 - 4000
CVR-nr. 11 98 62 93

Anne og Frans K. Hansen
Skovgårde Bygade 3
8400 Ebeltoft

24. marts 2004

Vedrørende ansøgning om tilladelse til opførelse af nyt sommerhus og udhus på matr. nr. 2 f Strandkær By, Agri.

Fredningsnævnet har den 16. februar 2004 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning af 27. november 2003 om tilladelse til opførelse af et 80 m^2 stort sommerhus og et 20 m^2 stort udhus i stedet for det eksisterende sommerhus på matr. nr. 2 f Strandkær By, Agri, beliggende Fuglsøvej 11, 8400 Ebeltoft.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.
Fredningens formål er ifølge kendelsens § 2 at bevare arealerne i deres nuværende tilstand, og der må derfor bl.a. ikke opføres ny bebyggelse uden dispensation.
Af kendelsens § 9 fremgår, at det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Ved Fredningsnævnets kendelse af 18. marts 2003 (j.nr. 86/2002) blev der givet tilladelse til opførelse af et 90 m^2 stort sommerhus og en 36 m^2 stor carport/udhusbygning, og Århus Amt meddelte den 15. april 2003 dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 15 (om strandbeskyttelseslinie) til opførelse af disse bygninger.
Imidlertid ændrede Naturklagenævnet den 10. oktober 2003 de meddelte tilladelser/dispensationer til et afslag. Samtidig tilkendegav Naturklagenævnet, at man efter omstændighederne ville være indstillet på at tiltræde dispensationerne til et ændret projekt med udvidelse af sommerhusets areal til 80 m^2 og med udhus på maksimalt 20 m^2, med en placering og på de vilkår, som var fastsat af Fredningsnævnet og Århus Amt.

Det nu fremsendte projekt omfatter sommerhus på 80 m^2 med placering og udformning svarende til det oprindelig godkendte, samt udhus på 20 m^2.

Århus Amt har på baggrund af det nu fremsendte projekt, herunder ny facadetegning, anbefalet, at der meddeles dispensation fra fredningsbestemmelserne på de nedenfor angivne betingelser.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

1211/12-0008

Da det nu foreliggende projekt findes at være i overensstemmelse med Naturklagenævnets tilkendegivelse i afgørelse af 10. oktober 2003, og da placering og udformning ifølge indstillingen fra Århus Amt, Natur & Miljø, i øvrigt svarer til det tidligere godkendte, meddeler Fredningsnævnets formand herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte, således som projektet fremgår af tegning 01, dateret 27.11.2003 og tegning 02, revideret 5.2.2004, på betingelse af,

- at bebyggelsen opføres i mørke, afdæmpede farver,
- at der alene anlægges terrasser i terrænniveau omkring huset, og maksimalt i 3 meters bredde mod stranden, samt
- at resten af ejendommen henligger som udyrket areal.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr.
Gebyret skal indbetales til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.
Såfremt Naturklagenævnet ikke ved modtagelsen af en klage har modtaget gebyret, fastsætter Naturklagenævnet en frist for indbetalingen af beløbet. Indbetales gebyret herefter ikke inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Modtaget
Skov- og Naturstyrelsen
25 MAR 2004

Per Holkmann Olsen

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-9-02)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

SNS

NATURKLAGENÆVNET
FORMANDEN

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400 S=nkn; P=sdn, A=dk400, C=dk
E-mail nkn@nkn.dk

SCANNET

- 3 JUNI 2004

J.nr.: 03-121/700-0019
03-132/700-0037
KPA

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 7 JUNI 2004

Afgørelse
i sagen om udskiftning af et sommerhus og opførelse af et udhus på en ejendom ved Fuglsø Strand, Ebeltoft Kommune

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 24. marts 2004 meddelt dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50 til opførelse af et nyt sommerhus og opførelse af et udhus på ejendommen matr.nr. 2f Strandkær By, Agri, beliggende Fuglsøvej 11, 8400 Ebeltoft. Endvidere har Århus Amt den 30. marts 2004 meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 (strandbeskyttelseslinjen) til opførelse af sommerhuset og udhuset. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité for Ebeltoft og Rønde kommuner har påklaget begge afgørelser til Naturklagenævnet.

Ejendommen, der er på ca. 2.200 m^2, er bebygget med et sommerhus på 73 m^2 fra 1919. Strandbredden ligger ca. 100 meter fra sommerhuset. Der er ikke andre bygninger på ejendommen. Sommerhuset er omgivet af beplantning på 3 sider, men ligger åbent ud mod strandbredden.

Hele ejendommen er omfattet af den nye strandbeskyttelseslinje, der trådte i kraft den 2. september 2002. Den del af ejendommen, hvor sommerhuset ligger, var konkret undtaget fra den gamle strandbeskyttelseslinje, som gik i vejarealet langs Fuglsøvej.

Naturklagenævnet ændrede den 10. oktober 2003 Fredningsnævnet for Århus Amts dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50 og Århus Amts dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 15 (strandbeskyttelseslinjen) til opførelse af et nyt sommerhus på 90 m² og carport/udhus på 30 m².

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/12 - 0008
Akt. nr. 17

Nævnet tilkendegav samtidig, at man efter omstændighederne ville være indstillet på at tiltræde dispensationerne til et ændret projekt, hvor sommerhusets areal udvides til 80 m^2, og der opføres et udhus på maksimalt 20 m^2 med en placering og på de vilkår, som er fastsat af Fredningsnævnet for Århus Amt og Århus Amt. Der skulle i givet fald indgives en fornyet ansøgning til disse myndigheder.

Herefter er der blevet indsendt et nyt byggeprojekt til fredningsnævnet og amtet om opførelse af et sommerhus på 80 m^2 og et udhus på 20 m^2 i stedet for det eksisterende sommerhus.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningen har til formål at bevare arealerne i deres nuværende tilstand, og der må derfor bl.a. ikke opføres ny bebyggelse uden en dispensation.

Af fredningskendelsens § 9 fremgår det, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Da det nu fremsendte projekt omfatter et sommerhus på 80 m^2 med en placering og udformning svarende til den, som Fredningsnævnet for Århus Amt og Århus Amt oprindelig har godkendt, har fredningsnævnet og amtet meddelt dispensation til det ansøgte, som det fremgår af tegningsmaterialet, på betingelse af,

- at bebyggelsen opføres i mørke, afdæmpede farver,
- at der alene anlægges terrasser i terrænniveau omkring huset, og maksimalt i 3 meters bredde mod stranden, samt
- at resten af ejendommen henligger som udyrket areal.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité for Ebeltoft og Rønde kommuner har i klagen anført, at tilladelserne er i strid med fredningsdeklarationen for området og med Naturklagenævnets afgørelse af 10. oktober 2003. Foreningen har fastholdt sin klage af 13. maj 2003, hvori det bl.a. blev gjort gældende, at huset bør renoveres inden for de bestående rammer.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Efter naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 1, må der ikke foretages ændringer i tilstanden af strandbredder og andre kyststrækninger, der er omfattet af strandbeskyttelseslinjen.

Naturbeskyttelseslovens bestemmelse om strandbeskyttelseslinjen er en forbudsbestemmelse, hvis hovedformål er at sikre friholdelse af strandene og de umiddelbart bagvedliggende kystområder mod byggeri, anlæg og andre lignende indgreb. Amtet kan i særlige tilfælde dispensere fra bestemmelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65, stk. 3.

Efter Naturklagenævnets praksis meddeles der normalt dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til efter nedrivning at opføre et tilsvarende nyt hus, forudsat det eksisterende hus ikke er så forfaldent, at det ikke repræsenterer nogen værdi af betydning. Det er endvidere en forudsætning, at det nye hus opføres med omtrent samme placering, størrelse og karakter som det gamle hus.

I Naturklagenævnets afgørelse af 10. oktober 2003 blev der meddelt afslag til det da foreliggende projekt om opførelse af et nyt sommerhus på 90 m² og en carport/udhus på 30 m². Nævnet tilkendegav samtidig, at nævnet efter omstændighederne ville være indstillet på at tiltræde dispensationerne til et ændret projekt, hvor sommerhusets areal udvides til 80 m², og der opføres et udhus på maksimalt 20 m² med en placering og på de vilkår, som er fastsat af Fredningsnævnet for Århus Amt og Århus Amt. Der skulle i givet fald indgives en fornyet ansøgning til disse myndigheder.

Da det nu foreliggende projekt opfylder de kriterier, som nævnet fastlagde stadfæstes hermed Fredningsnævnet for Århus Amts og Århus Amts dispensationer af 24. og 30. marts 2004 til opførelse af et nyt sommerhus og et udhus på ejendommen.

Det bemærkes, at byggeriet kræver, at Ebeltoft Kommune meddeler landzonetilladelse efter planlovens § 35, og at Fussingø Statsskovdistrikt meddeler dispensation fra skovlovens § 12, jf. § 10.

Mikkel Schaldemose / Karen Paabøl

viceformand fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 7502.00

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 - 4000
CVR-nr. 11 98 62 93

Vedehøj Vandværk
Torben Simonsen
Molsvej 93
8400 Ebeltoft

SCANNET

27. juni 2004

Vedr. j. nr. 5/2004 - ansøgning om tilladelse til etablering af ny boring syd for Basballe i Mols Bjerge Nord.

Vedehøj Vandværk i Femmøller v/Torben Simonsen har ansøgt om tilladelse til etablering af en ny boring på ejendommen matr. nr. 1 c, Basballe By, Agri, ejet af Per Eriksen Andersen og Linda Brogaard, Ved Vigen 3, 2400 København NV.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Århus Amt, Natur & Miljø, har i indstilling af 21. januar 2004 anført, at vandværket på nuværende tidspunkt kun har en boring, hvorfra der kan indvindes rent grundvand, og vandværket er derfor ved at undersøge mulighederne for etablering af en suppleringsboring på en ny kildeplads. Der er i 2002 udført forgæves boring nordøst for byen, men nye geofysiske undersøgelser viser, at der sydvest for Femmøller, men inden for Mols Bjerge-fredningen, vurderes at eksistere et grundvandsbassin med gode muligheder for etablering af en indvindingsboring.

Ifølge det oplyste etableres almindeligvis en råvandsstation over en vandværksboring til beskyttelse af boringen, idet dette er den mest hensigtsmæssige overdækning af en boring. Råvandsstation har grundmål 1,5 x 1 m og en højde på ca 0,75 m.
Da en sådan indretning kan være uønsket i visse områder, er vandværket indstillet på om nødvendigt at etablere en nedgravet tørbrønd, der kun vil være synlig i terrænet ved et betondæksel med diameter på 1,25 m og en 10-20 cm høj brøndkarm.

Efter fredningsbestemmelserne skal områderne bevares i den nuværende tilstand, og der må ikke etableres bygninger eller andre faste anlæg. Eventuelle nyanlæg til elforsyning skal udføres som jordkabler og eventuelle "Transformerkiosker" i forbindelse hermed skal anbringes efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse af placeringen.

Århus Amt har anført, at formålet med det ansøgte er lokal forsyning med rent drikkevand. Der er tale om et område uden bebyggelse, og det er således af stor betydning, at permanente tekniske anlæg begrænses mest muligt.
Amtet finder, at der derfor bør stilles krav om, at anlægget etableres ved nedgravet tørbrønd, idet der herved kun vil være et betondæksel synligt. Ved placering bag eksisterende buske vil dækslet stort set være skjult.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/12-0008
Akt. nr.
Bil. 19

Området ligger i internationalt naturbeskyttelsesområde. Da boringen etableres i kanten af et delvis tilgroet overdrev ved vejkant, er det amtets vurdering, at boringen har helt underordnet betydning i forhold til de naturtyper og arter, som området er udpeget til beskyttelse for.

Amtet har derfor anbefalet, at Fredningsnævnet meddeler dispensation til etablering af en tørbrønd placeret bag eksisterende beplantning (nærmest vejen) og uden etablering af hegn omkring brønden.
Amtet forudsætter, at en kommende ledning til anlægget placeres i vejareal.

Århus Amt har ved brev af 24. maj 2004 meddelt, at statsskovdistriktet ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningsnævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag, uden besigtigelse og indkaldelse.
På baggrund af, at der er tale om etablering af drikkevandsforsyning, og på baggrund af, at anlægget kan etableres med et meget begrænset omfang og meget lidt synligt, finder Fredningsnævnet, at etablering af en tørbrønd ikke vil stride afgørende mod fredningens formål.
Med det ønskede omfang og placering må en tørbrønd endvidere vurderes at være af helt underordnet betydning i forhold til beskyttelse af de naturtyper og arter som området er udpeget til beskyttelse for.

Fredningsnævnet meddeler derfor hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til etablering af boringen som tørbrønd med de ovenfor angivne dimensioner, med placering som angivet på vedhæftede kort, tæt ved vejkant, men bag eksisterende bevoksning, set fra vejen, og således at kommende ledning, bortset fra de sidste meter, etableres i vejareal.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr.
Gebyret skal indbetales til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.
Såfremt Naturklagenævnet ikke ved modtagelsen af en klage har modtaget gebyret, fastsætter Naturklagenævnet en frist for indbetalingen af beløbet. Indbetales gebyret herefter ikke inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr.8-70-51-8-701-3-04)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Anita Søholm, Skovgårdevej 31, Agri, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft
Mols Skovpart, Molsvej 122, 8400 Ebeltoft
Per Eriksen Andersen og Linda Brogaard, Ved Vigen 3, 2400 København NV

36 km
Krogryggen
Grønfeld Mark
Grevelund
Trsfst
Grøftbjerg
Tyrisborg
Julingshøje
Rishøj
Tykærgård
Trsf
Schmidtsminde
Basballe
37 km
Råbjerg
38 km
Femmøller
Overmølle
Brunhøj
Krypten
Groverne
Lodhøj
Stenhøje
Etablering af
ny boring
Agri Bavnehøj
Tyvelhøj
Damgård
Forsøgsstation
Strandkær
Århus Plantage
Bisgyde Høj
L S B J E R G E
Provstgård
Havrebjerg
Plantage
Skovbjerg
Provstgård
Høvelshøj
Tremosegård
Rævebakke
Provstskov Bjerg
Hæren

REG. NR. 7502.00 Modtaget: Skov- og Naturstyrelsen

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 30. januar 2005

Henning Petersen
Molslaboratoriet
Strandkærvej 6-8
8400 Ebeltoft

SCANNET

Vedrørende journal nr. 91/04 – ansøgning om tilladelse til adgang til kildeområde på ejendommen matr. nr. 3 a Essendrup By, Agri.

Fredningsnævnet for Århus Amt har modtaget ansøgning om forlængelse af Molslaboratoriets tilladelse til adgang til kildeområdet på den nævnte ejendom.

Ejeren af området er landbrugsejendommen Molsvej 141 I/S, Molsvej 141, Lyngsbæk, 8400 Ebeltoft.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge.

Fredningens formål er
- at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter som land- og skovbrugsejendomme,
- at udgøre et retligt grundlag for naturpleje,
- at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af kendelsens § 12, stk. 5 om offentlighedens adgang fremgår, at der efter forud indhentet tilladelse fra Fredningsnævnet i hvert enkelt tilfælde må foretages sådanne ekskursioner til fods til kildeområdet på matr. nr. 3 a Essendrup By, Agri, samt naturvidenskabelige undersøgelser i dette kildeområde, som ikke ændrer områdets tilstand. Adgang til kildeområdet kan foregå ad Markvejen fra Femmøller eller over matr. nr. 3 b samme sted.

Fredningsnævnet for Århus Amt, daværende Nordlige Fredningskreds, fastsatte den 18. juli 1985 følgende generelle retningslinier for udøvelsen af adgangen til de nævnte ekskursioner og videnskabelige undersøgelser:

"Der kan tillades op til 15 årlige besøg med grupper på indtil 20 personer, hvert af indtil 1 times varighed. Færdslen i selve kildesumpen, og kildeløbene herfra, begrænses til ekskursionslederen, der kan optage enkelte sten og foretage nogle få strøg med vandketcher til demonstration af kildefaunaen. Stenene skal efter endt brug lægges tilbage.

Færdsel i de orkidébevoksede områder må ikke ske i samlet flok.

2001-211/12-0008
20

Videnskabelige undersøgelser der indebærer brug af måleapparatur, prøveudtagning og fjernelse af levende plantemateriale, kan kun finde sted efter ansøgning.

Botaniske undersøgelser begrænses til ikke destruktive optællinger, som f.eks. Raunkjær cirklingen udført af mindre grupper af studerende (indtil 5 deltagere). Større kvantitative, videnskabelige undersøgelser, der indebærer fjernelse af levende plantemateriale, kan overvejes efter konkret ansøgning.

Molslaboratoriet forpligtes til at føre en summarisk gæstebog med oplysning om gruppestørrelse, ansvarlig leder, ekskursionernes varighed og formål. Gæstebogen skal senest efter 5 år forelægges fredningsnævnet med henblik på en drøftelse af ovenstående regelsæts betimelighed."

Tilladelsen er ved en fejl opfattet som permanent, hvorfor spørgsmålet ikke har været forelagt Fredningsnævnet indenfor 5 år fra 1985.

Det er oplyst, at der mellem 1986 og 2003 har været afholdt mellem 0 og 5 ekskursioner om året. På nogle af ekskursionerne har varigheden oversteget 1 time og i et enkelt tilfælde har deltagerantallet været på 30 personer.

Molslaboratoriet har nu søgt om genoptagelse af spørgsmålet og med ønske om en generel ordning, som giver mulighed for at arrangere ekskursioner, og besøg af enkeltpersoner, som under et kort besøg ønsker at registrere flora eller fauna, uden at der i hvert enkelt tilfælde skal ansøges hos Fredningsnævnet.
Der er behov for disse besøg f.eks. i forbindelse med de kurser, der afholdes på Molslaboratoriet for biologistuderende fra Aarhus Universitet, eller som led i den naturformidling, der udføres fra Molslaboratoriet.

For så vidt angår år 2004 har Århus Amt, Natur & Miljø, meddelt Molslaboratoriet, at den tidligere fastsatte ordning måtte fortsætte, indtil denne sag kunne færdigbehandles.

Århus Amt, Natur & Miljø, har i indstillingen til Fredningsnævnet anført, at der er ønske om, at ophold kan strække sig op til 2 timer, og at deltagergruppen en gang imellem kan overstige 20 personer.
Der er endvidere givet udtryk for, at det ville være ønskeligt, om gæstebogen/protokollen kan føres på edb og/eller i form af ringbind frem for en håndskrevet protokol.

Amtet har udtalt, at Molslaboratoriet benytter adgangen til kildeområdet med et videnskabeligt formål, tilsyneladende på fornuftig vis, og på ingen måde misbruger området i forhold til det tilladte antal ekskursioner i tilladelsen af 18. juli 1985.

Det er amtets vurdering, at ansøgningen om en generel ordning med hensyn til adgang for ekskursioner til Kildeområdet, som giver Molslaboratoriet mulighed for at arrangere ekskursioner og besøg af enkeltpersoner, som ønsker at registrere flora eller fauna, uden i hvert tilfælde at skulle ansøge Fredningsnævnet, bør imødekommes, evt. i en lidt længere tidsbegrænset periode (10 år).
Det er endvidere amtets vurdering, at ønsket om længere besøgstid, på op til 2 timer, og om udvidet deltagerantal for nogle af ekskursionerne, er rimeligt set i forhold til antallet af ekskursioner.

Området er udpeget som EF-habitatområde nr. 186: Mols Bjerge med kystvande.
Bevaringsmålsætningen for de internationale naturbeskyttelsesområder er at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Kildeområdet kan indeholde naturtyper som hængesæk og andre kærsamfund, rigkær samt elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld, som er udpegningsgrundlag for habiatatområdet.
Det er amtets vurdering, at en evt. tilladelse til de ansøgte ekskursioner ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningsnævnets afgørelse træffes af formanden alene og på det foreliggende skriftlige grundlag.
Der lægges afgørende vægt på, at Molslaboratoriet benytter adgangen til kildeområdet med videnskabeligt formål, bl. a. i forbindelse med kurser for biologistuderende, og som led i naturformidling.
På baggrund heraf og på baggrund af oversigten over antal ekskursioner og besøg, samt deltagere heri, arrangeret af Molslaboratoriet i perioden siden tilladelsen af 18. juli 1985, finder Fredningsnævnet at kunne tiltræde amtets indstilling om fortsat tilladelse, herunder en mindre udvidelse af den tidligere meddelte tilladelse.
Det bemærkes, at tilladelse til de ansøgte ekskursioner ikke ses at ville indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder.

Fredningsnævnet fastsætter derfor følgende generelle retningslinier:

Der kan tillades op til 15 årlige besøg med grupper på indtil 30 personer, hvert af indtil 2 timers varighed.
Færdslen i selve kildesumpen, og kildeløbene herfra, begrænses til ekskursionslederen, der kan optage enkelte sten og foretage nogle få strøg med vandketcher til demonstration af kildefaunaen.
Stenene skal efter endt brug lægges tilbage.

Færdsel i de orkidébevoksede områder må ikke ske i samlet flok.

Videnskabelige undersøgelser der indebærer brug af måleapparatur, prøveudtagning og fjernelse af levende plantemateriale, kan kun finde sted efter ansøgning.

Botaniske undersøgelser begrænses til ikke destruktive optællinger, som f.eks. Raunkjær cirklingen udført af mindre grupper af studerende (indtil 5 deltagere). Større kvantitative, videnskabelige undersøgelser, der indebærer fjernelse af levende plantemateriale, må alene ske efter konkret ansøgning.

Molslaboratoriet forpligtes til at føre en summarisk gæstebog med oplysning om gruppestørrelse, ansvarlig leder, ekskursionernes varighed og formål. Gæstebogen skal senest efter 10 år fra denne afgørelses dato forelægges Fredningsnævnet med henblik på en drøftelse af ordningen.
Gæstebogen føres i den for Molslaboratoriet mest praktiske form.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Molsvej 141 I/S, Molsvej 141, Lyngsbæk, 8400 Ebeltoft.
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-14-04)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 7502.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte tlf:
86125911 - 4001
CVR-nr. 11 98 62 93

Århus Amt
Åben Land afdelingen
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

SCANNET

Miljø- og Naturstyrelse

13. marts 2005

Vedr. j. nr. 11.01.2005-11, ansøgning om tilladelse til opstilling af luftmålestation.

Afdelingen har 1. februar 2005 anmodet om tilladelse til at opstille amtets luftmålestation i det sydøstlige hjørne af ejendommen matr. nr. 9 b Agri By, Agri, Skov- og Naturstyrelsens parkeringsplads nedenfor Agri Bavnehøj, i op til ½ år.

Luftmålestationen ønskes opstillet for at få viden om nedfald af forureningskomponenter fra store industrielle kilder, som f.eks. Studstrupværket, i den eventult kommende nationalpark.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om Fredning af den nordlige del af Mols bjerge.

Fredningens formål er
at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
at udgøre det retlige grundlag for naturpleje, og
at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Ifølge kendelsens bestemmelser om bebyggelse og andre anlæg gælder, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder, og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse).

Århus Amt, Natur og Miljø, har i indstilling af 1. februar 2005 til Fredningsnævnet anbefalet, at der meddeles tilladelse til det ansøgte, da målestationen opstilles i tilknytning til eksisterende bebyggelse, maksimalt ½ år, og skal anvendes til videnskabelige forhold.
Det er amtets vurdering, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnets afgørelse er truffet af formanden alene, og på grundlag af det foreliggende skriftlige materiale.
Henset til, at der er tale om videnskabeligt formål og til at der er tale om opstilling i en meget begrænset periode finder Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke strider mod fredningens

2001-1211/12-0038

formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles tilladelse til, at der opsættes luftmålestation som ansøgt, og for en periode, der udløber senest med udgangen af 2005.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Klagevejledning, jf naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:
Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-701-2-05)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

REG. NR. 7502.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 28. juni 2005.

Dansk Hardcore Mountainbike Klub
v/Claus Wichmann
Skolebakken 7, Vrinners,
8420 Knebel

SCANNET

Vedrørende journal nr. 11.01.2005-31 – ansøgning om tilladelse til etablering af dirt-jump anlæg ved Basballe Crosscenter.

Den 19. august 2003 meddelte Fredningsnævnet for Århus Amt tilladelse til etablering af en mountainbikebane i tilknytning til den eksisterende motorcrossbane i området. Tilladelsen blev meddelt bl.a. under forudsætning af, at der senere ville blive fremsendt en mere detaljeret ansøgning, hvoraf det konkret skulle fremgå, hvilke anlæg, herunder terrænreguleringer, der skulle ske i den tidligere grusgrav.

Dansk Hardcore Mountainbike Klub har herefter den 15. marts 2005 fremsendt en samlet projektbeskrivelse, hvoraf fremgår at klubben ønsker at etablere følgende i den tidligere grusgrav, hvor banen er placeret:

1. – påfyldning af lerjord til rytmesektioner, der normalt varierer fra 50-200 cm. i højden,
2. – påfyldning af lerjord til kassehop, der normalt varierer fra 50-200 cm. i højden,
3. – opførelse af en trævæg til "wall ride". Den lodretstående væg vil have en størrelse på 3 meter i højden og 4 meter i bredden og males med camouflagefarver,
4. – opførelse af terrænstiger op ad skråningerne omkring banen. Dette for at lette adgangen til startsporene og for at beskytte skråningerne mod slitage.

Banen tænkes ikke etableret med permanente spor, men som en bane med mulighed for konstant udvikling og tilpasning.

Fredningen
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Fredningens formål er bl.a. at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares. Det fremgår af kendelsen, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, og at der ikke må foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse med mindre dette tillades ved dispensation fra fredningsbestemmelserne. Det følger bl.a. af kendelsens § 9d at der ikke må etableres baneanlæg til sportsudøvelse på ejendommen.

Ejendommen er endvidere beliggende inden for habitatområdet Mols Bjerge med kystvande.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse i sagen den 18. maj 2005, hvor ansøgningen drøftedes.

2001-1241/12-2008
22

På mødet redegjorde De og Claus Hilmar nærmere for det ansøgte og foreviste den ønskede placering af anlægget. Det oplystes i denne forbindelse, at det ikke er hensigten at fælde noget af den beplantning, der i dag eksisterer i området. Plankevæg, som fremgår af de med ansøgningen fremsendte skitser, planlægges placeret ind mod det nuværende område med fyrretræer ved skovbrynet, således at den ikke bliver synlig fra vejen. Plankevæggen vil blive opført i træ og malet i mørke jordfarver. Der planlægges etableret i alt 15 jordbunker af ca. 2 x 3 meter og i varierende højde på maks. 2 meter. Det er endvidere planen at etablere tilløb eventuelt fra skråning modsat plankevæggens placering samt tilløb fra den høje skråning op mod motorcross-banen. I forbindelse med tilløbet skal der placeres stiger udført af træ og stigernes længde vil blive på maks. 4 meter fra den tidligere grusgravs bund.

Århus Amt v/Anne Margrethe Wegeberg anførte under besigtigelsen, at det afgørende er, at anlægget ikke vil kunne ses fra vejen. Det er endvidere væsentligt, at området efter etableringen får lov at "vokse til" således at det ikke fremtræder som et anlæg, men alene som nogle enkelte kørespor. Som det fremgår af amtets skrivelse af 4. april 2005 til Fredningsnævnet, er det amtets opfattelse, at der bør meddeles tilladelse til det ansøgte, således som det er præciseret på mødet i dag.

Ebeltoft Kommune havde ikke indvendinger mod at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Christian Bundgaard protesterede på vegne Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mod at der meddeles tilladelse til det ansøgte. Han anførte i den forbindelse, at anlægget vil være synligt fra bakketoppene, og at anlægget vil virke skæmmende på området. Fredningens formål er bl.a. at bevare de landskabelige og naturhistoriske værdier i området.

Århus Amt har i brev af 4. april 2005 til Fredningsnævnet vurderet, at de ansøgte terrænændringer, stier og opførelse af den ansøgte væg ikke vil indebære nogen forringelse af habitatområdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet lægger ved afgørelsen af sagen betydelig vægt på, at området hvor anlægget ønskes etableret er beliggende i en grusgrav uden særligt indsyn fra det omgivne landskab, hvorfor anlægget vil kunne etableres uden at skæmme landskabet i området væsentligt.
Fredningsnævnet tillægger det endvidere betydning, at anlægget vil skulle anvendes til mountainbike-cykling, og at der ikke er tilsigtet væsentlige ændringer af naturen i området.
Herefter, og henset til at Fredningsnævnet i august 2003 meddelte tilladelse til etableringen af mountainbikebanen, har Fredningsnævnet besluttet at meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår,
at den i ansøgningen nævnte plankevæg placeres ved fyrretræerne i skovbrynet,
at plankevæggen males i en mørk jordfarve,
at plankevæggens dimensioner bliver maks. 3 x 4 meter,
at der etableres maks. 15 såkaldte dirt-jumps placeret i overensstemmelse med den til Fredningsnævnet fremsendte skitse,
at disse dirt-jumps maks. bliver på 2 x 3 meter hver og med en højde på maks. 2 meter,
at tilløb via vest- eller nordskrænten etableres op ad skrænterne maks. 4 meter fra grusgravens bund og **at** stigerne maks. bliver 4 meter lange regnet fra grusgravens bund.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet uden at der er klaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra dato, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Mols Cross Club v/Marianne Stahl Rasmussen, Ndr. Strandvej 4 01 th., 8400 Ebeltoft
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-8-05)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Christian Bundgaard, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft
Fussingø Statsskovdistrikt, Tingtofte, Vasevej 7, 8900 Randers

SVARET

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 7502.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91

E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Ole og Annemarie Dunvad
Porskærvej 46, Agri
8420 Knebel

Den 27. juli 2005.

Vedr.- j. nr. 11.01.2005-39 – ansøgning om tilladelse til opførelse af en landbrugsbygning samt vinduesparti i udhusbygning på ejendommen matr. nr. 3c Agri By, Agri, beliggende Porskærvej 46, Agri, 8420 Knebel.

Fredningsnævnet har den 8. juli 2005 fra Århus Amt, Natur&Miljø, modtaget Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af 575 m^2 stor landbrugsbygning på ovennævnte ejendom til erstatning for en 541 m^2 stor landbrugsbygning, som samtidig nedrives.

Ejendommens eksisterende hestestald, gæstehus og stuehus bibeholdes. Resten af udhusbygningerne nedrives og erstattes af nævnte nye byggeri. Murene vil blive opført i lyse sten i lighed med stuehuset, bortset fra en eksisterende kampestensmur, som bibeholdes. Der lægges sort tagpap på hele ejendommens byggeri, hvor der dags dato er benyttet dels pandeplader og dels gule tegl. Den nye udhusbygning bliver 34 m^2 større end den eksisterende.

Baggrunden for forøgelsen af udhusets størrelse er at få det nye byggeri til arkitektonisk at passe til de eksisterende bygninger på ejendommen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 20. juli 2005.

Både Århus Amt, Natur & Miljø, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité og Ebeltoft Kommune har anbefalet, at der gives tilladelse til opførelse af landbrugsbygningen.

Århus Amt har særlig anført, at uanset, at opførelsen af det større byggeri på ejendommen ikke kan karakteriseres som værende erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift, bliver det nye byggeri en arkitektonisk bedre løsning på ejendommen end det eksisterende byggeri, som er meget sammensat, og amtet vurderer derfor, at byggeriet er i god overensstemmelse med fredningens hovedformål.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/12-0008
Akt. nr. 23 Bil.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om opførelsen af landbrugsbygningen har amtet bemærket, at der vedrørende den allerede renoverede udhusbygning ikke er meddelt tilladelse til indretning af gæstefløj i bygningen eller til det store vinduesparti, som er isat. Ifølge Fredningsnævnets tilladelse af den 1. oktober 1993 er der alene givet tilladelse til indretning af elektronisk virksomhed i den del af udhusbygningen, som i dag bliver benyttet som gæstehus.

Under besigtigelsen blev vinduespartiet besigtiget.

Både Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité og Ebeltoft Kommune anbefalede, at der gives efterfølgende tilladelse til vinduespartiet. Lokalkomitéen lagde særlig vægt på, at vinduespartiet ikke er synligt udefra.

Århus Amt, Natur & Miljø, har ved brev af 7. juli 2005 indstillet, at vinduespartiet fjernes og facaden ændres/tilbageføres til gammel bondestil. Amtet har særlig lagt vægt på, at hele ejendommens bebyggelse herved vil fremstå som en helhed i overensstemmelse med fredningens formål.

Vedrørende indretningen af gæstehus i ejendommens udhusbygning har amtet overladt det til Fredningsnævnet at tage stilling til, hvorvidt det kræver dispensation fra fredningen, herunder hvorvidt en sådan efterfølgende kan meddeles.

Området, hvor ejendommen er beliggende, er udpeget som EF-habitatområde nr. 186, Mols Bjerge med kystvande, med følgende arter og naturtyper som udpegningsgrundlag:

186	Mols Bjerge med kystvande	1160	Større lavvandede bugter og vige
		1170	Rev
		3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
		3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
		3260	Vandløb med vandplanter
		4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
		5130	Enekrat på heder, overdrev-eller skrænter
		6120	*Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation af kalkholdigt sand
		6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokaliteter)
		6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
		7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
		7230	Rigkær
		9190	Stilkegeskove og krat på mager sur bund
		92E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Bevaringsmålsætningen for de internationale naturbeskyttelsesområder er at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Af bekendtgørelse nr. 477 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder fremgår det, at der ikke må dispenseres fra naturbeskyttelsesloven, såfremt dette kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Århus Amt, Natur & Miljø, har oplyst, at det er amtets vurdering, at genopførelsen af et byggeri på det allerede bebyggede område ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge fredningskendelsens § 9 må der ikke opføres ny bebyggelse på ejendommen, når bebyggelsen ikke er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift.

Under hensyn til, at det nye byggeri ønskes opført i gammel bondestil og vil give en arkitektonisk bedre løsning på ejendommen end det eksisterende byggeri, der bl.a. grundet stormskade er voldsom ødelagt, og da udvidelsen på 34 m^2 set i forhold til det samlede, eksisterende byggeri er begrænset, finder Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med det tegningsmateriale og den beskrivelse, der er fremsendt til nævnet ved brev af 13. maj 2005 og det i øvrigt oplyste.

Vedrørende det isatte vinduesparti i den allerede renoverede udhusbygning finder Fredningsnævnet – under særlig hensyntagen til, at vinduespartiet ikke er synligt fra offentlig tilgængeligt område– at det kan tillades, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, idet det ikke strider afgørende mod fredningens formål, og nævnet har herefter ikke bemærkninger for så vidt angår gæstehuset.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Tegnestuen Lovén ApS, Grønnegade 50 B, 1. sal, 8000 Århus C
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-14-05)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmer, 8420 Knebel
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Suppleanten for det kommunevalgte medlem af nævnet, Arne Pedersen, Tved Bygade 41, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

REG. Nr 7502.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

TDC-services
Mastesektionen
Sletvej 30, H-142
8310 Tranbjerg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
11 NOV. 2005

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 9. november 2005

Vedrørende journal nr. 11.01.2005-21 – ansøgning om tilladelse til opstilling af antennemast på matr. nr. 7 a Basballe By, Agri, beliggende Mols Bjergevej 8, 8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnet har den 3. oktober 2005 modtaget Århus Amt, Natur & Miljø's, indstilling vedrørende Deres ansøgning af 18. marts 2005, og efterfølgende indgivelse af yderligere materiale af 26. september 2005, vedrørende opstilling af antennemast på Mols Bjergevej 8.
Antennemasten vil blive 36 m høj og der ønskes placeret en 12 m^2 stor radiokabine ved mastens fod.
Mobilstationen kan ikke være lavere, da TDC også skal servicere andre operatører, hvorfor masten skal kunne bære antenner fra minimum 3 andre operatører.
TDC benytter panelantenner på 2,4 m eller 1,4 m. Ansøgningen vedrører 1 mast og 3 panelantenner.
Der vil ikke være noget, der "stikker ud" fra masten.
Masten ønskes placeret på ovennævnte ejendom ved motocrossbanen, bag motocrossklubbens klubhus i en rydning, hvor den vil være omkranset af 10-12 m høje grantræer.
Alternativt ønskes masten placeret centralt i Basballe By, omkranset af 4-5 m høje frugttræer på ejendommen Mols Bjergevej 11 i Basballe By.

Ejendommen Mols Bjergevej 8 er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Basballe By er ikke beliggende i det fredede område.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse henholdsvis den 18. maj og den 20. juli 2005.

Det er oplyst, at TDC ønsker at etablere en mobilstation i området, da dækningsforholdende omkring Basballe og de omkringliggende sommerhusområder på nuværende tidspunkt ikke er optimale. I samarbejde med Ebeltoft kommune er forskellige alternative placeringer blevet overvejet. Resultatet heraf har været, at det er muligt at placere sendemasten i Basballe By, men at en placering i det fredede område ved motocrossbanen som ansøgt vil være mindre synlig, idet Basballe By ligger højt i landskabet.

Fredningsnævnet har været forelagt visualisering af begge masteplaceringer i landskabet. Visualiseringerne er udarbejdet af TDC.

Århus Amt, Natur & Miljø, har anbefalet, at der gives afslag på opstilling af mast i det fredede område. Amtet har henvist til fredningskendelsens bestemmelser, hvoraf det direkte fremgår, at der

2001-1211/12-0008
24

ikke må anbringes bl.a. master i det fredede område. Herudover finder amtet, at en placering af sendemasten ved motocrossbanen kun giver en begrænset landskabelig fordel frem for placering ved Basballe By.
I den forbindelse bør der lægges vægt på, at opstilling af mast i det fredede område vil kunne skabe præcedens for opstilling i andre fredede områder, hvilket efter amtets vurdering bør undgås.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har modsat sig, at der meddeles tilladelse til etablering af mobilstationen i det fredede område. Lokalkomiteen har særlig henvist til, at der er tale om et kerneområde for det fredede område, og det vil være i strid med fredningen at placere noget her, som rager så højt op i luften.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningens formål er bl.a. at sikre, at de landskabelige værdier i området bevares. Arealerne skal derfor så vidt muligt bevares i deres nuværende tilstand.
Ifølge fredningskendelsens § 9 d må der ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke oprettes dambrug, eller anlægges campingpladser, baneanlæg til sportsudøvelse, oplagspladser eller lossepladser, ligesom der ikke må anbringes tårne, master, vindmøller eller tankanlæg.

Med forbudet i kendelsens § 9 d mod anbringelse af master i det fredede område er udgangspunktet, at det ansøgte ikke kan tillades.
Endvidere lægger nævnet vægt på, at tilladelse vil kunne danne præcedens for fremtidige ansøgninger om tilladelse til placeringer af master i fredede områder.
På baggrund heraf og på baggrund af, at synsindtrykket i det fredede område ikke vil være væsentlig bedre ved placering af masten i det fredede område frem for placering i Basballe By tæt på det fredede område, en placering som nævnet ikke kan modsætte sig, finder nævnet ikke, at der er grundlag for at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnet meddeler derfor afslag på anmodningen om tilladelse til opsætning af mast og radiokabine i det fredede område som ansøgt.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-6-05)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgaard, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Carl- Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 7502.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Thorkild Kristensen
Bjørnmosevej 37 A
5230 Odense M

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 MAJ 2006

SCANNET

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 21. maj 2006.

Vedrørende j.nr. 11.01.2006-11 – ansøgning om tilladelse til opførelse af anneks ved sommerhus på ejendommen matr. nr. 3 e Basballe By, Agri, beliggende Mols Bjerge Vej 9, Basballe, 8400 Ebeltoft.

De har på vegne ejerne af ovennævnte ejendom ansøgt Fredningsnævnet om tilladelse til opførelse af et ca. 40 m^2 stort anneks ved sommerhuset på ejendommen matr. nr. 3 e Basballe By, Agri, beliggende Mols Bjerge Vej 9, Basballe, 8400 Ebeltoft.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse mandag den 10. april 2006. I forbindelse med besigtigelsen oplystes, at ejendommen ejes af en familie, som nu skal finde plads på stedet til flere generationer. Der er derfor behov for yderligere plads, idet der alene er 2 værelser i selve sommerhusbygningen. Det eksisterende anneks på ejendommen er i en meget dårlig forfatning. Ved sin fysiske udformning harmonerer annekset endvidere dårligt med husets arkitektur. Det anneks, som der søges om tilladelse til, skal i det væsentlige placeres samme sted som det nuværende anneks, men ønskes vendt samme vej som sommerhuset. Annekset ønskes endvidere rykket lidt tættere på det nuværende sommerhus. Annekset ønskes indrettet med 2 værelser, et lille brusebad og et mindre rum til opmagasinering af havemøbler. Størrelsen på det nuværende anneks er vanskelig at oplyse. Målt på spærenderne er det nuværende anneks lidt større end det ansøgte på ca. 40 m^2. Det nuværende anneks' sokkel er på 40 m^2.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der er tale om et anneks eller et udhus til opbevaring, oplyste De, at der oprindelig er søgt tilladelse til opførelse af et anneks, ligesom annekset er købt som sådan. Det har ikke været muligt at få udleveret oprindelige papirer fra Ebeltoft Kommune, idet den daværende kommune har brændt de oprindelige sagsakter.

Århus Amt anførte, at såfremt der er tale om et udhus, bør der ikke meddeles dispensation til opførelse af et anneks. Annekset har imidlertid eksisteret før fredningen. Amtet kan anbefale, at det eksisterende anneks erstattes med et nyt i tilsvarende størrelse som det nuværende, idet det ansøgte anneks i udtryk og materialevalg forekommer at være bedre tilpasset det eksisterende sommerhus.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité tilsluttede sig det af amtet anførte.

SNS-121-00190
2

Ebeltoft Kommune deltog ikke i besigtigelsen, men havde ved brev af 3. april 2006 meddelt, at kommunen er indstillet på at meddele den fornødne landzonetilladelse til det ansøgte anneks.

Fredningsnævnets afgørelse og begrundelse:

På baggrund af den foretagne besigtigelse, samt de i den forbindelse meddelte oplysninger vedrørende karakteren af det nuværende anneks/udhus, finder Fredningsnævnet, at der er tale om et anneks opført med henblik på anvendelse til beboelse.

Det er Fredningsnævnets opfattelse, at det eksisterende anneks er saneringsmodent, og at det ansøgte i udtryk og materialevalg er bedre tilpasset det eksisterende sommerhus.

Fredningsnævnet har derfor besluttet, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 meddeles principiel dispensation fra fredningen til opførelse af et nyt anneks på max. 40 m^2, placeret således, at anneksets bagvæg flugter med det eksisterende sommerhus' bagvæg og på vilkår,
at det nuværende anneks fjernes i forbindelse med opførelsen af det ansøgte, samt på vilkår,
at endelige tegninger fremsendes til Århus Amt med henblik på endelig godkendelse.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-1-06)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 7502.00

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Arkitekt Jørgen Schütze
Havnegade 4, 3.
8000 Århus C

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 MAJ 2006

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 21. maj 2006.

Vedrørende j.nr. 11.01.2006-15 – ansøgning om tilladelse til ombygning af sommerhus på ejendommen matr. nr. 38 s m.fl., Agri, beliggende Fuglsøvej 48, 8400 Ebeltoft.

De har ansøgt Fredningsnævnet om tilladelse til ombygning af det eksisterende sommerhus på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 10. april 2006. De redegjorde under besigtigelsen nærmere for det ansøgte.

I den forbindelse oplyste De, at det er hensigten, at der i forhold til det udvendige areal af den nuværende bygning alene bliver tale om en mindre udvidelse på 15 m^2 ved ombygningen. Hertil kommer en kælderudvidelse på 40 m^2. Karakteren af byggeriet bevares, idet huset ønskes udført i sokkel med beton og mursten med synlige flader beklædt med kvadrer i granit og isat kampesten. Ydervægge opføres i sort fyrretræ og taget i sort tagpap. Ejendommens karakter bevares derved. Der ønskes større tilgængelighed i bygningen, idet der i øjeblikket er nogle meget smalle gange og flere niveauforskelle. Den ene af ejerne har Parkingson syge og har derfor behov for bredere gange og en ændret indretning af huset.

Århus Amt, Natur & Miljø, anførte, at den ansøgte udvidelse ikke er tilstrækkeligt begrundet i forhold til fredningskendelsens forbud mod ombygning. Landskabeligt set er det dog amtets vurdering, at det ønskede byggeri er en arkitektonisk forbedring af det eksisterende. Der er derfor ingen indvendinger mod ombygningens udtryk og arkitektur.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité anførte, at såfremt der meddeles tilladelse, bør bygningens fremtræden være den samme som i dag. Bygningen bør ikke se større ud end i dag.

Fredningsnævnets afgørelse og begrundelse:

Ejendommen er beliggende stort set skjult fra de omkringliggende områder. Det ønskede byggeri ændrer ikke ejendommens karakter af skovbrugsejendom.

SNS-121-00190

Heretter, og henset til ejerens særlige behov for ændring af bygningens indretning, har Fredningsnævnet besluttet at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-25-05)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Carl-Johan Nielsen, Skellerupvej 9, 8420 Knebel
Ebeltoft Kommune, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 7502.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Aksel Dalsgaard Olsen
Gl. Krovej 1
8420 Knebel

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 28. december 2006.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 DEC. 2006

Vedrørende j.nr. 11.01.2006-20, ansøgning om tilladelse til opførelse af sommerhus på Enebærvej 25, Femmøller, 8400 Ebeltoft.

Århus Amt har den 28. februar 2006 modtaget en ansøgning fra Peter Biltoft, Planet-Huse A/S, Ørstedvej 57-59, 6760 Ribe, der på vegne af Dem søger om tilladelse til at opføre et sommerhus på ejendommen matr. nr. 36 d Agri By, Agri, med adressen Enebærvej 25, Femmøller, 8400 Ebeltoft.

Ejendommen er et stykke frijord, beliggende umiddelbart uden for et område bebygget med sommerhuse. Det med sommerhuse bebyggede område er undtaget fra fredningen i området.

Den ansøgte ejendom er d.d. bebygget med et ca. 70 m^2 stort læ/redskabsskur, som ifølge Dem er bygget i 1965. De ønsker at nedrive skuret og erstatte det med et sommerhus.

Der er ikke landbrugspligt på arealet.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for Fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene, Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984.

Fredningens formål er at sikre
- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
- at udgøre det retlige grundlag for naturpleje, og
- at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Arealerne skal bevares i den på fredningstidspunktet værende tilstand. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse medmindre dette tillades ved dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser § 9 om bebyggelse gælder, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder, og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Hvis en bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er

SNS-121-00190
4.

godkendt af Fredningsnævnet.

Habitatområde
Området er omfattet af habitatområde nr. 186 Mols Bjerge med kystvande med følgende udpegningsgrundlag.

Mols Bjerge med kystvande	1160	Større lavvandede bugter og vige	
		1170	Rev
		3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
		3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
		3260	Vandløb med vandplanter
		4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
		5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
		6120	* Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
		6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokaliteter)
		6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
		7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
		7230	Rigkær
		9190	Stilkegeskove og krat på mager sur bund
		91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Bevaringsmålsætningen for de internationale naturbeskyttelsesområder er at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Af § 4 i bekendtgørelse nr. 477 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, fremgår det, at der ikke må dispenseres fra naturbeskyttelsesloven, såfremt dette kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Amtets vurdering
Det eksisterende udhus er opført før fredningen i 1984 er trådt i kraft, hvorfor opførelsen og anvendelsen af skuret som læ/hø/redskabsskur må betragtes om værende lovlig.

Det er Århus Amts vurdering, at en statusændring fra et skur til et sommerhus betyder en drastisk ændring i udformning af det eksisterende byggeri og i anvendelsen af området. En ændring som vil gribe ind i de landskabelige og naturhistoriske værdier i det fredede område og derfor være i strid

med fredningens formål. Opførelsen af sommerhuset vil efter amtets vurdering endvidere være i strid med fredningskendelsen § 9, hvoraf det fremgår, at der ikke må foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker en ændring af bygningens ydre fremtræden.

Århus Amt kan derfor kun anbefale et afslag på ansøgningen om opførelse af et sommerhus til erstatning for det eksisterende skur.

Nævnet foretog besigtigelse den 14. november 2006.

På grunden ligger en bygning, der tidligere benyttedes som maskinhus og foderplads og nu bruges til opbevaring af redskaber.
De oplyste, at De for nogle år siden fik grunden fordi De i mange år har holdt området naturmæssigt. De forpagter et område men forpagtningen udløber om 2 år og De vil grundet alder formentlig ikke forny den. De har stor tilknytning til området og vil derfor meget gerne have et sommerhus hvor den nuværende bygning ligger.
I projektet er medtaget en carport, der efter Deres mening er nødvendig at have – i første omgang til redskaber.

DN lokalkomite erklærede sig enig i amtets indstilling. Det eksisterende skur er i ringe forfatning og bør fjernes. Det må erkendes, at et sommerhus vil være pænere end skuret. DN er imidlertid bekymret for præcedensvirkning og fare for yderligere udbygning af området.

Kristian Hovedskov, nabo, forstår meget vel Deres ønske, men er bekymret for, at en tilladelse i dette tilfælde vil åbne for yderligere bebyggelse i området.

Repræsentanten for kommunen bemærkede, at det er en speciel situation, at grunden er med i kommuneplanen for sommerhusområde. Det er ulogisk, at sommerhusområdet ikke følger fredningen.

Andre tilladelser
Såfremt Fredningsnævnet meddeler tilladelse til det ansøgte, vil amtet tage stilling efter skovbyggelinien og vurdere, hvorvidt det ansøgte kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, habitatområdet er udpeget for.

Det ansøgte kræver endvidere tilladelse efter planlovens § 35 og byggetilladelse fra kommunen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Der er enighed om, at opførelse af et sommerhus som ansøgt med samme placering og størrelse som eksisterende skur vil være en forskønnelse af området og således ikke være mere belastende for fredningen end det nuværende skur.
Opførelse af et sommerhus findes endvidere ikke at have betydning for habitatområdet.
Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til opførelse af sommerhuset som beskrevet i ansøgningsmaterialet. Nævnet finder imidlertid ikke, at der derudover bør gives tilladelse til opførelse af carport, redskabsskur eller andre bygninger, og der kan ikke forventes tilladelse til udvidelse af sommerhuset, eller opførelse af nogen form for bygninger på andre dele af grunden.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Peter Biltoft, Planet-Huse A/S, Ørstedvej 57-59, 6760 Ribe
Eva og Kristian Hovedskov, Helgenæsvej 12, 8900 Randers
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-7-06)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Ebeltoft v/ Christian Bundgaard, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07502.00

Dispensationer i perioden: 02-09-2007 - 21-12-2007

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig REG.NR. 7502.00

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Mols Cross Club
V/ Jens Ole Christensen
Skolebakken 14, Vrinners
8420 Knebel

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 SEP. 2007

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 2. september 2007.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2007.55 – ansøgning om tilladelse til ændret baneforløb for Basballe motocrossbane, beliggende Mols Bjerge Vej 8, Basballe, 8400 Ebeltof, matr. nr. 7a Basballe By, Agri.

Fredningsnævnet har fra Miljøcenter Århus ved brev af 3. maj 2007 modtaget Deres ansøgning om tilladelse til ændret baneforløb for motocrossbanen på ovennævnte ejendom.

Ansøgningen omfatter ændring af baneforløbet, herunder nedgravning af en del af banen. Ændringen af baneforløbet er et led i en nedsættelse af støjgenerne fra anlægget, og banens udstrækning vil ikke overskride den nuværende udstrækning af banen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft Kommune.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 12. juli 2007.

Det er oplyst, at motocrossbanen har ligget i området siden 1975, altså før fredningen blev gennemført, og at banen har permanent miljøgodkendelse siden 1987.

I 1998 meddelte Fredningsnævnet tilladelse til en mini-crossbane, og i 1999 blev der meddelt tilladelse til udvidelse og ændring af motocrossbanen.

Fredningsnævnet har under sagens behandling været forelagt notat af 8. maj 2006, udfærdiget af Carl Bro as vedrørende støjdæmpning og nyt banemiljø for Mols Cross Club.

Under besigtigelsen oplyste De blandt andet, at baneforløbet ændres således, at de nye spor kommer til at køre på tværs af de eksisterende spor. Dette skulle give mindre belastning rent støjmæssigt i området. Banesporene bliver sænket ca. 1 meter. Den overskydende jord lægges op som jordvolde i kanten af terrænet så tæt på banesporene som muligt. Det område, som udgår af motocrossbanen, bliver reetableret.

Syddjurs Kommune har anbefalet, at der meddeles tilladelse til ansøgningen. Kommunen har henvist til, at landskabet i baneområdet i forvejen er modelleret.

SNS-121-00190
5

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har anført, at lokalkomitéen principielt er imod motocrossbanen som uforenelig med fredningen. En ændring af banen bør være så diskret som muligt i landskabet og bør nedsætte støjgenerne.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den ansøgte ændring af motocrossbanens forløb holdes inden for arealet, hvor den eksisterende motocrossbane er beliggende og reducerer i et vist omfang den eksisterende motocrossbane. Ifølge støjberegningerne fra Carl Bro as vil den nye bane nedsætte støjgenerne fra anlægget. På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet tilladelse til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at baneforløbet udføres i overensstemmelse med det anførte i notat af 8. maj 2006 og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk.2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig REG. NR. 7502. 00

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 SEP. 2007

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tina Olsen
Stenhøjevej 20
8400 Ebeltoft

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 2. september 2007.

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-72 – ansøgning om tilladelse til opførelse af beboelseshus med panoramasalon og garage på ejendommen matr. nr. 1q Essendrup By, Agri, beliggende Stenhøjevej 18, 8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnet har fra Miljøcenter Århus ved brev af 15. marts 2007 modtaget Arkitektfirmaet 3 x Nielsen's ansøgning på Deres vegne om tilladelse til opførelse af et beboelseshus med et grundareal på 121 m^2 og med en 14 m^2 stor panoramasalon på 1. sal og en 33 m^2 stor garage på ovennævnte ejendom.

Ifølge BBR-registret er der i dag på det pågældende areal af ejendommen en bolig på 44 m^2 samt et skur/garage på 27 m^2. Bygningerne anvendes ikke og påtænkes nedrevet i forbindelse med projektet.

Fredningsnævnet har været forelagt tegnings- og fotomateriale fremsendt af Arkitektfirmaet ved brev af 6. juli 2006.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft Kommune.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 12. juli 2007.

Det er oplyst, at det nye hus ønskes skjult/tilpasset i den eksisterende bevoksning på ejendommen. Facaderne på ejendommen begrønnes, d.v.s. dækkes til af beplantning. En del af taget bliver terrasse, ligesom der bliver 2 åbne terrasser på begge sider af huset i stueplan. Det nye hus vil lægge sig i samme kote som de eksisterende bygninger på ejendommen og vil ikke overskride højden af disse.

Syddjurs Kommune har ikke haft bemærkninger i anledning af ansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har anbefalet, at der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte projekt. Lokalkomitéen har anført, at den nye bygning stilmæssigt ikke harmonerer med det omgivende landskab og landsbymiljøet, ligesom panoramasalonen med glaspartier på 1. sal ikke kan accepteres.

SNS-121-00190

6

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Det ansøgte beboelseshus har et grundareal på 121 m^2 og omfatter herudover en 14 m^2 stor panoramasalon på 1. sal, terrasse på 1. sal, en 33 m^2 stor garage og 2 åbne terrasser på begge sider af huset. Den eksisterende bebyggelse på ejendommen omfatter i alt 71 m^2. Da en opførelse af et beboelseshus af det ansøgte omfang ikke findes foreneligt med fredningen, meddeler Fredningsnævnet afslag på ansøgningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
3 x Nielsen A/S, Strandgade 98, 1401 København K
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet
Syddjurs Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde

REG. NR. 7502.00

NATURKLAGENÆVNET
FORMANDEN

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
E-mail: nkn@nkn.dk

21 DEC. 2007
J.nr.: NKN-121-00089
BIBIS

Afgørelse
i sagen om opførelse af beboelseshus med panoramasalon og garage i Syddjurs Kommune

Fredningsnævnet for Midtjylland, Østlig del, har den 2. september 2007 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 meddelt afslag på dispensation til opførelse af beboelseshus med panoramasalon og garage på ejendommen matr.nr. 1q Essendrup By, Agri, Stenhøjevej 18, 8400 Ebeltoft. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Syddjurs Kommune. Ejendommen ligger endvidere indenfor internationalt beskyttelsesområde.

Fredningens formål er ifølge fredningskendelsens § 1 bl.a. at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme.

Ifølge fredningskendelsens §§ 9a og 18 må der ikke uden fredningsnævnets tilladelse opføres bebyggelse eller foretages ombygninger, hvorved der ændres på bygningens ydre fremtræden. Hvis bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Der er ansøgt om dispensation til opførelse af et beboelseshus med et grundareal på 121 m^2 forsynet med en 14 m^2 stor panoramasalon på 1. sal og en 33 m^2 stor garage. Det ansøgte hus, der opføres i hvidpudset beton, ønskes placeret på arealet, hvor det eksisterende beboelseshus på ejendommen ligger, skjult/tilpasset i den eksisterende bevoksning. Bevoksningen bevares mest muligt. Facaderne og den del af taget, som ikke er terrasse, begrønnes,

BLS - 121 - 00096

d.v.s. dækkes med beplantning i form af vedbend eller lignende. En del af taget bliver terrasse, ligesom der bliver to åbne terrasser på begge sider af huset i stueplan. Det nye hus vil lægge sig i samme kote som de eksisterende bygninger og vil ikke overskride højden af disse.

Ifølge BBR er ejendommen registreret med et parcelhus på 44 m^2 og et skur/garage på 27 m^2 opført i 1952. Bygningerne anvendes ikke og påtænkes nedrevet i forbindelse med det ansøgte projekt.

Ansøger bebor parcelhuset på naboejendommen Stenhøjevej 20 og erhvervede ejendommen Stenhøjevej 18, da de daværende beboere afgik ved døden i starten af 1990'erne. Ejendommen har været ubeboet siden da. Det daværende grundareal af Stenhøjevej 18, matr.nr. 1q, Essendrup By, Agri, på 510 m^2 udgør i dag 1.489 m^2 efter arealoverførsel fra en del af ansøgers ejendom på Stenhøjevej 20.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse af ejendommen den 12. juli 2007 med deltagelse af ansøger, Syddjurs Kommune, Miljøcenter Århus og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité.

På besigtigelsen konstaterede fredningsnævnet, at den eksisterende bebyggelse på ejendommen var faldefærdig og ikke i brug. Arealet var tilgroet.

Syddjurs Kommune har ikke haft bemærkninger til ansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har anbefalet, at der ikke meddeles tilladelse til det ansøgte projekt. Lokalkomiteen har anført, at den nye bygning stilmæssigt ikke harmonerer med det omgivende landskab og landsbymiljøet, ligesom panoramasalonen med glaspartier på 1. sal ikke kan accepteres.

Fredningsnævnet har meddelt afslag på dispensation med henvisning til, at opførelse af et beboelseshus af det ansøgte omfang med et grundareal på 121 m^2 i to etager, en 14 m^2 stor panoramasalon, to terrasser og en 33 m^2 stor garage ikke findes foreneligt med fredningen, idet den eksisterende bebyggelse på ejendommen kun omfatter i alt 71 m^2.

Fredningsnævnet har i mail af 24. september 2007 på forespørgsel fra ansøger oplyst, at der ikke kan forventes dispensation fra fredningsbestemmelserne til opførelse af en bebyggelse med et meget større volumen end de bygninger, der nedrives, ligesom en ny ejendom bør tilpasses det omgivende miljø, idet fredningen bl.a. har til formål at bevare området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme. Eksisterende eller

fremtidig beplantning findes ikke at kunne bruges som argument for nybyggeri af væsentlig omfang.

Klagen

Klager har anført, at den daværende Ebeltoft Kommune har oplyst, at bebyggelsesprocenten er 25, hvilket vil sige, at der kan opføres en beboelse med et bruttoetageareal på 127 m^2 - hvortil kommer en garage på 35 m^2 og en kælder med en loftshøjde mindre end 1,25 m over terræn. Det blev desuden oplyst, at bruttoetagearealet kunne forøges, hvis det daværende grundareal på 510 m^2 blev forøget, hvilket herefter skete ved arealoverførsel fra ejendommen Stenhøjevej 20.

Ansøger erhvervede Stenhøjevej 20 i 1960-61 og ejer ligeledes de omkringliggende matrikler matr.nr. 1a, 1b og 1r Essendrup By, Agri, som er erhvervet for at bevare freden, stilheden og naturen med et rigt dyre- og fugleliv. Ansøger har i mange år kæmpet med sne i op til 2 meters højde og oversvømmelser, fordi fredningen forlangte, at huset skulle graves 1,5 m ned fra vejen. Om vinteren er det nødvendigt at grave skyttegrave for at komme ud af det nuværende hus, og husets loftshøjde på 1,85 m er generende. De eksisterende gamle huse på grunden er en skamplet og meget skæmmende for både ansøger og forbipasserende i området. Disse problemer ønskes nu løst ved det ansøgte projekt på Stenhøjevej 18, der skal opføres i ét plan, så ansøger, der snart er 70 år, frit kan komme rundt i sin alderdom.

Det er hensigten at afrunde hjørnet og arealet ud mod vejen med beplantning mod den offentlige vej og en tilsvarende grøn afrunding op ad den private vej. Huset vil dermed falde godt ind og ligge skjult af en bakke mod den offentlige vej. Projektet vil være en naturlig afslutning på den ende af Stenhøjevej.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride med fredningens formål.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Syddjurs Kommune.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse må der ikke uden fredningsnævnets tilladelse opføres bebyggelse eller foretages ombygninger, hvorved der ændres på bygningens ydre fremtræden. Hvis bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Der er tale om erstatning af det eksisterende beboelseshus på 44 m^2 med et parcelhus i moderne udformning med et grundareal på 121 m^2 i 2 plan. Det ansøgte hus ønskes forsynet med to terrasser og en panoramasalon på 14 m^2. Den eksisterende garage på 27 m^2 erstattes med en garage på 33 m^2.

Naturklagenævnet finder på baggrund af en konkret vurdering ikke, at der kan meddeles dispensation til udskiftning af det eksisterende beboelseshus med det ansøgte byggeri. Der er herved lagt vægt på, at en forøgelse af det bebyggede areal på 77 m^2, hvortil kommer en panoramasalon på 14 m^2 med glaspartier på 1. sal og to terrasser, går ud over, hvad der efter de konkrete forhold kan meddeles tilladelse til, herunder henset til størrelsen af det eksisterende hus. Det er endvidere indgået, at det ansøgte byggeri opføres i en stil, der afviger så markant fra og dermed ikke falder naturligt ind det omgivende landskab.

Naturklagenævnet bemærker, at et efter nutidige forhold utidssvarende hus som udgangspunkt kan erstattes af et hus opført i en tidssvarende byggestil med et moderne udtryk, såfremt huset i det væsentlige har samme størrelse og placering, og såfremt bebyggelsen ikke gives en så atypisk fremtræden, at det ikke harmonerer med omgivelserne.

Der ses ikke med klagen eller i øvrigt at være forhold, der kan føre til tilsidesættelse af Fredningsnævnet for Midtjylland, Østlig del's afgørelse af 2. september 2007, der derfor stadfæstes.

Bent Jacobsen
Viceformand

Bibi Søgaard-Bauditz
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
29 JAN. 2008

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Ole Brus Sørensen
Snedkergaarden, Kølbakken 17
Basballe
8400 Ebeltoft

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 28. januar 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.155 – ansøgning om tilladelse til opførelse af lagerhal på matr. nr. 5 c Basballe By, Agri, beliggende Kølbakken 17, Basballe, 8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnet har modtaget brev af 5. november 2007 fra Syddjurs Kommune med Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af en lagerhal på ovennævnte ejendom.

Der ønskes opført en lagerhal på ca. 1250 m^2 (25 x 50 m) med en højde på ca. 7,5 m.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Ifølge fredningskendelsen skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand. Det er dog vedrørende bl. a. matr. nr. 5 c besluttet, at fredningen ikke er til hinder for, at der opføres ny bebyggelse, såfremt byggeriet tillades i henhold til by- og landzoneloven.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 21. december 2007.

Det er oplyst, at De tidligere har ansøgt om tilladelse til opførelse af en 2450 m^2 stor lagerhal placeret i forlængelse af de eksisterende bygninger. Overfredningsnævnet meddelte den 15. april 1991 tilladelse til byggeriet. Den 3. september 1991 ansøgte De om udvidelse af det planlagte byggeri til 3.100 m^2. Udvidelsen blev tilladt ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. november 1991.

De meddelte tilladelser er ikke blevet udnyttet.

Med den nuværende ansøgning ønsker De lagerhallen placeret bag ved de eksisterende bygninger, så tæt som muligt på nordskellet. Bygningen vil blive etableret ud fra det laveste punkt i terrænet, så bygningshøjden svarer til de eksisterende bygningers bygningshøjde. Bygningen vil blive opført i betonelementer mod vest og syd i farver tilpasset omgivelserne. Mod nord og øst vil hallen blive beklædt med stålplader. Der vil blive etableret skærmende beplantning.

Fredningsnævnet har været forelagt tegningsmateriale af 30. januar 2007.

Syddjurs Kommune har anbefalet, at der meddeles tilladelse til det ansøgte projekt. Kommunen har særlig henvist til, at der ved stillingtagen til ansøgningen skal tages udgangspunkt i de kendelser, der er afsagt i 1990-1991. Bygningsarealet er reduceret med ca. 60 %, og placeringen er ændret til en mere hensigtsmæssig placering. Herudover er lagerhallens gulvkote placeret, så højden flugter med eksisterende bygninger, og materialevalget er tilpasset omgivelserne. Endvidere udføres der beplantning for at sløre lagerhallen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig kommunens anbefaling.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Der er tidligere givet tilladelse til opførelse af en hal på 3.100 m^2 på ejendommen. Denne tilladelse er ikke blevet udnyttet. Under hensyn hertil, og da den nu ansøgte lagerhal er placeret hensigtsmæssigt i terrænet og sløres ved skærmende beplantning, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte projekt, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med tegningsmaterialet af 30. januar 2007 og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Suppleanten for det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Viderø, Rosenholmvej 30, 8543 Hornslet
Syddjurs Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
21 APR. 2008

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Marselisborg Administration Aps
Jægergårdsgade 76, 1.,
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 19. april 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.180 – ansøgning om tilladelse til ombygning af landejendom til ferieboliger/restaurant på matr. nr. 8 a Basballe By, Kølbakken 15, 8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnet har ved brev af 13. december 2007 fra Syddjurs Kommune modtaget Deres ansøgning om tilladelse til ombygning og tilbygning af landbrugsbebyggelsen på ovennævnte ejendom til ferieboliger/restaurant..

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Ejendommen er endvidere beliggende i habitatområde "Mols Bjerge med kystvande".

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,
- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, med mindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen, opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden, medmindre der kan meddeles dispensation, jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18.

Det er anført, at fredningen ikke er til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt følgende er opfyldt:

- Bebyggelsen skal være erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom, men må dog ikke være pelsdyrsavl, fjerkræfarm eller drivhusgartneri,
- Bebyggelsen skal opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger
- Bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for andre bygninger.

På en landbrugsejendom må der også foretages ombygning af en eksisterende bygning til landbrugsdrift, selv om dens ydre fremtræden derved ændres.

Vedr. habitatområdet "Mols Bjerge med kystvande" er der tale om et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for bl.a. at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Nævnet har været forelagt tegningsmateriale fra marts 2007 og 3D visualisering fra februar 2008.

Med hensyn til habitatområdet har Syddjurs Kommune vurderet, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at ændring af arealanvendelsen fra landbrug til ferielejligheder og restaurant vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Vedr. det ansøgte projekt er det oplyst, at De ønsker at ændre anvendelsen af ejendommen fra landbrug til ferieboliger/restaurant. Der ønskes 9 ferieboliger og restaurant med plads til 28 personer. Herudover bevares eksisterende stuehus til bolig, og der etableres kontorer, værelse til personale, aktivitetssal og garage. Udendørs etableres swimmingpool (ca. 40 m^2), terrasse og parkeringsplads.

Projektet tager afsæt i de eksisterende bygninger, der stort set bevares i deres oprindelige form og i oprindelige materialer. Væsentligste ændring er udformning af tag, samt en forøgelse af vinduespartier. Der er tilstræbt en minimal og "følsom" renovering.

Samlet arealudnyttelse under tag bliver ca. 1.600 m^2 mod i dag knap 1.000 m^2. Af de 1.600 m^2 udgør de godt 90 m^2 nyt grundareal (tilbygninger) under tag.

Tilbygninger omfatter trappetårn og altangang (bygning 7 i 3D visualiseringen) sammenbygning af stuehus og hestestald (bygning 6 i 3D visualiseringen). Herudover etableres swimmingpool, terrasse samt parkering på nordsiden af huset.

Der beplantes i skel mod øst og langs vejen, Kølbakken.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 25. februar 2008.

Under besigtigelsen oplyste De og ingeniør Mikael Just, at sammenbygningen mellem stuehuset og hestestalden (bygning 6 i 3D visualiseringen) vil være en glasbygning, evt. med fladt tag, for at bygningen syner mindst muligt. Altangangen (bygning 7 i 3D visualiseringen) vil være i 1 plan med fladt tag. Trappetårnet ("siloen") skal benyttes til adkomst til bygningerne og fordeling. Efter sigende har der tidligere ligget en landbrugssilo på stedet. Proportionerne på bygningerne bliver som på de eksisterende bygninger.
Efter en gennemgang af driftsbygningerne er det konstateret, at det ikke vil være rentabelt at renovere disse. Bygningerne forventes derfor nedrevet og genopført. Ingeniør Mikael Just oplyste, at alle bygninger i den forbindelse vil blive opmålt, så det sikres, at de genopføres med samme proportioner. Der ønskes tilladelse til at etablere et svømmebassin udenfor som ansøgt, men svømmebassinet kan evt. også placeres i kælderen. Parkeringspladsen placeres bag ved bebyggelsen for at være mindst mulig synlig. Endvidere camoufleres parkeringspladsen af slørende, grøn beplantning.

Syddjurs Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Steen Ravn Christensen, har anbefalet, at der meddeles tilladelse til det ansøgte projekt. Kommunen har særlig anført, at i

henhold til fredningen må eksisterende bygninger ikke ændre ydre fremtoning, hvilket følges af projektet.
Ejendommen er klassificeret som landbrugsareal. Kommunen har i den forbindelse anført, at landbrugsdrift i dag fordrer store arealbesiddelser til det enkelte landbrug, hvilket betyder, at en del traditionelle landbrugsejendomme ikke har noget tilhørende jord, som det er tilfældet vedr. ejendommen i denne sag. Som følge af ejendommens turistorienterede beliggenhed og gode trafikale tilgængelighed er det kommunens vurdering, at den valgte løsning for anvendelsen af de eksisterende bygninger er en god løsning. Bygningerne ville ellers blot stå og forfalde, og den visuelle oplevelse i dag er ikke optimal. Der bliver en ændring i ejendommens facadeudtryk, men kommunen har vurderet, at projektet er meget nænsomt i forhold til ejendommens oprindelige udformning. Bygningerne vil komme til at passe fint ind i landskabet. Trappeopgangen i tårn er dog noget markant i forhold til bygningen og kan udføres som en mere anonym trappeopgang. Svømmebassin og parkeringsplads er placeret, så det generelt ikke vil være synligt for offentligheden og derved indvirke på oplevelsen ved ophold i området. For ikke at få en alt for stor trafik i området har kommunen vurderet, at størrelsen af restauranten incl. køkken bør begrænses til de 100 m^2, der er angivet i ansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Christian Bundgård og Knud Raahauge, har oplyst, at lokalkomitéen ikke har indvendinger mod projektet rent bygningsmæssigt.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningens formål er at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, På en landbrugsejendom må der også foretages ombygning af en eksisterende bygning, selv om dens ydre fremtræden derved ændres, men alene såfremt formålet er landbrugsdrift.
Der kan efter fredningsbestemmelserne endvidere opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom.
En ændring af bygningernes anvendelse fra landbrugsdrift til andet erhvervsmæssigt formål kræver imidlertid dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.
To af nævnets medlemmer finder, at nyopførelse som erstatning for eksisterende meget dårlige bygninger, og anvendelse som ferieboliger/restaurant vil stride mod fredningens formål om at området skal bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, og finder derfor, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.
Det kommunalvalgte medlem af nævnet finder, at der bør meddeles dispensation. Dette medlem lægger afgørende vægt på, at nybygningerne opføres i meget nær samme stil som de eksisterende, og at det ikke er muligt at drive rationelt landbrug på stedet. Begrebet "landbrug" bør moderniseres og udvides, eksempelvis i værdifulde naturområder, hvor traditionelle landbrug ikke kan tilbydes de nødvendige forudsætninger for eksempelvis husdyrproduktion, og hvor flere niveauer af bæredygtig og hensynsfuld turisme, udviklet på resterne af den eksisterende traditionelle produktion og det tilstedeværende fysiske grundlag, kan være et positivt element.
Nævnet træffer afgørelse efter flertal og meddeler således afslag på det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet
Syddjurs Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Søren Engbirk
Thunøgade 1 A
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 11. juli 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2008.47 – ansøgning om tilladelse til ændring af et tag på ejendommen matr. nr. 3 g Agri By, Agri, beliggende Porskærvej 52.

Fredningsnævnet har den 19. december 2007 fra Syddjurs Kommune modtaget Deres ansøgning om ombygning og udnyttelse af 1-salen på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredingens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommens karakter af land- og skovbrugsejendomme.
- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformnning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,
- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen, opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden, medmindre der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsens § 18.

Ejendommen er endvidere omfattet af EF-habitatområde "Molsbjerge med kystvande" som er et internationalt naturbeskyttelsesområde. Området er udpeget for bl. a. at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre tværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Kommunen har vurderet, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at den ansøgte ændring vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, som EF-habitatområdet er udpeget for.

Det er oplyst, at De ønsker at ændre udformningen af 1. sal. Den nuværende 1. sal på ejendommen hæves med 40 cm på grund af lav loftshøjde, og på en tilbygning med fladt tag udnyttes 1-salen, så den bliver identisk med stuehusets. På det eksisterende hus er der stråtag, hvilket ønskes erstattet med røde vingetegl og velux-vinduer samt sprossevinduer i gavlene. Der er henvist til bygningstegning og beskrivelse heri.

Syddjurs Kommune har anbefalet, at Fredningsnævnet meddeler tilladelse til det ansøgte projekt. Kommunen har vurderet, at de ansøgte ændringer er af begrænset omfang, og at der bør dispenseres efter fredningen, så huset kan blive tidssvarende. Hævningen af taget med 40 cm vil med husets placering ikke indvirke på oplevelsen i området, og med husets tætte placering ved vejen, vil en renovering af huset højne oplevelsen, når offentligheden færdes i området.
Der er endvidere henvist til, at Fredningsnævnet i 2000 har meddelt tilladelse til tilsvarende ansøgning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da Fredningsnævnet efter det foreliggende materiale kan tilslutte sig Syddjurs Kommunes vurdering af det ansøgte projekt, herunder også i relation til habitatsbestemmelserne, meddeler nævnet dispensation til ombygning og udnyttelse af 1-salen på ejendommen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at bygningsarbejderne udføres i overensstemmelse med bygningstegningerne og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
By- og Landkabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, blst@blst.dk
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, blstnatur@blst.dk
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand, dof@dof.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Knud Raahauge, Agertoften 5, Gravlev, 8400 Ebeltoft
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå, sundahl4@mail.tele.dk
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, janmadsen@postman.dk
Syddjurs Kommune, Hovedgaden 77, 8410 Rønde, syddjurs@syddjurs.dk

Rec

NATURKLAGENÆVNET
FORMANDEN

18 SEP. 2008

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 SE 2008

NKN-121-00137
LTP

Afgørelse
i sagen om ombygning af en beboelsesbygning i Ebeltoft Kommune

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 11. juli 2008 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene til ombygning af ejendommen matr.nr. 3g, Agri By, Agri beliggende Porskærvej 52 i Syddjurs Kommune. Afgørelsen er Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Syddjurs, påklaget til Naturklagenævnet.

Fredningen har til formål at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang.

Ifølge § 2 skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, med mindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation.

Ifølge § 9 a følger det af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Udpegningsgrundlaget er bl.a. beskyttede enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbusksamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur band.

Ejendommen er på ca. 879 m^2 og bebygget med en beboelsesbygning - et hoved hus i mursten med stråtag og en tilbygning med fladt tag - med et samlet bebygget areal på 112 m^2.

Der er ansøgt om dispensation fra fredningen til at hæve loftshøjden i murstenshuset med 40 cm og til at udnytte 1. salen på såvel murstenshuset som på tilbygningen, så bygningerne bliver identiske. Stråtaget erstattes med rød vingetegl. Der isættes veluxvinduer. I gavlene isættes sprossevinduer. Facaden påtænkes vandskuret i en mør farve, f.eks. koksgrå. Det samlede etageareal vil efter ombygningen være på ca. 164 m^2.

Kommunen har overfor fredningsnævnet anført, at det er kommunens vurdering, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at de ansøgte ændringer vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder for arter eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, som området er udpeget for.

Det ansøgte vil indebære en ændring i ejendommens facadeudtryk, bl.a. fordi stråtaget udskiftes med tegltag. Det er dog kommunens vurdering, at ændringerne er af så begrænset omfang, at der kan dispenseres med henblik på at gøre huset tidssvarende. At taget hæves med 40 cm vil med husets placering ikke påvirke oplevelsen af området og med husets tætte placering på offentlig vejen vil en renovering af huset højne oplevelsen, når offentligheden færdes i området.

Fredningsnævnet kan tilslutte sig kommunens vurdering af de ansøgte bygningsændringer og har meddelt dispensation fra fredningen på vilkår af, at bygningsarbejderne udføres i overensstemmelse med de foreliggende bygningstegninger og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Det er i klagen anført, at der er tale om et gammelt velproportioneret stråtækt hus på 60 m^2 med en garagelignende tilbygning. Ifølge foreningen er de ansøgte ændringer uforenelige med fredningens formål, idet de højere vægge vil bringe huset ud af proportioner og i højere grad indvirke på oplevelsen af områdets værdier. Alternativt kunne gulvet sænkes, hvilket med husets placering på en bakketop ikke vil indebære risiko for vandtryk. Det har aldrig været beboelse på loftet i den stråtækte del af huset og heller ikke i tilbygningen, så der er ikke tale om en ændring, men om en udvidelse af huset svarende til en firedobling af boligarealet.

Ansøger har i anledning af klagen bemærket, at det foreliggende projekt i det store og hele svarer til det projekt, som fredningsnævnet behandlede og meddelte tilladelse til i 2000 og 2001. Der er alene sket en "drejning" af tagkonstruktionen på tilbygningen med 90 grader. Fredningsnævnet lagde i afgørelsen vægt på, at der var tale om en til dels nødvendig udskiftning af taget, og at en ændring af tagkonstruktionen på sigt ville medføre en forskønnelse af det samlede indtryk af huset – også henset til det påtænkte skift til tegltag.

Fredningsnævnets afgørelser blev ikke påklaget af Danmarks Naturfredningsforening.

Der er ifølge ansøger tale om et meget grimt byggeri med en hovedbygning med strå, hvor bindingsværket er fjernet og erstattet med skalmur i gule mursten og med store isatte vinduer i facaden samt med en tilbygning med fladt tag, der gør det samlede byggeri disharmonisk.

Ansøger er uforstående overfor foreningens ønske om at fastholde bebyggelsens udseende, herunder stråtaget. Foreningens forslag om at sænke gulvet er i øvrigt ikke lovligt, idet gulv ikke må ligge under terræn.

De ansøgte ændringer er af begrænset omfang og vil gøre huset tidssvarende og tillige smukt. Huset vil blive synligt fra nord (Agri by) i lighed med andre huse på Porskærvej på grund af de store terrænstigninger, men den eksisterende bygning med fladt tag er også skæmmende.

Ansøger har påbegyndt renoveringen at 1. salen på tilbygningen, da taget mange steder var utæt.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan der meddeles dispensation fra en fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningskendelsen har bl.a. til formål at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommens karakter af land- og skovbrugsejendomme.

Der må ikke opføres ny bebyggelse eller ske foretage ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden, med mindre der kan meddels dispensation.

Der er tale om at istandsætte en mindre bolig i dårlig stand, så det bliver en tidssvarende bolig, herunder at ændre loftshøjden, udnytte 1. salen og udskifte det eksisterende stråtag med vingetegl. Etagearealet udvides herved med ca. 52 m^2 fra 112 til 164 m^2.

Den ansøgte ombygning findes ikke som sådan at være i strid med fredningens formål og vil derfor kunne tillades ved en dispensation.

Naturklagenævnet finder efter en samlet vurdering ikke, at ombygningen på væsentlig måde vil påvirke de hensyn, som fredningen tilsigter at varetage. Der findes herefter ikke at være grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering og modsætte sig det foreliggende projekt.

Herefter stadfæstes Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 11. juli 2008.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Mikkel Schaldemose / Lisbeth Toft-Petersen

Viceformand fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

NATURKLAGENÆVNET
Formanden

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
Internet: nkn@nkn.dk

13 OKT. 2008
J.nr. NKN-121-00139
Jkw

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 OKT. 2008

Afgørelse
i sagen om opførelse af et nyt sommerhus indenfor Mols Bjerge syd fredningen i Syddjurs Kommune.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del har den 11. juli 2008 efter naturbeskyttelseslovens § 50 truffet afgørelse i en sag om dispensation til at opføre et nyt sommerhus til erstatning for eksisterende bebyggelse på ejendommen matr.nr. 16by, Knebel By, Knebel beliggende Lyngevej 37, 8420 Knebel. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening, Lokalkomiteen i Ebeltoft og Rønde.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 12. september 1994 om fredning af den sydlige del af Mols Bjerge. Fredningens formål er bl.a. at sikre områdets landskabelige, kulturhistoriske og naturhistoriske værdier under opretholdelse af områdets karakter af land- og skovbrugsejendomme.

Efter fredningens § 2, skal området bevares i dets nuværende (daværende) tilstand og der må bl.a. ikke opføres ny bebyggelse.

Efter § 9, må der ikke opføres ny bebyggelse og der må ikke foretages ombygning af eksisterende bebyggelse, hvis der derved sker ændring af den ydre fremtræden.

Herudover ligger det indenfor habitatområde 186.

Ansøger ønsker at nedrive et eksisterende sommerhus på 25 m² samt udhuse, annekser på samlet 33 m² og erstatte dette med et nyt sommerhus på 102 m², subsidiært et hus med et areal på 80 m², som delvist har en

fritliggende kælderetage på grund af det skrånende terræn. Det nye hus placeres hvor det gamle hus og annekset ligger.

Fredningsnævnet har i 2007 meddelt afslag på et andet projekt på 102 m². Nævnet finder, at det nu forelagte projekt er mindre landskabeligt dominerende end det tidligere på grund af ændret tagkonstruktion samt at det er 1,5 m lavere. Nævnet finder endvidere, at det ansøgte er tilpasset det omgivende landskab og har på denne baggrund meddelt tilladelse til det ansøgte og har stillet som vilkår, at huset opføres i overensstemmelse med de forelagte tegninger og, at den slørende beplantning omkring huset opretholdes.

Danmarks Naturfredningsforening finder ikke, at der burde være givet tilladelse til det ansøgte. Huset ligger i et område hvor der ikke burde være bebyggelse og tilladelsen strider mod planlovens intentioner om at friholde det åbne land for unødig bebyggelse, samt praksis om ikke at tillade udvidelser af mindre sommerhuse uden for udlagte sommerhusområder.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan et fredningsnævn meddele dispensation fra fastsatte fredningsbestemmelser, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningens formål er bl.a., at opretholde områdets karakter af landbrugs- og skovbrugsejendomme samt bevare landskabelige og naturhistoriske værdier.

Det ansøgte ligger i tilknytning til Knebel by og i et område, hvor der i forvejen findes flere mindre bebyggelser indenfor et bevokset område.

Det ansøgte ses ikke at have negativ indflydelse på habitatområdet. Endvidere er der stillet vilkår om opretholdelse af slørende beplantning af huset, således at det forbliver beliggende skjult på ejendommen.

Det er Naturklagenævnets vurdering, at man bør være varsom med at meddele tilladelse til udvidelser af sommerhuse beliggende uden for udlagte sommerhusområder. I den konkrete sag, er der i forbindelse med fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen sket en konkret landskabelig af-

vejning af forholdene i området, herunder i forhold til fredningens formål.

Naturklagenævnet finder ikke anledning til at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at det ansøgte i forhold til fredningen er landskabeligt acceptabelt og ikke i strid med fredningens formål. Naturklagenævnet har særligt bemærket, at huset opføres hvor det nuværende sommerhus og anneks ligger samt, at der fjernes anden spredt bebyggelse på ejendommen. Ligeledes er der stillet vilkår om opretholdelse af slørende beplantning omkring huset, således at dette fortsat vil ligge skjult i bevoksningen og ikke være synligt fra det omgivende terræn. Endvidere ligger ejendommen i tilknytning til andre mindre ejendomme samt op til Knebel by og således i et område, der i forvejen indeholder bebyggelse.

Naturklagenævnet stadfæster på denne baggrund Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige dels afgørelse af 11. juli 2008, med de af fredningsnævnet anførte vilkår.

Det bemærkes at tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter den er meddelt, jf. Naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Bent Jacobsen
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

NATURKLAGENÆVNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
11 NOV. 2008

7 NOV. 2008

NKN-121-00123
LTP

Afgørelse

i sagen om ombygning af en landbrugsejendom til ferieboliger/restaurant i Syddjurs Kommune

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 19. april 2008 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt afslag på ansøgning om tilladelse til at nedrive og genopføre bebyggelsen på ejendommen matr.nr. 8a, Basballe By, beliggende Kølbakken 15 med henblik på anvendelse til ferieboliger/restaurant. Afgørelsen er af ansøger påklaget til Naturklagenævnet.

Der er tale om en landbrugsejendom på ca. 2,4 ha bebygget med et stuehus på 153 m^2, en hestestald/ værksted på ca. 219 m^2, to staldbygninger på henholdsvis 90 og 280 m^2 samt en ladebygning på 253 m^2.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Ifølge § 2 skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, med mindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, med mindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

Ifølge § 9 a følger det af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse) . Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Hvis en bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Ifølge § 9b er fredningen dog ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt følgende tre betingelser er opfyldt:

1) bebyggelsen skal være erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendom, men må dog ikke være til pelsdyravl, fjerkræfarm eller drivhusgartneri,
2) bebyggelsen skal opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger,
3) bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m for driftsbygninger eller 8,5 meter for andre bygninger.

På en landbrugsejendom må der også foretages ombygning af en eksisterende bygning til landbrugsdrift, selv om dens ydre fremtræden ændres, når ombygningen blot ikke fremkalder en større bygningshøjde end nævnt ovenfor.

Ejendommen ligger også indenfor et internationalt naturbeskyttelsesområde. Udpegningsgrundlaget er bl.a. beskyttede enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbusksamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Der er ansøgt om dispensation fra fredningen til at nedrive det eksisterende stuehus og de eksisterende driftsbygninger og opføre nye bygninger med samme placering, størrelse, højde og taghældning som de eksisterende. Taget på stuehuset vil blive skiffer som tidligere. Driftsbygningerne ønskes forsynet med listedækning (paptag med trekantlister) og zinktagrender for at tilføre bygningerne mere kvalitet.

Stuehuset skal fortsat anvendes som bolig for ejendommens ejer med udnyttet tagetage og vil blive på 275 m^2. Hestestalden indrettes dels til værelser med toilet/bad med egen indgang, dels til erhverv/kontor (246 m^2), staldbygningerne indrettes til ferieboliger og restaurant med plads til 28 personer (i alt 668 m^2) og ladebygningen indrettes til værksted, personalefaciliteter, aktivitetssal, toiletter og badefaciliteter (253 m^2).

Der skal endvidere opføres en tilbygning i glas evt. med fladt tag, der forbinder stuehuset med den gamle staldbygning, en altangang i et plan med fladt tag samt et trappetårn, der skal fungere

som ankomst/indgang. Grundarealet for tilbygningerne er samlet på ca. 90 m^2. Derudover skal der anlægges swimmingpool, terrasse samt parkeringspladser.

Ansøger har anført, at en ejendom som den omhandlede er et eksempel på en ejendom, der ikke længere har en størrelse, der opfylder betingelserne for at drive rationalt landbrug. Ansøger ønsker med det foreliggende projekt så vidt muligt at bevare bygningerne og give dem "nyt liv". Området med Kalø Vig og Mols Bjerge er af betydelig naturmæssig værdi, som mange kan have glæde af at besøge og som er baggrunden for ønsket om at etablere ferieboliger og restaurant samtidig med at bygningerne bevares.

Der er udarbejdet et skitseprojekt og en 3D visualisering for at give et fyldestgørende indtryk af de fremtidige forhold. Ejendommen vil så vidt muligt fremtræde som oprindeligt og med de oprindelige materialer – eller blive "ført tilbage" til de oprindelige materialer. Ændringerne er alene afødt af den ændrede anvendelse. Skitseprojektet viser, hvordan der er tilstræbt en så minimal og følsom renovering som muligt og med stor respekt for at bevare bygningernes oprindelige udtryk.

Ansøger har påpeget, at etablering af en udendørs swimmingpool ikke er afgørende. Parkeringsarealet vil blive camoufleret ved slørende beplantning og vil blive placeret bag bebyggelsen.

Syddjurs Kommune har overfor fredningsnævnet anført, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at en ændring i arealanvendelsen fra landbrug til ferielejligheder vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper området er udpeget for.

Kommunen har endvidere anført, at landbrugsdriften i dag fordrer store arealbesiddelser. Mange traditionelle landbrugsejendomme har ikke længere tilhørende jord, hvilket heller ikke er tilfældet for denne ejendom.

Som følge af ejendommens turistorienterede og gode trafikale beliggenhed har kommunen vurderet, at det foreliggende projekt er en god løsning for anvendelsen af de eksisterende bygninger, der forfalder. Den visuelle oplevelse i dag er således ikke optimal.

Der bliver en ændring i bebyggelsens facadeudtryk, men det vurderes at projektet er meget nænsomt i forhold til bebyggelsens oprindelige udformning, dog tidssvarende og det vurderes at ville kunne indpasses i landskabet. Kommunen finder dog, at trappetårnet er meget markant i forhold til bygningen og vil kunne udføres som en mere anonym trappeopgang.

Swimmingpoolen og parkeringspladsen vil ikke være synlige for offentligheden og dermed påvirke oplevelsen ved ophold i området.

For at undgå for stor trafik i området bør restauranten incl. køkken begrænses til 100 m^2 som angivet i ansøgningen.

På ovenstående baggrund er det kommunens vurdering, at der kan meddeles dispensation fra fredningen på vilkår af, at trappetårnet udformes mere anonymt samt at der sættes en arealstørrelse på restauranten.

Fredningsnævnet har i den trufne afgørelse anført, at en ændring af bygningernes anvendelse fra landbrugsdrift til andet erhvervsmæssigt formål kræver dispensation fra fredningen.

2 af nævnets medlemmer finder, at nyopførelse som erstatning for de eksisterende meget dårlige bygninger og anvendelse som ferieboliger/restaurant vil stride mod fredningens formål om at området skal bevares under opretholdelsen af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme og finder derfor ikke, at der kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Det kommunalvalgte medlem finder, at der bør meddeles dispensation. Dette medlem lægger afgørende vægt på, at byggeriet opføres i stort set samme stil som det eksisterende og at det ikke er muligt at drive rationelt landbrug på stedet. Begrebet "landbrug" bør moderniseres og udvides, eksempelvis i værdifulde naturområder, hvor traditionelt landbrug ikke kan tilbydes de nødvendige forudsætninger for eksempelvis husdyrproduktion og hvor flere niveauer af bæredygtig og hensynsfuld turisme udviklet på resterne af den eksisterende traditionelle produktion og det tilstedeværende fysiske grundlag kan være et positivt element.

Nævnet har i overensstemmelse med flertallets stemmeafgivning meddelt afslag på det ansøgte.

Klager er med hensyn til arkitektur og udformning af det påtænkte byggeri meget åben overfor, hvordan den nøjere udformning bliver og hvilke materialer, der skal anvendes. I det foreliggende projekt er der lagt op til at byggeriets udseende bliver som det eksisterende byggeri, hvorfor det ifølge klager er indlysende, at byggeriet ikke vil påvirke landskabet - hverken omkring bygningen eller selve bygningens krop, da denne som nævnt er i overensstemmelse med det eksisterende. Den eneste terrænændring vil være anlæg parkeringspladser bagved bygningen som vist i projektmaterialet. Alle øvrige arealer vil forblive uberørte.

Klager har endvidere anført, at kommunen er positiv overfor projektet og at Skov- og Naturstyrelsen har meddelt tilladelse efter sommerhusloven til udlejning af 7 lejligheder/værelser til ferieformål.

På naboejendommen Kølbakken 17 har en tømrervirksomhed fået tilladelse til at opføre en stor hal og der er givet den nærliggende motor-cross bane tilladelse til ombygning. Der er endvidere maskinfabrikation og motorcykelforretning i eksisterende landbrugsbygninger i området. Hertil kommer, at ejendommen ligger i yderkanten af fredningsområdet.

Et landbrug med 3 tdr. land jord og 2 tdr. land skov vil ikke være rentabelt, så alternativet til det ansøgte projekt vil være en bygningsmasse som i dag med risiko for yderligere forfald.

Kommunen har understreget, at man er positiv indstillet overfor projektet ikke mindst efter at Mols Bjerge er udpeget som nationalpark.

Efter kommunens opfattelse vil der kun dispenseres til det foreliggende projekt, da

- ændringerne i den visuelle oplevelse af ejendommen vil blive minimale og da der er tale om renovering af nogle faldefærdige bygninger vil der ske en forbedring af den visuelle oplevelse af ejendommen,
- projektet er i god tråd med de intentioner, som kommunen har omkring bæredygtig og hensynsfuld turisme inden for nationalparken,
- projektet er med til at udvide tilgangen til Mols Bjerge på en hensynsfuld og hensigtsmæssig måde. Et af fredningens formål er at udvide offentlighedens ret til ophold i området under hensyntagen til de landskabelige og naturmæssige værdier.

Besigtigelse

Naturklagenævnet har den 20. oktober 2008 besigtiget ejendommen og holdt møde med sagens parter.

Afgørelse

I sagens behandling har deltaget Naturklagenævnets 10 medlemmer: Lars Busck (Formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Mogens Mikkelsen, Lykke Outzen, Marion Pedersen, Poul Søgaard, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Naturklagenævnet udtaler:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt helt eller delvis ophævelse af en fredning kan kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger, jf. § 50, stk. 3.

Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Der må ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen, opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Hvis en bebyggelse nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Det ansøgte projekt indebærer nedrivning af det eksisterende stuehus og de eksisterende driftsbygninger og nyopførelse af dels et stuehus, dels bygninger med henblik på indretning af ferielejligheder, restaurant samt personalefaciliteter, der i henseende til størrelse, placering og byggestil i det store og hele svarer til de eksisterende bygninger. Der skal endvidere opføres en tilbygning i glas, der forbinder stuehuset med den gamle staldbygning, en altangang samt et trappetårn, der skal fungere som ankomst/indgang. Grundarealet for tilbygningerne er samlet på ca. 90 m^2. Derudover skal der anlægges swimmingpool, terrasse samt parkeringspladser.

Naturklagenævnet finder ikke, at opførelse af byggeri med henblik på indretning af ferielejligheder mv. som erstatning for de eksisterende bygninger vil indebære en udnyttelse af ejendommen, der i væsentlig grad ændrer fredningsområdets karakter af landbrugs- og skovbrugsejendomme og dermed er uforeneligt med de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske interesser, som fredningen har til formål at sikre. Nævnet har herved tillagt det vægt, at bygningerne vil blive opført med samme placering, størrelse og samme byggestil som de eksisterende. Projektet vil derfor kunne tillades ved dispensation.

Et flertal på 9 af nævnets af nævnets medlemmer finder, at der bør meddeles dispensation til det foreliggende projekt, idet flertallet dog ikke kan acceptere opførelsen af det påtænkte trappetårn

og anlæg af en udendørs swimmingpool. Flertallet har lagt vægt på, at de eksisterende bygninger er i meget dårlig stand og kun delvis vil kunne renoveres.

Mindretallet (Leif Hermann) finder, at projektet bør gennemføres ved en renovering af de eksisterende bygninger.

I overensstemmelse med flertallets stemmeafgivning går Naturklagenævnets afgørelse herefter ud på, at fredningsnævnets afslag af 19. april 2008 ændres til en dispensation til det foreliggende projekt dog uden et trappetårn og udendørs swimmingpool.

På Naturklagenævnets vegne

Lisbeth Toft-Petersen
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Gert Lauge Laursen
Dybdalvej 8
8420 Knebel

{ HYPERLINK "mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 12. januar 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2008.117 – ansøgning om lovliggørelse af ridebane på matr.nr. 14a, Agri By, beliggende Dybdalvej 8, 8420 Knebel.

Det er oplyst, at Danmarks Naturfredningsforening den 23. juli 2008 gjorde Syddjurs Kommune opmærksom på, at der er anlagt en ridebane på Deres ejendom.

Ridebanen er etableret uden forudgående tilladelse. De har den 18. august 2008 indsendt en ansøgning til Syddjurs kommune om lovliggørelse af ridebanen.

Fredningsnævnet har den 12. september 2008 fra Syddjurs Kommune modtaget Deres ansøgning om lovliggørelse af ridebanen.

Ridebanen er placeret på en græsmark op mod Sognevej. Ridebanen udgør et areal på ca. 630 m^2. I forbindelse med etablering af ridebanen er der sket en terrænregulering for at opnå en plan ridebane.

Nævnet har været forelagt foto samt plantegning og snit af ridebanen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,
- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen, opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden, medmindre der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18.

Vedr. terrænændring må der ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Der må ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anlægges baneanlæg for sportsudøvelse m.v., og der må ikke etableres faste rideanlæg til spring o.lign.

Dispensation fra bestemmelserne kan meddeles, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Syddjurs Kommune har oplyst, at der ikke er naturmæssige konflikter med den anlagte ridebane, herunder i forhold til, at området er habitatområde.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 17. november 2008.

Under besigtigelsen oplyste De bl.a., at ridebanen er anlagt i foråret 2008. Den skal bruges af Deres børn. Der skal være græsbelægning på banen og på skrænterne. De er indforstået med evt. at udskifte det rød/hvide træhegn omkring ridebanen med et mere neutralt hegn.

Syddjurs Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Steen Ravn Christensen, har anført, at anlæg af en ridebane umiddelbart ikke er i overensstemmelse med fredningens ordlyd. Kommunen har dog vurderet, at med ridebanens placering tæt på byen, og det forhold at den ligger på landbrugsareal, gør, at ridebanen ikke opfattes som en væsentlig afvigelse i landskabet. På denne baggrund har kommunen indstillet, at der meddeles tilladelse til ridebanen.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Christian Bundgård, Margit Røgind og Knud Raahauge, har anbefalet, at nævnet meddeler afslag på lovliggørelse af ridebanen. Banen er meget synlig for forbipasserende og i forhold til den nærliggende kirke. Hvis en ridebane skal tillades, skal den være placeret i lavningen på marken.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Det fremgår af fredningskendelsen, at der ikke må etableres andre faste anlæg end bygninger, herunder rideanlæg til spring o.lign., inden for det fredede område.

Der er i sagen ikke anført særlige omstændigheder, der i det konkrete tilfælde kan begrunde en dispensation fra fredningen. Herefter, og da nævnet vurderer, at den etablerede ridebane strider mod fredningens formål, giver nævnet afslag på ansøgningen om lovliggørelse af ridebanen.

Ridebanen skal være fjernet og arealet reetableret inden den 1. juni 2009.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – **{** HYPERLINK "mailto:natur@dof.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@post.tele.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.dk" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:jkm@falck.dk" **}**
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Mols Cross Club
Jens Ole Christensen
Skolebakken 14
Vrinners
8420 Knebel
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

{ HYPERLINK

CVR 11 98 62 93

Den 2. februar 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2008.84 – ansøgning om tilladelse til flytning af minicrossbane på ejendommen matr. nr. 7a, Basballe By, Agri, beliggende Mols Bjerge Vej 8, 8400 Ebeltoft (Basballe motocrossbane).

Fredningsnævnet har den 26. juni 2008 fra Syddjurs Kommune modtaget Deres ansøgning på vegne af Mols Cross Club om tilladelse til flytning af minicrossbanen på ovennævnte ejendom.

Den eksisterende minicrossbane ønskes nedlagt og flyttet til arealet ved klubhuset. Ændringen kan lade sig gøre, fordi der i forbindelse med ændringen af den store motocrossbane, som Fredningsnævnet meddelte tilladelse til ved afgørelse af 2. september 2007, bliver frigjort arealer ved klubhuset. I forhold til børn og deres forældre opnås der efter det oplyste bedre faciliteter ved den ønskede placering.

Minicrossbanens udstrækning vil ikke overskride den nuværende udstrækning, men vil derimod blive mindre, og der vil ikke blive forøgede støjgener.

Fredningsnævnet har været forelagt en situationsplan, der viser eksisterende og fremtidig placering for banen.

Den eksisterende minicrossbane vil blive sløjfet. Arealet ønskes anvendt til parkering.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge.

Fredningens formål er at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for naturpleje, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Kendelsen indeholder et generelt forbud mod terrænændringer, herunder planering, afgravning og opfyldning.

Der har været motocrossbane på ejendommen siden 1975, dvs. før fredningen af området blev gennemført.

Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Med hensyn til habitatområdet har Syddjurs Kommune vurderet, at en ændret placering af minicrossbanen ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter, eller naturtyper området er udpeget for.

Syddjurs Kommune har indstillet, at Deres ansøgning imødekommes af fredningsnævnet. Kommunen har anført, at flytningen af minicrossbanen samler aktiviteterne på samme matrikel, og at projektet i stor udstrækning genanvender banestrækninger fra omlægningen af den store bane, samt at driften er underlagt driften på den
store bane. Kommunen har vurderet, at flytningen af minicrossbanen ikke er i konflikt med naturinteresser eller i forhold til landskabet i øvrigt, eller er i strid mod områdets lokalplan.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Af de grunde der er anført af Syddjurs Kommune, meddeler Fredningsnævnet tilladelse til den ansøgte flytning af minicrossbanen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Det areal, som sløjfes som minicrossbane, kan benyttes til parkering, forudsat at arealet henstår som græsareal uden særlig belægning til brug for parkering.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Mols Cross Club, Jens Ole Christensen, Skolebakken 14, Vrinners, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:joc@lite.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – **{** HYPERLINK "mailto:natur@dof.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@post.tele.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:jkm@falck.dk" **}**
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Søren Engbirk
Thunøgade 1 A
8000 Århus C

{ HYPERLINK "mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 3. februar 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2008.156 – ansøgning om tilladelse til ændring af tag på garagen på matr.nr. 3g, Agri By, Agri, beliggende Porskærvej 52, 8420 Knebel.

Fredningsnævnet har den 30. oktober 2008 fra Syddjurs Kommune modtaget Deres ansøgning om tilladelse til ændring af taget på garagen på ovennævnte ejendom.

De ønsker at ændre det flade tag på garagen, til et tag med tagryg med en hældning på cirka 48 grader belagt med rød vingetegl. Gavlene udføres med tagbeklædning.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,

- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen, opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden, medmindre der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18.

Ejendommen ligger endvidere i habitatområdet ”Molsbjerge med kystvande”.

Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Kommunen har med hensyn til habitatområdet vurderet, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at den ansøgte ændring vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter, eller naturtyper området er udpeget for.

Fredningsnævnet har den 17. november 2008 foretaget besigtigelse af ejendommen uden indkaldelse til møde, da nævnet var til stede i området i anden anledning. Under besigtigelsen foreviste De nævnet garagen og redegjorde for ansøgningen. Den høje tagryg ønskes for at skabe en mere harmonisk bebyggelse på ejendommen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Christian Bundgård, kunne ikke anbefale, at der meddeles tilladelse til ansøgningen.

Syddjurs Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Steen Ravn Christensen, anbefalede, at nævnet meddeler tilladelse til ansøgningen. Kommunen har anført, at Naturklagenævnet i 2008 har givet tilladelse til at ændre tagkonstruktionen på den eksisterende beboelse på grunden (fredningsnævnets j.nr. 8901-01.2008.47), og ved at lave høj rejsning på garagen har kommunen vurderet, at der opnås en større harmoni mellem bygningerne på grunden. Alle tre bygningen på grunden bliver belagt med rød vingetegl, og de får alle høj rejsning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Der er i 2008 meddelt tilladelse til ændring af tagkonstruktionen på beboelsen på ejendommen. Ved at ændre tagkonstruktionen på garagen til at være i stil med tagkonstruktionen på beboelsen opnås der en bedre harmoni mellem bygningerne på ejendommen. På denne baggrund er det fredningsnævnets vurdering, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Nævnet meddeler derfor tilladelse til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår at byggeriet udføres i overensstemmelse med de meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Søren Engbirk, Thunøgade 1 A, 8000 Århus C, **{** HYPERLINK "mailto:post@sorenengbirk.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – **{** HYPERLINK "mailto:natur@dof.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand, **{** HYPERLINK "mailto:syddjurs@dof.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@post.tele.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:jkm@falck.dk" **}**
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Hans Stødkilde-Jørgensen
Forteledet 4
8240 Risskov

Tlf 86122077
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 26. juni 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2008.11 ansøgning om dispensation til udskiftning af tag på ejendommen matr. nr. 9 d Basballe By, beliggende Mols Bjerge Vej 1, 8400 Ebeltoft.

De har søgt om tilladelse til at udskifte eksisterende eternittag med mat tegltag, med 50^0 hældning med henblik på udnyttelse af 1. sal. Endvidere udskiftes tag over garage, og der lægges tag over parkeringsareal.
Husets grundareal er 104 m^2. Den samlede bygningshøjde forøges med 3 m fra de nuværende 5 m til 8 m. Gavlene på 1. sal bliver vinduespartier på henholdsvis 15 og 12 m^2. Alle døre og vinduer udskiftes, og erstattes med lavenergitermoruder med aluminiumsrammer, svarende til dem på 1. sal.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge.
Fredningens formål er at sikre:
At de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
At udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,
At regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer.
Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen, opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden, medmindre der kan meddeles dispensation, jfr. fredningsbestemmelsernes § 18.

Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde, udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dvægbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

186	Mols Bjerge med kystvande	1160	Større lavvandede bugter og vige
		1170	Rev
		3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
		3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
		3260	Vandløb med vandplanter
		4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
		5130	Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
		6120	* Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
		6210	Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokaliteter)
		6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
		7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
		7230	Rigkær
		9190	Stilkegeskove og krat på mager sur bund
		91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Nr er DK00DX300

Natura 2000

Ejendommen er beliggende inden for EF - habitatområde 186, Mols Bjerge med kystvande med følgende naturtyper som udpegningsgrundlag:

1160: Større lavvandede bugter og vige
1170: Rev
3140: Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150: Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3260: Vandløb med vandplanter
4030: Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130: Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6120:* Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdig sand
6210: Overdrev og krat på mere eller midnre kalkholdig bund (*vigtige orkidélokaliteter)
6230:* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
7140: Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
7230: Rigkær
9190: Stilkegeskove og krat på mager, sur bund
91E0:* Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Bevaringsmålsætningen for de internationale naturbeskyttelsesområder er at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Af bekendtgørelse nr. 477 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder, fremgår det, at der ikke må dispenseres fra naturbeskyttelsesloven såfremt dette kan indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arterne, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Kommmunens vurdering:
Der ansøges om at forøge højden af bygningen ved ændring af hældning samt ændring af beklædning til mat teglsten.

Med hensyn til habitatområdet er det kommunens vurdering, at ændring af taget og højden af taget ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper området er udpeget for.

I henhold til fredningen må eksisterende bygninger ikke ændre ydre fremtoning. Husets nuværende udformning har en naturlig beliggenhed i terrænet, hvor der fra vejen anes de bagvedliggende arealer, hvilket fremgår af billeder vedlagt sagen. Det vurderes således ikke umiddelbart, at der kan dispenseres fra fredningen.
Omvendt kan det anføres, at med husets beliggenhed og indsyn fra vejen vil ændring af tagkonstruktion/materiale have en positiv indvirkning på helhedsindtrykket af boligen fra vejen. Endvidere ligger der på bagsiden af huset og mod vest en skrænt, som delvis afskærmer en forøget højde på huset, men med den planlagte højde vil tagryg ligge højere elle i niveau med skrænt.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Under nævnets besigtigelse af ejendommen var der, med tilslutning af repræsentant for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, enighed om, at ansøgningen med foreliggende tegninger kunne imødekommes. Projektet indeholder en enkelt kvist, jfr. tegningsmateriale. Det drøftedes under besigtigelsen, om der kunne skabes yderligere harmoni i tagfladen ved anlæg af en lidt større kvist end angivet på tegning.
De har efterfølgende ansøgt om tilladelse til anlæg af to kviste og et Velux vindue imellem kvistene.
Dette er drøftet i nævnet, der finder, at dette vil være en for markant ændring af tagfladen, mere markant end en lidt større kvist end angivet i det oprindelige projekt.

Med bemærkning, at projektet ikke findes at have betydning for habitatområde, og med bemærkning, at huset trods den øgede højde vil falde ind i landskabet grundet den høje skrænt bag huset, meddeler nævnet herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til den ønskede ombygning som beskrevet i det oprindelige projekt med en enkelt kvist, eventuelt med en mindre udvidelse af kvisten efter godkendelse fra kommunen og nævnet, på betingelse af, at tagbelægning udføres i gråt eller sort.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Hans og Bente Stødkilde-Jørgensen, Forteledet 4, 8240 Risskov, **{** HYPERLINK "mailto:hsj@mr.au.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@djurs.net" **}**
Suppleanten for det ministerudpegede medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå, **{** HYPERLINK "mailto:sundahl4@mail.tele.dk" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:janmadsen@postman.dk" **}**
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Mols-Rønde Jagtforening v/ Henrik Lykke Sørensen
Tofthøjvej 20, Tved
8420 Knebel

{ HYPERLINK "mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 1. juli 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2009.72 ansøgning om godkendelse af skure på Agri Skydebane på matr. nr. 4 b Agri By.

Syddjurs Kommune har den 29. januar modtaget en ansøgning om lovliggørelse/tilladelse til 2 skure, der indeholder kastemaskiner for lerduer.

Skurene har hver et areal på 4 m^2 og er henholdsvis 2 og 4 m høje.
Herudover er et opholdsskur udskiftet.

I 2008 er der ansøgt om miljøgodkendelse af skydebanen. Der har ikke tidligere foreligget en miljøgodkendelse af skydebanen. Det er usikkert, hvornår skydebanen er etableret, men formodentlig omkring 1966-1975. Skydebanen kan ikke erkendes på luftfoto fra 1966, men den er etableret på luftfoto fra 1974. Skydebanen er ikke omtalt i Mols Bjerge Fredningen, men skydebanen fremgår af fredningskortet. Så skydebanen har været kendt og accepteret ved gennemførelse af Mols Bjerge Nord Fredningen.

De to skure er opført til erstatning for eksisterende skure, da baneforløbet af hensyn til sikkerhed og ikke mindst for at nedbringe støjgener for naboer er ændret.

Habitatdirektivet er behandlet i miljøgodkendelsen. Der er ikke konflikt mellem habitatdirektivet og skydebanen.

Fredningen
Grunden ligger inden for fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge, Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984. Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,

- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen. Jf. § 9 fredningen må der ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bygning. Der må ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke anlægges baneanlæg for sportsudøvelse mv. Dispensation fra bestemmelserne kan meddeles når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Kommentarer
Umiddelbart er skurene ikke i overensstemmelse med fredningens ordlyd. Syddjurs Kommune er dog af den opfattelse, at med skydebanens historik og accept ved gennemførelse af fredningen, er skydebanens anlæg også accepteret. Nu er placeringen ændret for at nedbringe gener fra skydebanen, hvilket kommunen kun kan bifalde. På denne baggrund kan Syddjurs Kommune acceptere, at det meddeles tilladelse til skurene.

Andre tilladelse
Skurene har fået dispensation fra Skovbyggelinjen, og afventer godkendelse efter planloven.

Nævnet besigtigede skydebanen den 12. maj 2009.

Danmarks Naturfredningsforenings repræsentanter gav udtryk for, at der er støjgener og haglgener og at det er problematisk, hvis der meddeles tilladelse til udvidelse af aktivitet.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse
Nævnet må lægge til grund, at skydebanen eksisterede, da fredningen blev gennemført. Herefter, og da de to skure til kastemaskiner og opholdsskuret ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler nævnet tilladelse til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Denne afgørelse fremsendes pr post til:
Mols-Rønde Jagtforening v/ henrik Lykke Sørensen, Tofthøjvej 20, Tved, 8420 Knebel
og pr. mail til:
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@djurs.net" **}**
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V , **{** HYPERLINK "mailto:natur@dof.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening lokal, **{** HYPERLINK "mailto:Syddjurs@dof.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:janmadsen@postman.dk" **}**
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Naturhistorisk Museum
Molslaboratoriet
Strandkærvej 6
8400 Ebeltoft
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

Tlf 86122077
{ HYPERLINK

CVR 11 98 62 93

Den 19. juli 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2009.49 ansøgning om tilladelse til opførelse af staldbygning i "Enebjergene" Mols.

Ansøgning
Syddjurs Kommune har den 30 januar 2009 modtaget en ansøgning fra Molslaboratoriet, Strandkærvej 6, 8400 Ebeltoft om tilladelse til opførelse af et 81 m2 åben staldbygning til kreaturer. Stalden ønskes fordi en del af laboratoriet arealer er ryddet for skov, og det skal efterfølgende afgræsses i henhold til plejeplanen.
Stalden ønskes placeret i en lavning i terrænet, og stalden kan ikke ses fra offentlig vej.
Stalden opbygges i træ. I ansøgningen er placering og udformning af stald visualiseret.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984. Fredningens formål er at sikre:
· at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
· at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,
· at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer.
Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i forhold til fredningsbestemmelserne eller såfremt der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18 (dispensation).
Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). I fredningen er der dog anført i § 9.C:
Efter ejerens anmodning skal der meddeles dispensation til anbringelse af læskure for kreaturer, men fredningsnævnet kan modsætte sig den ansøgte beliggenhed, omfang og ydre fremtræden af skuret.

Habitatområde
Arealet ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Kommunens vurdering
Med hensyn til habitatområdet, er det kommunens vurdering, at etablering af læskuret ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter, eller naturtyper området er udpeget for. Tværtimod er det ønskeligt med afgræsning af arealerne i forhold til udpegningerne.
Som udgangspunkt er det kommunens vurdering, at der kan gives dispensation til den ansøgte stald. Det skal dog anføres, at staldens størrelse skal være berettiget af et vist antal dyr, så den ikke danner præcedens for størrelse af læskure/stalde i Mols Bjerge. Der skal således være minimum 25 dyr knyttet til stalden.

Det er efterfølgende oplyst, at den åbne stald er til ca. 30 dyr, deriblandt en del tyre, der er lettere at have med at gøre ved den søgte type stald end i en lukket stald.
Syddjurs Kommune har herefter indstillet, at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Luftfoto med angivelse af placering af læskur/stald er vedlagt ansøgningen.
Placeringen er nordvest for vejkrydset Stenhøjevej – Strandkærvej – Provstskovvej, 8400 Ebeltoft.

Molslaboratoriet har i ansøgningen angivet følgende :
I forbindelse med etablering af helårsgræsning på Molslaboratoriets arealer i ”Enebjergene”, som er blevet ryddet under med LIFE-overdrevsprojektet, har vi behov for at etablere en stald, der giver mulighed for læ til dyrene og opbevaring af hø til suppleringsfoder. Ligeledes skal stalden bruges som fangefold ved håndtering af dyrene, ved sortering, vaccinationer osv.
Vi har valgt en åben staldtype, som vi selv vil fabrikere ud fra nåletræ skovet på Molslaboratoriets arealer. Grundmålet vil være 9x9 meter, dvs. i alt 81 kvadratmeter. Vi har valgt en placering lavt i terrænet på nordsiden af en gruppe løvtræer, idet anlæggets biologiske påvirkning dermed minimeres: På den valgte placering er der skygge dagen igennem, vegetationen udgøres primært af krybende hestegræs samt hundegræs, og der er et stort nedfald af vissent løv om efteråret. Det er derfor vores vurdering, at anlægget ikke på nogen måde påvirker overdrev af typen 6230.
Det bør nævnes, at anlægget ikke kan ses fra offentlig vej og efter vores bedste overbevisning er fint indpasset i landskabet

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Da den ansøgte stald findes nødvendig af hensyn til afgræsning, da staldens størrelse er tilpasset det nødvendige antal dyr og placeres lavt i terræn, da nævnet ikke har indsigelse mod udformning af den ønskede stald, og da stalden ikke kan antages at indebære forringelse af habitater, meddeles der dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til
Naturhistorisk Museum, Molslaboratoriet, Strandkærvej 6, 8400 Ebeltoft, v/ Anni Kjeldsen, **{** HYPERLINK "mailto:anni@molslab.dk" **}** og Morten DD Hansen, **{** HYPERLINK "mailto:mortendd@molslab.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@djurs.net" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:syddjurs@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:janmadsen@postman.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Syddjurs Kommune
Veje og Trafik
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

Tlf 86122077
{ HYPERLINK

CVR 11 98 62 93

Den 9. november 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2009.142 Ansøgning om dispensation fra Mols Bjerge fredningen til anlæg af cykelsti mellem Femmøller Strand og Femmøller.

Syddjurs Kommune Natur & Miljø har den 20.10.2009 modtaget en ansøgning fra Syddjurs Kommune Veje & Trafik, som ønsker at etablere en cykelsti mellem Femmøller Strand og Femmøller.

Stien vil forbinde det eksisterende stisystem, der i dag slutter i Femmøller Strand, med en af de mange indgange til National Parken. Endvidere vil det blive muligt for de bløde trafikanter, sikkert at komme fra Femmøller By til Femmøller Strand. Det vil også blive muligt at køre på cykelsti helt fra Femmøller til Ebeltoft.
På længere sigt er det et ønske at stien skal forlænges helt til eksisterende cykelsti i Egens. Og på den måde forbinde Ebeltoft og Rønde.

Fredningen
Cykelstien skal ligge lige indenfor grænsen til fredningen ”Mols Bjerge Nord, Stabelhøjene”, Overfredningsnævnets kendelse af den 30-04-1984.

I fredningens kap. 3 er anført: *Anlæg af gang- og cykelstier langs vejene kan indenfor det fredede område kun ske med fredningsnævnets tilladelse.*

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde.

Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Natur & Miljø's vurdering
Med hensyn til habitatsområdet er det kommunens vurdering, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at etablering af cykelstien vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har en betydelig konsekvens for nogle af de arter eller naturtyper området er udpeget for. Der er derfor ikke udarbejdet en konsekvensvurdering af projektet i henhold til Habitatsdirektivet §3.

I forhold til fredningen vurderes cykelstien at bidrage til opfyldelse af et af fredningens formål, nemlig at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Det er Natur & Miljø's vurdering, at cykelstien er i tråd med fredningens intentioner, og at der kan dispenseres fra fredningen, så cykelstien kan etableres.

Nævnet har drøftet ansøgningen, ligesom den er forelagt repræsentant for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité.
Naturfredningsforeningen ser gerne, at cykelstien lægges længere ind i landskabet, så flere får glæde af naturen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningsnævnet er enigt i, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at etablering af cykelstien vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har en betydelig konsekvens for nogle af de arter eller naturtyper området er udpeget for.
Nævnet finder endvidere, at cykelstien vil bidrage til opfyldelse af et af fredningens formål, nemlig at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området, ligesom cykelstien vil medføre større færdselssikkerhed.
Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til etablering af cykelstien, på betingelse af, at detailprojekt forelægges og godkendes af nævnet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til
Syddjurs Kommune, Veje og Trafik, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:veje.trafik@syddjurs.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@djurs.net" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:syddjurs@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:janmadsen@postman.dk" **}**
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Syddjurs Kommune
Veje og Trafik
Lundbergsvej 2
8400 Ebeltoft
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

Tlf 86122077
{ HYPERLINK

CVR 11 98 62 93

Den 29. november 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2009.142 Ansøgning om dispensation fra Mols Bjerge fredningen til anlæg af cykelsti mellem Femmøller Strand og Femmøller.

Syddjurs Kommune Natur & Miljø har den 20.10.2009 modtaget en ansøgning fra Syddjurs Kommune Veje & Trafik, som ønsker at etablere en cykelsti mellem Femmøller Strand og Femmøller.

Stien vil forbinde det eksisterende stisystem, der i dag slutter i Femmøller Strand, med en af de mange indgange til National Parken. Endvidere vil det blive muligt for de bløde trafikanter, sikkert at komme fra Femmøller By til Femmøller Strand. Det vil også blive muligt at køre på cykelsti helt fra Femmøller til Ebeltoft.
På længere sigt er det et ønske at stien skal forlænges helt til eksisterende cykelsti i Egens. Og på den måde forbinde Ebeltoft og Rønde.

Nævnet meddelte den 9. november 2009 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til etablering af cykelstien, på betingelse af, at detailprojekt forelægges og godkendes af nævnet.

Ved mail af 9. november 2009 har Syddjurs Kommune, Natur og Miljø meddelt følgende:

Ved besigtigelsen af Stubbe Søvej 11 drøftede vi også cykelstien mellem Femmøller og Femmøller Strand. Det blev besluttet, at vi skulle besigtige traceet med Naturfredningsforeningen.

Fredag den 6. november besigtigede Naturfredningsforeningen ved Christian Bundgård og Knud Raahauge samt Syddjurs Kommune traceet for cykelstien.

Overfor Skovmøllen ligger der en høj skråning, og i projektmaterialet er det angivet, at der skal etableres en støttemur i beton. Kommunens vejafdeling ønskede dog at etablere skråningen med anlæg i stedet for støttemur. Dette er bl.a. begrundet i, at borgerne i området ikke ønsker at skulle se på en støttemur i beton. Desuden tilsiger de arbejdsmiljømæssige hensyn, at der under alle omstændigheder skal udgraves i skråningen med en hælning på 1:2. Dette vil bevirke, at skråningen måske skulle udgraves i samme omfang, selv om der etableres en støttemur.

Der var en del drøftelser om dette punkt, da Naturfredningsforeningen ønskede en anden løsning end afgravning af skråningen. I forhold til fredningen er det usikkert, om afgravning af skråningen er omfattet af fredningen, da det antages, at der kun skal graves indenfor det areal, der er omfattet af vejmatriklen.

Når alle hensyn, såsom trafiksikkerhed, villighed til anvendelse af cykelstien, ønsker fra beboerne i området, påvirkning af naturen andre stedet ved ændret tracee mv, blev holdt op mod hinanden, var der enighed om, at afgravning af skråningen var den bedste løsning, så Naturfredningsforeningen tiltrådte denne beslutning.

Det blev besluttet, at der skal graves med størst mulighed hensyntagen til naturen, og der etableres evt. en støttemur i 1,5-2 m's højde af kampesten, hvis det kan minimere jordmængden, der skal afgraves.

Naturfredningsforeningen var indforstået med cykelstiens forløb hen over engene.

Syddjurs Kommunes Naturafdeling vurderer, at cykelstien ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget for Habitatområdet væsentligt.

Sammenfattende var den enighed om, at projektet kan anbefales i forhold til fredningen.

Detailprojekt med linjeføringen er forelagt nævnet.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet kan godkende detailprojekt som forelagt, og nævnet godkender hermed projektet endeligt.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til
Syddjurs Kommune, Veje og Trafik, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:veje.trafik@syddjurs.dk" **}**

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, **{** HYPERLINK "mailto:chrbund@djurs.net" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:syddjurs@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, **{** HYPERLINK "mailto:janmadsen@postman.dk" **}**
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, **{** HYPERLINK "mailto:src@syddjurs.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
Århus C

Arkitektfirmaet Kjaer & Richter
Mejlgade 7
8000 Aarhus C.

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 15. marts 2011.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2011.20, ansøgning om tilladelse til ombygning af staldbygning på ejendommen Strandkærvej 7, 8400 Ebeltoft.

Syddjurs Kommune har den 22. februar 2011 fremsendt følgende indstilling til nævnet:

Dispensation fra Mols Bjerge fredning til ombygning af Strandkærvej 7

Syddjurs Kommune har den 14. december 2010 modtaget en ansøgning fra arkitektfirmaet Kjaer & Richter, som repræsenterer Naturstyrelsen, om byggetilladelse til ombygning og anvendelsesændring af staldbygningen (sydlængen) på Strandkærvej 7, 8400 Ebeltoft (matr. nr. 2a Strandkær By, Agri) i Øvre Strandkær, Mols Bjerge.

Der er tale om en firelænget gård, hvor der i dag er indrettet et besøgscenter samt offentlige toiletter for Nationalpark Mols Bjerge i den vestvendte længe. Med projektet udvides besøgscentrets faciliteter til også at omfatte hele sydlængen.

I forbindelse med ombygningsarbejderne ønskes det eksisterende dørhul (nuværende indgang til toiletterne) i den sydvendte facade tilmuret ligesom staldporten (skydeport) i samme facade ønskes fjernet. Ansøger har efterfølgende fremsendt den vedlagte redegørelse for dørtilmuringen og fjernelse af skydeporten.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om *Fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene*.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,

- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens § 9, litra a, at der ikke må foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover er forefindes Bilag 4 arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området.

Kommunens kommentarer
Med hensyn til habitatområdet, er det kommunens vurdering, at ombygningen ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter (stor Vandsalamander, flagermus og Vindelsnegl), eller naturtyper området er udpeget for.

Det skal dog anføres, at anvendes laden af flagermus, skal der etableres erstatningsskjul/yngleplads. Dette skal verificeres, inden byggeriet kan opstartes.

Team Byggeri har godkendt den indre ombygning og anvendelsesændring, men har i afgørelsen betinget sig af, at ovennævnte ydre ændringer ikke må udføres uden Fredningsnævnets forudgående dispensation fra fredningen jf. naturbeskyttelseslovens § 50.

Team Natur er indforstået med den foreslåede ombygning, da den er i overensstemmelse med en del af formålet for fredning, nemlig dels at udvide og regulere offentlighedens ret til ophold og færdsel i området.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Det fremgår af ansøgers redegørelse, at baggrunden for det ansøgte er, at besøgscentret skal udvides ved at inddrage sydfløjen til udstillingsrum og således at der skabes forbindelse mellem sydfløjen og eksisterende besøgscenter i længen mod vest. Bygningernes ydre rammer forbliver uændrede, dog således at nuværende dør til toiletterne ønskes sløjfet af logistiske hensyn, og den gamle træskydeport foran den oprindelige ladeport ønskes fjernet. Portåbningen bliver fremover den nye besøgsadgang til centret, hvor de besøgende via et nyt forrum får adgang til de to udstillingsrum og toilettet. Indgangspartiet ligger tilbagetrukket i portåbningen og skal udføres som en glasvæg, der er opdelt med stålsprosser i mindre glasfelter.
Nævnet er enigt med Syddjurs Kommunes vurdering af, at det ansøgte ikke har betydning for habitatområdet, forudsat at der om nødvendigt etableres erstatningsskjul/yngleplads for flagermus.
Nævnet finder endvidere, at ændringen af bygningen som ansøgt ikke vil skæmme bygningen, og at der med ændringen skabes forbedrede forhold for offentligheden.
Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte, idet det ansøgte ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:
Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Kjaer & Richter, Mejlgade 7, 8000 Aarhus C., att. Gorm Tønder, gt@k-r.dk
Naturstyrelsen Kronjylland, Vasevej 7, 8920 Randers NV, att. Kim Egefjord, kfe@nst.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, syddjurs@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Hovedgaden 77, 8410 Rønde, syddjurs@syddjurs.dk
Steen Ravn Christensen, Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, src@syddjurs.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
Århus C

Kjaer & Richter
Mejlgade 7
8ooo Århus C.

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 4. april 2011.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2011.32, ansøgning om tilladelse til etablering af port på ejendommen Strandkærvej 7, 8400 Ebeltoft.

Fredningsnævnet har den 21. marts 2011 modtaget følgende ansøgning fra Arkitektfirmaet Kjaer & Richter:

Øvre Strandkær
Istandsættelse østlængen

Dispensation fra Mols Bjerge fredningen til etablering af port i østlængens gavl mod nord.

Ejendommen Øvre Strandkær, Strandkærvej 7, 8400 Ebeltoft (matr. nr. 2a Strandkær By, Agri) i Øvre Strandkær, Mols Bjerge ejes under Naturstyrelsen Kronjylland.

Ejeren ønsker dispensation fra Mols Bjerge fredningen til etablering af port i østlængens gavl mod nord.

Denne ansøgning vedrører ikke den igangværende byggesag, hvortil Frednings-nævnet har givet betinget dispensation af 15. marts 2011 til ændring af port og tilmuring af dør.

Nærværende ansøgning om etablering af port i nordgavlen udspringer i et behov om ny adgang til østlængen for ejendommens beboere, der har råderet over denne del af ejendommen.

Den eksisterende murede gavl er af nyere dato og fremtræder aparte i forhold til Øvre Strandkærs samlede arkitektur. Gavlen er sandsynligvis

muret op i letbetonblokke, der efterfølgende er pudset og kalket på indvendig og udvendig side.

Den valgte placering af den nye adgang til længen er derfor også taget ud fra et ønske om at få lejlighed til at ombygge hele gavlen til et mere harmonisk udtryk.

Der søges dispensation til at udføre en af to modeller til harmonisering af nordgavl på østlængen:

1. Ny gavl med bindingsværk og trægavl
Bindingsværk med murede og pudsede tavl svarende til facader på stuehuset, der er bygget sammen med østlængen. Gavltrekanten beklædes med brædder i lighed med eksisterende beklædning på længens modsatte gavl. Vinduet udføres som karlekammervindue med enkeltlags glas monteret i kitfals. Alt træværk fremstår sort og de murede tavl hvidkalket.

2. Ny muret gavl og trægavl
Den nye murede del opmures som massiv mur, der pudses på begge sider svarende til længens facade mod gårdspladsen. Gavltrekanten beklædes med brædder i lighed med eksisterende beklædning på længens modsatte gavl. Vinduer udføres som staldvinduer af støbejern med et lag glas. Alt træværk fremstår sort og pudset murværk hvidkalket.

Naturstyrelsen vælger ud fra økonomiske betragtninger, hvilken af de 2 modeller der skal udføres i forbindelse med de årlige vedligeholds- og forbedringsarbejder på ejendommen.

Fredningen
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om *Fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene*.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,

- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens § 9, litra a, at der ikke må foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Habitatområde

Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes (Bilag 4) arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området.

Ansøgerens kommentarer Med hensyn til habitatområdet er det vores vurdering, at ombygningen ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter (stor vandsalamander, flagermus og vindelsnegl), eller naturtyper området er udpeget for.

Med hensyn til den foreslåede ændring af bygningens ydre fremtræden mener vi, at begge forslag tager udspring i oprindelige byggetraditioner, der er i samklang med ejendommens arkitektoniske oplevelse og dermed en forbedring af eksisterende forhold.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnets afgørelse træffes på det foreliggende skriftlige grundlag og med bemærkning, at bygningen er kendt af nævnet, der den 15. marts 2011 under j.nr. 8901-01.2011.21 har truffet afgørelse om ombygning på ejendommen.
Nærværende ansøgning er forelagt Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, der med baggrund i indstilling af 22. februar 2011 i den tidligere sag har meddelt, at det nu ansøgte kan indstilles til godkendelse i relation til fredningsbestemmelserne.
Med bemærkning at den ansøgte ændring af bygningen ikke kan anses at have betydning for habitat og med bemærkning, at nævnet finder, at begge de skitserede løsninger vil harmonere fint med bygningspræget, meddeles der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte, idet det ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Kjaer & Richter, Mejlgade 7, 8000 Århus C., att. Gorm Tønder, gt@k-r.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Naturstyrelsen, Lasse Rud Pedersen, larpe@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, syddjurs@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Hovedgaden 77, 8410 Rønde, syddjurs@syddjurs.dk
Steen Ravn Christensen, Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, src@syddjurs.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
Århus C

Syddjurs Kommune
Natur og Miljø
Hovedgaden 77
8410 Rønde

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 13. juni 2011.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2011.54, ansøgning om tilladelse til ændret placering af hestetrailerplads.

Fredningsnævnet har den 9. november 2010 meddelt tilladelse til etablering af hestetrailerplads på P-plads ved Knebel.

Den 12. april 2011 har Naturstyrelsen Kronjylland fremsendt følgende anmodning til Syddjurs Kommune:

Placeringen af en hestetrailereplads i forbindelse med jeres P-plads ved Knebel er røget ind i problemer.

Jeg havde fået aftale på plads med de fleste lodsejere omkring forbindelsen mellem hestetrailerplads og vores riderutenet i bjergene via en privat fællesvej.

Jeg/vi er imidlertid stødt på stejl modstand fra Carl Johan Nielsen, som under ingen omstændigheder vil have ryttere gennem sit areal - heller ikke på den private fællesvej.

Vi kan ikke komme udenom den pågældende ejendom.
Hvis vi ville, kunne vi nok gennemtrumfe færdselen med heste ad adgangsvejen til vores ejendom, men det vil vi ikke.

Vi har derfor valgt at opgive pladsen ved Knebel og i stedet placere hestetrailerparkeringen på den eksisterende P-plads ved Agri Bavnehøj - i denvestlige ende.

Servicefaciliteterne kan placeres i den nuværende baghave til Bavnegården, som vi også ejer, og den ene ende af riderutenettet udgår i forvejen fra P-pladsen.

Da vi kun benytter allerede eksisterende P-pladsareal og haveareal, er vi gået ud fra, at Fredningsnævnet ikke behøver at blvie involveret i forhold til den nye placering.

Syddjurs Kommune har overfor nævnet anført følgende:

I henhold til Fredningen

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i overensstemmelse med plejeplanlægningen, jfr. § 14, opføres mindre bebyggelser

eller etableres andre anlæg i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området.

En del af parkeringsarealet ved Agri Bavnehøj skal være forbeholdt busser.

kan det anføres, at parkeringspladsen kan ændres indenfor de rammer, der er udlagt i fredningen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnets afgørelse træffes på det foreliggende skriftlige grundlag.
Da den ansøgte placering på eksisterende P-pladsareal og haveareal ikke findes at stride mod fredningens formål meddeles der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Steen Bonne Rasmussen, Naturstyrelsen Kronjylland, Vasevej 7, 8920 Randers NV, sbr@nst.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, syddjurs@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Hovedgaden 77, 8410 Rønde, syddjurs@syddjurs.dk
Steen Ravn Christensen, Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, src@syddjurs.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Per Holkmann Olsen
Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
e-mail: pho@domstol.dk
tlf. 40143099

Verdo
Agerskellet 7
8920 Randers NV
Pr. mail

Den 2. november 2011.

Vedrørende journal nr. FN 2011.133 Anmodning om dispensation til opsætning af solfanger på Mols Laboratoriet.

Syddjurs Kommune har den 24. oktober 2011 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

”Dispensation til opsætning af solfanger på Mols Laboratoriet

Syddjurs Kommune har den 19. oktober 2011 modtaget en ansøgning fra Verdo, som på vegne af Mols Laboratoriet Strandkærvej 6-10 matr. nr 1a og 1r Strandkær By, Agri, ansøger om dispensation fra fredningen til at opsætte solfangere.

Solfangerne placeres på taget af garagebygningen (se vedlagte luftfoto). Hver solfanger har et areal på godt 2 m^2. Der placeres 20 enheder på taget. De placeres i 4 rækker med 5 celler i hver række jf. vedlagte håndskitse.

Fredningen
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om *Fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene*.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen,
- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens § 9, litra a, at der ikke må foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter,

tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover er forefindes Bilag 4 arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området.

Kommunens kommentarer
Med hensyn til habitatområdet, er det kommunens vurdering, at solfangerne ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter (stor Vandsalamander, flagermus og Vindelsnegl) naturtyper området er udpeget for.

Garagen ligger i tilknytning til eksisterende bebyggelse, hvilket formodentlig betyder, at den visuelle effekt af solfangerne bliver begrænset. Derudover er etablering af solceller i overensstemmelse med kommunens klimapolitik.

På danne baggrund kan kommunen acceptere det ansøgte."

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningsnævnets afgørelse træffes på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan i det hele tiltræde indstillingen fra Syddjurs Kommune, Natur og miljø, og finder derfor, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til:
Verdo, Agerskellet 7, 8920 Randers NV, att. Hans H. Jensen, hhje@verdo.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, chrbund@djurs.net, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, Natur og miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, natur.miljoe@syddjurs.dk
Steen Ravn Christensen, samme, src@syddjurs.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Klostergade 2, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Søren Engbirk
Porskærvej 52
8420 Knebel

Pr. mail Den 14. marts 2012.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2010.118, lovliggørelse af opstillet drivhus på ejendommen Porskærvej 52, Knebel.

Efter forespørgsel fra Syddjurs Kommune, om hvorvidt opstilling af drivhus på 15 m^2 skulle behandles i nævnet og oplysning fra ejer om opstilling, placering og foto af det opstillede, foretog nævnet besigtigelse den 23. februar 2012.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.

Fredningens formål er bl.a. at sikre:
at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme

Ejendommen er endvidere omfattet af EF-habitatområde "Molsbjerge med kystvande", udpeget for bl.a. at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Med bemærkning, at Danmarks Naturfredningsforening ikke havde indsigelser mod det opstillede drivhus og med bemærkning, at nævnet ikke finder, at det strider mod fredningens formål eller habitatdirektivet, meddeles der herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, godkendelse af det opstillede.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:
Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til:
Søren Engbirk, Porskærvej 52, Knebel, post@sorenengbirk.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, chrbund@djurs.net, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, Natur og miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, natur.miljoe@syddjurs.dk
Steen Ravn Christensen, samme, src@syddjurs.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Skov- og Naturstyrelsen, Kronjylland
Att. Kim Friis Egefjord
Vasevej 7
8920 Randers NV

Pr. mail Den 1. maj 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.11 Anmodning om tilladelse til omlægning af vej mellem Øvre og Nedre Strandkær, 8400 Ebeltoft.

Syddjurs Kommune har den 1. maj 2012 fremsendt følgende indstilling til nævnet, efter at fredningsnævnet samme dag forelagde ansøgning af 8. februar fra Skov- og Naturstyrelsen:

"Ansøgning om omlægning af vej mellem Øvre og Nedre Strandkær, i fredningen Mols Bjerge Nord, Syddjurs Kommune.

Syddjurs Kommune har den 1. maj 2012 modtaget en ansøgning om forlægning af vejen langs Øvre og Nedre Strandkær. Nedenstående er ansøgningen refereret:

Strandkærgårdene ligger på hver sin side af gadekæret på Strandkærvej 4 – 7. 8400 Ebeltoft. Vejen går tæt forbi den nordvestlige længe på Nedre Strandkær, hvilket har givet skader på bygningen, og besværliggjort passage af busser og lastbiler.

For at afhjælpe dette og skabe et bedre oplevelsesmæssigt sammenhæng mellem de to gamle gårde, søges herved om tilladelse til at forlægge vejen mod vest på matr. nr. 2a Strandkær By, Agri, som vist på vedhæftede skitse.

Forslaget er udarbejdet af Syddjurs Kommune, og viser hvad der er nødvendigt i forhold til passage af busser og lastbiler.

Da der er tale om et sted, hvor der mellem de to gårde vil være mange gående personer mellem undervisningslokaler og besøgscenter, er det ønskeligt at få tilladelse til at forlægge vejen op til 6 meter væk fra bygningen og med en vejbredde på 6 meter, eller så tæt på gadekæret som muligt.

For at genskabe oplevelsen af gadekæret, planlægges rydning af de fleste træer og buske omkring gadekæret.

Fredningen
Strandkærgårdene ligger indenfor - Mols Bjerge Nord, Stabelhøjene, Overfredningsnævnet kendelse af den 30-04-1984.

Fredningerne har til formål

- at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen

- at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

I fredningerne er bl.a. anført:

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.
Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en
dispensation efter § 18.

§ 7. Veje.
Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn. Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes.

§ 14. Plejeplanlægning

For arealer i statens og amtets eje træffes der i plejeplanen endvidere beslutning bl.a om tilvejebringelse og vedligeholdelse af publikumsfaciliteter, herunder om anlæg af yderligere stier, parkeringspladser og opholdsarealer end de på fredningskortet viste, om eventuel omlægning af stier og om fjernelse af hegn, der ikke er driftsmæssigt nødvendige..

§ 18. Dispensation.
En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-14 kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Habitatområde
Ejendommene ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde.
Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Kommunens vurdering
Forlægning af vejen vurderes ikke at påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Som udgangspunkt mener kommunen, at der i fredningerne er givet tilladelse til det ansøgte jf. § 14. Da der er stor fokus på emnet offentlighedens adgang i Mols Bjerge via fredningen.

Forlægning af vejen er med til at sikre trafiksikkerheden i området samt bevarelse af bygningerne.

Syddjurs Kommune kan tilslutte sig det ansøgte, da det efter kommunens vurdering er i tråd med formålsparagraffen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningsnævnets afgørelse træffes på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan i det hele tiltræde vurderingen i indstillingen om at det ansøgte er i tråd med fredningens formål med udvidelse og sikring af offentlighedens adgang til området, og at det ansøgte øger trafiksikkerheden og sikrer bevarelse af bygningerne.
Nævnet finder derfor, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 7 til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:
Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til:
Skov- og Naturstyrelsen, Kronjylland, Vasevej 7, 8920 Randers NV, att. Kim Friis Egefjord, kfe@nst.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, chrbund@djurs.net, syddjurs@dn.dk

Syddjurs Kommune, Vej & Trafik, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, att. David Kristoffer Steninge Jarkilde, dksja@syddjurs.dk
Syddjurs Kommune, Natur og miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, natur.miljoe@syddjurs.dk
Steen Ravn Christensen, samme, src@syddjurs.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Naturstyrelsen Kronjylland

Pr. mail Den 12. august 2012.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2012.74, Udvidelse af P-plads ved Strandkær.

Syddjurs Kommune har fremsendt følgende indstilling til nævnet:

”Udvidelse af P-plads ved Strandkær

Syddjurs kommune har den 8. juni 2012 modtaget en ansøgning fra Naturstyrelsen om udvidelse af parkeringspladsen ved besøgscenter Øvre Strandkær, matr. nr. 2a Strandkær By, Agri.

Nedenstående er gengivet tekst fra ansøger:

I forbindelse med det nye besøgscenter på Øvre Strandkær bliver der behov for at udvide de nuværende parkeringsmuligheder.

Tanken er at udvide den nuværende grusparkering vest for Øvre Strandkær med et stykke af det grønne areal, hvor der står borde/bænkesæt. Der vil fortsat være god plads til borde/bænkesættene på den vestlige del af det nuværende græsareal, som er temmelig stort. Hele arealet er rimeligt plant, så der skal ikke udføres terrænændringer.

Udvidelsen tænkes lagt i stabilgrus i lighed med den nuværende parkeringsplads. Er overfladebelægningen et afgørende punkt, er vi dog villige til at udføre pladsen i græsarmering, så den synsmæssigt svarer omtrent til det nuværende.

Det samlede areal vest for Strandkær (parkeringsplads og græsareal) har i fredningen status som "have", men vi går alligevel ud fra, at fredningsnævnet skal ansøges om dispensation?

Fredningen
Strandkærgården ligger indenfor - Mols Bjerge Nord, Stabelhøjene, Overfredningsnævnet kendelse af den 30-04-1984.

Fredningerne har til formål

- at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen

- at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

I fredningerne er bl.a. anført:

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.
Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

§ 9 – e
Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i overensstemmelse med plejeplanlægningen, jfr. § 14, opføres mindre bebyggelser eller etableres andre anlæg i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området.

§ 12
4) Offentligheden har ret til at parkere motorkøretøjer på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for parkeringsplads", og på de arealer i offentligt eje, som under plejeplanlægningen bliver udlagt til parkering.

§ 14. Plejeplanlægning
For arealer i statens og amtets eje træffes der i plejeplanen endvidere beslutning bl.a om tilvejebringelse og vedligeholdelse af publikumsfaciliteter, herunder om anlæg af yderligere stier, parkeringspladser og opholdsarealer end de på fredningskortet viste, om eventuel omlægning af stier og om fjernelse af hegn, der ikke er driftsmæssigt nødvendige..

§ 18. Dispensation.
En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-14 kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Udvidelsen af parkeringspladsen fremsendes til Fredningsnævnets afgørelsen, da den planlagte udvidelse ikke er defineret i plejeplanen, samt at udvidelsen ønskes foretaget inden næste revision af plejeplanen.

Habitatområde
Området ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Kommunens vurdering
Udvidelsen a parkeringspladsen vurderes ikke at påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Som udgangspunkt mener kommunen, at der i fredningerne er givet tilladelse til det ansøgte jf. § 14. Da der er stor fokus på emnet offentlighedens adgang i Mols Bjerge via fredningen.

Syddjurs Kommune kan tilslutte sig det ansøgte, da det efter kommunens vurdering er i tråd med formålsparagraffen."

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan i det hele tilslutte sig indstillingen fra Syddjurs Kommune og der meddeles derfor herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte, idet det ikke findes at være i strid med fredningens formål eller øvrige beskyttelseshensyn.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
Klage skal sendes til fredningsnævnet, så vidt muligt elektronisk på ovennævnte e-mail adresse, og ellers på fredningsnævnets ovennævnte adresse

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr på 500 kr.
Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail sendt til:
Naturstyrelsen Kronjylland, v/ Steen Bonne Rasmussen, sbr@nst.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Christian Bundgård, Lykkevej 18, Dragsmur, 8420 Knebel, chrbund@djurs.net, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, Natur og miljø, Lundbergsvej 2, 8400 Ebeltoft, natur.miljoe@syddjurs.dk
Steen Ravn Christensen, samme, src@syddjurs.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Jan Kjær Madsen, Løgtenvej 91 b, 8543 Hornslet, jkm8543@gmail.com

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 5. december 2012

FN 2012.66: Ansøgning fra Syddjurs Kommune om anlæg af cykelsti mellem Egens og Femmøller

Fredningsnævnet har den 24. maj 2012 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra samme om anlæg af cykelsti mellem Egens og Femmøller.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at baggrunden for fredningen er, at området rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Arealerne skal som udgangspunkt bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 13. november 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål, at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af Overfredningsnævnets indledende bemærkninger fremgår det, at der i betragtning af områdets betydelige værdi for befolkningens friluftsliv gennem fredningen må sikres såvel parkeringsmuligheder som opholdsarealer og et sammenhængende system af stier for i almindelighed både fodgængere og cyklister.

Af fredningens § 2 om bevaring af områdets nuværende tilstand fremgår det, at

"Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18."

Af § 3 om terrænændringer fremgår det, at der ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Af § 7 om veje fremgår at, at

"Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn.

Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes."

Den 24. maj 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Syddjurs Kommune:

"Syddjurs Kommune Vej & Trafik har fremsendt en ansøgning om etablering af cykelsti fra Femmøller til Egens. Cykelstien vil forbinde det eksisterende stisystem, der i dag slutter i Femmøller, så der er muligt for de bløde trafikanter, sikkert at komme fra Rønde til Ebeltoft. Den nye cykelsti vil fremme adgangsforholdene specielt i Mols Bjerge, men også i nationalparken generelt for cyklister.

I forbindelse med åbningen af nationalparken Mols Bjerge bevilgede Arbejdsmarkedets Feriefond penge til etablering af et antal vandre- og cykelstier i Syddjurs Kommune. Projektet er en del af dette program.

Der er afholdt ekspropriationsforretning for erhvervelse af jord til projektet. I det vedlagte materiale fremgår det areal, som cykelstien vil ligge beslag på, herunder arbejdsareal.

Fredningen
Cykelstien skal ligge lige indenfor grænsen til fredningen "Mols Bjerge Nord, Stabelhøjene", Overfredningsnævnets kendelse af den 30-04-1984.

I fredningens kap. 3 er anført: *Anlæg af gang- og cykelstier langs vejene kan indenfor det fredede område kun ske med fredningsnævnets tilladelse.*

Habitatområde
Arealet ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Natur & Miljø's vurdering
Med hensyn til habitatsområdet er det kommunens vurdering, at det uden rimelig tvivl kan udelukkes, at etablering af cykelstien vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper

og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har en betydelig konsekvens for nogle af de arter eller naturtyper området er udpeget for. Der er derfor ikke udarbejdet en konsekvensvurdering af projektet i henhold til Habitatsdirektivet §3.

Anlæggelsen af cykelstien konflikter heller ikke med §3 arealer

I forhold til fredningen vurderes cykelstien at bidrage til opfyldelse af et af fredningens formål, nemlig at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Det er Natur & Miljø's vurdering, at cykelstien er i tråd med fredningens intentioner, og at der kan dispenseres fra fredningen, så cykelstien kan etableres."

Projektet er af Syddjurs Kommune, afdelingen for Veje og Trafik foruden ved tegninger nærmere beskrevet således, at startpunktet er den eksisterende cykelsti i Femmøller By, mens slutpunktet er den eksisterende cykelsti i Egens By. Cykelstien skal placeres sydvest for Molsvej på hele strækningen. Den vil være 2,5 meter bred og vil som udgangspunkt blive anlagt med en rabat mod Molsvej på 1 meter. På bagsiden af cykelstien afsluttes anlægget med en rabat på 1-2 meter. Eventuelle højdeforskelle vil forøge rabatbredden med to gange højdeforskellen. Der kan endvidere blive tale om et yderligere breddetillæg til afvanding fortrinsvis anlagt som grøft. Ved Egens By skal cykelstien tilsluttes de eksisterende ensrettede cykelstier med en krydsningshelle, hvilket vil forøge vejudlægget med 1 meter i hver side. Generelt ønskes cykelstien anlagt i niveau med Molsvej, og cykelstiens tracé tilsigtes at følge Molsvejs. Særligt store terrænforskelle kan dog bevirke, at det er mere formålstjenligt at lade cykelstiens tracé følge terrænet for på den måde at minimere behovet for terrænregulering.

Ved e-mail af 19. juni 2012 til fredningsnævnet fremkom lodsejer Kurt Birkedal med følgende "redegørelse over Syddjurs Kommunes sagsbehandling af projektet.":

"Jeg vil indledningsvis gerne understrege, at vi naturligvis generelt støtter anlæg af cykelstier – men ikke når det som her, krænker en fredning.

Vi har gennem ca. 9 måneder forsøgt at få kendskab til linjeføringen af den planlagte cykelsti, som skulle gå gennem Femmøller. Vi ville sikre os, at planlægningen ikke specifikt berørte vores område og således kom i konflikt med Mols Bjerge fredningen. Vi fik aldrig noget konkret svar, men fik gennem 6 måneder at vide, at planerne stadig lå hos den rådgivende ingeniør ... Men pludseligt, helt uden forudgående varsel eller dialog, fik vi tilsendt et anbefalet brev med besked om, at nu kom der så en åstedsforretning om ekspropriation, af en del af vores areal som befinder sig i den fredede del af Mols Bjerge.

Vi mødte kommunens delegation, hvor vi fremførte at vi ikke kunne anerkende deres lovhjemmel, idet hverken Danmarks Naturfredningsforening eller fredningsmyndighederne var orienteret om planerne. Danmarks Naturfredningsforening var også repræsenteret under åstedsforretningen. DN lokale afdeling vil i øvrigt på det kraftigste protestere mod planen, der hvor fredningen krænkes.

Vi er i dialog med Arbejdsmarkedets Feriefond (AFF) vedr. eventuelle etiske retningslinjer som har relation til det aktuelle projekt. Der stod naturligvis ikke noget specifikt om, at man ikke vil støtte projekter som krænker nationale fredninger, det er jo ikke til at forudse alle

aspekter i retningslinjer. Men AFF har udtrykt at de ikke har lyst til at blive udstillet som en organisation, som med fondsmidler, aktivt støtter krænkelse af fredede områder i Danmark. Nu har jeg selv som rådgivende ingeniør for DANIDA, UNDP og World Bank, skrevet miljøretningslinjer for nationalparker i Sydafrika, Vietnam og Thailand og i ingen af dem står der noget om at de fredede områder ikke må krænkes. Denne beskyttelse ligger fast i de nationale love.

Jeg og min hustru var så naive at tro, at en fredning var en fredning og området således var sikret mod alle udviklingsplaner fra private såvel som offentlige entreprenører. Vi blev derfor både forbløffet og oprørte da en fuldt færdig ekspropriation landede på vores bord. Dette skal især ses i lyset af, at der er store frie arealer til rådighed på den anden side af Molsvej, som ikke er omfattet af fredningen. At henvise til kommunens anstrengte økonomi, for at retfærdiggøre motivet for at tilsidesætte fredningen, mener vi er irrelevant.

Juristerne i Danmarks Naturfredningsforening har rådet os til at søge aktindsigt for at se nærmere på projektets historik. Når vi har modtaget dette materiale vil jeg stille det til rådighed, hvis der er interesse derfor.

Jeg har vedhæftet nedenstående relevante dokumenter i korrespondancen med Syddjurs Kommune, som i detaljer belyser den seneste del af sagsforløbet. ..."

De omtalte vedhæftede dokumenter bestod i en e-mail af 15. juni 2012 fra Syddjurs Kommune til Kurt Birkedal og et svar i en e-mail af 18. juni 2012 fra Kurt Birkedal til Syddjurs Kommune.

E-mailen af 15. juni 2012 fra Syddjurs Kommune til Kurt Birkedal har følgende indhold:

"Du har ret i, at vi ikke kan træffe endelig ekspropriationsbeslutning, før den nødvendige tilladelse foreligger fra fredningsnævnet. Vi kan dog godt forberede den endelige ekspropriationsbeslutning ved at afholde åstedsforretning. Vi træffer først endelig ekspropriationsbeslutning, når der foreligger endelig fredningsnævnsafgørelse.

Du stillede under åstedsforretningen forslag om at ændre projektet ved at forlægge vejen på den modsatte side af vejen. Du mente, at forlægningen passende kunne omfatte en udretning af svinget længere henne af vejen, og henviste til, at ejendommen Molsvej 111 er saneringsmoden. Dette afviste vi, da dette dels ville medføre betydelige ekstra udgifter, og dels ville medføre et endnu større indgreb i andre lodsejeres ejendomme. En forlægning af vejen ud for din ejendom ville under alle omstændigheder omfatte en forlægning helt frem til svinget, da der ellers ville opstå en ny kurve ud for din ejendom. I kommunens gældende trafiksikkerhedsplan er en udretning af svinget ikke prioriteret.

Vi har udarbejdet en ny arealafståelsesplan, som er vedhæftet. Denne viser, at indgrebet på din ejendom er minimeret i forhold til den tidligere fremsendte plan."

I e-mailen af 18. juni 2012 fra Kurt Birkedal til Syddjurs Kommune er anført følgende:

"Indledningsvis skal vi undlade at forholde os til den nye arealafståelsesplan, da vi stadigvæk ikke anerkender Syddjurs Kommunes kompetence mht. at agere som entreprenør i det fredede område. Fredningen i Mols Bjerge har til formål at forhindre tiltag fra projektmagere, uan-

set om de er private eller offentlige.

I det nærværende projekt påberåbes hensynet til almenvellets tarv. Men det betyder ikke, at Syddjurs Kommune kan disponere frit over fredede områder, især når der er rigeligt med areal til rådighed i samme vejforløb – uden for den fredede zone. Der er således ingen modsætning mellem almenvellets tarv og fredningen, hvis vejens modsatte side inddrages i projektet.

Vi foreslår derfor fremdeles at lægge cykelstien i den planlagte side af Molsvej, men med den væsentlige præmis, at den lægges uden for det fredede område. Dette kan, som allerede beskrevet, ske ved at udvide Molsvej i den side, som ikke er fredet, med ca. 3 meter, på en strækning af ca. 100 – 150 meter. Værdien af de arealer (græsmark) som skal eksproprieres, er endda væsentlig (ca. 75%) billigere end vores grundareal.

Alternativt kan stien lægges på den anden side af Molsvej, hvilket vil medføre et baneskift. Jeg har forstået at, kommunen vil undgå for mange baneskift af hensyn til cyklisternes sikkerhed og politivedtægtens bestemmelser. Spørgsmålet er; hvor mange baneskift er acceptabelt på strækningen Femmøller – Egens (ca. 7 km).

Vi er i løbende dialog med juristerne i Danmarks Naturfredningsforening, såvel lokalt som centralt og imødeser kommunens begrundelse mht. at etablere cykelstien i det fredede område.

Når der henvises til, at man vælger at krænke fredningen ud fra økonomiske motiver virker det stærkt provokerende på os, som bor i det fredede område. Det samme synspunkt har andre, som er engagerede i at bevare respekten for fredede områder.

Det er, som det blev bekræftet af byrådsmedlem ... under ekspropriationsmødet, åbenlyst, at Syddjurs Kommune foretrækker sit eget forslag, uagtet at det er i konflikt med fredningen. Denne strategi henviser til, at cykelstien delfinansieres af Arbejdsmarkedets Feriefond. En løsning uden for det fredede område (med inddragelse af jord fra den modsatte side af vejen) skal derimod finansieres af Syddjurs Kommune alene.

Hensynet til kommunens økonomi skal naturligvis til enhver tid afvejes. Men det kan ikke retfærdiggøre, at man som strategisk princip vælger at krænke en fredning for at undgå at kommunens planer koster penge. Planer bør forblive planer, indtil der er råd til at realisere dem, og ikke inspirere til ulovlige tiltag.

Der er ikke fremført andre grunde end kommunale besparelser som motiv til at krænke fredningen. Jeg ser bort fra din bemærkning om, at en 3 meters udvidelse af Molsvej ikke er medtaget i kommunens planlægning – det kan den jo komme.

Kræmmermentalitet overfor hensyn til fredninger – der står konflikten.

Det må være på tide, at Syddjurs Kommune træder i karakter og beviser, at de fine ord om "at beskytte og bevare det unikke miljø i Mols Bjerge" også gælder i praksis."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 13. november 2012, hvor en del af strækningen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet lodsejerne Kurt Birkedal, Hans Stødkilde-Jørgensen og Torben Bendix Simonsen, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen og David Jarkilde og Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard, Margit Røgind og Knud-Erik Raahauge. Endvidere deltog Torben Hansen, der ejer en ejendom på den anden side af Molsvej, da der samtidig skete besigtigelse i en sag om forlægning af krydset ved Molsbjerge Vej og Molsvej.

Syddjurs Kommune oplyste, at cykelstien ved den planlagte linjeføring vil krydse 4 veje på strækningen. Hvis cykelstien anlægges på den anden side af Molsvej, vil den skulle krydse 11 veje på strækningen. Den eksisterende cykelsti, som den planlagte cykelsti skal forbindes med, er på den samme side af Molsvej som den planlagte cykelsti. Det samme er skolen. Det vil trafiksikkerhedsmæssigt være bedst med den ønskede linjeføring, så cyklister ikke skal krydse mange veje på strækningen og ikke skal krydse Molsvej for at fortsætte på den eksisterende cykelsti.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at cykelstien bør placeres på den anden side af Molsvej og således ikke i det fredede område. Den eksisterende cykelsti krydser i forvejen mange veje.

Kurt Birkedal henholdt sig til sit brev til fredningsnævnet for kommentarer.

Hans Stødkilde-Jørgensen oplyste ikke at have indvendinger mod den planlagte cykelsti.

Torben Simonsen oplyste, at der i tilfælde at etablering af den planlagte cykelsti konkret ud for hans ejendom bør laves en så stejl skrænt som muligt, så der ikke inddrages mere af hans ejendom end højst nødvendigt.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene er en landskabsfredning, der skal sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området, og at offentlighedens ret til færdsel og ophold i området udvides og reguleres. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således som udgangspunkt bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse.

Etablering af cykelstien forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Overfredningsnævnet fremhævede ved fredningen, at der i betragtning af områdets betydelige værdi for befolkningens friluftsliv gennem fredningen må sikres bl.a. et sammenhængende system af stier for i almindelighed både fodgængere og cyklister. Etablering af cykelstier i det fredede område strider således ikke mod fredningens formål.

På den baggrund og efter besigtigelsen af en del af strækningen og i lyset af formålet med og baggrunden for placeringen af cykelstien, der anlægges langs den eksisterende vej, finder fredningsnævnet, at der kan gives tilladelse til etablering af cykelstien, da den ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til etablering af cykelstien.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Syddjurs, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, src@syddjurs.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, silkeborg@dof

Torben Bendix Simonsen, Molsvej 93, 8400 Ebeltoft
Jørgen Ivar Brus Mikkelsen, Molsvej 108, 8400 Ebeltoft
Bente Nør og Hans Stødkilde-Jørgensen, Forteledet 4, 8240 Risskov
Fussingø Skovdistrikt, Vasevej 7, 8900 Randers
THH Holding ApS, Frederiksbergvej 23, 8983 Gjerlev J
Kurt Birkedal Hansen, Molsvej 116, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 5. december 2012

FN 2012.176: Ansøgning fra Syddjurs Kommune om forlægning af kryds Molsbjerge Vej/Molsvej

Fredningsnævnet har den 1. november 2012 modtaget en ansøgning fra Syddjurs Kommune om forlægning af kryds Molsbjerge Vej/Molsvej.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at baggrunden for fredningen er, at området rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Arealerne skal som udgangspunkt bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 13. november 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål, at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af Overfredningsnævnets indledende bemærkninger fremgår det, at der i betragtning af områdets betydelige værdi for befolkningens friluftsliv gennem fredningen må sikres såvel parkeringsmuligheder som opholdsarealer og et sammenhængende system af stier for i almindelighed både fodgængere og cyklister.

Af fredningens § 2 om bevaring af områdets nuværende tilstand fremgår det, at

"Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18."

Af § 3 om terrænændringer fremgår det, at der ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Af § 7 om veje fremgår at, at

"Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn.

Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes."

Den 1. november 2012 modtog fredningsnævnet en anmodning fra Syddjurs Kommune om forlægning af kryds Molsbjerge Vej/Molsvej. Baggrunden for anmodningen var, at der havde været to alvorlige færdselsuheld med cyklister, heraf ét med dødelig udgang. Det fremgår af en vedlagt projektskitse, at Molsbjerge Vejs "tilkobling" med Molsvej ændres fra at ske i form af to veje, der mødes i samme retning med en lille vinkel til at være vinkelret på vejen.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 13. november 2012. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet beboerne Kurt Birkedal, Hans Stødkilde-Jørgensen, Torben Bendix Simonsen og Torben Hansen, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen og David Jarkilde og Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard, Margit Røgind og Knud-Erik Raahauge.

Torben Hansen oplyste at eje ejendommen lige over for det sted, hvor Molsbjerge Vej påtænkes at blive koblet på Molsvej. Det vil være uhensigtsmæssigt, hvis det sker lige ud for hans indkørsel.

Syddjurs Kommune oplyste, at projektskitsen ikke endeligt fastlægger tilkoblingsstedet. Det er muligt, at det eventuelt kan rykkes lidt, således at tilkoblingen ikke sker ud for indkørslen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene er en landskabsfredning, der skal sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området, og at offentlighedens ret til færdsel og ophold i området udvides og reguleres. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således som udgangspunkt bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen, anlægges nye veje eller ske udvidelse af eksisterende veje.

Forlægning af krydset forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Projektet indebærer ikke anlæggelse af en egentlig ny vej, men alene etablering af et meget kort stykke nyt vej samtidig med nedlæggelse af et andet og større stykke af den samme vej. Projektet indebærer således samlet et mindre vejareal.

I lyset af baggrunden for ønsket om forlægning af krydset finder fredningsnævnet, at der kan gives tilladelse til forlægningen, da det ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til forlægning af krydset.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Syddjurs, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, src@syddjurs.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, silkeborg@dof

Torben Bendix Simonsen, Molsvej 93, 8400 Ebeltoft
Jørgen Ivar Brus Mikkelsen, Molsvej 108, 8400 Ebeltoft
Bente Nør og Hans Stødkilde-Jørgensen, Forteledet 4, 8240 Risskov
Fussingø Skovdistrikt, Vasevej 7, 8900 Randers
THH Holding ApS, Frederiksbergvej 23, 8983 Gjerlev J
Kurt Birkedal Hansen, Molsvej 116, 8400 Ebeltoft
Torben Hansen, Molsvej 111, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 5. december 2012

FN 2012.81: Ansøgning fra Syddjurs Kommune om forsøg med overfladebehandling af grusvejsstrækninger i Mols Bjerge

Fredningsnævnet har den 21. juni 2012 modtaget en ansøgning fra Syddjurs Kommune om forsøg med overfladebehandling af grusvejsstrækninger i Mols Bjerge.

Ejendommene er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene og Naturklagenævnets afgørelse af 12. september 1994 om fredning af den sydlige del af Mols Bjerge. Det fremgår af afgørelserne bl.a., at baggrunden for fredningerne er, at området rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Arealerne skal som udgangspunkt bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 13. november 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Ved Naturklagenævnets afgørelse af 12. september 1994 blev den sydlige del af Mols Bjerge endvidere fredet. Det er fredningernes formål, at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af Overfredningsnævnet og Naturklagenævnets indledende bemærkninger fremgår det, at der i betragtning af områdets betydelige værdi for befolkningens friluftsliv gennem fredningen må sikres såvel parkeringsmuligheder som opholdsarealer og et sammenhængende system af stier for i almindelighed både fodgængere og cyklister.

Af begge fredningsafgørelsers § 2 om bevaring af områdets nuværende tilstand fremgår det, at

> "Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18."

Af § 3 om terrænændringer fremgår det af begge fredningsafgørelser, at der ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Af begge fredningsafgørelsers § 7 om veje fremgår at, at

> "Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn.
>
> Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes."

Af fredningsnævnets afgørelse af 23. december 1997 fremgår bl.a. følgende i relation til en ansøgning fra daværende Ebeltoft Kommune om befæstning af grusveje i Mols Bjerge:

> "Ved afgørelsen lægges der vægt på, at trafikintensiteten i området er tiltaget siden Overfredningsnævnets afgørelse i 1984. Dette kombineret med at Loddenbjergvej i dag er betydeligt bredere end på tidspunktet for Overfredningsnævnets afgørelse gør, at der er betragtelige støvgener i området.
>
> Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til alene at befæste cirka 300 m af Loddenbjergvej på den i ansøgningen nævnte måde, dog således, at der i oktober år 2000 skal foretages en revurdering af den pågældende befæstning. Vejstrækningen skal retableres, hvis det viser sig, at denne afviger væsentligt fra andre grusveje i området."

Der foreligger ikke oplysninger om, at tilladelsen skulle være udnyttet.

Fredningsnævnet modtog den 21. juni 2012 følgende udtalelse fra Syddjurs Kommune:

> "Natur & Miljø, Syddjurs Kommune har den 19. juni 2012 modtaget en ansøgning fra Vej & Trafik, Syddjurs Kommune vedr. forsøg med overfladebehandling af grusveje for at begrænse støvgener fra den motoriserede trafik i Mols Bjerge.
>
> Baggrunden for forsøgene er et ønsker fra bestyrelsen I nationalparken. I gennem mange år, har både lodsejere og gående/cyklende gæster givet udtryk for, at de er genere af støvgener i tørre perioder i sommerhalvåret.
>
> Udlægningen af Nationalparken må forventes at skabe en yderligere stigning i den motoriserede trafik på grusvejene i Mols Bjerge.

Syddjurs Kommune vil derfor gerne indgå i en undersøgelse af, hvordan generne kan begrænses.

I bilag 1 fra ansøgningen er angivet de vejstrækninger, hvor forsøget ønskes gennemført. Det ønskes gennemført følgende forsøg:

1. **Toggerbo i krydset og forbi spejderlejren**
   Her ønskes en behandling af vejen med Vegecol, der er et 100% vegetabilsk og farveløst bindemiddel, lavet på planter.* (Bilag 2)

2. **Agri ved Låddenbjergvej**
   Her ønskes en behandling af grusvejen med Dustex, der er et flydende støvbindingsmiddel, som er udvundet fra Lignin, hvilket er et naturligt bindemiddel i alle træer og buske (Bilag 3).

3. **Viderup/Vistoft fra asfaltophør til Naturbørnehaven**
   Her ønskes en behandling af grusvejen med Dustex, der er et flydende støvbinding smiddel, som er udvundet fra Lignin, hvilket er et naturligt bindemiddel i alle træer og buske (Bilag 3).

Med de valgte bindingsmidler vil forsøgsstrækningerne stadig fremstå som grusveje, da bindemidlerne er farveløse.

P.g.a. problemer med støvgener har der tidligere været gennemført forsøg med støvbegrænsende tiltag. Bl.a. gav Fredningsnævnet i 1997 (j. nr. 78/1997) tilladelse til et forsøg med overfladebehandling på vejstrækningen på Låddenbjergvej (Bilag 4). I afgørelsen er det anført, at forsøget skulle revurderes i år 2000. Syddjurs Kommune har ikke kendskab til, at dette er gennemført.

Fredning
Forsøgsstrækningerne ligger indenfor fredningerne:

- Mols Bjerge Nord, Stabelhøjene, Overfredningsnævnet kendelse af den 30-04-1984
- Mols Bjerge Syd, Naturklagenævnet 12-09-1994

Fredningerne har til formål

- at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen

- at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

I fredningerne er bl.a. anført:

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.
Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

§ 7. Veje.
Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn. Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes.

Habitatområde
Ejendommene ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde.
Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Kommunens vurdering
Forsøgene vurderes ikke at påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Natur & Miljø, Syddjurs Kommune har vurderet, de i ansøgningen omtalte bindingsmidler, og konstateret, at de ikke udgør et problem for naturen eller grundvand.

Det er anført i fredningen, at vejene ikke må befæstes. Det er dog kommunens vurdering, at med de valgte bindemidler vil vejene stadig fremstå som grusveje i udseende og tekstur, blot med en minimering af støvgenerne. Da fredningernes formålsparagraf samtidig omfatter at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området kan Syddjurs Kommune tilslutte sig det ansøgte, da det efter kommunens vurdering er i tråd med formålsparagraffen"

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 13. november 2012. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen, Arne Gynther og Esfandyar Askari samt Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard og Knud-Erik Raahauge.

Syddjurs Kommune foreviste under besigtigelsen eksempler på grusvejenes udseende ved brug af de to forskellige bindingsmidler.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningerne af Mols Bjerge er landskabsfredninger, der skal sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området, og at offentlighedens ret til færdsel og ophold i området udvides og reguleres. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fred-

ningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således som udgangspunkt bl.a. ikke anlægges nye veje, ske udvidelse af eksisterende veje eller befæstes grusveje.

Overfladebehandlingen af grusvejene forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder som i 1997, at de øgede støvgener som følge af en øget trafikintensitet kan begrunde, at der etableres forsøg med støvdæmpning i overensstemmelse med ansøgningen herom. Fredningsnævnet finder således efter oplysningerne om grusvejens udseende efter overfaldebehandlingen, at forsøg med støvdæmpning i en tidsbegrænset periode kan ske med henblik på at afklare, om overfladebehandlingen vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til forsøgsordningen med støvdæmpning på de ønskede strækninger.

Fredningsnævnet forudsætter herved, at Syddjurs Kommune orienterer fredningsnævnet, når støvdæmpningen er etableret, hvorefter fredningsnævnet løbende vil besigtige strækningerne. Fredningsnævnet vil to år efter etableringen tage stilling til, om grusvejenes udseende afviger fra øvrige grusveje i området i en sådan grad, at der skal ske retablering af grusvejene.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget.

Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Syddjurs, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, src@syddjurs.dk
Syddjurs Kommune, esas@syddjurs.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, silkeborg@dof

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 5. december 2012

FN 2012.130: Ansøgning fra Tina og Jan Holm om udskiftning af stråtag til tegltag på ejendommen matr. nr. 2i Essendrup By, Agri beliggende Stenhøjevej 9, Femmøller, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet har den 21. august 2012 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra Tina og Jan Holm om udskiftning af stråtag til tegltag på ejendommen matr. nr. 2i Essendrup By, Agri beliggende Stenhøjevej 9, Femmøller, 8400 Ebeltoft.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at baggrunden for fredningen er, at området rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Arealerne skal som udgangspunkt bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 13. november 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål, at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af fredningens § 2 om bevaring af områdets nuværende tilstand fremgår, at

> "Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuvæ-

rende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18."

Af fredningens § 9 a om bebyggelse mv. og andre anlæg fremgår bl.a. følgende:

"Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden."

Den 21. august 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Syddjurs Kommune:

"Syddjurs kommune har den 12. juli 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af Stenhøjevej 9, matr.nr. 2i Essendrup By, Agri om tilladelse til at udskifte tagbeklædningen fra stråtag til sort tegl.

Nedenstående er gengivet tekst fra ansøger:

Vi bor på Stenhøjevej 9 i Femmøller, vores hus "Trines hus" er registeret som bevaringsværdig bygning i kategori 5. Huset er delvis indbygget i en skrænt om med mange store træer omkring.

Vi søger hermed om tilladelse til at udskifte tagbeklædningen fra stråtag til sort tegl.

Grunden til denne ansøgning er at stråtaget er meget udsat for hurtig forfald, det mangler lys og luft som et stråtag har brug for og nedbrydes derfor hurtigt, problemet er stigende da huset er omringet af store træer som jo har det med at vokse. Samtidig er vi udsat for både mus og mårangreb på taget, dyr kan spadserer direkte fra skrænten og op på taget så vi har masser af mus i tagkonstruktionen, måren prøver så at grave sig igennem stråtaget for at fange disse mus, hidtil uden held men efterlader et stråtag som skal repareres med nye strå, det sker hver vinter selv om vi prøver fange/skræmme måren væk.
Stråtaget på sydsiden er fra 1997 og moden til udskiftning inden for et år eller to, nordsiden er skiftet i 2005 og viser tydelige tegn på nedbrydning.

Vi holder meget af området og Trines hus, og mener ikke en udskiftning af taget il sort tegn vil ødelægge udtrykket i dette flotte hus, et udtryk som vi naturligvis gerne vil bevare.

Fredningen
Stenhøjevej 9 ligger indenfor - Mols Bjerge Nord, Stabelhøjene, Overfredningsnævnet kendelse af den 30-04-1984.

Fredningerne har til formål

- at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen

- at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

I fredningerne er bl.a. anført:

§ 9 Bebyggelse m.v. og andre anlæg.
a. Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

§ 18. Dispensation.
En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-14 kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Kommunens vurdering
Udskiftning af taget vurderes ikke at påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Syddjurs Kommune har ingen kommentar til det ansøgte."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 13. november 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren Jan Holm, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen og Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard, Margit Røgind og Knud-Erik Raahauge.

Jan Holm foreviste stråtaget. Han påtænker at opsætte et sort ikke glaseret tegl.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene er en landskabsfredning, hvorefter arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres bygninger, skure, boder og andre lignende indretninger. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Udskiftning af taget fra stråtag til tegltag forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Efter besigtigelsen af ejendommen, dens placering i landskabet, oplysningerne om generne for ejendommen ved stråtaget og oplysningerne om udformningen af det nye tag finder fredningsnævnet, at der kan gives tilladelse til at udskifte stråtaget med tegltaget, da det ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til udskiftning af det eksisterende stråtag med et sort ikke glaseret tegltag.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Tina og Jan Holm, janholm@nypost.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Syddjurs, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, src@syddjurs.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, silkeborg@dof

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 5. maj 2013

FN 2012.158: Ansøgning fra Lone Høst og Jean-Pierre Mange om opførelse af anneks på ejendommen matr. nr. 9e Agri By, Agri beliggende Agri Baunehøjvej 6, 8420 Knebel

Fredningsnævnet har den 11. oktober 2012 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra Lone Høst og Jean-Pierre Mange om opførelse af anneks på ejendommen matr. nr. 9e Agri By, Agri beliggende Agri Baunehøjvej 6, 8420 Knebel.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at baggrunden for fredningen er, at området rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Arealerne skal som udgangspunkt bevares i deres nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres bygninger, skure, boder og andre lignende indretninger. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 9. april 2013 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation til det foreliggende projekt. Fredningsnævnet har samtidig angivet retningslinjer for et revideret projekt, der i fredningsmæssig henseende kan godkendes. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål, at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af fredningens § 2 om bevaring af områdets nuværende tilstand fremgår, at

> "Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18."

Af fredningens § 9 a og b om bebyggelse mv. og andre anlæg fremgår bl.a. følgende:

"Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningen er imidlertid ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt følgende 3 betingelser alle er opfyldt:

1) Bebyggelsen skal være erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom, men må dog ikke være til pelsdyravl, fjerkræfarm eller drivhusgartneri.

2) Bebyggelsen skal opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger.

3) Bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m for driftsbygninger eller 8,5 m for andre bygninger."

Den 11. oktober 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Syddjurs Kommune:

"Syddjurs Kommune har den 08. oktober 2012 modtaget en ansøgning fra Byggeri & Teknik I/S, som på vegne af grundejer Lone Høst søger om tilladelse til opførelse af et anneks på ejendommen matr. nr. 9e Agri By, Agri beliggende Agri Bavnehøj Vej 6, 8420 Knebel.

Annekset er på ca. 50 m^2 indeholdende opholdsrum, to værelser samt bad og toilet. Det opføres med tagpap som tag og træ som vægbeklædning. I vedlagte ansøgning er der beliggenhedsplan og facadetegninger.

Ved hjælp af den eksisterende beplantning på ejendommen vil den nye bygning ikke blive nævneværdig synlig fra de omkringliggende veje og marker.

Annekset opføres ca. 20 meter væk fra eksisterende staldbygning. Ejendommen med et matrikulært areal på 76.754 m^2 er noteret med landbrugspligt. Ifølge BBR er ejendommen bebygget med et stuehus på 130 m^2 og erhvervsbygninger på i alt 170 m^2.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for fredning af Mols Bjerge Nord / Stabelhøjene, Overfredningsnævnets afgørelse af den 30. april 1984.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen

- At udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i forhold til fredningsbestemmelserne eller såfremt der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18 (dispensation).

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningen er imidlertid ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt følgende 3 betingelser alle er opfyldt:

1. Bebyggelsen skal være erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom, men må dog ikke være til pelsdyravl, fjerkræfarm eller drivhusgartneri.
2. Bebyggelsen skal opføres *i* umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger.
3. Bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m for driftsbygninger eller 8,5 m for andre bygninger.

På en landbrugsejendom må der også foretages ombygning af en eksisterende bygning til landbrugsdrift, selvom dens ydre fremtræden derved ændres, når ombygningen blot ikke fremkalder en - større bygningshøjde end nævnt under nr. 3

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag 4 arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området.

Kommunens kommentarer
Med hensyn til habitatområdet, er det kommunens vurdering, at opførelsen af annekset ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter (stor Vandsalamander, flagermus, markfirben og Vindelsnegl), eller naturtyper området er udpeget for.

Vurdering
Det er kommunens vurdering, at der kan gives tilladelse til det ansøgte."

Udtalelsen var vedlagt følgende beliggenhedsplan.

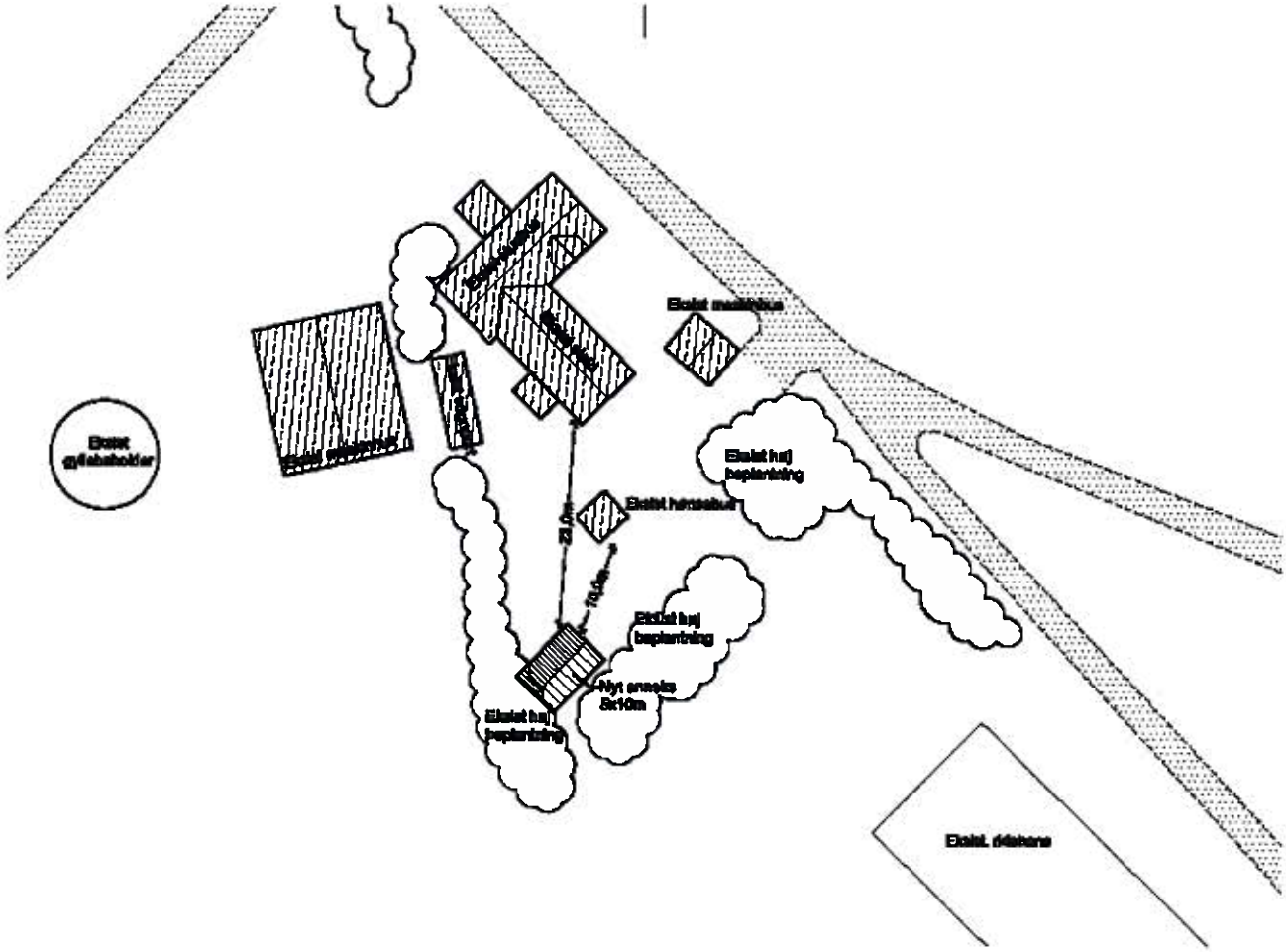

BYGGERI & TEKNIK I/

Byggeres: LONE HØST
AGRI SAUNEHSJVEJ 8
8420 KNEBEL
TE.: 86365208 Mobil: 61265205
E-mail: LONEHOEST@GMAIL.COM
Byggeadr.: —
Mat.nr.: —

Sags nr.: 12116
Email: agro@bygge
Sagsnavn: Opførelse
Emne: Stjelen
Mål: 1:500
Tegningsnr.: 12

ROJEKT
Større bygningens tekniske funktion og i hovedtræk angivet
nnesalt. Projektet er ikke detaljeret nok til anvendelse ved
n arbejdstegninger ved bygger.

I Naturstyrelsens udtalelse af 8. april 2013 er anført følgende:

"Fredningsnævnet har i mail af 25. marts 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedr. ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Der ønskes en forhåndsvurdering i forbindelse med ønsket om at opføre en ny selvstændig bygning på 50 m2 til den private beboelse på ejendommen Agri Baunehøj 6, 8420 Knebel.

Fredningen
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft Kommune.

Fredningens formål er:
§ 1
Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedes ret til færdsel og ophold i området.

I fredningens bestemmelser står bl.a.:
§ 2
Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

§ 9
a) Det følger af § 2, at der ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

---
b) Fredningen er imidlertid ikke til hinder for, at der opføres ny bebyggelse på en landbrugsejendom, såfremt følgende 3 betingelser er opfyldt:
1) Bebyggelsen skal være erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom .... .
2) Bebyggelsen skal opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger.
3) Bygningshøjden må ikke overstige 12,5 m for driftsbygninger og 8,5 m for andre bygninger.

På en landbrugsejendom må der også foretages ombygning af en eksisterende bygning til landbrugsdrift, selvom dens ydre fremtræden derved ændres, når ombygningen blot ikke fremkalder en større bygningshøjde end nævnt i stk. 1 under nr. 3.

Ejendommen
Ejendommen matr.nr. 9e Agri By, Agri, beliggende Agri Baunehøj 6, 8420 Knebel, er noteret som landbrugsejendom med et samlet areal på ca. 15,6 ha. Ejendommen ejes af Jean-Pierre Werner Mange og Lone Høst. Stuehuset har et samlet boligareal på 130 m2.
Øvrig regulering/planlægning på arealet
Ejendommen er omfattet af skov- og kirkebyggelinje, beskyttede sten- og jorddiger (Kulturstyrelsen er myndighed), beskyttet § 3 natur (overdrev), habitatområde 186 – Mols Bjerge med kystvande.
Udpegningsgrundlag:
1014 Skæv vindelsnegl (Vertigo angustior)
1016 Sump vindelsnegl (Vertigo moulinsiana)
1166 Stor vandsalamander (Triturus cristatus cristatus)
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1160 Større lavvandede bugter og vige
1170 Rev
2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
2190 Fugtige klitlavninger
2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160 Brunvandede søer og vandhuller
3260 Vandløb med vandplanter
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6120 * Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokaliteter)
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230 Rigkær
9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Tidligere afgørelser
J.nr. 11.01.2006-11 - ansøgning om tilladelse til opførelse (erstatning) af anneks ved sommerhus på ejendommen matr. nr. 3 e Basballe By, Agri, beliggende Mols Bjerge Vej 9, 8400 Ebeltoft. Dispensation.

Tidligere sag på ejendommen:
J.nr. 78/1997 - befæstning af grusveje i Mols Bjerge.

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen har ingen yderligere bemærkninger."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 9. april 2013, hvor ejendommen blev besigti-

get. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejerne Lone Høst og Jean-Pierre Mange med arkitekt/bygningsingeniør Anna Grethe Aggerholm, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard, Margit Røgind og Knud-Erik Raahauge.

Ejerne oplyste, at annekset skal bruges som gæstehus og som anneks for deres børn og familiemedlemmer fra udlandet. Hønsehuset skal muligvis fjernes. De beskyttede sten og jorddiger er andetsteds på ejendommen.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der er tale om et stort hus i et hjørne af grunden, der ligger højt i den synbare natur. Byggestilen er anderledes end beboelsesejendommen. Byggeriet bør ske ved beboelsesejendommen, så det ikke bliver så synligt fra omgivelserne, og i samme byggestil. Det kan eventuelt ske, hvor hønsehuset er nu.

Naturstyrelsen påpegede, at der er beskyttede sten og jorddiger på ejendommen. Det er Kulturstyrelsen, der i den henseende er rette myndighed.

Anna Grethe Aggerholm oplyste, at byggeriet er søgt udformet, så det fremtræder anonymt. Hvis man skal bygge nyt i dag, skal byggeriet være mindst 15 meter væk fra stalden.

Fredningsnævnet har efterfølgende sendt Naturstyrelsens udtalelse til Lone Høst og Jean-Pierre Mange med mulighed for at kommentere denne.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene er en landskabsfredning, hvorefter arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres bygninger, skure, boder og andre lignende indretninger. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Efter ejernes oplysninger om formålet med annekset er det ikke erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, og annekset er derfor ikke undtaget fra forbuddet mod ny bebyggelse.

Opførelse af annekset forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Efter sagens oplysninger finder fredningsnævnet, at et anneks ikke kan antages at indebære nogen forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2.

Fredningsnævnet kan imidlertid ikke tillade yderligere en bygning på ejendommen med den angivne placering og størrelse, da en sådan vil være dominerende i landskabet uden at være relateret til ejendommens karakter af landbrugsejendom. Fredningsnævnet vil dog være indstillet på at godkende et anneks med et maksimalt areal på 25 m2 udført i samme materialer som det ansøgte anneks under forudsætning af, at det kan placeres på det sted, hvor der i dag er hønsehus, da en sådan placering ikke vil være tilsvarende synbar i landskabet.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation i sagen.

Fredningsnævnet bemærker i øvrigt, at der ikke ses at være meddelt dispensation til de solceller, der er opsat på taget af staldbygningen, og at der skal ske enten fysisk eller retlig lovliggørelse.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Lone Høst og Jean-Pierre Mange, lonehoest@gmail.com
Byggeri & Teknik I/S, max@byggeri-teknik.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Syddjurs, syddjurs@dn.dk

Syddjurs Kommune, Natur og Miljø, src@syddjurs.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, silkeborg@dof

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Norregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 18. oktober 2013

FN 2013.58: Ansøgning fra Odd Sinding om jordvarmeanlæg på ejendommen matr. nr. 38s Agri By, Agri beliggende Fuglsøvej 48, 8400 Ebeltoft

Fredningsnævnet har den 5. juni 2013 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra Odd Sinding om jordvarmeanlæg på ejendommen matr. nr. 38s Agri By, Agri beliggende Fuglsøvej 48, 8400 Ebeltoft.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at baggrunden for fredningen er, at området rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Arealerne skal som udgangspunkt bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 17. september 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål, at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af fredningens § 2 om bevaring af områdets nuværende tilstand fremgår det, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

Af fredningens § 3 om terrænændringer fremgår det bl.a., at der som nævnt i § 2 ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Den 5. juni 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Syddjurs Kommune:

"Syddjurs Kommune har den 24. maj 2013 modtaget en ansøgning vedr. etablering af jordvarme på Fuglsøvej 48, matr. nr. 38s Agri By, Agri. Der skal nedgraves slanger til jordvarmeanlægget i et område på ca. 800 m^2.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, Fredningsnævnets afgørelse af den 2. juli 1982.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,
- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og
- at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i forhold til fredningsbestemmelserne eller såfremt der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18 (dispensation).

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse m.v. og andre anlæg gælder, at der ikke må etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke oprettes dambrug eller anlægges campingpladser, baneanlæg til sportsudøvelse, oplagspladser eller lossepladser, og der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller eller tankanlæg. Nyanlæg til elforsyning skal således udføres som jordkabel, og der kan i forbindelse hermed anbringes "transformerkiosker" efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af placeringen.

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund.

Vurdering
Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at der i forhold til Fredningen kan gives tilladelse til anlægget.

Der foretages en terrænregulering i fredningen, men dette er kun af midlertidig karakter (under anlægsfasen). Når anlægget er udlagt, og der er retableret, er det kun evt. samlebrønde der kan erkendes, og disse vil ikke være synlige udenfor grunden.

Etablering af jordvarmeanlægget vurderes ikke at påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområdet."

Fredningsnævnet har anmodet Naturstyrelsen om at afgive en udtalelse til fredningsnævnet. I udtalelsen af 4. september 2013 er anført følgende:

> "Fredningsnævnet har i mail af 3. september 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedrørende ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.
>
> Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.
>
> Ansøgningen
> Det fremgår af ansøgningen, at der ønskes etableret jordvarmeanlæg med nedgravning af slanger til anlægget i et område på ca. 800 m^2. Nedgravningen medfører en midlertidig terrænregulering, og arealet vil blive retableret, således at kun samlebrønde er synlige i terrænet.
>
> Fredningen
> Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene.
>
> Fredningens formål er:
>
> *"Fredningen har til formål at, sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommens karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området."*
>
> I fredningens bestemmelser står:
>
> § 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.
>
> Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

§ 3. Terrænændringer.

Der må som nævnt i § 2 ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

En ejer må dog uanset fredningen indvinde grus til eget brug, når indvindingen foretages på et areal, der er vist på fredningskortet uden særlig signatur, jfr. § 4, punkt a, og når naturfredningslovens beskyttelseslinie omkring jordfaste fortidsminder ikke overskrides. Når denne ret udnyttes, har ejeren pligt til at retablere arealet efter beslutning herom under plejeplanlægningen nævnt i § 14.

Ejendommen

Ejendommen består af matr.nr. 38p og 38s med et samlet areal på ca. 2,6 ha. Ejendommen er registreret som sommerhus i landzone. Ejendommen ejes af Odd Sinding.

På ejendommen er opført et sommerhus med et boligareal på 180 m^2. Derud over er opført carport på 45 m^2 og udhus på 16 m^2.

Øvrig regulering/planlægning på arealet

Ejendommen er delvist beliggende indenfor strandbeskyttelseslinjen, ligesom den i sin helhed er beliggende indenfor skovbyggelinjen.

Ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 227 (habitatområde nr.186, Mols Bjerge med kystvande), jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter.

Udpegningsgrundlag:

1014 Skæv vindelsnegl (Vertigo angustior)
1016 Sump vindelsnegl (Vertigo moulinsiana)
1166 Stor vandsalamander (Triturus cristatus cristatus)
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1160 Større lavvandede bugter og vige
1170 Rev
1230 Klinter eller klipper ved kysten
2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (gråklit og grønsværklit)
2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
2190 Fugtige klitlavninger
2250 * Kystklitter med enebær
2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160 Brunvandede søer og vandhuller
3260 Vandløb med vandplanter
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6120 * Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokaliteter)
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230 Rigkær
9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
91D0 * Skovbevoksede tørvemoser

91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Det ansøgte vil ikke medføre beskadigelse/ ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Detaljeret kendskab til enkelte arters forekomst i området haves dog ikke.

Det er Naturstyrelsens foreløbige vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt.

Tidligere afgørelser på ejendommen
J.nr. 11.01.2006-15 - ansøgning om tilladelse til ombygning af sommerhus på ejendommen matr. nr. 38s m.fl., Agri, beliggende Fuglsøvej 48, 8400 Ebeltoft – dispensation.

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen bemærker, at det ansøgte berører et område på 800 m^2, men det fremgår ikke af ansøgningen, hvor dybt der skal graves, og hvorledes gravningsarbejdet udføres. Det er oplyst, at ejendommen retableres, men det fremgår ikke, om ejendommen straks retableres til oprindelig tilstand."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 17. september 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejerne Odd Sinding og Hanne Sinding med Børge Nielsen og Volker Loeschcke, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen, Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard og Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen.

Det blev oplyst og forevist, at jordvarmeanlægget påtænkes placeret i en græsplæne, som efterfølgende retableres.

Christian Bundgaard anførte, at der i Danmarks Naturfredningsforening har været en principiel diskussion om holdningen til jordvarmeanlæg i sommerhusområder. Selv om man grundlæggende synes, at det er en god ide, gør noget andet sig gældende ved sommerhuse i fredede områder, da de omfattende gravearbejder skal ses i lyset af det begrænsede behov ved sommerhuse, som kun bruges engang imellem.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene er en landskabsfredning, hvorefter arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må ikke foretages terrænændringer eller ske ændringer i arealanvendelsen.

Etablering af jordvarmeanlægget forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet har forståelse for den mere principielle indsigelse mod jordvarmeanlæg i fredede sommerhusområder, men meddeler konkret på baggrund af grundens størrelse og placering i landskabet og de konkrete forhold omkring ejendommen, herunder græsplænens størrelse dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Odd Sinding, os@sindingco.dk
S&C Entreprise A/S, bsn@scentreprise.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmark Naturfredningsforening Syddjurs, syddjurs@dn.dk

Syddjurs Kommune, src@syddjurs.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, syddjurs@dof.dk
Friluftsrådet, oestjylland@friluftsraadet.dk
Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet Jytte Heslop
Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet Jan Kjær Madsen

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Norregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 18. oktober 2013

FN 2013.73: Ansøgning fra Trine Venø og Christian Hartvig om jordvarmeanlæg på ejendommen matr. nr. 12c Agri By, Agri beliggende Porskærvej 39, 8420 Knebel

Fredningsnævnet har den 24. juni 2013 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune i anledning af en ansøgning fra Trine Venø og Christian Hartvig om jordvarmeanlæg på ejendommen matr. nr. 12c Agri By, Agri beliggende Porskærvej 39, 8420 Knebel.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at baggrunden for fredningen er, at området rummer betydelige koncentrationer af landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier og har stor betydning i henseende til befolkningens friluftsliv. Arealerne skal som udgangspunkt bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 17. september 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål, at sikre at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Af fredningens § 2 om bevaring af områdets nuværende tilstand fremgår det, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

Af fredningens § 3 om terrænændringer fremgår det bl.a., at der som nævnt i § 2 ikke må foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Den 24. juni 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Syddjurs Kommune:

"Syddjurs Kommune har den 17. juni 2013 modtaget en ansøgning vedr. etablering af horisontalt jordvarme på Porskærvej 39, matr. nr. 12c, Agri By, Agri.

Der skal nedgraves ledningen i et areal på ca. 350 m^2. Arealet retableres, som det nuværende areal.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, Fredningsnævnets afgørelse af den 2. juli 1982.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og

- at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i forhold til fredningsbestemmelserne eller såfremt der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18 (dispensation).

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse m.v. og andre anlæg gælder, at der ikke må etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke oprettes dambrug eller anlægges campingpladser, baneanlæg til sportsudøvelse, oplagspladser eller lossepladser, og der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller eller tankanlæg. Nyanlæg til elforsyning skal således udføres som jordkabel, og der kan i forbindelse hermed anbringes "transformerkiosker" efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af placeringen.

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt EU NATURA 2000 Habitatområde. Habitatområdet "Mols Bjerge med Kystvande" er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Se vedlagt udpegningsgrundlag.

Vurdering
Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at der i forhold til Fredningen kan gives tilladelse til anlægget.

Der foretages en terrænregulering i fredningen, men dette er kun af midlertidig karakter (under anlægsfasen). Når anlægget er udlagt, og der er retableret, er det kun evt. samlebrønde der kan erkendes, og disse vil ikke være synlige udenfor grunden.

Etablering af jordvarmeanlægget vurderes ikke at påvirke arter eller naturtyper som er en del af udpegningsgrundlaget for habitatområdet "Mols Bjerg med Kystvande".

Generelle betragtninger
Det er Syddjurs Kommunes betragtning, at etablering af et horisontalt jordvarmeanlæg er en midlertidig terrænregulering, og at der kun i nogle tilfælde bliver etableret en overjordisk samlebrønd. Derved kan etablering af et jordvarmeanlæg sidestilles med pkt. d i § 9 i overfredningsnævnets afgørelse af den 30. april 1984, hvori der er anført *"Nyanlæg til elforsyning skal således udføres som jordkabel, og der kan i forbindelse hermed anbringes "transformerkiosker" efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af placeringen".*

Syddjurs Kommune ønsker Fredningsnævnets stillingtagen til, om der kan laves en generel dispensation til jordvarmeanlæg indenfor fredninger i Syddjurs Kommune såfremt de overholder følgende vilkår.

- At nedgravningsarealet bliver reetableret til samme tilstand som før udførslen.
- At der ikke er installationer over terræn, som er synlige udenfor grunden.
- At der ikke er konflikt mellem nedgravningsarealet og udpegningsgrundlaget for habitatsområdet.

Såfremt Syddjurs kommune vurderer, at en ansøgning om jordvarmeanlæg indenfor et fredet område er i konflikt med ovenstående vilkår fremsendes den til afgørelse hos Fredningsnævnet.

Såfremt Fredningsnævnet er enig i Syddjurs kommunes ønske om en "generel" dispensation til jordvarmeanlæg kan afgørelsen for denne sag, såfremt det bliver en tilladelse, gøres generel, hvorefter Syddjurs Kommune i de fremtidige sager vil henvise til fredningsnævnets afgørelse, når jordvarmeanlæggene behandles i forhold til Miljøbeskyttelsesloven."

Fredningsnævnet har anmodet Naturstyrelsen om at afgive en udtalelse til fredningsnævnet. I udtalelsen af 9. august 2013 er anført følgende:

"Fredningsnævnet har med brev af 27. juni 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedr. ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Der skal nedgraves ledninger i et areal på ca. 350 m2. Arealet retableres, som det nuværende areal. Det er ikke oplyst hvor på ejendommen anlægget skal placeres.

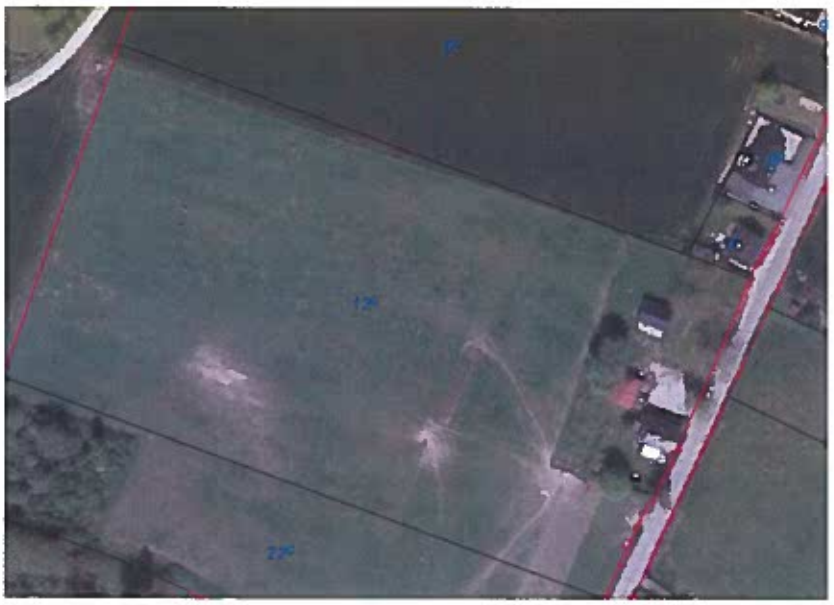

Fredningen
Ejendommen er omfattet af fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, Fredningsnævnets afgørelse af den 2. juli 1982.

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål

at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme,

15

at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende representation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og

at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Andre relevante bestemmelser i fredningen:

§ 2. Bevaring af områdets nuværende tilstand.

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

§ 3. Terrænændringer.

Der må som nævnt i § 2 ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden, og der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

En ejer må dog uanset fredningen indvinde grus til eget brug, når indvindingen foretages på et areal, der er vist på fredningskortet uden særlig signatur, jfr. § 4, punkt a, og når naturfredningslovens beskyttelseslinie omkring jordfaste fortidsminder ikke overskrides. Når denne ret udnyttes, har ejeren pligt til at retablere arealet efter beslutning herom under plejeplanlægningen nævnt i § 14.

d. Der må ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke oprettes dambrug eller anlægges campingpladser, baneanlæg til sportsudøvelse, oplagspladser eller lossepladser, og der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller eller tankanlæg. Nyanlæg til elforsyning skal således udføres som jordkabel, og der kan i forbindelse hermed anbringes "transformerkiosker" efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af placeringen.

Der må ikke opsættes andre faste hegn end havehegn, nødvendige kreaturhegn og nødvendige hegn i forbindelse med nyplantninger (dyrehegn).

§ 18. Dispensation.

En dispensation fra bestemmelserne i §§ 2-14 kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål.

Ejendommen

Ejendommen har et areal på 1,9ha og ejes af Christian Larsen & Trine Ulstrup. Ejendommen er beliggende i landzone.

Øvrig regulering/planlægning på arealet
Ejendommen er beliggende i Natura 2000 område 227 med habitatområde 186. Se venligst nedenstående skema med udpegningsgrundlaget for nævnte habitatområde:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 186		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Enekrat (5130)
	Bugt (1160)	Tørt kalksandsoverdrev (6120)
	Rev (1170)	Kalkoverdrev (6210)
	Grå/grøn klit (2130)	Surt overdrev (6230)
	Klithede (2140)	Hængesæk (7140)
	Klitlavning (2190)	Kildevæld (7220)
	Græs-indlandsklit (2330)	Rigkær (7230)
	Kransnålalge-sø (3140)	Bøg på mor (9110)
	Næringsrig sø (3150)	Bøg på muld (9130)
	Brunvandet sø (3160)	Eg-blandskov (9160)
	Vandløb (3260)	Stilkeg-krat (9190)
	Tør hede (4030)	Elle- og askeskov (91E0)
Arter:	Skæv vindelsnegl (1014)	Stor vandsalamander (1166)
	Sumpvindelsnegl (1016)	

På hjemmesiden www.prior.dmu.dk er ingen af de nævnte naturtyper registreret nær ejendommen. Styrelsen vurderer, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000 området væsentligt.

Øvrige bemærkninger
I forhold til Syddjurs Kommunes anmodning om en generel dispensation til etablering af jordvarmeanlæg inden for fredningen må Naturstyrelsen gøre opmærksom på nedenstående kort som viser områder med registrerede naturtyper inden for fredningen samt Nationalpark Mols Bjerge:

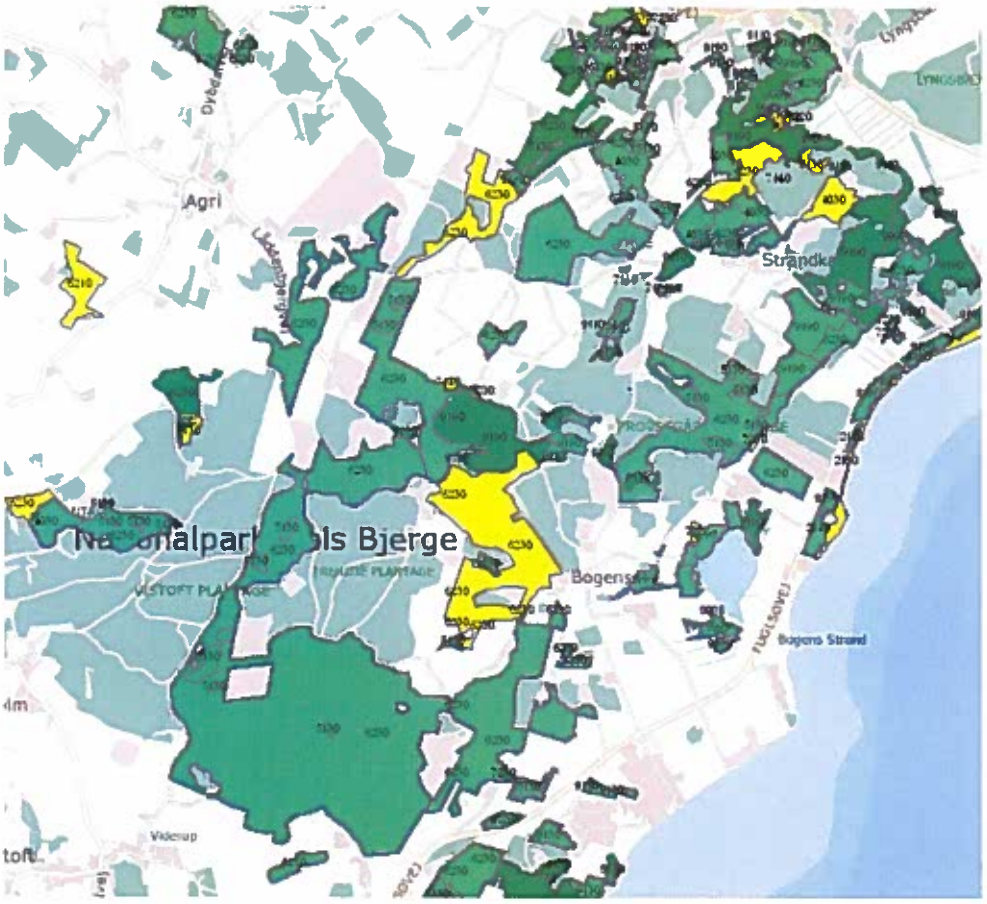

Af denne årsag samt at jordvarmeanlæg kan anlægges på forskellige måder alt efter forholdene vurderer styrelsen, at tilladelser til nedgravning jordvarmeanlæg altid bør bero på en konkret vurdering af hver enkelt ansøgning inden for fredningen."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 17. september 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren Christian Hartvig, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen, Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard og Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen.

Christian Bundgaard anførte, at Danmarks Naturfredningsforening efter en konkret afvejning af den påtænkte placering og hensynet til helårsbeboelsen ikke har indvendinger imod projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen den 30. april 1984 af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene er en landskabsfredning, hvorefter arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må ikke foretages terrænændringer eller ske ændringer i arealanvendelsen.

Etablering af jordvarmeanlægget forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler på baggrund af ejendommens placering i landskabet og i fredningen og de øvrige oplysninger om ejendommen og jordvarmeanlægget dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Trine Venø og Christian Hartvig, chl@cubo.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmark Naturfredningsforening Syddjurs, syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, src@syddjurs.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, syddjurs@dof.dk
Friluftsrådet, oestjylland@friluftsraadet.dk
Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet Jytte Heslop
Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet Jan Kjær Madsen

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 14. maj 2014

FN 2014.29: Ansøgning om opsætning af hegn og lovliggørelse af hop og støjmur

Fredningsnævnet har den 10. marts 2014 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune og en ansøgning fra Mols Cross Club om dispensation til opsætning af hegn og lovliggørelse af hop og støjmur på ejendommen matr. nr. 7a Basballe By, Agri beliggende Mols Bjerge Vej 8, 8400 Ebeltoft.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den sydlige del af Mols Bjerge, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 29. april 2014 og har besluttet at meddele dispensation, herunder med vilkår i relation til støjmuren og om beplantning. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den sydlige del af Mols Bjerge. Om indholdet af fredningsbestemmelserne henvises til den udtalelse fra Syddjurs Kommune, der er medtaget senere i denne afgørelse.

Den 10. marts 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Syddjurs Kommune:

> "Ved miljøtilsyn på banen af industri miljø afdelingen, Syddjurs Kommune, blev der konstateret nogle ændringer af banen, som omfattede det store hop på banen samt en støjmur.
>
> Undertegnede har i maj 2012 vurderet, at opbygning af hop kunne ændres uden tilladelse fra fredning, da det omfattede udskiftning af "indmaden" i hoppet – en 40 fods container – med et tunnelrør, da det var et spørgsmål om sikkerhed.
>
> Ved tilsynet kunne det konstateres, at hoppet var flyttet 50 m. Tilsvarende var der opbygget en støjmur ved køregården. ...
>
> Vedr. støjmur er denne omtalt i mail fra MCC d. 26. april 2012. Forvaltningen har ikke været opmærksom på støjmuren i forhold til dispensation fra fredningen.
>
> Endvidere ønsker MCC at opføre et hegn i skel til den vestlige nabo, som giver adskillelse mellem banen og omgivende terræn, og som fungerer som en sikkerhedsforanstaltning.
>
> Hegnet svar stort set til tidligere hegn, som der var givet tilladelse til.
>
> **Fredning**
> Ejendommen ligger inden for Mols Bjerge, Overfredningsnævnets kendelse af 30. april 1984.

Fredningens formål er at sikre:

- at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme

- at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen

- at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i forhold til fredningsbestemmelserne eller såfremt der kan meddeles dispensation jævnfør fredningsbestemmelsernes § 18 (dispensation).

Kendelser:
Der har været motocrossbane på ejendommen siden 1975, dvs. før fredningen af området blev gennemført. Over fredningsnævnet har i 1981 tilladt banen bibeholdt i 5 år, men senere ved brev af 30. april 1984 til ejeren tilladt banen bibeholdt uden tidsbegrænsning.

Efter gennemførsel af fredningen har der været flere dispensationssager vedr. banen

Fredningsnævnet – J nr.: 12/90 - Klubhus

Naturklagenævnet - J.nr.: 97-31/700-0386 – vedr udvidelse af banen

Fredningsnævn – J nr.: 67/1998 – anlæg af minicross bane

Fredningsnævn – J nr.: 69/1998 – opstilling af skurvogn

Fredningsnævnet – J nr.: 8901-01.2007.55 – ændre og nedgrave baneforløb

Fredningsnævnet – J nr.: 8901-01.2008.84 – flytning af minicross bane

Habitatområde
Ejendommen ligger endvidere i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag 4 arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området.

Vurdering
Med hensyn til habitatområdet, er det kommunens vurdering, at ændring af placering af hop, støjvold samt hegn ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter, eller naturtyper området er udpeget for.

Da overfredningsnævnet i 1984 gav tilladelse til banen på ubegrænset tid, er det tidligere accepteret, at banen kan ligge i det fredede område. Ud fra kommunens vurdering ændres udtrykket af banen ikke ved, at hoppet er flyttet, støjmuren (som er af hensyn til naboer) eller opsætning af hegn.

På denne baggrund kan kommunen acceptere de af MCC foretagne og foreslåede ændringer."

Fredningsnævnet har den 7. april 2014 modtaget en indsigelse fra Danmarks Naturfredningsforenings afdeling Syddjurs mod dispensation. I indsigelsen er anført følgende:

"Hermed ønsker DN at gøre indsigelse overfor en række ikke-godkendte anlæg og affald ved motocross-banen i Basballe.

...

Danmarks Naturfredningsforenings SKRIFTLIGE henvendelse til forvaltningen (maj 2013) i netop denne sag, har åbenbart ikke skabt tilstrækkelig opmærksomhed hos forvaltningen. Støjmuren er en markant konstruktion som er yderst skæmmende for det fredede område. Besøgende i Naturcenter Syddjurs er henvist til at opleve et naturområde plastret til med uæstetiske industrielle Bygningsværker.

...

Det er efterhånden meget vanskeligt, at genkende den præmis som gav den første dispensation, til at benytte det fredede område til motorsport. I dag er området præget af et større kompleks af huse og andre permanente konstruktioner. Der må være en grænse, for hvor mange miljøfremmede konstruktioner der kan opføres, i et fredet område beliggende i en nationalpark.

Der ville helt uden problemer kunne køres motorcross i området, uden at alle de for sporten aldeles unødige, men sikkert behagelige faciliteter, er tilstede.

Respekten for Mols Bjerge Fredningen bliver konsekvent, og efterhånden automatisk tilsidesat, til fordel for en miljøforurenende aktivitet, i form af emissioner af støj og udstødningsgasser. Den foreliggende ansøgning, om lovliggørelse af konstruktioner som allerede var opført i 2013 uden tilladelse, må derfor anses som en alvorlig krænkelse af fredningen. Danmarks Naturfrednings-forening, Syddjurs Afdeling, kræver derfor de ulovligt opførte og naturfremmede konstruktioner fjernet, samt at de efterladte depoter bliver ryddet fra det fredede område omkring Schmitsminde.

Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs Afdeling, agter desuden at opfordre Fredningsnævnet til at nægte dispensation i denne sag."

Der var i indsigelsen medtaget en række billeder fra motocrossbanen."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 29. april 2014, hvor motocrossbanen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet formanden Thomas Møller Hansen og Jens Ole Christensen fra Mols Cross Club, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen og Dan-

marks Naturfredningsforening ved Christian Bundgård og Knud-Erik Raahauge.

Thomas Møller Hansen og Jens Ole Christensen redegjorde for de skete ændringer på motocrossbanen. Det var nødvendigt at udskifte gennemkørslen til et betonrør, og i den forbindelse blev hoppet flyttet lidt. Hegnet har tidligere været der, men blev taget ned i forbindelse med flytningen af banen. Det ønskes nu sat op som en forlængelse af det i forvejen lave hegn, der er ved indgangen. Hegnet skal gøre det tydeligt, at det ikke er tilladt at benytte banen uden tilladelse. Støjmuren er sat op af hensyn til områdets beboere. Den er placeret ud for opvarmningsområdet og dæmper derfor lyden betragteligt. De har beplantet opad muren, således at det med tiden ikke kan ses, at det er en mur.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den sydlige del af Mols Bjerge medfører, at opsætning af hegn og lovliggørelse af hop og støjmur forudsætter fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Der er i relation til selve motocrossbanen tale om en ændret placering af et i forvejen eksisterende hop på en i forvejen eksisterende bane. På den baggrund og efter en konkret vurdering af hoppets beliggenhed ved den naturmæssige oplevelse af området findes den ændrede placering ikke at stride mod fredningens formål, og fredningsnævnet kan godkende den skete ændring på betingelse af, at det synbare betonelement males i naturfarver og om muligt tilplantes efter Syddjurs Kommunes nærmere anvisninger.

Fredningsnævnet kan endvidere efter baggrunden for ansøgningen og den tidligere placering af et hegn på stedet godkende en videreførelse af det i forvejen eksisterende lave hegn.

Der er tale om en støjmur, der virker skæmmende ved den naturmæssige oplevelse ved motocrossbanen. Efter baggrunden for støjmuren og dens begrænsede synbarhed fra omgivelserne kan fredningsnævnet dog godkende denne på betingelse af, at den males i naturfarver og tilplantes med hurtigt groende dækkende bevoksning efter Syddjurs Kommunes nærmere anvisninger.

Fredningsnævnet meddeler således dispensation til hegnet og meddeler dispensation og lovliggør således hoppet og støjmuren på det anførte vilkår.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø

- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Mols Cross Club, tmh@aams.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, src@silkeborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, oestjylland@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og syddjurs@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 24. oktober 2014

FN 2014.113: Orienteringsløb i Mols Bjerge

Fredningsnævnet har den 22. august 2014 modtaget en udtalelse fra Syddjurs Kommune og en ansøgning fra orienteringsklubben Pan Århus om afholdelse af et orienteringsløb i påsken 2015 og i den forbindelse etablere parkeringsplads og stævneplads på matr. nr. 90 og matr.nr. 9e Agri By, Agri beliggende Agri Baunehøjvej 6, 8420 Knebel.

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 3. oktober 2014, hvor området blev besigtiget og har besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 30. april 1984 fredede Overfredningsnævnet den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, og at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen. Det er yderligere formålet at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ske ændringer i arealanvendelsen. Der må ikke anbringes telte eller campingvogne, og der må ikke overnattes i parkerede autocampere. Privatbesøgende hos vedkommende ejer må dog campere i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger. På statsejede arealer kan Fussingø Statsskovdistrikt dog som led i offentlighedens færdsel og ophold tillade kortvarig lejrslagning for mindre grupper. Sådanne tilladelser må kun meddeles i særlige tilfælde og kun, hvis områdets samlede værdier ikke forringes. Offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti", og som på arealer i privat eje ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2,5 m. Disse stier kan omlægges efter beslutning i forbindelse med plejeplanlægning. Hvis arealet er i privat eje, kræver en fravigelse af det på fredningskortet viste forløb dog samtykke fra vedkommende grundejer eller - hvis samtykke ikke opnås - tilladelse fra fredningsnævnet. Offentligheden har ret til at parkere motorkøretøjer på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for parkeringsplads, og på de arealer i offentligt eje, som under plejeplanlægningen bliver udlagt til parkering.

Den 22. august 2014 modtog fredningsnævnet en udtalelse fra Syddjurs Kommune om ansøgningen. Det fremgår, at orienteringsløbet afvikles i 2015 med 1. og 2. etape skærtorsdag den 2. april og langfredag den 3. april i Mols Bjerge, mens 3. og sidste etape afvikles påskelørdag den 4. april i skovområder syd for Ørnbjerg Mølle. Der forventes omkring 1.500 deltagere i alle aldre. Ansøgningen drejer sig om tilladelse til at etablere midlertidige parkeringspladser til 600-700 biler på matr. nr. 9e, Agri by, Agri, beliggende Agri Bavnehøjvej 6, Knebel, hvor parkering vil finde sted 2. og 3. april i tidsrummet ca. kl. 8-16. Der ansøges endvidere om tilladelse til at etablere en midlertidig stævneplads på matr. 90, Agri by, Agri. På stævnepladsen opsættes telte og toiletvogne mv. Klubben opstiller et hovedtelt på ca. 200 m², hvor der er kiosk, mulighed for at spise og at opholde sig. Derudover opstilles mindre telte til sekretariat, tidtagning, børnepasning, børnebaner og forhandlertelte samt ca. 70 klubtelte til omklædning og ophold. Der vil ikke være overnatning på pladsen bortset fra enkelte medlemmer for opsyn med pladsen. Pladsen pakkes ned og rengøres d. 3. april. Løbsruterne er endnu ikke fastlagt.

Stævneplads og løbsarealer ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag 4 arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at den valgte placering af stævneplads inkl. parkeringsareal ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, som habitatområdet er udpeget for. Specifikt er det vurderet, at selv om matr. 90, Agri by, Agri er kortlagt som en beskyttet naturtype, kan den godt tåle, at der et par dage er opsat telte, og at der bliver en del færdsel på området. Der er ikke nogen særligt sårbare dyr eller planter, der lider skade ved det, og slet ikke så tidligt på året som de første dage i april. Løbsruterne fastlægges sammen med kommunen og Naturstyrelsen for at sikre hensyntagen til naturtyperne i Mols Bjerge. Det er vurderet, at naturen i bjergene kan tåle den kortvarige påvirkning, som stævnet vil være. Dette kombineret med, at lodsejerne, Nationalparken og Naturstyrelsen har sagt god for projektet samt at et af fredningens formål er at udvide færdsel og ophold i området, gør, at Syddjurs Kommune vil bifalde, at der meddeles dispensation til stævnet.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 3. oktober 2014, hvor området blev besigtiget med deltagelse af fredningsnævnet, Nationalpark Mols Bjerge ved Kristian Hergét, grundejerne Lone Høst og Jean-Pierre Mange, Pan Århus ved Bent Nielsen, Syddjurs Kommune ved Steen Ravn Christensen og Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard og Knud-Erik Raahauge.

Det blev oplyst, at Nationalparken, Syddjurs Kommune, grundejerne og også Naturstyrelsen er positivt indstillet i relation til orienteringsløbet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene er en landskabsfredning, hvorefter arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, og hvor der er nærmere angivne restriktioner i relation til færdsel og teltslagning, og det beskrevne projekt forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet lægger efter de foreliggende oplysninger fra Syddjurs Kommune til grund, at projektet ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3s beskyttelse i relation til internationale naturbeskyttelsesområder og bilag IV-arter.

På denne baggrund og da orienteringsløbet vil medføre en øget opfyldelse af den del af fredningsformålene, der vedrører offentlighedens adgang til området, meddeler fredningsnævnet dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet på e-mailadressen midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling. Klage kan også iværksættes ved brug af Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, hvorom der er vejledning på nævnets hjemmeside www.nmkn.dk, virk.dk og borger.dk.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Pan Århus ved Bent Nielsen, bent@kronborg2.dk
Nationalpark Mols Bjerge, krher@danmarksnationalparker.dk
Lone Høst og Jean-Pierre Mange, lonehoest@gmail.com
Danmarks Naturfredningsforening dn@dn.dk og syddjurs@dn.dk
Syddjurs Kommune, src@syddjurs.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og syddjurs@dof
Friluftsrådet, oestjylland@friluftsraadet.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. oktober 2015

FN-MJØ 2015.71: Ombygning af en del af en toiletbygning til en shelter

Fredningsnævnet har den 22. juni 2015 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at indrette en del af en toiletbygning til en shelter på matr.nr. 2ap Strandkær By, Agri, beliggende ved Strandkær strand, Ebeltoft.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af den 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge, der har til formål bl.a. at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der er tale om en tilstandsfredning med forbud mod bebyggelse og ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Syddjurs Kommune har i udtalelsen oplyst, at der ønskes indrettet en shelter i den ene ende af en eksisterende toiletbygning. Der er således tale om anvendelse af en eksisterende bygning, hvis ydre udseende blot ændres i den ene gavl. Pladsen er tilgængelig for offentligheden. I toiletdelen bevares toilet og bord med håndvask, medens der i shelterdelen etableres fast bund og brædder hævet 40 cm over terræn. De ydre bygningsændrer er illustreret på følgende vis:

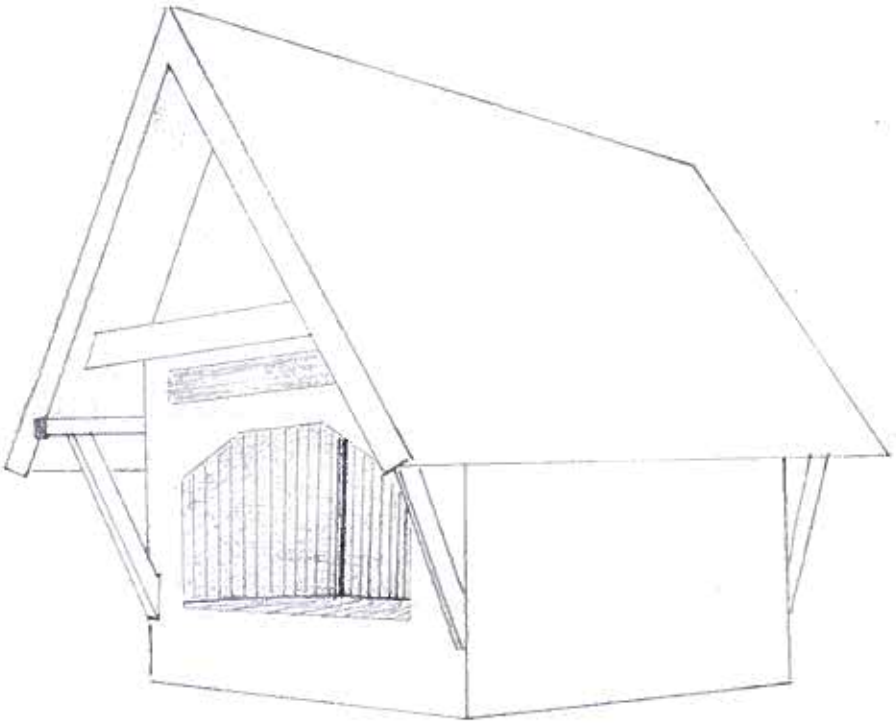

Det er videre oplyst, at ejendommen ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag IV-arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at indretning af shelter i en eksisterende toiletbygning ikke indebærer nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Det er kommunens opfattelse, at der kan meddeles dispensation, da der også er tale om en del af en samlet planlægning for sammenhængende stiruter og overnatningsmuligheder i Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 12. oktober 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Nationalpark Mols Bjerge ved Kristian Herket, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen, Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen. Kristian Herket gennemgik projektet og oplyste supplerende, at det overvejes også at opstille et bord og bænkesæt udenfor shelteren.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge nord er en tilstandsfredning, og fredningsbestemmelserne medfører, at det ansøgte kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet medfører en ubetydelig ændring af bygningens udseende og bidrager til en øget anvendelse for offentligheden. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte. Dispensationen omfatter endvidere opstilling af et bord og bænkesæt ved siden af shelteren, hvis det udføres i træ i naturfarver.

Det forudsættes ved denne dispensation, at der er tilsagn til projektet fra Naturstyrelsen som grundejer.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Jytte Heslop,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,

4. Syddjurs Kommune, 15/20370,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Kulturstyrelsen,
10. Region Midtjylland,
11. Friluftsrådet, Syddjurs,
12. Nationalpark Mols Bjerge,
13. Naturstyrelsen, Kronjylland.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. oktober 2015

FN-MJØ 2015.93: Opførelse af musical

Fredningsnævnet har den 26. august 2015 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opføre en musical "Myten om stenene" den 27. og 28. maj 2016 på Porskær Stenhus matr.nr. 27b og 21m Knebel by, Knebel, beliggende Porskærvej 32, 8420 Knebel.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af området besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af arealer i Mols Bjerge nord, der har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse. Der må endvidere ikke anbringes telte eller campingvogne, og der må ikke overnattes i parkerede autocampere. På statsejede arealer kan Fussingø Statsskovdistrikt dog som led i offentlighedens færdsel og ophold tillade kortvarig lejrslagning for mindre grupper. Sådanne tilladelser må kun meddeles i særlige tilfælde og kun, hvis områdets samlede værdier ikke forringes.

Offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti", og som på arealer i privat eje ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2,5 m. Offentligheden har endvidere ret til at parkere motorkøretøjer på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for parkeringsplads, og på de arealer i offentligt eje, som under plejeplanlægningen bliver udlagt til parkering.

Syddjurs Kommune har oplyst, at forestillingen sættes op af Djursland Folkehøjskole. Den involverer musikere, kor, dansere, en bueskytte, 35 skuespillere, otte heste, en ged og fire gæs. Der bliver plads til 500 tilskuere. Der etableres midlertidig parkering på marken ved siden af på matr.nr. 21m Knebel By, Knebel. Der opstilles 4-5 toiletvogne på den lille grusvej ved parkeringen. Derudover opsættes der skærme for at afskærme udsigten til biler på parkeringen og mod rideskolen og Porskærvej.

Der vil skulle opsættes entretelt, madtelt, telt til øl og vand, crewtelt, scene til musikere med fire hoffmanklodser, der afsættes fra vejen til at stormsikre kulisser og podie, gæs i lille indhegning og bål i bålfad. Der skal højst bruges fire højttalere.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at arealerne er i Natura2000-område nr. 186 "Mols Bjerge med kystvande". Projektet berører ikke naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget. Det ansøgte vurderes dermed ikke at ville påvirke Natura2000-området i et omfang, der er væsentligt dels som følge af afstanden til udpegede naturtyper, dels som følge af arrangementets midlertidige karakter.

I Syddjurs Kommune er der formodet eller konstateret forekomst af bilag IV-arterne odder, løgfrø, stor vandsalamander, spidssnudet frø, strandtudse, markfirben, arter af flagermus og mygblomst. Der er ikke registreret bilag IV-arter eller potentielle levesteder på projektområdet eller i umiddelbar nærhed heraf. Det ansøgte har en midlertidig karakter og en placering, så det efter Syddjurs Kommunes vurdering er udelukket, at det vil kunne påvirke nogen af de nævnte bilag IV-arter. Der er derfor ikke foretaget yderligere vurdering heraf.

Syddjurs Kommune har i forbindelse med sin tilladelse efter reglerne om fortidsmindebeskyttelse stillet en række vilkår. I relation til fredningsbestemmelserne vurderer kommunen, at naturen i bjergene kan tåle den kortvarige påvirkning, som teaterforestillingen vil medføre. Det kombineret med, at lodsejerne, Nationalparken og Naturstyrelsen har sagt god for projektet, samt at et af fredningens formål er at udvide færdsel og ophold i området, gør, at kommunen kan anbefale en dispensation.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 12. oktober 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Djurslands Folkehøjskole ved Mai Wied og Per Wied, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen, Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen. Mai Wied og Per Wied gennemgik projektet og oplyste i øvrigt, at der foruden opførelsen den 27. og 28. maj 2016 er generalprøve den 25. maj 2016 og pressegeneralprøve den 26. maj 2016.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge nord er en tilstandsfredning, og fredningsbestemmelserne medfører, at det ansøgte kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger efter det oplyste til grund, at projektet ikke vil medføre en varig påvirkning af landskabet og naturen. Da projektet endvidere vil medvirke til en udvidet adgang for offentligheden, meddeler fredningsnævnet dispensation til det ansøgte.

Det forudsættes ved denne dispensation, at der som oplyst i ansøgningsmaterialet er tilsagn fra de berørte grundejere til projektet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefri-

stens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Jytte Heslop,

2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 15/36105,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Friluftsrådet, Syddjurs,
10. Region Midtjylland,
11. Kulturstyrelsen,
12. Djursland Folkehøjskole,
13. Nationalparken Mols Bjerge,
14. Naturstyrelsen, Kronjylland.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. januar 2016

FN-MJØ 2015.111: Opstilling af fiberstation

Fredningsnævnet har den 19. oktober 2015 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opstille en fiberstation og en 5 meter høj mast på matr.nr. 4b Agri By, Agri, beliggende Porskærvej 56, 8420 Knebel.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealet besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge, der har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Fredningen er en tilstandsfredning med bestemmelser om, at der ikke må foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse.

Syddjurs Kommune har oplyst, at fiberstationen ønskes placeret i et åbent område bag et skovområde nord for eksisterende skydebane. Fiberstationen skjules af de høje træer, der afgrænser skovområdet. Med denne placering vil man opnå den bedste dækning for området. Fra TDC's eksisterende position, Porskærvej 56, 8420 Knebel, der er placeret inde midt i skoven, føres der et fiberkabel ud til ansøgte position. Fra ansøgte position sendes signalet videre over til masten, Møllevej 3, 8420 Knebel. På den måde skabes der forbedring af mobiltelefoni og især mobil dataoverførsel for beboerne i området Agri og Knebel. Placeringen er af Telcon fundet ideel, fordi der ikke er høje træer foran fiberstationen, da udstyret ikke vil genere beboerne i område, og da der er god plads til at bygge. For at kunne opfylde den ønskede dækning for TDC, består den nye struktur af et cementfundament på 1,6 m x 1,6 m. På fundamentet placeres et 5 m højt bærerør samt en outdoor unit. På bærerøret placeres der 1 transmissionsantenne dog max Ø 60. Det er muligt at indfarve udstyret. Det er kommunens opfattelse, at placeringen er velvalgt, og at fiberstationen er godt skjult og indpasset i landskabet. Der gøres dog opmærksom på, at bevoksningen ikke har status af fredskov og således kan fældes uden yderligere varsel, hvorved masterne vil blive synlige. Set på afstand vil landskabets terræn dog nok kunne skjule masterne delvist.

Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde, habitatområde 186: "Mols Bjerge med kystvande" der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes bilag IV arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at placeringen ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter, eller naturtyper området er udpeget for. Konkret for flagermus vurderes, at flagermus med deres ekkolokalisering ikke vil få problemer med at navigere uden om en ubevægelig mast.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 21. december 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Danmarks Naturfredningsforening ved Christian Bundgaard.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet finder efter fiberstationen og mastens placering, at der kan meddeles dispensation, da et sådant projekt ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad. Det er en betingelse for dispensationen, at den omkringliggende beplantning i form af skov ikke fjernes, og at udstyret males i sort eller anden mørk jordfarve efter anvisninger fra Syddjurs Kommune.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 15/42883,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, Syddjurs,
11. Kulturstyrelsen,
12. Region Midtjylland,
13. Projektleder Jacob Pilgaard.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 30. juni 2016

FN-MJØ-52-2016: Naturpleje i Mols Bjerge

Fredningsnævnet har den 18. april 2016 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til en ændring i naturplejen på matr.nr. 1a Strandkær By, Agri m.fl. i Mols Bjerge. Ansøgningen er indgivet af Naturhistorisk Museum, Molslaboratoriet.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge, der har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således blandt andet ikke ske ændringer i arealanvendelsen.

Det er oplyst, at projektet, der er et såkaldt Rewilding-projekt, er motiveret i et ønske om at sikre områdets lysåbne værdier, skabe naturlig dynamik, øge muligheden for frøspiring og frøspredning og konsolidere områdets høje naturkvalitet. Området vil blive overvåget i forskningsmæssig øjemed af Aarhus Universitet og Naturhistorisk Museum, og forvaltningstiltagene vil blive justeret, hvis der er behov herfor. Projektet indebærer en etablering af et 120 ha stort areal, der afgræsses af ca. 25 dyr af vildhestetypen samt ca. 15 galloway. Den endelige dyretype er på nuværende tidspunkt ikke fundet, men Molslaboratoriet ønsker en vildhestetype, som er meget sky, og som søger væk fra publikum. Der er således behov for skiltning om, at hestene ikke må fodres. Eventuelle heste, der opsøger publikum, vil blive fjernet. Der vil med projektet blive flere publikumsadgange til området, end der er nu. Hegnet, der etableres, er et almindeligt dyrehegn, der er magen til det eksisterende hegn.

Det er beskrevet, at Rewilding er en naturforvaltningstilgang, der sigter mod genopretning og bevarelse af større områder med vild natur. Det sker ved at oprette fredede kerneområder uden produktion, etablere sammenhæng mellem kerneområderne og indføre nøglearter såsom store planteædere. Målet er at skabe områder med stor biologisk mangfoldighed, hvor naturen er selvregulerende og derfor kan kræve færre ressourcer end under mere klassiske forvaltningsstrategier. Der påtænkes et Rewilding-projekt, hvor dyrene passer sig selv videst muligt, men effekterne moniteres massivt. Man går altså fra, at dyrene er der for at kunne producere kød, til at de er der for at styrke den biologiske mangfoldighed. Derudover har projektet en umiddelbar demonstrationseffekt, som kan sprede sig til andre lodsejere lokalt og nationalt. Der er valgt en tilgang, der ikke kræver indgreb i form af store vildthegn og andre særforanstaltninger. Heste og køer kan holdes inde med et simpelt hegn.

Der vil blive opsat nye oplysningsskilte på de eksisterende kortborde og eventuelt enkelte nye oplysningsskilte af samme udformning som de eksisterende. Der vil yderligere blive opsat en større infotavle ved Molslaboratoriet. Der ønskes videre etableret en færist ved Stenhøjevej. Færistens udform-

ning aftales i samarbejde med vejmyndigheden. Molslaboratoriet overtager herefter vedligehold af vejstykket mellem færistene og færistenes vedligehold.

Projektområdet og indgange dertil fremgår af følgende kortbilag, hvor rød farve er hegningens udstrækning, gul farve er led, lilla farve er træhegn, og orange farve er færiste.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at området er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det internationale naturbeskyttelsesområde er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag IV-arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at et rewildingprojekt ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for på den lange bane. Eventuelle korttidseffekter på naturtyper på udpegningsgrundlaget vil blive overvåget med projektet af universitetet m.fl., og såfremt Molslaboratoriet mod forventning ikke skulle rette græsningstrykket ind, således at der overordnet set ikke sker skade på naturtyper på udpegningsgrundlaget, har kommunen mulighed for at gribe ind efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Kommunen er repræsenteret i en følgegruppe til projektet. Kommunen vurderer på den baggrund, at der med projektet ikke vil ske negative effekter på arter eller naturtyper, som habitatområdet er udpeget for.

Syddjurs Kommune har endelig oplyst, at kommunen anbefaler projektet til godkendelse af fredningsnævnet på grund af projektets indsatser i forhold til sikring af biodiversitet og projektets forskningsmæssige interesse. Kommunen vurderer, at projektet ligger inden for fredningens formål. Samlet set er generne for offentlighedens adgang til området små, da den samlede mængde adgangsveje til området øges, og da dyrene udvælges, så de søger bort fra publikum. Eventuelle gener for offentligheden opvejes således af fordelene i forhold til styrkelsen af biodiversiteten.

Naturstyrelsen København har som teknisk bistand til fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4, i udtalelse af 23. juni 2016 blandt andet anført, at det ansøgte vurderes at bestå i ny græsningspraksis med helårsgræsning i et samlet hegn, opsætning af enkelte nye oplysningsskilte af samme udformning som de eksisterende, ny større infotavle ved Molslaboratoriet, to færiste ved

Stenhøjevej, en seks meter lang og fire meter bred træbro fra Bøgeskrænten over Mølleåen udført i egetømmer og douglasplanker med fundament af egesveller og med afretning omkring broen med stabilgrus for at sikre et stabilt terræn hvor dyrene går.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at projektet er i overensstemmelse med den statslige Natura 2000 planlægning, og at projektet kan medvirke til at opnå gunstig bevaringsstatus for de udpegede arter og naturtyper. Naturstyrelsen finder, at det bør uddybes, hvordan projektet berører fredningens bestemmelser om offentlighedens adgang.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 27. juni 2016 med udgangspunkt ved dels Molslaboratoriet, dels stedet for placeringen af færiste. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Molslaboratoriet ved Anni Kjeldsen, Morten D.D. Hansen og Kent Olsen, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen. Molslaboratoriet redegjorde for projektet. Det blev særligt fremhævet, at der er fri adgang for offentligheden i hele området, og at der således ikke med projektet sker nogen begrænsning i den adgang, der er en del af fredningens formål. Hanne Henriksen oplyste, at projektet er i overensstemmelse med den gældende plejeplan.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at det samlede projekt og projektets delelementer vil medvirke til en øget opfyldelse af fredningsformålene og en øget oplevelsen af nationalparkens natur og landskab. Fredningsnævnet kan således støtte projektet og meddeler herefter dispensation til det.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 16/10330,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,

9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, Syddjurs,
11. Region Midtjylland,
12. Kulturstyrelsen,
13. Molslaboratoriet v/ Anni Kjeldsen,
14. Plejevalgsudvalgsmedlem Torben Simonsen, Anne Kristine Mouritsen, Niels Andersen og Christian Gøtche samt Naturstyrelsen Kronjylland,
15. Syddjurs Kommunes vejmyndighed ved Peter Sandell

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 30. juni 2016

FN-MJØ-44-2016: Hegn og beplantning ved Mols Cross Club

Fredningsnævnet har den 4. april 2016 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af et opsat hegn og om tilladelse til at foretage beplantning på matr.nr 7a Basballe By, Agri, Mols Bjerge Vej 8, Basballe, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indleveret af Mols Cross Club.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge, der er en tilstandsfredning. Der må blandt andet ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse.

Mols Cross Club har i ansøgningen til Syddjurs Kommune anført blandt andet, at hegnet er opsat efter flytning af miljøcontaineren og har til hensigt tydeligt at adskille ryttergården (parkering) fra microbanen. Der forventes at være tale om en permanent placering. Efter flytning af miljøcontaineren forsvandt den ”naturlige” adskillelse mellem microbanen og ryttergården. Det var ikke nemt at forklare de små børn, hvor kørsel starter og især stopper. Hegnet er opsat med det formål at lave et opmarchområde til microbanen, således at det er meget tydeligt, hvor maskinerne må startes, og hvor indkørsel til banen starter og slutter. Det samme gælder ved storbanen bag støjmuren. Det åbne område gjorde det også muligt for ubudne gæster i bil og på scooter at benytte banen, og det er der nu forhåbentligt sat en effektiv stopper for. Der er samtidig med hegnet også monteret kæder over indgangen til baneområdet, så indkørsel ikke er mulig. Det er lavet sådan, at gående gæster stadig har adgang og kan nyde udsigten fra højen. Mols Cross Club har også indført forbud mod start/opvarmning af maskiner og kørsel i ryttergården for på den måde at begrænse lyden fra aktiviteterne på og ved banerne og samtidig højne sikkerheden ved, at det nu kun er tilladt at trække med motorcyklen i ryttergården. På den måde er lyden ”samlet” og dermed begrænset til kun at være i forbindelse med træning eller løb på banerne. Der beplantes yderligere langs støjmuren og containeren til foråret med den murvoksende ”arkitektens trøst”. I forbindelse med det nye hegn er det gamle hegn ved klubhuset nedtaget.

Hegnet er illustreret ved bl.a. følgende billedmateriale

Syddjurs Kommune har oplyst, at ejendommen ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder) artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag 4 arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at etablering af hegn og beplantning ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter, eller naturtyper området er udpeget for.

Syddjurs Kommune anfører videre, at kommunen har besigtiget området og vurderer, at hegnet stort det svarer til det tidligere hegn, der er givet tilladelse til. Banens udtryk ændres ikke ved hegnet og beplantningen. Kommunen vil dog ikke anbefale at beplante med "arkitektens trøst" i et fredet og naturbeskyttet område, men vil i stedet anbefale, at der benyttes naturligt hjemmehørende arter som f.eks. efeu/vedbend, kaprifolie, gedeblad, klematis/skovranke eller lignende og eventuelt også vildvin, som dog ikke er naturligt hjemmehørende.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 27. juni 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen. Mols Cross Club var inviteret til besigtigelsen, men deltog ikke.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation, der til dels er lovliggørende, da hegnet og beplantningen udført efter Syddjurs Kommunens anvisninger ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen negativt.

Fredningsnævnet finder anledning til at bemærke, at fredningsnævnet nu flere gange har behandlet sager om lovliggørelse af forhold omkring motocrossbanen, idet Mols Cross Club uden at forelægge sagerne for kommunen og fredningsnævnet fortsætter med at foretage dispositioner, som kræver fredningsnævnets dispensation.

Mols Cross Club kan således ikke forvente at få sådanne fremtidige dispensationer om forhold, der er etableret uden forudgående forelæggelse for fredningsnævnet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklage-

nævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 16/12076,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, Syddjurs,
11. Region Midtjylland,
12. Kulturstyrelsen,
13. Mols Cross Club v/ Jens Ole Christensen

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 12. juni 2017

FN-MJØ-30-2017. Genopførelse af udhus

Fredningsnævnet har den 15. marts 2017 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opføre et udhus på matr.nr. 6e Basballe By, Agri, Rishøjvej 6, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indgivet af ejendommens ejer Peter Madsen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord, der er en tilstandsfredning, som bl.a. har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Syddjurs Kommune har oplyst, at der er tale om en ca. 29 m^2 stor depot-og redskabsbygning, der opføres på en eksisterende sokkel i træ med tegltag eller alternativt med tørv eller pap. Den får en højde på 3,5 meter. Ansøgningen er i overensstemmelse med en i 2010 meddelt dispensation, der ikke er udnyttet.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Peter Madsen og Syddjurs Kommune ved Morten Aakjær Jørgensen. Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at udhuset udføres med jernoxid, så det med tiden opnår naturfarve. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Ejendommen er beliggende i Natura 2000 område nr. 227, Mols Bjerge med kystvande.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det

ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tidligere meddelt dispensation til et tilsvarende udhus på soklen for et tidligere udhus. På den baggrund og da der er tale om et udhus og ikke en bygning, der kan bruges til bolig, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Peter Madsen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 17/9945,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Friluftsrådet, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen,
14. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. september 2017

FN-MJØ-61-2017. Ydre og indre bygningsændringer

Fredningsnævnet har den 7. juni 2017 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om indre ombygninger, facadeændring og mellembygning på matr.nr.8a Basballe By, Agri, Kølbakken 15, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Marselisborg Administration ved Aksel Vestergaard for ejendommens ejer Heidi Bergholdt.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord, der er en tilstandsfredning, som har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må som udgangspunkt ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse.

Naturklagenævnet meddelte den 7. november 2008 dispensation til et tilsvarende projekt, der dog ikke indeholdt en mellembygning, i form af nedrivning af eksisterende bygninger og opførelse af nye bygninger til anvendelse til ferieboliger og restaurant.

Syddjurs Kommune har anført, at der i forbindelse med indretning af eksisterende byggeri med to ferieboliger, en helårsbolig, to festlokaler og fire værelser til Bed & Breakfast ønskes opført en mellembygning på 24 m^2. Der sker samtidig en minimal ændring af facader.

Det fremgår af sagen, at der i forvejen er bygninger på ejendommen på 153 m^2, 219 m^2, 90 m^2, 280 m^2 og 253 m^2.

Kommunen har yderligere anført, at ejendommen ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag IV-arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 5. september 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Heidi Bergholdt og Aksel Vestergaard, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at Naturklagenævnet tidligere har godkendt, at ejendommens drift ændres fra landbrugsdrift til den nu ansøgte drift.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til projektet, som efter sit indhold sammenholdt med den nuværende bygningsmasse findes at være uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Det bemærkes, at dispensationen også omfatter en eventuel ændring i projektet, som måtte bestå i, at der i stedet for renovering sker nedrivning og nyopførelse af en identisk bygning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompe-

tence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Heidi Bergholdt,
4. Marselis Administration ved Aksel Vestergaard,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Syddjurs Kommune, sag 17/19399,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening,
12. Friluftsrådet, Syddjurs,
13. Region Midtjylland,
14. Kulturstyrelsen,
15. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. september 2017

FN-MJØ-66-2017. Genopførelse af bygning og opførelse af støttemur og carport

Fredningsnævnet har den 14. juni 2017 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at genopføre og udvide en erhvervsbygning med tilhørende støttemur og at opføre en carport på matr.nr. 7b Basballe By, Agri, Molsvej 116, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af entreprenør Mads Ibsgaard Kristensen på vegne af ejendommens ejer Kurt Birkedal.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord, der er en tilstandsfredning, som har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må som udgangspunkt ikke foretages terrænændringer eller opføres ny bebyggelse.

Fredningen indeholder i § 9b en særbestemmelse for ejendommen, hvorefter fredningen ikke hindrer, at der opføres ny bebyggelse, hvis byggeriet tillades i henhold til by- og landzoneloven.

Syddjurs Kommune har anført, at byggeriet ønskes gennemført for at skabe en mere tidssvarende erhvervsbygning til lageropbevaring af natursten og til maskiner til transport heraf. Projektet består i en erhvervsbygning på 98 m^2 og en carport på 55 m^2. Der sker nedrivning af eksisterende lagerbygning/udhus på 78 m^2. Det er nødvendigt, at der etableres en støttemur, der kræver mindre terrænændringer. Bygningerne ønskes opført med sort tag. Vægge af træ males sort, og der etableres hvide vinduer, døre, udhæng og stern.

Syddjurs Kommune har endvidere anført, at der efter landzonebestemmelserne tidligere er givet et forhåndstilsagn på en 98 m^2 erhvervsbygning og en 42 m^2 carport. Det vurderes, at der kan meddeles tilladelse også til det udvidede projekt.

Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at placeringen og udformningen af byggeriet er velvalgt, og at det er godt indpasset i landskabet. Den eksisterende lagerbygning, som rives ned med projektet, vurderes at trænge til en udskiftning. Set på afstand vil skovbrynet skærme/danne bagtæppe for byggeriet, og landskabet bliver således ikke forstyrret af byggeriet.

Syddjurs Kommune har endelig anført, at ejendommen er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag IV arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at placeringen og udformningen ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 5. september 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Kurt Birkedal med Hannah Rørbye, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er anført i fredningen, at der kan opføres byggeri på ejendommen, hvis byggeriet kan godkendes i henhold til by- og landzoneloven. Da Syddjurs Kommune har anført, at der vil blive meddelt en sådan tilladelse, har fredningsnævnet ikke bemærkninger til det ansøgte byggeri, som delvist vil erstatte et meget faldefærdigt udhus.

Da det efter projektets udformning endvidere er nødvendigt med støttemuren omkring en del af byggeriet, og da denne ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Kurt Birkedal,
4. Entreprenør Mads Ibsgaard Kristensen,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Syddjurs Kommune, sag 17/19945,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening,
12. Friluftsrådet, Syddjurs,
13. Region Midtjylland,
14. Kulturstyrelsen,
15. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 10. oktober 2017

FN-MJØ-49-2017. Udvidelse af bolig og opførelse af værksted, carport og maskinhus

Fredningsnævnet har den 3. maj 2017 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at udvide boligarealet og opføre værksted, carport og maskinhus på matr.nr. 9d Basballe By, Agri, Mols Bjerge Vej 1, 8420 Knebel. Ansøgningen er indsendt af Hans Stødkilde-Jørgensen. Kommunen har videre anført, at der også er tale om spørgsmål om lovliggørelse af en del af det eksisterende boligbyggeri.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele lovliggørende dispensation, men i øvrigt ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord, der er en tilstandsfredning, som har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det er anført i fredningsbestemmelserne, at der ikke må foretages terrænændringer. Der må heller ikke opføres ny bebyggelse eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Der må på en landbrugsejendom opføres ny bebyggelse, hvis den er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, hvis den opføres i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger, og hvis bygningshøjden ikke overstiger 12,5 meter for driftsbygninger eller 8,5 meter for andre bygninger. Der må på en landbrugsejendom endvidere foretages ombygning af en eksisterende bygning til landbrugsdrift, selv om dens ydre fremtræden ændres, når ombygningen ikke medføre en højere bygningshøjde end anført for nybygninger.

Fredningsnævnet meddelte den 26. juni 2009 dispensation til udskiftning af eternittag til mat tegltag på ejendommen. I afgørelsen er bl.a. anført følgende:

> ”De har søgt om tilladelse til at udskifte eksisterende eternittag med mat tegltag, med 500 hældning med henblik på udnyttelse af 1. sal. Endvidere udskiftes tag over garage, og der lægges tag over parkeringsareal.
>
> Husets grundareal er 104 m2. Den samlede bygningshøjde forøges med 3 m fra de nuværende 5 m til 8 m. Gavlene på 1. sal bliver vinduespartier på henholdsvis 15 og 12 m2. Alle døre og vinduer udskiftes, og erstattes med lavenergitermoruder med aluminiumsrammer, svarende til dem på 1. sal.
>
> …
>
> Kommunens vurdering:
>
> Der ansøges om at forøge højden af bygningen ved ændring af hældning samt ændring af beklædning til mat teglsten.
>
> …

I henhold til fredningen må eksisterende bygninger ikke ændre ydre fremtoning. Husets nuværende udformning har en naturlig beliggenhed i terrænet, hvor der fra vejen anes de bagvedliggende arealer, hvilket fremgår af billeder vedlagt sagen. Det vurderes således ikke umiddelbart, at der kan dispenseres fra fredningen.

Omvendt kan det anføres, at med husets beliggenhed og indsyn fra vejen vil ændring af tagkonstruktion/materiale have en positiv indvirkning på helhedsindtrykket af boligen fra vejen. Endvidere ligger der på bagsiden af huset og mod vest en skrænt, som delvis afskærmer en forøget højde på huset, men med den planlagte højde vil tagryg ligge højere eller i niveau med skrænt.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

Under nævnets besigtigelse af ejendommen var der, med tilslutning af repræsentant for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, enighed om, at ansøgningen med foreliggende tegninger kunne imødekommes. Projektet indeholder en enkelt kvist, jfr. tegningsmateriale. Det drøftedes under besigtigelsen, om der kunne skabes yderligere harmoni i tagfladen ved anlæg af en lidt større kvist end angivet på tegning.

De har efterfølgende ansøgt om tilladelse til anlæg af to kviste og et Velux vindue imellem kvistene.

Dette er drøftet i nævnet, der finder, at dette vil være en for markant ændring af tagfladen, mere markant end en lidt større kvist end angivet i det oprindelige projekt.

Med bemærkning, at projektet ikke findes at have betydning for habitatområde, og med bemærkning, at huset trods den øgede højde vil falde ind i landskabet grundet den høje skrænt bag huset, meddeler nævnet herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til den ønskede ombygning som beskrevet i det oprindelige projekt med en enkelt kvist, eventuelt med en mindre udvidelse af kvisten efter godkendelse fra kommunen og nævnet, på betingelse af, at tagbelægning udføres i gråt eller sort."

Syddjurs Kommune har anført, at ejeren ønsker at udvide boligarealet med 47 m^2 i eksisterende byggeri. Herudover ønskes opført et værksted på 56 m^2 i forlængelse af de eksisterende bygninger mod nord og et fritliggende maskinhus med åben carport på 72 m^2 lidt længere mod nord derfor. Begge nye bygninger vil kræve terrænændringer.

Det fremgår af sagens tegningsmateriale, at det eksisterende byggeri har en grundplan på 162 m^2, hvoraf 21 m^2 er opført uden tilladelse.

Syddjurs Kommune har videre anført, at ejendommen er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag IV-arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at byggeriet ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at det ansøgte nybyggeri er i strid med fredningens bestemmelser om forbud mod ny bebyggelse og terrænændringer, idet det ansøgte dog vil være delvist skjult bag beplantning. Hvis fredningsnævnet ikke meddeler dispensation, bør det vurderes, om den del af det eksisterende byggeri, som ikke allerede er godkendt af fredningsnævnet, kan lovliggøres.

Den eksisterende bygningsmasse og det ansøgte byggeri er illustreret på følgende måde:

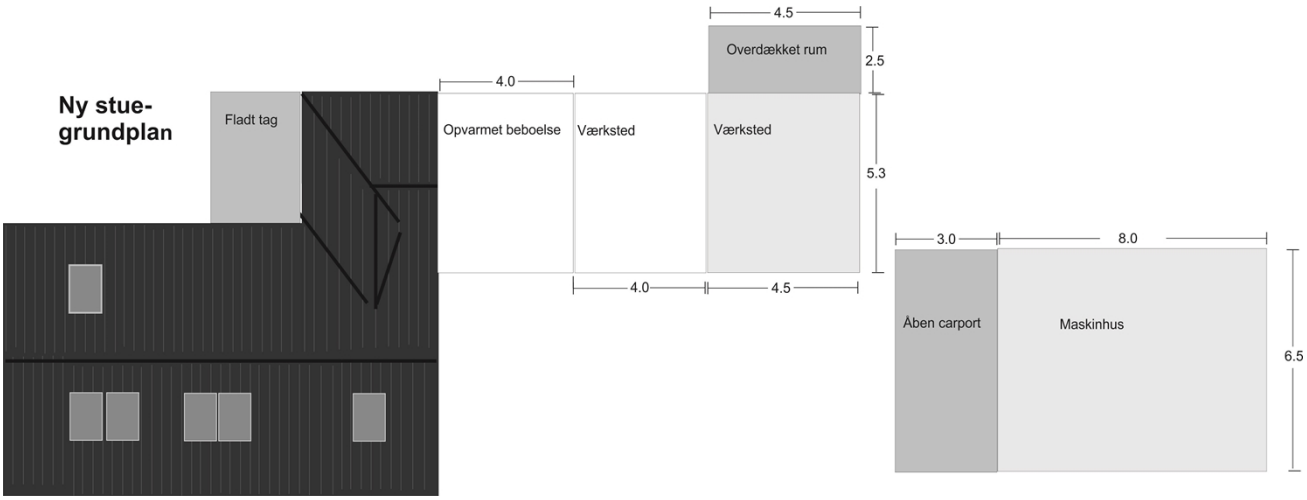

Syddjurs Kommune har anført, at det ansøgte nybyggeri består i det illustrerede værksted med overdækket rum, den åbne carport og maskinhuset. Kommunen har videre anført, at den del af det eksisterende byggeri, som ikke er godkendt, består i værkstedet og den del af boligarealet, som er benævnt fladt tag.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 5. september 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Hans Stødkilde-Jørgensen, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen. Det blev oplyst, at den eksisterende garage ønskes inddraget til beboelse. Der vil blive en afstand på tre meter mellem tilbygningen og nybygningen. Han ville hellere placere maskinhuset neden for en skrænt overfor det nuværende byggeri, men han har valgt den ansøgte placering for at få bygningerne samlet i relation til landzonebestemmelserne. Ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 1 ha, men der drives ikke landbrug fra den. Der er snarere tale om en forvokset køkkenhave. Maskinhuset skal bruges til de traktorer mv., han bruger til at passe jorden. Han er enig i, at særligt tilbygningen kræver meget omfattende terrænændringer, men en mindre del af skrænten er menneskeskabt ved tidligere byggeri på ejendommen. Han er også enig i, at det areal, der er overdækket med fladt tag, ikke tidligere er blevet myndighedsbehandlet. Derimod fremgik alle de andre ændringer af de tegninger, der blev sendt til kommunen og fredningsnævnet, forud for, at han byggede den nuværende garage i 2010/11. Det må derfor skyldes en fejl, hvis garagen ikke er nævnt i dispensationen.

Det blev som afslutning på besigtigelsen aftalt, at Syddjurs Kommune sender materialet fra den tidligere sag til fredningsnævnet til brug for fredningsnævnets afgørelse af den del af sagen, som vedrører lovliggørelse af eksisterende byggeri.

Syddjurs Kommune meddelte herefter den 12. september 2017 følgende til fredningsnævnet:

> ”**Sagshistorik**:
>
> Okt. 2007: Ejer ansøger om en tagrejsning fra 25 grader til 55 grader med henblik på udnyttelse af tagetage. Udvidelsen af garagen er ikke beskrevet i teksten i ansøgningen.
>
> Dec. 2007: Supplerende ansøgning med oplysning om mat teglsten samt ekstra garage og skur. (fremgår både af tekst og tegninger).
>
> Dec. 2007: Af kommunens indstilling står: *”Endvidere udskiftes tag over garage, og der lægges tag over parkeringsarealet”.*
>
> Maj 2008: Fredningsnævnet besigtiger adressen.
>
> 26. juni 2009: Fredningsnævn meddeler tilladelse til *det oprindelige projekt* med 1 enkelt kvist. Garage og skur er ikke omtalt. Dog omtales udskiftning af tag over garage og tag over parkeringsareal.

Efteråret 2009: Projekttilpasning med 1 lidt større kvist og 2 velux-vinduer.

3. nov. 2009: Fredningsnævn godkender én, lidt større, kvist og 2 velux-vinduer.

Kommunens bemærkninger til sagsforløbet:

Kommunen finder, at kommunens indstilling fra dec. 2007 ikke er fyldestgørende oplyst mht. garage og skur. Det virker lidt som om, at fokus for alle parter har været på at finde en god løsning ift. kvist og tag, at de andre ting lidt er glemt. Det bemærkes, at fredningsnævnet i juni 2009 meddeler tilladelse til "det oprindelige projekt". Det oprindelige projekt fra okt. 2007 indeholder ikke udvidelse af garage og skur, så vidt kommunen kan vurdere.

Vi drøftede den tidligere byggesag, og fredningsnævnet udbad sig oplysninger herfra. Kommunen finder dog, at gamle oplysninger i BBR og den tidligere ansøgte byggesag er irrelevant i forhold til, hvilke forhold Fredningsnævnet har godkendt. Det kan dog oplyses, at der i forhold til byggesagen også er ansøgt om garage og skur, men kun er meddelt tilladelse til kvist med vinduer. …

Kommunens bemærkninger til sagsforløb (2007-2009) og den nye byggeansøgning (dateret 10. feb. 2017):

Syddjurs Kommune finder, at der har foregået et kompliceret sagsforløb over flere år med projekttilpasninger. Det kan diskuteres, om udvidelsen af garagen samt halvtag (benævnt fladt tag på ansøgningen fra 2017) er lovliggjort eller ej. Formelt set finder kommunen ikke, at det er lovliggjort, da det ikke fremgår af byggetilladelse og fredningsnævnstilladelse fra 2009. Syddjurs Kommune vil dog argumentere for, dels pga. byggeriets indpasning i landskabet og dels pga. det komplicerede sagsforløb, at garage og halvtag bør lovliggøres.

Syddjurs Kommune finder fortsat, at ansøgningen fra 2017 om nyopførsel af værksted og maskinhus strider i mod fredningens formål - både i forhold til terrænændringer og i forhold til sikringen af landskabsværdierne. Det bemærkes, at ejendommen hverken er skov- eller landbrugsejendom.

Fredningsnævnets formand gennemførte herefter den 22. september 2017 yderligere en besigtigelse med møde med Hans Stødkilde-Jørgensen, hvor de anførte forhold i relation til spørgsmålet om lovliggørelse blev besigtiget og drøftet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kunne ved besigtigelsen konstatere, at det vil kræve meget betydelige terrænændringer at opføre det ansøgte værksted, og at værkstedet og særlig bygningen med kombineret carport og maskinhus vil have en uheldig indvirkning på landskabsoplevelsen, da de i modsætning til det nuværende byggeri vil blive synlige ved færdsel ved Mols Bjerge Vej.

Det bemærkes videre, at det ikke i medfør af fredningsbestemmelserne er muligt at opføre det ansøgte maskinhus, da en sådan bygning ikke er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til det ansøgte projekt.

Det er en konsekvens af fredningsbestemmelserne, at der ikke kan forventes meddelt dispensation til et maskinhus med en anden placering på ejendommen. Fredningsnævnet vil derimod ikke på forhånd afvise, at der vil kunne meddeles dispensation til en carport med en placering, der ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler efter en konkret vurdering af den tidligere dispensationssags forløb og på baggrund af bygningens fremtræden i landskabet og fredningen lovliggørende dispensation til dette, da det ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jan Kjær Madsen,
3. Hans Stødkilde-Jørgensen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Syddjurs Kommune, sag 17/13545,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Syddjurs,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen,
14. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. maj 2018

FN-MJØ-48-2018. Naturplejeprojekt i Basballe

Fredningsnævnet modtog den 18. april 2018 fra Syddjurs Kommune en udtalelse om et naturplejeprojekt i Basballe på matr.nr. 1d, 1e, 9a, 4f, 4c, 1c, 3b og 3h Basballe By, Agri og matr.nr. 5c Essendrup By, Agri. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere og Nationalpark Mols Bjerge.

Syddjurs Kommune anmodede ved sagens indbringelse for fredningsnævnet om fredningsnævnets udtalelse om, hvorvidt gennemførelse af naturplejeprojektet kræver fredningsnævnets dispensation fra fredningen af Mols Bjerge Nord.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for naturpleje og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Arealerne skal bevares i deres tilstand som på fredningstidspunktet, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må ikke opsættes andre faste hegn end havehegn, nødvendige kreaturhegn og nødvendige hegn i forbindelse med nyplantning (dyrehegn). Fredningen er ikke til hinder for, at der i forbindelse med plejeplanlægningen etableres anlæg i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området. Der skal hvert år fastsættes en detaljeret plan for den naturpleje, der udføres i det følgende år. Plejeplanen udarbejdes af miljøministeriet for statsejede arealer og af Syddjurs Kommune for de øvrige arealer efter drøftelse med et lodsejerudvalg, hvis ejerne eller en del af ejerne nedsætter et sådant udvalg.

Syddjurs Kommune har anført, at naturplejeprojektet omfatter 90 ha. Det indebærer opsætning af hegn, ændring og etablering af trampestier og ændring af den nuværende arealanvendelse fra afgræsning og ekstensiv landbrugsjord og skov, til at alle arealer afgræsses. Der vil blive opsat enkelte informationsskilte i forbindelse med projektet.

Syddjurs Kommune har nærmere anført om ansøgningen, at Den Danske Naturfond, Nationalpark Mols Bjerge, Naturstyrelsen og lokale lodsejere ønsker at etablere et større sammenhængende græsningsområde, som har til formål at forbedre naturen og levesteder og øge blomsterplanternes spredningsmuligheder. Området skal udgøre en stor hegning. Det består i dag af naturarealer, skov og primært ekstensive landbrugsarealer. Der er udarbejdet en plejeplan for området, og alle parter er indgået i projektet på frivillig basis. Projektet har bl.a. til formål at styrke og udvikle områdets biodiversitet. Der skal etableres to trampestier med tilhørende klaplåger. Stiernes beliggenhed kan ses i plejeplanen. Der sker ikke terrænregulering og etableres ikke ny bebyggelse eller anlæggelse af veje og stier i øvrigt.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at plejeplanen har været forelagt for og godkendt af plejeudvalget for Mols Bjerge fredningen.

Syddjurs Kommune har i øvrigt henvist til ansøgningen med kort og tegninger i form af en plejeplan for Basballe-Trekanten udarbejdet i april 2018 af Mols Consulting for Den Danske Naturfond & Nationalpark Mols Bjerge.

Det er sammenfattende Syddjurs Kommunes vurdering, at naturen forbedres som følge af etableringen af plejeprojektet med helårsafgræsning med fast lavt dyretryk og rydning af problemarter og udtynding af skov med henblik på etablering af lysåben græsningsskov. Naturområderne forventes at blive forbedret med plejetiltagene, og der vil være en positiv effekt på udviklingen af gunstig bevaringsstatus for de naturtyper, der er en del af udpegningsgrundlaget for det berørte Natura 2000-område. Projektet vil ikke indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekven-

ser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Det forventes tværtimod at have en positiv påvirkning for områdets naturtyper og arter. Projektet vurderes ikke at være i strid med fredningen, men der vil være en ændret arealanvendelse på mindre dele af arealet. Da det ikke kræver terrænændringer, byggeri, væsentligt ændret arealanvendelse og i sig selv ikke påvirker de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området og ikke hindrer en sikring af opretholdelsen af et righoldigt og afvekslende landskab og ikke strider med habitatreglerne, vurderes projektet ikke at kræve fredningsnævnets dispensation.

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Nationalpark Mols Bjerge ved Jens Reddersen, Mols Consulting ved Hanne Henriksen, Naturstyrelsen Kronjylland ved Jan Højland og Syddjurs Kommune ved Morten Aakjær Jørgensen og Mille Maria Louise Rasch. Naturplejeprojektet blev gennemgået.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet må efter sagens oplysninger lægge til grund, at plejeplanen ikke er en sådan plejeplan, som i medfør af fredningsbestemmelserne ikke skal godkendes af fredningsnævnet. Det område, der er omfattet af plejeplanen, er ikke i det hele ejet af staten, og plejeplanen er ikke i øvrigt udarbejdet af Syddjurs Kommune.

Projektet indebærer en meget omfattende hegning og som anført af kommunen i en vis grad en ændret arealanvendelse. Det er derfor fredningsnævnets opfattelse, at fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, som i det hele understøtter en del af formålet med fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Christian Bundgård,
3. Den Danske Naturfond,
4. Naturstyrelsen Kronjylland,
5. Nationalpark Mols Bjerge,
6. Line Brogaard,
7. Elisabeth Jacobsen,
8. Mols Consulting,
9. Miljøstyrelsen, København,
10. Syddjurs Kommune, sagsnr. 18/13372,
11. Danmarks Naturfredningsforening, København,
12. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,

13. Dansk Ornitologisk Forening, København,
14. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
15. Dansk Botanisk Forening, København,
16. Friluftsrådet centralt,
17. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
18. Region Midtjylland,
19. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. maj 2018

FN-MJØ-38-2018. Opsætning af et drivhus

Fredningsnævnet har den 5. april 2018 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opsætte et drivhus på matr.nr. 9d Basballe By, Agri, Mols Bjerge Vej 1, 8400 Ebeltoft. Ansøgningerne er indsendt af ejendommens ejere Hans Stødkilde-Jørgensen og Bente Nør Stødkilde-Jørgensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommens karakter af land- og skovbrugsejendom, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure og andre lignende indretninger.

Syddjurs Kommune har oplyst, at det ansøgte drivhus er på 21,4 m^2 og ønskes opsat i tilknytning til den eksisterende ejendom nedenfor boligen i tæt tilknytning til et eksisterende hønsehus og højbede. Det opsættes således ikke i direkte tilknytning til stuehuset. Drivhuset kræver ikke terrænregulering.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i det internationale naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil indebære en forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogle af de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Arealet er endvidere ikke rastested for bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Hans Stødkilde-Jørgensen og Syddjurs Kommune ved Milla Maria Louise Rasch. Projektet blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Drivhuset ønskes opført i haven med en placering, så det ikke er synligt fra landskabet. På den baggrund og efter drivhuset størrelse og ydre udformning meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Christian Bundgård,
3. Hans Stødkilde-Jørgensen og Bente Nør Stødkilde-Jørgensen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 18/13372,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. maj 2018

FN-MJØ-38-2018. Opsætning af et drivhus

Fredningsnævnet har den 5. april 2018 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opsætte et drivhus på matr.nr. 9d Basballe By, Agri, Mols Bjerge Vej 1, 8400 Ebeltoft. Ansøgningerne er indsendt af ejendommens ejere Hans Stødkilde-Jørgensen og Bente Nør Stødkilde-Jørgensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommens karakter af land- og skovbrugsejendom, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure og andre lignende indretninger.

Syddjurs Kommune har oplyst, at det ansøgte drivhus er på 21,4 m^2 og ønskes opsat i tilknytning til den eksisterende ejendom nedenfor boligen i tæt tilknytning til et eksisterende hønsehus og højbede. Det opsættes således ikke i direkte tilknytning til stuehuset. Drivhuset kræver ikke terrænregulering.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i det internationale naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil indebære en forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogle af de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Arealet er endvidere ikke rastested for bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Hans Stødkilde-Jørgensen og Syddjurs Kommune ved Milla Maria Louise Rasch. Projektet blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Drivhuset ønskes opført i haven med en placering, så det ikke er synligt fra landskabet. På den baggrund og efter drivhuset størrelse og ydre udformning meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Christian Bundgård,
3. Hans Stødkilde-Jørgensen og Bente Nør Stødkilde-Jørgensen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 18/13372,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. maj 2018

FN-MJØ-44-2018. Opsætning af et drivhus

Fredningsnævnet har den 13. april 2018 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opføre et drivhus på matr.nr. 3c Agri By, Agri, Porskærvej 46, 8420 Knebel. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Kim Vestberg.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for naturpleje og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure og andre lignende indretninger.

Syddjurs Kommune har oplyst, at drivhuset ønskes opført i tilknytning til den eksisterende ejendom sydvest for boligen i tilknytning hertil, dog ikke i direkte tilknytning til stuehuset. Drivhuset kræver ikke terrænregulering. Drivhuset er på ca. 27 m^2. Drivhuset vil ikke skille sig ud og vil ikke være særlig synlig fra vejen på grund af dets placering i forhold til øvrige bygninger. Drivhuset vil blive opført lige sydvest for stuehuset og i rimelig tilknytning til de eksisterende bygninger. Afstanden fra drivhuset til stuehuset vil være mindre end 20 meter. Drivhuset opføres foran de øvrige bygninger op mod Porskærvej. Et alternativ til den valgte placering kunne være at flytte drivhuset lidt tættere på det eksisterende stuehus eller jagthytte. Drivhuset opføres dog, så det hele fremstår som en samlet bygningsmasse, hvorfor det ikke vurderes at være dominerende i landskabet. Der vil være indsigt til drivhuset, når man kommer fra Porskærvej, uanset om man kommer fra den sydlige eller nordlige del af vejen. Drivhuset vil ikke i sig selv kunne påvirke de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i det internationalt naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Der er ikke registreret bilag-IV arter i området, men der er flere mulige leve- og rastesteder for markfirben. Det er kommunens vurdering, at anvendelsen af arealet til drivhus ikke kan indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Arealet er endvidere ikke levested eller rastested for bilag-IV arter.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Kim Vestbjerg med Hanne de Place og Syddjurs Kommune ved Mille Maria Louise Rasch. Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at ejerne i 2009 opførte et mindre drivhus med samme placering, da de ikke var klar over, at det krævede fredningsnævnets dispensation. Det er dog fjernet, da det blev ødelagt ved en storm. I forhold til tegningsmaterialet ønskes drivhuset opført med muret sokkel og i træ, så det i modsætning til det tidligere drivhus ikke vælter ved hård vind. Det gælder dog kun, hvis deres ingeniør siger, at det er nødvendigt. Drivhusets placering blev drøftet, og der blev opnået enighed om en placering tættere på ejendommens øvrige byggeri.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet omfatter opførelse af et drivhus i tilknytning til eksisterende bebyggelse på ejendommen. På den baggrund og med en placering som aftalt ved besigtigelsen, hvorefter den gavl, som er længst fra den øvrige bebyggelse, nogenlunde flugter med den del af det nuværende fundament, der er tættest på den øvrige bebyggelse, meddeler fredningsnævnet dispensation, da drivhuset under disse omstændigheder ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Christian Bundgård,
3. Kim Vestberg,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 18/16339,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. juni 2018

FN-MJØ-47-2018. Opførelse af en carport

Fredningsnævnet modtog den 18. april 2018 fra Syddjurs Kommune en udtalelse om en ansøgning om at opføre en carport på matr.nr. 9d Basballe By, Agri, Mols Bjerge Vej 1, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen var indsendt af ejendommens Hans Stødkilde-Jørgensen og Bente Nør Stødkilde-Jørgensen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommens karakter af land- og skovbrugsejendom, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure og andre lignende indretninger.

Fredningsnævnet meddelte den 10. oktober 2017 afslag på dispensation til at opføre en carport og et maskinhus med samme placering som den ansøgte carport (FN-MJØ-49-2017). Fredningsnævnet udtalte i afgørelsen, at det på forhånd ikke kunne afvises, at der vil kunne meddeles dispensation til en carport med en placering, der ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen.

Syddjurs Kommune har oplyst, at den ansøgte carport er på 58 m^2. Der er fremsat to alternative forslag til fredningsnævnets behandling. I det første forslag ønskes carporten opført 1 meter mod nord fra den eksisterende bygning som en samlet bygning. I det andet forslag ønskes carporten opført 2 meter mod nord fra den eksisterende bygning, og den deles op i to forskudte bygninger og lader derved taglinjen følge terrænet. Carporten vil i begge tilfælde være delvist skjult bag beplantningen. Den vil i begge forslag blive opført med ydervægge af træbeklædning, mens taget ønskes beklædt med tagpap. Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i det internationale naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil indebære en forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogle af de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Arealet er endvidere ikke rastested for bilag IV-arter.

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Hans Stødkilde-Jørgensen og Syddjurs Kommune ved Milla Maria Louise Rasch. Projektet blev gennemgået, herunder i relation til både placering og tagkonstruktion. Fredningsnævnet tilkendegav, at det er mere hensigtsmæssigt med en terrænregulering ved bebyggelsen end med en carport, der er synlig i landskabet, og at det i det lys også er mest hensigtsmæssigt med en så lav taghældning som muligt. Det blev aftalt, at Hans Stødkilde-Jørgensen vender tilbage med forslag til opførelsen af en carport i umiddelbar nærhed af den eksisterende bebyggelse indenfor den eksisterende beplantning.

Fredningsnævnet har herefter den 28. maj 2018 modtaget et revideret projekt med en carport, der er bygget sammen med den eksisterende bebyggelse og drejet, så den rækker mindst muligt ud i landskabet. Den har en taghældning på 4 grader. Projektet er nærmere illustreret i ansøgningsmaterialet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til det nu ansøgte projekt, da de nødvendige ikke ubetydelige terrænændringer skal udføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse og ikke vil være synlige fra omgivelserne, og da carportens placering op til den eksisterende bebyggelse vil betyde, at der fortsat vil være beplantning mellem carporten og landskabet mod Mols Bjerge Vej.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Christian Bundgård,
3. Hans Stødkilde-Jørgensen og Bente Nør Stødkilde-Jørgensen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 18/13372 og 18/16992,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 13. august 2018

FN-MJØ-103-2018. Ydre og indre bygningsændringer

Fredningsnævnet traf den 8. september 2017 følgende afgørelse (FN-MJØ-61-2017):

> ”Fredningsnævnet har den 7. juni 2017 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om indre ombygninger, facadeændring og mellembygning på matr.nr.8a Basballe By, Agri, Kølbakken 15, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Marselisborg Administration ved Aksel Vestergaard for ejendommens ejer Heidi Bergholdt.
>
> Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.
>
> Sagens baggrund
>
> Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord, der er en tilstandsfredning, som har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må som udgangspunkt ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse.
>
> Naturklagenævnet meddelte den 7. november 2008 dispensation til et tilsvarende projekt, der dog ikke indeholdt en mellembygning, i form af nedrivning af eksisterende bygninger og opførelse af nye bygninger til anvendelse til ferieboliger og restaurant.
>
> Syddjurs Kommune har anført, at der i forbindelse med indretning af eksisterende byggeri med to ferieboliger, en helårsbolig, to festlokaler og fire værelser til Bed & Breakfast ønskes opført en mellembygning på 24 m^2. Der sker samtidig en minimal ændring af facader.
>
> Det fremgår af sagen, at der i forvejen er bygninger på ejendommen på 153 m^2, 219 m^2, 90 m^2, 280 m^2 og 253 m^2.
>
> Kommunen har yderligere anført, at ejendommen ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag IV-arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.
>
> Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 5. september 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Heidi Bergholdt og Aksel Vestergaard, Syddjurs Kommune ved Hanne Henriksen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen.
>
> Fredningsnævnets afgørelse
>
> Fredningen af arealer ved Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at Naturklagenævnet tidligere har godkendt, at ejendommens drift ændres fra landbrugsdrift til den nu ansøgte drift.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til projektet, som efter sit indhold sammenholdt med den nuværende bygningsmasse findes at være uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Det bemærkes, at dispensationen også omfatter en eventuel ændring i projektet, som måtte bestå i, at der i stedet for renovering sker nedrivning og nyopførelse af en identisk bygning."

Fredningsnævnet har den 11. juli 2018 modtaget en ny udtalelse fra Syddjurs Kommune om ændringer i projektet i form af, at den nye mellembygning ændres fra 27 m^2 til 40 m^2, at antallet af eksisterende værelser til Bed & Breakfast i eksisterende bygning ændres fra fire til syv, at der i eksisterende bygning etableres erhvervsareal som kontorer til ejerens egen brug, at der ikke etableres helårsbolig, og at der etableres større og flere vinduer i facader og tagflader.

Fredningsnævnets afgørelse

Der er tale om mindre ændringer i forhold til det projekt, som fredningsnævnet meddelte dispensation til den 8. september 2017. Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til det ændrede projekt med samme begrundelse som i afgørelsen af 8. september 2017.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i

Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Christian Bundgaard,
3. Heidi Bergholdt,
4. Marselis Administration ved Aksel Vestergaard,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Syddjurs Kommune,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening,
12. Friluftsrådet, Syddjurs,
13. Region Midtjylland,
14. Kulturstyrelsen,
15. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 4. december 2018

FN-MJØ-101-2018. Nedsivningsanlæg

Fredningsnævnet har den 23. juli 2018 fra Syddjurs Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere et nedsivningsanlæg på matr.nr. 36c Agri By, Agri, Fuglsøvej 27, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Jørgen Kejser for Bogensholmlejren.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Arealerne skal bevares i den tilstand, de havde på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse.

Syddjurs Kommune har oplyst, at der ønskes etableret et nedsivningsanlæg i en hævet mile til rensning af ejendommens spildevand. Nedsivningsanlægget etableres som en hævet mile, fordi der på ejendommen er høj grundvandsstand. Højeste grundvandsstand er 1,6 meter, og anlæggets bund skal være minimum 1 meter over højeste grundvandsstand. Det betyder, at anlægget vil være 80 cm over terræn. Det anlægges med 120 meter sivedræn fordelt på 10 fordeler-rør med en længde på 12 meter. Fordeler-rørene ligger med en indbyrdes afstand på højest 1 meter. Det placeres i det træbevoksede areal mellem bygningen og vejen og bygges ind i terrænet, så det falder i med naturen. I forhold til beskyttelse af grundvand og havvand er placeringen af nedsivningsanlægget god. På ejendommen er mulighederne for et egnet spildevandssystem begrænset. Der er høj grundvandsstand, og det er derfor vanskeligt at etablere tanke i jorden. Samtidig er samletanke (tømme-tanke) en dårlig løsning, fordi forbruget af vand sker på en gang, hvilket vil medføre, at tanken skal tømmes hele tiden. Andre egnede anlæg vil fylde væsentlig mere i terrænet end et hævet nedsivningsanlæg og er derfor ikke en bedre løsning.

Syddjurs Kommune har endvidere oplyst, at ejendommen ligger i et internationalt naturbeskyttelsesområde, der er udpeget for blandt andet at beskytte enekrat på heder, overdrev eller skrænter, tørre dværgbuskesamfund (heder), artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund. Derudover forefindes Bilag IV-arterne stor vandsalamander, vindelsnegl og flagermus i området. Det vurderes, at projektet ikke indebærer nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 26. november 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Bogensholmlejren ved formanden Poul Børge Graversen og Flemming Pedersen, entreprenør Jørgen Kejser og Syddjurs Kommune ved Vibe Bertelsen. Projektet blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

På baggrund af projektets formål og da terrænændringen med sin placering og størrelse findes uden betydning for oplevelsen af fredningen, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Christian Bundgaard,
3. Jørgen Kejser,
4. Bogensholmlejren,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Syddjurs Kommune, sagsnummer 18/31608,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Østjylland,
14. Nationalpark Mols Bjerge,
15. Region Midtjylland,
16. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. september 2019

FN-MJØ-059-2019. Orienteringsløb i Mols Bjerge

Fredningsnævnet har den 3. juli 2019 modtaget en ansøgning fra Orienteringsklubben Pan om at afvikle danmarksmesterskabet i orienteringsløb på ultralang-distancen i Mols Bjerge den 25. oktober 2020. Syddjurs Kommune har den 9. september 2019 afgivet en udtalelse om ansøgningen.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag og således uden en forudgående besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier bevares i området under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, og at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen. Det er yderligere formålet at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ske ændringer i arealanvendelsen. Der må ikke anbringes telte eller campingvogne, og der må ikke overnattes i parkerede autocampere. Privatbesøgende hos vedkommende ejer må dog campere i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger. På statsejede arealer kan Fussingø Statsskovdistrikt dog som led i offentlighedens færdsel og ophold tillade kortvarig lejrslagning for mindre grupper. Sådanne tilladelser må kun meddeles i særlige tilfælde og kun, hvis områdets samlede værdier ikke forringes. Offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti", og som på arealer i privat eje ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2,5 m. Disse stier kan omlægges efter beslutning i forbindelse med plejeplanlægning. Hvis arealet er i privat eje, kræver en fravigelse af det på fredningskortet viste forløb dog samtykke fra vedkommende grundejer eller - hvis samtykke ikke opnås - tilladelse fra fredningsnævnet. Offentligheden har ret til at parkere motorkøretøjer på de arealer, der er vist på fredningskortet med signatur for parkeringsplads, og på de arealer i offentligt eje, som under plejeplanlægningen bliver udlagt til parkering.

Fredningsnævnet meddelte den 24. oktober 2014 (FN-MJØ-113-2014) efter forudgående besigtigelse dispensation til, at Orienteringsklubben Pan i samme område kunne afholde et orienteringsløb i påsken 2015 med forventeligt 1.500 deltagere over tre dage. Det var oplyst, at Nationalpark Mols Bjerge, Syddjurs Kommune, de private grundejere og Naturstyrelsen var positivt indstillet overfor projektet.

Det fremgår af ansøgningen, at der for tiden indhentes tilladelser hos Naturstyrelsen og Molslaboratoriet til, at deres arealer kan benyttes til orienteringsløbet. Der er af ejerne af matr.nr. 9e Agri By, Agri, Agri Bavnehøjvej 6, 8420 Knebel givet tilladelse til, at en del af ejendommen kan anvendes til parkering, stævneplads og målområde. Der vil i målområdet være behov for at opstille telte til brug for klubbens afvikling af stævnet. Endvidere vil de deltagende klubber komme med mindre telte, hvori deres løbere kan klæde om. Der forventes ca. 500 deltagere. De for Orienteringsklubben Pan nødvendige telte vil blive opstillet enten den 23. eller

den 24. oktober 2020, og de vil blive fjernet senest den 26. oktober 2020. De deltagende klubbers telte vil blive opsat og nedtaget på selve stævnedagen den 25. oktober 2020. Der vil ikke ske overnatning i teltene, bortset fra en enkelt eller to personer som vagter.

Syddjurs Kommune har supplerende oplyst, at løbsruterne endnu ikke er fastlagt.

Ejendommen er beliggende i det internationalt naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at projektet ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Det er specifikt vurderet, at arealerne godt kan tåle, at der et par dage er opsat telte, og at der bliver en del færdsel på området. Der er ikke særligt sårbare dyr eller planter, som lider skade ved det, og det særligt når løbet afholdes i oktober. Kommunen vil derfor bifalde, at der meddeles dispensation under forudsætning af, at de private lodsejere, Nationalpark Mols Bjerge og Naturstyrelsen kan sige god for projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Orienteringsløbet vil medføre en øget opfyldelse af den del af fredningsformålene, som vedrører offentlig adgang til området. På den baggrund og i lyset af det tidligere gennemførte tilsvarende arrangement med et lavere deltagerantal sammenholdt med Syddjurs Kommunes vurdering af den mindre betydende belastning af området, meddeler fredningsnævnets dispensation. Dispensationen meddeles på vilkår om oprydning og – da der i øvrigt ikke er sket inddragelse af andre i fredningssagens behandling – på betingelse af opnåelse af de nødvendige øvrige godkendelser, herunder ejergodkendelser.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Christian Bundgård,
3. Orienteringsklubben Pan,
4. Lone Høst og Jean-Pierre Mange,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 19/20917,
7. Nationalpark Mols Bjerge,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København,
11. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,

12. Dansk Botanisk Forening, København,
13. Friluftsrådet centralt,
14. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
15. Region Midtjylland,
16. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 12. november 2019

FN-MJØ-094-2019. Solceller

Fredningsnævnet modtog den 13. september 2019 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opsætte solceller på taget af en bygning på matr.nr. 36c Agri By, Agri, Fuglsøvej 27, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indgivet af ejendommens ejer Bogensholmlejren ved Ebeltoft Vig.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge. Arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres ny bebyggelse eller ske ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker en ændring i bygningens ydre fremtræden.

Syddjurs Kommune har oplyst, at solcellerne ønskes opsat på en eksisterende tagflade på bygningen mod nord/vest, der er en af de fire længebygninger. Det fremgår videre af et foto, at solcellerne opsættes på et sort tag og vender ind mod gården mellem de fire længebygninger.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område Mols Bjerge med kystvande. Projektet berører ikke de udpegede naturtyper på udpegningsgrundlaget.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således fredningsnævnets praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af solceller med sort baggrund, der skal monteres som et rektangel og udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas, hvis solcellerne opsættes på et sort tag.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til en sådan opsætning af solceller, da denne ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. § 10, stk. 5 i forretningsorden for fredningsnævn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Christian Bundgård,
3. Bogensholmlejren ved Ebeltoft Vig,
4. Miljøstyrelsen,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 19/30728,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 17. marts 2020

FN-MJØ-117-2019. Primitiv toiletbygning

Fredningsnævnet modtog den 1. november 2019 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en primitiv toiletbygning ved Femmøller Efterskole på matr.nr. 2bi Essendrup By, Agri, Molsvej 137, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Nationalpark Mols Bjerge for ejendommens ejer Femmøller Efterskole.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse og modtagelse af yderligere oplysninger besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Det er bl.a. fredningens formål at sikre bevarelsen af områdets landskabelige værdier og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger.

Syddjurs Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter en primitiv toiletbygning på 4 m^2 i træ. Parkeringspladsen og det areal, toiletbygningen opføres på, tilhører Femmøller Efterskole, som har indvilget i, at pladsen kan benyttes som offentlig parkeringsplads, og at det nye toilet bliver offentligt tilgængeligt. Parkeringspladsen er udgangspunkt for det nye Mols Bjerge stisystem og de andre stier i området. Det har givet en væsentlig forøgelse af gæster på pladsen og dermed behov for et primitivt toilet.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er i Natura 2000-område Mols Bjerge med kystvande. Toiletbygningen berører ikke udpegningsgrundlaget.

Syddjurs Kommune har vurderet, at der kan meddeles dispensation, da toiletbygningen opføres i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 3. marts 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Nationalpark Mols Bjerge ved Susanne Krogstrup og Syddjurs Kommune ved Grete Kristensen. Den præcise placering af toiletbygningen kunne ikke påvises, herunder om placeringen betyder, at der også skal ske vejbefæstning til brug for tømning. Det blev aftalt, at der sendes supplerende materiale til fredningsnævnet til brug for sagens afgørelse.

Det er efterfølgende oplyst, at der er valgt en placering bagved trærækkerne for at skærme bygningen lidt fra parkeringspladsen, men placeringen er ikke afgørende. Der skal erfaringsmæssigt ske tømning én gang om året, og det sker ved en slamsuger, der kan holde på parkeringspladsen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området

er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler efter projektets formål og toiletbygningens begrænsede størrelse dispensation til denne med en placering ved parkeringspladsen og således på den anden side af trærækken end den ansøgte placering.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklage-

nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Christian Bundgård,
2. Nationalpark Mols Bjerge,
3. Femmøller Efterskole,
4. Miljøstyrelsen,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 19/38205,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 21. oktober 2020

FN-MJØ-112-2020. Stuehus og udhus til erstatning for eksisterende byggeri

Fredningsnævnet modtog den 10. september 2020 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et nyt stuehus og et nyt udhus som erstatning for et nedrevet byggeri på matr.nr. 6a Agri By, Agri, Dybdalvej 19, 8420 Knebel. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Birger Høgh Mikkelsen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure og andre lignende indretninger. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Syddjurs Kommune har oplyst, at projektet omfatter et stuehus på 189 m^2, hvoraf henholdsvis 12 m^2 og 20 m^2 er overdækkede terrasser under samme tag som beboelsen. Udhuset, der også indeholder en garage, er på 137 m^2. De eksisterende bygninger nedrives, og begge de nye bygninger opføres omtrent indenfor det tidligere bebyggede areal. Bygningerne opføres med facader i træ og ståltag.

Byggeriet er nærmere illustreret i ansøgningsmaterialet.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i det internationale naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil indebære en forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har konsekvenser for nogle af de arter eller naturtyper, området er udpeget for. Projektet vil endvidere ikke påvirke bilag IV-arter.

Syddjurs Kommune har som sin umiddelbare vurdering oplyst, at projektet ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 5. oktober 2020. I mødet deltog endvidere Birger Høgh Mikkelsen, Syddjurs Kommune ved Pernilla Marie Mathisen, Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Kim Olesen og Lise Haurum. Projektet blev gennemgået. Det blev supplerende oplyst, at der bliver tale om sort træ og mat sort ståltag. Der blev forevist billeder, som viste, at der tidligere var tale om en 4-længet gård, og at der på nedrivningstidspunktet var en 3-længet gård og en maskinbygning. Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet udtrykte støtte til projektet. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation, men at sagsbehandlingen i Syddjurs Kommune bør sikre, at der ikke bliver tale om en for markant terrænændring i relation til særligt påfyldning. Pernilla Marie Mathisen oplyste, at kommunen er opmærksom på dette ved sin administration af udgangspunktet for praksis om, at der ved en skrånende ejendom skal ske terrænændringer i begge sider ud fra medianbetragtninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Selvom der ikke er oplyst størrelsen på de bygninger, der er nedrevet, kan det efter sagens oplysninger, herunder de fotos, der blev vist under besigtigelsen, lægges til grund, at der er nedrevet en væsentlig større bygningsmasse end den bygningsmasse, projektet omfatter, og at der ikke er tale om en væsentlig anderledes placering af bygningerne. På den baggrund og i lyset af byggeriets udformning og placering, som er fint tilpasset landskabet, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Christian Bundgård,
2. Birger Høgh Mikkelsen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 20/64650,
5. Nationalpark Mols Bjerge,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 21. oktober 2020

FN-MJØ-079-2020. Garage

Fredningsnævnet modtog den 1. juli 2020 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en garage på matr.nr. 3e Agri By, Agri, Porskærvej 48, 8420 Knebel. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Peter Christensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af Mols Bjerge Nord. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure og andre lignende indretninger. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Syddjurs Kommune har oplyst, at projektet omfatter en garage på 50 m^2. Den opføres ca. 15 meter fra beboelsen med træbeklædte facader og tagpap.

Garagen er nærmere illustreret i ansøgningsmaterialet.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i det internationale naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil indebære en forringelse af områdets naturtyper og levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for arter eller naturtyper, området er udpeget for. Projektet vil endvidere ikke påvirke bilag IV-arter.

Det er Syddjurs Kommunes umiddelbare vurdering, at projektet ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 5. oktober 2020. I mødet deltog endvidere Peter Christensen, Syddjurs Kommune ved Pernilla Marie Mathisen, Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Kim Olesen og Lise Haurum. Projektet blev gennemgået. Ejendommen er en helårsbeboelse. Der skal ske afgravning, men ikke påfyldning ved projektets udførelse. Pernilla Marie Mathisen oplyste, at udgangspunktet for kommunens praksis er en medianbetragtning, således at der ved en skrånende grund skal ske afgravning i den ene ende og påfyldning i den anden ende. Fredningsnævnet foreslog en alternativ løsning med en ændret placering af garagen. Peter Christensen var ikke interesseret heri. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation til det ansøgte projekt. Der må dog ikke ske nogen påfyldning, og der skal derfor ske afgravning, så hele garagen kommer i samme niveau som garagens indgang.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om en beboelsesejendom, og der er derfor som udgangspunkt grundlag for opførelse af en garage. Hvis garagens gulvniveau udføres udelukkende ved afgravning og således ikke ved påfyldning, vil den som følge af terrænformerne ikke være markant synlig i landskabet og vil på den baggrund ikke have betydning for oplevelsen af fredningen. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation på vilkår om, at der ikke sker påfyldning, men udelukkende afgravning af jord ved garagens opførelse. Det afgravede jord må ikke placeres andetsteds på ejendommen, men skal bortskaffes.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Christian Bundgård,
2. Peter Christensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 20/27666,
5. Nationalpark Mols Bjerge,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. maj 2021

FN-MJØ-132-2020. To shelters

Fredningsnævnet modtog den 20. oktober 2020 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere to shelters ved Femmøller Efterskole på matr.nr. 2bi Essendrup By, Agri, Molsvej 137, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Nationalpark Mols Bjerge for ejendommens ejer Femmøller Efterskole.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Det er bl.a. fredningens formål at sikre bevarelsen af områdets landskabelige værdier og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Der må heller ikke foretages terrænændringer.

Fredningsnævnet meddelte den 17. marts 2020 dispensation til at opføre en primitiv toiletbygning på 4 m^2 i træ på ejendommen (FN-MJØ-117-2019).

Syddjurs Kommune har oplyst, at de to shelters ønskes opført som en del af nationalpark Mols Bjerges vision om at skabe et mekka for naturglade vandrere. Det er lykkedes nationalparken at få stien certificeret som "Leading Quality Trails – Best of Europe", hvilket er vandrestierne michelinstjerne. Det har resulteret i mange vandrere på den 60 km lange sti. Shelterne ønskes opsat bag parkeringsarealet, hvor terrænet begynder at stige ikke langt fra toiletbygningen. De bliver offentligt tilgængelige mod betaling til Femmøller Efterskole, som vil have ansvaret for at vedligeholde shelterne og arealerne omkring dem.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er i Natura 2000-område Mols Bjerge med kystvande. Projektet berører ikke udpegningsgrundlaget.

Syddjurs Kommune har vurderet, at der kan meddeles dispensation, da shelterne opføres i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. maj 2021. I besigtigelsen deltog endvidere Nationalpark Mols Bjerge ved Susanne Krogstrup, Femmøller Efterskole ved forstander Maria Vinding Perera, Syddjurs Kommune ved Pernilla Marie Mathisen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen. Projektet og stedet for shelternes placering blev gennemgået. Det blev oplyst, at det er nødvendigt med mindre terrænændringer, og at der også ønskes etableret en mindre bålplads. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation, men at det ikke kan tages til indtægt for, at der senere vil blive meddelt dispensation til flere shelters længere inde i nationalparken, idet det vil kunne medføre et uhensigtsmæssigt naturtryk.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Shelterne ønskes placeret tæt på den eksisterende parkeringsplads ved en gennemgående vej og i nærheden af en toiletbygning. De vil med denne placering skjult blandt træerne ikke medføre nogen visuel ændring i landskabsoplevelsen eller en særlig ekstra belastning af området. På den baggrund og med henvisning til, at det er et af fredningens formål at opnå øget adgang til området, meddeler fredningsnævnet dispensation, herunder til en bålplads, som er naturlig i tilknytning til to shelters.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Anita Søholm (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
2. Nationalpark Mols Bjerge,
3. Femmøller Efterskole,
4. Miljøstyrelsen,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 20/81582,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. december 2021

FN-MJØ-133-2021. Flytbart læskur

Fredningsnævnet modtog den 4. oktober 2020 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opstille et flytbart læskur på matr.nr. 2a Strandkær By, Agri, Strandkærvej 7, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Naturstyrelsen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Det er bl.a. fredningens formål at sikre bevarelsen af områdets landskabelige værdier og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Efter ejerens anmodning skal der dog meddeles dispensation til anbringelse af læskure for kreaturer, men fredningsnævnet kan modsætte sig den ansøgte beliggenhed, omfang og ydre fremtræden af skuret.

Syddjurs Kommune har oplyst, at læskuret er til kreaturer på ejendommen, som er en landbrugsejendom. Det ønskes opstillet ca. 50 meter nordvest for staldanlægget ved Strandkær. Det er på 50 m^2 og beklædes med træ. Der anvendes galvaniserede og lakerede ståltrapezplader til tagdækning.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er i Natura 2000-område Mols Bjerge med kystvande. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil have nogen indvirkning på habitatområdet, og at det er udelukket, at det vil kunne påvirke bilag IV-arter.

Syddjurs Kommune har vurderet, at der kan meddeles dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 9. december 2021 ved Martin Møller-Heuer og Bjarne Golles. I besigtigelsen deltog endvidere Naturstyrelsen Kronjylland ved Peder Iversen, Syddjurs Kommune ved Grete Kristensen, Danmarks Naturfredningsforening ved Kim Olesen og Nationalpark Mols Bjerge ved Kristian Herget. Det blev oplyst, at der er tale om en stationær placering, selvom læskuret er flytbart. Grete Kristensen oplyste, at det skal undersøges, om denne oplysning giver anledning til en fornyet vurdering fra kommunens side.

Fredningsnævnets kommunalt valgte medlem deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er

udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet har ingen bemærkninger til den ansøgte beliggenhed, omfang og ydre fremtræden af læskuret og meddeler derfor dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Anita Søholm,
2. Naturstyrelsen Kronjylland,
3. Miljøstyrelsen,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 21/36182,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet centralt,
11. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen,
14. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. marts 2022

FN-MJØ-021-2022. Jordvarmeanlæg

Fredningsnævnet modtog den 25. februar 2022 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere jordvarmeanlæg på matr.nr. 10a Agri By, Agri, Dybdalvej 15, 8420 Knebel. Ansøgningen er indsendt af Hjelm & Henriksen for ejendommens ejere Hanna og Markus Wassberg.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 12. september 1994 om fredning af den sydlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer.

Syddjurs Kommune har oplyst, at anlægget skal bestå af 800 meter varmeslanger, der nedgraves ved pløjning indenfor et areal på 1.000 m^2. Der foretages således en terrænændring, men den er kun af midlertidig karakter under anlægsfasen. Når anlægget er udlagt, og der er retableret, er det kun en evt. samlebrønd, der kan erkendes.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i det internationale naturbeskyttelsesområde Mols Bjerge med Kystvande. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil have nogen indvirkning på habitatområdet eller bilag IV-arter.

Det er således Syddjurs Kommunes vurdering, at der kan dispenseres til projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den sydlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, som er uden betydning for oplevelsen af fredningen, og som alene medfører midlertidige mindre terrænændringer.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles (ministerudpeget medlem af fredningsnævnet),
2. Anita Søholm (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
3. Hjelm & Henriksen,
4. Hanna og Markus Wassberg,
5. Miljøstyrelsen,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 22/4168,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen,
16. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 6. maj 2022

FN-MJØ-052-2022. Jordvarmeanlæg

Fredningsnævnet modtog den 3. maj 2022 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere jordvarmeanlæg på matr.nr. 2e, 3d, 4c og 33c Agri By, Agri, Bogens Søvej 4, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Vølund Varmeteknik for ejendommens ejere Johan og Nanna Isbrandt Sigsgaard.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer.

Syddjurs Kommune har oplyst, at anlægget skal bestå af 660 meter varmeslanger, der nedgraves ved pløjning indenfor et areal på 950 m^2. Der foretages således en terrænændring, men den er kun af midlertidig karakter under anlægsfasen. Når anlægget er udlagt, og der er retableret, er det kun en evt. samlebrønd, der kan erkendes, og den vil ikke være synlig udenfor grunden. Slangernes placering er illustreret på følgende kort:

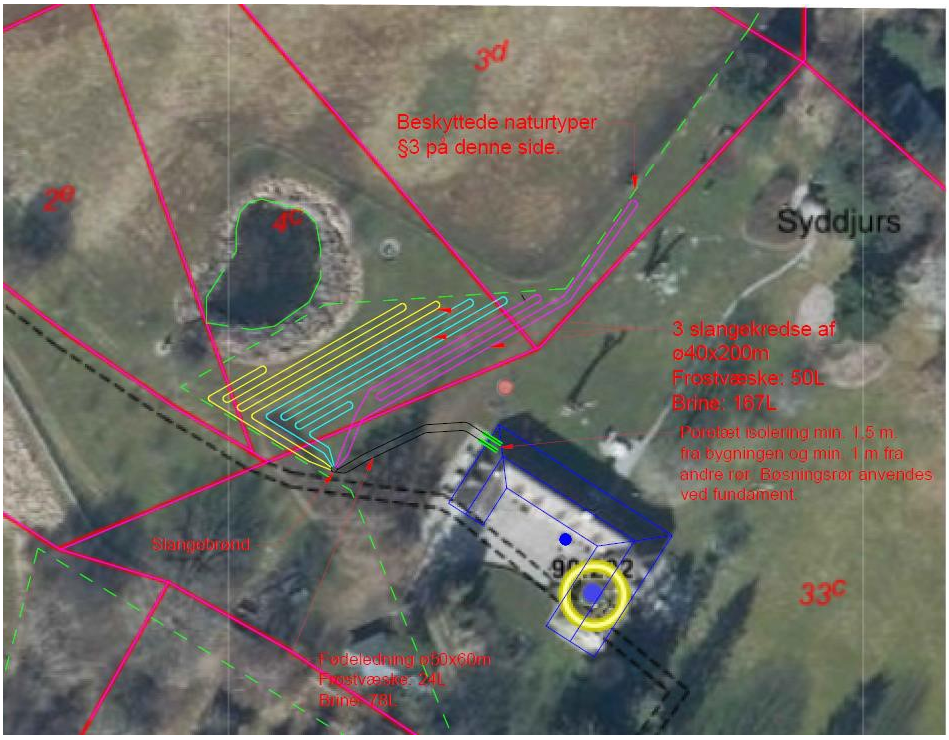

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i et internationalt naturbeskyttelsesområde. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil indebære nogen forringelse af områdets naturtyper eller levesteder eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for nogen af de arter eller naturtyper, området er udpeget for.

Det er således Syddjurs Kommunes vurdering, at der kan dispenseres til projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, som er uden betydning for oplevelsen af fredningen, og som alene medfører midlertidige mindre terrænændringer.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Rømer Westh (ministerudpeget medlem af fredningsnævnet),
2. Anita Søholm (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
3. Vølund Varmeteknik,
4. Johan og Nanna Isbrandt Sigsgaard,
5. Miljøstyrelsen,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 22/10493,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. juni 2022

FN-MJØ-030-2022. Udskiftning af mast

Fredningsnævnet modtog den 9. marts 2022 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at udskifte en mast på matr.nr. 4b Agri By, Agri, Porskærvej 56, 8420 Knebel. Ansøgningen er indsendt af Connect44 A/S. Ejendommen ejes af Peter Jensen

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Det er fredningens formål at sikre bevarelsen af områdets landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Der må heller ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Eksempelvis må der ikke oprettes dambrug eller anlægges campingpladser, baneanlæg til sportsudøvelse, oplagspladser eller lossepladser, og der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller eller tankanlæg.

Fredningsnævnet meddelte den 2. juni 1988 dispensation til Ebeltoft-Mols Turistfart til at opstille en mast på ejendommen for at skabe radiokontakt mellem de enkelte busser og kontoret i Vrinners. Den skulle udføres af et galvaniseret rør i størrelsen fra Ø 15 til Ø 8 cm og opstilles i en eksisterende granplantage med samme højde som træerne. På toppen skulle fastgøres et teleskoprør med tre antennearme, der var 30 cm lange med en tykkelse på 1 cm. Teleskoprøret med antennearme kunne forskydes lodret op i takt med, at grantræerne blev højere. Det ville sige, at selve masten ikke ville være synlig set ude fra, hvorimod teleskoprør og antennearme ikke ville kunne skjules mod indsigt udefra. Dispensationen blev meddelt på vilkår om, at masten skulle fjernes fra ejendommen, når den ikke længere skulle benyttes til det ansøgte formål, og at den ikke uden fredningsnævnets tilladelse kunne anvendes til anden radio- eller TV-kommunikation. Fredningsnævnet tilkendegav yderligere, at dispensation til anvendelse af masten til radiokommunikation udover det ansøgte formål ikke kunne forventes imødekommet (F.S. 11/88).

Fredningsnævnet meddelte den 19. november 1996 dispensation til Teledanmark Mobil til at udskifte en 14 meter høj kommunikationsmast med en 15 meter høj mast på ejendommen. Fredningsnævnet anførte i sin begrundelse, at den eksisterende mast var omgivet af høj nåletræsbevoksning og ikke var synlig udefra, hvorfor en forhøjelse af masten på 1 meter ville få en minimal påvirkning på det omliggende landskab. Dispensationen blev meddelt på vilkår om, at den eksisterende beplantning omkring anlægget opretholdes og vedligeholdes (j.nr. 116/96).

Syddjurs Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter udskiftning af en eksisterende 15 meter høj rørmast, som ikke længere kan give tilstrækkelig dækning i området, da den omkringliggende bevoksning dækker for de eksisterende antenner. Det søges om opstilling af en gittermast med en højde på 30 meter i den eksisterende beplantning, der skærmer den nederste del af masten.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er i Natura 2000-område Mols Bjerge med kystvande. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil forringe udpegningsgrundlagets naturtyper eller påvirke dets arter. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Anita Søholm. Endvidere deltog Peter Jensen, Connect44 A/S ved Kim Andersen og Rebecca Astrup Hansen, Syddjurs Kommune ved Pernilla Marie Mathisen og Grete Kristensen og Danmarks Naturfredningsforening ved Jens Otto Hansen. Fredningsnævnets formand redegjorde indledningsvis for den relevante fredningsbestemmelse og fredningsnævnets tidligere afgørelser om master på ejendommen. Projektet blev herefter gennemgået. Det kunne konstateres, at den nuværende mast på 15 meter er placeret på en bakketop, som er meget synlig fra omgivelserne. Den har en højde på 15 meter, og beplantningen blev anslået til at have en højde på 17-18 meter. Masten er således ikke synlig nu. Det blev oplyst, at den nye mast skal bruges til dækning af Agri og en del af Nationalpark Mols Bjerge. Masten kan ikke være lavere end 30 meter, da der skal være plads til flere udbydere. Peter Jensen oplyste, at han er indstillet på at have masten stående på sin ejendom. Han reagerede på en annoncering med efterlysning af gode placeringer. Syddjurs Kommune oplyste, at nationalparken er positiv overfor projektet, hvis beplantningen bibeholdes. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er i fredningen forbud mod at opsætte master, og de to tidligere dispensationer fra fredningsnævnet, som på trods heraf har tilladt master med den samme placering som den ansøgte, har udtrykkeligt lagt vægt på, at den eksisterende beplantning har betydet, at masterne ikke var synlige fra omgivelserne.

Den aktuelle ansøgning omfatter udskiftning af en mindre og skjult rørmast med en meget mere markant gittermast, som både i omfang og højde vil være meget synlig fra omgivelserne på bakketoppen ud for Agri.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at opsætte en så markant mast i kernen af det landskab, fredningen skal beskytte mod bl.a. master. Fredningsnævnet finder således efter den konkrete udformning af fredningsbestemmelserne og den ansøgte meget synlige placering, at det er i strid med fredningens formål at opsætte den ønskede mast i fredningen, og fredningsnævnet kan derfor ikke meddele dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen

udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Anita Søholm,
2. Peter Jensen,
3. Connect44 A/S,
4. Miljøstyrelsen,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 22/5929,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen,
15. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. juni 2022

FN-MJØ-174-2021. Sommerhus og garage

Fredningsnævnet modtog den 14. december 2021 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et sommerhus og en garage på matr.nr. 38ah Agri By, Agri, Fuglsøvej 21, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Arkikon ApS for ejendommens ejere Jens og Kirsten Bugge.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Hvis en bygning nedrives eller går hændeligt til grunde, må den kun genopføres med en beliggenhed og ydre fremtræden, som på forhånd er godkendt af fredningsnævnet.

Syddjurs Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af et nyt sommerhus til erstatning for et eksisterende sommerhus, som nedrives. Det eksisterende sommerhus er i BBR registreret med et areal på 130 m^2. Det er opført i 1932 og ombygget i 1970. Der er derudover registreret et udhus på 7 m^2 opført i 1970 og en carport på 27 m^2 opført i 1970. Det eksisterende sommerhus nedrives og erstattes af et nyt med samme areal og omtrent samme beliggenhed. Det søges opført med et areal på 164 m^2 fordelt på 130 m^2 bolig og 34 m^2 garage. Der etableres solcellepaneler på en del af tagfladen. For at sikre bebyggelsen mod oversvømmelse øges gulvkoten i sommerhuset fra ca. 1,33 til 1,79. Koten på kiphøjden øges fra 5,08 til 5,73. Det udføres med facader delvist af sort beton og træ. Taget udføres som tagpap.

Syddjurs Kommune har videre oplyst at være enig i den vurdering om Natura 2000 og bilag IV-arter, som er foretaget af Kystdirektoratet i en afgørelse af 17. november 2021 med dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til projektet. Det fremgår af afgørelsen, at ejendommen er i Natura 2000-område Mols Bjerge med kystvande. Projektet vurderes ikke at påvirke området eller at medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Anita Søholm. Endvidere deltog Jens og Kirsten Bugge, Syddjurs Kommune ved Pernilla Marie Mathisen og Grete Kristensen og Danmarks Naturfredningsforening ved Jens Otto Hansen. Projektet blev gennemgået. Huset får stort set samme placering og udseende som det eksisterende. Der har været så mange oversvømmelser, at de er stoppet med at anmelde dem, da de kun kan få stormflodserstatning tre gange og således kun én gang mere. Det blev præciseret, at husets forhøjelse mod vandet alene udgør 15 cm, mens den øvrige og større forhøjelse sker for at gøre bebyggelsen plan. Der udføres ikke terrænændringer, men en forhøjet sokkel. Solcellerne følger tagets hældning. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det ansøgte har langt overvejende samme størrelse og ydre fremtræden og stort set samme placering som det eksisterende sommerhus, og der udføres ikke terrænændringer ved projektet. På den baggrund og da det er uden betydning for oplevelsen af det fredede landskab, at bebyggelsen udføres med en forhøjet sokkel på 15 cm mod vandet, meddeler fredningsnævnet dispensation til projektet.

Det er en betingelse for dispensationen, at samtlige eksisterende bygninger i form af sommerhus, carport og skur nedrives.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der kan meddeles dispensation til opsætning af matsorte solceller på et sort tag, hvis de opsættes kvadratisk eller rektangulært. På den baggrund og efter projektets ydre fremtræden meddeles der endvidere dispensation til solcellerne.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Anita Søholm,
2. Arkikon ApS,
3. Jens og Kirsten Bugge,
4. Miljøstyrelsen,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 21/30328,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen,
15. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 18. juli 2022

FN-MJØ-090-2022. Jordvarmeanlæg

Fredningsnævnet modtog den 29. juni 2022 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere jordvarmeanlæg på matr.nr. 4a Basballe By, Agri, Kølbakken 20, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af Holmris El for ejendommens ejer Jens Skovbjerg Hansen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Det er fredningens formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer.

Syddjurs Kommune har oplyst, at anlægget skal bestå af 960 meter varmeslanger, der nedgraves ved pløjning indenfor et areal på 900 m^2. Der foretages således en terrænændring, men den er kun af midlertidig karakter under anlægsfasen. Når anlægget er udlagt, og der er retableret, er det kun en evt. samlebrønd, der kan erkendes, og den vil ikke være synlig udenfor grunden.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 227 Mols Bjerge med kystvande. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil påvirke udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter.

Det er Syddjurs Kommunes vurdering, at der kan dispenseres til projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, som er uden betydning for oplevelsen af fredningen, og som alene medfører midlertidige mindre terrænændringer.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Rømer Westh,
2. Anita Søholm,
3. Holmris El,
4. Jens Skovbjerg Hansen,
5. Miljøstyrelsen,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 22/20513,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen,
16. Nationalpark Mols Bjerge.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 29. august 2022

FN-MJØ-107-2022. Udskiftning af tag

Fredningsnævnet modtog den 23. august 2022 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at udskifte tagmateriale på to bygninger på matr.nr. 3c Agri By, Agri, Porskærvej 46, 8420 Knebel. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Kim Vestberg.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Syddjurs Kommune har oplyst, at der er tale om udskiftning af tagmateriale på to bygninger. Der pålægges sorte betontagsten på begge bygninger. Der sker ikke udskiftning af spær, men der oplægges nye lægter. De eksisterende veluxvinduer udskiftes med nye i samme størrelse. Ændringerne er markeret med røde prikker på følgende billede:

Syddjurs Kommune har videre oplyst i relation til Natura 2000, at de omgivende arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget ikke er sårbare overfor en udskiftning af tagmaterialet. Flagermus kan i teorien have yngle-/rasteområde i bygningerne, og det kan i så fald være umuligt at give tilladelse til en ombygning, der afskærer flagermus fra at bruge bygningerne fremover. Det kan være meget svært at undersøge, om der er flagermus i bygninger. Det anbefales ejeren at kontakte Naturstyrelsens lokale vildtkonsulent for information og vejledning.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, som er uden betydning for oplevelsen af fredningen, og som medfører mere harmoniske tagkonstruktioner for ejendommens bygninger.

Dispensationen sker på vilkår om, at udførelsen sker med matsorte tagsten.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Rømer Westh,
2. Anita Søholm,
3. Kim Vestberg,
4. Miljøstyrelsen,
5. Syddjurs Kommune, sagsnr. 22/25354,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 9. november 2022

FN-MJØ-101-2022. Betonmur

Fredningsnævnet modtog den 11. august 2022 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en betonmur på matr.nr. 5c Basballe By, Agri, Kølbakken 17, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Ole Sørensen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation og træffer samtidig afgørelse om konstaterede containere og oplag på ejendommen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Der må ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Der må ikke oprettes oplagspladser eller lossepladser, og der må ikke opsættes andre faste hegn end havehegn, nødvendige kreaturhegn og nødvendige hegn i forbindelse med nyplantninger (dyrehegn).

Syddjurs Kommune har oplyst, at betonmuren skal erstatte en væg af knækfliser, der udgjorde en støttemur for en eksisterende terrænforskel mellem ejendommen, naboejendommen og vejarealet. Arealet ved betonmuren skal anvendes til oplag, parkering af trailere og biler til den eksisterende virksomhed på ejendommen.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 227 ”Mols Bjerge med kystvande” H186. Projektet vil ikke påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området eller bilag IV-arter.

Det fremgår af en tegning i ansøgningsmaterialet, at muren har en længde på 8 meter mod vejen og 12 meter mod naboejendommen. Højden er mod vejen 180 cm og mod naboejendommen mellem 160 cm og 180 cm.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 8. november 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Anita Søholm. Endvidere deltog Ole Sørensen og Syddjurs Kommune ved Pernilla Marie Mathisen og Grete Kristensen.

Projektet blev gennemgået. Det blev supplerende oplyst, at ejendommen er registreret som en erhvervsejendom. Der har været drevet snedkervirksomhed fra ejendommen i næsten 100 år. Ole Sørensen har drevet virksomheden fra 1984. Den ansøgte mur skal erstatte en fjernet væg af knækfliser, der havde en højde på omkring én meter mod naboejendommen og en lidt mindre højde mod vejen. Han ejer nu begge ejendomme. Han vil i forhold til den ansøgte højde gerne bygge en mur med en højde på 2,5 meter for at forhindre indkig. Det er efter råd fra en arkitekt, som har nævnt, at en sådan mur vil passe bedre ind med det øvrige byggeri.

Muren vil blive beklædt med træ, så den ligner et hegn. Kommunens repræsentanter oplyste, at det kræver byggetilladelse, hvis muren skal være højere end 1,8 meter.

Der kunne i øvrigt konstateres et særdeles omfattende oplag af byggematerialer, byggeaffald og containere på ejendommen. Ole Sørensen oplyste, at containerne har stået på ejendommen i op til 15 år. De blev opsat efter, at en carport gik til grunde. Han påtænker at ansøge om en lagerbygning bagved beboelsen til erstatning for containerne.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald, herunder også i relation til oplaget og containerne.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er efter det oplyste tale om en ejendom, hvorfra der har været drevet erhvervsvirksomhed fra før fredningen. Der har endvidere været en mur med samme placering som den nu ansøgte mur. På den baggrund meddeler fredningsnævnet dispensation til den mur på op til 1,8 meter, der oprindeligt blev ansøgt om. Dispensationen meddeles på vilkår om beklædning med træ i jordfarve, idet muren med en sådan fremtræden i lyset af ejendommens placering i landskabet og den øvrige bebyggelse på ejendommen ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet finder derimod ikke grundlag for at meddele dispensation til en højere mur, idet en sådan vil virke for markant i området.

Det følger af fredningens bestemmelser, at det ikke er tilladt at opstille containere i fredningen. Det er endvidere ikke tilladt at etablere oplagspladser. Det er fredningsnævnets opfattelse, at det særdeles omfattende oplag på ejendommen har karakter heraf.

Containerne og oplaget skal derfor fjernes. Fristen herfor fastsættes til den 1. november 2024, således at der er tid til at få udarbejdet og bygget et projekt med en lagerbygning til oplaget, der kan godkendes at både Syddjurs Kommune og fredningsnævnet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Anita Søholm,
2. Ole Sørensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Syddjurs Kommune, sagsnr. 22/23916,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,

9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet centralt,
11. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 16. maj 2023

FN-MJØ-050-2023. Parkeringsplads/velkomstplads

Fredningsnævnet modtog den 3. april 2023 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere en parkeringsplads/velkomstplads ved Låddenbjergvej på matr.nr. 15i Agri By, Agri. Ansøgningen er indsendt af Nationalpark Mols Bjerge for ejendommens ejer Den Danske Naturfond.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ske ændringer i arealanvendelsen. Der må ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Syddjurs Kommune har oplyst, at pladsen skal være 17,5 meter bred og 7 meter dyb. Bredden skyldes, at der bliver 2,5 meter til hver bås til biler og 5 meter til et borde/bænkesæt. Der ønskes lagt en række sten ud til at markere et område, hvor der ikke parkeres, men opstilles et borde/bænkesæt. Pladsen etableres ved at skrabe overjord af arealet og derefter udlægge et lag stabilgrus. Da der på sigt formentlig vil ske ændringer i adgangen i bil i området, vil pladsen være af midlertidig karakter. Den skal derfor sløjfes, og der skal henvises til andre parkeringsmuligheder.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 227 "Mols Bjerge med kystvande" H186. Projektet vil ikke påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området eller bilag IV-arter.

Syddjurs Kommune har som sin vurdering anført, at der kan meddeles dispensation, da den ansøgte parkeringsplads/velkomstplads ikke er i strid med de hensyn, der skal varetages efter fredningen. Der foretages en form for terrænregulering i forbindelse med etableringen ved fjernelse af overjord, som erstattes af stabilgrus. Kommunen kan således tiltræde, at der meddeles dispensation.

Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Syddjurs Kommune har fremsat indsigelse mod det ansøgte. Det er nærmere anført, at det modsat kommunes opfattelse er foreningens opfattelse, at etablering af en parkeringsplads mv. det pågældende sted ikke er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne og intentionen med fredningen. Fredningen har 3 formål. Det første formål er, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området skal bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme. Det er ikke foreneligt hermed at etablere endnu en parkeringsplads blot få hundrede meter fra en anden parkeringsplads, der blev fastlagt med fredningen. Det andet formål er, at fredningen skal udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen. Det er heller ikke foreneligt hermed at etablere en parkeringsplads, da området har været i landbrugsdrift, indtil Den

Danske Naturfond overtog arealet, hvorfor det formodes, at det skal anvendes til vedvarende græsning i henhold til fredningsbestemmelserne. Det tredje formål er, at fredningen skal regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. Det er heller ikke foreneligt hermed at etablere en parkeringsplads, idet der allerede er etableret en offentlig parkeringsplads med plads til parkering af mange biler, cykler, spisepladser og offentligt toilet meget tæt på den planlagte nyetablering af en parkeringsplads mv.

Danmarks Naturfredningsforening har videre anført, at det findes meget betænkeligt at etablere en ny parkeringsplads i netop det påtænkte område, idet Overfredningsnævnet i sin afgørelse om at gennemføre fredningen skrev, at "på grund af de særlige botaniske forhold, der er knyttet til arealerne Låddenbjerg, bør der ikke fastlægges en sti til dette højdepunkt." Anlæggelse af en parkeringsplads på området vil helt naturligt føre til, at der tiltrækkes betydeligt flere gæster med stor risiko for beskadigelse af de særlige botaniske forhold, der er knyttet til arealerne ved Låddenbjerg. Det findes grotesk at etablere en parkeringsplads få hundrede meter fra en offentlig parkeringsplads, når alle er enige om, at naturen mangler plads. Endnu en parkeringsplads vil medvirke til en tivolisering af området. Foreningen er i øvrigt også af den opfattelse, at grænsen for besøgende er ved at være nået, hvis naturen og områdets egenart skal bevares.

Den Danske Naturfond har som følge af indsigelsen fra Danmarks Naturfredningsforening anført, at naturfonden har erhvervet omkring 40 ha syd for Agri for at forbedre områdets natur, der indtil naturfondens overtagelse overvejende blev brugt til produktion og i øvrigt ikke var offentlig tilgængeligt. Naturfonden har i samarbejde med Nationalpark Mols Bjerge udviklet området, foretaget naturgenopretning og gennemført en planlægning for området, der både skal sikre en fornuftig afvejning mellem biodiversitet og hensynet til, at befolkningen kan opleve områdets natur og unikke landskaber. Området har udgjort forsøgsområde i et stort anlagt forskningsprojekt fra Københavns Universitet i samarbejde med nationalparken. Formålet har været at vise, at man ved at inddrage lokalbefolkningen gennem workshops, feltture mv. kan opnå løsninger indenfor naturgenopretning og naturpleje, som både tilgodeser naturen og friluftslivet. Det har bl.a. ført til, at naturplejen af området indrettes således, at besøgende får mulighed for at opleve det unikke landskab og biodiversitet uden at skulle frygte for græssende dyr gennem en særlig adgangsplanlægning og brug af hegnskorridorer. Naturfonden forventer derfor på baggrund heraf og det forhold, at der er gennemført særlige forsøgsbaserede naturgenopretningstiltag, at området vil blive en selvstændig besøgsattraktion i Mols Bjerge. I stedet for at besøgende skal køre ind i bakkerne og parkere ved Tinghulen, hvilket vil være det naturlige valg for et målrettet besøg på naturfondens arealer, ønsker naturfonden at etablere en lille parkeringsplads i udkanten af bakkerne, lige når man kommer fra Agri netop for at undgå unødig biltrafik inde i bakkerne. Naturfonden undrer sig i øvrigt over, at Danmarks Naturfredningsforening henviser til Overfredningsnævnets afgørelse vedrørende en sti til Låddenbjerg, idet naturfonden slet ikke ejer Låddenbjerg, der rettelig er bakkepartiet øst for Låddenbjergvej, mens det relevante bakkeparti på naturfondens areal hedder Langbjerg. Det drejer sig altså om to adskilte bakkepartier, hvor netop Låddenbjerg er det område med den højeste biodiversitet. Naturfonden tvivler i øvrigt på, at den fremhævede sætning kan udbredes til at omfatte stillingtagen til en lille parkeringsplads på flad dyrkningsjord, hvilket som bekendt er noget andet end en sti over et i øvrigt andet bakkeparti.

Den Danske Naturfond har afslutningsvis påpeget, at parkeringspladsen etableres på tidligere omdriftsjord uden eksisterende naturværdier, at parkeringspladsen skal afhjælpe, at der køres længere ind i bakkerne til parkeringspladsen ved Tinghulen, eller at der parkeres i rabatten, at parkeringspladsen er lille og etableres med plads til kun højst fem biler, heraf én til handicappede, og at naturfonden støtter op om arbejdet for at mindske biltrafikken i bakkerne, og såfremt der gennemføres foranstaltninger herimod, er naturfonden indstillet på at sløjfe parkeringspladsen eller blot fastholde den som madpakkeplads.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 21. april 2023 ved Martin Møller-Heuer og Anita Søholm. Endvidere deltog Nationalpark Mols Bjerge ved Feike van der Woude og Thomas Stampe, Syddjurs Kommune ved Morten Aakjær Jørgensen, Danmarks Naturfredningsforening ved Peter Christensen og naboerne Lone Høst og Jean-Pierre Werner Mange.

Projektet blev gennemgået og drøftet. Det blev supplerende oplyst, at der også ønskes opsat et sædvanligt skilt med præsentation af området. Den Danske Naturfond ønsker sig egen parkeringsplads med adgang til og præsentation af området i stedet for brug af Naturstyrelsens parkeringsplads i området.

Fredningsnævnets ministerudpegede medlem deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Den ansøgte placering af parkeringspladsen/velkomstpladsen er i kernen af det landskab, der skal beskyttes med fredningen af Mols Bjerge, og det er derfor fredningsnævnets opfattelse, at der skal udvises betydelig påpasselig med at etablere nye anlæg i landskabet.

På den baggrund og da parkeringspladsen vil blive meget tydelig og skæmmende i landskabet, og da der er en offentlig tilgængelig stor parkeringsplads få hundrede meter fra den ansøgte placering, meddeler fredningsnævnet ikke dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Anita Søholm,
3. Den Danske Naturfond,
4. Nationalpark Mols Bjerge,
5. Miljøstyrelsen,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 23/12325,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 29. november 2023

FN-MJØ-127-2023. Bord- og bænkesæt

Fredningsnævnet modtog den 27. september 2023 en ansøgning om at opstille tre bord- og bænkesæt på matr.nr. 3f Agri By, Agri. Ansøgningen er indsendt af Nationalpark Mols Bjerge for ejendommens ejer Den Danske Naturfond.

Fredningsnævnet meddeler dispensation på vilkår om udførelsesmåden. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må bl.a. ikke ske ændringer i arealanvendelsen. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger. Der må ikke etableres andre faste anlæg end bygninger. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der i overensstemmelse med den plejeplanlægning, der skal ske i medfør af fredningens bestemmelser herom, opføres mindre bebyggelser eller etableres andre anlæg i forbindelse med offentlighedens færdsel og ophold i området. Der må ikke opsættes andre faste hegn end havehegn, nødvendige kreaturhegn og nødvendige hegn i forbindelse med nyplantninger (dyrehegn). Der må ikke anlægges nye veje i området bortset fra veje, der tjener landbrugs- eller skovbrugsdrift og følger det naturlige terræn. Eksisterende veje må ikke udvides, og grusveje må ikke befæstes.

Det fremgår om plejeplanlægning bl.a., at der hvert år skal tilvejebringes en detaljeret plan for de anlægs- og vedligeholdelsesarbejder og den naturpleje, som skal udføres i det følgende år. Planen skal ledsages af en oversigt over de foranstaltninger, der påtænkes udført senere, således at den detaljerede plan og oversigten tilsammen dækker en periode af mindst 3 år. For arealer i statens og amtskommunens eje træffes der i planen endvidere beslutning bl.a. om tilvejebringelse og vedligeholdelse af publikumsfaciliteter, herunder om anlæg af yderligere stier, parkeringspladser og opholdsarealer end de på fredningskortet viste, om eventuel omlægning af stier og om fjernelse af stier, der ikke er driftsmæssigt nødvendige. Plejeplanen udarbejdes af miljøministeriet for statsejede arealer og af Aarhus Amtskommune for de øvrige arealer efter forudgående drøftelse med et lodsejerudvalg, såfremt ejerne eller en del af ejerne nedsætter et sådant udvalg, og med Ebeltoft kommune. Planen sendes til fredningsnævnet til orientering.

Overfredningsnævnet bemærkede bl.a. følgende som begrundelse for fredningens bestemmelser om pleje:

> ”Det findes endvidere mest hensigtsmæssigt, at den kontinuerlige plejeplanlægning tillige omfatter en løbende stillingtagen til, hvorledes områdets rekreative værdier bedst udnyttes til gavn for befolkningens friluftsliv. Det bør således henskydes til beslutning under denne planlægning, i hvilket omfang og på hvilken måde der skal tilvejebringes og vedligeholdes publikumsfaciliteter på de offentligt ejede arealer og – inden for rammerne fastlagt i fredningsbestemmelserne – tillige på de privatejede arealer.”

Der er på fredningskortet indtegnet en sti over den sydlige del af matr.nr. 3f Agri By, Agri, og det fremgår af fredningens bestemmelser, at offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti". Stiforløbene kan omlægges som led i plejeplanlægningen, idet det dog for arealer i privat eje kræver samtykke fra vedkommende grundejer eller tilladelse fra fredningsnævnet, hvis samtykke ikke kan opnås.

Sagens baggrund

Nationalpark Mols Bjerge har oplyst, at Den Danske Naturfond er forpligtet til at etablere stier og andre faciliteter på de arealer, som fonden erhverver, således at offentligheden sikres gode muligheder for at opleve naturen på arealerne. Nationalparken er naturfondens forvalter af arealet ved Agri. I den forbindelse ønsker nationalparken at etablere et passende tracé af trampestier i området og vil også gerne tilbyde et sted, hvor man kan sidde og nyde udsigten, spise sin madpakke eller bare hvile sig lidt. Området er hegnet med et ydre hegn og skal afgræsses af kreaturer og heste. Nationalparken har gennemført en brugerinddragelsesproces omkring brugernes ønsker til brugen af området. En af de ting, der er blevet nævnt mange gange, er, at det skal være muligt at komme i sikkerhed, hvis kvæget eller hestene bliver nærgående. Det vil derfor være oplagt at frahegne spiseområdet, så det kan virke både som sikkerhedszone og som spiseplads. Forslaget til placeringen af spisepladsen er valgt ud fra, at stedet tilbyder en smuk udsigt og samtidig ligger så skjult, at den ikke vil skæmme området, da den ikke vil kunne ses ret langt væk. Spisepladsen skal måle ca. 10 x 10 meter og placeres, så den ligger ca. 5 meter inde i skoven og ca. 5 meter ud i det åbne terræn. Herved skabes mulighed for at sidde lidt i læ inde i skoven eller ude i solen og udsigten. Samtidig vil det frahegnede areal være stort nok til at tilbyde lidt legemuligheder for børn i form af et gammelt væltet træ mv. Den foreslåede placering ligger meget langt fra el-hegnet, så det vil være nødvendigt at benytte et ca. et meter højt fysisk hegn af f.eks. tre langsgående brædder til at skærme spisepladsen. Der opstilles to bord- og bænkesæt inde i indhegningen, og desuden ønskes opstillet endnu et bord- og bænkesæt i en lille lysning i skovområdet. Den endelige placering er ikke fastlagt. Dette bord- og bænkesæt skal ikke indhegnes.

Projektet er illustreret ved følgende kort med angivelse af, at det er et vejledende kort med omtrentligt stiforløb og spiseplads indtegnet.

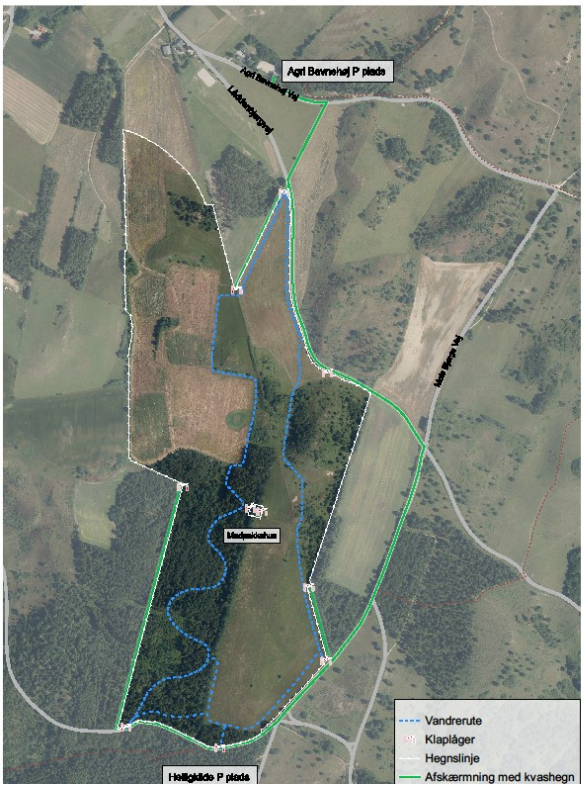

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Syddjurs Kommune har afgivet en udtalelse til sagen og har anført, at der af Den Danske Naturfonds hjemmeside ses et indtegnet bord- og bænkesæt og et frahegnet areal. Det er uklart for naturfredningsforeningen, om der allerede skulle være givet en dispensation. Der er indtegnet stier på naturfondens kort, og det fremgår af ansøgningen, at fonden er forpligtet at etablere stier og andre faciliteter på de arealer, den erhverver. Men det fremgår af fredningsteksten, at veje og stier kun må anlægges med fredningsnævnets tilladelse. Tilsvarende kræver øvrige anlæg fredningsnævnets godkendelse, og teksten nævner, at disse skal være nødvendige. Naturfredningsforeningen kan ikke umiddelbart overskue, om stierne på arealet er oprindelige, eller om de er anlagt efter fredningen, og om der er givet dispensation hertil. Naturfredningsforeningens holdning er, at fredningen bør ses som en helhed, og at enkeltejers interesser er underlagt fredningsteksten, selvom ejeren er en naturfond. At opsætning af faciliteter er et krav i følge fondens egne forpligtelser bør ikke tilsidesætte fredningsteksten. Naturfredningsforeningen finder, at de eksisterende publikumsfaciliteter under fredningen er tilstrækkelige og mener således ikke, at der bør gives dispensation til yderligere sådanne i dette område, som er landskabsfredet netop for at bevare områdets karakteristiske og uforstyrrede karakter. Fredningsnævnet bør fastholde en stram praksis for at undgå en tivolisering af det unikke område.

Danmarks Naturfredningsforening har i øvrigt udtalt, at det er naturfredningsforeningens opfattelse, at der ikke kan meddeles dispensation. Bebyggelsen er ikke nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom eller for skovbugsdrift. Bebyggelsen er endvidere ikke beskrevet i en plejeplan, og der har i mange år ikke været udarbejdet plejeplaner for privatejede arealer i fredningen. En dispensation kan ikke begrundes i fredningens formålsparagraf. Det er ikke nødvendigt med endnu et madpakkested, idet der allerede er etableret to steder indenfor kort afstand ved parkeringspladserne ved Helligkilde og Agri Bavnehøj. Fredningsnævnet ses ikke at have givet dispensation til de stier, der er indtegnet på Den Danske Naturfonds kortbilag. Stierne er heller ikke et resultat af en plejeplan for privatejede arealer, idet en sådan mangler. Endelig henledes opmærksomheden på, at det i fredningen er anført, at der på grund af de særlige botaniske interesser, der er knyttet til arealerne omkring Låddenbjerg, ikke bør fastlægges en sti til dette højdepunkt, og at en stillingtagen til de stier, som forudsættes forlænget ind i den sydlige del af Mols bjerge, må henskydes til beslutningen under fredningssagen for det område. Naturfredningsforeningen gør opmærksom på, at ingen af de stier, der forbinder stierne i de to fredninger, er udlagt på naturfondens arealer.

Syddjurs Kommune har udtalt, at det er kommunens vurdering, at der kan meddeles dispensation, da opstilling af borde-bænkesæt ikke er i strid med de hensyn, der skal varetages efter fredningen. Det fremgår derimod af fredningen, at et af formålene er at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Kommunen kan således tiltræde, at der meddeles dispensation.

Syddjurs Kommune har videre udtalt, at ejendommen er i Natura 2000-område nr. 227 Mols Bjerge med kystvande H 186. Projektet vil ikke påvirke udpegningsgrundlaget eller yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

<u>Fredningsnævnets behandling af sagen</u>

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 20. november 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Anita Søholm. Endvidere deltog Den Danske Naturfond ved Nationalpark Mols Bjerge ved Kristian Herget og Thomas Stampe, Syddjurs Kommune ved Sebastian Niebuhr McQueen, Danmarks Naturfredningsforening ved Jens Kristoffersen og Friluftsrådet ved Flemming Nielsen.

Der blev indledningsvis redegjort for projektet, herunder at projektet bunder i et meget udtalt ønske fra offentligheden og områdets beboere i et stort forskningsprojekt. Danmarks Naturfredningsforening redegjorde i den forbindelse for sin stillingtagen i sagen, som denne fremgår af de skriftlige indlæg.

Projektområdet blev herefter besigtiget. Det blev oplyst, at der ikke er anlagt eller vil blive anlagt stier. Det blev indledningsvis overvejet, om der skulle være tale om fri fladefærdsel, men det er besluttet, at der skal være tale om trampespor, som initieres ved små markeringer enkelte steder for at signalere det påtænkte forløb. Indhegningen kan godt trækkes længere ind i skoven, hvis fredningsnævnet ønsker det, men det vil være hensigtsmæssigt, hvis en del af indhegningen er fri fra skoven, så både solen og udsigten kan nydes. Det

er tilstrækkelig med én tværbjælke og ikke tre bjælker som nævnt i ansøgningen. Det er ikke tilstrækkeligt med den sædvanlige trådhegning, der er omkring hele området, da der skal være strøm i, for at dyrene bevarer respekten for hegnene, og da det vil være en omstændelig affære at trække strøm til indhegningen. Syddjurs Kommune udtrykte støtte til projektet, men indhegningen bør trækkes længere ind i skoven, så den ikke er synlig.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet bemærker indledningsvis at have forståelse for Danmarks Naturfredningsforenings synspunkter omkring, at der ikke er udarbejdet plejeplaner.

Fredningens krav om plejeplaner som grundlag for publikumsfaciliteter omfatter imidlertid direkte offentligt ejede arealer og ikke en situation som den foreliggende, hvor det er en privat grundejer, som ønsker at etablere et publikumsområde på egen ejendom.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at Den Danske Naturfonds erhvervelse af arealerne har medført en øget offentlig adgang til området, der i sig selv er i kernen af Mols Bjerge og i øvrigt giver en enestående udsigt over øvrige dele af Mols Bjerge. Det lægges endvidere til grund, at der er et udbredt offentligt ønske om det konkrete projekt for at skabe øget offentlig adgang.

Fredningsnævnet finder på den baggrund og i lyset af, at det er et af fredningens formål at udvide offentlighedens adgang til færdsel og ophold indenfor fredningen, at der er grundlag for at meddele dispensation til ét opholdsareal med to bord- og bænkesæt indenfor området.

Fredningsnævnet finder dog, at der skal udvises betydelig påpasselighed med at etablere synlige anlæg i kernen af det fredede landskab, og dispensationen meddeles derfor på vilkår om, at højst to meter af indhegningen er fri af skoven, og at indhegningen sker ved de beskrevne pæle og én tværgående træbjælke.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Anita Søholm,
3. Den Danske Naturfond,
4. Nationalpark Mols Bjerge,
5. Miljøstyrelsen,
6. Syddjurs Kommune, Id nr.: 183144,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,

11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 4. juni 2024

FN-MJØ-039-2024. Genudlægning af sten

Fredningsnævnet modtog den 18. marts 2024 Nationalpark Mols Bjerge og Den Danske Naturfonds ansøgning om genudlægning af sten på matr.nr. 1k og 15m Agri By, Agri. Projektet er uddybende beskrevet overfor fredningsnævnet den 29. april 2024. Den Danske Naturfond ejer arealerne, som forpagtes af Nationalpark Mols Bjerge.

Projektområdet er indtegnet med gult på følgende luftfoto:

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ske ændringer i arealanvendelsen. Der må som udgangspunkt ikke opføres bebyggelse, og der må ikke etableres andre faste anlæg end bygninger.

Ansøgningen

Den Danske Naturfond og Nationalpark Mols Bjerge har oplyst, at projektet alene vedrører nyomlagt agerjord, hvor der for nylig er opnået tilskud til permanent udtagning af landbrugsjord. Nationalparken og naturfonden

har siden 2017 haft et tæt samarbejde om at erhverve og drive landbrugsarealer i Mols Bjerge med henblik på at øge den særlige og truede biodiversitet knyttet til den græsningsprægede overdrevsnatur. Samtidig ønsker projekterne at synliggøre det markante istidslandskab og forbedre publikums oplevelses- og adgangsmuligheder. Nationalparken og naturfonden driver for tiden sammen to større naturområder ved henholdsvis Basballe og Langbjerg. Begge områder er hegnet med klaplågeadgang og er med helårsgræssende kvæg og heste og med et minimum af tilskudsfodring og medicin. De har forhåbninger om sammen at erhverve flere arealer, hvor agerjord også vil blive omlagt til permanent græsningsnatur. Nationalparken overvåger i projekterne en række centrale biodiversitetsparametre for at dokumentere værdien for biodiversiteten og eventuelt korrigere naturplejen i forhold til målsætningerne, der naturligvis søges samordnet med Natura 2000- og naturbeskyttelsesloves § 3 udpegninger og fredningernes formål mv. Samarbejdet mellem nationalparken og naturfonden består primært i naturfondens arealerhvervelser, fælles plejeplaner og naturplejeindsatser, hvor nationalparken er lokal driftsleder og står for faglig og populær dokumentation og formidling.

Da Danmark er et frugtbart klippefrit lavland, har bønder igennem årtusinder opdyrket næsten hele landet - i hvert fald i perioder. Her har flittige bønder som noget af det første ryddet sten af markerne. Selvom Mols Bjerge også i vores nøjsomme fortid blev anset for vanskelig at opdyrke, kan man mange steder se tegn på opdyrkning, f.eks. gamle pløjekanter. Man kan dog også se, at der på alle de stejle bakker i området, hvor der næppe har været ager, stikker store sten frem i overfladen, f.eks. Låddenbjerg, Langbjerg, Bisgyde Høj, Benlighøj og Trehøje mv. Da store sten tillægges en betydelig værdi i naturplejen, er man i en række naturgenopretningsprojekter landet over begyndt at genudlægge store sten. Det gør man især, hvor man har grund til at tro, at de tidligere har været i landskaberne, men er fjernet gennem bøndernes stenrensning af agerjorden og i dag placeret i stendysser, sten- og kirkegårdsdiger, sylsten i boliger, kampestensmure i kirker og gårde, kantsten i købstæderne, havnemoler og skærver i landeveje. Sådanne projekter er f.eks. udført ved Knudshoved Odder i Vordingborg Kommune og Hellebæk Kohave i Nordsjælland. Det kaldes nogle steder for ”re-rocking”. Der er en usædvanlig stor, flot og velbevaret stenstrøning/stenbestrøning i dele af området Troldeborg-Langbjerg og vest herfor. Der er grund til at tro, at det er Danmarks største bevarede stenstrøning. Den er derfor kortlagt af nationalparken med 1.134 større sten på ca. 2 ha og en samlet masse på 430 ton. Det er lige så tydeligt på kort heri, at stenstrøningerne ophører brat, hvor der indtil for nylig har været dyrkede marker. Skillelinjer er tydelige på historiske luftfotos og i landskabet med terrænskift ved gamle pløjekanter.

Store sten er i sig selv levesteder for sjældne mosser og laver, men påvirker også mikroklima ned i jorden ved at lede varme/kulde og er vigtige habitater, f.eks. for mange myrearters tuer. Myretuerne tiltrækker igen parasitter, symbionter og gæster (ca. 260 arter i Danmark). Ved Langbjerg findes således det eneste kendte danske levested for Håret Stikmyre og Glat Gæstehveps og et af få danske levesteder for Kølet Gæstehveps og Vampyr-Rodlus. Myrerne hober også sand kegleformet op omkring stenene, der herefter udgør særlige varme og tørre voksesteder for tørketålende planter og dyr mv. Samtidig har myrer en vigtig rolle som aktive frøspredere, idet en lang række planter med tunge og lavmobile frø har udviklet et fedtlegeme (elaiosom), der er belønning til myrer, der flytter frø fra moderplante til myretuens nærhed og ofte flere hundrede meter. Mange skovarter har frø med myrespredning, men også overdrevsarterne Hunde-Viol, Mark-Frytle, Sandskæg, Stor Knopurt, Alm. Mælkeurt og Læge-Oksetunge bruger det. Det formodes, at genudlægning af store sten på marker, som er nyomlagt til lysåben græsningsnatur, udover at være nye levesteder og mikrohabitater kan fremme kolonisering af myrer, der igen kan sprede arter fra nærliggende biodiversitetshotspots ud på nye ukoloniserede, men egnede levesteder. Her skal der fra starten også være en græsning, der sikrer fortsat lysstilling af de udspredte sten.

Ved Langbjerg ønsker naturfonden og nationalparken at accelerere genindvandring af omgivelsernes biodiversitet til nyomlagte agre ved at øge den strukturelle, fysiske og terrænmæssige variation ved genudlægning af større sten. Der er tale om nyomlagt agerjord, hvor naturfonden for nylig har søgt og fået tilskud til permanent udtagning af landbrugsjord på arealerne. Udlægningen vil foregå på en så naturnær måde som mulig, det vil sige så tilfældigt som muligt. Det må dog understreges, at der ikke eksisterer konkret historisk dokumentation for en sådan stenstrøning på steder, men kun meget gode indicier. Der vil f.eks. gennem en opdatering af stenstrøningsrapporten ske dokumentation af stenstrøningen, så den ikke senere fortolkes som oprindelig. Da man dog gennem årtiers serier af luftfotos vil kunne se projektarealernes fortid som dyrkede marker uden

sten, er udlægningens "kunstighed" veldokumenteret ad den vej. Der tilstræbes en naturlig aflejring af de større sten, overvejende 50-500 kg., hvor der graves et lavt hul i jorden, hvor stenen skubbes i. Antallet vil afhænge af det endelige budget og adgang til sten i nærområdet. Arrene vil typisk gro til i løbet af højst én vækstsæson. Det er indtrykket, at det normale publikum er glade for sten og finder dem smukke og interessante i sig selv og relevante og hjemmehørende i Mols-landskaberne. På arealerne vil de let tiltrække børn og barnlige sjæle og værre sidde- og balancesten, hvilket biodiversiteten i betydeligt omfang tåler. Nationalparken har i flere andre projekter med stort held formidlet store sten og geologi.

Størrelsen af de eksisterende sten varierer fra 0,07 m^3 til 2,8 m^3. Deres vægt varierer fra 0,07 ton til 7-8 ton. Der vil kun blive udlagt sten på arealer, der har været under plov indtil for ganske nylig. Der vil blive friholdt en bufferzone på f.eks. 10 meter til arealer med oprindelig stenstrøning. Der vil blive udlagt en realistisk blanding af forskellig størrelser sten i et tilfældigt mønster, dog også mindre sten under ½ meter. Der tilstræbes færre sten end i den naturlige stenstrøning, som er usædvanlig stenrig med 450 sten og 170 ton pr. hektar. Der vil blive fremskaffet sten af lokal proveniens, det vil sige stenbunker fra Mols-området, dog kun fra stenbunker i agerlandet, hvor de ikke indgår i lokale værdifulde naturområder.

Der er for tiden et større nationalt projekt om stenstrøning i naturplejeprojekter, der søger fondsbevillinger. Det beskrevne projekt vil i givet fald blive tilknyttet, men vil ikke være afhængigt af dette mulige større nationale projekt.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Syddjurs Kommune har forud for fredningsnævnets møde med besigtigelse i sagen fremsat skriftligt indsigelse mod projektet.

Natura 2000 og bilag IV-arter

Syddjurs Kommune har udtalt, at projektområdet ligger i Natura 2000-området Mols Bjerge med kystvande, habitatområde 186. På udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området er bl.a. surt overdrev, som også er en prioriteret naturtype. Arealer med surt overdrev grænser op til projektområdet mod syd. Stenstrøningen skal ikke foregå på selve arealet, der er udpeget som surt overdrev. Strøningen vurderes ikke at påvirke det beskyttede overdrev. Projektområdet har længe været landbrugsjord og vil med projektet blive udtaget. Det kan bidrage til at bibeholde udpegningsgrundlaget i høj naturværdi. Kommunen vurderer, at projektet ikke vil negativt påvirke de andre naturtyper på udpegningsgrundlaget.

I Syddjurs Kommune er der formodet eller konstateret forekomst af bilag IV-arterne odder, løgfrø, stor vandsalamander, spidssnudet frø, strandtudse, markfirben, arter af flagermus og mygblomst. De arealer, der berøres, er en dyrket mark og et artsfattigt græsareal og er derfor ikke egnede levesteder for bilag IV-arterne. Markfirben kan potentielt leve på de omkringliggende overdrevsarealer. Projektet vil medføre, at projektarealer udtages fra landbrug, og dermed kan projektet bidrage til en øget sandsynlighed for, at markfirben kan benytte området. Markfirben benytter sig ofte af sandede og lysåbne arealer til solbadning, men kan også benytte sig af sten, der opvarmes hurtigt og holder længe på varmen. Derudover vil projektet påvirke positivt til insektlivet i området, hvilket kan gavne markfirben. I en mindre sø mod vest er der observeret stor vandsalamander. Denne er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Projektet vil medføre, at arealet udtages af landbrug, hvilket kan positivt påvirke søens tilstand og dermed forbedre levestedet for stor vandsalamander. Kommunen vurderer, at projektet ikke vil påvirke de resterende bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 21. maj 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Anita Søholm. Endvidere deltog det ministerudpegede suppleantmedlem Hanne Henriksen, Nationalpark Mols Bjerge ved Jens Reddersen, Syddjurs Kommune ved Morten Aakjær Jørgensen og Maria Nørmark, Danmarks Naturfredningsforening ved Kim Winthen Olesen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen.

Projektet blev gennemgået og drøftet. Det blev supplerende oplyst, at der vil være op til 20 meter mellem de sten, som udlægges. Kim Winthen Olesen oplyste, at sagen igen har været drøftet i naturfredningsforeningens

lokalafdeling i Syddjurs Kommune og med hovedafdelingen i København, og at naturfredningsforeningen støtter projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet er ikke i strid med fredningens formål, og det indeholder både elementer af en art genskabelse af landskabsformer med spredte synlige sten og af biodiversitetsfremmende tiltag.

På den baggrund og efter det oplyste om stenenes størrelse og afstanden mellem dem, som betyder, at der ikke vil være tale om klynger af sten, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Anita Søholm,
3. Hanne Henriksen,
4. Nationalpark Mols Bjerge,
5. Miljøstyrelsen,
6. Syddjurs Kommune,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 4. juni 2024

FN-MJØ-043-2024. Parkeringsområde

Fredningsnævnet modtog den 4. april 2024 Syddjurs Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at etablere et parkeringsareal på matr.nr. 2 bi Agri By, Agri. Ansøgningen er indsendt af Nationalpark Mols Bjerge. Ejendommen ejes af Femmøller Efterskole.

Arealet har følgende beliggenhed ved Femmøller Efterskole:

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må bl.a. ikke foretages terrænændringer eller ske ændringer i arealanvendelsen.

Fredningsnævnet meddelte den 17. marts 2020 dispensation til at opføre en primitiv toiletbygning på 4 m^2 i træ på ejendommen (FN-MJØ-117-2019). Fredningsnævnet meddelte endvidere den 25. maj 2021 dispensation til at opstille to sheltere på ejendommen til brug for vandrere i Nationalpark Mols Bjerge (FN-MJØ-132-2020).

Syddjurs Kommunens udtalelse

Syddjurs Kommune har oplyst, at det areal, som ønskes forstærket, udgør et område på ca. 5 x 12 meter. Der ønskes udlagt grus eller flis, så man ikke synker ned i terrænet ved tilkørsel til arealet. Arealet nordvest herfor anvendes som ekstra parkeringsplads i spidsbelastningsperioder.

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen ligger i Natura 2000-område nr. 227 "Mols Bjerge med kystvande" H186. Natura 2000-området er specielt udpeget for at beskytte de store sammenhængende arealer med overdrev. Det berørte areal er ikke en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Retablering/renovering af det pågældende areal vil ikke påvirke udpegningsgrundlaget. I kommunen er der formodet eller konstateret forekomst af bilag IV-arterne odder, løgfrø, stor vandsalamander, spidssnudet frø, strandtudse, markfirben, arter af flagermus og mygblomst. Det ansøgte har en karakter og placering, så det efter kommunens vurdering er udelukket, at det vil kunne påvirke andre af de nævnte bilag IV-arter end markfirben. Der er derfor ikke foretaget yderligere vurdering for de øvrige arter. Der er observeret markfirben i en afstand af ca. 400 meter fra det ansøgte sted. Markfirben yngler og raster på solbeskinnede skrænter og sandede bakker, typisk grusgrave, vejskrænter og lignende. Den er desuden afhængig af en mosaikstruktur i vegetationen, så der også er mulighed for at søge skygge under buske, træer eller græstuer. Den er følsom overfor både tilgroning og rydning af arealets vegetation. Der foretages ingen ændringer i ovennævnte forhold, og på den baggrund vurderes det ansøgte ikke at have nogen effekt på yngle- og rasteområder for markfirben.

Syddjurs Kommune har som sin vurdering udtalt, at der kan meddeles dispensation, da det ansøgte ikke er i strid med de hensyn, der skal varetages efter fredningen. Kommunen kan således tiltræde, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 21. maj 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Anita Søholm. Endvidere deltog det ministerudpegede suppleantmedlem Hanne Henriksen, Nationalpark Mols Bjerge ved Jens Reddersen, Syddjurs Kommune ved Morten Aakjær Jørgensen og Maria Nørmark, Danmarks Naturfredningsforening ved Kim Withen Olesen og Friluftsrådet ved Thorkil Danielsen.

Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at arealet er en del af det græsareal, som i forvejen bruges som parkeringsplads for efterskolen. Det blev i øvrigt oplyst, at der er brug for parkeringspladserne, idet det skaber farlige trafikale situationer, når der parkeres langs Molsvej.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er i området i forvejen en parkeringsplads og bebyggelse, og det er på den baggrund uden betydning for oplevelsen af fredningen, at græsarealet mere permanent bruges som parkeringsplads, og at der sker den ansøgte befæstning på en mindre del af det område.

Da projektet endvidere kan medvirke til, at parkering sker udenfor det landskab, som fredningen særligt skal beskytte, meddeler fredningsnævnet dispensation til parkeringsområdet og den ansøgte befæstning.

Det er en betingelse for dispensationen, at Femmøller Efterskole i det hele kan godkende projektet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Anita Søholm,
3. Hanne Henriksen,
4. Nationalpark Mols Bjerge,
5. Miljøstyrelsen,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 24/10799,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet centralt,
13. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. august 2024

FN-MJØ-113-2023. Forlægning/nedlæggelse af en sti

1. Indledende bemærkninger

Fredningsnævnet modtog den 7. september 2023 en ansøgning om dispensation til at forlægge/nedlægge en sti på matr.nr. 1b, 1m og 1r Essendrup By, Agri, Stenhøjevej 20, 8400 Ebeltoft. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Christa Hildegard Olsen.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen har følgende beliggenhed i fredningen.

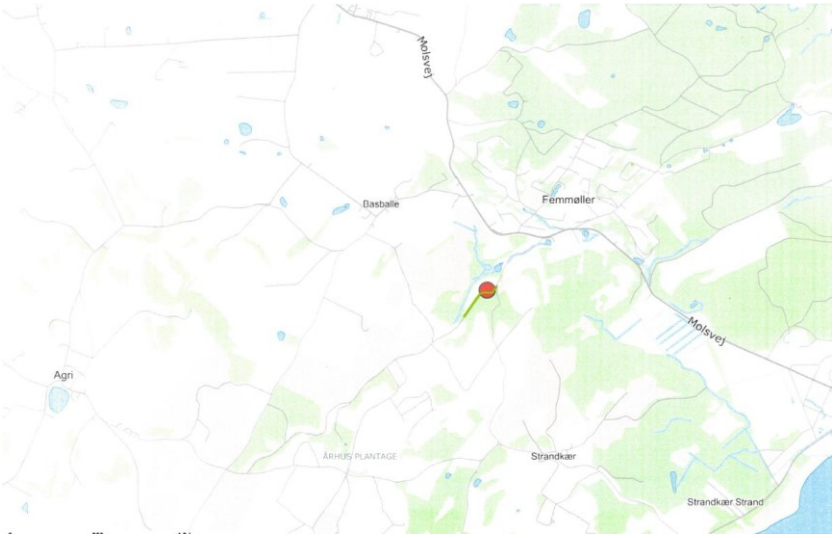

Fredningsnævnet har behandlet sagen på møder med besigtigelser den 20. november 2023 og den 14. august 2024.

I mødet den 20. november 2023 deltog fredningsnævnet ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Anita Søholm. Endvidere deltog Christa Hildegard Olsen med advokat Torben Høholt Jensen, Syddjurs Kommune ved Sebastian Niebuhr McQueen, Nationalpark Mols Bjerge ved Kristian Herget og Thomas Stampe, Naturstyrelsen ved Peter Brostrøm, Danmarks Naturfredningsforening ved Jens Kristoffersen og Friluftsrådet ved Flemming Nielsen. Stien blev besigtiget, og Christa Hildegard Olsen fremkom i den forbindelse med sine synspunkter omkring stien.

Fredningsnævnet tilkendegav, at der kan forventes meddelt dispensation til en forlægning af stiforløbet tættest på Christa Hildegard Olsens ejendom (vejen og den første del af den egentlige sti), hvis der kan opnås enighed om et sådant forløb. Danmarks Naturfredningsforening havde ikke bemærkninger hertil.

Det blev derfor aftalt, at der skulle afholdes et møde herom mellem Christa Hildegard Olsen, advokat Tom Høholt Jensen, Syddjurs Kommune og Nationalpark Mols Bjerge.

Dette møde førte ikke til en sådan enighed, idet Christa Hildegard Olsen ikke kunne godkende det foreslåede stiforløb. Fredningsnævnet holdt derfor et nyt møde med besigtigelse den 14. august 2024, hvor fredningsnævnets formand og ministerudpegede medlem deltog. Fredningsnævnets kommunalt valgte medlem deltog ikke, men har deltaget i sagens afgørelse. I besigtigelsen deltog endvidere Christa Hildegard Olsen med advokat Torben Høholt Jensen, Syddjurs Kommune ved Annette Limborg Madsen, Naturstyrelsen Kronjylland ved Jakob Kristian Thøgersen Dahl og Nationalpark Mols Bjerge ved Kristian Herget og Michael Quist.

Det kunne konstateres, at det stiforløb, som Christa Hildegard Olsen ønsker stien forlagt til, ikke fremgår klart af det materiale, som er tilgået fredningsnævnet. Stien skal følge ridesporet, men dog i et snoet forløb for at tage højde for det stejle terræn og herefter følge Stenhøjevej tilbage. Hun er i den forbindelse indstillet på at afgive den jord til Naturstyrelsen, som stien skal etableres på, så det foreslåede stiforløb i det hele er på Naturstyrelsens ejendom og Stenhøjevej.

Det foreslåede stiforløb blev besigtiget. Det kunne konstateres, at ridesporet er så stejlt, at det er meget vanskeligt at gå op ad og umuligt at cykle op ad. Det er meget tvivlsomt, om det vil kunne lade sig gøre at lave et snoet forløb, som man kan cykle op ad, men det vil under alle omstændigheder kræve meget omfattende terrænændringer.

Naturstyrelsen anførte, at offentligheden gerne må færdes til fods og på cykel på det foreslåede stiforløb, men styrelsen vil ikke fremtidigt forpligte sig til at vedligeholde stien, så der kan cykles på den.

Syddjurs Kommune kunne ikke bakke op om det foreslåede stiforløb, da stien vil blive for stejl.

Det blev i øvrigt drøftet, om den eksisterende og i fredningen udlagte sti har vejstatus. Syddjurs Kommune vil vende tilbage herom.

Fredningsnævnets formand anførte, at det allerede som følge af Naturstyrelsens stillingtagen som grundejer er vanskeligt med den foreslåede forlægning af stien. Christa Hildegard Olsen oplyste på fredningsnævnets forespørgsel, at hun under ingen omstændigheder kan acceptere det stiforløb, som fredningsnævnet tidligere har foreslået, og heller ikke selv om der etableres beplantning langs dele af stien.

2. Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må bl.a. ikke ske ændringer i arealanvendelsen. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Der er på fredningskortet indtegnet en sti over ejendommen, og det fremgår af fredningens bestemmelser, at offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti", og som på arealer i privat eje ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2,5 meter. Stiforløbene kan omlægges som led i plejeplanlægningen. Hvis arealet er i privat eje, kræver en fravigelse af det på fredningskortet viste forløb dog samtykke fra vedkommende grundejer eller – hvis samtykke ikke opnås – fra fredningsnævnet.

Ejendommen har lb.nr. 53 i fredningen, og der blev ved fredningen givet erstatning for 270 meter sti til ejendommens ejer Christa H. Olsen.

3. Syddjurs Kommunes udtalelse

Syddjurs Kommune har oplyst, at det bl.a. fremgår af ansøgningen, at ejeren ønsker en forlægning af stien, da hun mener, at der er stærke gener forbundet ved stiens tætte forløb op til ejendommen. Man går direkte fra ejendommen og ud på stien, hvor der er stor færdsel af gående og cyklende, herunder e-mountainbikes lige udenfor ejendommens hoveddør. Det forhold er efter ejerens opfattelse en væsentlig gene for privatlivets fred, jf. bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 26. Ansøgeren påpeger desuden, at udover krænkelse af privatlivets fred er der behov for beskyttelse af plante- og dyreliv, da fugle og andre dyr skades i større omfang ved den kraftige trafik forbi huset. Og endelig påpeger ejeren, at den daglige færdsel på stien er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen, som anvendes til ferielejligheder og således udlejes til gæster. Ejeren har den opfattelse, at der i forbindelse med fredningen kun er givet kompensation for en del af stien nemlig 270 meter, mens den samlede stilængde er på 295 meter. Ejeren mener derfor ikke, at stien og dermed adgangen forløber hele vejen forbi ejendommen. Endelig har ejeren fremsendt forslag til Naturstyrelsen i forbindelse med en borgerhøring omkring Naturnationalpark Mols Bjerge, hvor hun foreslår et nyt stiforløb, som for det meste af strækningen forløber på Naturstyrelsens arealer og, som det ser ud nu, befinder sig inde i en indhegning med græssende dyr. Naturstyrelsen har tilkendegivet, at man vil se på forslaget, men at en endelig afklaring ikke vil kunne ske, før der foreligger en endelig og godkendt plan for naturnationalparken.

Stien er på følgende luftfoto indtegnet med gult og grønt. Syddjurs Kommune har beskrevet forholdet således, at den gule strækning svarer til de 270 meter, som er kompenseret i fredningen, mens den grønne strækning er på 25 meter.

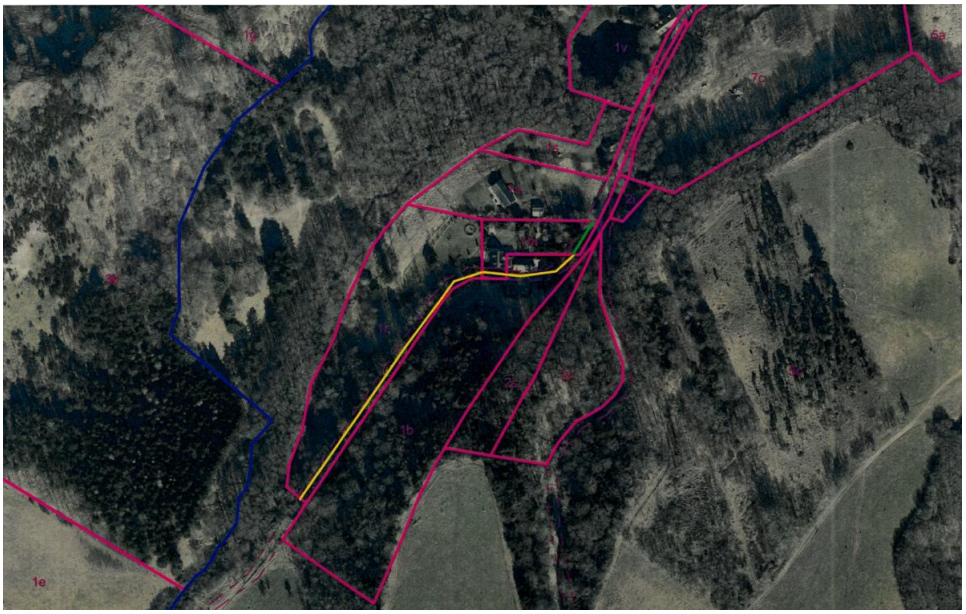

Syddjurs Kommune har videre oplyst, at ejendommen ligger i Natura 2000-område nr. 227 Mols Bjerge med kystvande H186. Projektet vurderes ikke at ville have en effekt inde i området, hvis stien forbliver i dens nuværende forløb.

Syddjurs Kommune har som sin kommentar og vurdering anført, at en fredning er et indgreb i ejendomsretten, hvorfor der netop også sker en kompensation af lodsejerne for den ulempe, de må tåle. Udgangspunktet vil derfor være, at fredningsbestemmelser, der begrænser råderetten, går forud for øvrig lovgivning, da fredningen mere specifikt regulerer, hvordan der kan disponeres over ejendommen. Det er ligeledes kommunens vurdering, at naturbeskyttelsesloven ikke udtømmende beskriver de situationer, hvor befolkningens adgang til naturen er reguleret. Hvis der i anden lovgivning er fastsat særlige bestemmelser om adgang, gælder disse bestemmelser forud for naturbeskyttelsesloven. Ved fredninger kan der være fastsat bestemmelser, der udvider eller begrænser offentlighedens adgang til det fredede område. Sådanne bestemmelser går forud for naturbeskyttelsesloven og bekendtgørelsens regler. På den baggrund har kommunen vurderet, at bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 26 omkring krænkelse af privatlivets fred, beskyttelse af plante- og dyreliv

og færdsel på stien til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen ikke finder anvendelse, da de er overtrumfet af fredningen. De 270 meter af strækningen, der er betalt erstatning for i fredningen, er markeret med gult på luftfotoet, mens de sidste 25 meter fremgår med grønt. Det fremgår af fredningskortet, at den sidste del markeret med grønt er udlagt som vej og ikke er en del af stien, man har betalt erstatning for. Hvorvidt der er betalt erstatning for den grønne strækning til anden ejendom, eller det er vurderet, at man ikke betaler erstatning for eksisterende vej, kan kommunen ikke afgøre. Det er dog kommunens klare opfattelse, at hele den samlede stilængde på i alt 295 meter på arealet tilhører ejendommen, der er omfattet af fredningen, og hvor det således gælder, at man må færdes på cykel og til fods. Ejeren mener ikke, at det er muligt at anlægge en erstatningssti på egen ejendom. Naturstyrelsen og kommunen har som plejeudvalg konkret vurderet, at der med ejerens fremsendte forslag med nyt stiforløb i forbindelse med høring omkring naturnationalparken på Naturstyrelsens arealer ikke er tale om en tilfredsstillende forlægning af stien, hvorfor hverken Naturstyrelsen eller kommunen kan tiltræde en fravigelse af det eksisterende stiforløb forbi ejendommen.

4. Christa Hildegard Olsens bemærkninger

Advokat Torben Høholt Jensen har på vegne af Christa Hildegard Olsen den 16. november 2023 anført, at det er ganske korrekt som anført af Syddjurs Kommune, at hun er meget generet af stien og bekymret for dyre- og plantelivet og har henvist til bl.a. naturbeskyttelseslovens § 26. Kommunen er i den forbindelse af den opfattelse, at naturbeskyttelseslovens § 26 er overtrumfet af fredningen. Det er han ikke enig i. Jorden, hvorpå stien er beliggende, tilhører nu engang grundejeren, uanset om den er fredet eller ej. Kommunens holdning ville i givet fald medføre, at en grundejer, der er berørt af en fredning, er retsløs og ikke vil kunne påberåbe sig øvrige bestemmelser i naturbeskyttelsesloven, hvilket næppe har været hensigten med loven. De nugældende bestemmelser om naturfredning udspringer da også af den samme lov og dermed lovgrundlag, jf. i øvrigt nogenlunde samme bestemmelser i den tidligere gældende naturfredningslov. Der er således tale om en bestemmelse, som fredningsnævnet skal iagttage i forbindelse med en vurdering af, om der skal meddeles dispensation. Hun ser helst, at stien bliver lukket helt for offentlighedens adgang, subsidiært at den forlægges på en måde, så trafikken på stien ikke er til gene for privatlivets fred, plante- og dyrelivet og ejendommens drift. Det er ikke korrekt, at hun har foreslået et stiforløb i overensstemmelse med forslaget i borgerhøringen i forbindelse med Naturnationalpark Mols Bjerge. Det er heller ikke korrekt, at hun har meddelt, at det ikke er muligt at anlægge en erstatningssti helt eller delvist på hendes egen ejendom. Hun er fremkommet med flere forslag. Han er enig i hendes opfattelse af, at det uden tab af naturværdier mv. må kunne lade sig gøre at forlægge den sydligste del af stien ind over hendes egen jord og således, at den mod øst forbindes med de eksisterende vandreruter i området, således at offentlig færdsel ind over hendes gårdsplads undgås. Det må erkendes af alle, at publikumstilstrømningen til området er steget i væsentlig grad, ligesom brugen af cykler, der er specialfremstillede til terrængående kørsel med og uden elmotor, er en ny foreteelse set i forhold til det tidspunkt, hvor fredningen af stien blev gennemført. Dette har øget de gener, der er forbundet med den gennemførte fredning, væsentligt og i et omfang, der ikke kunne forudses, da fredningen blev gennemført. Offentlighedens kendskab til nationalparken har gjort, at tilstrømningen af publikum til området, og som dermed benytter stien, har antaget dimensioner, som man nok dårligt kunne forestille sig i 1984, da fredningen blev gennemført. Dette aktualiserer hendes bekymring for beskyttelsen af plante- og dyrelivet i området. Fredningen af området havde bl.a. til formål at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab og at udvide og regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området. På den baggrund må det være muligt inden for fredningens rammer at foretage en sådan regulering ved enten en lukning af stien eller subsidiært en forlægning i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 50 om dispensation. En sådan dispensation ses i øvrigt ikke at stride mod fredningens øvrige hovedformål. Det er alene et spørgsmål om offentlig færdsel på den pågældende sti og ikke et spørgsmål om, at stien fjernes/nedlægges. Stien vil fortsat skulle betjene hendes gøremål på egen grund.

Advokat Torben Høholt Jensen har videre den 9. juli 2024 anført, at der den 8. april 2024 blev holdt et møde mellem Christa Hildegard Olsen og ham og Syddjurs Kommune, Naturstyrelsen og Nationalpark Mols Bjerge.

Det er imidlertid ejerens opfattelse, at den forlægning, som fredningsnævnet omtalte som en mulighed ved enighed, alene på enkelte punkter vil afhjælpe generne ved stien, men til gengæld vil medføre andre ulemper i form af bl.a. indbliksgener til hendes ejendom, gener ved indkørslen til hendes udlejningsejendom og gener i forbindelse med renovationen til hendes ejendom mv. Der er endvidere tinglyst servitutter vedrørende diverse nedgravede kabler mv., som kan have indflydelse på linjeføringen af forlægningen. Dernæst vil den foreslåede forlægning betyde indgreb i biodiversiteten og urørt skov i et af de skovområder på hendes ejendom, hvor der erfaringsmæssigt samles en del råvildt, som på det pågældende sted kan søge tilflugt i relativt fredelige omgivelser. Hun appellerer derfor til, at fredningsnævnet kigger på sagen på ny og med relativt friske øjne for en alternativ løsning og etablering af et nyt stiforløb, som ligeledes vil skabe en bedre sammenhæng mellem de eksisterende stisystemer i området. Hun har i den forbindelse indhentet en vurdering fra biolog, naturkonsulent Kasper Nowack, der efter en besigtigelse af det relevante område har bidraget med følgende fremstilling:

Forbedring af den landskabelige og naturmæssige oplevelsesværdi ved forlægning af stien til et nyt forløb

Ved at etablere et nyt stiforløb parallelt med og nord for den eksisterende ridesti, som er markeret med en grøn streg på figur 1, vil man kunne højne oplevelsesværdien væsentligt i forhold til den man oplever ved benyttelse af den nuværende sti. Det gælder særligt den landskabelige oplevelse af nogle af de velbevarede og karakteristiske landskabselementer i området, som er nogle af de ældste og mest velbevarede hede- og overdrevsarealer i dette område. Dem vil man kunne få et rigtigt flot udsyn til, når man kommer gående fra Stenhøjevej og ned mod den eksisterende sti.

Disse områder er registret som enekrat, tør hede og surt overdrev samt kildevæld (der har været med til at fodre møllerne i Femmøller igennem århundreder). De er desuden udpeget som habitatnaturtyper og udgør en del af udpegningsgrundlaget for natura 2000-området, hvilket betyder at de er sjældne både nationalt og internationalt. Hertil kommer den nære naturmæssige oplevelse man vil få når man går op igennem det gamle artsrige egekrat, når man går fra den eksisterende sti op mod Stenhøjevej.

Den landskabelige oplevelse opleves bedst, når man kommer fra Stenhøjevej og den naturmæssige oplevelse, når man bevæger sig op imod Stenhøjevej.

Dette er netop nogle af disse landskabselementer og naturværdier man har ønsket at frede og samtidig sikre en bedre oplevelsesværdi af igennem fredningen af området i 1984 og det nye forløb vurderes derfor at være med til at understøtte dele af fredningens formål. Der bør derfor være grundlag for at dispensere til det ønskede.

Ved at lave et nyt forløb parallelt med den eksisterende skiltede ridesti vil stien kommer til at forløbe indenfor matrikel 1b Essendrup By, Agri. I forhold til den nuværende stis relation til de eksisterende stier i området, så vil den være uforandret eller forbedret, hvilket ses af figur 3, der er et oversigtskort over de nuværende stier i området. Desuden giver det en lang større landskabelig oplevelse og vil være en del af et sammenhængende stisystem og vil kunne benyttes af både gående og cyklister (dog ikke alm cykler).

Det foreslås, at man primært laver det til en sti for gående, hvor der er praksis for, at folk til fods har fortrinsret frem for alt andet i henhold til praksis for den type stier/sager i naturbeskyttelsesloven. Der er ligeledes praksis for, at man skal kunne tåle, at forholdene for cyklister kan blive forringet, hvis man ved forlægning af en eksisterende sti, samtidigt forbedrer oplevelsesværdier for de gående qua ovennævnte princip om, at folk til fods har fortrinsret for alt andet ved den type stier. Dette vil være tilfældet ved det forslåede stiforløb.

Samlet set vurderes det forslåede nye stiforløb, parrallet med ridestien, at ville give en væsentlig bedre oplevelse af landskabet og naturen i forhold til det man oplever, når man går langs den eksisterende sti fra ridestien og hen til Stenhøjevej, hvis primære formål er at danne forbindelse til Stenhøjevej. Denne forbindelse har man også ved det foreslåede nye forløb. Desuden forbindes man bedre til de eksisterende vandrestier og den rekreative værdi vil blive væsentligt forbedret.

Betydelige gener fra cyklister, ved nuværende stiforløb pga., løbende stigning i antal cyklister samt typen af cyklister

Generne, der er forbundet med den nuværende brug/færdsel, er primært knyttet til cyklister, da typen og mængden af cyklister har ændret sig væsentligt siden fredningen trådte i kraft i 1984. Dengang var der få cyklister, der primært kom fra lokalområdet, og de benyttede almindelige cykler, hvilket gjorde at man ikke kunne cykle særlig hurtigt på den type stier og man har sandsynligvis ikke kørt med højere hastighed end 10-15 km/t.

Dette har ændret sig væsentligt siden fredningen trådte i kraft og indtil i dag. Mængden af motionscyklister i området har ændret sig drastisk både hvad angår mængde og type af cykler.

I dag har man cykler, der decideret er designet til at cykle stærkt i skov og på grusstier (Mountain bikes og gravelcykler). De kommer både enkeltvis og som mindre og større grupper. De kan uden problemer passere ejendommen med over 30 km/t og de er svære at høre, når de kommer cyklende. De nye terrængående elcykler er endnu farligere og brugen af den type cykler er nærmest eksplosivt stigende i antal i hele området. Elcyklerne er væsentlig tungere og dermed svære at bremse ned i fart og dermed farligere, når de kommer med høj hastighed.

Dette er til stor gene og fare for ejer og de gæster, der lejer udlejningsejendommen, som ofte er børnefamilier, hvilket betyder at der kan være legende børn i det område, hvor cyklerne passere ejendommen. Hertil kommer at ejer er en ældre dame, der ikke reagerer som så hurtigt, da sanser helt naturligt med alderen nedsættes. Det skaber derfor en generel utryghed, da cyklisterne er aktive hele året.

De følgende sider … viser figur 1 - 4 - en række illustrationer af stiforløb, nuværende og evt. fremtidige

Figur 1 viser eksisterende sti (rød streg), forslag til delvis omlægning af stien (lyseblå streg) samt eksisterende ridesti (lysegrøn streg).

Figur 2 viser zoom af delvis omlægning af den eksisterende sti, så den kommer til at forløbe umiddelbart øst for bygningerne og ca. højere i terrænet.

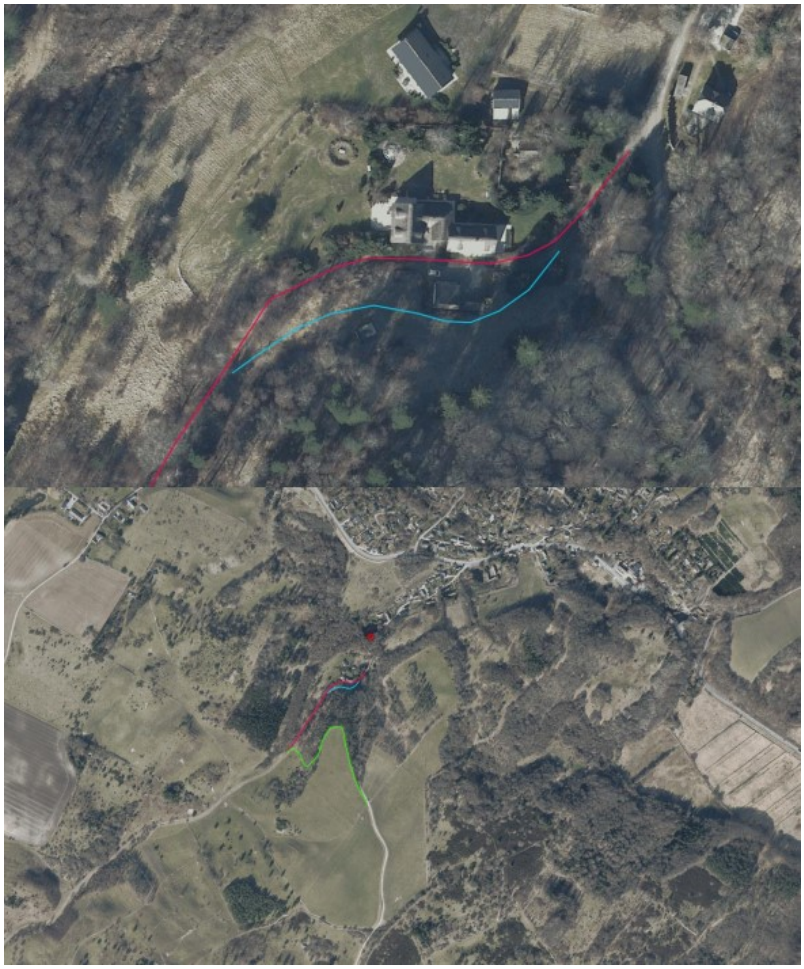

Figur 3 viser oversigtskort over de nuværende stier i området og hvordan den nuværende sti er koblet til disse stier.

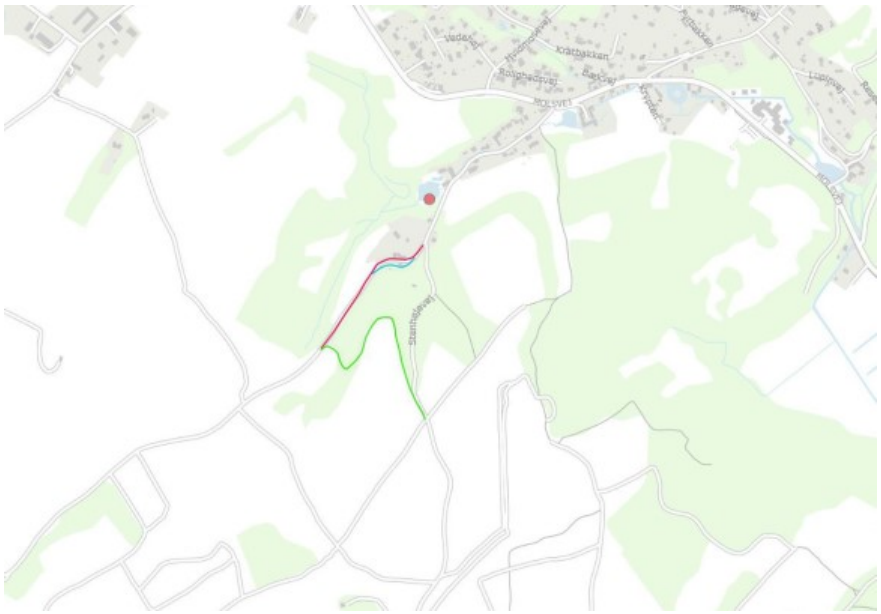

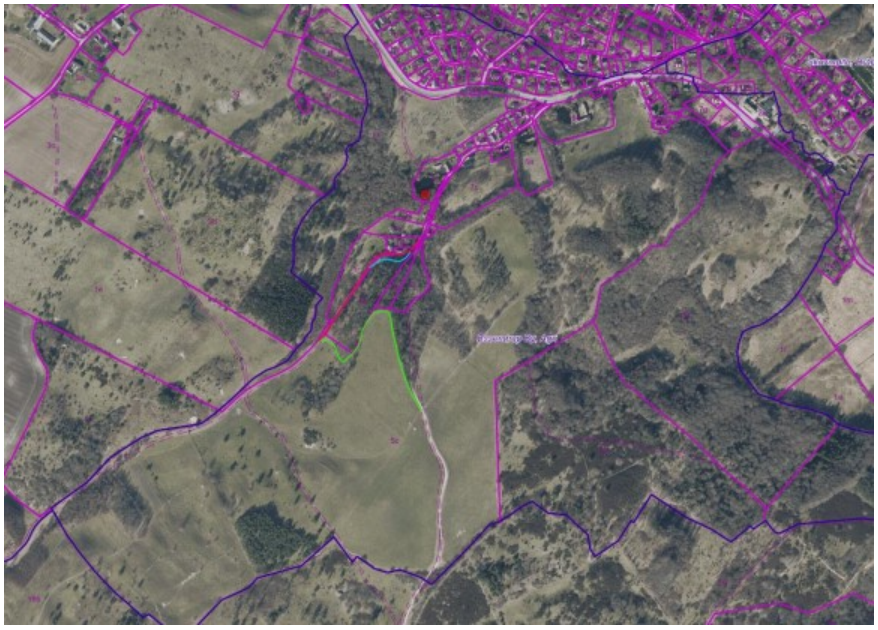

Fredning

Figur 4 viser den eksisterende vej/sti, der er markeret med en grøn streg og kortet er fra fredningen. Stien er markeret på de høje målebordsblade og er i dag en sti, der må benyttes af gående og cyklister

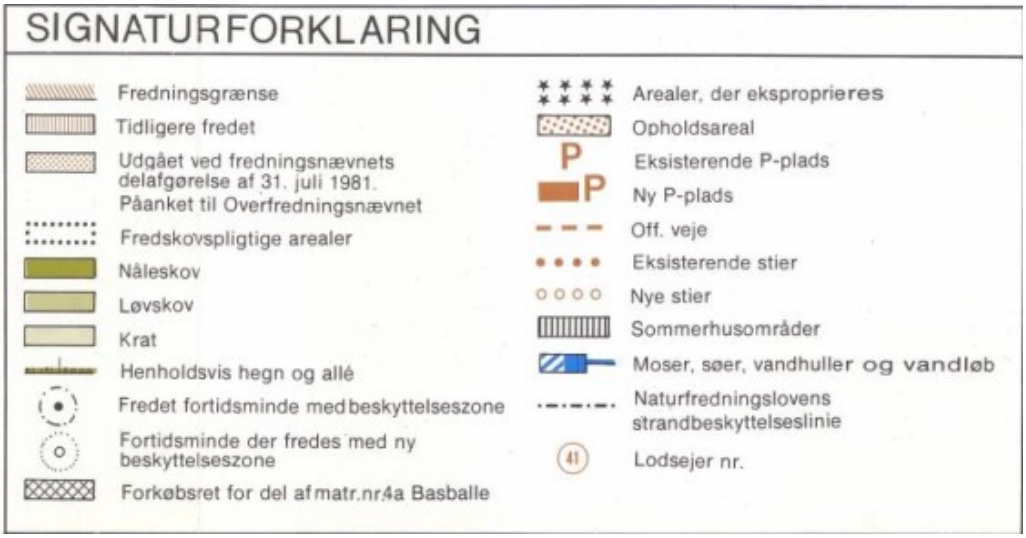

Udpluk fra fredningen

Fredningsområdet udgør herefter ca. 1.287 ha og omfatter 94 ejendomme helt eller delvis. Idet fredningsnævnets afgørelser af 2. juli 1982,

10. februar 1983 og 18. marts 1983 ophæves, fastsættes fredningsbestemmelserne for området herefter således:

Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen, og at udvide og regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.

Bevaring af områdets nuværende tilstand.

Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand, medmindre fredningens formål tilsiger, at der foretages ændringer. Der må således bl.a. ikke foretages terrænændringer, ske ændringer i arealanvendelsen eller opføres ny bebyggelse, medmindre sådanne ændringer af den nuværende tilstand er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 18.

Offentlighedens adgang.

a. Den adgang til færdsel og ophold, der tilkommer offentligheden i henhold til naturfredningslovens §§ 54-56, udvides således:

Bestemmelse

l) Offentligheden har ret til at færdes til fods på de strækninger over matr.nr. 10 l og 12 g, Agri By, Agri, der er vist på fredningskortet med signatur for "fodsti", og som ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2 m.

2) Offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel (ikke knallert) på de strækninger, der er vist på fredningskortet med signatur for "sti", og som på arealer i privat eje ikke uden ejerens samtykke må gives en større bredde end 2,5 m.

De under nr. l og 2 nævnte strækninger kan omlægges efter beslutning herom under lejeplanlægningen nævnt i § 14. Hvis arealet er i privat eje, kræver en fravigelse af det på fredningskortet viste forløb dog samtykke fra vedkommende grundejer eller hvis samtykke ikke opnås - tilladelse fra fredningsnævnet.

Bestemmelser

§ 13.

b. Den adgang til færdsel og ophold, der tilkommer offentligheden i henhold til naturfredningslovens §§ 55 og 56, kan efter beslutning under plejeplanlægningen begrænses for områder, hvor risiko for særlig slitage eller varetagelse af naturvidenskabelige interesser gør en afspærring ønskelig.

Advokat Torben Høholt Jensen har herefter som supplement til det, som er anført af biolog, naturkonsulent Kasper Nowack, henledt fredningsnævnets opmærksomhed på en række synspunkter.

Han har således for det første henvist til fredningens formål og opfyldelsen af formålene. Disse formål ses i det hele opfyldt med Christa Hildegard Olsens forslag til forlægning af stien. Det kan derimod i høj grad diskuteres, om den fornødne regulering af offentlighedens ret til færdsel i og ophold i området er sket i overensstemmelse med fredningen, idet den offentlige færdsel på cykel og til fods gennem årene er blevet voldsomt forøget i området. Frem til 2013 havde stien dog status af vej, hvor der kunne ske kørsel med biler og motorkøretøjer. Reguleringsbestemmelsen vedrørende offentlighedens ret til færdsel mv. i formålet må formodes at være indsat for til enhver tid at kunne opfylde de øvrige formål med fredningen, nemlig at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares og at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab. Reguleringen synes i den forbindelse at kunne "ligge på et meget lille sted". Der er tilsyneladende intet gjort for at begrænse diverse interessenters udnyttelse af de fredede arealer til egen vinding. Fredningens formål er efter sit indhold ikke at sørge for forskellige interessenters indtjening på en forøget publikumstilstrømning til området med de ulemper, det forårsager for de lokale grundejere.

Han har for det andet henvist til trafiksituationen på den eksisterende sti. Det er hans opfattelse, at fredningen ikke ændrer ved de principper og rettigheder, der tilkommer grundejeren i henhold til naturbeskyttelseslovens regler. Det skal i den forbindelse bemærkes, at det fremgår modsætningsvis af naturbeskyttelseslovens § 26, stk. 3, at Syddjurs Kommune kan træffe bestemmelse om nedlæggelse af den eksisterende sti, såfremt der kan findes og kan etableres tilfredsstillende alternative adgangsmuligheder, hvilket netop er tilfældet med det nu foreslåede alternative stiforløb. Naturbeskyttelseslovens § 27 kan finde anvendelse, så adgangen til den nuværende sti helt kan lukkes. Christa Hildegard Olsen vil endvidere være berettiget til helt at forbyde MTB-cykler, gravelcykler og eldrevne cykler på stien.

Han har herved henvist til følgende om cykling på veje og stier i det åbne land i pkt. 6.5.3 i vejledningen om adgangsreglerne i naturbeskyttelsesloven:

Det er tilladt at cykle på veje og stier i det åbne land.

Adgangen til færdsel på cykel ad stier forudsætter, at stien fremtræder som egnet til cykling med almindelige cykler (en MTB-cykling er i denne sammenhæng ikke en almindelig cykel, da den kan bruges på stier, hvor andre cykler ikke kan køre). Ejeren kan fastsætte indskrænkninger i adgangen til cykling på stier, hvor cykling medfører særlige problemer. Kommunalbestyrelsen kan helt eller delvist tilsidesætte et sådant forbud. Naturbeskyttelseslovens § 26, stk. 2 og stk. 3.

Naturbeskyttelseslovens § 26, stk. 1 fastsætter, at ejeren ved skiltning kun kan forbyde færdsel på cykel:

- Hvis den er til gene for den erhvervsmæssige udnyttelse af ejendommen.
- Hvis den i særlig grad generer privatlivets fred.
- Hvis der er behov for beskyttelse af plante- og dyreliv.

> Ejerens ubegrænsede adgang til helt eller delvist at forbyde færdsel på private veje og stier i det åbne land i mark- og vejfredsloven begrænses altså gennem naturbeskyttelsesloven til de ovenfor nævnte situationer.

Han har herefter anført, at alle tre forhold gør sig gældende for så vidt angår gener fra den fredede sti. Der forefindes således særlige problemer. Det må i den forbindelse formodes, at eldrevne cykler og gravelcykler vil blive ligestillet med MTB-cykler.

Han har endvidere henvist til følgende i vejledningens punkt 6.2.3 om cykling i privatejede skove:

> Adgangen til færdsel på cykel ad stier forudsætter, at stien fremtræder som egnet til cykling med almindelige cykler. Mountainbikes er også kun tilladt på veje og stier, selvom de er konstrueret til cykling udenfor veje og stier. Den private ejer kan fastsætte indskrænkninger i adgangen til cykling på stier, hvor cykling medfører særlige problemer. For privatejede arealer kan kommunalbestyrelsen helt eller delvis tilsidesætte et sådant forbud. Naturbeskyttelseslovens § 23, stk. 5 og stk. 8.

Han har herefter anført, at cykling af den nuværende sti som redegjort for netop medfører særlige problemer. Det er således hans opfattelse, at Christa Hildegard Olsen lovligt kan forbyde cykling på stien. Hun ønsker dog først og fremmest at få forlagt stien, men om nødvendigt vil hun være villig til at prøve rækkevidden af et nedlagt forbud mod færdsel på stien med cykler generelt og specielt for så vidt angår de nævnte specielle cykeltyper.

Han har herefter konkluderet, at Christa Hildegard Olsen med sit forslag netop forsøger at varetage formålet med fredningen, ligesom hun med sit forslag forsøger at skabe en bedre sammenhæng mellem områdets stisystemer. Hertil kommer, at der således også vil ske en indirekte opfyldelse af de rettigheder, hun har efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Han håber, at fredningsnævnet vil se velvilligt på det stillede forslag, ligesom Christa Hildegard Olsen har en ide til en helt ny sti i området, som ligeledes vil have stor natur-, landskabsmæssig og historisk værdi for området.

Advokat Torben Høholt Jensen har yderligere den 19. juli 2024 anført, at ejeren ikke er enig i Syddjurs Kommunes opfattelse af, at bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven ikke kan finde anvendelse i forbindelse med en fredet sti. Naturbeskyttelsesloven undtager ikke fredede områder. Kommunen og Naturstyrelsen skylder alle involverede parter at forholde sig til det nu fremkomne forslag og i givet fald en begrundelse herfor, hvis det også er opfattelsen, at det nu foreslåede stiforløb ikke skulle være en tilfredsstillende forlægning af stien.

5. Fredningsnævnets afgørelse

Den eksisterende sti er udlagt i fredningen, og det fremgår af fredningens bestemmelser, at offentligheden har ret til at færdes til fods og på cykel på stien. Christa Hildegard Olsen kan derfor ikke nedlægge stien, og hun er ikke berettiget til at hindre offentligheden i at færdes til fods og på cykel på stien.

Det fremgår videre af fredningens bestemmelser, at det er muligt at omlægge de udlagte stiforløb som led i plejeplanlægningen. Det er derfor ikke i strid med fredningen at meddele dispensation til at omlægge stiforløbet.

Det stiforløb, som hun ønsker etableret med en samtidig nedlæggelse af stien forbi hendes ejendom, kan ikke tiltrædes af Naturstyrelsen, som ejer ejendommen, og fredningsnævnet finder allerede af den grund ikke anledning til at meddele dispensation til denne omlægning af stien.

Fredningsnævnet bemærker i øvrigt, at det foreslåede stiforløb forløber af en meget stejl skråning, som er meget vanskeligt at gå op ad og umuligt at cykle op ad. Det er meget tvivlsomt, om det vil kunne lade sig gøre

at lave et snoet forløb, som man kan cykle op ad, men det vil under alle omstændigheder kræve meget omfattende terrænændringer og gøre det betydeligt mere vanskeligt at passere området i forhold til den korte flade strækning forbi Christa Hildegard Olsens ejendom.

Fredningsnævnet er derfor af denne grund heller ikke indstillet på at meddele dispensation.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til en forlægning/omlægning af stien.

6. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Anita Søholm,
3. Christa Hildegard Olsen,
4. Naturstyrelsen,
5. Nationalpark Mols Bjerge,
6. Miljøstyrelsen,
7. Syddjurs Kommune, sagsnr.: 23/18354,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København,
11. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
12. Dansk Botanisk Forening, København,
13. Friluftsrådet centralt,
14. Friluftsrådet, Kreds Østjylland,
15. Region Midtjylland,
16. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. februar 2025

FN-MJØ-128-2024. Genopførelse af bygning

Fredningsnævnet modtog den 13. september 2024 en ansøgning fra foreningen Skovløberhusets Venner om dispensation til at genopføre det gamle hønsehus til Skovløberhuset på matr.nr. 16b Agri By, Agri, Tyvelhøjvej 1, 8400 Ebeltoft. Fredningsnævnet modtog endvidere den 4. december 2024 Syddjurs Kommunes udtalelse om ansøgningen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge. Fredningen har til formål at sikre, at de landskabelige, naturhistoriske og kulturhistoriske værdier i området bevares under opretholdelse af ejendommenes karakter af land- og skovbrugsejendomme, at udgøre det retlige grundlag for en naturpleje med sigte på udformning og opretholdelse af et righoldigt og afvekslende landskab med en passende repræsentation af de enkelte stadier i landskabsudviklingen og at regulere offentlighedens adgang til færdsel og ophold i området.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der dermed sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Syddjurs Kommunes udtalelse

Syddjurs Kommune har oplyst, at det tidligere hønsehus kan ses på luftfotos frem til 1993. Hønsehuset ses til højre på følgende historiske foto:

Hønsehuset vil få en grundplan på 15 m^2. Det bliver en del af husmandsstedet/skovløberhuset kaldet Skovløberhuset, som ejes af Naturstyrelsen og er lejet af foreningen Skovløberhusets Venner. Det opføres med ydervægge af pudsede teglsten. Taget udføres som stråtag med spångavle. Det skal anvendes delvist som toilet og delvist til formidlingsrum. Det vil være åbent permanent for alle, der kommer forbi, hvorimod hovedhuset vil blive åbnet ved annoncerede events.

Hønsehuset opføres indenfor Natura 2000-område nr. 227 Mols bjerge med kystvande, som omfatter habitatområde H186.

Den nærmeste kortlagte forekomst af habitatnaturtypen surt overdrev ligger 4-5 meter fra projektområdet. Det ansøgte er af lokal karakter, og det er Syddjurs Kommunes vurdering, at det kun vil have lokal påvirkning. Da det ansøgte ligger lavere i terrænet end det nærmeste kortlagte surt overdrev, vurderes det derfor ikke at kunne få en skyggepåvirkning på store dele af overdrevet, der ligger nærmest den ønskede placering. På grund af den naturlige afgræsning af det nærmeste kortlagte surt overdrev vurderes det, at der ikke vil være en påvirkning i anlægsfasen, så længe alt aktivitet for byggemateriale, maskiner osv. holder sig indenfor den eksisterende gårdsplads og markvej og udenfor det eksisterende hegn. Det er kommunes samlede vurdering, at habitatnaturtypen surt overdrev ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte.

Der ligger en næringsfri sø under 5 ha ca. 14 meter syd for projektområdet. Den ansøgte bygning vurderes ikke at kunne påvirke søen i driftsfasen grundet afstanden. I forbindelse med anlægsfasen skal det sikres, at der ikke sker en påvirkning af søen ved kørsel i brinkerne, og det skal sikres, at der ikke sker en overfladeafstrømning af eventuelle miljøfremmede stoffer til vandhullet. Hvis dette efterkommes, er det Syddjurs Kommunes samlede vurdering, at habitatnaturtypen næringsrig sø ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte.

Den nærmeste kortlagte stilkege-krat ligger ca. 307 meter syd for det ansøgte. Da det ansøgte er af helt lokal karakter, er det Syddjurs Kommunes vurdering, at habitatnaturtypen stilkege-krat ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte.

Den nærmeste kortlagte bøg på mor ligger ca. 427 meter syd for det ansøgte. Da det ansøgte er af helt lokal karakter, et det Syddjurs Kommunes vurdering, at habitatnaturtypen bøg på mor ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte.

Der er ingen hydrologisk forbindelse mellem det ansøgte og de øvrige kortlagte habitatnaturtyper. Herudover vurderes det ansøgte udelukkende at medføre helt lokale påvirkninger, som ikke vil påvirke eller skade øvrige habitatnaturtyper i habitatområdet.

Det er sammenfattende Syddjurs Kommunes vurdering, at det kan udelukkes, at projektet vil skade/medføre væsentlig påvirkning af naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området.

Der er tre arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, som det er relevant at fortage en vurdering af.

Det nærmeste registrerede fund af stor vandsalamander er ved et vandhul ca. 440 meter sydvest for det ansøgte. Stor vandsalamander yngler og raster i rene vandhuller med størst fordel i vandhuller, der ligger lysåbne. Den er udenfor yngletiden afhængig af skov eller krat indenfor ca. 100 meter fra vandhullet. Den har dvaleperiode i november til februar. I den næringsrige sø, der ligger ca. 14 meter fra projektområdet, er der i forbindelse med en levestedskortlægning eftersøgt for stor vandsalamander, og den er ikke registreret i søen. Vandhullet kan ikke udelukkes at være et egnet ynglested for stor vandsalamander. Placeringen for det ansøgte er ikke et egnet raste- eller ynglehabitat for arten, så det ansøgte vurderes ikke at påvirke arten. Det vurderes, at hvis stor vandsalamander yngler i vandhullet, vil den søge mod skoven og bygningerne i den modsatte retning af det ansøgte. På den baggrund vurderes der ikke at være risiko for arten i anlægsfasen.

Det nærmeste registrerede fund af skæv vindelsnegl er ca. 1.450 meter sydøst for projektområdet ved Bogens sø i topstar og kærstar i kant af pilekrat og tagrør ved rigkær på nordvestsiden af søen. Skæv vindelsnegl forekommer både på fugtige og tørre lokaliteter. For de fugtige levesteders vedkommende er der ofte tale om fugtige enge og krat, væld og sumpe, lysåbne og blandede løvskove eller frodige rigkær-enge med højtvoksende star-arter. Hvad angår tørre lokaliteter findes sneglen ofte nær havet, på græsbevoksede åbne arealer, strandvolde og strandskrænter, men den kan også forekomme i det åbne landbrugsland i markhegn. Den ønskede placering for det ansøgte er et område, der er forstyrret og påvirket af menneskelige aktiviteter, hvorfor det ikke er et egnet levested for arten.

Det nærmeste registrerede fund af sump-vindelsnegl er tilsvarende ca. 1.450 meter sydøst for projektområdet ved Bogens sø i topstar og kærstar i kant af pilekrat og tagrør ved rigkær på nordvestsiden af søen. Sump-vindelsneglen findes typisk i lav og næsten vanddækket vegetation, og placeringen for det ansøgte er således ikke et egnet habitat for arten.

Øvrige Natura 2000-områder i nærheden er nr. 50 Tved Kær, nr. 48 Stubbe Sø og nr. 230 Kaløskovene med Kaløvig, som alle ligger mere end seks km fra projektområdet. Der er ingen hydrologisk forbindelse mellem det ansøgte og de øvrige Natura 2000-områder. Herudover vurderes det ansøgte udelukkende at medføre helt lokale påvirkninger.

På grund af afstanden til nærmeste Natura 2000-område og omfanget af projektet er det derfor Syddjurs Kommunes vurdering, at det kan udelukkes, at projektet vil skade/medføre væsentlig påvirkning af arter eller naturtyper, som er en del af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

I Syddjurs Kommune er der formodet eller konstateret forekomst af bilag IV-arterne odder, løgfrø, stor vandsalamander, spidssnudet frø, strandtudse, arter af flagermus, markfirben, mygblomst og grøn mosaikguldsmed.

Da der ikke er en hydrologisk forbindelse mellem det ansøgte og marine områder, er det Syddjurs Kommunes vurdering, at projektet ikke vil påvirke de marine bilag IV-arter.

Markfirben yngler og raster især på solbeskinnede skrænter og sandede bakker, typisk grusgrave, vejskrænter, kystskrænter og lignende. Den er desuden afhængig af en mosaikstruktur i vegetationen, så der også er mulighed for at søge skygge under buske, træer eller græstuer. Den er derfor følsom overfor både tilgroning og en rydning af arealets vegetation. Markfirben kan være aktive fra februar til november, men normalt er aktivitetsperioden fra april til medio oktober. Markfirbenet overvintrer i forskellige former for huller i jorden på veldrænede steder, typisk på soleksponerede skråninger. Markfirben er udbredt og ofte registreret i Mols Bjerge, herunder også indenfor 500 meter af det ansøgte. Overdrevet umiddelbart nord for det ansøgte er vurderet som et potentielt levested for markfirben ligesom andre steder i nærområdet. Det vurderes ikke, at det ansøgte i anlægsfasen eller efterfølgende påvirker artens yngle- eller rasteområder. Dog skal det sikres, at det ansøgte ikke udgør en risiko for forsætligt drab af markfirben i anlægsfasen. Det er Syddjurs Kommunes vurdering at det gøres bedst ved, at arbejdet udføres udenfor artens aktive periode, det vil sige i perioden fra medio oktober til februar.

Spidssnudet frø yngler i vandhuller og er udenfor yngletiden afhængig af, at der er fugtige naturområder nær vandhullet. Nærmeste registrering af spidssnudet frø er ved Langemosen ca. 475 meter nordøst for det ansøgte. Det nærtliggende vandhul er uden fugtige omgivelser så som enge og moser og er desuden dybere end to meter. På den baggrund vurderes det, at vandhullet ikke er et egnet yngle- og rasteområde for spidssnudet frø, og det vurderes derfor, at det ansøgte ikke påvirker spidssnudet frø.

Løgfrø lever i rene solbeskinnede vandhuller og overvintrer i løs sandet jord. Arten har kendte bestande mere end fire km fra det ansøgte ved bl.a. Lyngsbæk Strand og Krakær. Da arten har en dårlig spredningsevne og har vanskeligt ved at kolonisere nye områder og vandhuller, vurderes den ikke at være i området ved Tyvelhøj. Det ansøgte vurderes derfor ikke at påvirke løgfrø.

Strandtudse yngler i solbeskinnede lavvandede vandhuller eller på forbigående oversvømmede arealer. Den er især følsom overfor uddybning af ynglevandhullet. Udenfor yngletiden raster den typisk på hårdt græssede arealer eller sandede grusede arealer med sparsom vegetation Den er derfor også følsom over tilplantning eller tilgroning. Der er ingen lysåbne vandhuller eller andre egnede yngle- og rasteområder for strandtudse nær eller på overdrevet. Det ansøgte vurderes derfor ikke at påvirke strandtudse.

Odder yngler og raster i uforstyrrede rørskove og krat ved søer og åer med gode fiskebestande. Den er hovedsageligt følsom overfor forstyrrelser på ynglepladsen. Der er ingen større søer eller åer i eller nær projektområdet. Dermed vurderes der ikke at være egnede yngle- og rasteområder for odder på eller nær overdrevet. Det ansøgte vurderes derfor ikke at påvirke odder.

Flagermus yngler og raster især i bygninger og hule træer. Afhængigt af arten skal der desuden være søer, vandløb, skov eller anden naturtype i nærheden. De er især følsomme overfor fældning af hule træer og restaurering af bygninger, der gør bygningerne utilgængelige. Projektet påvirker ikke forekomsten af hule træer eller bygninger, så det ansøgte vurderes derfor ikke at påvirke arter af flagermus.

Grøn mosaikuldsmed yngler næsten altid i tilknytning til planten krebseklo, hvor hunnen lægger æg i planten. Den kan bruge andre arter til æglægningen, f.eks. gul åkande og dunhammer. Rasteområderne er ofte i vandhuller, damme, moser, kanaler og lignende. Da der ikke er registreret krebseklo i det nærtliggende vandhul, og da det ansøgte i form af genopbygning af en mindre bygning ikke påvirker vandhullet eller andre habitater for arten, vurderes det ansøgte derfor ikke at påvirke grøn mosaikguldsmed.

Den meget sjældne orkidé mygblomst vokser i enge og moser med kalkrigt rent vand. I Syddjurs Kommune er mygblomst kun konstateret i et kær ved Tved og findes med stor sikkerhed ikke på det berørte areal. Projektet vurderes derfor ikke at påvirke mygblomst.

Det er sammenfattende Syddjurs Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke påvirker bilag IV-arters yngle- og rasteområder. Det er desuden kommunens vurdering, at det vil sikre mod forsætligt drab af markfirben og stor vandsalamander, hvis man under anlægsfasen udfører de nødvendige beskrevne tiltag.

<u>Ansøgningen i øvrigt</u>

Det fremgår supplerende af ansøgningen bl.a., at Skovløberhuset er en historisk ejendom beliggende i Mols Bjerge. I forbindelse med at bringe ejendommen tilbage til sin oprindelige form ønskes der etableret et hønsehus med samme udseende som det oprindelige hønsehus, der blev bygget omkring 1950. Hønsehuset skal have samme beliggenhed som det oprindelige hønsehus, og det gamle fundament vil derfor blive eftersøgt i terrænet. Væggene pudses og kalkes.

<u>Fredningsnævnets besigtigelse</u>

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. februar 2025 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Anita Søholm. Endvidere deltog Skovløberhusets Venner ved formanden Jens Mikkelsen med Aksel Olsen, der er født og opvokset i Skovløberhuset, Syddjurs Kommune ved Pernilla Maria Mathisen og Sonja Fenger og Nationalpark Mols Bjerge ved Susanne Krogstrup.

Det blev supplerende oplyst, at Mols Bjerge-stien passerer lige forbi Skovløberhuset, og at hønsehuset er tænkt som et udflugtssted for almenheden, hvor man kan spise sin medbragte madpakke og gå på toilettet. Det blev videre oplyst, at projektets gennemførelse foruden fredningsnævnets dispensation også afhænger af, om Syddjurs Kommune vil meddele dispensation fra reglen om, at der for at undgå en brandfare skal være mindst 20 meter mellem to bygninger med stråtage. Hvis denne ikke kan meddeles, skal hønsehuset enten placeres et andet sted end på soklen af det tidligere hønsehus eller udstyres med en anden tagtype.

Nationalpark Mols Bjerge bakkede op om projektet og dets betydning for områdets vandrere, formidlingen og genskabelsen af kulturmiljøet.

Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation. Hvis det grundet brandregler bliver nødvendigt med en anden placering, skal der indleveres en ny ansøgning til fredningsnævnet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mols Bjerge Nord betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Syddjurs Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet finder på den baggrund og efter sagens øvrige oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Der har tidligere været en tilsvarende bygning med den samme placering i fredningen. På den baggrund og da bygningen i øvrigt ikke findes at få nogen negativ betydning for oplevelsen af det fredede landskab, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Anita Søholm,
3. Naturstyrelsen Kronjylland,
4. Skovløberhusets Venner ved formanden Jens Mikkelsen,
5. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
6. Syddjurs Kommune, sagsnr. 24/26748,
7. Nationalpark Mols Bjerge,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening, Syddjurs,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København,

11. Dansk Ornitologisk Forening, Syddjurs,
12. Dansk Botanisk Forening, København,
13. Friluftsrådet, centralt,
14. Friluftsrådet, kreds Østjylland,
15. Region Midtjylland,
16. Slots- og Kulturstyrelsen.